

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Mărturie de ultimă oră [III]

Cred cu adevărat în vinovăția lui Vasile Teleagă? Recitesc reportajul scris în urmă cu patru luni și încep să înțeleg reacția unui număr impresionant de cititori care iată de atîta timp nu conțeneau să mă sune la redacție, să mă oprească pe stradă, să-mi scrie sau să-mi trimită vorbă prin colegii mei rugîndu-mă, ironizîndu-mă — atîta curaj ai avut! — sau somîndu-mă să scriu urmarea. Fantastic cum m-a putut trăda scrisul! Da, n-am crezut nici eu în mărturia aceea. Ceea ce nu înseamnă că nu-l credeam vinovat pe Vasile Teleagă. Îmi însușeam părerea categorică ale celor ce-l socoteau vinovat, dar recunoșteam că cea mai prăbușită într-o neliniștită, chinătoare și obsesivă nevoie de confruntare. Am scris și n-am greșit.

Deci în seara zilei de 25 decembrie 1980 pe strada Saturn din Brașov, Vasile Teleagă și însoțitorul său Constantin Mihailă se întorceau din județul Dimbovița cu autoturismul primului, care și conducea. Pe trecerea de pietoni pentru care Vasile Teleagă micșorase viteza le apare în față o umbră, aceasta planează spre parbriz și cade cu o bușitură în dreapta mașinii. Reacțiile descrise de Mihailă mai ales sînt exacte în raport cu situația descrisă. Adică spune Mihailă, la vederea umbrei el s-a aplecat, reflex natural față de o amenințare ce vine de sus nu din față. Au oprit imediat mașina. Era un om. În scurt timp s-au strîns și martorii. Victima este condusă de Teleagă la spital unde a și vorbit. Lovitura nu pare extrem de gravă. La fața locului, miliția întocmește proces verbal, recrutează martori. Pare un accident obișnuit, victima este cunoscută, vorbește, nu pare grav vătămată, vinovații n-au fugit de la locul accidentului, au condus victima la spital; recunosc fapta, în felul bizar pe care l-am descris, în orice caz nu o neagă. Martorii chemați, chiar dacă se contrazic cum e și firesc, nu se contrazic în chestiuni esențiale, adică victima e victimă, vinovații vinovați, mașina mașină.

Ciudățeniile abia mai tirziu încep. Încep chiar din spital unde victima mai trăiește încă. Dumneata? Il întreabă asistenta. Accident, raportează bătrînul. Unde? Saturn, zice victima. Aha, face asistenta, cel cu miliția. Bătrînul bineînțeles nu știa cine l-a călcat. Fata nu știa nici ea, auzise de un accident de circulație cu o mașină a miliției din București pe Saturn dar ea nu avea de unde ști că acel accident avusese loc cu puțin timp înainte. Iată ce-am auzit, îi spune bătrînul soției. Cică o mașină a miliției m-ar fi călcat. Și așa mai departe. Pînă la Vasile Teleagă venit să se intereseze de starea sănătății victimei. În acest moment, Vasile Teleagă recurge la un procedeu vecin cu neobrazarea: speculează starea de confuzie ce se infirioară fără putința de a fi controlată și opriți și trimite o telegramă disperată din care rezultă că el, Vasile Teleagă, om al muncii disciplinate și cinstit ar putea deveni victima unui abuz. Cel ce știu că în realitate accidentul nu poate fi decît ceea ce s-a văzut și consimnat în respectiva seară și că totul nu este decît hiperbolizarea unor ciudate și de neînțeles coincidențe îl taxează drept nemernic. Si pe bună dreptate, din punctul de vedere robust și dramatic de exact al celor pentru care duioșia în serviciu poate fi o contravenție. Ce se întîmplă însă ne tereul neșeur și derutant al convingerilor lui Vasile Teleagă?

Vasile Teleagă trăia fascinația unui fapt fără precedent aproape: mașina sa, cu toate că lovea în plin, cum se spune, nu avea nici o urmă specifică, masca motor intactă, farurile la fel, bara imaculată, citeva zgîrieturi superficiale nu puteau constitui probe serioase. Încet încet se constituie o variantă halucinantă: victima a fost cătupulată de o mașină ce venea din sens invers și preluată printr-o rară dar nu imposibilă coincidență de mașina lui Teleagă.

Victima moare datorită unei complicații la rinichi. Înainte de a muri, într-o explicație acordată soției, afirmă că fusese lovit în timp ce se întorcea de la cumpărături. În acest caz nu avea ce căuta pe trotuarul din direcția de mers a lui Teleagă, ci pe celălalt trotuar, o nouă probă la dosarul ultimei variante. Lovitura de teatru: Laboratorul Central de criminalistică din București afirmă categoric, este exclus ca mașina trimisă la expertiză să fi provocat accidentul descris. Mărturiile martorilor, ale lui Mihailă în mod deosebit, se modifică imperceptibil, dar decis și în declarațiile inițiale apare acum și direcția din care venea umbra, stînga, de-acolo de unde ea putea fi cătupulată de o mașină venind din sens invers. Judecătoria Brașov îl achită pe Teleagă. Teleagă este arestat pentru instigație la mărturie mincinoasă; Mihailă, însoțitorul său din seara aceea, este arestat și el pentru o mai veche pagubă provocată avutului obște. Mihailă cedează

primul și recunoaște că Teleagă l-a învățat să afirme lucruri pe care el nu le văzuse. Teleagă rezistă în continuare pe poziția lui de negare a accidentului și de menținere a declarațiilor inițiale.

În această fază ne scrie soția victimei reclamînd tergiversarea cazului și nepuțința intrării în drepturile financiare firești ea, bolnavă, și două fete studente. Discuția cu Teleagă am relat-o în reportajul trecut. Teleagă recunoaște și el acuzațiile ce i se aduc. Procesul se relansează. Vasile Teleagă este condamnat la șase ani închisoare de aceeași instanță de fond care mai înainte îl achitase, și la cinci ani de către instanța de recurs. În timpul procesului la instanța de fond, Vasile Teleagă descrie cu lux de amănunte cum a făcut de a indus în eroare completul de judecată, expertii...

Instanța reține pericolul social pe care un individ ca Teleagă îl poate reprezenta pentru obște, consemnează tonul de-a dreptul obraznic cu care Teleagă își apostrofează avocatul care continuă să creadă în totala lui nevinovăție, dar nu pare a se interesa și ce-o determină. (Ca și atunci cînd exaltase procedeele cu care se apăra, V.T. îngroșa recunoașterile: Uită-te în ochii mei, strigase avocatul auzind descrierea făcută de Teleagă felului în care chipurile ar fi trasat niște zgîrțieturi pe capotă. Dacă vrei, îi răspunde Teleagă, îți demonstrez pe viu, dacă ai curaj să-mi dai mașina dumitale.)

După pronunțarea sentinței l-am reînțilnit în arestul miliției. Nu citise reportajul meu. I-l promisese maiorul anchetator, dar acesta uitase, amînase și pînă la urmă n-a apucat să-l citească. Tine minte discuția. Parcă acum trei sau patru luni... Nu se așteptase la o astfel de pedeapsă. Nu-l vizitase nimeni între timp, aproape nimeni; un coleg de la fabrică, în chestiuni practice... Alteceva? — Nimeni!... Îl obsedează ideea că se judecă de un an și jumătate, ar fi putut fi liber acum, cu pedeapsa satisfăcută sau grațiată... Cînd va ieși acum din închisoare va fi în pragul pensionării — ce fel de pensionare? — și unde va sta? — unde va lucra? — nu-l așteaptă nimeni!

Acum că se vede peste șase ani fără

nici un rost în lume nu-i vine să creadă ca asta a fost tot, toată viața lui. Ce-a făcut cu ea?

Buzele i s-au uscat, sînt albe, vorbește răgușit de nevorbire, nervii l-au cedat, nu mai are putere să asculte: îl înăbușă monologul din el. E nevinovat. Nu știe adică ce, cum s-a întîmplat. Nu știe... O umbră... O bușitură... Cînd s-a dezvinovățit a făcut-o cu toată convingerea. Cînd s-a invinovățit — la fel.

Cît de vinovat este Vasile Teleagă? Cît de nevinovat este Vasile Teleagă? În ce fel întrebarea sună mai corect? Cu datele pe care le avem nu putem stabili decît citeva lucruri certe: Victima a murit și anume în urma unui accident de circulație. Pentru soția și fiicele sale pierderea este irecuperabilă. Laboratorul central de criminalistică din București afirmă categoric: nu mașina trimisă la expertiză este aceea care a suferit impactul cu victima. Știința, tehnica pot greși? Instanțele de judecată răspund de mai multe ori la această întrebare și de fiecare dată altfel. Depozițiile lui Teleagă sînt și ele de fiecare dată altfel. Pentru depozițiile sale contradictorii, Vasile Teleagă este condamnat la închisoare, în contradicție cu concluziile Laboratorului central... De aici rezultă o singură concluzie însă: ori instanțele au greșit, ori laboratorul. Laboratorul ca să dea suprema și categoria lui sentință a contrazis toate circumstanțele concrete stabilite de organele de miliție și anume că în seara aceea, acolo, n-a fost decît o singură mașină, aceea a lui Teleagă. Teleagă ca să susțină extravaganța lui variantă se bazează pe datele expertizei laboratorului. Teleagă este suspectat că ulterior ar fi aranjat în așa fel încît prin mărturiile lor martorii să inducă instanțele în eroare. Dar concluziile laboratorului cum au putut fi influențate? Eu cred că dacă Teleagă a măsluit ulterior realitatea această măsluire n-are nici o legătură cu secunde de adevăr în care s-a petrecut accidentul. Teleagă nu știe cu adevărat cum s-a petrecut, ce s-a petrecut în acele fracțiuni de secundă și dacă nu știe el nu știe nimeni. Martorii, ca și el, n-au putut vedea decît rezultatul, omul întins pe asfalt. Rămîn cele citeva probe materiale: șapca, poziția coroului victimei, rănile, urmele de pe mașină sau lipsa lor. Activitatea ulterioară a lui Teleagă ca și declarațiile sale contradictorii n-au relevat. Socul psihic este și el o realitate, chiar mai puternică decît o expertiză tehnică. Dar probele acestea materiale de care vorbeam au rămas de la început pînă la sfîrșitul anchetei aceleasi. Lipsită sau nu de importanță, exicabilă sau nu, aberanta prezență a victimei pe un trotuar unde n-avea ce căuta la acea oră este un argument în favoarea lui Teleagă. Crearea variantei cu mașina venind

din sens invers abia ulterior, totala ei inexistență în depozițiile martorilor este un argument serios în defavoarea lui.

Un om lovește cu mașina un alt om, care moare, mașina nu prezintă nici o urmă de pe urma loviturii. Laboratorul central de criminalistică afirmă categoric imposibilitatea impactului fără urme, omul însuși care a lovit nu știe exact ce s-a întîmplat în cele citeva fracțiuni de secundă, n-ar trebui consultat un medic dacă un astfel de om mai poate fi psihic normal? Dacă nu mai poate fi normal mai poate fi luată în considerație și judecată activitatea lui în apărare?

Sentințele pronunțate de instanțele de fond și recurs în cazul Vasile Teleagă sînt seama tocmai de recunoașterea inculpatului.

Condamnîndu-l acum la șase ani închisoare, după ce într-o fază anterioară îl achitase, instanța de fond a avut în vedere două elemente aflate într-o fătășă și ireconciliabilă contradicție: recunoașterea inculpatului și pericolul social pe care acesta îl reprezintă din pricina viciilor caracterului său. Nu spun că sentința este aspră ci vădit iritată, și că în fața instanței numită opinie publică cel puțin Vasile Teleagă trebuie judecat avînd în vedere doar una din premisele care se exclud reciproc: Dacă Vasile Teleagă este considerat un pericol public, cum se exprima cineva, atunci trebuie analizat din ce pricină oprește mașina pe o stradă întunecoasă, noaptea, în condiții de vizibilitate redusă și practic fără martori ca să acorde primul ajutor. Practic fără martori pentru că împotriva unui eventual denunț o canalie neînșă ar ști să-și procure suficiente alibiuri.

Dacă a oprit totuși, noi nu mai avem dreptul să excedem printre altele rețeta, constanța lui justificare: „N-am știut ce s-a întîmplat. Am văzut o umbră prin parbriz, o bușitură... Ori nu a știut ce s-a întîmplat ori a știut și atunci pericolul social pe care l-ar reprezenta se reduce corespunzător.

Reducîndu-i-se pedeapsa la cinci ani de către instanța de recurs, Vasile Teleagă beneficiază de prevederile decretului de grațiere. E liber și e important să știm cine reîntră în obștea noastră. Să nu uităm că la trecerea de pietoni, Vasile Teleagă a redus viteza, victima a apărut parcă drept un semn al unui destin imolabil, a orit mașina, a acordat primul ajutor... Restul, cum am mai spus, nu e decît zbuciumul unei conștiințe traumatizate, torturate, bolnave, și e bine că cei mai mulți dintre noi nu știm ce înseamnă asta.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Un amănunt dintr-o scrisoare a fostei soții a lui V.T.: Vasile Teleagă este miop și refuză să poarte ochelari.

Maibine s-o ardă focul decît...

...să stea mama mea în casă! Acesta pare să fi fost gîndul Matildei Anuța, fiica Ani Rad și a soțului celei dintîi, Toma Anuța, din Berbești, jud. Maramureș. Gîndul bătrînei Ani Rad, azi în vîrstă de 84 de ani, fusese cu totul altul, atunci cînd, după căsătoria fiicei sale, a primit-o în casa pe care o moștenise de la părinții ei și din care tinerii aveau s-o alunge, cu pietre! — la 29 aprilie 1981. Din această cauză, Ani Rad s-a adresat justiției (dosar civil nr. 1050/1981) revendicîndu-și locuința și terenul aferent, obținute prin Sentința civilă a Tribunalului județean Maramureș dispunînd de evacuare a pîrîritilor din casă. Formele de executare a acestor hotărîri judecătorești s-au întocmit în luna octom-

brie 1981, dar situația de fapt a rămas neschimbată, adică cei doi soți continuă să locuiască în Berbești nr. 287, iar Ani Rad pe unde apucă, pe la rude și prieteni.

De ce?

Pentru că cei reclamați beneficiază de suspendarea executării hotărîrilor luate, în virtutea unor dispoziții ale Procuraturii Generale — Direcția judiciară pentru cauzele civile, prima din 28 octombrie 1981, (nr. 68 267/09581), a doua din 14 ianuarie 1982 și o a treia din 18 martie 1982, prin care evacuarea este împiedicată pînă la 23 aprilie a.c.

Deci, în curînd se va împlini un an de cînd Ani Rad a fost alungată cu pietre (s-ar putea zice biblic...) din casă, spre revolta întregului sat, și

de cînd nu-si poate redobîndi locuința și liniștea atît de necesară oricui și, mai cu seamă, unui om rămas singur la 84 de ani. Poate că repartizarea altui spațiu, pentru cei doi tineri, reprezintă o dificultate pentru organele locale, dar o astfel de atitudine față de niște oameni lipsiți de omenie și de respect datorat unor pîrîriti, animați mai curînd de ură și lipsă de discernămint (incendierea casei împiedicată de vecini) nu le poate conferi, din partea nimănui — și mai cu seamă din aceea a unor instituiții de dreptate, nici cea mai palidă înțelegere. Supunem acest caz, din nou, Procuraturii Generale a țării!

EMANUEL VALERIU

Ce acoperă o... chirie plătită?

Primim la redacție o scrisoare adresată de către Organizația Democrației și Unității Socialiste nr. 48 cartier, sectorul 1 București. Scrisoarea este însoțită de o serie de declarații scrise ale unor cetățeni, copii după o serie de procese verbale etc. și este semnată de către Ioan Baci, președinte, Nicolae Ștefănescu, vicepreședinte, și secretarul organizației respective, Emilia Stănescu. (Mentionăm că această organizație a primit în anul 1980 insigna de „FRUNTAȘ ÎN GOSPODĂRIREA ORAȘULUI”, iar în anul 1981, în cursul lunii noiembrie, i-a fost consacrată o emisiune la televiziune, în același sens). Scrisoarea — care se referă, în esență, la trei aspecte (repartizarea și înțetînerea fondului de locuințe, necesitatea obținerii unei camere pentru depozitarea deșeurilor recuperabile și, în sfîrșit, unele propuneri menite a contribui la desfășurarea unei munci mai adecvate a unor organizații obștești), ne-a reținut atenția mai ales în ceea ce privește primul dintre aceste aspecte. Reproducem, în acest sens:

...În strada Buzzești nr. 60, etajul II, o locuință compusă dintr-o cameră, bucătărie, și încălzire cu gaze, a fost reparti-

zată în anul 1981 unui cetățean. Acesta și-a adus numai o dormeză, refuză să se treacă în cartea de imobil, și nu locuiește aici. În schimb, cite un bărbat și o femeie — și niciodată aceiași — își fac apariția aici. Aducînd la cunoștință sectorului 1 din I.C.R.A.L. „Pajura”, ni s-a spus că din moment ce chiria este plătită, nu se poate lua nici o măsură...

În strada Buzzești nr. 60, o cameră mică poartă lăcăț la ușa din anul 1977. Chiriașa este o florăreasă care locuiește în altă parte. A fost cerută de organizația noastră spre a o folosi pentru colectarea deșeurilor și altor materiale refolosibile, dar am rămas numai cu promisiunile (a se vedea procesul verbal atașat).

În strada Buzzești — intrarea Buzzești nr. 32, deasupra magazinului GOSTAT, apartamentul de la etajul I este liber de aproape doi ani. Ceea ce este însă și mai dureros este faptul că aici s-a introdus o familie numeroasă, care și-a pus dușurile pe foc, ba și ușa. Am adus la cunoștință faptul I.C.R.A.L. „Pajura”, direct tov. director Căldare, care este și deputatul nostru, am anunțat și miliția din zonă. Rezultatul: s-a dispus o anchetă care a avut ca rezultat... montarea unor dușuri...

le noi! Plus o amendă de 2000 lei din partea miliției, dar asta pentru repetatele scandaluri pe care le face șeful familiei, care amenință cu toporul, devenind un fel de vătăf al intrării. Ba mai mult, a ocupat încă două camere părăsite de niște oameni care din pricina terorii și-au luat lumea în cap (atașăm o sesizare în copie făcută de locatarii din strada Buzzești 32. Cel care comite astfel de fapte se numește VLAICU PETRE).

În strada Sevastopol nr. 8, s-a repartizat unui student — deși avea o cameră în același bloc — un apartament, cu toate dependențele.

În strada Sevastopol nr. 30, o familie a subînchiriat un apartament cu încălzire cu gaze de la o cetățeană. Dar de 18 luni de zile, respectiva a plecat din țară. Circulă vorba că familia în cauză ar fi dat 18000 lei pentru a rămîne aici! etc.

Cazurile sînt mai numeroase, nu ne vom ocupa aici de toate, este de reținut însă că în zona de activitate a respectivei organizații F.D.U.S., lucrurile nu se prezintă chiar așa cum ar trebui să se prezinte, și asta, firește, nu din vina respectivei organizații, dimpotrivă: ea și-a făcut o datorie civică din a sesiza stările de fapt. Există anumite date care ne fac să credem că organele I.C.R.A.L. nu dau întotdeauna disponibile spațiile de locuit

rămase libere din diverse motive, acest lucru întîrziindu-se cu lunile. Astfel am putut constata elemente certe cu legea sau fără serviciu, profită, instalîndu-se abuziv — sau ca flotanti — pînă ce obțin (pe ce căi?) repartiția necesară. Lucrurile se petrec în plin centrul Capitalei, obligînd uneori oameni serioși, oameni muncitori și pasnici să-și ia lumea în cap, așa cum am văzut. Necesitatea unei camere pentru depozitarea materialelor — necesară și ea dealtfel — cade asadar pe planul doi: propunerile continute în scrisoarea Organizației Democrației și Unității Socialiste le vom înainta forurilor în drept; în ceea ce privește însă, cum spunem la început modului încorect în care este folosit în anumite situații fondul locativ, socotim că atît I.C.R.A.L. „Pajura”, cît și secția 4 miliție împreună cu serviciul spațiu locativ al sectorului 1, trebuie să ia măsuri cît mai ferme pentru a nu mai permite astfel de abuzuri. Nu este firesc — dimpotrivă — poate deveni un pericol social — ca unor paraziți sau hulișani să li se ofere prilejul de a se infiltra în mijlocul acelor oameni care, pentru a da randamentul necesar în munca de zi cu zi, au nevoie de liniște și de condiții civilizate de conviețuire.

HORIA PATRAȘCU

„Să păzim echilibrul naturii,

„Îndeplinirea obiectivului fundamental al politicii P.C.R. — satisfacerea tot mai completă a necesităților materiale și spirituale ale întregului popor — impune ca dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, având la bază valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării și folosirea din plin a cuceririlor progresului tehnico-științific contemporan, să se desfășoare în condițiile protejării mediului înconjurător, factor de importanță vitală pentru societatea noastră.” (Din Legea nr. 9/1973 — privind protecția mediului înconjurător)

Pe un picior de plai, pe-o gură de rai...

Românul a fost, dintotdeauna, strins legat de natură. Natura ne-a hrănit și ne-a format, ne-a ocrotit în vremuri de restriște, ne-a îmbogățit spiritual și ne-a învățat cu perenitatea ei multimilenară, fără de care n-am putea înțelege de unde și de cât de departe ne tragem. Baladele populare și poveștile din moși-strămoși, o constată amănunțite studiile de specialitate, își așază totdeauna eroii principali într-o relație extrem de strinsă cu natura, aproape de dialog, căreia i se cere, și cel mai adesea se obține, sprijinul în împrejurările cele mai grele. Imaginea țărânului român, bine înfipt cu picioarele în glie, poate căpăta ușor sensuri de simbol, de parcă omul, mai ales dacă-i desculț, pare doar o prelungire a materiei din care a fost plămădit, pe pământul strămoșesc. Orășeanul de astăzi este mult mai departe de această imagine, pentru el distanța dintre un parc și o pădure este aproape neînsemnată, abia dacă apucă să vadă nomii în floare și n-are cum să afle cind vin și cind pleacă păsările migratoare, fiindcă șirul lung al berzelor ori rîndurile ocoale de regulă marile aglomerări urbane. Ca oamenii ai cetății, ploaia ne scite de obicei, aducindu-ne uneori aminte de Bacovia... N-am să-l uit niciodată pe țărânul român care mi-a spus într-o d'ineastă doar cuvintele „bună ploaie, tare bună! Uită-te, rogu-te, numai cum rid acum pomii, și toată iarba dimprejur. Înainte, parcă erau morți cu toții, iar acum, uite-i cum rideau toți...”. M-am uitat, dar să fiu sincer n-am văzut același lucru. Miorița pune într-un fel semnul egalității între piciorul de plai și gura de rai, devenite de acum simboluri ale uriașei frumuseți adăpostite de pământul românesc. Sint încă în țară, și au fost întotdeauna, o multime de astfel de „guri ale raiului”, pe care însă de la o vreme am început să le cam ignorăm. Evoluția societății omeneste și odată cu

ea progresul tehnologic, a condus la o influență progresivă a factorilor antropici, cum spun specialiștii, asupra calității mediului înconjurător. Industrializarea, explozia demografică și ritmul accelerat al urbanizării au determinat o cumulare a efectelor negative ale poluării echilibrului biologic, în care elementele de floră și faună erau într-o strinsă interdependență, rezultat al evoluției multimilenare. Aceste elemente, sesizabile de oameni pricepuți încă din a doua jumătate a secolului trecut, au condus la nașterea noțiunii de „ocrotire a naturii”. Primul parc național cu caracter de rezervă naturală a luat astfel ființă la Yellowstone (S.U.A.), în 1872, cu scopul de a pune sub ocrotire un eșantion reprezentativ din natura nealterată de intervenția omului. Așadar, pentru a simplifica, mama-natură, care ne-a adăpostit și ocrotit de la Cromagnon încoace, trebuie acum ocrotită de noi!

În România preocupările de pionierat privind conservarea naturii au avut la bază studiile savantului de renume mondial Emil Racoviță. Acțiuni concertate, la care se aliază și alți oameni de știință (Al. Borza, A. Popovici-Băznoșanu, E. Pop, N. Săulescu, V. Stanciu și alții), au determinat ca de la tribuna primului congres al naturaliștilor (Cluj — 1928), să se transmită strategia acțiunilor viitoare de salvagardare a patrimoniului natural al țării, cu comorile sale inestimabile de floră, faună și peisaj. E bine de știut că una dintre primele legi de ocrotire a naturii din Europa (7 iulie 1930) a apărut în România, un an mai târziu, ca urmare a prevederilor acestei legi fiind ființă Comisia Monumentelor Naturii. În anul 1935 se înființează primul parc național din țara noastră (Parcul Național Retezat), din păcate rămas singurul. După război, în 1950 a fost înființată Comisia pentru ocrotirea monumentelor naturii, funcțio-

nind pe lângă Academia R.S.R., care continuă tradiția vechii comisii. Apariția Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător, a însemnat un pas foarte important prin asigurarea cadrului juridic adecvat acțiunilor menite să păstreze comorile inestimabile ale țării noastre, precum și un mediu de viață cât mai puțin alterat, necesar plantelor, animalelor și implicit omului. În chiar articolul 1 se stipulează lîmpede că „În Republica Socialistă România protecția mediului înconjurător constituie o problemă de interes național”. Mediul înconjurător, în înțelesul noii legi, este constituit din totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strînsă interacțiune, influențează echilibrul ecologic, determinînd condițiile de viață pentru om și pentru dezvoltarea societății.

O lege nu se poate însă impune deose în măsura în care ea are ecou general. Omul n-a ajuns să urască natura, el cel mult poate fi dezinteresat. Dar nu pot exista paragrafe de lege care să ne împună să iubim-mai mult pădurea, ori să admirăm cu răsuflarea tălăta un apus de soare în Platra Craiului. Chiar sancționînd un turist care face focul într-un loc nepermis, ori un braconier strecurat într-o rezervă naturală (lucruri care, vai, se întîmplă atît de rar!) problema e departe de a fi rezolvată. Natura ori o iubești, ori nu o iubești! Iar ca să o iubești, trebuie mai întîi să o înțelegi.

Cine mai își face timp pentru a-i face pe ceilalți, în special generația tină, să o înțeleagă? Există la noi țărani care-ți pot spune mai multe despre ecologie decît multe tratate de specialitate... Dar copiii lor mai apucă să afle cite ceva?! Școala, în fapt, se ocupă mult prea puțin de acest fel de educație, iar „se ocupă” e mai mult un eufemism. Și totuși, avem uriașe disponibilități în acest sens, avem o multime de locuri minunate ce pot fi încă numite „picior de plai, gură de rai”, avem Delta și Retezatul, Apusenii și Cheile Nerei, Ceahlăul, Cheile Turzii și așa mai departe, păduri și ape minunate, rarități ale florei și faunei existente încă pe pămînt, o multime de „monumente ale naturii” ce se cer a fi ocrotite, chiar dacă pînă acum nu ne imploră. „În alte țări,

ne spunea biologul Dorin Girlea, membru al amintitei Comisii pentru ocrotirea monumentelor naturii, în Franța, spre exemplu, activitatea privind protecția mediului înconjurător se desfășoară extrem de intens, cheltuiindu-se fonduri mari, făcîndu-se propagandă uriașă, dar culmea, acolo cu greu mai poate fi ocrotit ceva! Se joacă un fel de fotbal fără minge, lipînd asadar tocmai obiectul acestor eforturi”. La noi, lucrurile sînt departe de a fi asemănătoare. Avem ce ocroti, dar n-o facem decît în mult prea mică măsură. Lipsese în primul rînd interesul general pentru această activitate, înțelegerea cum se cuvine a problemei. Iată de ce, încă o dată, revista Flacăra pornește în campanie! Exemplele concrete pe care le vom supune atenției în numerele viitoare vă vor convinge în mod sigur de necesitatea acestei acțiuni pe care o dorim de ecou național.

În fapt, a iubi natura, „rîul, ramul”, cum spune Eminescu, tot ce te înconjoară pe pământul strămoșesc, e un act pur patriotic. E în același timp un act de cultură, la care ne vom asocia cu toate forțele noastre.

Deși costă numai 15 lei, acest „obiect de artizanat” produs de o cooperativă locală ascunde două delice ecologice. El este fabricat din lemn de tisă (arbore ocrotit prin lege) și posedă o frumoasă „floare de colț”, cele două specii fiind de multă vreme declarate drept monumente ale naturii în țara noastră! Al treilea „delic” este cel al prostului gust...

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR

Un om între bujorii „lui”

Badea Marcu Sincereanu, din Zau de Cimpie (județul Mureș) e chiar un țărân aparte. N-a apucat decît patru clase primare și două gimnaziale, dar biblioteca sa personală cuprinde cîteva mii de volume, multe dintre ele de strictă specialitate, legîndu-l de o pasiune mai veche de trei decenii. Mulți spun că dacă rezervația naturală de la Zau de Cimpie mai există la ora actuală, asta se datorează în cea mai mare măsură tocmai lui Badea Marcu, al cărui devotament inspire apărarea enclavei populată masiv cu bujori de pădure a fost într-adevăr exemplară. În fapt, popularitatea de care se bucură amintita rezervă botanică se leagă de prosperitatea luxuriantă a populației de „paeonia tenuifolia”, căreia pe înțelesul tuturor îi spunem bujor de pădure. Badea Marcu nu se sfiește deloc să pronunțe *paeonia tenuifolia*, termenii latinești i-au intrat de mult în limbajul curent, și se mîndrește mereu cu calitatea sa de custode al Comisiei monumentelor naturii. Specialiștii susțin că enclava atît de bogat de-

corată de natură de la Zau de Cimpie are o vechime de cel puțin 10 000 de ani, dar este evident că pericolul dispariției ei a fost mai grav abia de cîteva decenii. Abia întors în satul său din serviciul militar după încetarea războiului, Badea Marcu Sincereanu, om îndrăgostit de frumusețile naturii și de comorile peisajului local, a început un nou „război”, mai mult al lui de astă dată, luptînd pentru salvarea rezervației. N-a fost ușor, fiindcă erau și unii cărora le dăduse în gînd s-o are și s-o includă în reforma agrară, dar a știut să-și facă aliați dintre săteni, valorificînd creator experiența milenară a legăturii cu glia autohtonă a țărănilor transilvăneni. Bujorul de pădure e o floare extrem de atrăgătoare, „capetele” sale mari și purpurii unduiesc deasupra cîmpului precum o mare roșie dar ea trebuie ferită de colectarea abuzivă. Badea Marcu a degajat rezervația de mărăcișuri, i-a mărit suprafața cu încă un hectar jumătate, iar cu sprijinul primăriei a împrejmuat ambele parcele cu un gard de sîrmă în lungime totală de 1 104 metri, plantînd în total 578 de stîlpi de beton pe care i-a transportat în cea mai mare parte singur, cîrîndu-i în spîinare! În fiecare an recoltează semințele bujorului și apoi tot el le însămînțează pe cuprinsul rezervației, anticipînd cu 20 de ani o măsură judicioasă pe care o recomandă recent toate forurile internaționale ale conservării naturii. S-a gîndit și-a și reușit, să organizeze în fiecare primăvară „sărbătoreala ocrotirii bujorului”, o adevărată zi de educație a populației locale și îndeosebi a tineretului, ce se desfășoară în spiritul deplinei responsabilități pentru viitorul rezervației.

Sigur, pentru toate acestea n-a primit niciodată nici un ban, nici nu i-ar trece prin cap să primească, pentru el nu contează decît prosperitatea acestei unice enclave intercarpatice căreia i s-a dedicat cu trup și suflet. Pentru toți vizitatorii rezervației rămîn impresionanți și de neuitat lecțiile de patriotism și de promovare a convingerilor ecologice pe care le poate oferi acest țărân cărturar. În fapt, prin afinitățile sale spirituale, custodele Marcu Sincereanu rămîne intrudit cu Badea Cîrțan în familia țărănilor autodidacți transilvăneni, împlinindu-și rosturile pe un tărîm inedit, în cadrul realităților ecologice autohtone. La 65 de ani, fostul bibliotecar voluntar și, apoi, director al Căminului cultural din Zau de Cimpie e încă om în putere, întinerînd cu fiecare primăvară ce înfloresce iarăși marea de bujori de cimpie pe care o îngrijește și-o ocrotește ca pe copilul său.

Stimată redacție,

Vă scriu aceste rînduri plin de amărăciune. Ele sînt legate de relativ recenta apariție în revista „Vinătorul și pescarul sportiv” a unei notițe pe care aș îndrăzni s-o numesc drept scandală, întrucît această notiță, intitulată „POFTITI!”, intră în netă contradicție cu mai multe paragrafe ale Legii nr. 9/1973, privind protecția mediului înconjurător. Citez din acest articol: „Cu explicabilă satisfacție, Comitetul asociației județene Cluj anunță împlinirea unui vis mult dorit al pescarilor sportivi și iubitorilor naturii: darea în folosință a unui punct de agrement pentru pescari, amplasat pe malul lacului Săcălaia. Lacul oferă pescarilor o gamă largă de specii de pești cum sînt: știuca, crapul, bibanul, carasul, caracuda, roșioara etc., unele dintre ele devenite chiar rarități în unele ape ale județului Cluj și chiar ale țării (subl. ns.)... Lacul e amplasat într-o ambianță plăcută și e înconjurat de o perdea de stuț ce oferă minunat loc de refugiu și vinutului de bălă, interesîndu-l, sub acest aspect, și pe vinători (subl. ns.). Suprafața lacului înglobează 69 de hectare luciu de apă, oferînd un habitat minunat pentru dezvoltarea faunei piscicole. Avînd în vedere că lacul Săcălaia este declarat monument al naturii, constituînd o rezervă naturală (subl. ns.), pescarii sportivi din județul Cluj își pun mari speranțe în această bază de agrement, contribuînd la dezvoltarea ei (...); s-a construit un canton piscicol cu o capacitate de cazare de 36 de locuri, dotat cu toate instalațiile necesare (...), s-au pus la dispoziția membrilor noștri un număr de 34 bărci...” etc.

Iată, cu alte cuvinte, situația absurdă în care se găsește astăzi o rezervă naturală a țării, al cărei scop de existență este în fapt, atît științific, cit și legat de păstrarea bunurilor naturale unice (peisaj, faună, floră, pesteri) ca comori naționale intangibile și menținerea intactă a ultimelor ecosisteme nealterate în urma exploatarea și intervențiilor omului. Legea e lîmpede în acest caz (citez din art. 32): „În cuprinsul rezervațiilor sau asupra monumentelor naturii se interzice desfășurarea oricărei activități ce poate duce la degradarea sau modificarea aspectului inițial al peisajului, a compoziției faunei și florei sau a echilibrului ecologic...” Așa cum ați putut observa, fiindcă însăși nota imprecisă subliniază (!), lacul Săcălaia este declarat monument al naturii, constituînd o rezervă naturală, și el ar trebui protejat în consecință. Este adevărat că ne ard anumite probleme economice. Dar facem oare bine dacă încercăm să le atenuăm bîgînd în foc — nechibzuit — chiar și inventarul intangibil al mediului în care trăim? Nu ne ardem, de dragul trecător al căldurii, însăși casa?!

WERNER KLEMM
prof. emerit, custode C.M.N.

N. R. Publicînd în acest chenar scrisoarea profesorului Werner Klemm, un mare îndrăgostit de natură și un fanatic al protejării ei, redacția nu se alătură într-un tot al acuzațiilor formulate împotriva publicării în „Vinătorul și pescarul sportiv” a unei amintiri, care în fapt nu face decît să reflecte exact o invitație, ca urmare a deciziei aparținînd filialei A.G.V.P.S. Cluj. Problema expusă rămîne însă în picioare...

sanctuarul acestui pământ!

Baladă pentru echilibrul naturii

Cumpeni, cumpeni
Fiți blazonul sfânt
Viață, pace
Viață pe pământ

Intr-un veac răstignit pe excese
Cite cumpene rupte se văd,
Omenirea, în tot, se resimte,
Cine se-ntimplă, local, vreun prăpăd.

Cind e secetă mare pe lume,
Sint și ploaie, e potop pin-la git,
S-a stricat echilibrul naturii,
Felinare filează urit.

Să păzim echilibrul naturii,
Să dăm cumpăna vieții-napoi
Viitorul e-n minile noastre,
Regăsirea naturii e-n noi.

Trandafirul acesta arată
Un întreg echilibru sfărmat
O petală miroase a floare,
O petală miroase-a soldat.

Ochii sfinți ai femeii iubite
Sint complecși, sint ciudați, la ce bun?
Unu-i ochiul cu iris și pleoape
Altu-i poză de feavă de fun.

Pe trei sferturi de glob plinge foamea
Ca să fie-n palate desfrii
S-a întins pleșuvia în munte
Motorina în spicul de griu.

La ospățul excesului chimic
Zeul Marte-mbrăcat majordom
Face loc la stafii și la monștri
Nici-un scaun nu e pentru om.

În păduri nemilos doborâte
Cumpănirea de ape s-a rupt,
De petrolul chemat în războaie
Sună scoarța a gol dedesubt.

Să păzim echilibrul naturii
Oameni simpli, cinstiți și cuminți
Să fim peste orice convingeri
Un Congres Mondial de părinți.

Foaie verde natură întreagă
În cel hal ai ajuns, în cel hal
Hai să trecem războiul-n rezervă
Să nu intre natura-n spital.

Cind mor peștii-n otrava din fluvii
Soarta noastră în ei s-o vedem
Ca o păvăză, ca o alarmă
Să se-nalțe acest recviem.

Nu vedeți că ne-ncearcă excese?
Echilibrul din lume e frânt
Să păzim echilibrul naturii,
Sanctuarul acestui pământ.

ADRIAN PĂUNESCU

La Drăcșani, sub un dîmb, a apărut un cimitir al peștelui

Vîntul împunge în coasta mașinii, vrea parcă s-o răstoarne. Ovidiu Chelaru, director la „Piscicola” Botoșani, conduce prudent, supărat. Mă duce, cu „Dacia” proprie, să vadă Balta Drăcșanilor, unde moare peștele. Paguba, zice el, se ridică pînă acum la 150 tone! Nu mi-a venit să cred și l-am rugat să mă ajute să constat, să pipăi, să pun degetul pe rană. Și, iată, ajungînd la balta cu pricina aflu că rana e mare: lacul Drăcșani se compune din 500 hectare luciu de apă. Lingă el mai e amenajată o pepiniere piscicolă în suprafață de 75 hectare. În toate aceste ape peștele moare.

Urc într-o dubieșcă, alături de Petre Olteanu, șeful fermei, și traversăm lacul. De o parte și alta a bărcii plutește o adevărată plavie de pește mort: crapii, de la un sfert de kil pînă la cinci sau șase kilograme unul, se lovesc de barcă și scindura hureie și mie îmi vine să-i iau în brațe și să alerg cu ei spre o apă vie, cu undă curată și clară. Dar nu le-am mai folosi la nimic, trupurile lor sint înțepente de neîntîia. Vîntul mină peștele mort spre maluri, îl îngrămădește la fîrm, iar de acolo vin pescarii, trișii, foarte triști, și-l adună în coșuri de nule.

— Și ce fac ei cu peștele ăsta mort? îl întreb pe tehnicianul Petre Olteanu.

— Îl îngroapă sub un dîmb, într-un fel de cimitir al peștelui. În ultimele trei zile am îngropat vreo șapte tone!

N-aș vrea să devin patetic, dar imaginea se derulează tot mai obsedantă, mă tulbură și mă îngrijorează. Două crăpăoace, cam de cinci kilograme una, cu burțile pline de icre (cite milioane de ouă, de posibile vieți există acolo în pîntecul lor!), sint aruncate în coș și duse, apoi,

la cimitirul peștelui. Și peste tonele de pești în neîntîia, care plutesc acum pe lacul Drăcșani, planează un roi de păsări: pescăruși flămînzi și lacomi care nu se mai saturează niciodată, știrii îmbulbiți, corbi și ciori și alte păsări carnivore venite la acest ospăț nesăbuit, aproape infernal. Sint implicat parcă într-o imagine din filmele lui Hitchcock!

Tehnicianul Petre Olteanu, de loc din Topolog (Tulcea), stabilit în Sulița de 30 ani, de cînd a luat-o de nevastă pe fata unui pescar de aici, împinge la ghionder și zice cu supărare: l-am fi pescuit, dar la noi a început iarna la opt noiembrie, lacul a înghețat, am încercat să tragem cu năvodul pe sub gheață, dar n-a fost chip. Un năvod stă sub apă de la 31 ianuarie și altul, de la 14 februarie. Gheața a fost aproape de un metru.

— De ce moare peștele? întreb.

— Din lipsă de oxigen: iarna a fost lungă, lacul a stat tot timpul acoperit cu gheață, iar dedesubt apa a fost otrăvită de poluare. Aerarea ei nu s-a mai făcut ca în timpul verii, cu toate că noi n-am stat cu minile în sin: am spart gheața, am făcut copci mari, am aerat-o cu motopompe zi și noapte, am recirculat-o, i-am făcut băi de oxigen, două salupe o barbotau cu elicele, am îndepărtat zăpada de pe gheață — să pătrundă razele soarelui și să întrețină procesul de fotosinteză. Dar iată că toate încercările noastre n-au fost suficiente. A murit mult pește. Dumneavoastră știți cit pește am văzut eu? În agonia, venea și pipa aerul la suprafață, se zbătea, îmi cerea parcă ajutor. Aștia mari, reproducătorii care ajung pînă la zece, chiar douăsprezece kilograme unul, semănau cu niște copci care se sufocă. Și e greu, e foarte greu

cînd constăți că rămi nepuținios. Cinea m-a întrebat dacă mai pot visa noaptea. Nu mai pot, pentru că nu pot dormi. Mă deslîșesc ușor de lingă nevastă, mă îmbrac și vin la motopompe și în toată noaptea aud cum se zbate peștele mai ceva decît pe uscat.

— Și nu e bun de mîncat peștele ăsta? întreb iar.

— Să fie bun peștele trebuie să moară pe uscat, nu în apă. Dar oricum nu l-ar mîncă nimeni fiindcă miroase tare a petrol.

Dar ne-am convins și noi: peștele din complexul piscicol Drăcșani nu se mai poate consuma: poartă un miros și un gust accentuat de petrol. Felul în care se produce acest grav proces de poluare biologică l-am aflat din declarațiile pescarilor, ale conducerii fermei, ale conducerii întreprinderii:

„Principalul poluant este Stația de epurare a apei a municipiului Botoșani, care asigură doar epurarea mecanică, reține adică numai materialele solide din masa în suspensie a apei. Stația nu are treaptă biologică și nici chimică prin care să rețină substanțele poluante ca: detergenți, coloranți, diferite bacterii. Poluate astfel, apele se revarsă în riul Sitna, singura sursă de alimentare cu apă a celor două bazine piscicole: iazul Drăcșani și pepiniera Drăcșani”.

Dar mai sint, aflăm noi, și alți subiecți poluanți: fermele de vaci ale I.A.S. Cătămăraști evacuează în apele riului deșeurile de animale; Stația C.F.R. Botoșani evacuează gudroane (de la vagoanele cu țitei); I.A.S. Leorda evacuează deșeurile de la o crescătorie de porci, și tot în riul Sitna se evacuează apele nepurificate provenite de la un atelier de tăbăcărie.

Ce rezultă în urma acestei accentuate poluări din analizele emise de Laboratorul de chimie al Oficiului de gospodărire a apelor Botoșani? Rezultă următoarele: în apele riului, ale iazului și ale pepinierii se găsesc **substanțe extractibile** (uleiuri și grăsimi de natură petrolieră), în procente depășite, de 14-42 miligrame/litru de apă, față de 0,1 miligrame procent admis (acum știm de ce am mîncat pește cu gust de petrol!); se găsesc **substanțe organice**, în procent de 50 miligrame/litru de apă față de 20 miligrame admise; permanganat — 40 miligrame/litru față de 15 miligrame admise. Vara, în sezonul cald, datorită activității acestui riul (Sitna), respectiv a diluției debitului de alimentare cu apă, cit și datorită existenței unor epurări biologice și chimice naturale (în prezența căldurii și a luminii) apele acumulate în cele două bazine devin proprii creșterii peștelui, acesta se poate consuma. Vara gustul de petrol dispare efectiv, iarna însă, cu geruri prelungite din noiembrie pînă în martie, cînd podul de gheață ajunge pînă la aproape un metru, sub influența nefastă a surselor de poluare peștele moare. Nu se îmbolnăvește ci moare din lipsă de oxigen (pentru că substanțele poluante sint consumatoare de oxigen). În luna februarie, 1982, oxigenul solvit al apei din iazul Drăcșani a atins valori de 1-1,3 miligrame/decilitru cub, față de 10-12 miligrame procent normal. Și peștele se sufocă! Celula lui nu mai are oxigen. Într-un mediu asemănător la fel s-ar întîmpla și cu celula umană. Pentru că efectele poluării (nu vorbim de cazul de față) nu se termină la moartea peștelui, ele acționează și asupra celulei umane.

— De cînd se tolerează acest fenomen de poluare? îl întreb pe Ovidiu Chelaru, directorul Întreprinderii piscicole Botoșani.

Ridem, dar fata caută cu insistență, parcă nu este, insistă, în cele din urmă, ușor incomodată, renunță...

— V-am zis eu că-i pe peron! Mergi mă copile la barul de-alături. Cere un cuțit pentru nenea care le-a promis o gură de pîlincă.

Chestia este mai generală, decl. Puștiul se execută, barul se află chiar în vagonul vecin, și revine cu un ditamai iataganul de bucătărie.

Felii și feluțe. Piine și slănină. Și încă o gură de pîlincă.

— Domnule dragă, școala face ce poate. Părintele trebe să-și ducă grija copiilor, intervine brusc proprietarul slanei, pitei și lichidului gălbior care te-ar vindeca de toate bolile de masele cit clipești din ochi. Ardeleanul tresare: pîi servicii, pîi alergătură, pîi alte griji, pîi...

Cînd să-ți mai ajungă vremea...

— Dar eu că am șase? Întelegi dumneatale? Sase. Și mi-i țin la școală, și mi-i pun la treabă și mă ajut cu ei să duc gospodăria. D-apoi nu pentru mine, tăt pentru ei vreau să meargă bine. Și să vezi dumneata, am două gemene, au 12 ani. Lipsește mama de-acasă, pun mîna pe doniță și mulg vaca, și văd de lapte și tot așa.

Ardeleanul nu mai zice nimic. Dar nu se supără. Vecina blondă nu l-a lăsat o clipă, are o demonstrație impecabilă (am iertat-o demult că fumează la nefumători, eu care doar văd o țigară și simt cum mă doare capul).

Trenul se apropie de București. La Ploiești, ardeleanul a coborît și l-am salutată odată ajuns pe peron. În compartiment, maramureșeanul — am uitat să vă spun, de acolo ne venea „tăria” — tot zice despre el și ai lui. Are un băiat la liceul din Năsăud. „Care mai de care, acolo, domnule dragă, tați și mame din tate pă-

— Se resimte din 1969, dar s-a accentuat de la un an la altul, odată cu creșterea populației municipiului (de la 40 000 la 100 000 locuitori), odată cu dezvoltarea unităților industriale și zootehnice ale căror conducători nu s-au preocupat și de construcția unor stații de epurare a apei.

Pescarii de la Drăcșani spun că lacul există „dintotdeauna”. În el au pescuit și pescarii lui Ștefan Vodă cel Mare și ai lui Petru Rareș, încălțați în tulsuci din piele de minz. Pe aici trecea (se mai văd urme) și drumul care ducea la Sтамбул. „Și de ce să nu-l păstrăm și noi așa cum l-am primit de la strămoși, de ce să nu se hrănească la fel cu peștele din el și cei care vor veni după noi?”

Am preluat întrebarea firească, legitimă a pescarilor de la Drăcșani și am cerut răspuns, în numele lor, conducerii Oficiului de gospodărire a apelor Botoșani. Tovarășul director Marin Dumitru ne-a spus:

— În mod nejustificat se întîrzie punerea în funcțiune a extinderii stației de epurare a apei a Întreprinderii de gospodărire orășanească Botoșani (conductor I.C.M.J. Botoșani, n.n.), fapt pentru care directorul acestei unități a fost amendat cu 3 000 lei. S-a supărat el, ne-a reclamat, dar nu are dreptate: nu sint gospodari. Eu am fost pînă nu demult primarul orașului și îi cunosc. Am vrut să închidem Complexul de porci de la Leorda, care deversează deșeurile în riul Sitna și de aici în iazul Drăcșani. Am dat amenzi, am popularizat Legea protecției apelor, am criticat exemplele negative în presa locală, am trimis adrese și sonetații, am luat cuvîntul în plenary. Procesul de poluare a apelor nu s-a stăvilat însă, e chiar mai mare: e poluat Siretul de fermele I.A.S.-ului Bucecea; riul Jijia e poluat de Crescătorie de taurine Ungureni. Aceste unități nu poluează numai apele ci, nerespectînd legile, scot din circuitul agricol mari suprafețe de teren, transformîndu-le în depozite de deșeurile. Și în timp ce aceste îngrășăminte naturale degradează apele riurilor, lucrătorii din agricultură se plîng că n-au îngrășăminte chimice, îngrășă ogoarele cu chimicale. Cum vedeți ieșirea din acest cerc vicios?

— Să se pună în funcțiune stația de epurare a apelor uzate la I.A.S. Leorda; deșeurile să fie colectate în bazine și transportate pe cîmp, să îngrășe locul; să se extindă stația de epurare a apelor din municipiul Botoșani; să se construiască o nouă stație de epurare în zona abatorului vechi. Iar amenziile să fie suportate de cei vinovați, nu de stat. Că e lege și legea trebuie respectată. Se tot discută, la nivelul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, dacă să le dea sau să nu le dea fonduri unităților agricole, să transporte îngrășămintele naturale pe cîmp. Și în timp ce se discută (eu cred că mai mult nu se discută), riurile de deșeurile se varsă în girle, apa moare și moare și peștele!

Am scris acest reportaj cu intenția de a nu aluneca în patetism sau naturalism: l-am scris cu îngrîșămintele față de starea de sănătate a apelor noastre, dar mai ales cu responsabilitatea față de viață. Pentru că, după atîtea crize la modă, a energiei, a petrolului, a alimentației, specialiștii, biologii vorbesc tot mai des de o posibilă criză a apei. Și viață fără apă nu se știe, cum nu se știe dacă steaua care se stinge mai poate ajunge pe pământ...

N. GRIGORE-MĂRAȘANU

C.F.R.

Trenul aleargă între Predeal și Peris, este duminică seară, afară peisajele se iau la întrecere, drămuite de fereastră vagonului. Aici, în compartiment, sintem, de toți, șapte, un singur loc neocupat dar și pe acela flutură niște haine iar deasupra stau dolidora bagaje. Pasagerul din capătul băncii pe care mă aflu privește pe geam, povestește pe unde a fost, în delegație dar și acasă, firește, pe lingă Turda; vorbește și apasă cuvintele, măsurînd efectul de grai ardelenească, puțin natural, restul prefăcut, dar ce nu face omul cînd vede că tînarul de vizavi se amuză și ride cu sughițuri la frazele strîngulate cu dibăcie.

Și trenul aleargă. Numai ce se deschide ușa de la compartiment și din prag, pe sub pâlăria ridicată cu eleganță, ne parvin citeva cuvinte de salut. Răspundem, și, eu cel puțin, mă întreb unde-o mai fi vrînd să intre, doar vede că locurile sint ocupate, dar el nimic. Intră, se așază pe scaunul gol, și pînă să înțeleg că ar avea ceva comun cu noi, mă și tresc luat din scurt:

— Bem o pîlincă?

— Drept cine mă ia? Pîlincă n-am, aș bea și eu, o fac cînd mi se întîmplă să am, dar așa... Nu e nici înainte de masa de prînz, pînă la cea de seară mai ar fi destul. N-am auzit nimic, trag cu ochiul pe geam, nimeni nu zice nimic, ardeleanul a tăcut și el, sper să fi fost o confuzie.

— No, că eu cu dumneavoastră vorbesc. Bem o pîlincă! Cu dumnealor am mai gustat noi ceva, de la Teiuș tăt să fi avut ce...

Speranța mea în confuzie s-a spulberat,

o sticlă învelită în ziar și-a și făcut apariția. „Domnu’ întii, că-i mai vîristnic și apoi domnișoarele, și vine și la dumnea-tă”. Zîmbesc ascultînd această punere în operă a protocolului și pînă să mai zic ceva sticla a ajuns în dreptul meu, o scutur bine, se naște sub ochii mei un superb colier de perle cit bilele de rulment, pîlincă sadea, gust nu fără plăcere, mă sterg cu dosul palmei la gură, cum făceam la noi în sat cînd degustam ceva, și trec sticla mai departe, multumînd.

— Ar merge un pic de slănă, așa-i? Limbile s-au dezleat. Ardeleanul își aminteste de fecior, învață și nu prea, examenele bat la ușă, dumnezeu știe ce o mai fi, nu stăm prea trîlăcut, înțeleg eu, la capitolul disciplina părintească. Vecina mea de bancă, blondă, ingineră dacă înțeleg bine, dar și profesoară pe undeva, îl ascultă, îl așteaptă la cotitură și numai ce sare:

— Școala ziceți că e de vină? Un diriginte în cite să se împartă? El are treizeci de inși, dumneavoastră îl aveți doar pe el, tot școala e vinovată?

Încercare de atac pozițional — ardeleanul — replică și mai tăioasă — vecina — și tăcere. Noroc cu ultimul venit în compartiment, care, ați bănuț, nu este chiar nou, preexistase și ne va supraviețui; merge la Slobozia.

— Slăna-i asta, pită aveți?

Din sacosa lui a tras la iveală o mîndrețe de suncă, a pus-o pe mîsuța raba-tabilă de la geam și așteaptă răspuns. Datul nostru din umeri îl lămurește, dar nu ne-am găsit omul:

— Am eu, nu vă faceți griji, întrebăsem așa, să mă aflu în treabă. Dar brișcă?

— Da, să caut în geantă, cred că mama mi-a pus și cuțit.

— D-apoi, n-aveți, că l-ați uitat pe peron...

țile, cu gura pe copii: să faci așa, să dregi așa, să reușești, că dacă nu... Cînd am văzut cum stă treaba, l-am tras de-o parte p-al meu și i-am vorbit: Mă fecior, reușești sau nu, treaba ta. Reușești, tata te ține la școală, nu reușești, tragem plugu amîndoi”.

Vecina blondă ascultă și doar că nu aplaudă. Ii place cum vorovește și cum gîndește badea pe care l-am putea crede, nu s’ce ober dar el scoate carnetul de tractorist din buzunar și ne dovedește cum își scoate piinea.

— Eu mi-am fost în copilărie la stăpîn, domnule dragă, și știu ce înseamnă să n-ai ce mîncă. Tatăl meu a murit cînd aveam trei ani. Cît am lucrat pentru altul laptele care-l mîncam era verde — o parte lapte, trei apă, să fie mai mult. Dacă nu-i țin eu din scurt acum să lucreze, cînd să se mai învețe ei cu munca?

Știe multe istorii, și le spune cu haz și cu bun-simț și cu amărăciune despre părinți care uită de copii și despre copii care uită de părinți, de pe la ei de acolo, că sint din fiecare, și se întoarce iar la ai lui, și ne-arată cum îi pedesește cînd îi ies din vorbă, uite-asa, zice el, îndoiind două degete și ducîndu-le la nas, eu de bătut nu-i bat domnule dragă, dar îi prind de nas și îi țin să asculte și să bage de seamă la ce spun.

Am ajuns la peron. Toti dar mai ales vecina mea blondă, multumim de tratație, arătăm că ne-a făcut plăcere să-l cunoaștem, dar de unde este că a uitat să ne spună:

— Vreți să treceți pe la mine? Bucuros, domnule dragă. Doispe kilometri din autogară de la Baia Mare și tot doispe din gară. Întrebați în Chehiș de Oprican, tractoristul cu Aro. Toții copiii mă știu.

NEAGU UDROIU

O judecată strimbă

Invingătoare netă în optimile Cupei, 5-0 cu Minerul Certej la Tirgu Jiu, Universitatea Craiova nu va mai juca în sferturi?! Campioanei și deținătoarei Cupei i s-a luat acest drept la masa verde, apreciindu-se drept neregulamentară folosirea de către ea, în meciul de la Tirgu Jiu, a jucătorului Florin Cioroianu.

Inercind să întocmim, cit mai obiectiv, un „dosar” al chestiunii, să notăm că Cioroianu a intrat în teren în minutul 65, la scorul de 3-0. Și acum, să audiem „părțile”.

Conform articolului 169

Inițial, decizia de sancționare a fost luată de Comisia de competiții și disciplină a F.R.F. care, cercetând folele de arbitraj, a constatat că, în partida cu Minerul, Cioroianu se afla în stare de suspendare pentru acumularea a două cartonașe galbene. Ea a invocat, formal, Articolul 169 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, considerând că, folosindu-l pe Cioroianu, Universitatea l-a încălcat mai ales în privința următoarei precizări: „Conducătorii tuturor cluburilor sunt obligați să urmărească permanent acumularea numărului de cartonașe galbene ale fiecărui jucător, prin consultarea arbitrilor la sfârșitul jocurilor, și să ia măsurile de suspendare automată a celor care acumulează numărul de cartonașe stabilit”. Această comisie a constatat că, la data meciului din optimile Cupei, Cioroianu primise două cartonașe, ambele în partide de tineret-speranțe, primul la 27 februarie (6-0 cu A.S.A. Tirgu Mureș), cel de al doilea la 28 martie (3-2 cu „U” Cluj-Napoca), el neavând, desigur, drept de joc contra Minerului.

Acest punct de vedere a fost însoțit, pe rând, de Biroul federal și, la sfârșitul săptămânii trecute, de Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S., această instanță supremă în materie de sport respingând apelul Universității Craiova. De notat însă că, la Tirgu Jiu, Universitatea l-a folosit pe Cioroianu pentru că, la rugămintea selecționerului Mircea Lucescu, l-a odihnit pe Ștefănescu și pe Balaci, mult solicițati în acest început de sezon.

Ce susține Craiova?

Pe scurt că:

- a) Cioroianu putea juca, el având, de fapt, 3 cartonașe, primul fiind primit în 29 noiembrie (7-0 cu Jiul, tot la tineret-speranțe);
- b) Articolul 75 din același Regulament de organizare a activității fotbalistice, editat în 1980, precizează referitor la

„utilizarea jucătorilor suspendați” că „echipele care folosesc la jocuri oficiale jucători suspendați vor fi sancționate... pentru jocuri sistem turneu sau eliminatarii timp de 48 de ore de la terminarea partidei”.

Schimbând ordinea, căci punctul pare să însemne însăși „cheia” problemei, să notăm că al doilea argument al Craiovei rămâne în picioare, oricum am privi lucrurile. Clubul oltean a luat cunoștință despre eventualitatea unei sancțiuni la 8 (opt) zile de la disputarea meciului cu Minerul, secretarul federal Dan Lăzărescu înștiințându-l, telefonic, pe vicepreședintele Universității, Constantin Deliu, că echipa sa e în pericol să piardă cu 3-0 întâlnirea din optimile Cupei?! În aceste condiții, întrebarea care urmează e, fără îndoială, logică și la ea așteptăm, cit mai grabnic, răspuns: e regulamentul aplicabil numai în ceea ce privește articolul 169, cel cu numărul 75 putând fi „interpretat”? Dacă nu, atunci e clar că lumina zilei că, după expirarea celor 48 de ore, orice demers împotriva Craiovei a devenit nefondat, lipsit fiind totmai de suport regulamentar.

Să ne întoarcem la cartonașele lui Cioroianu, urmând să stabilim dacă acestea au fost două (versiunea Comisiei de competiții și disciplină) sau trei (versiunea clubului). Folele de arbitraj, răsfoite de respectiva comisie, sînt ferme: la data partidei de la Tirgu Jiu, Cioroianu avea trecute avertismentele primite în meciurile cu A.S.A. și „U”. În replică, Universitatea susține că jucătorul în cauză mai văzuse un cartonaș galben în întâlnirea, tot de tineret-speranțe, cu Jiul, 7-0 la Craiova în ziua de 29 noiembrie 1981. Numai că, aici încep încurcăturile, arbitru partidei, Ilie Zaharia din Drobeta-Turnu Severin, a omis să-l treacă în foaia de arbitraj. Fiind foarte frig, arbitru cu pricina n-a putut completa, imediat după joc, foaia, rugându-l pe cel 2 antrenori, Nicolae Zamfir de la Universitatea și Ernest Ilea de la Jiul să semneze documentul în alb. Ceea ce respectivi au și făcut. Nicolae Zamfir notându-și însă, în carnetul său, că Cioroianu a fost avertizat pentru un fault pe cit de grosolan, pe atît de inutil într-o confruntare aflată, scorul e concludent, la dispoziția echipei sale. Având această evidență, el a anunțat după etapa din 27 februarie, cînd Cioroianu a mai primit un cartonaș, că jucătorul e în situația de a fi, automat, suspendat, drept pentru care Cioroianu n-a făcut, în 7 martie, deplasarea la Tirgoviste.

În sprijinul acestei afirmații pe de-a întregul plauzibilă, clubul craiovean a mai prezentat următoarele acte doveditoare:

1. declarație scrisă de la antrenorul Ernest Ilea;
2. declarație scrisă de la jucătorul Coca II (Jiul), cel care fusese faultat de Cioroianu;

3. declarații scrise de la arbitrii de linie ai partidei, Georget Cloc și Victor Camenceanu, amîbi din Craiova.

Surprinzător însă, toate aceste dovezi n-au fost luate în considerație, socotindu-se că ele ar fi putut fi tendențioase, trăgînd spuză pe turta echipei campioane. Sigur că, pînă la un punct, rezervele arătate de Comisia de disciplină și competiții și, mai tîrziu, la Biroul federal sînt de înțeles, cei 2 tîșieri fiind, cum ziceam, din Craiova. Dar în privința antrenorului și a jucătorului din Petroșani, e greu de crezut că ei au urmărit, în scris, să ajute cauza Universității. Chiar și așa însă, ei s-au constituit în martori și cei care au judecat cazul aveau obligația să țină cont de depozițiile lor.

Arbitrul recunoaște

L-am lăsat la sfîrșit, intenționat, pe arbitru de centru al partidei, severineanul Zaharia. Inițial, în fața Comisiei de competiții, el a declarat că nu-și mai aduce aminte dacă l-a dat sau nu lui Cioroianu avertisment, menționînd însă că, fiind înghețat, n-a completat foaia imediat după joc, rugîndu-l pe antrenori să semneze în alb. Ilie Zaharia a fost convocat la comisie în ziua de 8 aprilie. Exact 4 zile mai tîrziu, în data de 12, el a recunoscut, în fața Colegiului central al arbitrilor, să l-a penalizat pe Cioroianu cu cartonaș galben, declarație care a fost consemnată în procesul verbal al sedinței. Solicitat, ulterior, să analizeze această depoziție de ultimă oră, Biroul federal n-a făcut-o, taxînd și el recunoașterea lui Zaharia ca pe un act la care arbitru ar fi recurs sub presiunea Universității. Cu alte cuvinte, hotărît să nu se dezică de decizia unui organism al F.R.F., Biroul federal a studiat cazul pripit și superficial, ceea ce, mai tîrziu, a dus în eroare și Biroul Comitetului Executiv al C.N.E.F.S.

Acestea ar fi datele problemei. Formal și parțial, federația ar avea dreptate, numai că ea a judecat, se deduce, credem, din cele de mai sus, trunchiat și subiectiv, ignorînd citeva din „piesele” aflate la dosar, pedalînd pe o prevedere regulamentară, dar ignorînd o altă. S-a ajuns astfel, din păcate, la o decizie strimbă, care a stîrnit și stîrnește încă nedumeriri în rîndul iubitorilor fotbalului, a celor din Craiova îndeobște, căci ea lezează nu numai interesele echipei campioane, ci și, prin extindere, ale fotbalului românesc. Fiind însă, se știe, mai grav să persisti într-o greșală decît chiar s-o comiți, avem convingerea că C.N.E.F.S. va reanaliza, cu toate datele la îndemînă, situația și va face dreptate. Așteptăm.

VIDIU IOANIȚOIA

Dreptate pentru Craiova!

Cazul mi se pare clar și nu știu cine are interes să-l complice. Universitatea Craiova a invins în teren cu 5-0 echipa Minerul Certej, echipă modestă și cîștigătoare, care nu a emis nici o pretenție, ci s-a bucurat să se întâlnească pe un teren neutru cu deținătoarea Cupei și a titlului de campioană. La un scor confortabil pentru ea, echipa Craiovei a scos din teren un jucător redutabil, de națională, mi se pare că pe Tilihoi, și a introdus un junior ca să joace și el, ca să-și justifice deplasarea la locul faptei, ca să-l rodeze și din multe alte motive, dintre care nici unul nu mi se pare necurat. Deodată, conducerea Federației hotărăște că jucătorul Cioroianu a intrat ilegal în teren și, după o lungă dezbateră cu ușile închise, se dă un comunicat de presă că nu Craiova s-a calificat pentru faza următoare, ci Minerul Certej. Lucrul este cu atît mai mult surprinzător cu cît din toate datele existente la Federație nici măcar formal cei ce au luat măsura nu au dreptate. Zic nici măcar formal, despărțind termenul de formal de termenul de legal. Se pot da o mie de interpretări gestului de a introduce un jucător în teren, dar în orice caz e limpede că Universitatea Craiova n-a introdus pe Cioroianu în teren spre a-și crea un avantaj, pe care și așa îl avea asigurat, ci pentru rodarea acestui jucător, pentru odihnirea celui înlocuit. Orice act negativ trebuie să aibă un mobil. Dacă Universitatea Craiova i se la dreptul legal și inviolabil de a-și disputa înțelitatea cu celelalte echipe din fotbalul nostru pentru Cupa României, trebuie să existe un fapt negativ care să justifice această măsură. Dacă echipa Universitatea Craiova scotea din teren pe Tilihoi și introducea pe Rummenigge sau hai să zicem, îl scotea pe Cioroianu și-l introducea pe Tilihoi și acesta avea cartonașe în plus, încă s-ar mai justifica măsura drastică și fără precedent a Federației de fotbal. Așa însă cum stau lucrurile, departe de a dori să-și creeze un avantaj, Universitatea a creat un avantaj adversarilor introducînd un junior în locul unui jucător matur, cu experiență. Unii, grăbiți, au început să trîncănească în tot felul, că ar fi interesul dinamoviștilor la mijloc. Am discutat cu oameni de autoritate care veghează destinele echipei Dinamo București. M-am bucurat să aflu de la ei, cum de altfel și susține Cornel

Dinu în pagina revistei Flacăra aci de față, că Dinamo insistă ca Universitatea Craiova să fie lăsată să-și joace șansa mai departe în Cupă pentru că numai prin prezența unor echipe puternice — ziceau oamenii respectivi — echipa Dinamo însăși se va confrunța și va deveni mai puternică în această competiție. Ceea ce nu pot înțelege este cum reușește Federația Română de Fotbal să stîrnească probleme acolo unde nu sînt și cum se face, tot aceeași Federație, că nu observă problemele acolo unde sînt. Vasăzică în loc să-și ia valiza și să plece în bloc și să se lase în pace la aflarea vestii, de la organele de resort, că numeroase echipe de la noi au obținut rezultate în teren furînd, plătind, corupînd, în loc, deci, să facă o analiză a pirghiilor care au dus la această nenorocire rusinoasă, în loc să analizeze, de asemenea, raportul dintre aceste fraude reale și starea reală a competițiilor noastre, Federația se apucă și scoate pe Craiova din Cupa României! complet imoral, complet nedrept, complet ilegal. După cum actele o dovedesc — și ele se află pe masa Federației, jucătorul Cioroianu nu avea două cartonașe galbene cînd a intrat în teren, ci unul, care se adăuga celor alte două pe care, arbitrii o recunosc, le primise și pentru care își ispășise suspendarea. Federația a inventat această regulă că nu trebuie să-ți comunice nimemii cite cartonașe galbene ai, trebuie să-ți singur și să-ți orești jucătorii cu cartonașe galbene să intre în teren. Craiova a oprit pe Cioroianu să joace și la tineret-speranțe cînd avea două cartonașe galbene, el nu a jucat la Tirgoviste și apoi, înaintea meciului cu Minerul, a primit un nou cartonaș galben. Acest nou cartonaș galben era al treilea, iar nu al doilea, cum susțin cei ce au aranjat toată această incalificabilă eroare. Vasăzică pentru milioanele minuite spre folosul unor promovări și a unor mențineri în Divizie, nici o echipă n-a pierdut nici un punct. Sînt bine mersi. În schimb, pentru că a vrut cineva din fotbal să descalifice un club pentru o eroare imaginară l-a descalificat. Mărturisesc că o ilegalitate mai inacceptabilă n-am înțilnit în fotbalul nostru de ani de zile. Las la o parte interesul nostru general ca în cupele europene să

ne reprezinte echipe bune — și Universitatea Craiova este una dintre ele — las la o parte frumosul gest al dinamoviștilor, care sînt alături de Craiova și doresc o dispută sportivă, iar nu de culise, las la o parte descurajarea la care sînt supuși, prin măsurile luate, jucătorii Craiovei, dintre care unii componenți ai lotului național, las la o parte că-n ultimele meciuri desfășurate de Craiova, Universitatea a fost nedreptățită, după cum scriu toți cronicarii, în mod flagrant, de arbitri și întreb doar atît: crede cineva în mod serios că Universitatea Craiova a cîștigat meciul cu Minerul Certej datorită lui Cioroianu? Și-a creat vreun avantaj din aceasta? Cea mai bună echipă românească a ultimilor ani și cea mai nedreptățită de soartă și cea mai mare tribună a fotbalului românesc la ora de față are dreptul la adevăr și să-și joace, în continuare, șansa în Cupa României. Cel care au luat măsura se impune să-și facă un asor examen de conștiință și să ia în considerare legile, măturile, adăvărurile și interesele majore ale sportului românesc. Cu aceste false măsuri de vigilență și puritate competițională să nu-și inchipuie nimemii că ne va scoate ochii și noi vom mai vedea grosolanele abateri de la adevăr și cîste din fotbalul românesc. N-am mai scris de multă vreme articole de sport, dar această îngrozitoare nedreptate ne-ar fi ridicat și din morți. Craiova nu poate fi călcată în picioare de obscure și inexplicabile ambiții, vanități și false vigilențe. Mai bine să radicalizăm fotbalul decît să căutăm nod în papură unei echipe care, împreună cu foarte puține altele, de-a lungul vremii — Dinamo, Steaua, Rapid, F. C. Argeș — nu ne-a făcut de ris, ci a polarizat dragostea și interesul iubitorilor de adevăr, frumos și cîste pe gazonul curat.

ADRIAN PĂUNESCU

P.S. Avînd în vedere această măsură nedreaptă, mai sus semnatul, care am fost ales fără voia și știrea mea membru al Comitetului de conducere al Federației Române de Fotbal, îmi dau aici demisia din respectul for. Nu doresc să fiu părtaș la o asemenea măsură pe care, dacă e cazul, ar putea-o discuta în plenul său Comitetul Federal.

OMUL CARE JOACĂ

Blestemat de capabili

Este firesc ca lupta lungă și grea, pe puncte, ce o reprezintă campionatul să aprindă „focuri” de oțelari sau ale altor viitori sculptori din metalul pe care aceștia îl plămădesc, trudiți la poalele unor munți nu prea depărtați și de aceeași patimă, nebun de frumoasă a fotbalului. Și cu ei, cu acești oameni minunați, despre care este puțin spus că trebuie iubiți și respectați, soarta se dovedește capricioasă în trăiri. Pe unii îl hrănește cu mirajul că tot ce li se prezintă fotbalistic este adevărat, bun și drept, iar celorlalți oferindu-le deceptia că în ceea ce au crezut la fel, printr-un asemănător sacrificiu pecuniar, există reeducatoare cu picioarele pe pămînt și sufletul în pedeapsă, mina dreaptă și implacabilă a justiției.

Îmi vine în minte un vers în care socialistul invocă cu darul său născut din rezonanțele din „San Pietro”, ascuțitul neiertător al „mamei giustizia”. E drept, pentru el și ai lui, suprema zeită a dreptății rămîne oarbă, noi o privim acum așteutîndu-i parcă oracolele cu ochii rațiunii de a hotărî... liberi, descătușați și hotărîtori, dar tăișul sabiei și echilibrul aparent al balanței pe care le poartă în mîini, nu pot vedea nicăieri și în același timp tot ce ar trebui să despartă așa cum trebuie și așa precum îl este menirea fie și în fotbal.

Totuși, să nu fim pesimiști. Însăși această furie de a se așeza pe primul loc al pretențiilor la titlul acestui campionat este aurgă. Revista bine făcută în care ocup un colț de gînduri a avut săptămîna trecută o nouă inspirată idee, și anume aceea de a prinde cugetările și mai ales (cit de expresiv) chipurile principalelor mentori în acte ai jucătorilor ce se pot îmbrăca în campioni. Privindu-i atent, spun totul... Sînt consumații de grijele din labirintul de probleme de nereșolvat, pentru citiva dintre ei, eu care i-a „încălecat” momentul. Figura lui „nea Tinel”, înspăimîntător de serioasă și de plină de înțeleșuri filosofice pentru prea mulți, este ruptă dintr-o posibilă „comedie umană a fotbalului”.

Dar să privim împreună, în citeva străfulgerări ce sînt, ca joc și ca aspirații, primele noastre echipe actuale. Vreau să încep cu formația care promise cel mai mult în viitor, Steaua, și pe care am „simțit-o” acum citeva zile. Dorind mult mai mult decît cei care se bat cu pumnul în piept și-și tăvălesc limba în gură binele fotbalului românesc, mă bucură sincer politica inspirată de incorporare a unor cadeți de mare talent. Acest club de tradiție, corect și loial, are în profesorul Cernăianu un tactician care, alături de indiscutabilul om de fotbal Ion Alexandrescu, poate face din marile piese pe care le au în mînă (uitați-vă atent la calitățile lui Balint, Majaru, Rălea, Sertov, Mureșan ca și ale posibilităților încă intacte ale exponenților „vechii gârzi”), o echipă de temut. La atîta mișcare periculoasă, e drept, lipsește un „cervelo”, cum spun tot italienii — Puiu Lordănescu nu mi se pare — pentru a da o logică în teren.

Valoarea multora din jucătorii Craiovei rămîne și ea o amenințare pentru mine și ai mei la fel de obsedantă și pentru jocurile care au mai rămas, ca și pentru viitor. „Trupa” lui Oblemenco a devenit prea agresivă și în teren și în afara lui, frumosul anturaj al tifosilor olteni o incurajează spre rău și... echipa a uitat să joace. Era totmai argumentul cu care s-a impus cucerindu-ne de atîtea ori. Iată că federația noastră, aceea despre care v-am vorbit săptămîna trecută, a devenit mai periculoasă decît toate sentințele de moment din lume. După atîtea compromisiuri cu care și-a răsfațat letargia bolnavicioasă, hotărăște, după lungi tergiversări dubioase, să arunce echipa campioană din Cupă. Ordinea aparentă încearcă să ne convingă cînd ne așteptăm cel mai puțin și competiția respectivă este destul de compromisă prin absența puerilă a unui combatant de marcă. Fiindcă o nedreptate făcută în acest fel Craiovei riscă, prin ricoșul opiniei publice, să nedreptățească și prestigiul echipei mele, care nu are nici-un amestec și își dorește să se confrunte cu cei care sînt într-adevăr cei mai buni.

Una din echipele lui Lucescu, Corvinul (e, oare, mai potent decît multimilionarul Vardolaniș care l-a achiziționat pe Covaci în Grecia?) este interesantă, circulația de construcție din apărare fiad a lui Mateianu. Ea a pierdut un punct la Bacău cînd nu-l mai putea rata nimeni, și asta spune foarte mult, argumentînd că singurii jucători de adevărată valoare rămîn Dumitrache, ostracizat fără sens din „Ștefan cel Mare”, Rednic și... ceva Gabor.

În fine, foarte adevărată este echipa lui Halagian. „Armeanul” este antrenorul care a dovedit cel mai mult că știe ce vrea și mai ales să impună ceea ce concepe. Are o echipă parcă de haiduci, care aleargă cu spor, într-o perfectă ordine și atitudine colectivă de pressing și ofseide. Indiscutabil, Halagian este cel mai puternic antrenor de moment al fotbalului nostru.

Despre Dinamo... este firesc să apreciez alții și, în mod deosebit valențele tactice de joc ale toamnei trecute, în care a încîntat de multe ori, nădăjduiesc să o prezinte precum merită. Să soerăm într-un final frumos, fără piedici de tot felul, în care sîntem prea blestemat de capabili...

CORNEL DINU

Un vibrant apel de pace

Duminică de dimineață, în prezența a mii de tineri bucureșteni, pe Stadionul Tineretului a avut loc festivitatea sosirii STAFETEI PĂCII, grandioasă acțiune înscrisă în amplul program de manifestări de masă, organizate în țara noastră, prin care oamenii muncii din România dau glas îngrijorării lor față de deteriorarea situației internaționale, dorinței lor de pace, de a trăi în bună înțelegere și prietenie cu toate popoarele. De-a lungul celor cinci mari trasee parcurse timp de 10 zile pe teritoriul patriei, „Stafeta Păcii” a prilejuit în toate orașele și comunele pe care le-a străbătut ample manifestări în cadrul cărora a fost exprimată deplina adevărată a tineretului patriei, a întregului popor față de strălucitele inițiative de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, vizind încetarea aberantei curse a înarmărilor, trecerea la măsuri efective de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară, pentru apărarea libertății și independenței popoarelor, pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare pe întreaga noastră planetă. Pe Stadionul Tineretului, învesmântat în straie sărbătorești, ultimul schimb al stafetei a fost întâmpinat cu vii aplauze și urale de către toți cei prezenți. Aici, pe mari pancarte erau înscrise chemările adresate de sportivi români, de întregul nostru tineret, sportivilor, tinerilor din întreaga lume: „Să apărăm cel mai de preț drept al omului, dreptul la viață!”, „Să înceteze cursa înarmărilor!”, „Sportivi, luptați cu toată

energia împotriva războiului, pentru dezarmare și pace în întreaga lume!”, „Jos războiul!”, „În ultimul său schimb, stafeta a fost purtată de campionii olimpici Nadia Comăneci și Corneliu Ion, alături de care se găseau 40 de tineri reprezentanți ai mișcării sportive din județe, însoțiți de atleți, cicliști și motocicliști bucureșteni.

A urmat apoi momentul solemn în care Apelul de pace adresat de sportivii români participanți la „Stafeta Păcii” sportivilor din întreaga lume a fost citit de Nadia Comăneci, Erou al Muncii Socialiste, multiplă campioană olimpică.

Într-o atmosferă de vibrant patriotism, de deplină angajare și entuziasm tineresc, cei prezenți au adoptat o Telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care își exprimă sentimentele de profundă stimă și prețuire față de secretarul general al partidului, a cărui activitate neobosită consacrată propășirii României socialiste, sporirii continue a bunăstării poporului, împlinirii idealurilor sale de pace, securitate și colaborare și-a câștigat o unanimă apreciere în lumea întreagă.

În încheierea acestei excepționale manifestări, pe stadion s-a desfășurat un amplu program de demonstrații și competiții, cu participarea unor sportivi fruntași din cluburile și asociațiile bucureștene.

DUMITRU GRAUR

Creatorul dinastiei

vara lui 1871. Alina turnea Pascaly în Transilvania. Dramaticul trece munții și dăcă vorbirea românească fraților de-onbă și simțire, asu-rii în țara lor. Nu-l mai are pe Eminescu alfler în trupă, ca în primul turneu. De astă-lăta repertoriul e do-minat de sentimentele plăcinate ale unor lese naționale — „Tărânu din vremea lui Tudor”, „Patrie și Domnitor”, ambele de Pascaly; „Domnița Ruxandra” de Haș-deu. După ciclul de spectacole de la Brașov și Sibiu, trupa joacă la Blaj. „Mica Romă” primește solii frăției românești cu urale, ghirlande de flori, cald entuziasm. Pascaly, care spusese „Voiști să vezi gradul de civilizare al unei națiuni?... Vezi teatrul ei”, exercită asupra participanților însetați, și-n special a tineretului, o puternică fascinație.

Înmărmurit într-un unghier al sălii, ne-lipsit la toate spectacolele, printre cei cuceritori de arta corifeului, un copilandru dintr-o comună din apropiere, Timpha-za: fecior de țărani venit la carte la Blaj, pe nume Aron Boba. Școlarul încearcă seară de seară o bucurie lăuntrică: ceva nou și neobișnuit pentru el: însă atât de frumos, de măreț, de seducător... Cînd Pascaly părăsește Blajul, nu mai are a-și pune întrebări, știe ce are de făcut: a-și va fi drumul — actor.

Cu acest ideal, încă în școală, se distinge la toate manifestările culturale-artistice. Își apleacă urechea pe folclor, la conducerea corului școlăresc, organizează sezători, joacă în vodeviluri, recită, dan-sează. Și, după cîțiva ani, la prima oca-zie, trece munții, pe la Bran, în trupa bănațeanului Augustin Petculescu, „artil-sul pantofar”.

La București — potrivit a destinului — o perioadă face parte din trupa lui Pascaly, de la care, cu seriozitate și sirg, își apropie superbul meșteșug. Dar, se vede că-i este dat să se administreze singur și să administreze și pe alții... Își începe rătăcirile, viața nomadă din oraș în oraș, care-i va fi singulara carieră, de director de trupă, creator de opere naționale — muzică și libret —, cîntăreț, actor, dansa-tor și regizor, organizator al propriilor spectacole. Cunoaște în Moldova ce rămă-sese după lichidarea marelui circ polonez al renumitului călăreț Smolenschi: pe fiica acestuia, Adolfină, pe frații și su-ro-riile ei, care făceau actorie, formind trupa Alexandrescu, în frunte cu hazliul Pechea, viitor stilp al Naționalului ieșean. Se atasează de Alexandreschi, își schimbă numele din Boba în Bobescu și o ia pe Adolfină în căsătorie. Rămîne la Iași, unde scrie opere, monoloage, piesete, compune muzica lor, remarcîndu-se ca actor și cîntăreț, îndrăgît de public.

Cînd Maria Theodorini inaugurează noul teatru craiovean, este angajat aci cu întreaga trupă, întreaga familie, mai puțin Pechea, care rămîne la Iași. Văd luminile rampei operetelor lui „Păunașul Codrilor” și „Orfanul din Dorna”. La constituirea Societății Dramatice este fă-cut societar. Iată deci, prin creatorul di-nastiei Bobestilor, Craiova, înaintea Bucu-reștiului, leagăn al operei românești.

Dar, dramaticii craioveni fac zid comun împotriva operei strălucite. Strălucite ele-mente se împrăștie, din faimoasa trupă înjghebindu-se trei formații. Una a Jose-finei Gălușcă, alta a lui Nicu Poenaru și, bineînțeles, cea, ușor de reconstituit, a lui Aron Bobescu. Acesta apelează la puțini artiști din afară, de bază avînd familia, cu cumnăți și cumnate, impreg-nată de muzică și artistic. Directorul e cotropit de atita pasiune, că ani de zile biruințele Trupe de operetă Bobescu de-vansează Compania lui Grigoriu de la Oteteleșanu, în care va străluci Leonard. Cu vremea intră pe fir și copiii, jucînd, dansînd, cîntînd, manevrînd instrumente-le, întocmai părintelui. În ordine: Emi, viitorul director de scenă de la Craiova, Cluj și București; Aurel, cel mai talen-tat din familie, tatăl Lolei Bobescu, cele-britate mondială; Leonora, actriță și primadonă renumită cît va activa; Jean (dirijează „Voievodul țiganilor” la 14 ani), viitoarea măiastră baghetă a Operei Ro-mâne; Constantin, violonist, compozitor, dirijor. Hohotele de satisfacție ale lui Aron Bobescu însoțesc creșterea odrasle-lor, născute în fosa orchestrei, odată cu repertoriul, în care primează producțiile proprii: „Păunașul codrilor”, „Orfanul din Dorna”, „Noblețea cumpărată”; și nu lipsesc „Mascota”, „Briganzii”, „Giro-ple-Girofla”, „Pericola”, „Voievodul țiganilor”, „Mamzelle Nitouche”, „Clereta în concentrare”, „Marchizul bucătar”, „Domnia femeilor”.

Însă, în amurgul său, Aron Bobescu începe să dispară de-acasă... Fără să pre-cizeze încotro. Chemarea singurătății, va-gabondaj, nevroză?... Spectatorii, care-l mai țineau de singular corifeu, îl întil-nesc fără noimă, și probabil fără leac, rătăcind pe străzile Iașului, Constantei, Ro-manului... Familia nu știe de soarta lui. Afli mai tirziu, îndurerată, că a fost în-mormîntat la Pancu.

Bunicul Lolei Bobescu n-are de unde mai ști că, peste ani și războaie, singele lui picură cristale de românesc dor, în lume, din violina nepoatei...

GABY MICHĂILESCU

Surprize hipice

Iată că, duminică trecută, speranța cea mare a turfului, aproape rivalul lui Dar-ley Arabian al regelui Solomon, a apă-rut pe drumul pe care, anul trecut, plim-base coroana de măslin și ramura de palmier. Drum care l-a adus glorie, drum pe care a dăltuit și refăcut statui în su-fletele admiratorilor săi, întregind con-dițiile unui excelent trăsă: caracter blind, configurație perfectă (un armonios roib cu coamă Isabelle), origine (Ialton și Perju), clasă, record (1'22,4). În prima evoluție din stagiunea hipică actuală, armăsarul Perju a scos 1'24,6, cel mai bun timp alergat de la deschiderea sezo-nului. Cel peste 700 de spectatori au

avut revelația unei curse în care „steaua turfului” a exelat. După ce pista a fost spălată de ploaie o noapte și udată într-o rafală de dîmneață, cîi și-au menținut totuși condiția de alergare, 24 dintre ei amănîndu-și recordurile, după ce, și în reuniunea precedentă, 13 își îmbunătă-tiseră timpul sosirii. Cursele s-au antrenat și au antonat nu numai emoția spectatorilor dar și a conducătorilor și a arbitrilor. În afara îmbunătățirii re-cordurilor, reuniunea a oferit și sosiri strînse, departajări fotografice, surprize la potou. Numai în cursa a șasea, 3 cai, Retus, Rodion și Riguros, au alergat cap la cap, locul I fiind acordat numai după consultarea atență a fotografiei. O altă surpriză a oferit-o Mircea Ștefănescu cu formația sa, câștigînd pentru prima oară

de la deschiderea stagiunii hipice, cu armăsarul Răsad în premiul „Belșug” și cu iapa Solara în premiul „Amicar”. Hipodromul are o alură proaspătă, totul este verde, înflorit, sădit, răsădit, vopsit, plus un mic punct comercial. În clasa-mentul formațiilor, continuă să conducă Alexandru Ionescu (9 curse), urmat de Gheorghe Tănase (8 curse).

Duminică următoare e de așteptat ca hipodromul să se anime prin intrarea în concurs a amatorilor, curse ce au dat, în cea mai mare parte a lor, un plus de atractivitate și suspens. Duminică vor evolua deci, pentru prima oară în acest sezon, amatorii, urmînd să crească și numărul spectatorilor.

ELENA ȘTEFĂNESCU

Și-au „salvat” feciorul declarîndu-l nebun

— De la Cluj-Napoca pînă la Oradea, dragă mamă, n-am făcut nici două ore. M-am grăbit să ajung acasă cit mai re-pede.

— Cum așa, Vlăduță, în plină sesiune abandonezi examenele și vii la Oradea? Nu înțeleg nimic.

— O să înțelegi imediat. Tu lucrezi la secția de psihiatrie, nu-i așa?

— Da, și ce-i cu asta?

— Uite că, trebuie să mă internezi pen-tru un timp la secția ta.

— Cum să te internezi? Ce, tu ești bol-nav?

— Să fie clar; dacă vrei să vă salvați feciorul, trebuie să-l declarați imediat nebun și să-l băgați în spital. Uite, de data aceasta accept cu plăcere să joc acest rol. Să-mi explici cum se comportă un nebun, să-l știu juca atunci cînd voi fi vizitat, știu eu, de rude, de prieteni, deși așa prefera să-i ții în perioada asta cit mai departe de mine.

— Zis și făcut, Vlăduț este internat în-tr-o rezervă și toată lumea află că fecio-rul nu mai e zdrăvăn la minte. „Păcat, un băiat atît de chipes, uite așa, din se-nin, să fie internat la psihiatrie”, comen-tează cunoscuții.

În timp ce Vlăduț se plictisește în ca-mera lui de spital pînă și de citit romane polițiste, la Cluj-Napoca se desfășoară ample investigații în legătură cu acciden-tarea mortală a unei femei. Autorul ac-cidentului, după ce a lovit victima, a pă-răsit locul faptei. În zona stației de auto-buz, unde s-a întîmplat accidentul, n-a rămas nici cel mai mic indiciu asupra mașinii, asupra făptașului; nimeni nu știe nimic, nimeni n-a văzut nimic.

Trec zile după zile și eforturile făcute

pentru descoperirea autorului rămîn fără nici un rezultat.

Într-o dimineață, Radu, tînăr ofițer, de miliție, este vizitat la birou de un fost coleg de școală.

— Ce vint te aduce Sabine pe la mine, pe o vreme așa de haină?

— Uite, mă, ce mi s-a întîmplat. Știi pe colegul meu de serviciu, Bogdan?

— Îl știu, cum să nu!

— Am fost așezat invitat la el. M-am simțit bine, mai ales că erau citeva fe-tișcane una și una.

— Ei și ce-i cu asta? Doar n-ai venit la 8 dimineața la mine, pe viscol, să-mi povestești despre aventurile tale galante de burlac.

— Stai să vezi. Printre invitate erau și două studente, care nu participau la discuția generală și nici la canastră. Șu-soteau mereu între ele, iar pe față li se citea îngrijorarea. Una începe deodată să plîngă încetîșor, întorcînd capul spre perele. Nu voia să fie observată de asis-tentă. Mă știu cum sint eu de săritor?

— Da, mai ales cînd e vorba de fete frumoase.

Sabin se face că nu sesizează întepă-tura și continuă.

— Mă apropii de cele două blonde: „Ce-i cu voi, fetelor? Ce corăbii vi s-au înecat?” Ele încelează discuția și nu răs-pund nimic. Eram tare curios să știu ce au pățit, dar pe de altă parte voiam să le întind o mînă de ajutor. Prinziînd în-credere în mine, fetele încep treptat să mi se destăinuie. Iată ce mi-au spus: Cîcă acum zece zile în urmă, au organi-zat o petrecere cu prilejul aniversării uneia dintre ele. S-au simțit bine, s-a dansat. Pe la 11 noaptea berea s-a ter-minat, dar cele două fete, cu invitații lor, doreau să petreacă în continuare. Ti-nerii s-au oferit să aducă o nouă provi-zie de bere. S-au urcat în mașină, pe care o conducea unul dintre ei, și au ple-

cat. După vreo douăzeci de minute apar băieții, cătrăniți și galbeni ca ceara. Unul, probabil conducătorul auto, se adresează fetelor: „Pe drum am avut un accident grav”. „Dar vă vād întregi pe amîndoi!”, răspunde gazda. „Am lovit pe cineva. Nu puteam rămîne acolo după ce am „ras” zece sticle cu bere. Plec din oraș pentru citva timp”. Apoi, încruntat, cu voce răstîtă le amenință: „dacă spu-neți doar un cuvîntel cuiuă, v-am termi-nat pe amîndouă”. De atunci fetele-s înne-bunite. Nu s-au prezentat la examen și plîng continuu. Le-am întrebât cine e și cu ce se ocupă autorul și ce hram poartă celălalt băiat. Cînd au ajuns la acest punct, fetele n-au mai scos o vorbă. Doar același invariabil „ne e frică, ne e frică”. Am putut afla numai că mașina e Dacie 1100 și că are număr de Bihor. Aha!, și încă un amănunt: e prevăzută cu un portbagaj pe acoperis. Am consi-derat că e bine să știu toate astea. Cu-nosc că vă chinuți să-l descoperiți pe ăla care a omorît femeia în stația de autobuz.

Cînd ofițerul a ajuns dimineță la lo-cuința părinților lui Vlăduț, de la Ora-dea, aceștia au rămas extrem de mirați. „Da, avem un fecior student. Dacă are mașină? Da, i-am cumpărat-o anul tre-cut. Acum e internat la spital. Dacă e cu adevărat bolnav? Știm și noi...?” La acest punct părinții par extrem de deru-tați. „A venit acum citeva zile... și a zis că-i bolnav. Și-a abandonat examenele. Sint mamă, nu? L-am internat în spi-tal.”

La secția de psihiatrie, lucrurile s-au lămurit repede. Tînărul a mărturisit ce s-a întîmplat. Totul a devenit clar.

Cit de încurcate sint, citeodată, itele soartei. Oamenii reușesc însă să le des-curce.

VICTOR BEDA

Ciudățeniile unui supercontrolor, dar și ale contraveniențelor...

Dacă n-ar fi avut motive temeinice de suspiciune privind corectitudinea lui Con-stantin Fică, tehnician principal în cadrul Întreprinderii de transporturi locale Neamț — doar cu puțin timp înainte îl prinseseră în flagrant pentru luare de mită de la un cetățean, în schimbul promisiunii de a-i facilita angajarea — ofițerii de mi-liție care efectuau o perechezie domici-liară la proaspătul reșin preventiv, pu-teau să creadă că respectivul este un ciudat colecționar de obiecte de uz per-sonal și documente oficiale de tot felul.

Un adevărat bazar, dar nu de vechituri, cum se mai întilnesc prin talajocuri, ci lu-cruri de strictă actualitate, între care vreo 30 ceasuri de mină de cele mai felurite

mărei, 16 umbrele de damă și bărbătești, haine, pulovere, genți, portmonee și... n-o să pară credibil, buletine de identitate și livrete militare (?).

Cerîndu-i-se explicații în legătură cu neobișnuita colecție, Constantin Fică avea să declare cu emfază că obiectele și do-cumentele pe care le avea „doar în păș-trare” constituie o „dovadă” a exigenței sale față de contravenienții depistați pe autobuzele Întreprinderii de transport lo-cale.

„Păi... dacă n-aveau bani să plătească amenda, ce? Era să pierd timpul cu pro-cese verbale care ajung să intre în pre-scripție?! Așa, le luam ceasul sau um-breala, sau buletinul... pînă făceau rost de bani. Dacă nu veneau, după ele, treaba lor! Dar le piercea pofta să mai călăto-rească fără bilet, cînd îi costa un ceas ori un pulover...”

Stranie metodă de a disciplina pe că-lătorii frauduloși! Sperăm să nu mai fie aplicată și de alți „exigenți”.

Dar nu mai puțin ciudată ni se pare ati-tudinea contravenienților, care au avut de-a face cu supercontrolorul de la Neamț,

Fără să existe vreo scuză pentru postura în care au fost găsiți — călătorînd fără bilete sau abonamente, — cum este posi-bil, totuși, să accepte a fi deposezați de bunuri personale și chiar de documentele oficiale care nu pot fi increditate decît organelor competente anume stabilite de lege?

Este adevărat, unor astfel de „clienți” li s-a potrivit un asemenea controlor, dar mentalitatea retrogradă a tuturor celor viziați nu poate decît să genereze și să în-curajeze incorectitudinea. Pentru că, fo-losînd asemenea practici, cu totul inadmi-sibile, C. Fică avea posibilitatea să-si în-sușească o parte din bunurile contrave-nienților, deoarece nu ținea nici o evi-dență a acestora. Că era pretabil la acte de necinste o demonstrează și faptul că, după ce a fost prins în flagrant pentru luare de mită, cercetările aveau să stabi-lească în sarcina lui încă 10 fapte de a-ceași natură, la care se adaugă „încurcă-tura” pe care i-au produs-o contravenien-ții la regulile de călătorie și mai ales ale moralei.

MIHAI GROZAVU

Lumea în care trăim

Omule! Omul meu drag...

În urmă cu mai mulți ani, în Japonia, un concurs literar destinat copiilor a avut ca temă descrierea uneia dintre capodoperele pământului. Pe adresa redacției care organizase concursul au sosit zeci de mii de răspunsuri și, vă imaginați, copiii au descris fiecare ceea ce a crezut a fi cea mai valoroasă capodoperă a acestei planete pe care viețuiesc.

Imaginația lor a alergat pe toate continentele, în toate domeniile. Unii au optat pentru monumente celebre. Piramidele au avut astfel destul admiratori. Alții au descris sculpturi renumite, tablouri sau cărți care i-au emoționat. N-au lipsit nici descrieri de orașe sau, pur și simplu, cunoscute monumente ale naturii. Pentru privirea celui aflat la o vîrstă fragedă, noțiunea de capodoperă nu se identifica totdeauna cu definiția științifică utilizată de specialiști.

Premiul întâi a fost acordat în unanimitate de juriu unei fetițe de zece ani. Compunerea ei a cuprins doar cîteva rînduri: „Omule. El a fost, este și va fi întotdeauna cea mai frumoasă, cea mai dragă, cea mai prețioasă capodoperă a pământului nostru”.

Fetița era de la Hiroșima. Experiența dramatică a vieții a obligat-o de mică la înțelegerea unor adevăruri fundamentale. Ea s-a născut după dezastrul nuclear. Hiroșima trăiește. Dar, timpuriu, destul de puțină vreme după ce cîntecul de leagăn i-a fost familiar, fetița a aflat tristul destin al altor generații de locuitori ai Hiroșimei. Acolo, în orașul pulverizat și pîrjolit de bomba atomică, prețul vieții este poate mai ridicat decît oriunde...

Mi-am amintit de această întâmplare citind zilele trecute un articol din revista „Science et vie” consacrat „bombei N”, bomba cu neutroni.

După cum se știe, încă în 1977, fostul președinte al Statelor Unite, Jimmy Carter, anunța punerea la punct a „tehnologiei armei cu radiații îmbogățite care omorî oameni, dar cruță materialul”. La 8 august 1981, Administrația Reagan a decis fabricarea în serie a „bombei N” și stocarea ei — pentru moment — pe teritoriul american, la nevoie, fiind suficiente numai cîteva ore pentru echiparea diviziilor americane din Europa, cu sau fără asentimentul partenerilor de pe continent.

Evident, prea amănunte despre această cumplită armă nu sînt publicate. Anumiți specialiști în materie au semnalat însă unele din caracteristicile noii bombe. În cazul unei bombe atomice, circa 50 la sută din energia eliberată se datorează efectelor mecanice, 35 la sută efectelor termice, 5 la sută radiației imediate (gama și neutroni), restul împrăștiindu-se sub formă de căderi radioactive. În cazul „bombei N”, 80 la sută din energia eliberată este sub formă de neutroni. De aici și numele.

În fapt, bomba cu neutroni nu este nimic altceva decît o... minibombă cu hidrogen, o bombă de un tip special concepută deliberat pentru a favoriza „emisla neutronică” pe seama efectelor termice și mecanice. Cu alte cuvinte, tocmai pentru a vedea efectele distructive și a spori capacitatea bombei de a ucide ființele vii.

Cum acționează neutronii asupra organismului uman? Specialiștii, potrivit revistei franceze, arată că celula vie,

conținînd multă apă, absoarbe o parte din energia neutronilor incidenti perturbînd legăturile între atomii vecini și distrugînd moleculele complexe. În plus, absorbînd neutroni, anumiți atomi devin radioactivi. Astfel răstimpul în care survine moartea oricărei ființe vii depinde doar de doza iradierii neutronice.

Citîm în același articol că o doză de iradiație medie, de 3000 rads, atacă direct sistemul nervos central provocînd apatie, amețeli, convulsii și sincope. O doză inferioară provoacă simptome gastro-intestinale, leziuni mortale pe termen relativ mai lung.

Experții americani au evaluat dealtfel cu exactitate eficacitatea „bombei N” în funcție de dozele de iradiere. Astfel: — la o iradiere de 8000 rads ființele vii sînt scoase din luptă în mai puțin de cinci minute de la explozie, moartea aceasta survenind într-o zi-două.

— la 3000 rads ființele vii sînt imobilizate în mai puțin de cinci minute și vor rămîne astfel 30-45 minute, moartea lor survenind după 4-5 zile;

— la o iradiere de 650 rads ființele vii vor fi neutralizate în mai puțin de două ore, o mare parte dintre ele rămînînd imobilizate, moartea acestora survenind însă după cîteva săptămîni.

Groznică eficacitate! Fîcsc, hotărîrea Administrației Reagan de a produce în serie bomba cu neutroni a dezlîntuit vîrte de proteste în întreaga lume. Împotriva producerii acestei teribile arme, despre care generalii americani pretind că ar fi cea mai „morală”, cea mai „umană” armă, s-au pronunțat sute de milioane de oameni de pe toate continentele, fie ei albi, galbeni sau negri, tineri sau vîrstnici, femei sau bărbați, muncitori sau intelectuali, țărani sau oameni de știință.

„Bomba N”. Cea mai „morală” și „umană” armă pentru că ucide ființele vii și cruță construcțiile, materialele militare.

Absurdă logică!

Citeam tabloul posibilei distrugerii a ființelor omenesti, prezentat de experții americani și mă gîndeam la fetița de la Hiroșima și la oameni. La oamenii atît de dragi ei. Într-adevăr, omul este capodopera nr. 1 a acestei planete. Nimic nu poate fi mai prețios decît viața. Viața ființei umane.

Omule! Omul meu drag...

Este afirmarea dorinței, a bucuriei, a dragostei de viață. Este afirmarea încrederii în viață, în miliardele de ființe ce populează Terra. Afirmarea încrederii în om, în semenii noștri.

Este afirmarea speranței fiecărui om al planetei care doarește să trăiască. Să trăiască în liniște și pace, să se bucure de viață.

Nu ca să-și piardă viața în absurde cataclisme.

Nu ca să-și vadă distruse creațiile genului său.

Nu ca să se retrăiască drame precum cea de la Hiroșima.

Fetița de la Hiroșima a avut dreptate elogiînd omul drept capodopera nr. 1 a pământului. Păcat doar că pe același pămînt există oameni care ignoră acest adevăr...

AL. PINTEA

Somnul competenței naște marasmul

Un ascensor gigat, confortabil și luxos, în loc să coboare lin într-o cădere liberă, se înfige pe verticala tradiționalului său traseu și face zăbă cîteva zeci de vîrte omenesti. Ancheta demarează imediat, se stabilesc cauzele tehnice, culpabilitățile, dimensiunea incompetențelor.

Un pod fastuos, arcuit trufăș la mare înălțime, cu șase benzi de circulație, fosforescent noaptea pentru a obseda vecinătățile cu vigoarea sa tehnică se rupe ca un băț, automobilele curg la vale, oamenii alunecă în neant, firma constructoare e pusă la stîlpul infamiei: se stabilesc incompetențele.

Într-o lume victorioasă în atîtea domenii, într-o lume în care se construiește titanice și sofisticate competențe este regula numărul unu a solidității și supraviețuirii. În afara competenței se cascade marasmul și gafa singeroasă.

Pacea este ea însăși o problemă de competență. Fîcsc. Cel mai nobil orgoliu al omenirii — acela de a trăi într-o pace temeinică — presupune competență. Dar și războiul a ajuns să presupună, strict și drastic, competență. Armele nu se mai minimesc oricum, intensitatea „loviturilor” a depășit, de mult, pragul unui risc individual, industria distrugerii s-a încadrat în nomenclatorul de exigențe al unui computer și orice bilă poate costa configurația geografică și umană a planetei. Bilba tehnică poate precedea bilba politică și iată-ne, astfel, în plin și hidos scena-

riu fantastic în care o apăsare idioată pe un buton inteligent poate transforma holde blăjine și orașe cuminți în vulcani radioactivi.

Minuirea armelor presupune deci competență. „Îngrijirea” lor, conservarea stării lor de pîndă în timp de pace presupune competență. Un dispecer cretin sau furios pus să urmărească tablouri de comandă și pîrghiile de lansare a stolurilor de rachete reprezintă, prin simplul său metabolism ajuns în fază alandala, un potențial război mondial final.

Cel care are, sub o formă sau alta, contacte cu actuala panoplie nucleară sînt obligați să fie competenți. Sînt testați, filiați, radiografați, selectați în vederea eliminării din joc a oricărei doze de risc. Revista „Newsweek” scrie: „La procesul de selectare își dau concursul medicii care îi controlează periodic pe cei selectați”.

Rezultatele acestor controale sînt șocante. Ele trebuie să fie cunoscute de toți cei care cred că armele nucleare asigură securitatea națională, de toți conducătorii din lume, de toți negociatorii pentru dezarmare — în ultimă instanță de toată lumea care trăiește în epoca nucleară. Cu toate acestea, se pare că foarte puțină lume știe despre cifrele îngrozite în pagina 323 a unui raport din 1979 cu privire la audierile în fața subcomitetului Comitetului pentru alocări al Camerei Reprezentanților. În 1975, unui număr de 5128 dintre acești oameni li s-a interzis accesul la armele nucleare datorită violării P.R.P. În 1976, alți 4966, iar în 1977 — alți 4973 au fost înlăturați de pe liste — într-un ritm anual depășind 4 la sută. Motivele eliminărilor din 1977 includeau abuz de alcool și droguri; principalul drog consu-

mat era marijuana, dar peste 250 persoane au fost destituite datorită abuzului de droguri ca heroina și L.S.D. În același an, 1289 persoane au fost demise datorită „unei trăsături fizice, mentale sau de caracter importante sau datorită comportării aberante, atestată de autorități medicale competente”, trăsături și comportări care puteau „prejudicia îndeplinirea corespunzătoare a îndatoririlor în anume posturi critice sau de control”.

Computerele care, din cînd în cînd, ne trimit acasă înștiințări că am murit sau că n-am existat niciodată, sau că trebuie să plătim o taxă a doua oară, joacă, de asemenea, un rol central în arsenalul nuclear. Gama erorilor lor este amplă. Într-o perioadă de 18 luni, Comandamentul Apărării Aeriene Nord-Americane a avut 151 alarme false.

Nu ne interesează, neapărat, în ce au constatat erorile care au declanșat cele 151 de pîruete pe sirma precară a echilibrului păcii. Pacea a continuat să supraviețuiască. Dar alternativa agoniei ei s-a profilat năprasnă și frecvent. Au greșit fie oamenii, fie mașinile. Au existat deci incompetențe dincolo de galopul testelor și selecțiilor.

Pacea se află la cheremul unei incompetențe, fie și minore, pentru că imensa competență tehnologică a omenirii s-a lăsat canalizată în direcția absurdului pur. Ar trebui, înainte de intrarea Terrei într-o bruscă și ireversibilă cădere liberă, să se stabilească dimensiunea competenței acelor care și-au exercitat culpabilitatea de a lăsa să se nască monștri din somnul tragic al rațiunii...

RADU BUDEANU

Veghea „păsării Zimbabwe”

Am vizitat, într-o duminică ploioasă de octombrie, Galeria națională Zimbabwe din Harare. Clădire nouă, funcțională, situată undeva în centrul orașului, în apropierea impozantului hotel Monomatapa (numele statului în care, în secolele 12-17, făceau parte regiunile răsăritene ale actualului Zimbabwe) și a superbului parc ce reproduce în miniatură Cascada Victoria. La parterul clădirii, o cuprinzătoare colecție de sculptură, cea mai bogată din țară, ne prilejuiește contactul cu o lume fabuloasă, izvorită din cunoașterea perfectă a secretelor pietrei, din capacitatea rară de pătrundere a esenței acesteia. Înainte de a încerca să descifrez mesajul acestor opere, filozofia și concepția de viață pe care le exprimă, civilizațiile mai mult sau mai puțin cunoscute ale căror ecouri îndepărtate în timp și spațiu se fac, ești într-adevăr acaparat de limpezimea și puritatea liniilor, de simțul copleșitor al materialului, înobilat cu puterea magică a artei adevărate.

Îmi notez cîteva nume. T. Mukarobgwa, cu o predilecție specială pentru animale

redate în contururi esențializate, J. Takawira, spiritul interrogativ, cu trimiteri la experiențe ancestrale fundamentale, P. Gwicheri, fin observator al chipului femeii, văzută mai ales în ipostaza sa de mamă, I. Manyadza, fidel mai degrabă lumii care-l înconjoară, decît tradițiilor, M. Simbe, M. Nawumbe, G. Munzwandi, B. Takawira. Mulți sculptori din Zimbabwe aparțin grupului etnic cel mai important din această țară, shona. Artă lor, provenită din contactul cu pădurile virgine și satele îndepărtate, cu miturile lor, situează în centrul ei omul, o lume în care granița dintre real și imaginar este greu sesizabilă. Shona, oamenii acestia binzi și demni în același timp au întipărit în adîncul ființei lor credința că lumea a fost creată pentru a fi bună, iar răul este numai un obstacol temporar. Este o lume care își găsește o plină de sensuri transfigurare în sculptura de azi din Zimbabwe. Spiritele care o populează sînt, mai ales, nefastornicul „Zizi”, care ia aspectul unei bufnîțe, „Chapungu”, vulturul aducător de vești „de dincolo” și pe care l-am văzut într-o lucrare semnată de Taylor Nkomo, „Nzuzu”, redat printr-un pește. Renumitul cercetător al civilizației africane, Leo Frobenius, enumeră, între trăsăturile caracterizante ale picturilor rupestre ce împodobeau pe vremuri din

belsug regiunile stîlcoase ale actualului stat independent Zimbabwe: asprimea, sobrietatea, duritatea, rigurozitatea, inflexibilitatea trasării prescrie a liniilor. Unele din acestea pot fi descifrate și în arta plastică contemporană de pe aceste meleaguri.

Astăzi în Republica Zimbabwe artiștii negri expun laolaltă cu cei albi, lucrează împreună în aceleași ateliere, semn că barierele rasiale au fost depășite și în domeniul atît de sensibil al artei. Eliberarea morală, venită odată cu proclamarea independenței naționale, a adus cu sine și renașterea artei africane, atît de mult timp și atît de nedrept dată uitării, apariția unui mare număr de talente în stare să o exprime în deplinătatea armoniilor și a sensurilor sale profunde. „Pentru noi, spunea cunoscutul sculptor Thomas Mukarobgwa, independența înseamnă nu numai o mare libertate de creație, ci și o posibilitate de a făuri opere noi, inspirate din tradițiile africane și europene”.

Pe aceste locuri, unde misterioasa „păsăre Zimbabwe” veghează azi noul destin al țării creația sculptorilor vizează în primul rînd renașterea unor bogate tradiții.

DUMITRU AVRAM

Mondo umano?

Banianul și bătrînii

Pliantul distribuit de organizația mondială este foarte interesant. Dealtfel, știrea e, de acum, cunoscută intrucit și alți colegi au relatat-o. În ce mă privește, reiau, pentru început, datele esențiale. Banianul, copacul cunoscut sub numele științific de Ficus Benghalensis, trăiește în principal în zonele tropicale asiatice însă specii de-ale sale se întîlesc atît pe continentul negru cît și pe solul latino-american. Are numeroase rădăcini aeriene din care cresc principalele ramuri dar unele dintre ele revin în sol de unde dau naștere altor trunchiuri din care apar noi rădăcini aeriene. Lanțul acesta continuă și, drept consecință, banianii pot acoperi o suprafață foarte întinsă. De pildă, specialiștii arată că uneori un asemenea lanț al banianului ajunge la o circumferință de 700 metri, o înălțime de 30,5 metri iar sub el se pot adăposti 20.000 de oameni.

Dar să părăsim zona botanicii. Nu știu ce alte studii sau hobby-uri are artistul american Oscar Berger. De asemenea, nu cunosc ce alți artiști și din cîte țări au participat la concursul inițiat de Organizația Națiunilor Unite privind afișul Adunării mondiale privind îmbătrînirea. Cred însă și susțin asta: octogenarul Oscar Berger și-a dezis din belșug vîrsta, fiind atît de prompt în a-și aminti de banian, a cărui imagine a stilizat-o și a propus-o ca emblemă a respectivei reuniuni internaționale, el înțelegînd prin banian un simbol al longevității, autonomiei și creșterii continue.

Cel puțin așa scrie pliantul învocat la început. Eu cred, însă, că emblema aceasta — și implicit cel ce a propus-o atît de inspirat — e și un simbol al vitalității spiritului și sufletului! Da, știu și reiau aici, la sfîrșitul acestui secol, lumea va număra 580 milioane de bătrîni, ceea ce înseamnă de două ori mai mulți decît în 1970. Cum specialiștii susțin că e vorba de o rapidă evoluție a piramidei vîrștelor, e firesc ca faptul să fie dezbătut. Apoi, intrucit fenomenul e preocupant, lui i-a fost consacrat și recenta Zi mondială a sănătății. Cu aceste amănunte ajuns și la gîndurile ce mi le-au trezit ele. Și, din această perspectivă, cred că William Kerrigan, secretar general al Adunării, are dreptate cînd susține că opinia publică trebuie sensibilizată în legătură cu dificultățile create de creșterea cifrei persoanelor în vîrstă. (Dar, propun eu o paranteză, ar trebui să existe, să se recurgă la mijloace — de ce natură? — care să nu permită atingerea unei vîrste a senectutii?). Apoi, e de semnalat că această problemă e o problemă foarte acută pentru țările în curs de dezvoltare. Da, îl aprob și acum pe cel amintit înainte cînd spune: „creșterea duratei vieții trebuie însoțită de dorința de a umple cît mai bine acești ani ai bătrîneții și de a evita ca ei să fie marcați de un sentiment al rebutului amestecat cu pasivitate”.

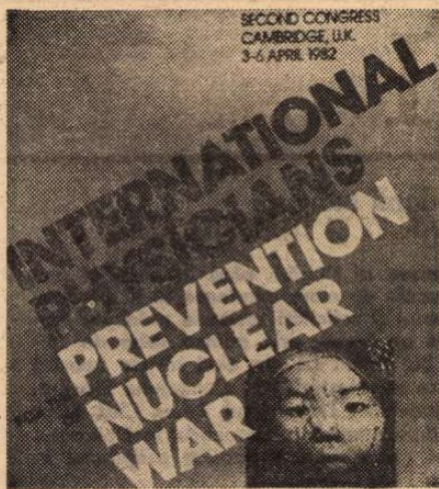
Și, din acest colț de pagină, omagiez pe cei care într-o epocă a anticipărilor ori a celor ce susțin infocați „trăiește-ți clipa”, au propus reuniunea privind bătrînii, i-au ales fericita emblemă a marelui artist octogenar amintit, dar îndeosebi omagiez bunicii noștri. Omagiu declanșat firesc în noi de această înălțătoare și repetabilă povară care, indiferent cîtă cultură avem, trebuie măcar să simțim, dacă nu știm, că, așa cum zicea cineva, „un bătrîn care moare este o bibliotecă ce arde”!

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După „BILLED BLADET” — Suedia

Medicina și pacea

Între 3 și 7 aprilie, a avut loc, la Colegiul Newnham al Universității Cambridge (Anglia), cel de al II-lea Congres Internațional al medicilor pentru prevenirea unui război nuclear. La această prestigioasă reuniune, având ca temă generală „Consecințele medicale ale unui nou război nuclear pentru țările Europei”, a luat parte și o delegație de medici români, formată din prof. dr. Ion Moraru, vicepreședinte al Academiei de Științe Medicale, și dr. Radu Ozun, director al Direcției asistenței medicale din Ministerul Sănătății. Acesta din urmă a avut amabilitatea să ne furnizeze câteva detalii cu privire la respectiva întâlnire.

— Stimate tovarășe doctor Ozun, care a fost modul de desfășurare a reuniunii? — Această manifestare, ca și prima dealfel, ținută în 1981, a fost organizată sub auspiciile Asociației internaționale a medicilor pentru prevenirea unui război nuclear, întemeiată în 1979 și având sediul la Boston. Asociația și-a propus, fără a în-

tra în amănunt, să analizeze efectele dezastruoase ale unei eventuale conflagrații nucleare și să mobilizeze cadrele medicale, opinia publică, pentru a împiedica declanșarea unui asemenea dezastru. În acest context, reuniunea de la Cambridge s-a bucurat de prezența a peste 200 delegați din 30 de țări, la ea asistând și observatori ai Organizației Mondiale a Sănătății, ai Crucii Roșii Internaționale etc. Congresul s-a manifestat prin mai multe ședințe plene, participanții fiind repartizați pe 11 grupe de lucru. Totodată, s-a organizat o masă rotundă, la care au luat parte autorități de primă mărime ale vieții medicale contemporane și s-au adoptat o serie de apeluri.

— În ce a constatat aportul delegației noastre la lucrări?

— Considerăm că delegația română a avut o poziție activă și constructivă în conformitate cu tezele și principiile politicii de destindere, dezarmare și asigurare a păcii în lume enunțate și promovate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am făcut cunoscute celor prezenți la Cambridge rezultatele Simpozionului internațional „Oamenii de știință și pacea” desfășurat, în septembrie 1981, la București, sub înaltul patronaj al președintelui României socialiste. Însușite de O.N.U. ca documente oficiale, Mesajul adresat și Apelul acestora către oamenii de știință din întreaga lume pentru pace, dezarmare și colaborare au fost difuzate și celor prezenți la Cambridge, fiind primite cu un deosebit interes. Dealtfel, în general, congresul la care am luat parte s-a bucurat, în ochii opiniei publice, de o atenție specială. Manifestarea de la Newnham College a fost transmisă în direct de 13 rețele și companii de televiziune, iar presa engleză i-a dedicat, zilnic, spații întinse.

— O ultimă întrebare, ce apeluri a adoptat congresul?

— Între altele, el s-a adresat delegaților la cea de a 35-a Adunare mondială a sănătății și tuturor medicilor din Europa, invitându-i să-și sporească eforturile, să se angajeze cu mai multă energie în lupta pentru pace, destindere și colaborare, împotriva cursei înarmărilor.

OVIDIU IOANIȚOIA

Energie și ecologie

Pentru cei obișnuiți cu încălzirea centrală, cu gazele la bucătărie, cu priza electrică în care poți brânza tot felul de aparate, este surprinzător să afle că aproape jumătate din populația globului își satisface în proporție de 80 la sută necesitățile energetice prin arderea lemnului. Această situație generează multe și mari inconveniente: sugrăve industrii și excelență materie primă, lemnul, care ar putea fi valorificat mult mai bine și cu mai mare folos în construcții, pentru fabricarea de mobilă etc., provoacă poluarea mediului înconjurător; nu se asigură condiții corespunzătoare de confort în locuințele unde lemnul este utilizat drept combustibil ș.a. Dar efectul cel mai dăunător îl constituie, de departe, distrugerea pădurilor.

E adevărat că pădurile nu sunt defrișate numai din nevoia de lemn de foc; cauze importante sînt, de asemenea, nevoia de terenuri cultivabile și necesitățile de lemn ca materie primă. Însă pagubele cele mai mari le provoacă, fără îndoială, folosirea lemnului ca sursă de energie. Iar cel mai mult au de suferit de pe urma exploatarea nerațională pădurile tropicale.

Potrivit calculelor specialiștilor, în fiecare minut sînt tăiate 20 de hectare de păduri virgine din zona tropicelor, ceea ce înseamnă 300 de kilometri pătrați pe zi. Ca urmare, în fiecare an dispar 10 miliarde de hectare de păduri tropicale, cu consecințe dintre cele mai nefavorabile atât pentru regiunile respective, cit și pentru întregul glob pămîntesc. Unele repercusiuni, cele climatice, sînt vizibile încă de pe acum: energia solară este tot

mai mult absorbită și transformată de impuritățile din atmosferă, evaporarea și ciclul devine tot mai uscat și mai rece, căldura și apa îndreptate spre regiunile temperate sînt tot mai puține. Din cauza reducerii suprafețelor pădurilor, în atmosferă se acumulează cantități din ce în ce mai mari, apreciate la miliarde de tone, de gaz carbonic. Dacă la imputarea pădurilor tropicale se adaugă și defrișările din alte zone, se poate trage concluzia că întregul ecosistem al Terrei este amenințat.

Iată de ce eforturile de a găsi forme adecvate de energie capătă o importanță și mai mare prin necesara lor componentă ecologică. Energii nepoluante, energii care să nu afecteze sistemul ecologic al planetei, iată direcționarea dată de această componentă căutărilor în domeniul energiei. În acest cadru, odată cu abordarea surselor noi — energiile solare, eoliană, geotermică, cea rezultată din biomasă ș.a. — nu trebuie neglijate nici cele vechi, dar foarte bune, în primul rînd energia cursurilor de apă. Fiindcă, după aprecieri competente, potențialul hidroelectric utilizabil din punct de vedere tehnic se ridică la peste 2.200.000 megawați, fiind de șase ori mai mare decît cel folosit în prezent și capabil să satisfacă cu prisosință consumul mondial actual de electricitate, acoperit în prezent de diferite resurse energetice.

Și este de la sine înțeles că măsuri eficiente de asigurare cu energie din sursele menționate vor avea ca efect și diminuarea exploatarea irațională a pădurilor tropicale, în folosul atât al țărilor din zonă, cit și al întregii omeniri.

ION D. GOIA

„Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați”

Weekend hunt for steam locomotives in Romania

Week-end pentru căutarea locomotivelor cu aburi în România

O ceață groasă și rece i-a întâmpinat pe Bill Alborough și pe companiile lui cînd au sosit în București, cu ocazia turului „Prin Europa Pentru Locomotive”. „Am petrecut un week-end minunat în România”, spune Bill. „27 cîți am fost, am vizitat Bucureștiul, Delta Dunării, și am făcut o excursie la munte”.

„Am fost însoțiți de un tânăr ziarist Sorin Postolache, care a scris despre activitatea noastră în presa de acolo”, — și atunci

cînd nu am gustat din excelentul coniac românesc, preocuparea noastră a constatat în căutarea locomotivelor cu aburi. Ne-a însoțit de asemenea o echipă de la televiziune.

TURISM: „Țelul nostru este de a promova turismul în România și sperăm să cumpărăm o locomotivă asemănătoare cu cea din fotografie. Ea va circula pe Nene Valley Railway, în apropiere de Peterborough, urmînd a-i fi atașat un vagon restaurant, care a fost deja donat de Thomas Cook, unde se vor servi mincăruri cu specific românesc. Românii au fost la mare înălțime, iar ceferiștii absolut minunați. Dacă un tren cu care urma să călătorim trebuia să fie remorcat de o locomotivă diesel, se „aranja” întotdeauna să fie schimbată și înlocuită cu una cu aburi.

Organizația „Prin Europa Pentru Locomotive”, al cărei președinte este Bill, speră să aranjeze unele excursii în sudul Franței și probabil în Vietnam”.

Acesta este articolul apărut în ziarul local Loughborough Echo din Marea Britanie, pe data de 19 martie a.c. Ziar trimis la redacție de Bill Alborough, directorul companiei T.E.F.S., care în scrisoarea de însoțire mai spune: „Ne-a plăcut vizita și sperăm să ne întoarcem în scurtă vreme. Vă trimitem ziarul în care a apărut relatarea vizitei noastre în România, împreună cu fotografia reporterului Sorin Postolache. Trimiteți salutările mele și echipei de la televiziune și de asemenea lui Marcel Crăciunescu de la A.C.R.”.

Iar noi, ca bune gazde, nu le putem ura decît „să vină sănătoși!”

GEORGE CUȘNARENCO

Semnalăm în numărul trecut al revistei noastre faptul că Timișoara a găzduit la începutul lunii aprilie a.c. cea de a II-a ediție a „Salonului studențesc de caricatură și desen satiric”. Astăzi vă oferim reproduceri din catalogul expoziției, supunînd atenției dumneavoastră cîteva nume de tineri caricaturiști, unele dintre ele chiar în debut absolut la rubrica „Racul”. (Mihai Pinzaru-Pim)

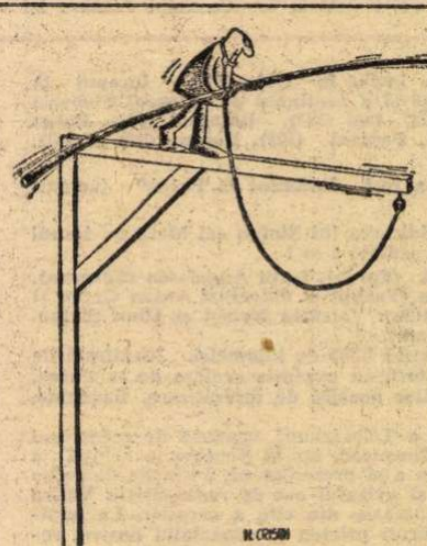
DAN RADUCANU

NICOLAE MIRODONE

NICOLAE LENGHER

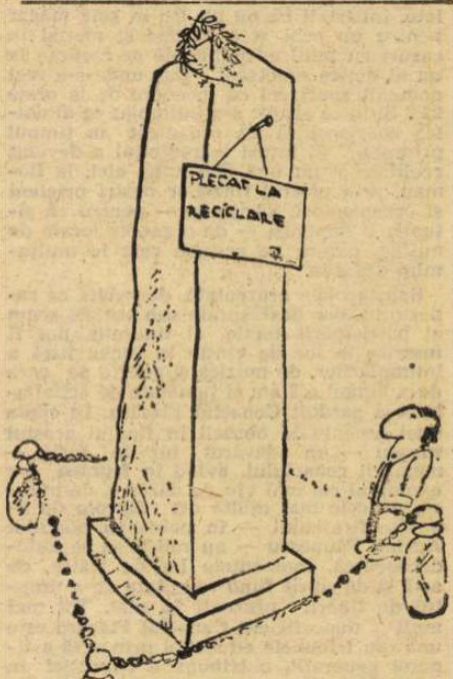
HORIA CRIȘAN

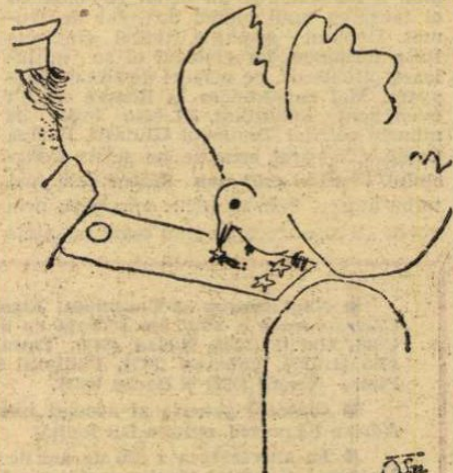
MARIN MIRESCU

MIRELA CORINA CIOCOI

LUDOVIC PONGRACZ

GEORGE OSTAFI

Clăpucă

RADU CLEȚIU

O ȘANSĂ PĂCII

Al doilea spectacol de la Roman a început la ora 22,15

Noul turneu în Moldova al Căminului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a continuat în ultimele zile ale săptămânii trecute la Roman, Piatra Neamț și Bacău. Poate că nici o perioadă din tumultuoasă existență a Căminului Flacăra n-a cunoscut o afluență de spectatori ca aceasta a sărbătorii Galei 500. Faptul că organizatorii nu mai fac față la solicitări, că în numeroase cazuri se renunță la afișaj, că biletele se găsesc extrem de greu și numai la suprapreț, spune foarte mult. În zilele dinaintea manifestărilor, orașele trăiesc febra marilor derbiuri fotbalistice și aceasta crește odată cu intrarea în oraș a autocarului căminului. La ora începerii manifestărilor nu de outire ori ne-a fost dat să constatăm că în afara sălii rămân sute, uneori mii de solicitanți de bilete, intriști că nu au loc în sală măcar pentru un ochi și o ureche și numai în cazuri cu totul excepționale se recurge la un al doilea spectacol... Dar unde s-a mai pomenit spectacol cu începere de la orele 22? Și în ce alt loc s-a întâmplat ca al doilea spectacol să fie organizat în timpul primului? Și totuși incredibilul a devenit realitate și nu una obișnuită, aici, la Roman, prin efortul tinerilor noștri prieteni și organizatori, sprijiniți — pentru că situația o impunea — de organele locale de miliție, cărora pe această cale le mulțumim din nou.

Spectacolele prezentate, deosebite ca repertoriu, dar desfășurate sub același semn al participării totale, al tineretului, pot fi înscrise la loc de cinste în lunga listă a întâmplărilor, de muzică și poezie pe care de-a lungul a 8 ani și jumătate de activitate le-a găzduit Căminul Flacăra. În ciuda unei accentuate oboseli în finalul acestui turneu — un adevărat tur de forță — membrii căminului, având în fruntea lor exemplul cel mai viu de dăruire, de muncă, de cele mai multe ori — dincolo de limitele firescului — în persoana poetului Adrian Păunescu — au reușit să se auto-depășească, momentele lor de trăire, de artă și de spirit fiind receptate de a dreptul de tinerii prezenți în sală. Tot mai mult și mai eficient Căminul Flacăra este una din tribunele educației prin artă a tineretului generației, o tribună a educației în spiritul marilor comandamente ale prezentului.

Trecerea Căminului Flacăra prin Roman a însemnat și un debut și odată cu el lansarea unui cîntec deosebit de frumos. Debutul aparține tineretului cîntăreț Iulia Iosipescu, iar cîntecul ei se intitulează „Ulciorul”, pe versuri de Omar Khayyam. Mai consemnăm la Roman un alt eveniment important. El este legat de numele actriței Teatrului Giulești, Rosina Cambos, a cărei apariție pe scena Căminului Flacăra este una dintre cele mai tulburătoare. Prin mișcare, prin gest, prin vocea sa care trece pe rînd toate nuanțele

de la strigăt pînă la mîngiere și nu în ultimul rînd prin tonul dramatic, imnic, alteori exuberant al cîntecelor sale, Rosina Cambos electrizează sălile, magnetizează privirile, arta ei acaparează și fascinează. Ascultînd-o cu ani în urmă pe Janis Joplin mereu mi-o închipuiam făcînd gesturile și trăindu-și cîntecele întocmai cum o face astăzi Rosina Cambos. Recitalul ei pe scena căminului nostru a devenit, iată, la scurtă vreme de la revenirea sa, un spectacol în sine urmărit mereu cu suflul la gură și de spectatori și — ceea ce spune mult — de colegii ei din scenă.

VICTOR SOCACIU

Postiți înăuntru și dumneavoastră!

Piatra Neamț — penultimul popas al căminului în periplul său moldav din șirul manifestărilor Galei Flacăra 500. Atmosferă de mare spectacol în ciuda vremii de afară, rece și ploioasă, care ar fi putut motiva eventuala tentativă a mulțor de a rămîne mai degrabă acasă. Nici vorba, însă! Casa de cultură din localitate se dovedește și de această dată neîn-căpătoare. Oamenii stau pe scaune, în spațiile de trecere, pe scări, în picioare, suspendați, care cum au apucat, unii înăuntru, alții afară. În aceste condiții, la ora fixată, spectacolul începe prin interpretarea dată de Vasile Șeicaru „Colindul Ceahlăului”, versuri de Adrian Păunescu, al cărui refren, „Tot ce e bine, mereu va fi bine / va fi bine și tot ce e rău / cînd românul crede în sine, / în Dunăre și în Ceahlău”, îl alătură pe conducătorul căminului cauzel celor care, crezînd că noi toți în idealurile artei adevărate, atrași de forța ei, stăteau afară suportînd frigul și intemperiiile, așteptînd să se întîmple o minune poate... Și înainte de a încerca, fizic și efectiv, ieșind în ploaie printre cei mulți de acolo, găsirea unei soluții concrete, poetul Adrian Păunescu îi prezintă pe frații Chiriac și Marian Corjos, pe Arpad Domokos, Duce Bertzi și Gil Ioniță, susținători ai unei prime părți de spectacol echilibrată în care comunicarea între cei aflați pe scenă și sală prinde parcă substanță, se individualizează. Și cum în deosebită prezență în scenă a conducătorului căminului ne face să-l asemuim unui modelator de atmosferă, liant afectiv, dirijor al forțelor ce leagă și dezleagă, înalță și coboară, de-clanșează emoția, însuși suflul unui spectacol de fiecare dată unic, absența sa din scenă ne poate spune încă mai mult. Ceva se întîmplă. Nu este un moff. Ceva este încurcat și trebuie adus în ordine așa sa normală. Ceva nu funcționează, hirie, tușește, se înecă. El, conducătorul acestui cămin, este nu doar suflul, motorul, el este veghea neobosită, spiritul treaz, carburantul fără de care această frumoasă și mereu, parcă mereu la modă caroserie ar fi fost poate de mult piesă de muzeu. Scena devine deodată mai mică, culisele se umplu de cel de afară și tot ce era pentru oameni și liniștea lor devine încă mai mult al oamenilor. Adrian Păunescu și-a împlinit simplu dar nu fără efort datoria iar Căminul Flacăra își va

La începutul lunii mai : GALA FLĂCĂRA 500 ÎN BANAT ȘI TRANSILVANIA

După ce Gala 500 a străbătut un traseu al Dunării pînă la Mare și mai departe pînă în Bucovina, însumînd spectacole de mare amploare al căror ecou nu s-a stins încă, în urma numeroaselor cereri și solicitări sosite la redacție, programul Căminului Flacăra nu poate omite un turneu prin adîncă vatră de spiritualitate românească, a Transilvaniei și Banatului. La ora cînd revista noastră merge spre tipar, sînt în curs de perfectare manifestări ale Căminului Flacăra, începînd cu primele zile ale lunii mai, în județele : Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Alba, Sibiu și Brașov. La mijlocul lunii mai, făgăduitul turneu al căminului în Dobrogea va avea loc. În numărul viitor al revistei noastre vom publica programul în continuare al GALEI 500.

Gong final la Bacău

Pregătit să-și sărbătorească cum se cuvine cea mai frumoasă dintre vîrste — tineretea — Bacăul a fost aceeași minunată gazdă pe care am știut-o dintotdeauna și am lăudat-o oriunde ni s-a oferit prilejul. Peste 3 mii de spectatori au umplut pînă la refuz o sală care din construcție este improprie desfășurării actului artistic. Cu toate eforturile organizatorilor noștri conjugate cu cele ale tehnicienilor sălii și ale sunetistului nostru Tană Constantin, audiența, din cauza hăului sălii și a unei acustici nefavorabile, nu a putut fi îmbunătățită decît parțial. În asemenea condiții începea Gala Flacăra 500 la Bacău. A nu se înțelege cumva că încercăm să găsim vinovați, nici gînd de așa ceva. Tot ce a tînut de organizare a fost deasupra așteptărilor noastre. Dincolo de aceste condiții obiective ne face plăcere să subliniem marea capacitate a Căminului Flacăra de a se adapta oricăror vitregii, oricăror condiții exterioare în fond actual artistic dar care, tîn totuși de cadrul acestuia. În existența sa, Căminul Flacăra s-a manifestat, nu de puține ori, mi-ăs permite să spun, împotriva firescului. Era normal să cîntăm sau să recităm pe ploaie, pe ninsoare, în beznă, în ger sau în vînt? De fiecare dată cînd am pîtit asta, o putere, pe care cu greu ne-o explicăm și noi, s-a întîmplat să ne scoată învingători. Acestor încercări și a multor altora asemenea, li s-a opus tineretea, entuziasmul ei și, nu de puține ori, o scripă. Lumina unei singure luminări sau a unei lanternă, zîmbetul unei pantomime au inspirat cele mai emoționante pagini ale istoriei căminului nostru. De aceea manifestările noastre nu-și găsesc acoperire sub denumirea de spectacol. De aceea „întîmplarea de muzică și poezie” este și cea mai plină de semnificații și cea mai fericită dintre aleele. Întîmplare de muzică și poezie este și seara de artă de la Bacău. Dacă sunetul nu a găsit rezonanță dorită în plăcile de beton și sticlă ale sălii, acum la sfîrșitul manifestării, putem spune, pentru că totul s-a petrecut sub ochii noștri, că au rezonat suflurile celor din sală odată cu cele din scenă, ceea ce totdeauna se confundă cu menirea noastră în planul artistic.

La Bacău au susținut recitaluri ample toți membrii căminului. Să-i numim pe toți acești făuritori de artă acum la finele unui turneu lung aici, la Bacău, unde ei, în ciuda unei oboseli explicabile, s-au întrecut pe sine, realizînd unul din cele mai frumoase tablouri ale căminului : Adrian Păunescu, grupul „Continental”, (Nicolae Enache, Alex. Zărnescu, Teodor Mazilu, Romeo Beianu), grupul satiric „Mesaj” (Dan Coveianu, Lucian Popescu, Șerban Chiosan, Ștefan Richard), „Ecoul” (Sorina Feier, Magdalena Finna). Frații Ion și Gheorghe Chiriac, Liviu Pojăla, Marian Corjos, Duce Bertzi, Arpad Domokos, Gil Dobrică, Constantin Dragomir, Ștefan Hrușcă, Rosina Cambos, Gil Ioniță, George Nicolescu, Vasile Șeicaru și Mircea Vintilă. Parcă nici odată ploaia de primăvară nu a făcut să răsară atît de multe miini împreunate în bucuria tineretului și dragostei de viață. Femețitorului public băcăuan i-au fost oferite cele mai bune creații ale membrilor căminului, un adevărat covor viu de flori.

Mulțumim deosebitelor noastre gazde, mulțumim în primul rînd tovarășei Alexandrina Gănușe, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Bacău, pentru tandrețea și căldura cu care Căminul Flacăra a fost primit și înconjurat. Totodată, omagiile noastre se îndreaptă și spre organizatorii acestei manifestări, reprezentanții organizației de tineret de aici. Această minunată și memorabilă seară se încheie în noapte, cînd luminile s-au stins, undeva la o masă, cu membrii căminului strînși în jurul lui George Nicolescu care cîntă. Ce cîntă? Cu siguranță veți afla data viitoare...

S. VICTOR

Mulțumim autorităților din Piatra Neamț și Roman.

CONSTANȚIN DRAGOMIR

Notă : A cîntat excelent, reintrînd în cîntec, cel ce a scris rîndurile de mai sus, C. Dragomir. Bună revenire !

A. P.

● Noul turneu al Căminului Flacăra, inclus în Gala 500, a început la Călărași unde a avut loc ședința cu nr. 518 și a continuat pe traseul Slobozia (519), Galați (520), Birlad (521), Vaslui (522), Iași (523), Botoșani (524), Putna (525 și 526), Suceava (527), Fălticeni (528), Pașcani (529), Roman (530 și 531), Piatra Neamț (532) și Bacău (533).

● Cîntecul generic al acestui turneu a fost „Jurămînt la Putna” (versuri Adrian Păunescu, muzică Gil Ioniță).

● La aniversarea a 525 de ani de la ridicarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei, Căminul Flacăra susținea a 525-a ședință a sa !

● Au debutat în cîntec : Liviu Pojăla (Turda), frații Angelescu (Suceava), Iulia Iosipescu (Roman), poetul Ion Enache (Vaslui) și umoriștii Anton Grecu și Dan Bacinschi (Iași). Au revenit în cîntec : Valentin Nenciu și Dinu Ștefan, la Iași, și Constantin Dragomir la Piatra Neamț.

● În acest turneu au fost străbătuți peste 1.500 de kilometri. Manifestările au fost urmărite de peste 30.000 de spectatori, cu excepția aceluia de la Putna, al căror număr imens a scăpat posibilităților noastre de înregistrare. Însumate, au fost peste 75 de ore de spectacol.

● La Iași a fost prezentă și o echipă a Televiziunii, condusă de redactorul Eugen Dumitru și regizorul Alexandru Căpușneac, iar la Suceava o echipă a Radioului care a înregistrat — și între timp a și prezentat pe posturile de radio — acest spectacol, despre care sensibilul și avizatul om de radio Silvia Velicu afirma că a fost unul dintre cele mai frumoase din cîte a urmărit. La pupitrul de sunet s-a aflat un mai vechi și dăruit prieten al căminului nostru, regizorul muzical Mihai Prisăcaru.

● Două piese excepționale lansate de Rosina Cambos : „Zeita zizaniei” și „Dragostea e a tuturor”, și o treia de Alexandru Zărnescu, „Dor de Eminescu”, toate pe versuri de Adrian Păunescu.

Flacăra Redacția : București, Piața Ștefan cel Mare 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefon : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Gheorghe Ștefănescu, Emanuel Valeriu) — 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cîntec, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneanu, O'Impia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Ștefan cel Mare”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

GLORIE SĂRBĂTORII MUNCII

Cîntec de primăvară

explozii de lumină
impurpurate-n cînt
imbracă-n sărbătoare
noi armonii de gînd

vibrînd sărbătorește
ca-n seva primăverii
în muguri cînd poartă
și dau în floare merii

explozii de lumină
în murmur cînd tresaltă
din miez nestîns adîncul
ca primăvara-naltă

la ea îmi este gîndul
— simbol eternizînd —
un cîntec omenirii
de pace pe pămînt.

ION BORODA ■

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Opinia unui alegător

Tabletă de mai

Traversez Bucureștii cu metroul și ies „la lumină” în Stația Salăjan, în apropierea unei statui infățișîndu-l pe soldatul de la Mărășești pe soclul căreia, în toată țara scrie „Trecătorule, mergi și spune tuturor că am murit apărînd hotarele României”. Blocurile înalte se desfac într-un evantai multicolor de beton și abia lasă statuii spațiului unei piațete care, poate acum se va amenaja. Cum a ajuns statuia asta țărăneasă aici? — mă întreb, căci ea îmi aduce repede amînte de satele

mele oltenesti în mijlocul cărora soldatul de la Mărășești stă mărturie unor nobile jertfe și parcă mă văd „la înălțare”, cu școala, la picioarele soldatului de fontă împingînd cu baioneta dușmanul. Un coleg, orfan ca și mine, citea cu glas tare numele celor jertfii iar eu îi răspundeam strigînd la fel de tare după fiecare nume citit: Mort pentru patrie! Era ca un catalog al eroilor și noi îi cunoșteam pe toți eroii fiindcă îi văzusem pînă de curînd trecînd pe drum cu coasa sau cu sapa sau cu carul cu boi și le dădusem bună ziua și ei, eroii, ne răspundeau: era unul pe care îl chema Anghelescu și stătea cu casa peste drum de mine și acum el era sfînt. Mă uitam la pozele lor în piațră, toți tineri și toți îmbrăcați țărănește, cu laibăre de dimie și cu cămăși albe cusute la gulere cu șebac

și unii din ei cu lămița de ginere în piept fiindcă mulți se pozau pentru prima dată la nuntă și asta era singura lor fotografie și cu ea rămăseseră și pe monument: eroii erau cei mai mulți gineri ca în Miorița. Și acum ei erau sfinții noștri cei adevărați și mă gîndeam, copil fiind și strigînd tare după citirea numelui lor: Mort pentru patrie!, mă gîndeam, cu înțelegerea mea de copil și cu ce știam eu pînă atunci despre lume că sfinții noștri au fost țărani: toată istoria noastră ei au clădit țara, ei au apărât-o, ei au murit pentru ea.

Așa mă gîndeam și acum, cu înțelegerea mea de acum și cu ce știu eu

(Continuare în pag. 2)

DINU SĂRARU ■

Semne

pentru certitudini

În paginile presei periodice, interviurile și articolele de atitudine se înmulțesc, substratul lor ideologic se dovedește a fi din ce în ce mai pregnant și substanțial și, în aceste semne, noi vedem actualitatea convingerii că principiile clarvăzătoare nu se pot estompa sub rutină sau sub ideea comodă că drumul cel mai sigur este drumul bătut. Dincolo de excese și în pofida lor, asistăm la statornicirea unui climat de dezbateri cu certă dimensiune politică, angajată politic și profund responsabilă din punct de vedere politic, la care pînă în prezent și-au înscris participarea, sub o formă sau alta, scriitorii, pictorii și muzicienii, etnograful, oamenii de știință și filosofi. Un astfel de climat, evident, descurajează și reduce la ridicol răfălala mărunță, polemica de mahala sau înțepătura meschină. De asemenea, un astfel de climat repune în drepturi demnitatea opiniei liberă de interese circumstanțiale și constructivă din punct de vedere obiectiv. Iar proba cea mai sigură a adevărului că această dezbateri în plină desfășurare nu este concertată artificial, afirmîndu-se, dimpotrivă, ca demers al conștiinței lucide și militante, o reprezentă chiar tăcerea adîncă a funcționarilor

(Continuare în pag. 2)

MIHAI PELIN ■

Tinerii

Lingă ziua de-ntii

Tineretea nu e un privilegiu. Sau este?

Mai lesne decît să căutăm degrabă un răspuns va fi să privim către luna de mijloc a primăverii și să credem că în prea frumoasa lună mai, cum zis-a poetul, se va afla întotdeauna cineva care să nu uite să spună: iată, mai dulce ca lumina hrănită cu zăpezi este lumina de-acum, cea care nu se ridică deasupra nimănui curată, de drept, dar rece și străină de inimă, ci se arată îngăduitoare și parcă imblîzită de vecinătatea florilor ca de atingerea obrazului unui copil. Să așezăm și noi această lumină la temelia timpului măsurat de orele unei singure zile și, lămurindu-ne că ziua despre care vorbim este a doua a lunii, Ziua Tineretului, să alăturăm laudei anotimpului pe aceea a oamenilor ce-ntruchipează, între toate vîrstele, chiar vremea primăverii. Și astfel, să ne gîndim în primul rînd la cei care întrebîndu-se dacă e tineretea un privilegiu sau nu, își vor răspunde: depinde de tineri!

Dar atunci cînd tineretea este chiar media de vîrstă a țării, a oamenilor ei, cînd de exemplu în multe dintre fabricile României muncitorii își spun vîrsta printr-o cifră care începe cu 2, ar mai rămîne de înțeles că, în țara înnoită și imprimăvărata, de cetezanță și de valoarea muncii și gîndirii tinerilor se leagă nu numai o firească, naturală nădejde de viitor, ci și o certitudine a prezentului: țara i-a crescut, tinerii cresc țara.

Răspunderea acestei datorii poate fi într-adevăr un privilegiu, o sărbătoare a vieții fiecărui tînar. Ziua Tineretului marchează simbolic o însumare a acestor sărbători, de fapt. Și parcă nu întîmplător, parcă nu din motive de aritmetică, să zicem așa, sărbătoarea din 2 mai, a tuturor tinerilor, stă lingă ziua de-ntii a lunii. Pe cerul ei primăvărat, înalt și limpede, se răstîrîng frățește luminile sărbătorești ale Zilei Muncii pe care tinerii au dreptul să o considere și-a lor deopotrivă cu toți constructorii României de astăzi.

DUMITRU ELIADE ■

Închinare muncii

Mă-nchin în fața muncii ca-n fața unui templu de douăzeci de secole durabil peste toate; e cea mai sacră lege și permanent exemplu că piinea, fără muncă să crească, nu se poate.

Mă-nchin la Mama Țară de ieri, de azi, de mine, această mamă sfîntă care, cu sfînt temel, hrănit-a și hrăni-va cu apă și cu piine pe toți ce-au fost și fi-vor pe plaiurile ei.

Mă-nchin bălătoritei și veșnic asprei palme — icoană milenară a trudei în țărîină — și-i cînt metamorfoza din singe și sudalmă în munca ce o face cu titlu de stăpîină.

Mă-nchin fratelui mediu și fratelui miner, și fratelui constructor, și fratelui sudor, și fratelui pe noapte și ziua grănicer — și tuturor acelor patroni pe munca lor!

Mă rog pentru stîrpirea lichelelor ce încă mai fură, stînd în umbra furnalului ce arde, mîncînd fără rușine o piine fără muncă în schimbul declamării de fraze lozincarde.

Cinstesc în fruntea țării pe-nțiul președinte și viața sa, istorie de luptă și de muncă, prin muncă și prin luptă ducîndu-ne-nainte — el, primul impunîndu-și strădania ca poruncă.

Mă-nchin la pactul păcii, al vieții geamăn frate, mă-nchin și-l rog la sînu-i să ne sporească pruncii, să-i crească în deplină, cinstită libertate și-n cîntecul de piine dăspîită-n templul muncii!

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

Secolul de manevră

Mă afluam săptămînile trecute într-un friguros oraș de munte, la vremea cînd în lume se petreceau înfrîgurate evenimente. Acolo am zărit, cu o teamă care m-a ținut multă vreme pe o stradă în preajma gării — stradă măturată numai de ultimele luminii ale zilei — o haită de mistreți, plini de gloanțe și de o imaculată zăpadă (pe care o căraseră în blană, nu se știe de unde), făcîndu-și sfioși plimbarea de seară, cu privirile încărcate de o omenească tristețe. Fiecare șuierat al trenului, în apropiere, rețea drumul cite unuia, astfel că, atunci cînd — trecînd disprețuitorii pe lingă mine — se îndepărtaseră mult, a mai rămas Unul, tirîndu-se multă vreme spre podul de negură al nopții, amîinîndu-și parcă umbra tremurătoare, în echilibrul pe linia uscată a orizontului.

Drama mistreților acelorora, care nu se puteau obișnui nicidecum cu gîndul sfîrșitului, plimbîndu-se cu disperare, morți, prin strîmtul oraș al vinătorilor lor, apropiindu-se încă o dată — dar fără teamă — de vinători, e drama care spală, de mult, podelele acestei halte ca se cheamă PĂMÎNT, peste care secolul nostru își proiectează fumul, ca o locomotivă de manevră.

A fi tînar, la ora la care scriu și scriind simt hirtia aburîndu-se de roua acestei înalte dimineți, înseamnă a fi mereu în bătaia inimii tale, a fi uneori frumos, alteori îngîndurat, a fi tînar înseamnă a refuza să înțelegi că lumea noastră mare nu va încăpea niciodată în magazia de lemne a casei părintești, a fi tînar înseamnă a fi neînduiolecat cu cei care te iubesc și generos cu ceilalți, a fi tînar înseamnă a ridica pînă în dreptul frunții semnul acestei neliniștite, zile, de pace, a fi tînar înseamnă a-ți săruta mîna în singurul parc public al orașului, a fi tînar înseamnă a te așeza pe linia ferată, îndreptînd cu mîinile goale secolul acesta de manevră spre cea mai sigură, spre veșnică destinație: LIBERTATEA.

LELIA MUNTEANU ■

Din sumar:

■ La numai zece kilometri de Capitală! (p. 5) ■ Patru bărbați în drumul lor spre casă (p. 6-7) ■ Lumină pentru aceste stele (p. 12-13) ■ Onorată instanță a moralei (p. 19) ■ N-am moștenit pămîntul de la înaintași, ci l-am împrumutat de la copii (p. 21) ■ Un medic argentinian venit la București pentru medicamentul „L” (p. 22).

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Pe ordinea de zi a ședinței de marți, 27 aprilie, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost înscrise probleme deosebit de importante.

Dezbătându-se o serie de măsuri privind mai buna gospodărire a fondului funciar, a fost examinat modul în care sunt folosite terenurile în scopuri industriale, reliefându-se necesitatea îmbunătățirii indicilor sintetici privind gradul de ocupare a suprafețelor destinate obiectivelor de investiții și de producție. S-a subliniat că beneficiarii obiectivelor de investiții au datorita ca, încă în faza de elaborare a documentației tehnice, să ia măsuri hotărâte pentru restrângerea terenurilor la strictul necesar. Pentru stimularea realizării acestui obiectiv, s-au stabilit taxe suplimentare pentru terenurile libere din incinta unităților sau din afara acestora, care nu sunt valorificate agricol. În mod corespunzător, s-au aprobat propuneri privind modificarea și completarea Legii fondului funciar, avându-se în vedere crearea de condiții pentru o gospodărire mai eficientă a fondului funciar și, în același timp, stimularea titularilor de investiții în folosirea, în scopuri industriale, a terenurilor neproductive sau cu un potențial de producție cit mai scăzut.

În cadrul aceleiași ședințe, a fost dezbătut și aprobat un raport cu privire la fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor pe anul 1981, precum și proiectul de decret corespunzător. S-a stabilit ca, pentru o și mai puternică

stimulare a tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan, fondul total de participare la beneficii să fie pentru anul 1981 de peste 2 miliarde lei, cu circa 111 milioane lei mai mare față de anul 1980. Constatând că în acordarea fondurilor de participare la beneficii s-au comis unele abuzuri și închețări, ceea ce a făcut ca unele cadre de conducere să beneficieze de sume mult mai mari în raport cu muncitorii și restul personalului din subordine, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca, în spiritul eticii și echității socialiste, sumele cuvenite pentru participarea la beneficii a cadrelor de conducere din unitățile economico-sociale să se stabilească proporțional cu sumele medii ce se acordă muncitorilor și personalului muncitor din unitățile respective.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat, la ședința Comitetului Politic Executiv, o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor deosebit de fructuoase ale acestei vizite, care se înscrie ca un eveniment istoric în cronicăa relațiilor româno-chineze, de trainică prietenie și solidaritate, de strinsă colaborare — relații ce se dezvoltă cu succes pe bazele stabilitate și prieteniei întinse între tovarășii Nicolae Ceaușescu cu președintele Mao Zedong și cu premierul Zhou Enlai, în spiritul stimei reciproce, respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și intrajuto-

rării tovarășești. A fost relevat cu satisfacție faptul că rodnicele convorbiri purtate, în cursul recente vizite, de tovarășii Nicolae Ceaușescu cu tovarășii Hu Yaobang, președintele C.C. al P.C. Chineze, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Deng Xiaoping și Li Xiannian, vicepreședinți ai C.C. al P.C. Chineze, cu alți veterani revoluționari, au constituit un nou și remarcabil moment al dialogului româno-chinez la nivel înalt, care a avut și are un rol determinant în aprofundarea neîntreruptă a bunelor raporturi dintre partidele, țările și popoarele noastre. S-a subliniat că aceste schimburi de păreri, desfășurate într-o atmosferă de prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, au pus pregnant în evidență dorința comună de a asigura toate condițiile pentru ca relațiile româno-chineze să cunoască, în continuare, o puternică înflorire. După cum s-a remarcat, hotărârea de a amplifica și mai mult conlucrarea prietenească româno-chineză în toate domeniile își găsește expresia în înțelegerea convenite, în documentele semnate în timpul vizitelor. S-a apreciat că dezvoltarea susținută a conlucrării româno-chineze este în folosul și spre binele țărilor și popoarelor noastre, al edificării noii orânduiri în România și China, al cauzei generale a socialismului, păcii și progresului în lume.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat despre vizita oficială de prietenie efectuată, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Democrată Coreeană. Comitetul Politic Executiv a apreciat în mod deosebit bilanțul rodnic al noului dialog

româno-coreean la nivel înalt, care a evidențiat încă o dată dezvoltarea continuă, fructuoasă a prieteniei frățești, tradiționale și a solidarității militante dintre cele două țări. Dind o înaltă apreciere convorbirilor și întâlnirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democratice Coreene, Comitetul Politic Executiv a subliniat însemnătatea hotărârilor stabilite de cei doi conducători de partid și de stat privind dezvoltarea pe mai departe a legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, a schimburilor de experiență în construcția socialistă, consultările în probleme bilaterale și internaționale de interes comun. S-a apreciat că documentele semnate în timpul vizitelor vor avea o puternică înțiruire asupra evoluției de ansamblu a relațiilor româno-coreene, vor contribui la întărirea și dezvoltarea pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare frățească dintre cele două țări, țări și popoare, a conlucrării lor în viața internațională, la promovarea unității și coeziunii țărilor socialiste, a mișcării comuniste internaționale, a cauzei socialismului și păcii.

Aprecind în unanimitate înțelegerea și concluziile la care s-a ajuns, Comitetul Politic Executiv a subliniat că oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării și-au exprimat, prin telegrame și mesaje, unanimă aprobare și înaltă apreciere față de rezultatele vizitelor efectuate de tovarășii Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.P. Chineză și R.P.D. Coreeană. Totodată, ei și-au reafirmat deplina adevădare la politica internă și externă a partidului și statului nostru, al cărei promotor neobosit este tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și hotărârea de a milita neabătut pentru înfăptuirea ei, pentru continuă înflorire a patriei, pentru ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

ION CODRU

Blaj

Cine nu a fost niciodată la Blaj, și probabil sint printre noi și asemenea oameni deși n-ar trebui, cine nu a fost încă la Blaj nu va avea cum să-l știe, să-l înțeleagă și să-l pună unde-i este locul în cartea trăirii românești.

La Blaj, sufletul nostru nesățios de limpezire se simte liber să privească răscolitor pe cărările mergătoare spre rădăcinile neamului, ne uităm în urmă și călcăm mai mindri și mai frumoși către mine, îmbătați de cășii în floare.

Zidurile caselor au la Blaj miros de carte dusă în desagă și dacă te duști în locului simți, călătorind către noi din adâncimile culturii și ale istoriei, pe Gheorghe Sincal, Samuil Micu și Petru Maior, și te prinde din urmă foșnetul Lepturării.

Copacii și pomii dătoatori de fructe ai Blajului se măsoară din clipa nașterii, cu robustețea nemăsurabilă a Stejarului, amintind de Iancu și de tot universul adus cu el din împărăția Vidrei, revărsat asupra-ne a semn de împăcare și veșnică trăire.

Oamenii Blajului au ei înșiși ceva din ființa și demnitatea celui arbore multiseclar rostit de vreme în haine de Făt-Frumos, pregătit să sfideze furtuni și războaie, să aline zbuciumul ființei omenești, să-i îndrepte gândul și mersul.

În acest aprilie, am ascultat în Cimpul Libertății foșnetul ierbi. Se încrucișau peste fruntea mea frazele pașoptiștilor din tustrele Țării Românești strinse sub aceeași cunună de spice, de brazi și de ginduri.

La orizont, Teiul lui Eminescu și Crucea lui Iancu. Prin ele, Blajul se prelungește în cer ca o columnă fără de noapte, adunată din lacrimi și speranță, din glasul celor de la 1848, 1918, de azi și dintotdeauna. Strigă Bărnuț din Sibiu, că Ardealul nu-l pustiu... imi sună a cunoscut de cind mă știu și de neuitat.

Cine n-a fost niciodată la Blaj este așteptat acolo cu o creangă de măr înflorit, pentru a-l da frunze și poame în pământul luminat de sfinte amintiri. Ca un legământ pe vecie între noi și zilele ce vestu-le-a Blajul întru nemurirea noastră.

NEAGU UDROIU

Tabletă de mai

(Urmare din pagina 1)

acum despre lume, privind statuia modestă a soldatului simbolizând jertfele de la Mărășești, modesta statuie din apropierea stației de metrou bucureștean ocrotită de evantaiul de beton al blocurilor multicolore.

Cum a ajuns statuia asta aici? — mă întrebam, uitându-mă uimit la ea ca la ultimul vestigiu al unei spiritualități trăneste în mijlocul exploziei urbanistice, apoi mi-am adus aminte că o știu, o mai văzusem, cu ani în urmă; era la locul ei statuia, căci aici fusese până nu prea demult un sat: Ducești Cioplea și statuia se afla în mijlocul satului!

Stingheră, statuia păstrează pe soclul ei de beton numele eroilor care fuseseră țărani ai celui sat.

Cind am văzut-o prima dată era, la fel, primăvara și se apropia blândă, atunci, luna lui mai, înfloriseră prunii, satul era vrednic din cite am înțeles și trăia cu cinste o viață tihnă atit de departe de neliniștea Bucureștilor care se mulțumiseră demult

cu geografia lor încheiată la Bariera Vergului și la Leul.

Acum imi dau seama că toată fantezia mea, oricit ar fi fost ea de înăpătată, nu m-ar fi putut face să visez măcar, că în mijlocul celui sat tihnă și așezat respectuos în jurul indolisătorului monument al eroilor se va afla o statuie de metrou a Capitalei românești și că geografia acestei Capitale va fi, aici, departe de hotarele ei posibile și ambițioase.

Cine a avut inspirata idee să păstreze statuia modestă, merită toată cinstea. Grăbiți cum sintem, uităm prea ușor de unde am plecat.

Ei bine, în pragul acestui 1 Mai, vă rog să vă gândiți de unde am plecat cind am pornit la drumul greu și complicat al edificării unei lumi noi. Dincolo de toate greutatele prin care trecem azi, dincolo de toate lipsurile pe care le întâmpinăm și va mai trebui, poate, să le întâmpinăm, dincolo de toate neajunsurile de care ne mai izbim, vom întini mindria că această lume nouă există și că e opera noastră. Poate că cineva, în viitor, își va aminti și de noi, cei de azi, spunind: iată, lumea aceasta e rodul unei munci titanice.

Semne pentru certitudini

(Urmare din pagina 1)

culturali, scepticismul lor față în față cu înnoirile ce se propun.

Nu obisnuim să citim într-o astfel de realitate o nouă etapă sau o treaptă neapărat superioară calitativ, avind în vedere incompatibilitatea dintre cultură și mania contabilă, clasificatoare doar prin prisma caracteristicilor formale ale existenței. Dar este limpede că procesul de afirmare a unei conștiințe culturale politice și partinice a evoluat spre temperaturi edificatoare. Unii consideră că un organism care face febră este un organism bolnav, intrat într-o iremediabilă discordie cu sine. Impotriva lor, impotriva unei prejudecăți interesate și cultivate, cei mai mulți consideră că un organism capabil să dezvolte febră este neîndoielnic un organism sănătos, înarmat pentru viață lungă și rodnică. Și între unii și alții se așterne indeobște distanța dintre înverșunare și calm. Nu întâmplător, atacurile cele mai violente împotriva acestei orinduii pentru care am optat, întreprinse pe calea undelor și întreținute cu vreascuri umede, se dezlănțuie pe teritoriul culturii, vizind însă aspecte minore și periferice și trăind un subtrat de antipatii viscereale. Nu întâmplător, aici, în România, unde se apreciază și se decide anacronismul unei structuri culturale sau al unui sistem de organizare spirituală, unde se procedează sistematic la reinnoirea lor radicală, dimpotrivă, disputa cu noi înșine țintește esența lucrurilor, miezul lor. Numai noi fiind în măsură să dăm lovitura de grație structurilor considerate de noi perimate. Și asta pentru că nu ne dă afară din

casă privilegiul searbăd de a apăra subit și fără aviz prealabil exact ceea ce am detestat ieri.

Revin în centrul de interes al acestei dezbateri în primul rind menirea și rostul omului de cultură în societatea socialistă, capacitatea literaturii și artelor de a îniuri conștiințele în consens cu tendințele și orientările certe ale evoluției noastre contemporane. În același timp, dezideratul acordului actului spiritual cu viața de toate zilele se exprimă prin termenii unei elocvențe care țintește competența și primatul ideilor novatoare și nu subordonarea lor la rutină și conjuncturi efemere. Confesiunile de atelier care ni s-au oferit în ultimul timp, de pildă, în privința statutului poeziei patriotice au fost nu doar cuprinzătoare, dar și patetice în a explora patriotismul, în înțurcările literare, pe fibra perpetuității lui funciare și a eternității lui. În paralel, dar în același context de emulație a opiniilor angajate, nu este ignorată nici adevădarea la exigențele zilei de azi și de mine a artelor plastice, a muzicii, a cinematografiei, domenii până acum îndelung ocolite de orice discuție serioasă. După cum, implicit sau explicit, cu aceeași vigoare sint abordate specificul și condițiile de existență ale culturii de masă.

Bineînțeles, deplasarea temporară a atenției de la operă la problemă, de la datele distincte și opțiunea personală a creatorului la destinul și responsabilitatea creației în genere este necesară și fructuoasă prin prisma șanselor de a clinti inertiă. Fiind una dintre datorile reprezentative ale omului de cultură să limpezească periodic împrejurările principiale ale demersului său. Participarea

sa la evoluția socială românească, identificarea sa cu obiectivele actuale și de durată ale politicii partidului și statului nostru nu sint simple bunuri etice cistigate prin exercițiu, ci, mai mult, se dovedesc a fi parte integrantă a vocației și autorității sale. Totodată, este implicat în citeva excelente intervenții de presă din ultima vreme și un refuz tranșant al jumătăților de măsură, se merge indeobște la rădăcina neajunsurilor și nu o dată sint surprinse în flagrant de activitate tare vechi, al căror somn aparent nu mai amăgește pe nimeni. Și nu este prea dificil să regăsim în toate marca spiritului revoluționar al timpului nostru.

Pentru martorii atenți ai vieții spirituale, semnificativ este și ritmul alert în care au capotat, rind pe rind, argumentele grupate în jurul părerii că nu ar fi oportună discuția de fond, purtată la lumina zilei, subțindu-și treptat capacitatea de ripostă și de obstrucție și tocindu-și preponderanța de ieri, sfîrșind și ele prin a se reduce la o părere între alte păreri. Și s-a întâmplat și se întâmplă așa și nu altfel pentru că ceea ce au afirmat și afirmă Dinu Săraru, Ion Lăncrăjan sau Al. Oprea, Adrian Păunescu, Nichita Stănescu sau Ion Gheorghe, Sabin Bălașa și Mihai Bandac, fie în paginile revistei noastre, fie în alte publicații, este fără îndoială important și constitutiv în conturarea unui climat cultural caracterizat prin progres și fertilitate. Drumul spre acest climat trecind prin climatul dezbaterii. Însemnătatea majorității opiniilor enunțate deschis constind în însăși particulara lor armătură ideologică, în decizia lor de a investi temeinicie în subtextul ideologic al actului creator. Cu alte cuvinte, se

anunță o vară fierbinte și temperaturile ei vor fi măsura adevărată a vigoriei și aspirației spre performanțe a unui organism cultural viu, sănătos și partizan la țelurile țării de astăzi.

În acest număr reproduceri după TIA PELTZ

1 Mai muncitoresc

La Vîrteju, vîntul miroase a petrol

Vîrteju, Stoina, Bulbuceni — oare în ce manuale școlare de geografie și de istorie vor fi figurind? De istorie, fiindcă și la Vîrteju se scrie istorie în acest sfîrșit de veac convulșionat de criza petrolului. Întrebați un copil de școală primară dacă a auzit de sondele Emiratorilor Arabe Unite. Răspunsul va fi, probabil, afirmativ. Despre petrolul saharian ce să mai vorbim: nu este exclus ca un unchi sau un frate mai mare al puștiului să se fi întors nu de mult de acolo, după niște ani petrecuți în umbra înșelătoare a unui F-200 made in Romania. În ce privește petrolul din Texas, ne-am recitat cu toții — sau doar avem impresia — la cursul TV recent de familia Ewing. Știm deci totul, sau aproape totul, nu este așa?, despre petrolul de peste mări și țări, stropit uneori cu singe și mai totdeauna plătit cu dolari scumpi la vedere. Dar, repetăm, ce știm despre Vîrteju, Stoina și cite altele din zone fierbinți ale petrolului românesc, despre oamenii care îl obțin nu contra dolari ci contra sudoare, despre problemele lor rezolvate și nerezolvate, despre speranțele lor și ale noastre legate de cuvîntul magic PETROL? Este o lume oarecum aparte, care, nu în mică măsură, va determina soarta prînzului nostru de mîine, dezvoltarea economică în anii ce vin, realizarea sarcinilor fundamentale puse de partid: independența energetică a țării.

Așadar, lumea petrolului românesc. Desigur, nu o „terra incognita”. Intrucît pentru a-i trece fruntariile nu ai nevoie de pașaport sau de Jumbo Jet; mulți își cîștigă pîinea „la petrol”; turele le avem sub ochi, se înfrîntesc cu aracii viilor doljene, străjuiesc dinspre Cartojani capitala țării, își alătură emblema faimoasei pîini de Pecica, în Cîmbla de Vest. Și totuși, un microunivers cu destule necunoscute, cu **capeane subtile** (nu este o figură de stil, ci expresia favorită și perfect științifică a geologilor pentru a descrie un anumit mod de așezare a straturilor de petrol în profunzime); o lume în plină transformare și înnoire, însă ale cărei tehnici de ultimă oră se mai învecinează pe alocuri cu utilaj învechit: la Brădești, Dolj, pe „teritoriul” uneia din cele mai productive schele, ni se spune că 80 la sută din trolii sînt de tipul celor de la începutul anilor '50. O lume tulburătoare în care prezentul și viitorul se imbină straniu, neașteptat, cu trecutul legendar și cu istoria: petrol s-a găsit în satul natal al lui Iancu Jianu, iar sonda 4218 își înalță turla la cîteva sute de metri depărtare de casa lui Tudor din Vladimiri, parcă pentru a dovedi că și petrolul este istorie.

Spre această lume, două sînt căile de acces: de sus în jos, pornind de la cifre la oameni, sau de jos în sus, de la oameni la cifre, cărora cei dintîi trebuie să le dea viață. Am preferat cea de-a doua cale, cu atît mai mult cu cît în aceste zile ne-am aflat în Dolj, în zona fierbinte a petrolului românesc, printre sondorii care adaugă noi file la bogata istorie a aurului negru din țara noastră. După cum s-a anunțat recent, Șchele de foraj Craiova, care acționează, de fapt, în Dolj și în Gorj, și care a condus la „Operațiunea Vîrteju”, a primit Ordinul Muncii clasa a II-a pe ramura petrol în întrecerea socialistă pe 1981, consfințindu-se

astfel prin înalte distincții noua zonă fierbinte a petrolului românesc.

CEL MAI IMPORTANT ȘANTIER DE FORAJ DIN TARĂ ESTE ÎNCĂ ÎN MARȘ

— Nimeni nu se aștepta la acest Vîrteju de petrol — ne spune inginerul Gheorghe Florea, secretarul adjunct al comitetului de partid al schelei. Drept care Vîrteju-Stoina se conturează azi ca cel mai important șantier de foraj al țării. Ne mai sosesec de la „1 Mai”-Ploiești vreo 20 instalații de foraj la mare adîncime care, adăugate celor de acum în funcțiune în acest perimetru, vor semnifica o nemălințită la noi concentrare de forțe tehnice. Un tînut de baladă și de istorie se va dovedi, poate, a fi și plin de țiteli.

În tonul lui Gheorghe Florea se învecinează mîndria petrolistului cu patriotismul local, ambele la fel de justificate, fiindcă realmente este vorba de un **șantier în marș**, după plastica expresie a unui sondor.

Totul a început la fel de molcom ca dealurile doljene din jur, iar surpriza a erupit aiudoma unei sonde.

— La drept vorbind, eram destul de necăjit — spune interlocutorul nostru — nu ne prea reușiseră forările. Mai înainte încercasem și pe Valea Dunării, de la Corabia spre Vinju Mare, dar fără prea mult succes. La Vîrteju primele sonde s-au pus în producție în 1979—1980, cu rezultate modeste. Nici măcar de conducte pentru transportul țitelului de la punctul de colectare la parcul de separatoare nu era nevoie, ne descurcam cu

autocisternele. Dealtfel, mai săpasem pe aci cu ani în urmă și întîlnisem fantastice presiuni de gaze, dar culcușul cald al petrolului nu a fost conturat. Sonda 58, iată-o, se află pe un versant, cea cu nr. 57 — pe celălalt versant, dar nici una nu dădea „semne” cum spunem noi. Abia cînd am forat între ele sondele 60 și 65 a izbucnit „Vezuviul”.

Astfel la Vîrteju se încheie (provizoriu) fiindcă șantierul este literalmente în marș și nimeni nu știe unde se va opri) **marele arc petrolier al Olteniei**, noua noastră Vale a Prahovei. A fost o traiectorie întinsă pe ultimele două decenii: mai întîi Bălteni, apoi Tîlceni, Bustuchini, Colibași (lingă Cărbunestii lui Argezei), zona Craiovei (la porțile orașului, dar nu este exclus ca undeva în adîncuri să mustească țiteli și sub Călatea banilor). Circea, Malu Mare, Iancu Jianu, Bibesti, Turburea. Și acum Vîrteju, Bulbuceni, Stoina, unde se forează la 5 500 m adîncime.

ERUPȚIE LA VİRTEJU!

Privind înapoi cu mîndrie și înainte cu speranță, și aflînd că doar creșterea producției de țitel asigurată de Vîrteju în 1982 față de 1980 a depășit 1 200 tone pe zi (înmulțiri cu 363 !); că aici se concentrează zeci de instalații de foraj ultra-moderne, s-a extins considerabil forajul cu diamante și s-a folosit pentru prima oară, la cimentarea sondelor, cenușă de la termocentrala Craiova (așadar, cenușă și diamant...) — s-ar crea cumva impresia că totul a fost și este o chestiune de tehnică. Ei bine, nu. Nu ea a decis, ci omul în cea mai lungă noapte din 1981 cînd abia dăduse gîrlă în pîrgă și cînd de la sonda 4275 a răsunat apelul telefonic: **Erupție la Vîrteju!** Atîta și nimic mai mult, nici un cuvînt în plus, nici un fel de amănunte sau de comentarii, fiind-

că într-un asemenea caz, pînă explicit totul rigi să nu mai ai ce și de ce expli-ca, însuși obiectul vorbelor de prisos — sonda în erupție — putînd începe să existe ca unitate productivă.

În toiu nopții acelea de pomină convoale de camioane s-au îndreptat în goană de la Craiova spre Vîrteju. Nicolae Ungureanu, șeful transportului, s-a dus din casă în casă la vreo 20 de soferi (nu aveau telefon) a bătut la ușa și nu a spus nimic. Oamenii doar l-au văzut și au înțeles totul, șiau cu punct și virgulă ce aveau de făcut. (Despre acest Ungureanu cineva ne spunea că s-a născut la Tîlceni și că „acolo s-a definit ca personalitate petrolieră”. Ce minunată expresie !). Așadar, camioanele încărcate cu barită goneau spre Vîrteju ca să omăre sonda. Ceea ce nu înseamnă, cum poate s-ar crede, că se intenționa nimicirea ei. Doar stăvilirea erupției.

Eroii clipei fuseseră însă maistrii Constantin Tuleu, Nicolae Bigiu și inginerul șef de secție de la Vîrteju, Cornel Iordache, nu de mult întors din Sahara. Aflîndu-se la fața locului și acționînd într-o fracțiune de secundă în însuși momentul erupției, ei au „prins” sonda, nu au lăsat-o să „scape”. Fără această reacție fulgerătoare proprie petrolistului (bătrînul maistru sondor Gheorghe Iordache, care din 1953 „a făcut toată Oltenia”, ne spunea că „în această meserie ai nevoie de 3 C: cap, curaj, calm”), toată barită din lume ar fi fost inutilă, căci nimeni și nimic nu ar mai fi putut domoli ulterioarele sute de atmosfere descătusate din măruntaiele pămîntului.

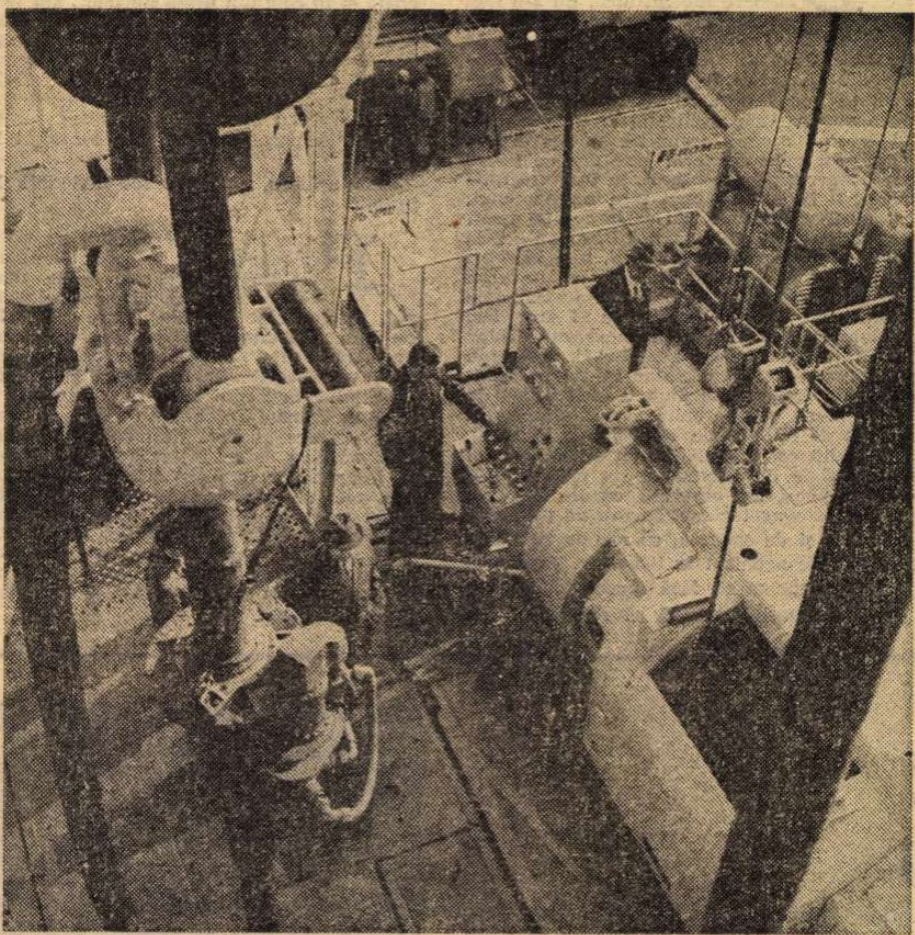
— Cînd a răsarit soarele prin pădurea de stejari și fagi care străjuiește Vîrteju am respirat ușurați — ne spune un participant la această bătălie de la miezul nopții. Presiunea scăzuse și atmosferele fuseseră biruite. La raportul de seară, mai puțin de 24 de ore după declanșarea erupției, totul se terminase și s-a anunțat: „Sonda este liniștită”.

„Specificul acestei vieți și al peisajelor ei — scria acum patru decenii Geo Bogza în „Lumea petrolului” — e un clocot continuu și subteran, o neconținută fierbere urcînd din adîncuri. Există un duh al vieții petroliere ascuns în rezervoarele pline cu țitel...; un duh care răbufnește uneori într-o privire, într-un incendiu. Între oameni și sonde parcă s-a stabilit o identitate de destin”.

La Vîrteju incendiu n-a fost, doar o identitate de destin între oameni și sonde.

N-am dori ca această primă incursiune a noastră pe drumurile petrolului s-o încheiem apoteotic cu un răsărit de soare printr-o pădure de stejari și cu imaginea unei ipotetice mări subterane de țitel ascunsă în dealurile doljene și gorjene. Ce va urma după izbînda de la Vîrteju nimeni nu știe. Totul se petrece la mii de metri adîncime, pe o mare nevăzută. (Dealtfel, însuși acest termen de „mare” curent folosit de profani cu privire la zăcămintele de petrol apare cu totul impropriu, intrucît petrolul nu plutește în adîncuri, el este „încrustat”, impregnat în roci poros-permeabile, umplînd spațiile libere infinitezimale dintre grăunțele de nisip, gresie, calcar). Iată de ce la Vîrteju ca și în oricare alt avanpost al bătăliei pentru petrolul românesc surprizele, și în bine și în rău, nu sînt excluse, lupta continuă.

LIONEL NIȚESCU

Tinerii

0 casă pentru 3000

Primăvara, frăgezimea ierbilor, florilor, totul există și aici, la Craiova, ea în orice parte a țării. Există și lalele pe străzi, și oltenele vînd ridichi de lună (o, cit de poetic au știut moșii noștri să boteze legumele, ascultați: ridichi de lună, parec ar cînta pămîntul, în zori!), și ceapă verde cu roua ultimei ploii prînse în fuste de moar lungi și prețioase, și ouă, și narcise. Primăvara, la Craiova, întîlnindu-ne cu Ileana Ghizdăvescu și Mariana Pirvan, două fete care ar fi în stare să răsfoare universul, atît de energice ne-au părut. Ileana este electromecanică și Mariana bobinator. Locul de muncă al tinerelor — Combinatul chimic din Craiova. Înainte de a intra în școala profesională nu știau bine ce înseamnă electromecanică. Pe timpul practicii au văzut, Ileana se temea, i se părea că nu va putea duce mașinile la ștandul de probă, cum făceau muncitorii vechi, se gîndea că nu a pus la loc firea piesă, așa cum trebuie, se gîndea la posibilele defectuni. Mariana își imagina că micutele, delicatele piese sînt prea complicate pentru înțelegerea ei. Din 1976, de cînd au început să-și facă meseria, fetele acestea care au 25 de ani, care locuiesc pe aceeași stradă și sînt și prietene, lucrează. Nimic nu le-a împiedicat să continue meseria pe care au îndrăgit-o. Nici măcar faptul că erau puține, la început. Dar și minoritatea față de numărul băieților le-a dat aripă. Nu au avut ce pierde, fiind în minoritate, ba dimpotrivă. Băieții le-au tratat ca pe niște tovarășe de muncă. Nu au fost „Răsfățate”, dar nici ignorate. Băieții din Combinatul chimic, spun dinsele, au nenumărate calități. Printre altele: știu să fie extraordinari de săritori, iar de multe ori și cavaleri. Nu li se pare că ar fi un defect, în epoca superautomobilismului, să oferi o floare, să protejezi efortul și strădania și să păstrezi, în ciuda orelor de muncă, și disponibilități pentru serile de dans. Tinerii de la Combinatul chimic din Craiova dansează serios și au pasiunea noutăților de ultimă oră în materie de muzică. Ei, da, fetele noastre, ne spun Ileana și Mariana, apreciază aceste „dăruri” nu numai la Julio Iglesias!

Vorbînd despre „generația de acum”, ele, „bătrînele”, opinează spre o mai mare integrare a elevilor în procesul de producție, pentru a nu exista tragedia inadapării, fuga spre salvatorul examen la oricare facultate, la un moment dat liceul ales devenînd numai o haltă în drumul către nesfîrșitele examene pe la facultăți care nu au nimic în comun cu ceea ce a urmat „osînditul”.

Și iată, fetele mă invită să văd realizarea lor, a celor peste 3000 de tineri al combinatului, realizare de care sînt mîndri, pentru că este a fiecăruia, în parte. Să vă spunem despre ce este vorba. Combinatul a luat sub aripa sa protecție o clădire care trebuia demolată pentru că restaurarea costa prea mult. Municipiul a aprobat cedarea clădirii de pe strada Karl Marx, și lucrările au demarat. Casa, am aflat, a aparținut unui boier pe nume Pleșa, devenînd în decursul timpului sediul al Consiliului sindicatelor. Casă a pionierilor. Foarte „vieux epoque”, foarte modernă, deci... În adunarea Consiliului oamenilor muncii s-a hotărît ca fiecare dintre acești nemeipomeniți oameni al combinatului să dea din retribuție, timp de 2-3 ani — o sumă care nici nu se simte — pentru ca tinerii să aibă o casă a lor. Munca de restaurare a fost delicată și, bănuim, extrem de grea. S-a păstrat spi-

ritul clădirii, s-a păstrat aerul fiecărei camere, stucaturile, de o rară frumusețe, ușile, cristallurile, feronerie, parchetul, dar totul a trecut prin mîinile și inimile lor. Aceasta este noua viață, noua identitate a casei de demult, viața investită de către cei care au vrut ca ea să nu devină un morman de moloz. Trebuie să vă spunem că ni s-a părut interesantă soluția de a imbină tot ce-l „retro” în ea — cristalele, scările impozante, oglinzile venețiene — cu mobila modernă, caldă a sălii unde se ascultă poezii, se bea o cafea, se discută, mai bine decît oriunde, cu liniștea bibliotecii, cu luminoasa expoziție permanentă.

La Clubul „Chimistul” se dansează. Undeva trebuie ca tinerii aceștia să se întîlnească, să plutească, să viseze, să-și trăiască vîrsta, cu totala ei frumusețe. La Clubul „Chimistul” se trăiește. Au loc concursuri, au loc tot felul de minuni născocite tot de tineri, pînă și o paradă a modei au avut, și le-a plăcut teribil, promîțîndu-și să nu fie ultima. Două tinere, două destine care s-au împletit în dantela multicoloră a vieții. Pentru ele Combinatul chimic este chiar viața. Ni se pare cel mai frumos elogiu adus primăverii, tineretii.

PIA OLARU

1 Mai

Oameni mai aproape de viitor

Străbăteam într-o zi tulbure, pe un vînt năprasnic, rece — care face să ridice norii cu viteze aproape cinematografice pe cer și să cîntine valurile Dunării — cheurile și docurile constructorilor de nave din Galați. Ghid ne e Petre Ion, care întrebat ce meserie are, ezită, apoi declară simplu: „constructor de nave, dar la bază sînt lăcătuș mecanic”. Petre Ion e un bărbat bine legat, suplu, îmbrăcat gros, strîns în pufioaică și cu o căciulă masivă pe cap. Are fața spartă în tîndări și intens bronzată, aprinsă parcă de soare și de „arsita” paradoxală a gerului. Înaintăm rezemîndu-ne din cînd în cînd de vînt, întorcîndu-ne cu spatele la vînt. Expresia lui e de om blind, înțelegător, lovit parcă de o tristețe și de o preocupare fără leac. Omul nu are acum timp de reporteri. E limpede că îl întrerupem de la muncă. Dar nu e în stare să fie nepoliticos și nici nu-l ajung scuzele noastre. Stringe în palmă planurile împăturite ale unei nave de 55 de mii de tone care se află în zona docului uscat, unde e montată, treptat, sub îndrumarea sa. O navă de 55 de mii de tone, un colos de care te sperii cînd îți crește brusc din dreapta, într-un roșu stîns, cu linia sa aerodinamică, puternică și indestructibilă. În calea acestei nave comandate de niște armatori dintr-o țară a lumii renumită pentru vasele sale, înregistrată la numărul 772 în registrele constructorilor de nave, coboară în fiecare dimineață, devreme, împreună cu cei paisprezece ortaci ai săi, Petre Ion, omul care așază corabia de oțel ansamblu cu ansamblu pe linia de plutire. Coboară într-un curent care amintește un viscol continuu, la minus cîteva grade, sub cascada scintilelor de la suduri, în zgomotul asurzitor al ciocanelor, într-un infern ordonat, din oțel. Pe sus, pe deasupra păsărilor, a pescărușilor albi; plutește o macara gigant, în nacela căreia se află Trofin Zabara și Toader Caramarin, colaboratorii săi din aer, care depun încet, aproape fără zgomot, fără traumatisme, printr-o aterizare lentă, în docul pregătît de montaj, fragmente imense de navă.

Petre Ion a venit pe șantierul navelor de la Galați la vîrstă de 14 ani ca ucenic lăcătuș, în vremea lansărilor la apă a primelor șleuri de 1.000 de tone, cînd docurile aveau dimensiuni liliputane și nimeni nu-și putea imagina că vor ajunge la proporțiile de azi, adică piramidale. A venit trist, infometat, dintr-o Moldovă secătuită după război; acum e un om în puterea vîrstei și e considerat cel mai bun constructor naval de montaj din Galați. Prin mina lui au trecut aproape toate navele construite pe acest șantier naval. Și nu numai nave. Chiar în momentul vizitei noastre pe șantier, se află în montaj scheletul podului metalic care urmează să fie montat la Borcea, apoi un fragment impunător din cea de a treia platformă de foraj pentru Marea Neagră, și o platformă de derocări pentru lucrările de construcție ale viitorului port de la Agigea.

Lui Petre Ion îi revine o sarcină grea în acest angrenaj uriaș tehnologic: centrarea „blocurilor-sectie” ale navei de 55 de mii de tone, ca și ale tuturor navelor, pe linie, adică fără deformări de asietă, fără a distruge forma aerodinamică a na-

vei. E de la sine înțeles că orice deformare de acest gen duce la dereglarea navei, la instabilitate în larg. În timp ce noi străbăteam în lung șantierul, ținîndu-ne cu greu în picioare, stringîndu-ne de barele metalice de protecție de pe parapetul de beton, la o înălțime amețitoare față de fundul docurilor, nava Rovine, cu viteză mare de deplasament, destinată transportului de mărfuri în vrac, face prima probă de stabilitate în drum spre Sulina. Petre Ion nu are emoții. Pentru că începînd din 1958 toate navele care au ieșit de aici în larg i-au trecut parcă prin viață, pentru că viața lui se desfășoară mai ales aici, pe șantier.

Prin urmare, atenție! De Petre Ion depinde linia de plutire a navelor construite la Galați. Fără să fie un om care trăiește la linia de plutire, adică la minima rezistență, cum se spune, el cunoaște secretele cele mai intime ale echilibrului, el este esența firului cu plumb, în el bate o inimă de orologiu perfect. Sînt puțini mesetieri în lume care se priceap atît de bine în meseria de montor de nave, meserie cu vechime imemorabilă. În gesturile muncii sale se întilnesc, vrînd nevrînd, toți mesetierii de nave din lungul și din latul Istoriei. În orice caz, linia pe care le-a dat-o navelor în docul uscat unde lucrează, este linia vieții lui, stabilă, fără dereglări, fără dezordine, linie de încredere și fără reproș.

Brusc, la marginea ecluzei apare Dunărea, cu un cer straniu, prin care izbucnesc soarele invadate de nori negri. Dunărea plină de nave, Dunărea tulbure, Dunărea pescărușilor și, de data aceasta, Dunărea valurilor zbuciumate din această primăvară în care buletinul cotelor apelor anunță că la Galați nivelul fluviului crește de la 399 centimetri cu 13 centimetri. Atît.

De cîțiva ani, de cînd a ieșit la pensie, într-o atmosferă de sărbătoare melancolică, nu s-a mai vorbit despre Eroul Muncii Socialiste Vasile Iscu. Orice ieșire la pensie seamănă cu un crepuscul. Oamenii își uită tot mai mult eroii, creîndu-și, inevitabil, în ritmul tensionat al muncii, în ritmul agitat al vieții, alți eroi. Dar eroii muncii socialiste sînt și ei bu-nici, își cresc nepoții, sînt din ce în ce mai nervoși, au insomnii, le tremură mi-nile, îi supără tot mai tare reumatismul, ulcerul și se mișcă din ce în ce mai greu, „ca elefanții”. Vasile Iscu nu e însă un pensionar ca toți ceilalți, mai bine-zis nu poate fi pensionar. Pentru că un erou al războiului, fost condamnat la moarte cu cîteva ore înainte de ziua de 23 August și salvat în fața plutonului de execuție chiar în ultima dimineață a sentinței, fost erou al muncii socialiste chiar în întreprinderea „23 August” de unde a ieșit oficial la pensie, nu poate renunța la el însuși. După 45 de ani de muncă Vasile Iscu, unul din cei mai mari mesetieri de mașini industriale din România, nu poate rămîne un pensionar oarecare, cu ore de masă fixe, lactovegetariene, cu ore de plimbare în parc și de cafea, cu ore de citit ziarele și de agonizat la televizor. Acest om a fost deprins să facă mereu cîte ceva, să facă mașini unelte, să repare utilaje

complicate, să repare ceasornice, să repare o fereastră, o ușă, o instalație de apă, de lumină, să repare pînă și „sufletele defecte” ale tovarășilor săi de muncă. Pentru că, tot vorba lui, „mereu se găsește ceva de reparat pe lumea asta și rămîne mereu cîte ceva de făcut, chiar și de luat viața de la început”. Ceea ce fostul ucenic de la uzinele Malaxa dinainte de război, fostul erou antifascist și fostul mecanic șef al Uzinelor „23 August” din București a și început să facă. Unii dintre cititorii revistei noastre își amintesc poate că Vasile Iscu a ieșit la pensie la data de 30 aprilie 1978, dar cîteva zile mai tîrziu a fost rechemat și trimis în Franța pentru recepția unor utilaje necesare întreprinderii. Așa că data pensionării a fost corectată în cartea de muncă; 1 iulie 1978. Cîteva săptămîni după aceea a vegetat bolnav de insomnii, de ulcer, trist în fiecare dimineață privind cum trec oamenii spre locurile lor de muncă, pe Bulevardul Muncii unde locuiește modest, într-un apartament de 2 camere, vizavi de fabrica de piine ale cărei miresme bat adeseori prin ferestrele deschise. N-a așteptat mult. A fost chemat de ministru și rugat să se reîntoarcă la treabă pentru că e nevoie de competența sa universală în orologeria mașinilor la Fabrica de osii și boghiuri din Balș, unde a lucrat aproape zi și noapte, încă un an. Pentru că la 1 ianuarie 1981 sînt într-o formație de lucru de pensionari pe platforma chimică Dudești, unde execută piese de mare rafinament în diverse domenii de cercetare ale industriei chimice. Și iată-l din nou, sănătos, tonic, molipsitor de tonic, cu somn bun și fără dureri de ulcer, sculîndu-se dimineața, la ora 5 și întorcîndu-se la ora 5, după o zi curată de lucru, ca și cum ar fi tras o dușcă masivă de aer proaspăt alături de alți veterani ai industriei socialiste și ai războiului, cum sînt fostul director general al Uzinelor „23 August” Constantin Putnică, azi pensionar, și alături de fostul inginer șef al Uzinelor „23 August”, Constantin Gavrilăscu.

Îl întreb de ce nu se odihnește, în sfîrșit, după 45 de ani de muncă. Îmi răspunde: „odihna pentru mine înseamnă boală și în cele din urmă moarte; am fost învîțat să muncesc de copil și voi munci pînă la sfîrșitul zilelor mele; munca mă ține în viață, mă ține adică viu, în mișcare, mă ține treaz în spirit și îmi îndulcește, de ce să nu recunosc, bugetul familiei, pentru că copiii mei au greutăți, și-au făcut case, au la rîndul lor copii la școală...”

Prin urmare, eroii nu ies niciodată la pensie.

Pe acest bărbat cărunț, cu ochii ieșitori de intens, de negri, cu buzele arse de febra unei viroze care nu-l poate culca în pat, pe acest bărbat care de 30 de ani cîntează pe ploaie, pe vînt, pe ninsoare, pe frig, pe căldură toridă, pămînturile amestecate din luncile Prutului, Siretului și ale Dunării, îl cheamă Constantin Împăratu și e de meserie inginer geodez. În momentul întîlnirii noastre se află îmbrăcat de drum, cu fular masiv în jurul gîtului, sub rafelele unei ninsori violente și-ntîrziată, la 45 de grade, 26 minute și 16 secunde longitudine nordică și la 28 grade, 06 minute și 21 secunde longitudine estică, adică în centrul orașului Galați, în sediul Oficiului de cadastru și de organizare a teritoriului județean.

Constantin Împăratu este omul care cunoaște pămîntul județului cum își cunoaște propriul său chip privit în oglindă dimineața, pe stomacul gol, adică la ora cinci, cînd se pregătește să plece, de pildă, spre cîmpia Covurluiului. Se trage de la Milcov, a studiat la Iași, a ajuns la Galați printr-unul din concursurile de împrejurări firești ale vieții, s-a însurat devreme și a devenit bunic la ora la care alții trăiesc crizele de adolescență ale copiilor lor.

Ce înseamnă inginer de cadastru, înțeleg. Un inginer de cadastru, mi se răspunde, trebuie să cunoască cu ochii închiși pămîntul, cu toate denivelările lui, cu toate frămîntările lui, cu toate caracteristicile lui, cu toate semnele particulare, cu toate elementele chimice și biologice care-l compun, cu toate pădurile, viile, culturile, riurile și piraiele, drumurile, străzile, casele, gardurile, grajdurile, șantierul și combinatele etc. Un inginer de cadastru trebuie să vizeze pămîntul de care răspunde și noaptea în somn, să-l măsoare, să-l verifice, să-l presimtă alunecările, trădările. Un inginer de cadastru trebuie să înregistreze fiecare cută de pămînt, fiecare modificare în aspectul reliefului, să cunoască și să avizeze planurile de producție ale cooperativelor de producție și ale gospodăriilor, planurile de irigații, de fertilizări, de amplasare a culturilor, de amplasare a unor obiective industriale, de combatere a eroziunilor solului, etc. Într-un cuvînt, inginerul de cadastru Constantin Împăratu răspunde de întreaga chiverniseală a pămîntului.

Și de ce trebuie măsurat pămîntul mereu și mereu? Pămîntul e același odată pentru totdeauna. Intervin mereu modificări, ne răspunde Constantin Împăratu. Pămîntul se mișcă în jurul soarelui, pămîntul se mișcă pe dinăuntru, se frămîntă, relieful se schimbă uneori imperceptibil, alteori brutal, riurile își mută cursul, drumurile sînt uneori părăsite, avar altele, terenurile își schimbă destinația etc. Și fiecare modificare a pămîntului trebuie calculată matematic și trigonometric și comunicată pînă la nivelul zborurilor interplanetare. Pentru că, să știți, punctele de sprijin pe care le stabilim se raportează la anumite puncte geodezice stabilite la nivel național și acestea sînt determinate pe cale astronomică.

Prin urmare, cum privește pămîntul inginerul de cadastru Constantin Împăratu? Ca fiu de țaran, răspunde, mă gîndesc întotdeauna ce trebuie făcut ca acest pămînt să devină mai eficient, mai fertil, mai încăpător, să nu se piardă nici o fărîmă de pămînt, să nu-l lipsească nimic, nici fosfor, nici ozon, nici oxigen, nici bioxid de carbon etc. Veghez să nu se degradeze pămîntul acesta în care ne regăsim cu toate combinațiile de substanțe chimice posibile și în care, pînă la urmă, ne întorcem cu toții, confirmînd mereu, dacă vreți, atracția forței de gravitație.

Și astfel, Constantin Împăratu, om cu nume de rezonanță istorică și de poveste la gura sobei, pare, sub uraganul zăpezii întîrziată de la Galați, un împărat dintre cei buni, cu părul complet alb și zîmbet cald, măsurînd pămîntul cu palma și cu pasul, pentru a-l lăsa urmașilor intact și bogat ca o vistierie.

ADRIAN DOHOTARU

Din viața O.D.U.S.

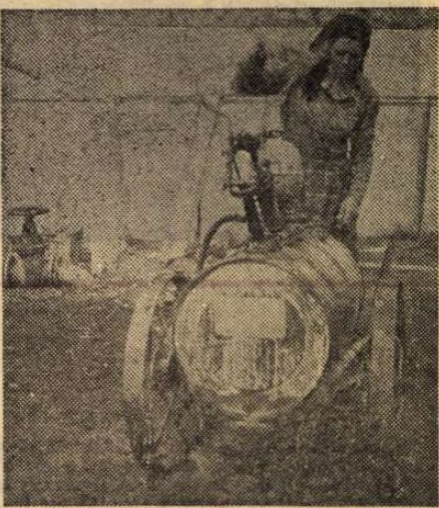
Primăvara în Capitală
a venit și prin Afumați

Am deranjat, acum cîteva zile, pentru puține ceasuri liniștea celor de la Afumați. Primele cunoștințe le-am făcut chiar la intrarea în sat. Pe teren, pînă nu demult vîra, Ilie Teșu, zis Bulgaru, unul din cei doi specialiști ai comunei în săparea puturilor, împreună cu alți trei tineri încearcă să aducă apa din su-

flețul pămîntului către suprafață. Este un semn că, aici, se va contura o nouă gospodărie. Așa și stau lucrurile. Gospodăria va fi a lui Ion Iordan care n-a implinit încă treizeci de ani. Viața l-a trimis către oraș. Este timpular la una dintre cooperativele de mobilă și tapiterie din Capitală. Puteam, îmi spune stergîndu-și mi-nile de sudoare, să-mi cumpăr un apartament în oraș. Un apartament frumos, cu trei camere, pe Colentina. Dar, ce mi-am zis: ce e Colentina! Este la o aruncătură de băț de Afumați. Așa că am vorbit cu nevasta și ne-am hotărît să ne întorcem în comună. Și fiindcă la tata nu aveam posibilitatea să mă mut, am un frate mai mic, un unchiș de-al meu mi-a dat o bucată de pămînt. Aici îmi voi face o casă frumoasă cu două nivele. Am început cu forarea puțului. În ajutor mi-au sărit mai toate rudele.

În drum spre sediul C.A.P.-ului fac cunoștință cu Petre Nedea care, sprijinit de poarta casei, aștepta, cum se spune pe la țară, pe cîte cineva cu vești de la oraș. Petre Nedea a fost plugar. Spune cu mare tristețe acest lucru fiindcă, acum, la cei 72 de ani nu-și mai poate profesa meseria. L-au cam lăsat puterile. În schimb toată ziua, cită-i de lungă, ro-botește prin curte. A pus de toate. Așa ca să-i ajungă și lui, și copiilor de la oraș, și nepoților.

Școala din comuna Afumați se înveci-nează, dintr-o fericită întîmplare, gard în gard, cum se spune, cu sediul C.A.P.-ului. De ce dintr-o fericită întîmplare?

Fiindcă, fără să fie declarată în mod oficial, există o întrecere în ceea ce privește munca pămîntului, între elevi și părinții lor — țărani cooperatori. Școala poartă numărul 207. În ciuda faptului că era o zi de duminică foarte mulți elevi s-au prezentat la școală. Maria Cristescu, directoarea școlii, spune că cei care au venit au fost împărțiți în mai multe grupe. O parte dintre elevi au vîruiț gardurile, bordurile șoselei cit și pomii. Alții au muncit la plivitul brazdelor și la plantatul răsadurilor în solarii. Alții au ră-mas să facă curățenie în școală. Întregul teren muncit de elevii școlii din Afumați măsoară nici mai mult, nici mai puțin de cinci mii de metri pătrați. Și anul trecut, din produsele obținute de pe acest teren, s-au cîștigat ceva bani — dar acum se speră să se cîștige mult mai mult. În solarii elevilor răsadurile sînt viguroase

se și frumoase, iar în teren, după ploa, mai totul a înverzit.

Pînă să-l găsească pe președintele C.A.P.-ului, fac cunoștință cu Florea Ruse, paz-nic de noapte. Dar, mărturisește, sînt zile, mai ales duminicile, cînd nu se duce acasă. „Acum primăvara, pînă cînd toate se pun pe picioare spune Florea Ruse, mai dau cîte o mină de ajutor la solarii. Am stat mai toată iarna. Acum trebuie să punem cu toții umărul la treabă”. Și într-adevăr, instalația de erbicidat folo-sită de Elena N. Pană s-a defectat. Dacă n-ar fi fost Florea Ruse s-ar fi pierdut mult timp. Așa că paznicul de noapte de-venit muncitor de zi a reparat instalația în cîteva minute. În solarii, în zona rezervată salatei, totul este aranjat ca-ntr-o farmacie. Răsadurile de salată verde aș-teptă să se mai încălzească puțin, să fie plantate în cîmp. Alexandrina Georgescu, cooperatoare, este ajutată de fiul ei, Cris-tian, muncitor la atelierele Ciclop, apar-tinînd de I.T.B., și de nora ei, Elena, muncitoare la Mecanică fină.

Președintele C.A.P.-ului, tînărul inginer Nicolae Zăvoianu, pare mulțumit. Vre-mea, susține președintele, în ciuda apa-rentelor a ținut cu truditul pămîntului. Toate lucrările sînt să le spunem așa, în grafic. Se lucrează numai cu utilaje com-plexe. Adică, la o singură trecere se sea-mănă, se erbicidează, se fertilizează și se și pregătește terenul.

Primăria comunei Afumați se numește Vasile Teodorescu. Spune cu mîndrie că pe încă toate lucrurile notate mai este încă unul: comuna Afumați este și foarte frumoasă. Este frumoasă fiindcă oamenii, chiar dacă lucrează în București, nu uită că în buletinul de identitate stă scris că sînt născuți și crescuți în Afumați. „Și, spune Vasile Teodorescu, primăvara anul acesta a venit în Capitală și prin Afu-mați”.

SORIN POSTOLACHE

muncitoresc

**La numai
zece
kilometri
de Capitală!**

Bucureștenii au primul lor sat de vacanță

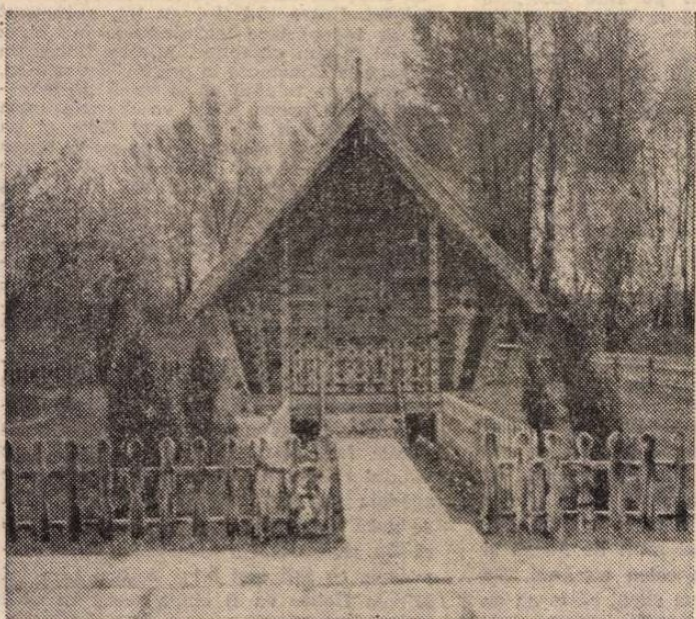
Revista noastră publica anul trecut un grupaj anchetă privind locurile de agrement din jurul Capitalei și una dintre concluzii se referea la faptul, deloc neglijat, că, iată, dacă un locuitor al cartierelor Drumul Taberei, Militari sau Ferentari vroia să petreacă o duminică liniștită la iarbă verde, se vedea nevoit să străbată întregul București pentru ca apoi, cu sufletul la gură, să încerce să prindă un autobuz spre Băneasa, Snagov, Cernica ș.a.m.d., unde-i mai rămneau câteva ore de pace și tihnă după care, spre seară, reîncepea calvarul. Altfel spus, concentrarea locurilor de agrement în zona de nord-vest a orașului ducea la mari aglomerații, tihna nu se mai numea tihnă, traficul bucureștean devenea din ce în ce mai dificil de descurcat și suportat și, astfel, o bună parte din locuitorii din vest și sud se lăsau păgubași, gîndindu-se la încercările prin care vor trece, aventurindu-se într-o astfel de ispravă.

Ne reveneau în minte aceste considerații în urmă cu două zile, în timp ce vizităm Satul de vacanță Bragadiru, situat la numai zece kilometri de București, pe șoseaua care duce spre Alexandria. O așezare, nu exagerăm numind-o astfel, care, desigur, n-a prins rădăcini peste noapte, dar care a căpătat strălucire în mai puțin de un an, o așezare care amintește de Satul de vacanță din capitala verilor noastre, Constanța, adus la starea sa de astăzi prin grija și munca inimosilor gospodari ai Consiliului popular din sectorul 5.

Aranjat cu discreție și bun gust, păstrînd ceea ce era de păstrat dintr-un relief variat, mici depresiuni și dealuri care înlătură monotonia și bucură ochiul, specialiștii administrației publice din sector au atins câteva performanțe în materie, imensul parc, 120 hectare, dintre care 90 modernizate pentru actualul sezon, trimițîndu-te cu gîndul, pe alocuri, la unele colțuri ale Grădinii botanice din București sau la liniștea malurilor de la Cernica. Artificialul este prezent fără ostentație, amenajările completînd un cadru natural pregătît cu pricepere și răbdare vreme de vreo zece ani, dacă ținem seama că pădurea tină de azi, peste tot aflînd salcîmi, stejari și o sumedenie de nuci, a prins rod pe locul de unde s-a scos odinioară nisipul necesar ridicării cartierului Drumul Taberei. Apa lacului de la Bragadiru, rece și limpede, va fi populată, în aceste zile, cu pește pentru ca bancurile cu pescari să prindă viață vîzînd cu ochii. Vorbînd de modernizări, iată cîteva. Un camping unde-ți poți instala cortul proprietate personală sau cel închiriat la fața locului, 33 de căsuțe cu 2, 4 și 6 locuri, așezate pe malul apei sau mai sus, de-a lungul aleii principale, fiecare căsuță arătîndu-se ca o mică gospodărie cu o curte, urmare a gîndului bun că tot omul ieșit din chingile și rigorile betonului tinjește după un mic colț al său mai plin de personalitate (idee în numele căreia căsuțele cu pricina nici nu seamănă între ele), un teren de volei amenajat pe iarbă, un teren de fotbal adevărat, gazonat, pe care, citeodată, fac antrenamente cu mai mult sau mai puțin folos fotbalistii de la Progresul Vulcan, aproximativ 100 de bărci și hidro biciclete și, firește, un restaurant cu terasă al cărui responsabil, un ins viguros, dar blind, care de zile întregi vine aici dimineața și pleacă seara din dorința sinceră ca deschiderea oficială a Satului de vacanță — la 1 Mai — să fie perfectă, l-am numit pe Costel Huțanu de la I.A.P.L. Central, un restaurant care, fapt inedit, beneficiază și de o ghețarie în stare să facă tun nu numai berea Bragadiru oferită din belsug de gazde, dar și sprîțul care, și-l aduce omul de la domiciliu.

Spuneam că Satul de vacanță pare a fi o adevărată așezare deoarece tinde să aibă un ritm propriu. Viitorul său ține în egală măsură de vrednicia gazdelor, dar și de respectul pe care i-l vor arăta sulele de mii de vremelnici locuitori.

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de VASILE MINECAN

1 Mai

Cind i-am cunoscut, la Basarabi, la kilometrul 40 al Canalului, purtau haine de lucru, nu de sărbătoare, și o ploaie mărunță și deasă, a cărei umezeală părea că pătrunsese pînă în inima munților de fier beton, îi tot ținea, sîcîindu-i, de mineca hainelor lor de lucru.

Poate din această pricină, nu din alta, șeful serviciului plan, Nicolae Moise, și președintele comitetului de sindicat, Ștefan Burlan, de la Grupul 3 șantier aparținător de Centrala Canalului Dunăre-Marea Neagră, s-au îndurat să lase deoparte cifrele care le sedeau la îndemînă și, ca-n unghiul lăsat de un ștergător de parbriz, am căutat să vedem prin sticla tulbură a acelei zile ploioase cine sau ce îi așteaptă acasă pe acești oameni, de 1 și 2 mai, în sărbătoarea pe care aici, în cel mai mare șantier al țării, ei au ținut s-o întîmpine așa cum se cuvine prin munca lor.

Unii pleacă și au bucuria de a descoperi că totul este așa cum lăseseră ei în urmă. Alții, mai puțin, nu prea mai au ce să recunoască dar se străduiesc cu tot dinadinsul să lase un semn nou la care alți dată să se poată întoarce. Iar alții, și mai puțin, s-ar putea să nici nu mai plece. Chiar și aceștia din urmă, însă, tot simt de undeva din lume, ca o chemare, ecoul pașilor lor de demult.

O casă, chiar atunci cînd nu mai rămîne decît amintirea ei, e încă destul de puternică pentru ca amintirea ei, cel puțin, să nu se ștergă niciodată iar pentru cel ce-a crescut acolo, alături de părinții și frații lui, ea veghează într-o latură a sufletului ca un mal apropiat și sigur, împotriva oricărui val ar fi să ridice viața din partea cealaltă.

Patru bărbați în drumul lor spre casă

Paul Roșu crede că fericirea ar însemna pentru el, deocamdată, ca în zilele de 1 și 2 mai să nu plouă cumva. Așa zice, cu toate că, bineînțeles, nu și-ar găsi curaj să pună în această afirmație aceeași siguranță cu care știe că pe șantierul Canalului el a venit pe 15 iunie 1976 ori că, în seara zilei de 30 aprilie, va aștepta un tren care s-ar putea să întîrzie. Dar dacă trenul de la ora 19,20 nu va întîrzia, Paul Roșu va ajunge la Buzău cu un sfert de ceas înainte de miezul nopții. Va sări în alt tren și la 1 fără 20 va fi la Rimnicu Sărat, de unde ar mai avea de mers doar două ore pînă acasă. De la Anul nou, de cînd n-a mai fost pe la Mărgăritești, a auzit că s-a anulat cursa de ora 5 și că primul autobuz cu care va putea pleca mai departe ar fi cel care înainte era al doilea, de la ora 7. Oricum, Paul Roșu știe că are de așteptat și va aștepta, bineînțeles, în sala de așteptare. Dacă va găsi o bancă liberă se va întinde chiar să se odihnească vreo cîteva ore, cu toate că știe că a doua zi n-o să prea aibă de făcut acasă decît să se joace cu nepoată-sa, Adina. Adina are 3 ani și de la 2 luni a fost crescută de mamea-sa mare, adică de Florica, nevasta lui Paul Roșu. În așteptarea dimineții de 1 mai el nu va putea să-și așeze însă, la căpătii, voluminoasa servietă din piele veritabilă, arătoasă încă în ciuda faptului că a purtat-o după el pe toate șantierele pe unde a umblat. Are, în servieta aceea, o păpușă pentru Adina și i-ar fi teamă să n-o strivească. Mai are acolo și un serviciu de cafea pe care

Paul Roșu l-a cumpărat cu cîtiva vreme în urmă de la Constanța, în vederea nunții de duminică, 2 mai, la care a fost invitat. E văr cu soacra mică, Illica, secretară la primăria comunei. Mireasa e absolventă de liceu, muncește în capitala județului, la Buzău, iar ginerele, băiat din sat, este student la București. Pe acesta Paul Roșu nu prea-l cunoaște, nici nu se născuse cînd el a plecat prima dată pe șantier, în urmă cu 24 de ani. În ce privește mîia de lei pe care el va trece-o din buzunarul hainelor sale de drum în buzunarul costumului pe care Florica i-l ține întotdeauna pregătit, bine periat și călcat, în șifonierul din camera pentru oaspeți, Paul Roșu se va sfătui mai întîi cu nevasta și vor hotărî împreună dacă vor da-o chiar pe toată. S-ar putea să merite, spune el, a auzit că la nunta aceea va veni să cînte și Irina Loghin. Zgîrcit n-o să fie însă chiar dacă va cînta numai vioristul Costel Stingaciu, de la Buzău, cu orchestra lui. Îi place muzica populară, nu se plictisește oricît ar asculta, și nu s-a împăcat nici acum cu gîndul că un derbedeu i-a furat radiocasetofonul din apartamentul pe care el l-a primit, la Basarabi, și unde locuiește împreună cu fiica sa, Marieta, laborantă la o stație de betoane, și cu Petrică, soțul acesteia, lăcătuș. Hoțul nu s-a mulțumit numai cu radiocasetofonul pe care Paul Roșu dăduse 10.000 de lei, ci i-a luat și casetele. De cîrind și-a cumpărat altul, mai ieftin, a început să înregistreze și muzică, pe gustul lui, însă pierderea rămîne pierdere și reamintindu-și de ea Paul Roșu o să-și strîngă degetele și mai tare pe minecul servietei lui credincioase, chiar dacă între timp va fi început să-l cuprindă somnul. Către servieta aceea, cel puțin, n-a îndrăznit nimeni să întindă mîna. Poate că-i poartă noroc C.F.R.-ul, el se simte oricum legat sufleteste de această instituție și s-ar putea zice că sentimentul e reciproc din moment ce Paul Roșu dispune de un permis de liberă circulație. Și-a dobîndit acest drept, zice, lucrînd pe mai multe șantiere de căi ferate. Ordinul Muncii clasa I, pe care l-a primit pe șantierul podului Giurgeni-Vadu Oii, după ce înainte lucrase la Combinatul siderurgic Hunedoara și la Porțile de Fier, i-ar fi dat și el dreptul, din cîte a auzit, să aibă un permis de tren. Cum avea unul, nu s-a mai dus să-l ia și pe al doilea. Deși-l cîștigase pe merit, dacă ar fi făcut uz de acest drept, al doilea, i s-ar fi părut nedemn să-l merite chiar și pe primul. Cu permisul în buzunar își va putea spune că a economisit. Iată, încă 64 de lei, și la

gîndul că tot atîta va economisi și la înapoierie, de la Rimnicu Sărat la Basarabi, va putea să se întoarcă mulțumit de pe o parte pe alta pe banca de lemn și să mai facă încă un pas în apele somnului. Și cu toate că apele somnului aceleia n-or să fie prea adînci, nu se poate ști dinainte dacă nu cumva, desprinzîndu-se din pinza tremurătoare a unui vis, nunta de la Mărgăritești n-o să-și pornească alaiul chiar în lungul podului de apă dintre Cernavodă și Agigea. Așa e Canalul?, o să întrebă cineva, vreun consătean. Așa este, o să răspundă, uite un capăt se înalță cu 6 metri deasupra Dunării și merge tot așa, către răsărit, pînă la mare, cu o jumătate de metru deasupra nivelului mării. Și strigînd acesteia, ca să acopere muzica tarafului lui Costel Stingaciu, Paul Roșu o să se mire de ce ține el în mînă o servietă, tocmai acolo, la nuntă, și n-o să poată înțelege deloc cum s-a întîmplat că a ajuns din nou la Basarabi, de unde își aduce aminte precis că a plecat cu trenul. Se va răsuci ca să vadă mai bine în jur, să înțeleagă acest lucru ciudat, și atunci are să descopere că la Rimnic se apropie dimineața și că el trebuie să se grăbească. Poate, cine știe, cursa de ora 5 n-a fost anulată, iar ziua ar fi într-adevăr bine să fie senină și limpede. Fata și ginerele lui n-au putut să vină și ei acasă de data aceasta, dar i-au pus în servietă un aparat de fotografiat și i-au zis să le-aducă neapărat poze cu Adina.

Mircea Dobre are 47 de ani, este maistru principal și de cînd a venit pe șantierul Canalului, în 1975, conduce o formație de 77 de oameni. Cu unii dintre aceștia a lucrat și pe alte șantiere, pe multe dintre cele mărunte însă și pe cele mari, la Porțile de Fier și apoi pe Valea Jiului, la refacerea tunelurilor în vederea electrificării căii ferate. Din Costești Argeșului a plecat cu puțin înainte de a se fi născut băiatul lui, Vasile, așa că oricui l-ar întreba cîți ani au trecut de-atunci ar putea răspunde că Vasile a împlinit, de cîrind, 19 ani. Acesta a reușit în toamna trecută la admitere la Institutul politehnic din București, Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini. Acum face armata, mai are două luni pînă să se libereze. Mircea Dobre va trece pe la el la întoarcere, pe 2 mai, cînd are tren la ora 9 și va ajunge în București la 12. Cum știe că e un tren către Constanța la ora 17, o să aibă timp să se repeadă pînă la unitatea militară unde-l va găsi pe Vasile. Așa va face, nu altfel. Va pleca în seara zilei de 30 aprilie la ora 18,40 și va sosi în gara Costeștilor la ora 1 în ziua de 1 mai. Pînă acasă mai are de mers încă trei kilometri și la ora aceea va merge pe jos, bineînțeles. Va întinde mîna pe deasupra porții și va trage singur zăvorul. Nici nu e greu, zăvorul acela e pus mai mult de formă și nu închide poarta în calea nimănui. De după colțul casei se va stîrni către el, ca o umbră fumurie în noapte, Floriu, cîl-

nele bătrîn și credincios, care-și va pierde din fugă elanul pe măsură ce o să-l recunoască și va ajunge gudurîndu-se la picioarele lui. Și cînd Mircea Dobre va bătea la fereastra camerei unde știe că doarme mama lui, e cit se poate de sigur că ea are să întrebă din întinericul camerei aceleia „cine este” iar el va răspunde din întinericul mai luminos de afară „eu sint, Mircea”. De 1 mai are să muncească, știe bine, la orice fel de treburi ale casei ce pot fi începute și terminate într-o zi, fiindcă la 77 de ani cîți are mama lui, Filofteia, aceasta nu mai poate munci decît pe lingă casă, pe bucătăria de pămînt din grădina, iar de la o vreme parcă nici acolo nu prea le mai poate duce pe toate la capăt. Mircea Dobre trage nădejde să se întîlnească și cu alți frați ai lui, dar deocamdată nu e convins că o să-l vadă decît pe Vasile, cel mai vîrstnic dintre ei. Pentru că locuiește chiar în Costești, acesta și-a luat pe umezii lui întreaga răspundere de a veghea asupra casei părinților, și în nici un caz nu se poate spune că a vrut să scape de această grijă cînd a încercat s-o convingă pe mamea-sa să vină să stea la el, în casa lui. Ea a zis nu, și a rămas așa cum a zis ea. N-a vrut să plece nici, la Mircea, la Constanța, unde ar fi putut să vadă marea în fiecare zi, după cum nici la Rimnicu Vilcea, mai aproape de munte, unde o fată a ei, Vasilica, ar fi primit-o cu dragă inimă. Tot astfel nu s-a învoit să stea, între mare și munte, la București, la alte două fete, Florica și Gherghina, și nici dîncolo de munți, la Cluj-Napoca, unde s-a stabilit al treilea băiat al ei, Gheorghe. Nici o vorbă dulce n-a izbutit s-o facă să se răzîndească și Mircea Dobre spune, intrucîva mindru, că ea s-a arătat în această hotărîre a ei mai neînduplecată decît dealul de cretă de la Basarabi, care pînă la urmă tot s-a lăsat biruit. Copiii au sfîrșit prin a o înțelege și a-i da dreptate. Și pentru că, în afară de această înțelegere, Mircea Dobre știe că ar mai avea o datorie către mama sa, îi va lăsa cei 300 de lei, cit îi trimite în fiecare lună, și va pleca din Costești, cum spuneam, în ziua de duminică, 2 mai, la ora 9. Atunci, vîzînd pe fereastra vagonului întînsele livezi ale Argeșului, poate își va reaminti întîmplarea pe care ne-a povestit-o și nouă, o întîmplare petrecută mai demult și nu se știe precis unde, dar oricum între Cernavodă și Agigea, pe linia Canalului. Doi excavatoriști, zice-se, își făceau de lucru prin preajma unei livezi îmbietoare și au răbdat, o vreme, privînd-o cu coada ochiului, pînă au îndrăznit să ceară paznicului să le dea și lor niște cîreșe. Dar paznicul n-a vrut să le dea și probabil că a și uitat, pe urmă, să se mai mire de ce-i vedeau ochii cînd brațul de fier al mașinii s-a înfipt lîngă un cîreș iar cîreșul, cu rădăcini și cu pămîntul dintre rădăcini cu tot, a început să se îndepărteze legănîndu-se în cupa acelei mașini gigantice. Mircea Dobre va ajunge la Constanța la ora 20. Nevastă-sa, Maria, este telefonistă și va fi de serviciu la ora aceea. Cînd va descuia ușa apartamentului din cartierul Obor și va păși pe covorul din sufragerie nu va putea ști însă nici el dacă este adevărat că vine de-acasă ori este mai adevărat că a ajuns acasă. De cînd a murit bătrînul, care s-a numit Barbu, cei 6 frați nu s-au mai întîlnit niciodată la Costești, cu toții. La fiecare 1 mai așezau mesele în curte și se adunau în jurul lor 24 de oameni, atît număra familia, cu bunici, cu copii și nepoți. Asta s-a întîmplat, ultima oară, acum doi ani. Și mai trebuie să treacă de-acum încă vreo cîinci-sase, pentru ca Mircea Dobre să afle dacă la Constanța, nu în altă parte, o să fie casa lui adevărată. Are de gînd să aștepte pînă va termina Vasile facultatea. De ce să mai umble băiatul cu cereri de transfer pentru a se apropia de părinți? Mai ușor va fi să se ducă el, părinții, pe urma lui. Dacă o să fie repartizat la Constanța sau pe aproape, cu atît mai bine. Atunci casa lui Mircea Dobre va fi chiar aceea în care el stă acum.

A ști să-ți respecti gloria

Sînt dintre cei care nu declară patetic că iubesc cîntecul popular românesc. Sînt dintre cei care declară că n-ar putea trăi fără el. Mi-am dat seama de asta, într-un chip dureros-anatomic, în anul 1970, cînd, aflîndu-mă în Mexic cu un prilej fotbalistic pentru o lună și jumătate și fiindu-mi tare dor de ai mei, am cunoscut pe stradă o bătrînă originară din România. Ajunsesse acolo dintr-o întîmplare nefericită: fiind bucătăreasă pe un vas comercial, acesta se scufundase în Marea Caraibilor, iar ea se salvase agățîndu-se de un butoi. Așteptase ani și ani să găsească un alt vas românesc ca să se întoarcă acasă, pentru ca, în cele din urmă, să se căsătorească și să rămînă aici definitiv. Deși era de o jumătate de secol plecată de-acasă, bătrîna vorbea o românească curată și limpede, își amintea străzile Bucureștilor și numele oamenilor din comuna Panteimon, unde se născuse. Aveam la mine un disc cu doine și două ștergare pe care i le-am dăruit. Bătrîna a pus discul cu doine pe picup și, chiar după primele minute, s-a făcut albă la față, și-a pus capul pe o pernă și a început să

plîngă. Plînsul ei nu era plînsul obișnuit al unei femei aflate în fața unei nenorociri, a unei dureri, a unei decepții, ci un plîns al ființei ei totale, al sufletului și al cărnii, explozia unei emoții care zăcea latentă, dar vie în abisurile incontroabile ale simțurilor și memoriei. Zbuciumul ei a durat aproape un ceas, pînă cînd discul s-a oprit singur, și atunci, cerîndu-și iertare, mi-a zis:

— Mi-am adus aminte de copilăria mea.

De fapt, probabil de aici ni se trage neputința de a ne despărți vreodată de farmecul cîntecului popular, de la vraja care a turnat-o peste cărușenia sufletească a copilăriei acel nemuritor „foale verde” al doinei și baladei. Ce stare tulburătoare revărsa asupra oamenilor cîntecul frumos și adevărat mi-a fost dat să văd la un concert al lui Benone Sinulescu și Irinei Loghin la Sala Palatului, acum cîțiva ani. Cuprîși, în anumite momente, de un extaz care nu și-l mai puteau stăpîni înăuntrul lor, spectatorii nu numai că strigau și chiauau, sîrînd de pe scaunele lor, dar mulți dintre ei, copii, tineri și bătrîni, se urcau pe scenă ca să le dea interpretelor flori și diferite cadouri (păpuși, mileuri, ștergare și alte cusături) sau ca să-l sărute cu foc și recunoștință, ceea ce a făcut ca spectaco-

lul să se prelungească pînă spre miezul nopții.

Mi-am amintit despre aceste două întîmplări pentru că i-am revăzut într-o seară la televizor pe trei dintre gloriile cîntecului nostru popular: Irina Loghin, Benone Sinulescu și Gheorghe Zamfir, într-un spectacol de o înaltă ținută artistică, profund emoționant. Vocea miraculoasă a Irinei, sunetul inefabil al naiului lui Gheorghe Zamfir și, mai ales, glasul inegalabil al lui Benone Sinulescu, atît de cald și unduios, au pătruns în casele noastre ca o sărbătoare, inundîndu-le cu bucurie și dor de pămîntul copilăriei, de iarba și zăpada meleagului natal. Luînd asupra sa partea cea mai întinsă a acestui memorabil spectacol, Benone Sinulescu ne-a cîntat cîntece pe care nu i le știam, tulburătoare prin prospețimea versului, prin curățenia cuvîntului și a gîndului care le însuflețea, prin melancolia gingașă a melodiei. În plină maturitate artistică, el știe să-și respecte numele și gloria, venînd de fiecare dată în fața spectatorilor săi cu cîntece frumoase și cu glasul într-o ținută ireproșabilă. Ceea ce presupune, o știm cu toții, o muncă fără răgaz, o veghe neîntreruptă asupra

artei căreia i s-a dăruit pentru totdeauna. Căci gloria se cîștigă greu, dar și mai greu se păstrează.

ION BĂIEȘU

muncitoresc

Constantin Mutu este oltan din Mehedintzi, din comuna Grozești, satul Cîrcești și conduce o formație de 12 zidari, dulgheri și betonisti cu care lucrează la consolidări de taluzuri. O vreme, după ce-a venit la Basarabi, în 1975, a locuit în niște vagoane-dormitor însă după aceea, cînd lumea șantierului s-a mai așezat și mulți au primit apartamente în noile blocuri, el tot nu s-a hotărît să ceară, măcar o garsonieră, înțelegînd că or fi avînd alții mai multă nevoie decît el. Constantin Mutu are 41 de ani și, cu toate că nu-i prea vine nici lui la îndemînă să creadă ce s-a întîmplat, pînă la vîrsta asta a rămas burlac. De fapt, spune, cam acesta ar fi motivul pentru care n-a îndrăznit să ceară o casă. De cîțiva ani stă cu chirie la un anume Constantin Stoica, plătește 300 de lei pe lună și dispune în casa aceluia de o cameră mobilată și de acces la bucatărie. La prînz mîncînd la cîntină iar seara și dimineața își pregătește singur de-ale mîncării. A trebuit să învețe să se priceapă, n-a avut încotro. Gazda are o grădiniță frumoasă și într-o latură a acelei grădini, pe o alee mîrginită de ronduri de flori, se află o bancă pe care lui Constantin Mutu îi place să se așeze, seara, și să citească romane politiste. Cînd cade întunericul, trece pe la bucatărie, mîncînd, și apoi se retrage în camera lui și continuă lectura. Dacă nu s-ar fi făcut zidar, cel mai mult i-ar fi plăcut să poată scrie chiar el romane politiste. Dar lucrurile sînt așa cum stau, el nu se așază să scrie mai mult decît o dată pe lună, la Grozești, pe adresa tatălui lui, Constantin, care a împlinit 73 de ani și o duce din ce în ce mai prost cu sănătatea. Nu-i vorbă că prea bine n-a dus-o niciodată, măcar de cînd îl știe Constantin Mutu, cel de 41 de ani. Păsta a rămas orfan și a fost crescut, de la 5 ani, de Constantin și Elisabeta Mutu din Grozești. Elisabeta a murit anul trecut și el a plîns-o ca pe mama lui adevărată. A fost o femeie chinată, n-a știut în viața ei decît ce e munca, doar munca, trebuia să aibă grijă de copil ca și de bărbatul al cărui nenoroc făcuse ca el să nu se întorcă de pe front mai înainte de a se abate asupra-i un obuz, mîscîndu-l adînc din mușchii minii drepte și lăsîndu-l, din izbitură, cu omoplatul strîmbo. Dar ea și-a făcut datoria, la rîndul ei, și Constantin Mutu a avut ceva de înțeles din faptul că a văzut-o mîncînd toată viața și n-a auzit-o vîltîndu-se niciodată. Primul salariu, după ce terminase la 18 ani școala profesională, l-a trimis părinților. Și de atunci, de 23 de ani încoace, el a tot trimis pe adresa părinților din Grozești mandate postale. Postărița comunei, Elisabeta Cojocaru, chiar l-a întrebat odată cum are el înima asta să tot trimită bani unor oameni care nici nu sînt părinții lui adevărați și nici nu l-au înfiat cu acte. I-au dat să mîncească și l-au îmbrăcat cînd n-avea puterea s-o facă singur, i-a răspuns Constantin Mutu, și-a continuat să trimită, în fiecare lună, tot cite 1 000 de lei, adică aproape un sfert din cît cîștigă el. O parte din banii ăștia bătrînul îl dă unor vecini, Constantin Popescu și Nicolae Stirbu, ca să aibă grijă de el. Constantin Mutu n-a copilărit acolo, între acești doi vecini, ci el i-a mutat acolo, între aceștia, pe părinții lui adoptivi. El a copilărit într-o casă pe care dacă te-ai fi supărat ai fi putut s-o vîri într-un buzunar, avea doar o cameră și-o tindă, și-acelea erau înguste, din crolala lor de demult, încît atunci cînd și-a convins bătrînul s-o vîndă el n-au putut să ia pe casa aceea decît 2 000 de lei. Au intrat apoi într-o casă mult mai încăpătoare, cu cîteva camere și cu pivniță alături,

pe care Constantin Mutu a dat 35 000 de lei iar asta a fost numai la început, între timp a mai băgat în zidurile acelei case alți 35 000. De 1 și 2 mai el merge la Cîrcești tocmai pentru a pune la cale continuarea acestor renovări. Ar mai fi de făcut, zice, tencuielile la o bucatărie de vară și la pivniță. A și vorbit cu un meșter local, Alexandru Coman. Acela îi ceruse 2 300, însă aducîndu-și aminte cu cine vorbește, că și Constantin Mutu este zidar, și încă unul de la care ar avea ceva de învățat, a mai scăzut prețul pînă la 1 500. Casa este trecută, se înțelege, pe numele lui Constantin Mutu. Dar faptul acesta își va dovedi însemnătatea mai ales dacă se va întîmpla ceea ce am înțeles că el ar dori să se întîmple. Căci singura femeie cu care gîndește să se însoare este tot din Cîrcești. Luîndu-se cu vorba el a pronunțat chiar și-un nume, simpatic nume, sonor și plăcut la auz, însă tot el n-a mai zis să nu-l facem public. Mai bine să vorbim după ce va fi stabilită și data nunții la care, dacă se va ține cu adevărat, ne invită de pe-acum. Și spunînd acestea, părea că nu prea-i mai pasă că are legături proaste între gara Strehaia și satul Cîrcești.

Constantin Mitric știe că singurul loc din țară unde lui i-ar fi venit cel mai greu să calce era la Basarabi, însă chiar la Basarabi s-a nimerit să vină și, deocamdată, să rămînă. Aici s-a întîmplat să

moară într-un accident fatal, care s-a numit tot Constantin și coborise de la Adăseni, din nordul Botoșanilor, ca să intre muncitor la crama de la Murfatlar. Asta s-a petrecut cînd Constantin cel mic avea 10 ani. Acum are 25 și muncește alungat parcă din urmă de gîndul că el n-a văzut cum arată o sută de lei decît numai încoace, cînd crescuse mărșor, iar această descoperire a echivalat întru totul clipa cînd el a văzut pentru prima dată și marea, în urmă cu doi ani. De aceea lui Constantin Mitric îi este peste putință să înțeleagă cum au putut niște tineri veniți pe șantierul canalului să-și oblenească fereastra dormitorului cu bancnote de 100, numai pentru ca ei să poată dormi, au zis, fără să-i bată soarele-n ochi. Sigur că n-au vrut decît să se fălăscă și că le-au lipit pe geam, la urma urmei, în așa fel încît să le poată desprinde întregi și nevătămate, însă Constantin Mitric recunoaște că el n-ar fi putut face așa ceva iar dacă ar fi fost obligat s-o facă, i-ar fi tremurat minile. Căci nu pentru astfel de isprăvi a plecat el din Adăseni. A învățat o meserie bună, ca lăcătuș mecanic, și o dovadă că știe și vrea să-și facă bine meseria este că a fost ajutat să-și aibă o casă a lui, în Basarabi, deși lucrează pe șantier doar din august 1979. Cum între timp s-a înșurat, cu o ospătăriță care lucrează la Constanța, pe nume Dana, a primit un apartament cu 2 camere. Alte două surori locuiesc și ele tot la Basarabi, unde sînt măritate și au casele lor. Ortansa este oficianță la poșta, iar Pansi e telefonistă. Numele celei din urmă pîrîndu-ni-se mai puțin obișnuit, Constantin Mitric ne-a lămurit că părinții au avut în vedere, desigur, floarea numită panseluță. Nu înțîmplător, ci tocmai ca o subliniere a acestei intenții, al doilea nume al surorii lui este Florica. Însă el mai are și la Constanța un frate, Nicolae, tot lăcătuș mecanic, și mai are o soră și la Medgidia. Aceea se numește Vali și lucrează ca ospătar la restaurantul de lingă poșta orașului. Se vede, așadar, că aproape toți frații Mitric și-au făcut de lucru ori la Basarabi ori pe aproape de locul acesta pe care o vreme s-au ținut, din toate puterile, să-l ocolească. Ultimul venit pe urma fraților mai mari a fost chiar Constantin. O singură soră a lui s-a ținut departe, adică a rămas mai pe lingă vatra pîrîntescă. Elena, căreia în familie i se spune Dudaș, este educatoare în satul

Horia, comuna Mitoc, județul Botoșani. Nu se duce însă nici ea decît rar pe la Adăseni. Din casa unde au crescut toți 6, a plecat în cele din urmă și mama fraților Mitric, Ana, care s-a dus să stea o vreme la o soră a ei, Lucica, la Sinaia. De aceea, spune Constantin, s-ar putea ca de 1 și 2 mai să dea o fugă pînă acolo, la Sinaia, fiindcă sănătatea mamei lui nu e deloc îmbucurătoare. Ea are 58 de ani și, nici nu-i de mirare după cîte necazuri a pățit crescînd 6 copii, este bolnavă de inimă. De curînd, chiar, a ieșit din spital. În orice caz, mai spune el, la Adăseni nu se va duce. Drumul e lung și costisitor și-apoi nici timp nu prea e, și-ar pierde cele două zile mai mult pe drum. Nu-i vorbă că ar putea să-și ia pe 3 mai una din zilele libere, ar avea timp așadar, însă cine să-l aștepte? A rămas să aibă grijă de casă și de peticul de livadă din curte un unchi al lui, Ghiță. Frații pun mînă de la mînă și-i dau aceluia, în schimb, cîteva sute de lei pe an. Fîind mai aproape, cum spuneam, Dudaș mai trece și ea pe-acolo, mai mult vara și pe la vremea culesului. Ultima oară Constantin Mitric s-a dus la Adăseni pe 1 mai anul trecut, și nu s-a întors pînă ce numele tatălui său n-a fost săpat din nou, de data aceasta cu dalta de piatră, în așa fel încît să nu mai poată fi șters prea ușor de ploaie, de vînt, de îngheț și de zgheț, și nici să se piardă în uitarea celor din sat. Dar după aceea el a știut că înainte, la Basarabi, nu în urmă, la Adăseni, începe să fie casa lui. Și dacă, nu se știe de unde, s-a iscat și gluma aceea că otenii vor scoate o mașină cu încă trei locuri în față, lingă sofer, pentru că nici unul n-ar vrea să stea în spate, iar pe lingă aceasta s-a mai auzit printre oamenii șantierului încă o glumă, și anume că moldovenii vor scoate și ei o mașină cu cinci viteze, re-pejor, încet, domol, înapoi și pe loc, Constantin Mitric a cam luat gluma în serios și s-a străduit să muncească în așa fel încît șeful lui de echipă, oltanul Vintilă Mogoșanu, să certifice oricînd că el lucrează în viteză a șasea moldovenească, adică repede, și că lucrînd pe deasupra și bine va avea toate șansele să vrea să stea pe bancheta celor patru locuri din față. Drumul este deschis.

DUMITRU CONSTANTINESCU
Fotografii de ELENA GHERA

Tinerii

La intervenții, la sufletul producției

În urmă cu un an și jumătate, la terminarea Liceului Industrial și a Școlii profesionale din Teleajen, Ovidiu Popescu, Costel Matei și Constantin Neagu au fost repartizați la Schela petrolieră Boldești. Mulți dintre mai vîrstnicii lor colegi și-au exprimat părerea că nu vor sta mult timp aici. Mai ales iarna, cînd ninge și e frig, munca la sondă e grea și vîzîndu-i pe cei trei adolescenți, care nu împliniseră pe atunci nici 18 ani, își spuneau că odată cu căderea primei zăpezi aceștia vor da bir cu fugiții. Precedente erau destule. Nu le venea să creadă că acești copii, cărora ti se părea exagerat să le spuie bărbai, se vor descurca în meseria grea de sondor. De cîteva luni, cei trei sînt sondori sefi, fără îndoială, cei mai tineri în această funcție de răspundere. În timpul liber dintre schimburi i-am întîlnit doar pe Ovidiu Popescu și pe Costel Matei. Constantin Neagu își satisface stagiul militar.

Cei doi lucrează la intervenții și sînt sefi de echipă. La intervenții, unde este sufletul producției, se remediază orice anomalie în funcționare a sondelor. Se lucrează în trei schimburi. Sondele de care răspunde Secția I sînt răspîndite pe o rază de 35—40 de kilometri. Tot aici este cea mai mare fluctuație de cadre.

Se simte lipsa unor sefi de echipă. După trei luni de sefie, cei doi sînt liniștiți și siguri de ei. Oamenii din echipă sînt mulțumiți. Neîncrederea de la început a dispărut și lucrurile au intrat în normal. „Credem, spune inginerul Ion Tomescu, șeful secției, că acesta este viitorul nostru, acești tineri și alții ca ei. Cînd ne-am gîndit să-i promovăm ne-am amintit că și noi la 18 ani scoteam petrol din pămînt. La început i-am repartizat în echipa sondorului sef Gheorghe Ene care i-a format, i-a învățat meserie. Cînd i-am spus că-i luăm copiii, a plîns. Fără exagerare. Apoi a spus că va crește alții. Peste cîțiva ani cei mai buni petroliști pe care îi avem vor ieși la pensie. E firesc să ne gîndim cu cine îl vom înlocui”.

Ovidiu Popescu și Costel Matei au terminat școala împreună. Tot în același timp au fost promovați sondori sefi. Stau în aceeași cameră la cîmînuș de nefamiliști. Sînt de pe acum stăpîni pe viața lor și au cumințenla omului matur care știe ce e rău și ce e bine în viață, care are răbdare să aștepte ca viața lui să se rotunjească, să se împlinească. Camera lor de la cîmîn este camera unor tineri care abia au început să cîștige. Lucruri puține. Haine de lucru și un rînd de haine bune cu care cei doi merg la dans și la meci. Sînt atît de ti-

neri încît n-au nici fotografiile cu prietenii cu care au făcut armata și nici fotografiile de-ale iubitelor. Pe fiecare pat o carte deschisă. Cum lucrează de regulă în schimburi diferite, cei doi citesc cu rîndul „Enigma Otiliei”. Între schimburi, după ce se odihnesc, viața celor doi decurge cît se poate de normal și frumos. Dacă se întîmplă să nu fie în schimb se duc la dans, la discotecă, la club sau la Ploiești, unde sînt fete mai multe și distracțiile sînt oricum mai deosebite. La Boldești nu prea sînt fete. În petrol muncă e grea și ele nu fac față, iar la Fabrica de geamuri lucrează mai mult băieți. De cîte ori au posibilitatea se duc la meciurile echipei Petrolul din Ploiești. Părerea lor este că anul acesta Petrolul va promova în divizia A, însă la anul va cădea din nou. Se pare că Petrolul n-are încă echipă de A. În timpul liber își găsesc, pentru că lucrînd în schimburi nu pot prinde întotdeauna masa la cîntină. Ovidiu Popescu și Costel Matei se poartă ca doi oameni care știu că viața lor a intrat pe un făgăș normal, adică pe cel dorit. Știu că nu peste mult timp își vor face armata, apoi își vor găsi o fată cu care se vor însura, vor primi ca dar de nuntă din partea întreprinderii un apartament, vor avea copii, după un timp vor fi trimiși la școala de maștri și la rîndul lor vor crește în meseria de petroliști tineri, la fel cum sînt ei acum. Și pentru ca toate acestea să se îndeplinească, ei știu că nu e nevoie de nimic altceva decît de muncă și cinste.

OPREA GEORGESCU

Din viața O.D.U.S.

Țăranul e tot țăran, dar mai altfel

La Rotunda ajungi mergînd din Caracal spre sud vreo optsprezece kilometri. Șoseaua străbate o zonă de dealuri ușoare și pe urmă ieșe în cîmp, ca în Bărăgan. Pînă pe seară, în comună nu prea afli pe nimeni. La primărie toate ușle sînt încuiate, la C.A.P. de asemenea. Lumea e la muncă, dar unde e munca asta, greu de spus fiindcă tot ce trebuia lucrat de primăvară s-a terminat. Griul e ieșit binisor și n-așteaptă decît niște zile călduroase ca să-și înalțe firul. Porumbul e tot în pămînt, pregătît să răsără. În curțile țărănilor, spre deosebire de alții ani, e săpată fiecare palmă de loc. În multe gospodării nu rămîne decît o potecă îngustă de la poartă la ușa casei și în rest grădina de zarzavat, cu solarii în cele mai neașteptate forme. În destule curți, vezi structuri fragile și cam ciudate de sîrmă și beton armat. Un fel de arcuiri de triumf himerice, pentru vrejul viței de vie. Case povîrnite întîlnesti puține în Rotunda. În general, omul luptă să-i fie casa arătoa-

să, gardul proaspăt vopsit ori vîruiț, uita largă și dreaptă, să fie adică totul deslușit, să se citească în afară cum e înlăuntrul. Gheorghe Drăgănescu spune că întorcîndu-se, după un număr bun de ani în satul natal, în Dimbovița, nu mai recunoștea nimic, deși tot case și străzi vedea. Acum, că are timp să mediteze la toate, observă că schimbările sînt atît de repezi încît lumea nici nu are timp să le înțeleagă. „În '42, spune învățătorul, cînd am venit eu aici, aproape toate casele erau din chirpici și paie. Am văzut și bordeie. Ultimul bordei ce s-a mai putut vedea era al lui Ceapă. Pe urmă, erau curțile niște băături întinse, fără fir de lărbă. Pămînt bun, dar irosit ca la unii ce-și puteau îngădui să-l strice fiindcă îl aveau. Acum comuna e plină cu grădini de legume. Pînă prin '75 cumpăram legume de la alții. A fost destul să înceapă unul și s-au luat toți după el. Aici e problema: ce crede țăranul despre meseria lui. Pînă nu de mult, se mai glumea așa

„bă, țărane!”. Să vedem, mai glumește cineva acum cu „bă, țărane”? Țăranul s-a încărcat cu o semnificație. E tot țăran, dar e altfel”.

Ion Nicola, contabil principal la C.A.P., mă întreabă dacă știu ce mai fac doctorii Dumitru și Apostol Turbatu, dacă am auzit de generalii Ion Ciocan și Dumitru Rădulescu, dacă știu că doctorul Radu Ozun, directorul Direcției sanitare din Ministerul Sănătății, e din Rotunda. Îi răspund, de la caz la caz, ce știu și cit de bine face fiecare și observ că teribil simțămînt dă la o seamă de oameni locul obîrșiei lor, cum îl vorbesc în eternitate, cum e pentru ei Rotunda începutul lumii. „Comuna, spune Ion Nicola, stă pe cinci nume de frați: Micu, Dorobanțu, Turbatu, Ciocan și Văleanu. Legătura de neam e foarte puternică. E greu de zis de ce ești mîndru că te-ai născut, de pildă, la Rotunda, dar uite că ești. Pe aici se făcea numai griu și porumb. Și se creșteau oi.

Acum, iată, s-au întors la rostul lor de țărani aproape o sută de oameni, care munciau pe unde se nimeria: la tricotaje, în construcții, la fabrici de vagoane și conserve. Anul trecut abia adunam 60 de femei la grădina C.A.P.-ului, acum am adunat 160 de femei și bărbai și dacă ar mai fi nevoie de brațe de mun-

că am găsi ușor, căci oamenii pe de aie sînt vrednici”.

Griu și porumb se fac și acum, cînd se scot 4 600 kg de griu la hectar, la Rotunda, cu toată mindria săteanului de pe aici, se vorbește doar de un an bunel, nu de unul bun. Pămîntul a fost arat tot din toamnă, lucrările agricole sînt în grafic, ploaia rece și stăruitoare, care-l sperie pe cetățean la oras, pe țăran îl hrănește cu speranță. În curtea unor Gheorghita Ciocan, Marin Gîlă, Ștefănică Nicolae și Marin Crîngus brazdele de legume anunță ce-au mai dat și un an în urmă, cîteva zeci de mii de lei numai din șapte, zece sau douăzeci de ari de grădini. Și poate că povestea țărănilor din Rotunda e, între toate, povestea lui Dumitru Nicola, un bărbat care a avut pentru viață doar minile, nu și picioarele, care-i văzută săpînd grădina cu tesla, care-i zărit cu uimire prin copaci, să-i curățe de uscături și care, avînd doar jumătate ori chiar mai puțin din puterea omului, a crescut cu demnitate doi copii și a izbutit să facă din gospodăria sa una din cele mai frumoase gospodării din Rotunda și din lotul personal unul din cele mai prospere pămînturi din această parte de țară. Doar din mindrie și voință.

TUDOR OCTAVIAN

„In calitate de... român”

La sfârșitul lunii septembrie și începutul lui octombrie Take Ionescu a avut la Paris noi întâlniri cu Pichon și Clemenceau, după ce se văzuse și cu Aristide Briand, fost președinte al Consiliului de Miniștri, Paul Deschanel, președintele Camerei Deputaților, și totodată cu reprezentanții emigrației cehi (Edouard Beneš) și sârbi (Nicola Passici, Marinkovici și Milenka Vestnich).

A văzut, de asemenea, din nou pe Sharpe, ambasadorul Statelor Unite, lămurindu-l asupra problemelor Austro-Ungariei.

Repetate întreveneri a avut și cu Franklin Bouillon, fostul ministru al Propagandei naționale și în acel moment președinte al Comisiei de politică externă a Camerei.

Comitetul Asociației franco-române prezidat de Lacour Gayet i-a oferit un sumptuos banchet.

Începând de la 3 octombrie el va fi din nou la Londra unde va avea alte întreveneri cu lordul Balfour, ministrul de Externe al Angliei, cu William Tyreel, expert al Foreign Office-ului pentru problemele naționalităților, cu ziaristul Seton Watson și Vikham Steed, foști corespondenți la Viena ai ziarului „Times”, excelenți cunoscători ai situației popoarelor din Imperiul habsburgic, precum și cu directorul ziarului Morning Post, Convorbirile de la Londra aveau să se încheie, urmând celor din august, cu Lloyd George, primul ministru.

La Londra Take Ionescu n-a acționat numai pentru realizarea unității naționale românești, ci totodată și pentru unitatea iugoslaviei. Chestiunea era următoarea: între croații și slovenii supuși Austro-Ungariei și sîrbii care se aflau în război cu Imperiul habsburgic și cari, împreună cu muntenegrenii, aveau să formeze Iugoslavia, nu se ajunseser încă la o deplină înțelegere politică și administrativă asupra viitorului stat iugoslav și asupra viitoarelor conviețuiri politice. Croații erau pentru o largă descentralizare, evasautonomistă, în timp ce Passici vroia un stat unitar, centralizat, condus de la Belgrad.

Contradicțiile dintre cele două ramuri slave creau anumite dificultăți în calea desmembrării Austro-Ungariei, dificultăți care în mod firesc se puteau răstîrni și asupra unitii Transilvaniei cu România.

Balfour, apreciind prestigiul european al lui Take Ionescu ca și experiența și adincile cunoștințe ale acestuia asupra situației Austro-Ungariei, precum și relațiile sale cu Passici și Marinkovici, a făcut apel la bărbatul de stat român pentru a încerca o mediere și conciliere între sîrbi și croați. Misiunea era grea și riscantă. Take Ionescu a acceptat-o însă și, după îndelungate discuții cu cei în cauză, a izbutit să-i aducă la un numitor comun.

De la Londra el anunță totodată soției sale și apropiatului sfârșit al războiului. „Englezii — scria el la 10 octombrie — nu pot alerza destul de repede spre a-i ajunge pe nemții în retragere”.

Marea lui bucurie în acel moment era aceea de a fi acum sigur de eliberarea și unirea Transilvaniei.

VASILE NETEA

Paris, marți, 17 septembrie 1918.

...Am cînat astăzi la doamna Lahovary unde, printre alții, se afla și Dupuis, proprietarul ziarului Le Petit Parisien. Se pare că am fost foarte strălucitor. În tot cazul doamna Dupuis, o americană cu părul alb, a fost atît de mirată, încît mi-a făcut adevărate elogi în fața doamnei Lahovary. Soțul tău nu te face de rușine! Cînd sînt în vervă reușesc a mă arăta așa cum sînt într-adevăr... Înainte de a cîna l-am văzut pe Marinkovici. El este aici cu Passici, care vine să mă vadă miine la orele trei și jumătate (15.30). Marinkovici îmi poate fi util, și el va veni deasemeni să mă vadă miine dimineață la orele 9...

Miercuri, 18 septembrie, 1918.

...Am văzut în această dimineață pe Marinkovici, care este și el furios de ceea ce se întîmplă aici în chestiunea română. (Ostilitatea unor cercuri cu privire la pacea separată a României). Am dejunat la Bénac, care a fost amical ca întotdeauna. Apoi am primit pe Passici la mine. După aceea m-am văzut cu Franklin Bouillon, cu care n-am reușit a mă pune de acord. Am cînat la doctorul Léger cu Barthou. Amîndoi sînt oameni admirabili... Miine sosește Madge. Voi merge să-i vorbesc și îi voi comunica proiectele mele de viață).

Paris, joi, 19 septembrie, 1918.

...Am o veste bună: Goga și Bocu sosește. Ei sînt acum în Norvegia și vor sosi în curînd la Paris. Este un mare lucru. Pentru rest (referitor la unele elemente ale emigrației) ridicolul continuă. Jean Th. Florescu) a venit la mine în această dimineață. Vorbe, intrigi, nimic serios.

Astăzi după masă aștept pe Marinkovici, Madge va sosi de asemeni...

Seara.

...Mi-am petrecut toată dimineața în camera mea. Au venit să mă vadă Lucaciu, Cantacuzino s.a. Apoi a venit Madge. El a cînat cu mine și a vorbit pînă acum (la miezul nopții)...

Paris, sîmbătă, 20 septembrie.

...Am văzut în această dimineață pe Sharp, ambasadorul american. El n-a știut niciodată că există o chestiune română în Austro-Ungaria. Nu știa decît de chestiunea cehă; nimic de a noastră. Se pare că eu l-am interesat și m-a rugat să-l revăd înainte de a pleca, pentru a-i explica problema pe o hartă, pentru a-i scrie apoi lui Wilson... căruia urma să-i trimită și un memoriu. Eu o voi face înainte de plecarea mea... Către sfârșitul lui octombrie eu trebuie să merg în Italia și la Salonic, călătorie care va dura 20 de zile. Și după aceea încă 12 zile în Anglia... Eu am sfîrșit acum toată munca mea proiectată, și aștept să văd dacă voi merge sau nu în America...

Paris, luni 23 septembrie 1918

...Ziua mea de ieri a fost mai interesantă în primul rînd că am ieșit din incurcături (cu emigrația română). Dimineața am vizitat pe Stelian. Nimic de făcut. Dealtfel el era așezat într-un fotoliu cu picioarele umflate, învelit într-un pled. Aceasta reprezenta adevărata imagine a pretentilor sale de a împărți în mod egal activitatea mea. Am dejunat la Laurent, invitat de Madge. Aici a fost de asemeni și Edouard Beneš, seful

ceh. Iată oameni! Noi, prin dezbînările noastre, sîntem departe. Noi formăm proiecte. După aceea am fost la Finaly, directorul de la La Revue. La acesta se mai afla un senator bătrîn și amabil. În așteptarea fragmentelor din amintirile mele sînt incintați de cartea mea, și zic că ar fi păcat ca ea să nu fie scrisă. Ei îmi prezic un succes nebun. Deci trebuie să o fac.

Seara Madge a cînat la mine și m-am culcat la miezul nopții... Astăzi sînt invitat prin Passici la un dejun oficial la care va participa Pichon și probabil Clemenceau, ambasadorii și miniștrii statelor aliate, și cum România nu mai este reprezentată de cînd Brătianu s-a amestecat în chestiunea păcii de la București, eu am fost invitat în calitate de... român. Aceasta va apărea atît de ciudat noului protocol. Marinkovici și Vestnik vor fi și ei în mod natural acolo. Eu voi merge în redingotă ca un negustor îmbrăcat de sîrbătoare. Apoi voi face o vizită lui Sharp, ambasadorul american. La orele 5 (17) voi primi aici vizita unui important personaj francez. Seara, voi cîna din nou la Bénac, cu Marinkovici.

1) Unul din exponenții emigrației sîrbe, fost ministru al Serbiei la Iasi.

2) Primul ministru al Serbiei (1846—1916), cunoscut cu Take Ionescu de la congresul de pace de la București din 1913.

3) Louis Barthou (1862—1934) fost ministru și președinte al Consiliului de Miniștri.

4) Medic englez, bun cunoscător al situației României, om cu multă influență la Foreign Office (Ministerul de Externe al Angliei), considerat o adevărată „eminanță cenusie”. Madge avea strînse legături și cu presa.

5) Take Ionescu intenționa să plece la Londra, la Roma, la Nisa pentru propagandă.

6) Avocat în București, fost parlamentar și aderent al lui Take Ionescu, trecut apoi la liberali. În 1922 avea să fie ministru al Justiției în cabinetul lui Ion I. C. Brătianu.

7) Take Ionescu hotărîse să plece pe ziua de 25 septembrie la Nisa.

8) La Salonic se afla o armată franco-engleză care trebuia să rezolve situația militară a Balcanilor.

Insomnie lingă destinele țării

„Singura salvare este crearea unui front unic al tuturor țărilor iubitoare de pace”

Într-o circulară analizînd rațiunile și factorii care au condus la eliminarea lui Nicolae Titulescu din viața politică a României, ecorile și implicațiile acestui act, trimisă la 25 septembrie 1936 tuturor oficiilor diplomatice germane din străinătate, Auswärtiges Amt (Ministerul de Externe al Germaniei) aprecia: „Poziția noastră (a Germaniei — n.n.) față de răsturnarea lui Titulescu este determinată de faptul că, de la terminarea războiului, pe tărîm internațional, Titulescu a jucat un rol conducător acolo unde era vorba să se întreprindă ceva, în mod deschis sau pe ascuns, împotriva Germaniei. Titulescu era un adversar categoric al oricărei revizuii cit de limitate a situației create prin Tratatul de la Versailles și s-a străduit să întărească această stare printr-un sistem de pacte de tot felul și s-o facă ireversibilă.”

Dînd expresie unor interese generale, înțelese în esența lor, diplomația românească din perioada interbelică a participat activ — prin inițiative proprii sau prin susținerea inițiativelor și pozițiilor altor state, în primul rînd mici și mijlocii, cu interese identice — la eforturile pentru realizarea unor structuri politico-militare capabile să se opună agresiunii și războiului. Este pe deplin semnificativ, în acest sens, poziția categorică adoptată de Nicolae Titulescu, conducătorul din această perioadă al Cancelariei diplomatice românești, care arăta că, în fața pericolului fascist, german și italian în primul rînd, cuvintele frumoase, oricît de paletice, nu erau suficiente, impunîndu-se, înainte de toate, acțiune. „Odată — scria I. M. Maiski, ambasador al Uniunii Sovietice la Londra în anii 1932—1943 — Titulescu mi-a declarat textual: „Dacă Hitler a venit la putere în Germania singura salvare pentru celelalte state este crearea unui front unic al tuturor țărilor iubitoare de pace”.

Consecvent acestei poziții de principiu, Nicolae Titulescu a desfășurat o perseverentă acțiune internațională, implicînd deopotrivă condamnarea severă a oricăror acte revanșiste, agresive, ale regimurilor fasciste, ca și efortul pentru crearea și consolidarea unor structuri regionale defensive de securitate, așa cum au fost Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică.

La 18 martie 1936, în fața actului agresiv al Germaniei hitleriste de invadare a zonei demilitarizate renane, Nicolae Titulescu rostește în cadrul celei de-a 91-a sesiuni extraordinare a Consiliului Societății Națiunilor un discurs politic de mare rezonanță, subliniînd încă și încă o dată exigența respectării principiilor și tratatelor internaționale, ca și necesitatea adoptării de măsuri prompte și concrete împotriva agresorului, în scopul combaterii eficiente a unor asemenea acte și al înlăturării pericolului existenței precedentului nesancționat de comunitatea internațională.

Lucid, Nicolae Titulescu a înțeles că asemenea acte nu erau un fenomen izolat și că ele se integrau unei politici de stat, ceea ce l-a determinat să adopte o atitudine de mare fermitate și consecvență împotriva manifestărilor conciliatoriste, de compromis, adoptate de unele state. Ministerul afacerilor străine al României a atras atenția în modul cel mai serios asupra pericolului grave pe care viziunea infirmă a unor cercuri politice occidentale ale vremii sale, care erau gata să accepte războiul Germaniei hitleriste în Răsărit pentru a avea o pace iluzorie în Apus, le puteau avea pentru pacea și securitatea lumii. Denunțarea severă a acestor atitudini irresponsabile intervine ca un lait-motiv și în conferințele ținute de Nicolae Titulescu în Marea Britanie, în iunie 1937, în care omul politic și diplomatul român a spus încă o dată un nu hotărît agresiunii și războiului, afirmînd răsplată concepția sa despre indivizibilitatea păcii și securității Europei, ca parte a securității și păcii mondiale.

GEORGE G. POTRA

„Cererile pe care Franța și Anglia le-au adresat Consiliului interesează în cel mai înalt grad statele din Mica Înțelegere. Mai întîi, securitatea Franței nu ne poate lăsa indiferenți, ținînd seama că prin legăturile ce ne unesc, securitatea ei este și securitatea noastră. Apoi pentru că denunțarea unilaterală a tratatelor trebuie să aibă, după părerea noastră, consecințe internaționale căci altfel ar însemna că a fost subminat nu numai instrumentul diplomatic de care se vorbește acum, ci chiar temelia imensei majorități a statelor a căror existență este bazată pe respectarea legii. Și cum precedentul prilejuiește repetarea și cum această repetare poate să se dezlănțuie în regiuni ale Europei unde națiunile nu cunosc marea forță statică pe care o conferă prestigiul istoric, dar cunosc, în schimb, imensa forță dinamică pe care o dă credința în drept, s-ar putea ca reacțiile lor în fața încălcărilor tratatelor ce le privesc să fie mult mai violente și, ca atare, să pună în pericol pacea. În sfîrșit, cererile Franței și ale Belgiei ne interesează pentru că ele pun în joc întreg sistemul securității colective. (...)”

Dacă denunțarea unilaterală a tratatelor ar putea să fie acceptată fără consecințe, aceasta ar însemna sfîrșitul securității colective și al Societății Națiunilor. Am intra într-o lume din care am crezut că am ieșit pentru totdeauna și care ar fi guvernată nu de către forța dreptului, ci prin dreptul forței.

Într-adevăr, dacă atunci cînd este vorba de o violare a unor tratate atît de flagrante ca aceea pe care o discutăm, dacă atunci cînd este vorba de un tratat atît de important ca Tratatul de la Locarno, care privește securitatea întregii Europe occidentale, dacă, atunci cînd este vorba de două țări cu prestigiu atît de mare ca Franța și Belgia, Societatea Națiunilor legalizează în cele din urmă faptele săvîrșite, ce oare sînt în drept să creadă statele mai puțin însemnate despre eficacitatea acestei Societăți a Națiunilor ca instrument de salvagardare a păcii în lume și cite proiecte îndrăznețe n-ar putea pune la cale cei care ar voi să răstoarne ordinea internațională actuală?

Niciodată nu mi-a fost teamă să spun lucrurilor pe nume: dacă Societatea Națiunilor iese invinsă din criza actuală, ea va rămîne în mintea tuturor un ideal frumos al trecutului mai degrabă decît o realitate vie a prezentului.

Acestea fiind spuse, în fața cererii guvernului francez și belgian statele din Mica Înțelegere nu au decît un răspuns de dat: da, noi considerăm că tratatele de la Versailles și de la Locarno au fost violate. (...)”

Să-mi fie îngăduit să răspund că nici un considerent de ordin subiectiv nu poate să creeze dreptul de a-ți face singur dreptate. (...)”

În ce privește noul plan de securitate propus de Guvernul Reichului, statele din Mica Înțelegere nu sînt împotriva discuției acestuia, după cum nu sînt împotriva discuției oricărei contribuții la problema menținerii păcii care ar putea fi adusă de o altă națiune, cu condiția ca (...) cererea guvernelor francez și belgian să primească o rezolvare multîmi-

toare, care să restabilească justiția în favoarea lor și prin aceasta să înlăture pericolul precedentului, atît în general, cît și în Europa Centrală și Sud-Orientală, în special: o înțelegere între toate puterile interesate și Germania în vederea instaurării unei păci trainice, una și indivizibilă, în toate regiunile Europei fără deosebire, ar fi salutăată cu satisfacție de către statele care au aderat la Mica Înțelegere.”

„Dintr-un studiu al posibilităților unui viitor război, mi-ar fi imposibil să exclud examinarea posibilității ca Germania să pornească un război împotriva vecinilor ei în scopul obținerii liberului acces spre Rusia sovietică. Faptul că această ostilitate e provocată de deosebirea dintre ideologiile celor două țări este de mică însemnătate. Dacă Germania ar ieși victorioasă dintr-un asemenea război, nu e mai puțin adevărat că ea și-ar anexa un vast rezervor de materii prime de care duce lipsă și că și-ar asigura piețele necesare pentru a-și plasa propriile produse.”

Dar o victorie a Germaniei în Răsărit ar schimba balanța puterii în Occident. Astfel că nu există stat în Europa răsăriteană sau occidentală care, în propriul său interes, să nu încerce să evite un război între Germania și Rusia sovietică. Așa stînd lucrurile, este normal ca Germania să fie întrebăată cît de curînd posibil: Ce dorești atît din punct de vedere politic, cît și economic? Care sînt garanțiile pe care ești pregătît să le dai în caz că obții ceea ce dorești?

Examinarea formeii în care ar putea avea loc asemenea convorbiri este un fapt lipsit de importanță. Importante sînt condițiile cărora ar trebui să li se subordoneze aceste convorbiri. Altminteri există riscul de a transforma metoda pașnică a negocierilor într-o cale de sporire a prestigiului posibilului agresor.

După părerea mea, acest fapt exclude de la început ca doar un stat să înceapă discuții cu Germania. Dacă doar un singur stat ar face lucrul acesta, pentru restul lumii ar fi ca și cum statul respectiv ar căuta o apropiere de Germania în detrimentul tuturor celorlalte țări care nu iau parte la convorbiri.

Nu! De la bun început convorbirile trebuie să se ducă între toate statele interesate în păstrarea păcii și securității Europei răsăritene și occidentale.

Știu că la aceasta s-ar putea răspunde: Germania nu va fi niciodată de acord să poarte în același timp convorbiri referitoare la securitatea frontierelor ei de apus și la securitatea frontierelor ei de răsărit.

Răspunsul meu este că e mai bine să se renunțe complet la convorbiri decît să se repete greșeala din 1925, dînd impresia că s-a ajuns la un acord privind frontierele vestice și că Germania are mină liberă în răsărit.”

„Lucrul cel mai important este de a stabili anticipat sistemul de garanții în cazul că Germania ar viola promisiunile date. Am fi cu adevărat de risul întregii lumi, dacă sub pretextul că pacificăm Europa, am finanta revanșa Germaniei.”

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

— De ce doriți să-mi luați un interviu ?
— Pentru că în ultima vreme, la Editura Sport-Turism, pe care o conduceți, au apărut lucrări importante și frumoase care dovedesc că aici se desfășoară o activitate ce merită să fie evidențiată.
— Și ce ați vrea să știți mai întâi ?
— În primul rând aș vrea să prezentați cititorilor noștri care este profilul editurii conduse de dumneavoastră.
— Profilul editurii noastre este înscris chiar în decretul de înființare a ei, din 1975. Ea are datoria să servească sub toate aspectele mișcarea sportivă și turistică.
— Dar cine cercetează producția editurii este uimit de diversitatea preocupărilor dumneavoastră.

— La o privire superficială, lucrurile par să stea așa. Tipărim: ghiduri de orașe, ghiduri de județe, monografii de orașe și județe, prezentări ale munților noștri, itinerare turistice, monografii de zone etnografice, hărți turistice, albume de orașe, de județe, de zone, albume de artă legate de peisajul patriei, cit și despre alte țări. La noi apar, de asemenea, și alte colecții sau serii precum: Cântarea României, Mapamond, Locuri și Legende, Pe urmele lui... Culturii și civilizații, Cartea de vacanță, Drumetii și evocări (structuri editoriale al căror program e definit prin titlu). Se publică pagini din clasici ai literaturii și culturii noastre, legate de ideea de călătorie, și se traduc (pentru prima oară în limba română) cele mai reprezentative cărți din marea literatură de călătorie a lumii. Realizăm ghiduri de conversație și dicționare adresate mișcării turistice. În domeniul sportului edităm metodici, enciclopedii pe ramuri sportive, prezentăm figuri celebre din lumea sportului etc. În planul nostru editorial figurează însă și lucrări independente de aceste „tipare”, ca de pildă: Marile bătălii ale românilor — ghid atlas, Istoria ilustrată a românilor, albumul „România”, Dicționarul poliglot de comerț exterior și turism etc. După cum vedeți, acoperim o largă sferă tematică și ne exprimăm într-o varietate de modalități și structuri editoriale.

— Și totuși...
— Și totuși socotim că întreaga noastră activitate nu stă sub această dominantă, nu se desfășoară la întâmplare, în voia hazardului. Cine reușește să capete o viziune de ansamblu asupra producției noastre editoriale nu poate să nu constate unitatea ei, subordonarea ei unor țeluri precise, faptul că ea își propune să contribuie la cunoașterea civilizației și culturii românești sub toate aspectele și din toate timpurile, la educarea patriotică, la informarea cititorilor cu tot ce este valoros în domeniul turismului și sportului, la dezvoltarea gustului pentru frumos. Așadar, de la carte-instrument la proiectil literar-artistic, înțelegând că dimensiunea culturală este de esență în cimpul nostru problematic. O unitate în diversitate care păstrează echilibrul compartimentelor stă astfel la baza unei concepții editoriale ferme, conștientizată la toate nivelurile editurii noastre.

— Cam câte lucrări tipăriți pe an ?

— 130—140.

— Și ei redactori aveți în subordinea dumneavoastră, Gheorghe Constantinescu ?

— 19 redactori. La proporțiile și complexitatea activității noastre, numărul redac-

GHEORGHE CONSTANTINESCU:

„Nu mi-am pus niciodată problema curajului“

torilor este destul de redus. Numai prin eforturi deosebite reușim să facem față volumului de lucrări. Ar fi greșit să se considere că munca redactorilor se reduce doar la cărțile publicate. Ei trebuie să citească cel puțin un număr de două ori mai mare de manuscrise, pentru a le putea selecta pe cele ce vor vedea lumina tiparului. Orice efort de normare a muncii editorului încadrându-l în niște limite fixe, specific unei întreprinderi economice, nu poate decât să așeze activitatea editorială în niște canoane formale ce-i sînt străine. Colectivul editurii noastre s-a încheiat în timp, din unirea a două colective distincte. Au fost momente cînd s-au ivit și mici neînțelegeri, cînd a trebuit să ne autodefinim, clarificîndu-ne între noi și confruntîndu-ne (nu o dată destul de aprig) cu prejudecăți exterioare. Sper că m-am făcut relativ repede înțeleși în cadrul colectivului nostru, iar punctul meu de vedere a fost validat în timp. Astăzi pot spune cu siguranță că sînt directorul unui colectiv de muncă bine încheiat, profund angajat și responsabil, exigent și cometenț.

— Aveți o bogată experiență editorială. V-aș ruga să-mi spuneți cum ați alcătuit un plan editorial.

— Planul editorial este rezultatul unei activități laborioase de lungă durată. Fiecare carte reprezintă un element de sine stătător, un produs unicat, cu conținut distinct și cu parametrii lui economici, dar

toate lucrările la un loc trebuie să se integreze unei viziuni sistematice și să răspundă concepției despre care v-am vorbit înainte. Ținînd seama de acest lucru, portofoliul nostru este cam de patru-cinci ori mai mare ca volum decît ceea ce apare într-un singur an. Pe de altă parte, aproximativ 15—20 la sută din contracte nici nu se realizează.

— Din ce motive ?

— Fie că nu ne sînt predate cărțile respective, fie că manuscrisele nu se ridică la cota valorică pe care exigența noastră o presupune. Regretăm că în activitatea noastră a intervenit și o stavilă care afectează în mod deosebit Editura Sport-Turism. Este vorba despre metodologia aprobării reeditărilor. Specificul literaturii promovate de noi, în cea mai mare parte, impune reeditări succesive care au darul de a duce la perfecționarea permanentă a literaturii respective, de a servi piața în funcție de cerere și de a permite rentabilizarea ei. Mă refer concret la tot ceea ce înseamnă ghiduri și literatură de informare turistică.

— Aveți dificultăți în ceea ce privește atragerea autorilor ?

— O vreme a existat o barieră, să-i zicem psihologică, în calea atragerii unor autori prestigioși. Eram priviți cu oarecare rezervă de către unii. „Cum ? Să public eu la Editura Sport-Turism ?“. Treptat, această prejudecată a fost spulberată. Sîntem mîndri că au publicat la noi: Constantin C. Giurescu, Zoe Dumitrescu-Busulenga, Al. Balaci, Răzvan Theodorescu, Dumitru Tudor, Vasile Netea, Horațiu Crișan, Eugen Barbu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrăian, Mircea Horia Simionescu, Gheorghe Tomozei, Mircea Micu, bineînțeles și Adrian Păunescu, precum și alții alții, enumerarea mea fiind, evident, incompletă. În aceeași măsură sîntem mîndri că autori pe care i-am debutat s-au confirmat de-a lungul anilor. Ar mai fi de vorbit și despre un alt aspect ce nu trebuie ocolit. Există domenii în care nu avem autori „specializați”. Pe aceștia îi creăm noi. Și munca pe care o ducem cu unii dintre ei, specialiști de seamă în sectoarele respective (sport sau turism), dar mai puțin dedați scrisului, nu este deloc ușoară.

— Din punctul de vedere al beneficiilor cum stați ?

— Editura a început cu un plan de 13 milioane, iar astăzi se realizează peste 50 de milioane, cu un beneficiu anual de 5—7 milioane.

— Ce înțelegeți printr-un curaj al editorului ? Există un asemenea curaj ?

— În întreaga mea activitate editorială de peste 20 de ani, ca factor de conducere, nu mi-am pus această problemă. Poate să vă surprindă ceea ce vă spun, dar e vorba mai curînd de o anumită conduită care presupune, obligatoriu: conștiință politică, profesionalitate, responsabilitate. Curajul să răspunzi la nivelul cel mai înalt sarcinilor de serviciu, să corespunzi momentului în care trăiești și mai ales, să înțelegi că generațiile viitoare trebuie să aștepte că am existat pe acest pămînt și că am făcut ceva care să rămînă.

(Continuare în pagina 14)

GEORGE ARION ■

Cuget, deci exist

Filosofia

lunii românești (IV)

Superstiția documentului

Superstiția documentului scris s-a instituit ușor într-un veac dominat de mentalități științifice, cîștigînd în conștiințele mai fragile și mai servile un fel de autoritarism, manifestînd aere profesionale, de superioritate și de probă științifică. În realitate, e vorba de un neodogmatism sectar, mai periculos decît cel politic, de ieri, căci desinde dintr-un „profesionalism filosofic” drapat cu bune intenții.

Intrucît unii dintre cei ce practică acest „profesionalism filosofic” s-au confundat în indoieli și în negații imediate la opiniile noastre din această revistă, cu privire la reabilitarea filosofiei necrisse și a viziunii geto-dace despre lume, e bine să întărim un adevăr, pentru a înlătura prejudecăți pe mai departe.

Astfel, vom sublinia de cite ori va fi nevoie că filosofia, în general, și cea a unui popor, în special, nu începe nicidcum cu documentul scris și nici de la o dată oarecare, precisă, căci, admitînd acest principiu, am fi nevoiți să-l aplicăm întregii culturi umane, ceea ce ar fi fals și imposibil de acceptat. Se poate vorbi de o sistematizare a gândirii filosofice prin apariția documentului scris, dar filosofia s-a născut deodată cu creația artistică și literară, căci, ca viziune despre lume, stă la baza „acestora”. Nu se va putea spune că Gînditorul de la Hamangia, creație a neoliticului, nu exprimă filosofia pămîntului din care se înalță și sugestia de gândire a unei epoci, dar care, din păcate, n-a intrat în atenția nici unui tratat de filosofie scrisă. Deschiderea spre filosofie la indieni, la greci, la chinezi s-a sprijinit pe tradiția orală, necrisă, trecută, ulterior, în mituri, legende, epopei etc. Presocraticii Pythagora și Heraclit sînt un exemplu. Scrierile celui dintîi nu ni s-au păstrat, iar de la „Obscurul din Efes”, cum era numit Heraclit, au rămas cîteva fragmente, țesute din principii filosofice generale despre dialectică, pe baza cărora s-au scris însă tratate de filosofie. Creștinismul însuși, ca filosofie, desinde dintr-o puternică tradiție orală, preluată și transmisă în documentul scris de către urmași.

Și totuși, statornicia inversurii a celor care nu acceptă și nu văd afirmarea filosofiei decît prin documentul scris are mai multe avantaje pentru cel formați în strîmtimea unor citate din clasici. Aceste avantaje pornesc de la suficiența gîndirii care refuză efortul intuiției personale în filosofie. Într-un context mai larg sînt minimalizate tocmai „tezaururile” roastre de filosofie necrisă, cum le numea Hasdeu, adică cosmogonia populară, cunoașterea hermeneutică a logosului românesc în sistemul puternic al tradițiilor populare, al ritualurilor de trecere — nașterea, nunta, moartea, a înțelepciunii proverbelor etc., asupra cărora conjuncturistii s-au mulțumit să facă numai un examen „ateist”, numit și științific cu pretenții filosofice.

Filosofia își are, deci, temeiurile ei, prioritare, în cugetarea afirmată de milenii, trăită și păstrată pe cale orală de generații întregi, pînă să devină documentul scris pentru profesioniști. Norocul mare e acela că filosofia perennis nu ține seama de cei care o caută în setul unor „opere complete” scrise, ori în lecțiile cuminți, transmise ucenicilor și mai cuminți, ci stă sub semnul gîndului covîrsit de rosturile adînci ale creației omenești, ce vin din origini necrisse.

VASILE VETIȘANU ■

Vorbiti și scrieți
româneșteMetamorfozele
limbajului sportiv

Să păstrăm și noi controlul... limbii, așa cum, cu înseși vorbele crainicilor sportivi, „jucătorul păstrează controlul balonului, construiește laborios o fază de joc” (cit bir didactic trebuie plătit școlii !?), să ne „înterpunem pe traiectoria balonului” și „să urcăm (sic !) în terenul advers”, dar al limbii, cu unele alelăuri de „o mare aglomerare” și să-i „talonăm din aproape” (iarăși pre limba lor din transmișii...).

Acum, cred că n-ar strica să ne ocupăm și de deambulările (termen care „se poartă” în critica literară, de fapt, un franțuzism cu înțelesul de „mers, plimbare”) cuvintelor pe care le întîlnim — vorba crainicilor sportivi — „în paleta (gama) de manifestări sportive”. Ca să vezi cum se schimbă cuvintele, adică sensul lor, dintr-un stil în altul al limbii ! Ca măsură practică luăm limbajul comun — standard de referință și vom spune că, în limbajul sportiv — ca și în alte stiluri ale limbii — elementul neologic își are obîrșia în împrumuturi, în formații noi din elemente românești sau în schimbări de înțeles la cuvinte deja existente în limba noastră. Intrucît comentariile și speculațiile asupra împrumuturilor sînt nenumărate, propunem, aici, o urmărire în ordinea inversă a izvoarelor. Să trecem în revistă cîteva

care privesc, deopotrivă, vocabularul și gramatica.

Crainicii și crainicarii sportivi folosesc excesiv, de exemplu, pentru echipă, sinonime (uneori, cu elipse și elan), ca: formație-garnitură-unsprezecele-arenă (da, „da zilele trecute, un crainic remarcă pe „D.G. care reintră în arena dinamovistă”) — team-ul (din engleză, pronunțat tim, cu pluralul tim-uri), acesta din urmă utilizat, în scris, de unde și variantele grafice team-ul și teamul, teamurile și teamurile (socotim, mai indicate, pe cele cu linioară). Dintre jucători, coordonatorul mai e numit „omul de la cîrma jocului” sau care „se află la timonă” (termen marinăresc, o să auzim, în curînd, că acesta se află la prora, cu variantele prora și provă, iar fundații echipei, „la pupă, și pupa, adică „partea de dinapoi a unei nave” !, dacă și echipa ar fi... navă). Zicem acestea dacă nu vor exista și aici niște tabuuri (nu tabu-uri, cum scrie Topescu), „din punct (corect : punctul, după același autor de la „Contemporanul”) de vedere al „lingvisticii, nu al sportului ! Pe lingă arbitrul de centru (centralul), avem și pe cei de margine, de tușe (pluralul de la tușă). De ce, atunci, se rosteste și se scrie „arbitrul de tușe”, de vreme ce singularul e tușă ? (vorba unor studenți de-al mei, anchetați asupra terminologiei sportive : „Crainicii e munte, d-ala au pronunțată și au scrisă așa” !). Mîngea se numește mai mult balon (după franceză), probabil de teama de a nu mai zice mîngie, în loc de mînge, iar la plural mîngii, pentru forma corectă mingi (căci, în „Săptămîna” din 26 II crt., p. 8. citim : „...în pomul de care atîrnă mîngile de baschet”). Dar, vorba (scrisă) a unui crainic (literar), fiindcă interesul pentru sport „se

menține viu în continuare” (vezi „România literară”, 25 III crt.), vom spune și noi că e bine să rostim (și să scriem) din voleu, nu din volé, că extrem este adjectiv, iar extremă, substantiv (deci, extrema dreaptă sau stîngă, nu extremul dreapta-stînga), că mîngea se află în propriul (nu propriul !) teren sau terenul propriu (!), „jucătorii sînt deosebiți (nu deosebiți) de pregătiți” — deși formula nu e prea fericită —, că „sutează de pe (nu după) linia porții” — atunci, ar fi fost gol ! —, că e impropriu a zice „cecitate intelectuală”, (cecitate înseamnă „lipsă de vedere, orbire”, iar în sintagma „cecitate verbală” — pierdere a capacității de a citi sau de a înțelege sensul limbajului scris) ; e corectă exprimarea „formația arădeană”, nu arădană, „în fața porții apărute de”, nu apărută de... ; un jucător marchează, inserie, semnează un gol (admițînd dilatarea sensurilor pentru verbele inserie și semna), sau chiar — cum aud — realizează un gol (tot forțînd biata limbă !), dar nu orice jucător poate „să perforeze” poarta (de fapt, numai marcase !). Ehe, numai crainicii știu cit „travaliu se depune în careu” — în timp ce „tabela de marcaj rămîne... nemîșcată” (desigur, nu se marceau goluri, asta se înțelegea !). De ce ? Tot un crainic ne răspunde : „Echipa n-a reușit o evoluție apreciată” (sic !). Nu vreau să „repet o afirmație anterioară” (toate, de la crainici adunate și...), dar ascult emisiunile (și citesc cronicile) sportive și mă întreb : e umor, ironie sau... ? Cine „a asigurat asistența tehnică”, dar „producția” ? (tot la sport !). Deocamdată, o „repriză viu disputată”. Va urma „repriza secundă”... discutată... ca o mînge controlată de...

GH. POALELUNGI ■

Al cincizeci și unulea
poem heraclitean

Se înnoiește mersul Lumii
— Tînarul ! Heraclit, cînd devin
esențele lumii știință ?
Cînd lumea începe să meargă
pe cap și-n două picioare.
Aceeși idee o va spune în vers
Tudor Arghezi astfel :
„Ți-ai depărtat pămîntul de buze
la picioare”.

ION STROIE ■

CARTEA DE POEZIE

Nicolae Dan Frunțelată: „Inventarul speranței”

Structurat în patru cicluri, aparent distincte, cel mai recent volum de versuri aparținând lui Nicolae Dan Frunțelată (*Inventarul speranței*, Editura Eminescu, 1991), se remarcă printr-o evidentă libertate a poetului față de propriul său mecanism metaforic, inclusiv față de un univers poetic pe care a început să-l domine fără sficiunile detectabile în cele trei volume de până acum (*Puterea sunetului*, *Noaptea griului nou și Vara din noi, vara*). Cu alte cuvinte Nicolae Dan Frunțelată, continuându-se pe sine, cu amintirile satului său, aflat undeva pe malurile Dunării, sau, de ce nu, pe malurile copilăriei sale (lume pe care poetul o invocă adesea), dar și cu neliniștile citadinului născut lângă „sina tramvaiului treisprezece” (fa-
cem precizarea că este vorba de tramvaiul care leagă ma-

rele București universitar de căminele studențești de la Grozăvești), continuându-se, deci, pe sine, într-o firească devenire, Nicolae Dan Frunțelată se arată a fi mai împede și mai clar în expresie și, în același timp, mai profund, dezbaterii poemelor sale reliefând o sumedenie de trimiteri mult mai exacte, ca încercările poetice, și mai bine montate în întregul excurs al poeziei cuprinse în volumul *Inventarul speranței*. Astfel, în primul ciclu, care dă și titlul volumului, referindu-ne la o poezie luată aproximativ la întâmplare, *Gardul de sirmă*, poezie care, ca și celelalte din acest ciclu, are o pronunțată tentă politică, inclusiv socială, ancorată în frământările lumii contemporane, constatăm nu numai concentrarea unui bănuț amplu discurs liric, dar și o fericită economie a elementelor ce dau, prin expresivitatea lor, forță și tensiune întregului poem: „Viii ară, morții sint arăți / primăvara plouă cu cenușă / filii mamei s-au făcut soldați / casa noastră nu mai are ușă // doar un gard de sirmă să privim / soare de privit prin gard de sirmă / ce îmbătrâniți putem să fim / către veacu-aceste mai din urmă // tot plugari se cheamă că erau / filii mamei mele-nnegurați / între noi pereți de sirmă stau / Viii ară, morții sint arăți”. Dealtfel, acest poem, precum și altele din acest ciclu, puteau foarte bine să facă un corp comun cu un alt ciclu al volumului, *Scrisori din tranșeele toamnei*, în care un tânăr, chemat sub armă, pentru instrucție doar, trăiește tema ca nu cumva jocul să devină realitate, precum și sentimentul unei continue vidări, sentiment de care tânărul se apără prin iubirea „dintre învoiri”, acea iubire cu bilet de voie, dacă ni se permite o astfel de parafrază. Spunem că lumea satului și a copilăriei se continuă și

în acest volum, dar că poetul se arată a fi mult mai stăpin pe modalitățile de expresie. Iată, în acest sens, un admirabil poem, *Baladă din Balcani*, piesă în care surprinde atât nota tragică a unui străvechi cataclism, excelent expusă ritmic și metaforic, cât și starea de mister conținută de orice ecou de baladă: „O femeie singură și oarbă / cum eutieră peste Balcani / pară fără țintă, fără pași / drumul ei, cîteva mii de ani // strică rostul caselor, nebulă / cad bărbații măcelăriți de dor / peste urma ei se umflă dealul / ca un sin de lut, neroditor // umblă-n griu și-l seceră prea fraged / piinea moare încă în miros / pleacă ape din fîntini afară / în tîntul Dunării de jos // o femeie tristă, ca o stepă / neobișnuită nici de vîntul ei / macină orașele cu teama / ochilor înnegurați și grei”. Dar iată, în același ciclu, un alt poem în care ca dealtfel în întreg volumul, poetul nu se sfiește să ațace abrupt, dintr-un unghi cel puțin nou, fără nici un fel de teamă, unul din cunoscutele motive ale poeziei. Intituitul *Noroalele de altădată*, poemul ne destăinuie: „Dar unde sint noroalele de altădată / arate de-un copil cu cisme de cauciu jucîndu-se de-a ultimul film / în care-al noștri erau învingători ? / Dar unde sint, o, unde, și cite / toamne măcelărite de ploaie au trecut de-atunci / și cite cisme / au călcat noroalele lumii / fără să știe, fără să vadă / că totul era numai joc ? / Unde sint, unde sint ?” Desigur, despre acest al patrulea volum de versuri al lui Nicolae Frunțelată se pot spune încă multe, foarte multe alte lucruri, dar, constrîns de spațiul tipografic limitat, ne rezumăm deocamdată la numai atât, versurile transcrise evidențînd, apreciem noi, ideea că poetul a cîștigat enorm în calitatea expresiei și, în același timp, a sondat mult mai adînc în propriul său univers liric.

Nicolae Stoian: „Cardioglob”

Volum oarecum singular în poezia de până acum a lui Nicolae Stoian, *Cardioglob* sau *pe ce lume trăim* (Editura Eminescu, 1992) ni se propune a fi, la o primă vedere, o carte de reportaje de călătorie. Numai că, deși concepută după modelul unor cunoscute cărți de călătorii, *Cardioglob* depășește condiția strictă a unor astfel de cărți, în sensul că Nicolae Stoian înlocuiește spectaculosul și ineditul cu un comentariu de natură poetică, un discurs liric ce se vrea el însuși spectaculos și inedit. Și în bună măsură, chiar dacă poetul se arată a fi același singurincios trudit al versului ritmat impecabil, la milimetru, inclusiv al unei limpezii rostiri, zicerea sa avînd, cum se spune, cap și coadă, adică un înțeles la fel de curat ca și lumina zilei — atribute și în același timp calități mai vechi ale poeziei lui Nicolae Stoian — trebuie să recunoaștem că substituția se petrece în bune condiții, fără ca autorul să cadă pradă unor poetizări puerile sau manufacturiere. Ar fi suficient, în acest sens, să transcriem doar două strofe din *Bocet pentru Hiroșima*, poem în structura cărula, montînd cîteva admirabile versuri de factură populară, versuri culese din folclo-

rul maramureșean, Nicolae Stoian găsește echivalente poetice uimitoare pentru a relata drama înfîntatei Hiroșime: „Grădină — zen, pămînt — moloz și piatră arsă / Nu-i poartă după eare, bătînd, să afli soapte / Nu poți înainte merge, nici face cale-ntoarsă / Un vînt fierbinte bate prin orizonturi sparte // Și tot-umblu-așa prin noapte / Mă-nțînesc numai eu moarte / Mă-nțînesc numai eu moarte” // Sint parcă fata-aceea ce-n disperat delir / Intr-un cavou putuse-abia a se ascunde / Spre-a se trezi la viață, nu într-un cîmîtir / Ci-ntr-o vecie-a morții pierdută-ntr-un neunde // „Că nici jalea nu pătrunde / Nici dragostea nu răspunde / Nici dragostea nu răspunde”. Sau, tot în Japonia, de astă dată la Tokio, după un cutremur, al treilea din acea noapte sau zi, poetul ne relatează surpriza de-a asista la o lici-tație de... prune. Ceea ce vrem să subliniem ar fi faptul că, ocind acele amănunte de coloratură, vecine cu zona spectaculosului, Nicolae Stoian ne propune un comentariu derivat din acea intimă relație ce se stabilește între poet, aflat la fața locului, ca un narator ocular, și faptul în sine, spectaculos sub aspect metaforic: „Că-abia în noapte în pară răsună / Pași pe piatră de pe poteci / Un larg sombrero străbuna lună / Pune pe capete de olmei” (*Vilhermosa, Vilhermosa, ciclul Viva Mexico*). Dealtfel, din același ciclu, tot ca o ilustrație a faptului că Nicolae Stoian nu ne comunică fapte, ci trăiri din lungile și numeroasele sale călătorii, am mai putea reproduce: „Mari capete, cit omul, de olmei / Un panteon de frunți gîndind în piatră / În plin triumf de secol douăzeci / Stăm muți în contemplare idolatră // Așa ancestrală vi-ziuine / În fulgerul privirii penetrante / Ca lungile com-

bustii de cărbune / Incandescentizate-n diamante // Ori-eit, de-aceea, avînta-ne-vom / Chiar constelațiilor dînd ocolul / De-a pururea pentru planeta-Om, / Rămîne capul de olmec simbolul” (*Capete de olmei*). În alte poeme, pornind de la ritmuri impuse deja în poezia lumii, poetul, pentru a-și etala starea de spirit și simțire față de motivul legendarei Loreley, ne incită cu versuri ca: „Spre Nord, mereu, spre Nord, albastre Rinuri / Se-absorb în timp legendele cu anii / De leagănul străvechilor lor Renanii / Mai povestesc castelele — ruini”. Dealtfel, din cele trei exemple de până acum se străvede că o bună parte a *Cardioglobului* își propune un anume comentariu estetic și cultural, poetul avînd chef să ne facă să luăm aminte. Un alt foarte interesant poem este, în acest sens, *Mormintul lui Tolstoi*, din care reproducem ultima strofă: „Mormintu-anonim ce nu știe prihana / La care-al pămîntului fil se prostern / E însă în inima Iasnaï Poliana / Al Rusiei leagăn etern”. Continuîndu-și comentariile în acest teritoriu estic-cultural, poetul simte nevoia să ne spună ce anume a simțit în fața unor tablouri mai mult sau mai puțin celebre. O reușită de zile mari se arată poemul *Un ciine văzut pe jumătate*, din care transcriem: „Un ciine-abia schițat, ca un desen rupestru / Că te și-trebi la ce a mai simțit nevoia / Să-l imortalizeze acest ciudat maestru / Celebrul curții pictor Francisco de Goya // Dar eu, ca un cosmonaut, printr-o sforțare / Un punct de sprijin fix cîntînd ca Arhimede / Aș vrea să pot descinde-n unghiul clar din care / Cealaltă jumătate-a ciinelui se vede”.

Adrian Vasilu: „În punctul de criză”

Cuvîntul bizar poate anula, desigur, toată strădania unui poet de a-și încropi poemul. Cu riscul de a stîrni de la bun început o astfel de sugestie, deși, mărturisim, intenția noastră nu este chiar aceasta, vom folosi, totuși acest calificativ, la adresa unora din poemele cuprinse în cel de-al doilea volum al lui Adrian Vasilu, *În punctul de criză* (Editura Eminescu, 1991). Acest bizar vrea să însemne o anume predilecție a poetului de-a apela, ostentativ, nu numai la cele mai diverse cuvinte aflate-n perimetrul larg al fondului principal lexical, ci și la unele expresii de uzuață comună. La această primă notă, cu caracter aproximativ stilistic, se adaugă permanentă tendință a poetului de-a se grozăvi, de-a ne uimi, pur și simplu, prin nonsalanța unor versuri ca: „Pasta de dinți Cristal / Nu reprezintă totul pe pămînt / / Dovadă cariera strălucită / A lui Alexandru Macedon” (*Antireclama*). Același aer de adolescent precoce, mult peste media colegilor săi, ca inteligență, îl depistăm și în *Sfaturi pentru muribunzi*, din care reproducem doar două strofe, ultimele: „Înainte de a muri / Împăcați-vă cu autoritățile. / În mîna lor se află / Autorizația voastră de înhumare // După ce veți fi murit / Cînd oricum nu mai e nimic de făcut / Stați cuminți

la locul vostru. / A sta e !” De-această bizară notă a unei ironii vecine cu săgășnicia nu scăpă nici iubita care află că: „Ești cea mai frumoasă făptură din bloc / distinsă și cultă și bună / Privirea ta caldă, regeșcul tău corp / De ce să nu fim împreună ?” (*Noaptea bacoviană*). Nici într-un alt poem, care pară ar vrea să ne abată atenția spre lucruri mai serioase nu ne convinge Adrian Vasilu că este sincer cu el însuși și cu noi: „Nu știm nici azi unde ducem / Cărările aztece, dar știm, în schimb / Unde duc: / 1) abuzul de medicamente / 2) consumul irațional de combustibili / 3) cursa înarmărilor. // Ați ascultat statul medicului”. (Întelepciune). Toate acestea vin, credem noi, din faptul că Adrian Vasilu s-a lăsat prea ușor pradă unui teribilism de șorșinte minulesciană, atitudine poetică în stare să miște inimile mai sensibile și mai receptive la jocul de-a adevărurile spuse-n colțul delicat al unui oarecare zîmbet. Iată, alături de citatele de până acum, încă o mostră „M-ai părăsit, trăiască frenezia / Sint iarăși liber ca un hahurez / Dar fii pe pace, n-am să-ți reproșez / Nici ura, nici trădarea, nici mîndria // La urma urmei, asta-i comedia / Care se joacă: bietul amoretz / Lovit în sentiment și interes / Încearcă să mimizeze bucuria / Dar lacrimile lui încetușate / Cad în puterea nopții, pe ascuns / De tine, de iubirea ta, trădare // E prea tîrziu și nu e deajuns / În jocul demnității sugrumate / Chemările rămîn fără răspuns”. Dar, dincolo de aceste cîteva argumente la calificativul nostru de bizar, am aflat în această carte și poeme de o rară frumusețe, precum: „O noapte verde într-un port arab / Tesută din arome levantine / Cînd depărtarea geme de feline / Se luminează de-un luceafăr alb // Deodată lama a lucit perfid / Într-o privire: foșnete și teamă / În întuneric cîteva exclamă-

Un individ halucinant. Un zid, // Ca-n visul unui marinar bătrîn / Tot ce se întîmplă nu-i adevărat / Ci presu-pus, deși pe caldarim / Rămîne un cuțit însingurat” (*Mis-terul secundel*), în care, cu o știință deplină a regiei poetice, Adrian Vasilu ni se arată și plin de tăină, în apropierea marilor poezii al căror teritoriu este misterul însuși. Tot în rîndul reușitelor putem transcrie, din amplul poem *Crezul meu*, acest final amintînd de un celebru poem pă-uneșcian: „Cred că se poate și cînd nu se poate / Și cred în șansa pe care o avem / De-a pune ordine și libertate / În tot ce facem și în tot ce vrem”. Alături de aceste două exemple, am mai putea transcrie și un fragment din *Isarlic*: „Isarlic, hotar cu tile / Răsăriți din rugi, din sîrg / Stîlp final, strict virt întors / În călăul lui Cristos // Isar-lic de după timp / Te-au durat cu chef, cu nîmb / de sub talpa ta de var / Cîte neamuri nu răsări! // Ori-cîi domni de te-ar peți / Tu mireasă nu le fi / ci rămi, te rog, așa: / Tirg băftos, cetate rea”. De ce, la urma urmelor, aceste oscilații în poezia lui Adrian Vasilu? Să recitim spusele lui Adrian Păunescu referitor la poezia lui A.V., în „Tri-buna”, 1973, cînd l-a debutat în cadrul rubricii AVE”. „Poezia lui Adrian Vasilu este una dintre acelea pe care doresc să le încurajez, convins că săvîrșesc prin aceasta un act de igienă literară, descurajînd prin actul încu-rajării mele alte căi care sint false și care ascund mesajul în ceața urit mirositoare a vorbelor de clacă. (subl. ns.). Ave, Adrian Vasilu! Și sper, totodată, ca bunul simț să te însoțească mereu și să-ți să despartă poezia de ver-be” (subl. ns.). Acest îndemn — transcries dealtfel și pe coperta ultimă a volumului — rămîne viu.

VICTOR NIȚĂ ■

• CAP LIMPEDE

HANUL CU TEI, UN HAN CU IDEI

În vinzoleala fără seamă a Lipsanilor, Hanul cu tei străluce ca o fereastră deschisă spre liniștea lucrului împlinit. Pînă și înghesuiala, de care nu este întotdeauna scutit, are aici un aer de reculegere chibzuită. Nu se cumpără orice și oricum și, răzbind la raif, pentru cumpărător abia încep ezitățile. Cînd ai de unde alege, actul de a cum-păra încetează să mai fie o simplă năvală. Și asta se întîmplă îndeobște în spațiile destinate veșmîn-telor, unde noutățile vin cînd vin și dispar ca și cum n-ar fi fost. Dar nu numai acolo.

În timp, spre acest vad al comerțului bucureștean de artă numit Hanul cu tei s-au bătătorit cărări statornice. Coordonatorul prăvăliilor lui, Răzvan Emanoil, dă la spate nece-zurile mărunte: tentația bișnițarilor zonei de a se grupa în incintă, dificul-tatea menținerii curățeniei, prezența în context a unui magazin de artă, ză-năt al cooperăției, cu

mărfuri revelatoare în privința coruperii și de-turării esenței artelor și meșteșugurilor populare etc. Dimpotrivă, preocu-pat de sporirea eficienței comerciale a magazinelor aflate în grija sa, nu uită că acest deziderat nu se poate împlini prin ero-ziunea noțiunii de artă. Observator fin al întîm-plărilor din jur, ar dori spații mai generoase pentru magazinele de pic-tură, acestea fiind dintre cele mai cercetate. Cu-rios: oamntii cumpără peisaje de larnă în plină caniculă, iar unui pictor care a vernisat nu demult o personală au început să i se caute tablourile abia cînd expoziția s-a strîns. Cu alte cuvinte, altfel decît aiurea, clienții își per-mit în acest context re-verii cu bătaie în pe-spectivă și, totodată, nu se grăbesc să cumpere ina-into de a se convinge că o lucrare sau alta se po-trivește întîmității lor și a căminului lor. În acest gen de comerț, posibili-tatea de a cerceta o lucrare o dată și încă o dată rî-mîne esențială.

Dincolo de revelația de

a fi întîlnit un om potri-vit așezat la locul potri-vit, convorbirea cu Răz-van Emanoil a fost în măsură să ne incredinte-ze că, mijlocînd contactul publicului larg cu arta, inițiativa din care s-a născut acest Han cu tei, în înfățișarea și menirea lui de acum, reprezintă un veritabil act de cul-tură. Retușurile ce i s-ar putea aduce țin de nuan-ță, de amănunte, de acor-modare. Și asta și vrea Răzvan Emanoil: Hanul cu tei să fie și un han cu idei, mereu proaspete. În-cît, în peisajul comercial și artistic al Capitalei, putem vorbi despre un bun cîștigat. (M. Conor)

UN RENGHI AL MEMORIEI ?

În clipa în care, citînd ultimul volum de versuri aparținînd poetului Horia Gane (*Melior*, editura Car-tea Românească, 1992) ne oprim cu incintarea asu-pă unor excelente ver-suri ca: „Raza căzută su-feră... El o culese / din preajma pesterii orbecă-înd, tîris, / de jos, unde se zvîrcolea rîniță, și o hrăni cu carne crudă” (*Raza că-*

zută) sau „Și liniștea-l la fel ca-n vremea / cînd oa-menii, e-un zîmbet stînje-nit, / se întrebau: A fost, n-a fost aieve” (*Aieve*), iată că, de la Bacău, din partea lui Iancu Grama ne-a sosit un voluminos plic în care se aflau: o scrisoare, o fotocopy după o altă scrisoare, adresată de Horia Gane poetului Iancu Grama, un maldăr de poeme dactilografiate, un exemplar din *Melior* și revista *Ateneu* nr. 138, din iunie, 1979.

Din foarte succintă scrisoare adresată nouă de către Iancu Grama aflăm că foarte multe din poezi-ile conținute în volumul *Melior* îi aparțin, drept care poeziile dactilografiate erau subliniate și aveau trimitere spre paginile volumului *Melior*, unde, într-adevăr, regă-seam acele versuri. Dar numai o astfel de confrun-tare n-ar fi fost suficientă pentru a incredința tîo-ru-l rîndurile de față. Ceea ce ne-a deter-minat să-i dăm cre-zare lui Iancu Grama, care-și revendică poemele apărute în *Melior*, sub semnătura lui Horia Gane,

este o anume poezie pu-blicată de Iancu Grama în revista *Ateneu*, poezie care poate fi descoperită și în *Melior*, poezie pe care o reproducem în am-bole variante. Deci, revista *Ateneu*, pagina 5, din iunie 1979: „odată puneam în pămînt o rază inflo-rită care ținea ziua pe loc, / amîndoi purtam cămăși de în și umblam / desculți / / ascultă dra-ga mea de-atunci / fluierul mierlei trece prin mine ca raza / de laser...” Și iată, la pagina 120 a volumului *Melior*, poezia *Ar fi timpul să se coacă viși-nile*: „Cîndva copilăream un cîntec, înfigeam / o rază în pămînt care ținea ziua-n loc, / purtam că-măși de în, umblam desculți... / De-atunci flu-ierul mierlei mă străbate / ca raza de laser...”

Astăzi din partea lui Horia Gane explicațiile de rigoare. (V. Niță)

DISTARE... ATESTAREA ?

Sub incidență construc-tiv-architecturală (plan, existența turnului clopot-niță, sistem de boltire, felul de a împodobi an-

zadramentele ferestrelor și ușilor, materialele de construcție), biserica din Crîșcior este rudă bună cu aceea din Ribîța (ambele în Tara Zarandului), Sîn-tă Maria-Orlea și Streiu (Tara Hategului), Seghîș-te și Remetea de lîngă Beiuș. Sub incidență pic-turală, aceeași biserică din Crîșcior se deosebește de mai sus pomenitele mo-numente istorice prin fri-za cititorilor care începe imediat din stînga ușii din peretele vestic, acor-perînd însă și o bună parte din peretele sudic. Cum bine se știe, pictura îi reprezintă pe jupanii Bălea și pe soția sa Vișa etalînd modelul bisericii, și urmași de nepoții lor, jupanii Ioan și Laslău Bălea, avînd între ei în prim plan și un copil. Por-tretele sint valoroase mai ales prin preocuparea ar-tiștilor zugrăvi anonimi de a reda psihologia și ca-racteristicile fizice ale personajelor — viguro-si românești. Interiorul este relativ bine conservat. Afară, pe peretele nordic, tabloul votiv care-l repre-zintă pe regele Ludovic cel Mare — ceca ce plasează

Transhumanță

Se surpa crespusul la izvoare
Din bejanii se-adăpau mioare
Iară baciul sorocind că-i vremea
Scapă fluier, codrul asmuțea securea.

Norii trec și lasă umbre peste plai
Muierile hulesc în dulce grai
Bolta iscă picuri de senin — o dovadă
Că duhul pustiit porcede în baladă.

GEORGE SAMPETREANU ■

Domeniu de referință

Castorul își construiește casa
Pe jumătate în apă.
Jumătatea de deasupra se oglindește
În apă. Jumătatea din apă
Se oglindește în cer.
Miraculoasa lui pricepere stă în faptul
Că nu face nici o distincție între lumea
De dedesubt și cea de deasupra.
Și cum din întâmplare le parcurge
Pe amândouă, stabilește cu ușurință
Coordonatele universului.

ION CARNU ■

Pentru ultimul rid

ce-ntunerie cobori
pe-ntunerie sub brazi
ai și unde să mori
ai și unde să rabzi

peste moarte sari azi
— săritorii-s datori —
în victorii-s căzi
să te-nchizi în culori

ce-ntunerie de lut
peste sfericul vid
pentru tot ce-a trecut
pot acum să decid

dar să-mi spui ce-ai făcut
pentru ultimul rid

GRIGORE GRIGORE ■

Mai devreme

Tu-mi spui că mărlu acela
a făcut într-un an mere de aur
și că tot atunci soarele
s-a născut din mere
sau merele din soare
nu mai știu exact
știu că atunci, în anul acela,
se dăduse zvon că mă nasc,
dar eu n-am mai așteptat
și-am venit mai devreme
să văd cum te însori tu
cu florile
de la luminarea mea de la botez.

ELENA DUMITRU ■

Un mijloc de echilibru

unde pot să cred că prietenia are loc între noi
unde pot să cred că libertatea are loc
acolo imi port singur miera pe umărul
sting

acolo nimic nu trebuie înfrint
e o lumină pe altă lumină
e o lumină pe altă lumină albastră

e o lumină pe altă lumină
și orice petec se pedepsește
dar acolo nimic nu trebuie înfrint

adu-ți aminte de vorba bunicului
atunci cind greșeam ne spunea
mersul pe jos îți aduce aminte de oameni
dar întotdeauna aveam de spus un cuvânt

trotuarul e un mijloc de echilibru —
strigam

era cea mai nouă descoperire
acolo nimic nu trebuie înfrint

ADRIAN DEMA ■

● Spectacole ● Arte ●

■ CIRCUL MARE DIN MOSCOVA. Circul nu mai este ce a fost odată. Nici chiar ce a fost în urmă cu zece, cincisprezece ani. Au mai rămas doar surisurile stinse ale jocului cu moartea și pantomima galantă a celor ce cheamă sau primesc aplauzele publicului. În rest, arena a devenit o mașinărie complicată, scaldată în policromia reflectoarelor de mare putere și în care aparate sofisticate, cu comandă electronică, ridică pină sub cupolă și aduc la pământ cuplurile de trapeziști și în care salturile mortale se execută pe instalații monstruoase ce se auto-comandă și dirijează la secundă curajul acrobaților. Secolul electronicii a cucerit chiar și evoluția clovnurilor, care și ei au renunțat în bună măsură la tumburi și giombușlucuri. August cel prost găsește în talpa pantofului o priză pentru o veioză portabilă, sau moare de ris cind dușmanul său e condamnat să se inee într-un uriaș bidon cu lapte (senzația de imersiune e perfectă, după cum alegea ne apare și momentul în care alți patru confrăți sint puși să fiarbă de vii într-un gigantic samovar din care curge ceai autentic, fierbinte, licoare pe care publicul este invitat să o guste de-a-adevăratelea.)

Ceea ce am văzut vineri seara a fost un spectacol prezentat la București de un colectiv al Circului Mare din Moscova. Ni s-a oferit o reprezentație cu o pronunțată tentă revuistică, s-a cîntat și s-a dansat mult, recuzita a făcut risipă de costume, iar orchestra și vibrafoanele au punctat fiecare gest al artiștilor. Un spectacol în ritm alert, fără pauze, fără respiro, în ciuda faptului că, așa cum aminteam mai sus, arena a fost aproape în permanență o veritabilă secție de montaj uzinal, în care, de la o secvență la alta, o armată de tehnicieni au încheiat și au dezmembrat agregate complicate.

Și totuși a lipsit ceva! Ceva ce face parte din structura și tradiția circului. Azi ca întotdeauna. Au lipsit dresurile de animale. Și o spunem nu fără regret, deoarece mai ales reprezentațiile anterioare ale prestigiosului ansamblu moscovit ne-au obișnuit să vedem în această privință adevărate performanțe ale genului. În amintirea publicului bucureștean s-au păstrat mai ales fabuloasele dresuri de urși siberieni, patrupezi cu gestică realment antropomorfizată, sau deopotrivă impresionanțele dresuri de tigri. Ni s-a prezentat, e drept, o comedie cu o trupă de căței miraculoși, în stare de a face tot ce-ți trece și nu-ți trece prin minte, dar asta a fost de data aceasta singura colaborare artistică dintre om și prietenele lui necuvîntătoare.

După pauză, un spectacol de iluzionism, agrementat cu dansuri și comici, foarte tehnicizat ca tot ce am văzut, și realizat cu concursul celor mai mulți membri ai ansamblului. El a încheiat în hohote de ris o reprezentație colorată, antrenantă, stenică, dar care — sintem nevoiți să o spunem — nu a fost pe măsura celor pe care le-am văzut tot aici, la București, și tot cu artiștii Circului Mare din Moscova, colectiv celebru și unic în felul lui în întreaga lume. (LIVIU TIMBUS)

■ PLEDOARIE PENTRU FACSIMIL. Muzeul de istorie a municipiului București, a găzduit demult o expoziție austriacă de facsimil. Concentrarea într-un muzeu a unor asemenea capodopere ale spiritualității umane, la care altfel accesul este supus unor inevitabile restricții, constituie o realizare ce se cuvine salutăată.

Cu bucurie am remarcat că, în ultimii 10—15 ani, cîteva mari muzee au început, și la noi, să obișnuiască expunerea în facsimil a cît mai multor originale. (Se știe că originalul propriu-zis impune condiții speciale de conservare, iar expunerea lui îndelungată, chiar și periodică, este contraindicată). Aceste facsimile nu au fost comandate unor specialiști de pe alte meridiane. Asemenea specialiști s-au găsit și la noi. Numai că adesea au lucrat și lucrează pe cont propriu, nesprîjiniți și neajutați.

Cu cele mai reprezentative piese de acest fel, imprumutate vremelnic din muzeele care le dețin, am putea crea o expoziție itinerantă de valoare și frumusețe căreia să se bucure mulți. O asemenea expoziție de facsimile românești ar putea fi trimisă și peste hotare, în cadrul schimburilor noastre culturale. Mai știm că avem, pe lângă documente românești ce pot fi facsimilate, și documente ale altor spații culturale, ajunse la noi pe diverse căi în cursul vremii. Facsimilul lor poate interesa și poate fi oferit în schimb. Și tot pe linia firească a contactelor culturale am putea trimite în alte muzee facsimilatorii noastre, să ne aducă în copii piesele care ne interesează.

În urmă cu peste un deceniu, de pildă, dr. Marius Bizerca semna la culorile roșu, galben și albastru pe un vechi document de la Vatican, în care era vorba despre buri, despre o „Dacia Mediteraneeă”, despre realități de la Dunărea de Jos. De atunci și pînă acum nu s-a făcut încă nimic spre a ni se dezvălui adevărul în legătură cu această afirmație senzațională, făcută cu toată bună credință, dar de un nespecialist. Și cîte altele nu sint, la vecinii noștri și chiar în locuri mai îndepărtate. Fiindu-ne necesare în epoca pe care o trăim. (G. D. ISCRU)

TEATRU

Procesul spargerii în tîndări

Casa evantai, ultima piesă a lui Marin Sorescu, trimite subtil, prin titlu, într-un univers fragil și metaforic în care timpul e dezintegrat și spațiul nu mai are limite. Debutul spectacolului, prezentat de Teatrul de stat din Oradea, cu un prolog cîntat subtil, trist și îndepărtat, în acompaniament de chitară, amintește de recuzita teatrului tradițional japonez: Kabuki. Dealtfel, întreg spectacolul e interpretat cu o detașare lucidă, ironică, absurdă și grotescă, personajele alunecă precum într-un balet mecanic, atrăgînd, brechian, atenția asupra faptului că aici importante sint ipostazele imaginate, ideile și mai puțin conflictele planurilor reale. Casa evantai e un carusel al tuturor dublărilor posibile, al multiplicării și amplificării stării de conflict intim în raport cu lumea. E starea de conflict dintre ipostazele noastre posibile și imposibile, într-un timp care nu ne mai incăpe. Problema ține de domeniul psihiatric, de starea anormală de a fi într-o lume în care nu se mai știe exact ce înseamnă starea normală de a fi, într-o lume în care trăim cîteva vieți paralele ce nu se mai întîlnesc niciodată, nici chiar la infinit (mizînd pe nevoia noastră de a fi altceva decît ceea ce sintem, de a fi vișători, eroi, amant perfecti, soți desăvîrșiți dar „întorcînd pe dos” întreaga această mascaradă). Umorul și ironia autorului ne salvează astfel de la tragedia unui singur punct de vedere. Pentru că aici individul e privit nu numai dezintegrat ci și din mai multe puncte de vedere, ale propriilor sale dublări. De aceea Casa evantai e o profundă sfîșiere lăuntrică, un proces al disoluției, al anulării, al spargerii în tîndări.

Conflictul este deci în individ. Din acest punct de vedere piesa poate fi un monolog. Sintem, prin urmare, noi înșine, spectatorii, supuși unei operații de reevaluare a propriei noastre condiții pornind de la „patul conjugal” la „spațiul extraterestru”, adică de la universul „casnic” la cel „cosmic”. Operație care se sfîrșește în camera de reanimare. Ne mor pe rînd principalele trăsături de caracter, pînă rămînem singuri și indivizibili și neașteptat de săraci și de triști.

Spectacolul e pus în scenă baroc și savant. Regizorul Sergiu Savin a desfășurat bine evantaiul problematic al piesei, l-a colorat și iluminat inteligent, subtil, ironic, buf, cu măsură dar și cu violență la momentul potrivit, cu agresivitate, pentru a nu lăsa publicul indiferent sau furat de jocul de cuvinte încrucișate al autorului. A mișcat bine interpretii atîtor dublări, pînă acolo unde certitudinile se pierd și intervin, derutante, confuziile de planuri. A mișcat tot ce se putea mișca în scenă, cu sens, cu tîlc, pentru ca spectacolul să nu rămînă doar la nivelul semnelor de limbaj articulat.

Ciudat însă, deși Ion Mîinea își joacă ipostaza apelînd la întregul său profesionalism de mare actor, privindu-se într-o complicitate subtilă cu spectatorii, deși Mariana Neagu promite încă o dată, prin aplomb, inteligență scenică și atitudine logică asupra textului, un destin de mare actriță, deși tînăra debutantă Aurora Leonte a jucat cu atîta luciditate și spiritualitate, deși Alla Tăutu a fost maiestuoasă și convingătoare, deși Anca Miere Chirilă a trecut prin scenă cu un simț special pentru tragicomedie, deși Ion Abrudan a intuit exact ridicolul personajului său, spectacolul obosește spre final. Tocmai în momentul dezlegării saradei. De ce? Poate din cauză că textul are o desfășurare linară, poate din cauza aglomerării de trimiteri și de subtexte la care ești obligat să meditezi rapid și deconcertant, poate din cauza epuizării combustiei actoricești (interpretii au ajuns la București după un lung turneu prin țară), poate din cauza rarefierii invenției regizorale. Există momente, ostentative, mai ales în final, cînd spectacolul trăiește din metaforele replicilor, din aforismele autorului, de o mare frumusețe, dar dincolo de starea de conflict.

Casa evantai, în premieră absolută la Teatrul de stat din Oradea, este radiografia fabuloasă a unui eșec, a eșecului de a trăi fragmentar, fals, în afara umanității autentice. Piesa este numai aparent o comedie. Ea provoacă risul, dar risul e crispat, înghețat. Cerebralitatea ei a fost bine tradusă scenic. Destinul acestei piese este de ordin universal.

ADRIAN DOHOTARU ■

● CAP LIMPEDE

construcția între anii 1375—1395 — este pe cale de dispariție. Anotimpurile și secolele au mușcat-o puțin cite puțin și iat-o azi pe cale de a deveni invizibilă. „Dacă va dispărea pictura va dispărea și atestarea” — imi spunea Miron Oprea, harnicul slujitor și păstrător de suflet al monumentului. Și a mai spus: „Ne trebuie un pictor, o persoană specializată, cineva care să vină, să vadă și să hotărască ceea ce trebuie făcut — ori să fie repictat peretele, ori să se facă o copie pe o pînză...”

Cineva trebuie să se decidă — repede — și să dea curs rugămintii pe care Miron Oprea, prin noi, o face publică. (Mircea Bunea).

UN JEROME K. JEROME FEMININ

O carte care trece cu puțin de două sute de pagini și cu un titlu aruncat parcă în dodii: „Lasă asta!”, schițe satirice de Maria Marian apărută la Editura „Car-

tea Românească”. O cronică veselă de familie, a oricărei familii, a familiei obișnuite, scrisă cu haz, cu vervă, cu talent și, de ce nu, curaj. Fiindcă îți trebuie curaj ca să te implici pînă la biografie cu multe dintre datele personale, ale tale, și ale familiei. Curajul de a povesti cu un acut simț al umorului, fără mofturi și prejudecăți, fără acel aer moralizator, pedant și rigid de domnișoară Cucu în vacanță, despre toate cîte îți se întîmplă cînd soțul intrize cu secretara sau bea un pahar în plus, cum adică trebuie să rămîi pe redută și să fii aceeași femeie harnică, inteligentă, răbdătoare, bună gospodină, în stare să împaci și capra și varza, să stai și la o coadă, să-ți vezi și de servicii și de familie etc., etc. Schițele Mariei Marian euceresc prin hazul firesc al povestirii care amintește de Jerome K. Jerome, detașîndu-se net de unele apariții de vacanță cu coperți vioaie și umor

căznit. Autoarea nu își propune să aibă umor, ea chiar are și bănuim că scrie așa cum vorbește, semn sigur al talentului. „Lasă asta!” te amuză, îți stîrnește buna dispoziție și ne este greu să spunem care povestire anume ne-a plăcut mai mult. (Răzvan Bărbulescu)

MĂRUNȚISURI ?

Primul volum al Istoriei literaturii române, editată sub auspiciile Academiei, a apărut cu copertile legate într-o pînză apropiată de gri-petrol și cu titlul imprimat în lungul cotorului. Volumele doi și trei ale aceleiași istorii au avut copertile îmbrăcate în pînză galbenă și titlul imprimat pe orizontală, pe trei rînduri, o dată cu o dimensiune de literă și altă dată cu altă dimensiune de literă. De la volumul întâi al Jurnalului lui Titu Maiorescu la al doilea s-a trecut, de asemenea, pe cotor, de la un caracter de literă la alt carac-

ter de literă, pentru ca volumul al treilea să revină la caracterul dintii. Același gen de abateri de la macheta primă le constatăm între volumele unu și patru ale Operele lui Nicolae Bălcescu, cu mențiunea că și aici legătoria a operat cu două calități și culori distincte de pînză. La fel, pînză de legătorie diferă la volumele unu și doi ale Operele lui Al. Odobescu, pe de o parte, și volumul opt, pe de altă parte. De la un volum la altul al Operele lui Ion Vinea, de asemenea, caracteristicile literelor imoritate pe cotor se deosebesc. Și exemplele ar putea continua, care mai de care mai năstrușnice. O excepție de la această re-

gulă constituind-o, neîn-doielnic, seria de Scrieri ale lui Tudor Arghezi, riguros menținută în tiparele machetei inițiale. Dar și această serie, într-o ordine diferită a lucrurilor, este o excepție care confirmă o regulă: seria de Scrieri ale lui Tudor Arghezi a pornit de la 12.000 exemplare, și-a tras un timp respirația pe un palier de 7.000 exemplare și apare, în sfîrșit, astăzi, în 3.000 exemplare. Nouă mii de cititori care posedă volumele prime nu vor mai avea volumele 30, 31 și ce va mai urma. Volumul întâi al Operele lui Al. Odobescu a apărut în 20.450 exemplare, iar volumul opt în 1.070 exemplare. 18.780 cititori care au volumul întâi nu

vor poseda niciodată volumul opt. Însă, dacă în privința tirajelor se pot invoca motive obiective, în privința inconstanței în respectarea machetelor, mai cu seamă cînd e vorba de ediții de referință, nu mai stă în picioare vreo scuză. Dacă am dovedit o răbdare de ingeri așteptînd cincisprezece ani între volumul întâi și volumul opt al operele lui Al. Odobescu, în condițiile în care volumele trei, cinci, șase și șapte încă n-au apărut, mai puteam aștepta o lună, două pînă găseam și pînză de legătorie care să le facă să nu se bată în raft. Toate acestea fiind mărunțisuri care trădează o mentalitate de belferi încă netrași de urechi (Mihai Pelin).

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Această care plutește firese în inefabil, care dă candoare și încredințare cuvintelor și gesturilor și chiar un arome parum unite de turbare, plătind în scenă într-un balet superb, în imponderabilitate, cu o feminitate de primăvară și cu o căldură și maturitate de toamnă lungă și lăcnă albă, pură, Ileana Predescu poartă în sine marile comedii, drame și tragedii ale dramaturgiei universale, trecere prin luminile rampei teatrului românesc.

Rodica Tapalaga face parte din rindul actrițelor care nu-și fac rolurile niciodată f. acționare, farmecul ei este de femeie care dezgheață, care dezleagă orice enigmă, cu privire pe sub gene, cu mersul felin, înșurșat, pendulind cu dezinvoltură între comic și dramatic; ea poartă cu sine înșelăciunea strategică a femeii care poate p. ne la cale un război mondial al blânelor de vulpi argintii! Jucând rar în teatru, mai ales pe micul ecran (în schimbul unei indoliențe), Rodica Tapalaga provoacă încă desigur și ne aduce aminte că sunt p. line actrițe de talia ei, chiar dacă uneori trebuie să închidem ochii în fața capriciilor marilor vedete.

LUMINĂ PENTRU ACESTE STELE

Tatiana Jekel a debutat furibund în film și a agonizat multă vreme în teatru în roluri greșite. A jucat rar la nivelul vocației sale pentru dramă. E timpul să i se recunoască rolurile potrivite pentru vîrsta sa de acum, patetice, sențioase, acurătoare, pentru teatrul dezbaterilor de idei, mai ales după acel spectaculos rol din „Copiii lui Kennedy” de pe scena Teatrului Foarte Mic.

Anca Pandrea are toate calitățile de comediantă (adeseori tridă), de dramă și de melodramă (cu baista plină de lacrimi, cu poezia plină de anti-nevralgie și pantofii scilicet), sau de teatru de marionete absurde, ca să treacă de nivelul rolurilor de servicii sau de plan îndepărtat unde poate fi văzută uneori numai cu binocul.

Gilda Marinescu are sfîșierea tristă, sfîșierea melancolică și umorul amar, rictusul pieșii al teatrului lui Cehov sau grația deznădăjduită a lui Albee. Așteptăm de mult un nou rol pe măsura pasiunii sale multilaterale pentru scenă.

Cristina Tacoi aduce cu sine nu numai poezia lăuntrică și aceea a cărților publicate, ci și inteligența, puterea de sacrificiu și experiența-limită de viață a femeii, devotamentul pentru artă și un nobil spirit de echipă. Excepțională cînd se joacă pe sine dar și în compoziții pitorești, Cristina Tacoi e încă prea puțin distribuită la nivelul expresivității sale.

Calificată Adela Mărculescu, actriță făcută parcă pentru teatru de salon sau de virtuositate clasică, de bulevard sau de petrecere savantă, cu dicțiune strălucitoare, melodică, cu o alunecare grațioasă prin scenă și înținută de epocă, bine temperată, care știu să recite drame și să întoarcă limbajul comediei într-un suris deconcertant, se află încă în căutarea rolului consacrarii definitive.

O anunțăm mai demult pe Olga Delia Mateescu drept una din marile noastre, viitoare, tragediene, în tradiția Aurei Buzescu și a Mariettei Anca. Teatrul Național umează să-i ofere posibilitatea confirmării, pentru că prezenta sa scenică, limpede, categorică, maiestruoasă, glasul ei cald, puternic, plin de rezonanță, violoncelor, inteligență, cultura, puterea de fascinație o fac necesară în marile roluri ale dramaturgiei istorice și moderne românești.

„Muzica noastră ușoară, inclusiv tinăra...”

De aproape patru săptămîni ne-am obișnuit, iată, cu emisiunea de duminică seară, după editia a doua a televiziunii, intitulată Studiul muzicii ușoare: emisiune realizată, după cum ne informază genericul, de către Mariana Soitu și Doina Anastasiu, în colaborare cu scenograful Elena-Surubaru-Postelnicu. Ne-am obișnuit, și nu așa, oricum, ci bine, întrucît, mîrțurism, Studiul muzicii ușoare, prin calitatea cîntecelor, a prezentării lor și a scenografiei, face la un costuriz, cînd lumea vrea să se relaxeze, o bună propagandă pentru muzica noastră ușoară, inclusiv tinăra. Dar aproape de această ultimă noțiune, credem că nu se poate face primăvară de-adevăratețe doar cu o singură floare, chiar dacă floarea se numește Mireea Banileu. Cu alte cuvinte ne mai fi și alții interpreți de muzică tinăra — cei aflați la oră actuală în fruntea unui top încă neoficializat — care ar putea să răspundă la invitația (dacă o vor formula) realizatorilor acestui îndrăgit Studio. Cam atât, deocamdată, plus faptul că vom urmări în continuare această emisiune, despre care ne propunem să revenim și cu alte amănunte. (V. Niță)

FESTIVAL NAȚIONAL DE POEZIE

A avut loc la Brăila, în zilele de 24 și 25 aprilie, Festivalul național de poezie patriotică și revoluționară (creație și interpretare) Mihai Dragomir — Oda pămîntului meu. Aproape 150 de tineri poeți, membri ai Uniunii Scriitorilor, de diverse profesii și din mai toate județele țării, au expediat spre orșul dunărean, care s-a dovedit din nou un tărîm fericit al poeziei, au expediat, spunem, o poezie substanțială, gata să atingă cifra de o mie de poeme, așa încît n-am exagera, credem, dacă am mai numi această sărbătoare a poeziei și Festivalul color o mie de poeme! Cu atât mai mult cu cît partea calitativă a acestei poezii literare a fost și ea la o cotă destul de ridicată. Juriul, format din scriitori și ziaristi: Victor Tulbure (președinte), Grigore Hagiu, Gheorghe Lupascu, N. Grigore Mărășanu, George Rotaru, Vasile Ruscescu, Nicolae Stoian și Lucian Chisnu (secretari), a selectat din această bogată producție literară, misiune deloc ușoară, poemele a 20 de participanți: marele premiu al festivalului l-a fost oferit lui Ion Mustăța (profesor Brăila), premiul special al juriului — Costel Bunoacă (muncitor, Sibobzia), premiul revistei „Luceafărul” — Costică Mînzat (muncitor, București), premiul revistei „Cîntarea României”, ex aequo — Simon Petru Oprea (inginer, Rădăuți) și Erich Kotzbacher (tehnician, Tirgoviste), premiul Comitetului județean pentru apărarea păcii — Ozolin Dușa (muncitor, Fălcișeni), premiul ziarului „Înainte” Brăila — Victoria Tănase (profesoară, Brăila), premiul U.J.C.C. — Ion Gheorghe Seitan (librar, Reșița). Au mai fost distinși, însă, cu alte premii și mențiuni, Gheorghe Dumărescu, Ioana Dana Nicolae, Constantin Oileanu, Stoica Găgeanu, George Papp, Octavian Berindei, Ioan Gheorghijor, Nelu Stancu, Ionel Nică, Sorin Rosca, Dumitru Zărnescu, Mărele premiu al Festivalului a fost cucerit, de această dată, de pioniera Laura Sterian (Brăila), apoi au fost premiați în ordine: Mioara Răcoareanu (Făurei), Anca Oprea (Brăila), Gabriela Dinulescu (Brăila) și Dumitru Avădanei (Vrancea). Festivalul a fost însă redimensionat și cu alte acțiuni: prezenți la Brăila, cu invitații ai organelor de partid și de stat (gaze primărie și buni organizatori), scriitorii Victor Tulbure, Violeta Zamfirescu, Nicolae Stoian, Florentina Albu, Grigore Hagiu, Carolina Ilica, N. Grigore Mărășanu, Raluca Tulbure, Gheorghe Lupascu au participat, în cadrul „Lunii cărții în întreprinderi”, la o întîlnire cu cititorii din Combinatul de celuloză și hîrtie Chisnani — Brăila. Poeții au părăsit Brăila seara, într-un amurg frumos, murmurînd la ferestrele rapidului ce traversează Bărăganul, versurile lui Mihai Dragomir: „Doarme și Brăila mea / sub o lăcrămie de stea”. (N. Grigore)

Confruntări ale cineaștilor

Fată în față: realizatori și difuzorii filmelor românești, într-o fructuoasă dezbateră și chiar într-o ascuțită confruntare de opinii urmărind o cit mai directă și eficientă transmitere a valorilor și valențelor educative ale creației noastre cinematografice. Aceasta a fost atmosfera de lucru în care s-a desfășurat recent, la Timisoara, consfățuirea pe care s-a consacrat activității cinematografice, la care au luat parte reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, ai Centralei România-film, ai A.C.I.N.-ului, președinți ai comitetelor județene de cultură și educație socială, regizori, scenaristi, critici de artă. Salutați călduros de către tovarășul Petre Dănică, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Timiș, participanții la consfățuire au purtat discuții privind activitatea cultural-educativă cu filmul pe anul 1981. În același cadru au fost înmate diplomele de frumusețe pe frant și premii.

Un deosebit ascuțit eritic (mai puțin autoeritic) au avut dezbaterile pe tema „Creația și difuzarea filmului românesc, cerințe și priorități în dezvoltarea conștiinței socialiste a masei”. În care au fost avansate multe idei demne de luat în seamă pentru ca producția noastră cinematografică să se ridice la nivelul exigențelor educative și al investițiilor pe care le dobîndeste, iar difuzarea să aibă atenția concentrată, în primul rînd, spre această producție națională. S-au desprins însă și două tendințe, cel puțin discutabile: pe de o parte, tendința unor realizatori ca filmele lor, inclusiv cele medicore, să fie impuse cu orice preț spectatorilor, iar pe de altă parte, tendința unor întreprinderi cinematografice de a lăsa propaganda filmului românesc la voia întâmplării. De unde se vede că aceste discuții trebuie urmate de serioase clarificări în sfera organelor de decizie. (Haralambie Lere).

Atelier de teatru cu public

În acest „loc geometric al inițiativelor” care este Teatrul Mic, după cum îl numește criticul de artă, Valentin Silvestru, s-a inaugurat luni, 23 aprilie, o proiectată serie de lecturi-spectacol ale unor piese din dramaturgia noastră contemporană. Ideea nezește cu generozitate drumul celor mai valoroase texte dramatice românești către scenă, ele intrînd pe această cale de timpuriu în atenția oame-nilor de teatru. Luni seara, un excelent colectiv de actori al Teatrului Mic — Monica Ghiuță, Monica Mihăescu, Nicolae Dinică, Lucian Iancu, Rodica Negrea și Petre Moraru — au realizat mult mai mult decît o lectură a piesei „Casa dragostei noastre” de Dumitru Dinulescu, au realizat aproape o punere în scenă a ei, sub îndrumarea regizorului Cristian Hagi Culea. Spectacolul-lectură a fost urmat de un interesant dialog al publicului cu autorul, realizat sub conducerea lui Valentin Silvestru. Cu o participare mai largă a factorilor de decizie din teatre, această inițiativă va deveni cu siguranță o trambulină către succes pentru multe piese valoroase și, în același timp, un binevenit stimulente pentru autorii dramatici. (T. R.)

Compozitorul Doru Popovici ne prezintă un eveniment muzical:

„Spațiu doinit”...

Sub conducerea magistrală a lui Iosif Conta, Orchestra Filarmonicii „George Enescu” și un ansamblu vocal amplu al institutului excelent îndrumat de Vasile Păntea — la care se adaugă minunatul cor de copii al Radioteleviziunii dirijat de Elena Viciu, precum și o măiestrită bandă magnetică — au obținut un răsunător succes. Un public entuziasat, care a umplut sala pînă la refuz, a aplaudat emoționantă interpretare a creației lui Dinu Petrescu: „Spațiu doinit V”, înmărmător poem liric din ciclul Cosmofonie. Creația lui Dinu Petrescu, ca și alte creații din centre cu o veche tradiție artistică, apare ca o pledoarie ardentă pentru reinnoșirea spre melodie, spre inspirația din folclor, spre valorificarea unei profunde spiritualități naționale. Ceea ce a încercat să facă și Stockhausen în compoziția în două părți și Dinu Petrescu, cu precizarea că la primul, ignorarea muzicii tradiționale duce cîteodată la artificialitate, în timp ce la Dinu Petrescu, meșteșugul stăpînit cu fermitate și aprofundarea folclorului românesc și a filonului bizantin, toate acestea au generat o compoziție de un vibrant lirism, o doinăre atemporală, senină, ca un admirabil fond sonor pentru „patria ca meditație”.

Dinu Petrescu se arată un maestru al varietății timbrale, al stereofoniei, al îmbinării unor ritmuri foarte asimetrice, contopite într-un tot unitar granitic. Nu întîmplător, Dinu Petrescu a fost distins cu Premiul Uniunii compozitorilor și a obținut și succese internaționale cu acest ciclu de lucrări, culminînd cu editarea sa, atît în țară cît și la vestita casă Salabert, din Paris, unde au fost publicate creații de Enescu, Honegger, Messiaen, Xenakis și ale altor maeștri ai muzicii universale contemporane. Nu ne poate fi indiferent faptul că atît publicul cît și interpretii au apreciat în mod deosebit această lucrare. După Simfonia I de Șerban Niechior, un alt triumf al muzicii românești la Filarmonica „George Enescu” — Spațiu doinit V de Dinu Petrescu constituie încă o mărturie că tinerii sau mai puțin tinerii noștri compozitori, în marea lor majoritate, au găsit drumul înțelepciunii, drumul îmbinării tradiției cu inovația, drumul muzicii care pornește din inimă, ca să ajungă, cum ar spune George Enescu, la mii de inimi...

Hamlet în haine de lucru

fetist, Sandu Stăfănescu. Cu această piesă colectivă de artiști amatori de la „Casa Școalei” se prezintă la Festivalul național „Cîntarea României”, ediția a patra. Dar, înainte de aceasta, „O aventură pe buzunarii vieții” va fi prezentată pe scena Naționalului I. Și totuși, „Opinia noastră este că un asemenea efort de talent și dăruire merită să fie văzut, și, de ce nu, apreciat de un public mai larg. Două propuneri demne de reținut au reșisit chiar în discuția care a urmat după terminarea spectacolului, în prezența actorilor a regizorului Victor Moldovan și a noastră. S-ar putea organiza un turneu cu această piesă pe la diferite întreprinderi poligrafice din țară. Se propunea chiar repunerea în drepturi a teatrului de vară din parcul Herăstrău, locul în care, cu ani în urmă, se întîmplau multe lucruri frumoase. Reluarea spectacolelor ne această scenă ar fi un adevărat câștig.

GEORGE CUSUARENCU ■
SORIN POSTOLACHE ■

P.S. Ne-a vizitat la redacție Sandu Stăfănescu, membru în colectivul Teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu” al C.P.C.S., care ne-a adus la cunoștință că Centrul de Îndrumare al Creației Populare și Mișcării Artistice de Amatori, prin tovarășul director Ianculescu, solicită schimbarea datelor de concurs pentru teatrul muncitoresc din Capitală, de la 5-7 mai și 9-11 mai, către sfîșitul acestui lună, pe motiv că „unele teatre muncitorești din sectorul 3, nu ar fi pregătite. Se nesocotește în acest fel hotărîrea lăuntrică de conducerea Comitetului pentru cultură și educație socialistă al municipiului București, care a comunicat în președinte datele de mai sus.

De menționat că datele de concurs au fost comunicate în timpul util și că în orice caz nu puteau constitui probleme de pregătire pentru un teatru muncitoresc sau altul, a cărui primă obligativitate este stagiunea permanentă.

Prieteni! Il alintă D. R. ... Emand forță și pe chipul său des-chis și bărbătesc strălucesc intens, hai-lucinanți, albaștri-sfredeliitori, doi ochi ca niște raze. M-am gîndit de multe ori că D. R. seamănă cu un rîu tînăr și suplu, încă tînăr și suplu, cu mișcări epurată calme dar cu nervii vibrînd neadormiți. O curiozitate vie, mobilitate juvenilă, aerul de mirare adolescentină asund un prozator profund și interiorizat, născător de personaje hrănite din plasma talentului său autentic. La cei 47 de ani neîmpliniți încă, are o operă impresionantă. Nu-l știu demult și-am avut puține clipe de întîlnire în doi. L-am urmărit însă de multe ori, l-am studiat recitînd și-am înțeles că dincolo de disponibilitatea lui comunicativă se ascunde o febră interioară inteligent mascată, o chemare de coborîre în adîncurile împărăției prozelic. De aici și nerăbdarea lui de scă-fundur dornic de imersiuni singuratic sub apele ademenitoare ale explorărilor nocturne. Are nonsalanța francă a sportivilor și melancolia reprimată după timpul

Contemporanii mei LEUL ALBASTRU

ce-i scapă printre degete într-o risipă de minute rostogolite pe covor ca niște mărgărite de mercur. A găsit cele mai frumoase și incitante titluri pe care le-am cîntit vreodată, încărcate de poezie și de sensuri: „Dulce Anastasia trece”, „Vîntătoare regală”, „O bere pentru calul meu”, „Împărăatul norilor”, „Acești îngeri tristi” și ea mai putea înșira, cu un sentiment declarat de învidie, capacitatea sa de-a imagina asemenea poria-luri deschise spre operă. Scriitor total, de-un profesionalism î-reproșabil, D. R. mă umplește și mă în-cită și, dacă nu mi-ar fi sef (adminis-trativ), l-aș fi rugat, din pură curiozitate, să-mi mărturisească cînd și cum scrie. Pot să jur (evident că detin unele detalii) că scrie așezat în pat, cu o pe-

rină sub cap și o planșetă pe ge-nunchi... N-am să uit niciodată căldura și discreția cu care m-a ajutat să trec peste emoțiile din seara premierei cu piesa „Avram Iancu”, în urmă cu cîțiva ani, la Cluj-Napoca. Din păcate, starea lui de atunci n-am mai putut-o recedita vreodată... Leul albastru, alfas Dumitru Radu Popescu, este cel mai tînăr președinte al breșei noastre și cel mai tînăr dintre „sefi” pe care l-am avut. Socotind că mă cunoaște destul de bine, îl rog să citească aceste rînduri cu detasare ardelenească și circumscripție oltenească. Ele nefind altceva decît un abur de prieten și o rază de ochi deschis proaspăt spre opera sa pură ca un cristal. Și cînd ne vom întîlni vreodată noi doi în dreptul Tebei, el ca un împărat al norilor, să comande o bere pentru calul meu, ostentativ meu cal, care mă poartă uneori noaptea, prin Ardealul pe care-l iubesc la fel de mult ca și mine...

MIRCEA MICU ■

S-a mai discutat — și pe bună dreptate — despre anomalia pe care o pune în evidență compararea situației virfurilor din sport cu aceea a câștigătorilor la olimpiadele de matematică, de fizică, la alte concursuri similare. Nu facem parte dintre cei care ar accepta vreodată subevaluarea valorilor. Deci nici pe cele din sport nu dorim să le vedem nepretuite.

Se cuvine însă să ne onorăm valorile, să ne cinstim performanțele nu numai în sport. Fără să-i uităm pe antrenorii lor, pe dascălii care le îndrumă dezvoltarea, le dirijează cu competență, cu pasiune, cu dăruire, cu dragoste, adesea cu foarte multă dragoste creșterea, uneori din etapa în care valoarea abia începe, vizibilă poate numai pentru ochii lor de antrenori versați, până la etapele succesului și treptele gloriei. Trepte tălate, cel mai adesea, în marmura unei munci extraordinare: partea nevăzută a fascinantelor aiberguri ale succesului care țin la suprafață, în strălucire, talentul.

De curind, s-au desfășurat finalele concursurilor pe discipline ale elevilor. Mai exact, etapa pe țară, intrucit la unele discipline care n-au etapă pe țară — ele oprindu-se la aceea pe județ, respectiv, pe municipiul București — etapa lor ultimă ar trebui probabil, după logica organizatorilor, să se cheme tot finală. Dar să revenim la adevăratele finale. Mai ales că, oprindu-ne, de această dată, la Liceul de filologie-istorie nr. 1 din Capitală, avem de consemnat rezultate excelente, succese care ne-au și îndemnat la această alegere. Din 17 participanți la etapa pe țară, 11 au

obținut premii și mențiuni. Fără a mai socoti deci pe cele patru eleve care au obținut 10 (zece) la faza pe municipiu, dar n-au mai mers mai departe intrucit la spaniolă și italiană concursul n-are... mai departe.

Sase eleve de la această școală au luat locul întâi pe țară: **Magda Lăzărescu**, din clasa a XII-a C, la limba română; **Irina Păcurețu**, din clasa a XII-a C, la limba rusă; **Gabriela Vârzar**, din clasa a XII-a C, la limba engleză; **Liliana Marin** și **Simona Călin**, ambele din clasa a XI-a B, la limba franceză; **Constanta Bureea**, din clasa a XI-a B — premiul III și **Andreea Ghiță**, din clasa a XII-a C — premiul revistei „*Limbă și literatură română*”; la istorie, **Cristina Niculescu**, din clasa a XII-a C — mențiune; la economie politică, mențiune — **Cristina Mihailescu**, din clasa a XI-a B; la biologie, **Anca Toduț**, din aceeași clasă — mențiune. Concentrarea acestor valori în două din clasele școlii sare în ochi și bănuim că poate să spună ceva despre nivelul general al acestor clase. Concentrarea de care vorbeam e sfidată de un singur nume, cel al **Cristinei Manolescu** dintr-a zecea.

Pentru că am adus vorba mai sus de

concentrare, trebuie să spunem că poate cea mai remarcabilă este alta: trei dintre performanțe sînt elevele aceleiași antrenore. Este vorba de cele trei deținătoare ale locului I pe țară la engleză și de profesoara lor **Manuela Nace**.

Tovarășa **Monica Dumitrescu**, inspector la I.S.M.B. — profesoară de engleză — ne-a spus că liceul, cunoscut și înainte, în general, ca unul din cele de frunte, și-a onorat încă o dată faima la aceste concursuri prin rezultatele excelente. „Este acolo un climat constant de muncă și res-

avind, după 32 de ani de învățămînt, toate gradele didactice și gradația de merit și fiind distinsă cu Ordinul Muncii clasa a III-a — spune despre tinăra sa colegă **Manuela Nace** două lucruri: „întîi că este foarte bine pregătită profesional; al doilea că se ocupă în mod deosebit de virfuri”. Stăruie însă să reținem nu numai că aici are clase bune — predă la toți anii de liceu și de gimnaziu — dar a avut rezultate remarcabile și la școala de unde a venit.

Desigur, nu este de ici de colo ca trei deținători ai locului I pe țară la un asemenea concurs să fi fost trimiși în competiție de același profesor.

Dincolo de strălucitele performanțe ale concurenților, se cuvine să vedem și performanța de strălucit antrenor. Dacă elevii merită cu prisosință atît premiile ce le-au fost date cit și cuvintele de laudă ce le-au fost adresate, și deopotrivă toată dragostea și grija pentru dezvoltarea și realizarea lor viitoare, este cel puțin tot pe atît de drept și de important să omagiem munca unui dascăl. Dacă uneori de un cuvînt bun poate să atîrnie stropul de multumire care va face mai ușoară aripa unui talent în zborul lui tineresc spre culmi, asemenea cuvinte bune și meritate fac nu o dată combustia tainică a bobului de flăcără nevăzută la care se încălzește tăcut dascălul ce trudește o viață ca să trimită mereu în lume tineri ce vor vorbi pentru el prin ceea ce vor fi și vor face, prin faima performanțelor pe care le vor obține în competițiile vieții. Dintre toate felurile în care se exprimă iubirea de țară și de valorile ei, poate cel mai emoționant, în penumbra în care rămîne mereu, este gestul repetat o viață întreagă al dascălului care citează — precum olarii în lutul aproape învîiat sub mina lor — viitorii oameni pentru a fi asta înainte de toate: o a m e n i.

DORIN GHERGHINESCU

CAMELIA MANOLESCU: „Mi-a plăcut franceza de la început, din clasa a doua. Asimilam foarte ușor. Vreau să urmez dreptul.”

„Am simțit din clasa a IX-a că poate fi performantă. De atunci lucrez cu ea intensiv. E dotată pentru literatură. Are condei. Și are nu doar simț poetic ci și profunzimea ideilor. E foarte matură. Învață bine și la celelalte discipline. În 18 ani de învățămînt, rar am văzut un copil atît de bun.” (Prof. **Anca Papastate**)

MAGDA LĂZĂRESCU: „Vreau să fac arheologie sau să fiu profesoară de istorie măcar. Dragostea pentru istorie? A început cu Mircea cel Bătrîn și cu un zece. Eram în clasa a IV-a.”

„Deși foarte modestă, părinte chiar ti-

midă, este obiectivă, corectă, frunțași între frunțași. Ceea ce impresionează la ea este entuziasmul cu care muncește în domeniul istoriei.” (Prof. **Polixenia Ardeleanu**)

IRINA PĂCUREȚU: „Îmi place și engleza, dar rusește știu mai bine. Îmi place foarte mult literatura rusă. Vreau să fac Facultatea de limbi străine, rusă-engleză.”

„Preocuparea pentru limba rusă a căpătat în cazul ei valoare de pasiune, tradusă prin multiple activități desfășurate în afara programei de școală, depășind cu mult nivelul unor interese comune amatorilor de limbă rusă.” (Prof. **Ana Cazan**)

GABRIELA VÂRZARU: „M-am hotărît de mult, din gimnaziu: voi urma engleza. Îmi place. Mult. Pe ultimul loc în ordinea

preferințelor? Matematica — deși uneori e frumoasă — și biologia.”

„Două elemente care de multe ori se exclud — fantezia și puterea de analiză — la ea se îmbină fericit, alcătuiind compoziția chimică necesară pilulei succesului. A obținut și anul trecut premiul I pe țară la clasa a XI-a, numai ea din tot Bucureștiul. Evident, la engleză.” (Prof. **Manuela Nace**)

SIMONA CĂLIN: „Voi face engleza. E hotărîre veche. Mai grea? Geografia.”

„Are o sensibilitate rară care îi permite să pătrundă cu ușurință în esența lucrurilor, căutînd, disecînd, conectînd și înțelegînd exact; sensibilitate excelent asociată cu o putere de muncă provenind dintr-o ambiție pozitivă de cea mai bună

calitate. La ea devine cuceritoare această răspicată deviză: „Nu accept locul doi sau trei nici la engleză nici în viață!” (Prof. **Manuela Nace**)

LILIANA MARIN: „Fac engleza dintr-a doua, dar cu mare plăcere cred că dintr-a opta am început s-o învăț. Ceea ce nu înseamnă că nu mă mai uit și acum pe extemporalele dintr-a cincea. Toate, toate le am. Voi urma engleza, bineînțeles. Pe ultimul loc? Matematica.”

„Temperament vioi, chiar zburdalnic, nerăbdarea și neastîmpărul îi dirijează curiozitatea îndemnînd-o să afle și să știe tot. Selectează bine din datele obținute pe cele ce intră în rezonanță cu încrederea și optimismul său.” (Prof. **Manuela Nace**)

„Nu mi-am pus niciodată problema curajului”

(Urmare din pagina 9)

Mie mi se pare că acei oameni care ascund adevărul și produc pagube de neiertat, din frică, comit o crimă. Așa și în producția editorială. E foarte ușor să te ascunzi la adăpostul unor indicații generale și să nu încredințezi tiparului cărți valoroase, din teama de a nu greși. Cînd acționezi în spiritul liniei partidului unde mai e frică și unde mai e curajul?

— Într-adevăr, unde mai e?

— Printre editori, cei mai mulți de valoare și de maximă competență, sînt, de bună seamă, și fricoși sau, mai precis, incompetenți. Ei sînt încorecți și nu au ce căuta într-o asemenea activitate, unde trebuie să fie responsabil, om de înaltă conștiință civică, foarte bine informat. Ei plîng după dispariția cenzurii, pentru că nu mai au spatele acoperit. De ce să n-o spunem: datorită unor astfel de inși, părearea despre editori s-a cam deteriorat. Totuși...

— Da, vă înțeleg, avem totuși editori excepționali, așa cum ați spus și dumneavoastră, care sînt stimă tocmai datorită

profesionalismului cu care își susțin activitatea. Dar spuneți-mi, vă rog, cum colaborați cu autorii?

— Cu autorii buni colaborăm excelent. Cei slabi însă nu înțeleg exigențele noastre. Veleitarii au fost întotdeauna sursa unor scandaluri. N-am să-l uit niciodată pe profesorul **Constantin C. Giurescu**, cit de conștiincios își nota observațiile noastre. Cu unele dintre ele era de acord, cu altele nu, dar cu un autor de talia dînsului se putea comunica. Cum să te înțelegi însă cu un nechemat cu care nu poți avea nici un dialog? Eu, cit am putut, „m-am bătut” pentru scriitorii „dificali”, fie ei mari personalități, fie tineri în formare. Este interesant faptul că „fricosilor” de care vorbeam le este teamă tocmai de scriitorii mari. Și nu întîmplător. Pentru că aceștia au ceva de spus și acest ceva ar putea să le strice liniștea, să le dea insomnii și să-l împiedice de a-și mai putea consuma în tihnă cafeaua și coniacul la Capșa. De așa-zisii scriitori, conformisti și totodată veleitari, nu le este frică, pentru că aceștia nu au idei proprii, nu au ce spune și nu le pot da bătaie de cap. E mai comod așa și pentru unii și pentru alții.

Centenar Nicolae Titulescu

În cadrul aniversării centenarului nașterii lui **Nicolae Titulescu**, eveniment înscris, cum se știe, în calendarul UNESCO, Editura **Scrisul românesc** din Craiova omagiază pe cel care s-a născut în Cetatea Banilor printr-un volum monografic semnat de doctorul în drept **Ion Grecescu**: **Nicolae Titulescu. Concepție juridică și diplomatică**, cu un cuvînt înainte de **Ștefan A. Andrei**. Bogata analiză a operei și activității lui **Nicolae Titulescu** susține afirmația acestuia din 1932, la Geneva: „Eu cred în drepturile imprescriptibile ale omului, ale ființei umane și ale popoarelor, în dreptul la liberă existență a tuturor popoarelor și în consecință în dreptul poporului meu... Eu consider aceste drepturi ca valori eterne, dobîndite cu prețul unor lupte grele și al unor sacrificii de singe de către popoarele civilizate, valori care trebuie să fie afirmate și apărate contra celor care le reneagă și apărate înainte de toate de organizația păcii”. Contribuția lui **Nicolae Titulescu** la dezvoltarea principiilor generale ale dreptului internațional, concepțiile sale asupra multor probleme și instituții ale dreptului

internațional, ca și conceptul diplomatic titulescian îl îndreptățesc pe **Ion Grecescu** să afirme: „Personalitatea și activitatea sa reprezintă o mare strălucire spirituală, o expresie a genului creator al poporului român. Alături de **Nicolae Bălcescu** în politică, **Mihai Eminescu** în poezie, **George Enescu** în muzică, **Victor Babeș** în medicină, **Ion Creangă** în proză, **Nicolae Iorga** pe tărîmul istoriei, **Constantin Brîncuși** în sculptură, **Gogu Constantin** în știință și tehnică, **Henry Coandă** în aviație, **Nicolae Titulescu** în domeniul dreptului și diplomației va ilustra, de asemenea, geniul creator al poporului român și contribuția sa la tezaurul spiritualității universale”.

La Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România a fost organizată expoziția foto-documentară **Permanentă ale politicii externe românești. Centenar Nicolae Titulescu**. Aceasta cuprinde un grupaj de documente referitoare la tradițiile străvechi ale relațiilor de prietenie și bună vecinătate cunoscute încă din vremea lui **Burebista**, acțiunile politice ale lui **Mircea cel Bătrîn**, **Vlad Tepeș**, **Iancu de Hunedoara**, **Ștefan cel Mare**, **Mihai Viteazul**, **Dimitrie Cantemir**, lupta pentru unitate și independență națională din epoca modernă, liilele directoare ale politicii externe a României socialiste. În acest context, expoziția prezintă documente, texte, fascicule, fotografii, obiecte personale privitoare la viața și activitatea lui **Nicolae Titulescu**, începînd cu anii coailăriei, al studiilor liceale și universitare, al intrării în viața politică, pînă la apogeul acțiunilor, sale în arena internațională ca diplomat și ministru de externe al României, ca președinte al Societății Națiunilor. Istoricul **Gelu Maxutovici** ne atrage atenția asupra unor dintre exponate, ele fiind mai puțin cunoscute: o fotografie la ieșirea din Societatea Națiunilor, alta ca semnatar al Antantei Balcanice, un costum de „doctor honoris causa”, un costum de diplomat, obiecte personale, decorații strălucite ale multor state europene primite de **Nicolae Titulescu** ca recunoaștere a meritelor sale în politica internațională, dedicații pe fotografii, facsimile din presa vremii despre prestigiul diplomatului român. (Regina Virvici)

Cei patru lorzi ai revoltei

The Beatles

(IV)

În ochii afaceriștilor, Beatles însemnau mai mult decât un grup de muzică pop plin de succes; erau și o posibilitate de profit. Beatles erau la începutul unei cariere care putea apune într-o săptămână. În lumea model nu se știa niciodată. Chiar ei declaraseră că ar fi fericiți dacă succesul lor va dura cât cel al lui Cliff Richard (făsat în 1958).

Casa de filme „United Artists” făcuse deja în toamna lui 1963 o ofertă lui Brian Epstein: un film cu Beatles, de turnat în anul următor. Din partea casei de filme s-a dus la Londra producătorul american Walter Shenson și, împreună cu Bud Orenstein, reprezentantul lor local, au avut o întrevedere cu Epstein. Walter Shenson își amintea: „Îl cunoșteam pe Bud Orenstein bine și m-am dus la el acasă înainte să vină Brian, ca să pregătim discuția. Filmul avea un buget mic, cu puțin de plătit în avans. Eu și Bud am hotărât să-i oferim lui Brian și Beatles-ilor 25 la sută din profituri. Apoi a sosit Brian. Părea foarte drăguț. I-am propus întâi salariul la care ne gândisem, 25.000 de lire, pentru cel lucrat de Beatles la film și el a fost de acord. Apoi, l-am întrebat, „d-le Epstein, ce procent din profit l-ați considera corect pentru dvs?” Brian s-a gândit puțin, apoi a spus: „În nici un caz mai puțin de 7,5 la sută.”

Nici David Jacobs, avocatul angajat de Brian pentru „NEMS Enterprises”, n-a călcat cu dreptul în primele afaceri legate de Beatles. Mickey Mouse al lui Walt Disney

adusesse profituri considerabile prin vânzarea unor produse cu imaginea lui. Ținând seama de faima crescândă a grupului Beatles, se putea încerca același lucru cu ei în Anglia. David Jacobs a vorbit cu Nicky Byrne și acesta din urmă a inventat imediat firma „Stramsack” pentru vânzarea produselor cu chipul Beatles-ilor. S-au gândit și la o a doua firmă, „Seltaeb” (Beatles scris invers), pentru vânzarea pe piața americană, dacă această întreprindere se dovedea rentabilă. Nicky Byrne a povestit cum a încheiat contractul cu David Jacobs: „Eram la avocatul meu. David Jacobs mi-a spus: „completează cu procentul pe care îl vei lua din afacerea asta.” Am scris prima cifră care mi-a venit în minte, 90 la sută. Spre uimirea mea, David Jacobs n-a protestat deloc. El nu s-a gândit că eu voi primi 90 la sută, ci că Beatles vor primi 10%. A adăugat „10 la sută e mai bine decât nimic”.

Alte lucruri neașteptate aveau să se întâmple celor 4 Beatles. Au început anul 1964 cu o dezamăgire. Brian aranjase 5 săptămâni de petrecut seara pe scena „Olympie” din Paris. După primul concert, stăteau toți 5, triști, în camera de hotel: nu plăcuseră publicului francez. Dar începuseră să uite de eșecul lor chiar din acea seară când primă vestea că „I want to hold your hand” era pe locul întâi în Statele Unite. Dacă publicului francez nu-i plăcea, vor încerca și cu cel american.

Când, la 7 februarie, coborau din avion pe aeroportul J.F. Kennedy din New York, au fost surprinși să vadă că mii de tineri americani veniseră să-i întâmpine, cu o zarvă mai mare decât cea de la plecarea, de pe aeroportul din Londra. Atât ei, cât și șefii firmei „Capitol”, care le scosese „I want to hold your hand”, în al cărui succes nu credeau, se așteptau ca de la aeroport să meargă nebăgați în seamă la hotel. Totuși, mii de tineri țipau din răsuperi, către ei. O tină ră se aruncă peste cordonul format de polițiști, strigând „acea sint!” Alți admiratori zgometoși îi așteptau în fața hotelului.

În cea mai mare parte primirea aceasta s-a datorat lui Nicky Byrne, cu motivul de seamă de a-și dezvolta și aici industria sa de vânzare a produselor Beatles. Venise în Statele Unite înainte de sfârșitul anului trecut și observase că muzica Beatles-ilor putea găsi acolo o piață bună. O casă oarecare de discuri, „Vee Jay”, editase câteva cintece cu ei care se vindeau încet și bine. Firma „Capitol”, care încheiase contract cu „Parlophone” pentru desfacerea discurilor Beatles în Statele Unite credea contrariul; dar, văzând că „I want to hold your hand” se vindea bine, hotărî reeditarea și, la insistențele lui Nicky Byrne, alocă în grabă 50.000 de dolari pentru publicitate. Beatles urmau să vină pentru concerte în februarie. Tipăriră afișe și abilități de lipit pe mașini pe care scria „vin Beatles-ii!”

Nicky Byrne a comandat, cu puțin înainte de sosirea lor, tricouri cu chipurile celor 4 Beatles și a aranjat cu 2 posturi de radio să anunțe din sfert în sfert de oră că cine îi va întâmpina pe Beatles la aeroport va primi gratis un tricou cu chipurile lor. Astfel, la sosirea lor au asistat, pe lângă mii de tineri, 100 de polițiști și 300 de ziariști.

Show-ul de televiziune al lui Ed Sullivan din 9 februarie a fost urmărit de 70 milioane de telespectatori. Beatles au cântat 5 cintece, încheind cu „I want to hold your hand”. În zilele următoare au dat 3 concerte, cu toate biletele vindute. Au mai apărut o dată în emisiunea lui Ed Sullivan, apoi s-au întors în Anglia pentru a începe lucrul la primul lor film.

Se făcuseră deja 1,5 milioane de cereri în avans pentru următorul lor single, care avea să fie „Can't buy me love”. „Parlophone” le reedita în continuare cintecele; „Capitol”, în S.U.A., hotărî să le publice LP-urile de până atunci, dar nu cu ordinea cintecelor apărute în Anglia.

John Lennon și-a publicat prima lui carte, „John Lennon in His Own Write”, o scurtă culegere de schițe și poezii umoristice, în mare parte bazate pe jocuri de cuvinte. În

același timp, locurile 1-5 din topul „Billboard” erau ocupate de cintecele lor. La fel, în Australia, la sfârșitul lunii martie primele șase locuri erau cintece cu Beatles. Brian Epstein, mai ocupat ca niciodată, avea din ce în ce mai puțină grijă de ceilalți cântăreți pe care se angajase să-i reprezinte.

În iunie, Beatles au plecat într-un turneu lung: Olanda, Hong Kong, Australia, Noua Zeelandă. Ei însuși puteau vedea că „beatlemania” se răspândise în toată lumea. Ca și în turneul următor, în 23 orașe din Statele Unite, viața lor însemna doar spectacole, hotel, mașină și avion. Ringo Starr spunea: „Rareori apucăm să vedem orașele, trebuia să rămânem mereu în camera de la hotel. Închidam tot etajul, dar noi ajungeam în cele din urmă în toaletă. Acolo era cel mai bun loc, unde puteam fi noi înșine. În preajma noastră erau mereu milioane de oameni: doar în toaletă nu se puteau ține după noi. Acolo stăteau de vorbă, spuneam glume sau chiar ne salutăm prima oară în ziua aceea.”

Între timp, „Parlophone” a scos un nou disc cu ei, cu 4 cintece, intitulat „Long Tall Sally”. Cintecele erau în continuare „rock-and-roll”, pe gustul publicului — mai ales în Statele Unite —, dar ei și George Martin se străduiau ca fiecare cîntec să aibă ceva nou.

Noul lor album, „A Hard Day's Night”, apărut în iulie, conținea pentru prima dată numai cintece compuse de ei. Toate fuseseră compuse pentru film, dar numai cele de pe fața A au apărut în coloana sonoră. Succesul lor era hotărât dinainte de apariție și același lucru s-a întâmplat și cu filmul lor a cărui premieră a avut loc la 6 iulie.

Turneul din Statele Unite a fost din nou plin de succes și de oboseală. Pretutindeni se găseau primari, senatori, neveste de senatori, serifi și ajutoiri de serifi care vroiau să-i vadă și să schimbe câteva cuvinte cu ei. Unii invalizi au fost aduși în cabinele lor, ca să-i atingă, sperând că în felul acesta se vor însănătoși. La o recepție de la ambasada engleză, o admiratoare tăie deodată o suviță din părul lui Ringo; John se infurie și începu să insulte pe toată lumea.

Ziarele descriu tot ce făceau și ce spuneau. Interviuurile lor erau mereu pline de haz și de umor și tot ce era legat de ei, bine sau rău, era privit într-o lumină favorabilă. (Întrebat „cum găsiți America” de un reporter, John Lennon a răspuns: „De la Groenlanda o fac la stînga”. Ringo Starr a fost întrebat ce-l înspăimînta mai mult, bomba cu hidrogen sau mătreața, și a spus: „Bomba. Cu mătreața ne-am obișnuit”.

Un alt single de succes a apărut în toamnă, „I feel fine She's a woman”, apoi un nou album intitulat „Beatles for sale”. LP-ul conținea iarăși 8 cintece originale, restul fiind versiunile lor ale unor cintece rock-and-roll.

John și Paul compuneau în continuare cintecele împreună. Adesea se iveau neînțelegeri, fiecare ținea la părerea sa, dar de cele mai multe ori astfel se ajungea la o cale-tate mai bună. George Martin era întotdeauna prezent cu sfaturile sale de specialist. Cel 4 Beatles nu cunoșteau notele. Paul spunea în 1967: „Am încercat odată să studiez muzica cu un tip care-i un profesor grozav. Dar aveam prea multe teme de făcut. Într-un fel mă blochea chiar și muzica sub formă de puncte mici și negre. Pentru mine e ca scrierea braille”.

În 1964 Beatles aveau succes în toată lumea, nu numai în Anglia. John și Ringo aveau 24 de ani, Paul 23, iar George 22. Brian era cel mai învâtit impresar. Nu împlinise 30 de ani și deja o firmă se oferise să cumpere „NEMS Enterprises”, iar alia din S.U.A. îi oferise 3,5 milioane de lire sterline pentru contractul de impresar al grupului Beatles. Refuză ambele oferte, după ce s-a gândit bine.

(Va urma)

G. BUNESCU

Beatles

După moarte vine viață,
După noapte vine zi — Beatles,
Vine muzica pe lume
Să avem ce mai iubi — Beatles.

Este muzica mai modă decât simpla modă,
Nu-i un fenomen intimplător
Și a fost cîndva în lume, a fost o trupă Beatles
Și avea un mare viitor.

O, Beatles!
Beatles...

Este muzica mai forte ca războiul rece
Și vibrau freneticele corzi,
Harrison, McCartney, Ringo și un sfînt John Lennon,
A avut revolta patru lorzi.

O, Beatles!
Beatles...

Este muzica mai vie decât autorii,
Muzica rămîne și ei pier,
George și Paul și Starr mai cîntă, mai respiră încă,
Doar John Lennon tace rock din cer.

O, Beatles!
Beatles...

Totuși muzica-i mai modă decât orice modă,
Va renaște tot ce am iubit
Va mai trage cu chitara-n parlamente Beatles,
Va mai fi o înflorire Beat.

O, Beatles!
Beatles...

Este muzica mai dulce decât muzicanții,
Ei devin bătrîni, rămîne ea,
Ca o boală incurabilă din firea noastră
Se va ridica și va-nvia.

O, Beatles!
Beatles...

Este muzica mai bună ca o terapie,
Pacienții trăiesc și medici mor,
Generația aceasta s-a tratat cu Beatles
Și noi toți trăim în locul lor.

O, Beatles!
Beatles...

ADRIAN PAUNESCU

GHEORGHE TOMOZEI

Torța

Îți mîșine foamea,
Îți beau setea.

Stau îngropat în carnea ta
din care abia la primăvară
mă vor extrage.

Sînt mărul ce mușcă
gura ce-l mușcă
sînt apa care mestecă
buze și dinți.
O torță de poftă
sălbătice.
Numai iubindu-te,
te strig cu numele tău
latinesc...

Tipografia infernală

1.
Ar trebui să spun că vine iarna
cînd inserîndu-te mai pierzi un semn
— dar trupul tot e un sertar cu semne —
pe care păsările umblă, reci
uitînd să zboare și uitînd să fie;
atît de străvezii aceste păsări
încît le vezi și oasele, sub cîntec...

2.
Un nume nerostit cu chei de sare
sparge carcasa unui graț uitat
învînd albastre litere de frică
pe care, tipograf, le-avea în fraze
al căror sens urmează-a-l dezveli
și-așfel devălmășese un cînt de leagăn

cu textul unei condamnări și astfel
un te iubesc urmează blasfemiei
și-s una, vivat viața! vivat moartea!

3.

Iarna-i tipografia infernală
care celebre scrieri le combină,
cartea de telefon cu cărți de vise,
mersul dirij-bilelor și anuarul
liceului Ienăchită Văcărescu,
turistice prospecte din Ninive,
romanțuri, drame sombre și sonete...

4.

Doar noi sub ceasul din bucătărie,
cînd iarna-i pune decorațiile toate
cîșim un blid din strălucirea sa,
încunjuți de table și satire
stăm privegheați de plită ce învie
din graiuri vechi dar niste pale dîre
și ne-ntrebăm „Mîncăm?”

„Ne vor mînea?”
Sărmane umbre, semne disperate,
Romeo,
Julietta —
ai cărții de bucate...

Un fel de seară

Bună dimineața! dar nu e dimineață,
e tot un fel de seară.
E seara de ieri seară în dimineața asta
și ești mai tînăr cu noaptea netrăită
și-asa te stingi în trecut,
așa scazi
doar tu mîșorot
între lumi dilatate de plai
de parcă ți-ai început pruncia cu moartea
și tot ce-a urmat
după ea
a fost doar o moarte
ajurare de ferigi...

Call

Cali bătrîni trînd spre abatoare
îndîl, mărgearuri și roind și asil,
ei, blînzi ce, ea niste serpi ai casii
ne-au privegheat pereții-a elătinare.

Niei expetele nu-și vor mai întoarce
cu coamele tot falnice, vibrînd,
ei galopînd pe nouri și pe vînt
pe lung de săbii și săgeți de arc.

Ei mîșcă-n mers biblioteci de oase,
eu biblîi îngropate-n palimpseste,
foi de papirus, pergamente roase,
caligrafii de singe, pe mătase;
ei ni-s speranța dacă, peste crește
mai e vreun țărîm necunoscut. Și este!

-flacara

PENTRU MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

Sisif trăiește

3.

Cézanne. Autoportret.

In fapt, impresionismul ne amintește filosofia lui Don Juan, nu a lui Sisif. Și ar fi trebuit, poate, pentru a ajunge la Cézanne, să încep cu asta.

Așadar, ce vroia Don Juan? De ce a ales să înceapă mereu? Pentru el, o pasiune e pierdută chiar în momentul când e cucerită. Și nu se poate cucerire fără trădare. Din perspectiva sa, eternitatea însăși nu e altceva decât un șir nesfârșit de clipe, un șir nesfârșit de cuceriri și trădări. Drumul spre absolut e presărat cu victorii abandonate. Orice popas e intolerabil și orice amănare mortală. La urma urmei, ce

sint amintirile dacă nu un prezent defunct? Și ce este viitorul dacă nu un prezent așteptat? Pe unul nu-l avem. Pe altul nu-l avem încă. Avem doar clipa care trece. Și tocmai ei să-i întorcem spatele? Nu, nu „carpe diem”. Asta e altceva. „Carpe diem” e o renunțare, o renunțare la totul în afară de ziua de care te agăți ca o iedăre. Pe cind „clipa” lui Don Juan este totdeauna o treaptă.

Un impresionist numără peisajele ca și Don Juan pa-siunile. El caută adevărul acolo unde toți au crezut că locul e gol: în efemer. Nu e nimic mai absolut decât efemerul. Nu e nimic mai adevărat decât clipa, iată paradoxurile picturii impresioniste. Așa cum Don Juan părea să spună: Nu e nici un drum mai durabil în dragoste ca trădarea. Pentru că ea îți permite să reincepi continuu. Și ascultându-l, ne-am putea întreba: oare nu ne-am înșelat văzînd în Don Juan doar „nestatornicul”? El nu respinge decât pentru a păstra. Fuge de o dragoste anume, pentru a rămîne fidel ideii absolute din ea. A pierdut un izvor? Și-a păstrat setea însă. Să nu uităm că Don Juan moare cum ar fi trebuit să moară Galilei, fără să-și renege părerile.

S-a zis: bolboroseala nu înseamnă cuvînt și, dacă nu găsim ceva, căutarea n-are nici un rost. Dar aceste vorbe ale lui Eugenio d'Ors nu sint totuși prea drastice? Cite linii de sosire, cite adevăruri certe există în artă? Greu de spus. În schimb, știm sigur că ne-a dat drumul spre ele. De aceea nu doar ce-au găsit impresionistii e important. Nu i-am putea înțelege pe prietenii din tinerețe ai lui Cézanne, nici ostentația cu care și-au continuat drumul în ciuda corului de ironii care i-a însoțit, fără să observăm că, prin ei, arta a recunoscut, practic prima oară, eșecul eforturilor sale de a atinge altceva decât clipa. După atîtea secole în care arta nu încetase să caute în jurul ei eternitatea, impresionismul pare dintr-odată convins că întreaga bogăție a lumii trebuie căutată în ceea ce trece ireparabil. El așază clipa pe altarul gol al eternității, cu risul de a ne arăta că în timp ce cuceream această clipă am și pierdut-o. Căci dincolo de sărbătoarea impresionistă se ascunde și o amară renunțare.

În acest punct din evoluția artei intervine Cézanne.

Nemulțumit de ceea ce a pictat alături de foștii săi prieteni, el încearcă să reintroducă eternitatea în artă și să împacă clipa impresionistă cu ea. Cézanne nu s-a putut consola cu sărbătorile efemere și cu focurile de artificii impresioniste. A vrut să facă din impresionism, după expresia lui, „ceva solid și durabil ca arta muzeelor”, cău-tînd, ca un constructor, partea rezistentă, ascunsă, din lucrur. Îi îndemna pe pictori să privească natura, dar aten-ție la explicația pe care o dădea indemnului său: „pentru că în natură nu ne putem vedea decât pe noi”. Aici se află după părerea mea cheia înțelegerii lui Cézanne. Cei care au reținut numai încăpățînarea lui de a lucra după natură s-au oprit la jumătatea drumului. De fapt, spunînd că dorea să-l refacă pe Poussin după natură, Cézanne a spus deajuns de clar că arta nu poate renunța nici la muzeu, nici la căutare. Nici la eternitate, nici la clipă. Cu cuvintele cunoscute, ea bolborosește din cînd în cînd ceva nou și, la început, de neînțeles.

Ceea ce înseamnă că ruptura lui Cézanne cu impresio-nistii e aproape simbolică și ea nu se doarește doar ca-racterului său dificil. Singur în refugiu său de la Aix, Cé-zanne a rămas singur și în visul său estetic.

Locul lui Don Juan l-a luat Sisif.

Oare cei doi nu seamănă? De cite ori urcă Sisif mun-tele? De o mie trei ori? Nu e fiecare ascensiune o clipă? Și nu e muntele eternitatea însăși? Și ce e rostogolirea stîncii? Nu cumva un nou început? Însingurat între spe-ranță și eșec, ce-l mai desparte pe Sisif de Don Juan în-singurat între iubiri și trădări?

Nu mai că Don Juan e mai degrabă izolat, în vreme ce Sisif e singur. Iar izolarea nu este, chiar dacă pare, ace-lași lucru cu singurătatea. Din izolare putem ieși mult mai ușor decît din singurătate. Pentru că a ieși din izolare de-pinde numai de tine, în vreme ce a ieși din singurătate de-pinde mai ales de alții. Don Juan are oricînd șansa de a se opri din cursă. Destinul lui Sisif, în schimb, e să rămî-nă pînă la sfîrșit pe muntele său și să caute chiar în singu-rătatea acestui munte curajul de a spera.

Cum face Cézanne. El a trădat impresionismul, dar prin această trădare i-a făcut cel mai mare serviciu, ferindu-l de primejdia de a-și transforma libertatea, plătită scump, într-o nouă captivitate și de a se consola cu reflexele cli-pe. L-a adus, adică, pe Don Juan și l-a pus să privească muntele lui Sisif; clipa a reinceput să bolborosească nu-mele secret al eternității. Într-un fel sau altul, aproape toți pictorii moderni îi sînt de aceea debitori soțiarului de la Aix. Cum spunea cineva, dacă pictorii par în prezent să alerge atît de repede, Cézanne i-a învățat să meargă.

În ultimele lui peisaje, muntele se îndepărtează, umbra se luminează pe măsură ce urcă, iar sus, muntele atinge parcă și cerul și moare.

OCTAVIAN PALER

Clasicii,

contemporanii noștri

Filozofia și viața
în concepția
tînărului Maiorescu

Multă vreme, filozofia a fost in-deobște redusă la rezultatele crea-ției filozofice concretizate în siste-me sau în concepții cuprinzătoare. Gîndirea filozofică vie și celelalte forme de manifestare a spiritului filozofic au fost ignorate, iar gînditorii care practicau filozofia și o utilizau în abordarea marilor pro-bleme sociale și spirituale din via-ța umanității sau a poporului lor n-au fost considerați demni de a intra în istoria filozofiei. Reușind să surprindă logica internă a fie-cărui sistem filozofic în parte, a-ceastă metodă nu este însă în stare să surprindă logica internă a dez-voltării filozofiei în ansamblu, fe-nomenologia spiritului filozofic și semnificația creației filozofice din diferite epoci. Neajunsurile acestei metode sint și mai mari cînd e vorba de istoria filozofiei în ca-drul culturii naționale.

O consecință a limitării filozofiei la creația de sistem sau concepții cuprinzătoare este lipsirea culturii române din a doua jumătate a veacului trecut de seva ei filozo-fică. Înțelegînd în acest fel filozo-fia, unii au tras concluzia că, din rîmment ce Maiorescu, de pildă, n-a creat un sistem filozofic, nu trebuie să-l includem în istoria filozofiei, să-l reconstituim orizon-tul filozofic, să-l cunoaștem ideile pe care le-a susținut, influențele pe care le-a suferit sau pe care le-a exercitat. Ca și cum filozofia ar pluti undeva în sfere extra-terestre, fără nici o legătură cu viața socială și spirituală. Dar „filozofia nu plutește undeva în depărtări — scria Maiorescu — ci este legată de orice activitate spi-rituală”. Ca și celelalte ramuri ale culturii, filozofia este o manifesta-re a vieții spirituale, este legată de întreaga viață socială și parti-cipă la metamorfozele societății umane în toate compartimentele ei. „Caracterul filozofiei vremurilor noastre însă constă în faptul că a renunțat la izolarea ei; ea nu mai există și nu mai poate exista ca o știință riguros diferențiată cu care te indelețnicești în mod siste-matic și exclusiv; acum ea pă-trunde în viață... Atunci cînd ome-nirea este nemulțumită de starea de lucruri existentă — scria Maiorescu în 1860 — mințile cele mai luminate se adîncesc în gin-dire făurînd un ideal din sinteza elementelor contradictorii”.

Filozofia n-a trăit doar din pro-pria ei substanță, numai din fon-dul ei propriu de idei, ci s-a ali-mențat, s-a îmbogățit și s-a im-prospătat cu idei provenind din ansamblul vieții sociale și spi-rituale, din științele naturii și din cele umaniste, din literatură și din artă. Ca și celelalte discipline spirituale, filozofia are două di-mensiuni principale: 1) una inte-gratoare, ca formă de viață a so-cietății, participînd la transformă-rile ei, ca expresia cea mai înaltă a conștiinței popoarelor în diferite epoci, și 2) una autonomă, de afir-mare specifică a creativității spi-ritului uman, manifestată în mo-dul cel mai autentic și în forma supremă în sistemele și concepțiile filozofice despre lume și viață.

Între aceste două laturi ale fi-lozofiei există totdeauna o legă-tură. Ele nu se manifestă însă în mod egal în toate epocile și în toate concepțiile filozofice. Există perioade cînd bazele și natura noii culturi sint deja cristalizate, cînd cultura respectivă a intrat pe orbita ei proprie și își urmează procesul de maturizare evolutivă, de diferențiere și de autonomizare a valorilor ei. În asemenea pe-riode — filozofia clasică greacă, filozofia modernă din secolul XVII, filozofia clasică germană — au fost elaborate marile sisteme filo-

zofice. Atunci s-a afirmat mai pu-ternic dimensiunea specifică a fi-lozofiei, fără să rupă însă legătura cu viața socială și spirituală a popoarelor. În alte epoci, de mari transformări sociale, de criză sau de revoluție, cînd se schimbă mo-dul de viață și de gîndire și atî-tudinea față de existență, cînd toate formele de viață sint anga-jate în efortul general de trans-formare radicală, filozofia, ca ex-presie integratoare supremă a conștiinței sociale, își introduce seva gîndirii mai mult spre ră-dăcinile copacului comun spre a-l consolida vitalitatea, decît spre coroană, pentru înflorire specifică. Atunci, spiritul filozofic nu se cri-stalizează în sisteme definitive ci se constituie în energii active, iar ideile filozofice devin **idei-forțe**. Asemenea epoci au fost Renaș-te-rea, iluminismul, stînga hegeliană și marxismul în Germania etc. În cultura română modernă, ilumi-nismul și pașoptismul au consti-tuit asemenea perioade, iar a doua jumătate a secolului trecut a consti-tuit o perioadă de tranziție, cînd se desfășoară procesul de matu-rizare a culturii și de autonomi-zare relativă a formelor de crea-ție spirituală — știință, filozofie, literatură, artă. Afirmarea origi-nală a creației filozofice ca fe-nomen normal a găsit condițiile fa-vorabile abia în prima jumătate a secolului al XX-lea. Privite nu-mai prin prisma creației de siste-me filozofice originale, epocile de mari transformări sociale apar mult mai sărace și mai puțin ori-ginale în ce privește fondul de idei în raport cu epocile filozofiei clasice, fiind dependente de ace-s-tea. Aici trebuie schimbat însă unghiul de vedere și criteriul de apreciere a gîndirii filozofice. Ori-ginalitatea nu mai apare în ela-borarea de sisteme filozofice, adică în manifestările particulare ale spiritului filozofic, ci într-o nouă formă de filozofie, în utilizarea specifică a gîndului filozofic. În „Filozofia iluminismului”, Ernst Cassirer, recunoscinde lipsa de ori-ginalitate a acestei filozofii în ra-port cu cea din secolul al XVII-lea, găsește în iluminism o nouă formă de afirmare a spiritului fi-lozofic, care și manifestă origina-litatea în ansamblu. În ciuda de-pendenței sale teoretice de secolul al XVII-lea, „iluminismul — scrie filozoful german — a creat o for-mă de gîndire filozofică deosebită și absolut nouă. Chiar și atunci cînd preia și elaborează o gîndire deja existentă, cînd... construiește exclusiv pe baze furnizate de se-colul al XVII-lea, tot ce preia de-bindeste în mișcările sale o semni-ficație diferită și deschide un nou orizont filozofic. Într-adevăr, acum se privește cu altă ochi și se de-termină în mod diferit de cel di-nainte procesul universal de filo-zofare... Toate conceptele și pro-blemele filozofice pe care secolul al XVIII-lea pare să le fi primit pur și simplu din trecut se schim-bă și ele și sint supuse unei ca-racteristice mutații de semnifica-ție. Din forme fixe și desăvîrșite, ele devin energii active; din sim-ple rezultate, devin imperative”.

Remarcăm marea asemănare în-tre filozofia iluministă și cea pro-movată de Titu Maiorescu. Acest fapt ne îndreptățește să-l aplicăm aceleași criterii de valorificare pe care le-a aplicat Cassirer ilumi-nismului și să renunțăm la abso-lutizarea criteriului creației de sistem. Dealtfel, în ultimă instan-ță, nu este vorba atît de persoana lui Titu Maiorescu, cît mai ales de gîndirea filozofică românească, al cărei exponent autentic a fost el în acea perioadă.

Deși nu s-a cristalizat într-un sistem, gîndirea filozofică a lui Titu Maiorescu a reprezentat o altă formă de manifestare a spi-ritului filozofic, de aceeași esență ca a iluminismului francez, cu deosebirea că s-a inspirat din fi-lozofia clasică germană. Funcția filozofiei este însă aceeași: de călăuză în acțiunea de transfor-mare socială și spirituală, de li-chidare a vechii culturi cu struc-tura și ierarhia ei de valori, cen-trate în jurul religiei, și de con-struire a unei culturi moderne, cu totul noi, întemeiată pe rațiune, pe știință și pe afirmarea valori-

lor umane autentice în literatură și artă. În acea vreme, forma de gîndire filozofică de care cultura română avea nevoie, nu era sedi-mentarea ideilor în tipare fixe și congelarea în sisteme, ci de descă-tușarea ideilor din sistemele în care erau închise pentru a deveni idei-forțe, energii active în pro-cesul general de modernizare so-cială și spirituală. Titu Maiorescu a fost principalul reprezentant al acestui mod de manifestare a spi-ritului filozofic în cultura romă-nească. Ideile pe care le-a selectat din filozofia germană au fost re-gîndite de el, contopite într-o nouă unitate, determinată de finalitate specifică și „supuse unei caracte-ristice mutații de semnificație”. Importanța gîndirii sale filozofice nu consta în elaborarea unei con-cepții originale care să explice o lume gata făcută — ca în filozo-fia occidentală a vremii — ci în modul original în care a selectat și utilizat idei și teorii din arse-nalul filozofiei europene pentru construirea unei lumi noi, moder-ne în România. Titu Maiorescu a coborît filozofia din cerul specu-lației abstracte și, la fel ca ilumi-nismul, a introdus-o în labora-torul construirii vieții moderne a propriului său popor, unde își găsea întemeierea și motivarea.

Ca și iluministii, Maiorescu a criticat filozofia de sistem, care-i apărea ruptă de viață, străină de nevoile societății și culturii. Fi-lozofia de sistem, închisă în sine, a pierit — scria Maiorescu în 1860. Societatea cere luminile gîndirii filozofice: „Cu ele se va hrăni, din sucul lor cultura își trage substanța”. Maiorescu a mers chiar mai departe decît iluminis-mul în legarea filozofiei de viață, de nevoile și aspirațiile omului. „Dacă știința se îndepărtează de omenire, nu valorează nimic... — scria el la vîrsta de 18 ani. Acesta este lucrul cu adevărat mare: a scoate din sine, cu deplină conștiință, adevărul etern și a-l in-troduce în viață. Tot restul e a-proape zero”. Cu aceste convin-geri despre misiunea filozofiei, atunci cînd a cunoscut cartea lui Feuerbach, „Principiile filozofiei viitorului”, i s-a părut că citește propria sa confesiune. „Parc-ar fi vrut să-mi scrie confesiunea mea proprie, așa ne nimerim”, nota el în martie 1859. Sub influ-ența filozofiei lui Feuerbach, tendințele umaniste spontane ale gîndirii sale s-au accentuat și au căpătat expresie conștientă. Legătura filozofiei cu viața reală și cu aspirațiile omului spre o viață nouă devine un program al fi-lozofiei sale, un standard de lup-tă: „Să răzuiim spre o viață nouă, plină de prospețime! Să contoinm știința cu viața reală, să evadăm din celulele înăbușitoare ale spe-culației abstracte! Iată stîndardul științei actuale, iată vocația ei so-cială. Iar filozofia, mai mult de-cît oricare altă indelețnicire, are datorită să țină seama de această vocație socială”.

Aceasta a fost filozofia care l-a însușit și l-a călăuzit pe Maio-rescu în problema construirii cul-turii moderne în România. Refor-ma culturii și a societății romă-nești, preconizată de el, își are temei în natura filozofiei pe care a adoptat-o încă din anii forma-ției sale spirituale — 1859—1861 — și nu în ideologia politică con-servatoare, de care a fost străin pînă în 1871. O spune explicit unul din foștii săi discipoli, în 1904, deci la 44 de ani după pu-blicarea „Considerațiilor filozofice” (și probabil cu aprobarea, dacă nu chiar la sugestia lui Titu Maiorescu). În „Einiges philosophi-sche...” — scrie M. Dragomirescu — „iese la iveală caracteristica întregii sale activități: tendința de a aplica înalte probleme ale fi-lozofiei la viața actualității și de a le da astfel o putere de viață ce le face interesante pentru toți”.

SIMION GHIȚĂ

Iubirea de frumos

Grünewald

Marele învățat, bizantinologul Wilhelm Nyssen, autorul cărții în limba germană despre frescele mo-nastirilor moldovene, a ținut zile-le acestea, la București, o confe-rință ilustrată cu diapozitive asu-pra celebrului triptic de la Col-

mar (Franța), datorat genialului pictor Matthias Grünewald, despre care s-a scris enorm, cel puțin ca și despre Capela Sixtină, operă de sinteză și referință pentru toată cultura europeană din pragul Renaș-terii.

Este o bucurie pentru noi de-a revedea această capodoperă lingă care am stat atîtea zile, de atîtea ori, în anii studenției, asupra că-reia am făcut noi înșine cercetări, din adîncă iubire declanșată în su-flet de frumosul adevărat și slujitor.

Nyssen, în cartea sa despre Grü-newald, merge poate cel mai adînc cu exegeza sa din cite s-au scris pînă acum, familiar fiind ca pu-țini alții cu literatura, cu poezia și spiritualitatea medievală care l-au hrănit pe Grünewald, lucrînd pen-tru bolnavii de cîmă ocoliți de călugării antoniți din acest cămin-spital de la Colmar, unde hăruitul pictor a venit cu arta sa de geniu ca să-i mîngie și să-i întărească sufletește pe cei suferinzi de această boală nefericită.

IOAN ALEXANDRU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

8 PAGINI,
VINERI,
30 APRILIE
1982

Un interviu despre teatrul pentru copii

I LOVE YOU OSCAR WILDE. Municipiul Constanța, cu o pulsație de viață internațională, vă cinstește opera: „Copilul din stele” educă și cizează în templul Thaliei spiritul celor care miine vor fi muncitori capabili, magistrați luminați, ingineri de valoare, medici emeriți. Dintr-o elementară datorie a conștiinței, acest articol apare cu destulă întîrziere, ca problematică, deoarece documentația subiectului propus a dus la câteva constatări oarecum interesante.

Teatrul de păpuși este pentru noi o viitoare problemă și totalul acțiunii reale l-am plasat la Constanța, deoarece aici s-a găsit, credem noi, un fel de răspuns la ceea ce va trebui să facem în mai multe județe. Astăzi stăm de vorbă cu Cristian Pepino, titularul regizor al secției de păpuși, din acest mare oraș.

— Ce este un teatru pentru copii?

— Un teatru pentru viitoarea populație a acestei țări, ne mărturisește regizorul Cristian Pepino. El trebuie să fie locul unde un om în creștere vine înțelegând de la vârsta de 3 ani pînă la pubertate ca să-și hrănească mintea de la acest „cup-tor de aur” sau ceea ce se cheamă „aluatul sufletului”, fără de care lumea nu ar fi decît o contabilitate stupidă.

— Și?

— Bineînțeles că ceea ce spun se cunoaște, toată lumea știe, noi avînd doar meritul să le reamintim. Provin dintre regizorii absolvenți de teatru pentru adulți. La Constanța am fost invitat prin 1979 cînd am pus în scenă „Prințesa și ecoul”, dată cînd am și fost încadrat aici. Dintr-o dată a început să mi se vin-ture pe la ureche vorbe de genul „maestre, e o piesă timpită, dar are prin ea ceva drăguț, pentru copii, ce zici, încercăm?”, de parcă, continuă interlocutorul, copiii ar trebui să citească și să vadă numai piese timpite.

— Foarte adevărat!

— ...Nu există ceva mai nociv pentru lumea celor mici decît spectacole în care actorii (văd uneori la televiziune) vorbesc fonfăit, petic, dînd glasului intonații bizare, pitigălate, scîncite, crezînd în felul acesta că se fac mai înțeleși de copii. Eroare! În dramaturgia pentru copii, în toate cazurile, fără nici o excepție, trebuie să existe maximum de inteligență pentru că (azi pot să-mi permit), o spun din experiență profesională, un copil se sizează imediat pe cel care calcă regula jocului...

— Vă rog, continuați.

Doctorul Ciocan

Gara Mediaș. Dimineața, ora 4.20. Vin de la Reghin, oraș totdeauna bun de teatru, cu frează; cafeneaua de sub hotel, frecvent stup de consumatori, și madam Pârlea, de la Telefoane, pasionată amatoare de spectacole, căzîndu-se stăruitor să ne obțină Bucureștiul, care „nu intră”... Localnic, merituosă interpretă a Wandei din „Gaietele”. Afisele prinse pe pînă la un doctor mi-au fost rase fără urmă. Preferam să facă licență, o lama, fereastră în ele, decupînd baletul cu chitari, genunchi aeriini și miinile în înalt, a adio. Tot ar fi rămas ceva. Orașul stăpînește înălțimea, peste Mureș, „Zorba” lui Kazantzakis, îl găsesc în librării, filozof. Demult, pe-atunci jucam în coșmella cinematografului, mă întorceam după spectacol, noaptea, la vagon, cu Mania Antonova. Singularea tragediană, cucernic pasionată de trăirea dintre reflecție, în afară de transmisese în suflul orașului dificilul rol al Floriei din „Tosca” lui Victorien Sardou, călcase și toate costumele din piesă (de epocă) deoarece cabiniera ne lăsase, stergînd-o la București. Artistă, fîrnată, extenuată, își împleticea pașii în noapte, pe caldarimul aspru, în drumul destul de lung pînă la gară. Nu era burniță, ca altădată, ci rece, de parcă și noaptea ar fi fost încercată de nesomn...

Cînd am trecut podul peste Mureș, să dăm colțul la stînga spre stație, a mișt o lumină în fereastra unei crîme de oștii de ani acolo. Tragediana, prinsă de brațul meu, mi l-a strîns, rugîndu-mă:

— Dă-mi o țuică (totdeauna bea numai vin), sunt ca un tăietor de lemn după o zi plină...

— Copilul are, în primul rînd, o reacție imediată, puternică și este foarte greu să-l păcălești. Axiomatic ar zice, copilul se joacă cu bucurie și va participa la jocul păpușii (actorului) dacă simte în jocul acesteia bucuria unui spectacol în care întodeauna cei buni îi vor învinge pe cei răi, unde dramele sînt excluse la sfîrșit și unde Ea și El, băiatul și fata, vor rămîne totdeauna fericiți.

— Dumneavoastră înrușiți teatrul de păpuși cu filmul de animație?

— Nu, mai mult se înrușează, dacă-i musai să aibă neamuri, chiar cu baletul, pentru că un astfel de teatru cere un joc expresiv iar păpușarul trebuie să fie un artist la fel de profesionist ca un balerin.

— Teatrul celor mici este tot o convenție?

— Văd că faceți mereu comparații între teatrul mare și cel mic pentru copii.

— Da, urmăm o idee.

— Desigur, teatrul celor mici este tot o convenție numai că, atenție, în timp ce teatrul mare își propune într-un fel reeducarea adulților, cel pentru copii îi poar-

tă pe aceștia pe aripa sublimă a basmului unde totul este posibil și unde se trăiește veșnic. În acest teatru eu îi formez caracterul și de aceea consider sarcina unui regizor la fel de grea ca a oricărui învățător.

Aici ne propunem, stimăți cititori, să depășim cadrul unui simplu interviu și să facem câteva considerații, cum se zice, de ordin general. Oamenii mari — și pentru că orașul pe care l-am luat drept etalon este Constanța — și-au făcut, de 30 de ani încoace, cam tot ceea ce le trebuie lor ca să le fie bine: case mari, blocuri, băi, bulevarde, stațiuni de odihnă, baruri de zi, baruri de noapte, în care cîntă frumoase cîntărețe, berării, restaurante, stadioane, cafenele, teatre de vară, de varietăți, baluri A.C.R., și multe altele în vederea petrecerii timpului lor liber cit mai molatec, cit mai plăcut. Un singur edificiu au omis arhitecții din planurile lor: teatrul de păpuși. Asta e! Un teatru de păpuși, cu o scenă modernă, cu o sală, la fel de modernă, în pantă, ca fiecare micuț să vadă bine, cu o sală cu oglinzi și foaier larg, cu măsuțe pentru acadele și limonadă, suc de fructe și surprize, desene ale eroilor tipăriți la offset, ținînd cont că acești spectatori dibuiesc viața mai mult din văzute și auzite și, tot ceea ce sfînta imaginație a oamenilor mari poate să creeze copilului său deliciul unei „serii” petrecute la teatru, fără inghesuială sau locuri cu spătar lipsă.

Repetăm, nu s-a construit un astfel de teatru și după cite știm, nici în viitorul cit de cit apropiat, arhitecții nu și-au propus un astfel de obiectiv, mai toate teatrele funcționînd în vechi localuri întocmite ad-hoc. Iată cum în sprijinul primei considerații, ideea capătă singură contur cu prilejul viziunii bogatului repertoriu al teatrului conștăntean: UN TEATRU PENTRU UN REGIZOR!

De ce nu. Repere pentru o posibilă comparație nu există. O singură dată o municipalitate a unui canton, undeva, a construit un pod de 100 m peste o pră-

pastie, pentru un singur copil, ca acesta să aibă posibilitatea să meargă la școală. Avem deci argumente; îl avem la Constanța, oraș deschis tuturor zărilor internaționale, pe Cristian Pepino, un mare regizor, credem noi, cu reală forță artistico-educativă, pe care îl ascultăm în continuare:

— „Clopotele de intrare în clasă” mi-a sunat, după cum v-am spus, în 1979 și sper totuși să nu evadez. Sînt fascinat. Cu riscul de a mă repeta, copilul este un spectator ideal. Copilul crede că lumea este perfectibilă. El este, în mod funciar, optimist și, ca atare la un spectacol, nu mă va judeca ca un spectator blazat și nu-mi va reproșa că Troia miroase a carton.

La noi, cusătura e cu ață albă, balamale nichelate, montate la vedere, precum capota unei mașini moderne. O viziune oarecum exagerată dar intru totul reală, un grafic al senzațiilor, însemnînd în spațiu desfășurarea tuturor parabolelor lui Ovidius, Oscar Wilde, Vasile Alecsandri, Wilhelm Hauff, a Fraților Grimm, a lui Creangă, a Ninei Cassian ș.a., despre bună-tate, despre egoism, despre sacrificiul de sine, cinstea, minciuna, orgoliul, vanitatea, fiecare căpătînd forma gigantică a importanței lor în scenă precum și micimea și inimicenia unui individ ros de nă-ravul odios al îmbogățirii.

Totul este grandios, colorit special, o-ran, galben, roșu, mov, se înscriu într-o constelație de gânduri și fapte.

— Remarcă o știință a regiei de teatru pentru copii.

— Exact, în facultate, prin 1971, s-a instituit un curs în acest sens, curs predat exemplar de către profesoara Ioana Mărgineanu, care pe atunci a fost audiat de un singur student: Pepino Cristian. Între timp, am aflat, că distinsa profesoară Ioana Mărgineanu a scris un curs complet al istoriei teatrului de păpuși pe care nimeni nu vrea să-l editeze.

— Deci?

— Deci existînd un climat favorabil aici la Constanța, climat grefat pe cunoștințele căpătate la institut, avînd alături pe cel mai complet profesionist în materie (după părerea mea) Mircea Nicolau, scenograf și costumier care, în treacănt fie spus, a făcut cadrele și păpușile pentru un întreg serial la televiziunea suedeză, m-am decis să mă pun serios pe muncă. Am încercat „Metamorfozele lui Ovidius” și a mers. A fost o premieră pe tară a anului 1981. Azi, recunosc, mi-a fost teamă. Copiii însă sînt formidabili! Cei de aici au aplaudat la scenă deschisă — și lauda este a întregului nostru municipiu — „Metamorfozele...” care la Zagreb, la Festivalul internațional „PIF” — 1981 a căpătat „Marele premiu al festivalului” și Premiul I pentru cel mai bun spectacol înregistrat pe bandă. Constanța are, de altfel, o veche tradiție în acest sens: în 1973 premii cu „Soricelul și păpușa”, în 1979 premii cu „Copilul din stele” și, de curînd, „Cîntarea României” ne-a adus locul III pe tară pentru spectacolul original „Lecția de zbor și cor / pentru puil de cocor!”.

— Altfel?

— Repet, în acest climat favorabil, loc minunat în care foarte mulți regizori talentați au încercat și au reușit de fiecare dată ceva nou, ceva expresiv, există, se înțelege, ambiția să întrec spectacolele precursorilor și să-mi cresc, imi ierțati tonul personal, populația tinăra a acestui oraș iubit, în spiritul novator al zilelor noastre.

— Vă mulțumesc!

A. MIHAILOPOL

P.S. În pregătire: „Vrăjitorul din Oz”.

Cronica șoselei

Nunta n-a mai avut loc

La locuințele lui Ion, șofer profesionist, și a viitoarei sale soții, se făceau intense pregătiri pentru nunta ce urma să aibă loc peste cîteva zile. De la autobază l se dăduse un scurt concediu de care viitorul mire beneficia din plin. Refuza pe rînd chiar și pe cei mai buni prieteni, care, parcă se înțeleseseră să-i solicite tocmai în această perioadă tot felul de rođaje, reglaje, reparații, consultații automobilstice.

— Mă băieți, vă rog să mă înțelegeți măcar acum. V-am ajutat la orice oră din zi și din noapte. Ați venit la mine duminică, de sîrbători, m-ați trezit din somn, m-ați sculat de la masă, n-am spus nimic, dar acum mă înșor. Nu știu, nu înțelegeți, sau vă faceți numai... și „clienții” plecau. Unii se bosumflau și-i întorceau spatele, iar alții mormăiau ceva, în sensul că Ion s-a făcut al dracului.

Cînd i-a văzut în poartă pe soții Vlad, despre care știa că își cumpăraseră cu puțin timp în urmă o mașină de ocazie, Ion a început cum se zice să vadă negru înaintea ochilor. Ce-i drept, erau tineri ca și el, aveau doi copii, erau oameni liniștiți, modești, extrem de cumsecade. Bănuia pentru ce îl căutau. Doreau probabil să-l ajute să se mai antreneze, deoarece nu mai conduseseră din clipa cînd primiseră permisele de scoarță roz, aproape cu un an în urmă.

— Ioane dragă, ne-am cumpărat și noi un hîrb de mașină, pe măsura posibilităților noastre. După mulțimea de bani pe care i-am cheltuit să ne facem amîndoi șoferi, nu ne-am putut permite să ne luăm una nouă. Știm că te pregătești de înșurătoare, dar poate cu noi faci o excepție.

Ultimele vorbe rostite de Ionuț Vlad aveau tilcul lor. Anul trecut, cînd si-a cumpărat apartamentul, cei doi soți îl împrumutaseră cu 10.000 de lei, pe care i-a restituit, dar în rate. Stătea în cumpănă. Soția lui Ionuț nu rostea nici un cuvînt, dar i se putea citi în ochi, rușă fierbinte, ca Ion să dea curs solicitării lor.

— Bine, vom face cite 3-4 ore de antrenament după amiezele, zise Ion ofînd. Sabina, nevasta lui Ionuț, s-a înroșit la față de bucurie, s-a repezit la Ion și a început să-l pupe pe obraji.

— Ioane, ești un scump, toți ne-au refuzat, acum în preajma sîrbătorilor, iar tu, uite, îți sacrifici din timpul atît de prețios, ca să ne pregătești pe noi. Să știi că nu-ți cerem nimic pe gratis.

— Asta-i bună, parcă de bani fi vorba acum. Chiar mă supărați.

Chiar în după-amiaza zilei respective au plecat toți trei, spre o comună situată cam la 40 km de municipiu. La volan, pe rînd, întii Ionuț, apoi Sabina. Făceau cite 10 kilometri fiecare, după care la volan trecea celălalt. După ce n-ai condus deloc 12 luni și te bazezi numai pe frățile cunoscute căpătate în școală, nu-i deloc ușor să te descurci pe un drum dificil de munte, cu curbe ac de pâr, cu o mulțime de rampe și pante dure. Deși afară erau doar 4-5 grade, tinerii soți își stergeau mereu transpirația care le inunda fetele.

— Măi băieți, mai aveți multe de învățat. Se vede că n-ati avut un instructor preaocos. De știut să vă ia un cartus de Kent asta da, a știut.

Mai tirziu, după ce soții și-au mai „întrat în mină”, atmosfera în mașină s-a destins puțin. A venit vorba despre cei doi copii ai familiei Vlad.

— Miine Mădălina și Gicu, gemenii noștri, implinesc 5 anisori, hai și tu Ioane la petrecerea noastră. Ia-o și pe viitoarea ta soată, se va simți bine, sînt siguri.

— Am veni noi cu plăcere, dar știți ce-l pe capul nostru cu pregătirile astea. Vom avea peste 100 de oaspeți!

Timpul trecea zburînd. La munte se înșerează mai repede. Sabina care se afla la volan reduce viteza și virează la dreapta, intrînd pe un loc de parcare.

— Eu n-am condus niciodată noaptea. Îți cedez volanul, Ionuț, tu ești mai deștept ca mine.

Vădit stingherit, Ionuț trece pe postul de pilotaj. Zicîndu-și în gînd „Parcă eu mult am mai condus noaptea”.

Trebuie să înțelegi psihologia începătorului pentru a realiza stările prin care trecea tînărul șofer. Neîncredere în forțele proprii, frică, inhibiție. Nu atît lipsa de experiență și nepriceperea determină stingăciile pe care le comit cei cu lămia pe geam, ci emotivitatea excesivă și teama de sint cel mai adesea fatală.

De bine, de rău, Ionuț se descurcă. Stringe însă volanul în miini ca și cum, folosînd jargonul instructorilor, vrea să stoarcă untul din el.

Sabina, care ocupă locul din dreapta pilotului, încetează să facă observații critice la adresa stilului de conducere al soțului. Obosită după cele 8 ore de muncă la teșatorie și după-amiaza petrecută în îngrijirea pruncilor, adoarme. La scurt timp, Ion „instructorul” începe și el să picotească. Înainte de a adormi (pentru totdeauna) zice „Ionuț dragă, încevi să-ți revii. Mergi mai sigur, conduci parcă mai relaxat. Uite, ca să-ți dovedesc cită încredere am în tine, mă culc”.

Ionuț mai parcurge 5-6 kilometri. Este jenat apoi de luminile unui „TIR” care circulă din sens opus și neobișnuit deloc cu particularitățile conducerii de noapte, intră în plin într-un autocamion staționat pe carosabil, dar perfect semnalizat. Sabina și Ion mor pe loc. Ionuț scapă nevătămat.

Nici nunta, nici sîrbătorirea celor doi gemeni n-au mai avut loc.

GABY MICHAILESCU

VICTOR BEDA

Din comuna Brănești, satul Gura Vulcani (Dimbovit), ne-a scris Glodeanu N. Constantin, pentru a ne informa că, în urma unor alunecări de teren, nu se mai poate accede spre ogoare, drumul respectiv fiind astupat. Consiliul popular comunal l-a înștiințat că lucrările destinate reparării drumului vor începe la 25 martie a.c. Scrisoarea corespondentului nostru a fost expediată în prima decadă a lunii aprilie...

Oficiul de asistență socială, din cadrul C.P.M.B., ne informează că, în urma cercetărilor efectuate cu privire la situația Ecaterinei Musetoiu, din Șos. Olteniței nr. 53, respectivă se află în evidența O.A.S., fiind sprijinită material, dar că ea nu dorește să fie internată într-un cămin de bătrâni sau cămin-spital. Or asemenea măsuri se iau numai cu asentimentul celui în cauză.

Ca răspuns la dorința exprimată în coloanele revistei noastre, ca la intersecția tramvaielor 1-5 din Oradea să se înființeze un chiosc pentru difuzarea presei, Direcția județeană de poșta și telecomunicații Bihor ne înștiințează că propunerea tovarășului Cosma Petru a fost luată în studiu și va fi rezolvată în funcție de rentabilitatea prezumată a locului respectiv.

Revenind cu o nouă scrisoare Gh. Drăgan, din Călea Griviței 395, sc. A, ap. 8 sect. 1 București, ne reamintesc că eficacitatea notei publicate în „Flacăra”, la această rubrică, a fost de scurtă durată, întrucât gestionarea magazinelor de autoservire de la blocul N, din Călea Griviței 397 a reînceput să depoziteze și să desfășoare mărfa pe spațiile verzi ale blocului vecin. Drept care republicăm această justificat protest în speranță că respectiva gestionară va acorda o perioadă de liniște mai lungă locatarilor, care ni se pling de bună dreptate!

Micu Nicolae, muncitor la Întreprinderea Electrocentrală Ploiești, domiciliat în comuna Bărcănești, Soseaua Căsteluului, jud. Prahova, este purtat de drumuri de către Trustul S.M.A. Prahova, de la care corespondentul nostru a solicitat o adeverință pentru stabilirea venimului în muncă (perioada 20 VII 1949 - 15 X 1957), fiind trimis la D.P.M.O.S. Prahova, care-i solicită doi martori. Se pare însă că nici această condiție nu a fost suficientă, deoarece Micu Nicolae nu a intrat nici până acum în posesia mult așteptatului document.

Răspunzând sesizării tovarășului Albina Rădu, din Probeta-Turnu Severin, str. V. Mărcineanu nr. 8, bl. 12, sc. 7, ap. 4, Craiova, privind unele deficiențe la locuința sa, C.P. Municipal ne informează că reparațiile au fost efectuate, conform prevederilor legale, dar că pentru celelalte probleme ridicate de același corespondent al revistei noastre, acesta va fi răspuns invitației ce i s-a făcut de a se prezenta la comisiile pentru a le discuta cu cei în drept.

O interesantă propunere, careia ne alăturăm, ne-a parvenit din Reșița, sub semnătura inginerului Silviu Gheorghe. Autorul scrisorii se întreabă de ce nici unul dintre aeroporturile noastre nu poartă numele marilor și iluștrilor pionieri ai aviației mondiale și naționale? Într-adevăr, ce minunat ar fi să aterizăm, alături de cei care au fost vizitatorii de peste hotare, pe pistele unor aeroporturi numite Traian Vuia, Aurel Vlaicu sau Henri Coandă!

Procuratura Generală a R.S.R. înștiințează, prin intermediul rubricii noastre, pe Burcea Ion, din str. Jirului 8, sect. 4, București, că, în urma verificărilor efectuate, împreună cu organele competente din cadrul miliției, s-a stabilit că fapta numitului Ivan Magdalena și Donadin C. Nicolae constituie contravenție, potrivit dispozițiilor art. 2 lit. g din Decretul 152/1970, drept care, împotriva celor doi, s-au luat măsuri de sancționare contravențională.

Direcția circulației din cadrul I.G.M. ne comunică: tovarășul Vinător Ion a reîntrat în posesia permisului de conducere.

Locuitorii satului Vârteșca, aparținător orașului Brezoi, județul Vâlcea, ne roagă să atragem atenția conducerii Consiliului popular Brezoi asupra stării de degradare în care se află podul ce face legătura între oraș și Gara Lotru.

Cine ar vrea să vorbească, la telefon, cu familia Ghiță Ion din str. Grigore Alexandrescu 94, București, ar trebui, fără îndoială, să dea dovadă unei perspicacități deosebite și a unei răbdări neobosite. De ce? Pentru că, în decurs de 3 (trei) ani, familiei Ghiță Ion i s-a schimbat de 5 (cinci) ori numărul de telefon. Și asta n-ar fi nimic, dar ultimele modificări (două la număr) efectuate în cursul lunii februarie, s-au făcut fără ca măcar cei în cauză să fie preveniți. Nu e ușor să formezi numărul de telefon de la propria-ți locuință și să-ți răspundă cine știe cine și asta chiar în ziua în care, părăsind domiciliul, credeai că-ți cunoști numărul de telefon!

Scrisoare comentată

Calea legală și cea firească

Poate exista o diferență între o cale și cealaltă? Teoretic, nu: ceea ce este legal trebuie să fie și firească. Dar nu întotdeauna... Ca de exemplu în situația existentă, încă din anul 1974, la Școala generală nr. 1 din comuna Mihăilești (Giurgiu), unde funcționează, ca profesor de geografie, Emil Fănuță. Dar cum „funcționează”? Ca suplinitor. De ce? Deoarece statutul său este supus unor posibile surprize la fiecare sfârșit de an, pentru că această catedră de geografie, este — legal vorbind — liberă! Sintem în anul 1982, deci la o distanță de timp de 8 ani, de când respectivul profesor așteaptă (și speră) să devină titularul postului pe care-l deține numai în calitate de suplinitor. În vederea clarificării acestei stări de fapt, profesorul s-a adresat forurilor în drept (Inspectoratul școlar al fostului județ Ilfov, al actualului județ Giurgiu), dar fără a primi vreun răspuns edificator, ci veșnica suplinire. În acest an, chiar, mergând la Inspectoratul școlar Giurgiu, Emil Fănuță a fost primit de către tov. Bliedeanu, inspectorul șef adjunct, care i-a spus că situația este destul de delicată, deoarece catedra va fi „comunicată” Ministerului Educației și Învățământului în vederea repartizării unui profesor. La rândul nostru, am stat de vorbă cu tovarăsa Elena Bădăla, inspectoare șefă a județului Giurgiu, care ne-a asigurat că locul mult râvnit de către Emil Fănuță figurează ca „liber” numai la nivelul județului și că, pentru rezolvarea cazului, este necesar să se găsească o „cale legală”. Mai pe larg: să se aștepte ca M.E.I. să stabilească perioada de transfer, în cadrul căreia Emil Fănuță ar putea să obțină definitivarea. „Noi îl ajutăm, ne-a spus binevoitoare interlocutoarea noastră, dar să existe o cale legală”.

Ne întrebăm, totuși, de ce un profesor, născut-crescut în Mihăilești, care predă de 8 ani la aceeași școală, geografie, înscris la examenul de grad II, notat cu 10 la preinspecția obișnuită, om cu o activitate obștească demnă de laudă, încurajată al organizației de U.T.C. pe școală, membru în consiliul de conducere al acesteia, singurul întretinător al unei mame bătrâne, trebuie să devină, eventual, navetist, atunci când pe postul „vacant”, deținut de el din 1974, va apare un alt titular?

Argumentele sale nu sînt suficiente de „legale” spre a determina luarea unei măsuri firești, într-un astfel de caz?

EMANUEL VALERIU

În legătură cu cele scrise și semnate de Mihail Gheșescu, în „Flacăra” din 5 martie 1982, Victor Oprescu, din Deva, doarește să facă unele precizări privind Monumentul Eroilor din războiul din 1916-1918, amplasat în stațiunea Vatra Dornei. „În 1979, acest monument a fost mutilat, numele celor căzuți în lupta nobilă fiind șterse odată cu vopsirea întregii construcții. Această faptă, ne scrie Victor Oprescu, constituie o lipsă de pietate și o profanare a memoriei eroilor bucovineni, care au luptat și și-au dat viața pentru întreprinderea neamului și fâurirea României Mari”. Așa este. Așteptăm măsuri urgente!

Cazacu Viorel, din București, Șos. Pantelimon nr. 365 bl. A 2, sc. A, et. 3 ap. 13, sect. 2, om al muncii la Întreprinderea de ulei „Muntenia”, a fost înștiințat de I.C.R.L. Cotroceni, la 13 aprilie a.c., că i s-a repartizat un apartament compus din 2 camere, confort II în str. Bacului bl. 9, ap. 44, drept care s-a dus la noua adresă, fericit. Acolo însă a constatat că spațiul ce-i fusese atribuit era ocupat de familia Apostol, de la Spitalul Brincovenesc. Ce ziceți de o asemenea surpriză? Cazacu Viorel ne întreabă ce are de făcut? Noi îi întrebăm pe cei de la I.C.R.L. Cotroceni, singurii care pot răspunde.

Direcția sanitară a județului Sibiu a satisfăcut cererea tovarășului Niță Vasile, din Brăila, adresată revistei noastre, privind efectuarea unui tratament la dr. Iacob V., din Sibiu. În răspunsul primit la redacție se precizează însă că atât cazarea cât și formele de concediu nu cad în sarcina și competența forurilor medicale din Sibiu.

Direcția de telecomunicații a municipiului București ne informează că, în urma reanalizării situației ce ne-a fost sesizată de tov. Bănică Elena, din Șos. Fundeni 237, s-a hotărât reîncastrarea ca factor la Secția poșturi publice, a respectivei petente, după deblocarea locurilor de către forul tutelar și cu repartizarea Oficiului forțelor de muncă din sectorul în care domiciliază aceasta.

Consiliul popular al municipiului Buzău a constatat că cele sesizate revistei noastre de către Maria Buhuși, în legătură cu starea bătrânei Caminschi Filofteia, din str. Libertății 24, corespund realității (inclusiv faptul că fiica acesteia, Tălu Ștefania din Deva nu se interesează de mama sa). „Toate insistențele, ni se scrie de către C.P.M. Buzău, depuse pe lângă Tălu Ștefania, pentru a o determina să renunțe la hotărârea sa

(cel puțin eludată, credem noi, n.r.) de a-și revede mama nu au reușit s-o sensibilizeze, respectivă declarând că relațiile dintre ea și mama sa au fost grav și iremediabil afectate și că nimic nu o mai poate apropia de propria-i mamă”. Facem publică această ignobilă atitudine, pe care nimic nu o poate justifica.

Cu privire la scrisoarea tov. Musteață Eugen, din Huși, Consiliul popular Huși ne informează că specialiștii au constatat că cel mai bine se poate valorifica terenul prin cultivarea viței de vie. În zonele supuse sistematizării s-a ținut seama să rămână pomi, acolo unde a fost posibil. Livada I.A.S. Huși a fost scoasă pe motiv că pomii erau bătrâni, nu asigurau producțiile planificate și era amplasată între parcelele de viță de vie, ceea ce nu permitea executarea în bune condiții a lucrărilor specifice.

Haralambie Chiță, din București, a avut ghinionul să locuiască, în timpul unei deplasări, în hotelul din Căfărăși. Cu umor și tristețe, corespondentul nostru ne relatează suferințele sale petrecute în camera nr. 18, din clădirea aflată în parc. Prin ferestrele, care nu se închideau, vântul surla ultima (7) zăpadă a primăverii, ca și printr-o spărtură de geam „cirpită” cu o pătură, cada băii nu se putea folosi deoarece instalațiile nu aveau ivăre etc., etc. Cel care ne scrie dorește să adreseze o invitație celor ce administrează hotelul: aceea de a înnoți o singură dată în camera 18 sau, dacă dorește, la cea cu numărul 11. Diferențele nu sînt prea mari, dar urmările pot fi importante pentru cei nevoiți să apeleze la ospitalitatea acestui oras, reprezentat și prin hotelul „neospitalier”.

Procuratura județeană Cluj ne aduce la cunoștință că, verificându-se scrisoarea adresată revistei noastre de către Crișan Ana, din str. Fetești nr. 7, din Cluj-Napoca, s-a constatat că cele afirmate constituie motiv de recurs împotriva sentinței civile nr. 252/15 I 1982, a Judecătoarei Cluj-Napoca în interesul minorilor Molnar Adalbert și Molnar Martha rămași orfani de mamă. În consecință, recursul a fost admis iar formele de execuție sînt a fost îndeplinite, remediindu-se hotărârea primei instanțe, minorii reîntorcînd în drepturile lor legale.

Casa Anică Velican, din comuna Ciocirlia de Sus (Constanța), a început să se surse în urma executării unor lucrări de irigații în vecinătate. Semnalele de justificată alarmă ale corespondentului nostru au provocat deplasarea unor specialiști, executarea unor fotografii și... am atit. Casa continuă să se incline.

Din ce în ce mai mulți cititori ne sesizează că tirajele unor cărți care-l interesează sînt insuficiente. Stanciu Dan, din Craiova, vine cu o propunere de remediere a situației din care reproducem un fragment:

„Fiecare editură să primească comenzi anticipate pentru cărțile programate să apară în cursul anului curent și viitor, cei interesați achitînd, o dată cu comanda, și suma respectivă a cărții așteptate. Eventual aceste solicitări pot fi centralizate de „Cartea prin poștă”, prin intermediul căreia pot ajunge la editurile respective.”

Axinte Gheorghe, Fiușagă M. și Dincă Ion și alți citivi cetățeni din București, str. Riul Dorna 4, bl. Z 47, sect. 6, ne scriu, cu sinceră tristețe, că grădiniile de zarzavat pe care le-au amenajat și cultivat în vecinătatea blocului lor au fost stricate și încă pe cale... oficială! Este trist că o suorată de teren năodită de bălării și invadată de pietre și care a devenit, prin munca unor oameni, grădina de legume este redestinată paraginii! Aceasta cu atât mai mult cu cît numeroase și recente hotărîri de partid și de stat recomandă astfel de activități în beneficiul cetățenilor! Locatarilor li s-a promis că cineva se va deplasa la fața locului (de la consiliul popular al sectorului) ceea ce nu s-a întîmplat. Sintem la sfîrșitul lunii aprilie și, dacă nu se vor lua măsuri, întreaga „recoltă” de legume muncită de acești oameni vrednici va fi compromisă. Cui va folosi?

Un grup de locatari de pe străzile Mărășești și Grivița, din Medias, ne scriu că, în urma asfaltării străzii Mărășești și a... neasfaltării străzii Grivița, cea dintîi arată deplorabil în zilele de iarnă ca și în cele ploioase, deoarece tot pămîntul din Grivița ajunge în Mărășești. Între a strica asfaltul de pe Mărășești și a asfalta și Grivița, cea de a doua soluție ni se pare mai logică. Mai ales că este vorba de numai 50 de metri...

O situație asemănătoare ne relatează și tovarășul Ion Pană, din București, Șos. Villor nr. 98, bl. 3 B, ap. 16, care — mergînd în satul natal: Merisani, comuna Dobrotesți (Teleorman) — s-a vădat părinții — a constatat că drumul principal al satului, în lungime de 4-5 km, este practic impracticabil. Cei 40 de mii de lei, alocați de Consiliul popular local an de an pentru repararea și întreținerea drumului, se consumă o dată cu bascularea a 3-4 mașini care aduc piatră și a trecerii unui tractor în scopul „nivelării”.

Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Vrancea, luînd în cercetare scrisoarea tovarășei Pușcasu Ștefana, din orașul Odobesti, str. Podgoriei nr. 45, referitoare la pensia de urmaș ce i se cuvine pentru copiii săi, ne informează că prin Decizia nr. 2834 din 18 martie 1982, s-a stabilit cuantumul pensiei la 945 lei, dar că întîrzierea cu care a primit această sumă s-a datorat neglijenței tovarășei Pușcasu Ștefana, care nu a depus actele necesare întocmirii dosarului la timp.

Procuratura județeană Mures, analizînd scrisoarea tovarășei Călinescu Gabriela din Tg. Mures, Aleea Carpați bl. 53, sc. B, et. 7, ap. 71, a întreprins o cercetare din care a rezultat că dr. Lukacsy Ibolya a manifestat un insuficient interes față de starea sănătății copilului Călinescu Rosalba, fapt pentru care a fost sancționată disciplinar. Ancheta a reținut, în principal, culpa părinților care nu au urmărit starea bolnavei și nu au apelat, din nou, la salvarea sau la medicul pediatru de la disoensar. Din cercetările efectuate nu au rezultat elemente constitutive ale infracțiunii de ucidere din culpă și nu s-a dispus începerea urmăririi penale în legătură cu acest deces. Colegiul de disciplină al medicilor, întrunit la 12 ianuarie 1982, nu l-a găsit vinovat pe doctorul Ambrus Zoltan, de a fi pus un diagnostic eronat în faza de început a bolii.

Cristea R. Gheorghe, din comuna Greaca (Giurgiu), a absolvit școala profesională de mecanici agricoli și a obținut diploma de mecanic agricol și carnetul de muncitor calificat, înscriindu-se și la cursurile serale ale unui liceu agroindustrial. Pentru a putea fi înscris la examenul de bacalaureat îi este necesar însă și carnetul de conducere a tractorului. Or, cel care ne scrie, consideră că o dată cu susținerea examenului de absolvire a școlii profesionale, a trecut și probele ce i se solicită pentru bacalaureat. Părerea noastră este că a fi mecanic agricol nu echivalează cu a

fi conducător de tractor, așa încît îi urăm succes vrednicului muncitor agricol din comuna Greaca în fața comisiei de examinare!

Consiliul popular al comunei Crișcior (Hunedoara), sesizîndu-se de cele relatate în reportajul publicat în „Flacăra” din 26 martie 1982, a luat măsuri pentru reamenajarea și re deschiderea punctului muzeistic. Colecția de numismatică a fost găsită în păstrarea tovarășei Lucaci Maria și a fost ridicată pentru inventariere și expunere. „Problemele sesizate de locuitorul Moț Gheorghe ni se spune în răspuns oficial, și publicate în coloanele revistei „Flacăra” corespund adevărului, iar Dumneavoastră vă mulțumim pentru sprijinul acordat.”

Cititorul nostru Kereea Nicolae, din str. Școala Ciocanu nr. 31, București, ne-a sesizat, printr-o scrisoare, că motorina pe care a primit-o din depozitul Băneasa, în cursul lunii martie, a fost de calitate proastă (cu apă). Directorul general al P.E.C.O., tovarășul Valerian Chiorescu, ne informează că cercetările pe care le-a dispus au dus la concluzia că motorina corespundea prevederilor stasului 240/30 și 177/77, potrivit buletinelui de analiză al laboratorului C.T.C. Totuși, pentru a se evita în viitor nemulțumiri din partea clienților, s-a luat măsura introducerii unui sistem de evidență a modului de onorare a comenzilor, conducătorul auto fiind obligat să aducă un talon vizat de beneficiari în care să fie consemnate cantitatea livrată și calitatea mării.

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

Grup locuitori — Stejaru (Tulcea): Medicul specialist de la Spitalul județean a dat avizul de muncă, gestionarul nu prezintă nici un pericol de contagiune. Dumitru Muși — M. Kogălniceanu (Constanța): 1) Nu aveți; 2) Cereți la U.J.C.A.P. Elena Oancea — București și Mihai Trașcă — Vinătorii Mari (Giurgiu): Reveniți cu scrisori clare. Gh. Găman — Roznov (Neamț): Se poate dacă aveți acordul conducerii colective a întreprinderii. Maria Baciu — Roman: Acționați-l în judecată. Ana Oprea — Brașov; Vasile Dincă — București: Vă așteptăm la redacție, la secția scrisorilor, probleme cetățenești. Mihai Chereștes — Sfîntu Gheorghe: Se acordă numai în situația transferării în interesul serviciului în altă localitate, condiționată de mutarea efectivă în localitatea respectivă. Elena Ionescu — București: Nu se poate. Vasile Ionescu — Sudiți (Ialomița): Da, pentru că pensionarii încadrați în muncă sînt obligați să contribuie la fondul pentru crearea pensiei suplimentare. Detalii aflați consultînd art. 64 (1) din Legea 3/1977. Anton Milică — Jimbolia: În situația dv., alocația de stat se acordă după 3 luni de la reîncadrare. Retroactiv nu se dă. Liviu Anton — Piatra Neamț: Adresa este aceea pe care o menționați dv. Nicolae Ilies — București: Începînd cu 1 ianuarie 1981 toți meșteșugarii — pensionari sau nepensionari — care desfășoară activități în condițiile prevăzute de lege, sînt asigurați obligatoriu, plătind o cotizație calculată la venitul profesional anual impozabil. Elena Gheorghe — București: Nu reiese clar cum a fost retribuit soțul, iar dv. dacă nu ați lucrat nu aveți drept la pensie. Elena Toma — Cordon (Neamț): Numai dacă aveți în îngrijire unul sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 6 ani, ceea ce nu este cazul dv. La împlinirea vîrstei de 55 de ani puteți solicita. Mihai Duță — București: Chiria pentru locuință se fixează în funcție de tariful de bază, gradul de confort al locuinței și retribuirea tarifară lunară sau pensia chiriei. Tariful de bază este unic, pe întreg cuprinsul țării, indiferent de proprietar. Emil Marin — Blăgești (Vaslui): Cereți sprijinul la DPMOS Vaslui. Adrian Matache — Craiova: Scrisorile de care ne-ați scris nu le-am primit. Reveniți cu amănunte.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Aflați — dacă nu știți — că viața noastră depinde de I.F.B. Pentru că I.F.B. este aceea care veghează la setea noastră. Deduceți de aici că I.F.B. este responsabilă cu apa noastră. În cadrul diviziunii muncii naționale **Întreprinderea de foraje București — M.A.I.A.** — cu șantier la Constanța, Galați, Timișoara și Caracal — are menirea să găsească apa potabilă și să ne-o pună la dispoziție. Pentru asta dispune de mijloace tehnice adecvate și de aproape două mii de oameni cu specializări diferite. Patruzeci dintre ei — 20 ingineri, 17 tehnicieni și 3 desenatori — lucrează în atelierul de proiectare. Unul dintre ingineri se numește Alexandru Braikoff, iar rindurile sale ne-au pus pe gânduri pentru că scrisoarea trimisă nouă — într-un anume fel — este unică. Și nu pentru că semnaleză lipsa echității în stabilirea coeficientului de acord, ci pentru corelația de-a dreptul șocantă: „Poate ar fi utilă și o vizită la ceea ce a mai rămas din șeful nostru de atelier — inginerul, OMUL Georgescu Vasile — internat în secția de cardiologie a spitalului Fundeni. Chiar dacă nu în totalitate, cel puțin parțial boala de inimă a acestuia a fost favorizată, grăbită, agravată de stresul psihic la care inginerul Georgescu Vasile a fost supus la serviciu circa doi ani și jumătate...” (subl. ns.).

Pe scurt, povestea ar fi următoarea: inginerul Georgescu Vasile a fost numit în urmă cu doi ani și ceva șeful atelierului de proiectare. Numirea a plăcut unora și a displicut altora, cum se întâmplă. Concomitent, „la inițiativa inginerului șef, conducerea întreprinderii a procedat la numirea neoficială, fără decizie scrisă, a unor șefi de colective de muncă. În acest fel s-a creat o bază pentru justificarea

de înlesniri, favoruri și retribuții suplimentare. Cu încurajarea inginerului șef, unii dintre acești șefi de colective au procedat la desconsiderarea noului șef de atelier, creându-i o atmosferă nefavorabilă de lucru. (subl. ns.). Semnificativ pentru reaua voință cu care a fost tratat șeful de atelier este faptul că în fiecare lună indicele său de acord a fost diminuat, în timp ce al șefilor de colective era, dimpotrivă, mult umflat.”

Cit adevăr există între ghilimelele de mai sus? Greu de spus. Dar nu imposibil. Greu pentru că inginerul Georgescu Vasile a murit (la câteva zile după ce am

tim și corespund tuturor dezideratelor. Cum se face atunci că tocmai șeful de atelier — adică organizatorul succeselor — este „recompensat” cu cele mai mici sume de bani? Iată, cumulat pe 9 luni din 1981 (până când a intrat în spital) acordul primit de inginerul Georgescu Vasile, șeful atelierului de proiectare — 9 447 lei; Iată și acordul primit de șefii de colective — numiți verbal, fără decizie, oameni foarte bine pregătiți, dar cu responsabilități subalterne: geologul **Niculescu Dumitru** — 17 131; inginer **Tomescu Romulus** — 15 032 lei; inginer **Svoronov Andrei** — 15 923. Recunoașteți și dv. că logica aces-

Unii cu foloasele, alții cu ponoasele?

primit în redacție scrisoarea inginerului Braikoff). Greu pentru că în nici un caz moartea ing. G. V. nu poate fi pusă în relație de la cauză la efect cu atmosfera de lucru din atelierul de proiectare. Greu pentru că, firește, conducerea întreprinderii neagă că lucrurile ar sta așa cum le prezintă ing. Braikoff: „Cum, adică, eu l-am numit, eu să-i subminez autoritatea? Care ar fi logica chestiei?” (ing. **Tudor Constantin**, directorul I.F.B.). Recunoaștem, n-ar fi nici o... logică. Dar știm prea bine că există cazuri în care logica unei situații este chiar lipsa de logică. Iată și exemple:

1. Să zicem — pentru că chiar așa și este — că atelierul de proiectare ar merge bine; că, adică, proiectele se predau la

tui mod de a stabili acordul rezidă tocmai în lipsa de logică? 2. Să zicem însă că atelierul de proiectare ar fi mers prost — ceea ce nu-i adevărat; s-ar explica astfel de ce trebuia sancționat pecuniar inginerul Georgescu, șeful atelierului. Dar atunci de ce n-au fost sancționați și șefii de colective? Doar pentru că numirea lor a fost verbală? Totdeauna întregul va merge bine dacă părțile vor merge bine. Și totdeauna întregul va merge rău dacă părțile care-l compun vor merge rău. Activitatea atelierului nu poate fi considerată bună (sau rea) decât dacă activitatea colectivelor care-l compun este bună (sau rea). Principiul de bază al sistemului nostru de retribuție a muncii se realizează în raport cu cantitatea, cali-

Correspondența pe care ne-a adresat-o Mariana Vasile, medic din Timișoara, este pe cit de simplă tot pe cit de ciudată. Doctorița Mariana Vasile, în prezent om al muncii la Întreprinderea de ciorapi din Timișoara, unde practică medicina generală, s-a înscris la concursul pentru ocuparea unui post de asistentă universitară, la respectiva facultate din orașul de pe malul Begăi. Asta s-a întâmplat în primele trei zile ale lunii aprilie, anul curent. Specialitatea aleasă a fost cea de O.R.L. Odată cu ea s-au mai înscris încă doi concurenți. Proba scrisă a cuprins trei domenii: anatomie, fiziologie și chirurgie, cea orală constând în prezentarea unui caz și așa-numitul caz didactic. Totul conform prevederilor legale în vigoare și după tipicul propriu unor astfel de concursuri. Numai că, la cea din urmă încercare la care au fost supuși concurenții, prof. dr. epidemiolog **Oliver Pop** a întârziat o jumătate de oră. ceilalți membri ai comisiei, și anume conf. dr. **Obreja**, orelist, și conf. dr. **A. Gaja**, dermatolog, au fost punctuali. Ca și aspiranții la postul de asistenti. În întrecere rămăseseră doar Mariana Vasile și dr. **Constantin Cojocaru**, ambii fiind întrebați de comisie dacă consimt să participe la nobila lor dispută în absența dr. **Oliver Pop**. Odată cu încuviințarea candidaților, concursul a continuat, iar după deschiderea tezelor și calcularea mediilor, doctorița Mariana Vasile a fost înștiințată că a obținut mult doritul post. (Scriem „mult doritul” deoarece aceeași persoană mai participase și anul trecut la un concurs

similar, câștigându-l dar fără a deveni asistentă intrucit examenul fusese anulat pe întreaga țară, eveniment oglindit în coloanele revistei noastre la vremea respectivă.) După trecerea a 48 de ore, Mariana Vasile află că și concursul la care se prezentase și-l câștigase a fost anulat, de data aceasta de către rectoratul timișorean, în urma unei contestații introduse de dr. **C. Cojocaru**, care invocă, în susținerea punctului său de vedere, lipsa (întârzierea) prof. dr. **Oliver Pop**, cu toate

date de cei doi medici, declarându-se de acord cu punctarea lor. Toate aceste fapte ne-au fost confirmate de către rectorul timișorean ca și de tovarăsa **Antoniade**, secretara facultății.

Evident, a fost vorba despre un viciu de formă. Dar numai DE FORMĂ! Pentru că, discutând ÎN FOND, ceea ce interesează este calitatea lucrărilor scrise și cea a răspunsurilor orale. Or, dacă cineva s-a făcut vinovat de apariția unor asemenea vicii, acesta nu poate fi, în nici

Concurs fără acoperire morală

că el însuși fusese de acord cu desfășurarea examenului chiar și în aceste condiții.

Întimpinarea înaintată de cea care câștigase concursul a fost respinsă de către Senatul facultății de medicină, iar acest punct (ciudat de vedere a fost susținut și de către rectorul **Gh. Băcanu**, deși și domnia sa, ca și membrii Senatului, avuseseră sub ochi declarațiile scrise ale celor din comisie, în care se afirma acordul candidaților pentru continuarea examenului. În treacăt fie spus, acesta a sosit în cele din urmă și i s-au arătat întrebările puse, i s-au comunicat răspunsurile

un caz, doctorița Mariana Vasile! Pe bună dreptate se întreabă corespondența noastră: „de ce să fii pedepsită eu pentru necunoașterea regulamentului de concurs de către comisie?” (dacă, într-adevăr, un regulament există și dacă el prevede că examenul nu poate începe decât în prezența întregii comisii). Precedentul creat ar trebui, pentru a nu exista nici un fel de dubiu asupra acurateței confruntării valorii profesionale a candidaților, extins și la celelalte examene, pentru posturile scoase la concurs, la catedrele de oftalmologie, urologie, psihiatrie!

Rectoratul s-a pronunțat pentru repro-

După o viață de muncă cinstită, **George Bejan**, din Galați, astăzi în vârstă de 68 de ani, și soția sa **Elena**, pensionată medical cu gradul II de invaliditate, având 58 de ani, ambii domiciliati pe Aleea Mercur nr. 4, bl. V 4, ap. 35, vor să se apropie de fiul și nora lor, de care i-a separat, cu cîțiva ani în urmă, profesia (**Adrian Bejan** fiind inginer la Șantierul naval Constanța și repatriat în orașul de pe malul mării, **Valeria Bejan** ingineră la Întreprinderea locală de bere). Dorință legitimă, dar care nu se poate transforma în realitate decât cu anumite condiții...

Aici e aici! Condiții înseamnă, în acest caz, aprobări. Iar aprobările au neapărată nevoie de un suport. Legal, firește! Soții **Bejan** cam știu ceva din toate cele trebuitoare în astfel de cazuri, și de aceea încearcă să obțină un schimb de locuință, care să poată fi echitabil pentru cei dispuși să-l efectueze și nelezant pentru forurile locale din cele două orașe, scutite de obligația de a-i plasa și pe unii și pe ceilalți, fie chiar și pentru rațiuni sentimentale (dacă cele două noțiuni alătură nu jensează). Familia **Stănescu**, din Constanța, este interesată să vină la Galați. Apartamentul pe care vor să-l cedeze **Bejanilor** are două camere. Ce mai! Identic cu cel în care ar urma să ajungă. Consiliul popular municipal Galați a avizat favorabil cererea familiei **Stănescu**, încă din luna decembrie a anului trecut. La Constanța, aceeași măsură a întâmpinat greutăți, împotmolindu-se, până în cele din urmă. Prin adresa nr. 79 din 1 II

1982, C.P.M. Constanța comunică petiționarilor acordul său de principiu, sub rezerva obținerii și a altor aprobări, printre care două ale unor instituții din București (Comitetul pentru problemele consilierilor populare și Ministerul de Interne). Acest încurajator început este fundamentat pe articolul 8, ultimul alineat din Decretul Consiliului de Stat nr. 68 din 1976, după care și C.P.M. Constanța va aproba stabilirea la noul domiciliu. La 10 III a.c. Comitetul Executiv al C.P.J. Constanța răspunde familiei **Bejan** că cererea sa

A fi pensionar de Galați sau de Constanța, vai, ce diferență!

„nu poate fi soluționată favorabil, pentru că situația nu se încadrează în prevederile art. 8, al. ultim, din Decretul 68/76, care menționează: „că, în mod excepțional, se pot aproba asemenea cereri dacă petiționarii au locuință asigurată și, datorită vârstei ori incapacității de muncă, au nevoie de întreținere.”

Ignorând, cu voință, faptul că același articol 8 și același alineat dintr-unul și același Decret 68/76 sînt invocate o dată în favoarea și altă dată în defavoarea soților **Bejan**, ne întrebăm: ce se înțelege prin „incapacitate de muncă”? Ne apare evident că un pensionar poate fi, în ciuda anilor săi, apt pentru muncă, dar legile

— bune și corecte, pe care le avem, zicem noi — își asază pe acești oameni, de la un anume prag al vârstei lor, într-o situație privilegiată, scutindu-i de efort și lăsându-i să se bucure de un fruct așteptat să se coacă de-a lungul unei vieți puse în slujba societății, ceea ce, cu bun simț, se poate traduce astfel: un pensionar este acel om devenit incapabil să muncească (într-un serviciu public), printr-un efect protector al legii. Deci, o primă condiție, dintre cele cerute lat-o îndeplinită! Pentru **George**

Bejan ca și pentru soția sa, **Elena**. Cea de a doua rezultă din aceea incapacitate, de data aceasta medical stabilită și anume gradul de invaliditate, care a condus la pensionarea **Elenei Bejan**. Ar trebui, oare, ca ambii soți să se afle într-o situație similară (invaliditate medicală) pentru ca forurile competente de la Constanța să aprecieze că astfel legea ar fi intru totul respectată? Dar dacă **George** și **Elena Bejan** ar divorța (ceea ce, firește, nu dorim și nu recomandăm, ci sugerăm numai ca bază de discuție, fie și dusă pînă la absurd)? Atunci, **Elena Bejan** ar putea deveni cetățeană a orașului Constanța, iar **George Bejan**, nu! Sau,

lata și responsabilitatea socială a muncii. Cum se face că la I.F.B. situațiile nu se subordonează acestui principiu? În ultimele două luni, înainte de a intra în spital, șeful de atelier a primit drept acord 261, respectiv 592 lei! În același luni, șefii de colective au primit următoarele sume: I — 1 334 și 2 734 lei; II — 723 și 2 144 lei; III — 2 266 și 2 610 lei. Și aici logica „împărțelilor” a fost chiar lipsa de logică. Tratatamentul preferențial al unuia și al altora este evident. Desigur însă că din cauza asta nu se moare. Dar nici bine nu se trăiește! Este în afara eticii noastre, este chiar abertant ca oamenii cu responsabilități mari să primească mai puțin decît cei cu responsabilități subalterne. Șeful atelierului semna pentru întregul proiect și primea mai puțin; ceilalți semnavă pentru părți din proiect și primeau mai mult. Altfel zis: unii cu foloasele, alții cu ponoasele. Dorind să știe care este cauza unei asemenea stări de lucruri, inginerul **Braikoff** a scris conducerii întreprinderii. Întrebarea a fost pusă direct și onest, nu prin ochelarii invidiei. Răspunsul ar fi trebuit să fie direct, onest și în termen. N-a fost nici un răspuns. Omul s-a adresat Ministerului Muncii. Răspunsul l-a primit de la întreprindere — via Ministerul Muncii — după expirarea termenului legal, dar... la o întrebare pe care n-a pus-o nimănui! I s-a transmis că vor fi luate chiar și niște măsuri pentru care s-a stabilit termenul de 31 martie... Douăzeci de zile mai târziu nu se schimbă nimic.

Drept pentru care așteptăm răspuns.

MIRCEA BUNEA

gramarea concursului în luna mai a acestui an, iar Senatul, întrunit la 25 aprilie, s-a declarat de acord cu repetarea ultimei probe, cea didactică. Numai că (și aici nu mai este vorba de un viciu de formă ci de o realitate) doctorița Mariana Vasile așteaptă să aducă pe lume un copil tocmai în perioada respectivă, ceea ce o poate pune în imposibilitate de a se prezenta (pentru a treia oară în doi ani!) la noua confruntare și asta după ce, de două ori, s-a dovedit îndreptățită să devină asistentă universitară. Ceea ce ni s-ar părea de o in Justiție strigătoare la cer!

Rectorul timișorean, cu care am discutat pe larg cazul, a acceptat că s-a comis o gravă greșală din partea forurilor pe care le conduce, situație în care nu înțelegem de ce nu ia măsuri de îndreptare

EMANUEL VALERIU

P.S. Adresându-ne tovarășului **Aurelian Bondrea**, șeful Direcției personal-invătașmint, din cadrul M.E.I., acesta ne-a informat că nu există un regulament anume pentru concursurile de asistenți ci un statut, dar că nu știe să fie prevăzut, în mod expres, obligativitatea prezentei permanente a tuturor membrilor comisiei de examinare în sală și că, după părerea sa, contestația tov. dr. **C. Cojocaru** nu are temei. Adăugăm că nici ideea aceluiași doctor de a cere anularea examenului, așa cum a făcut-o, nu ni se pare etică.

E. V.

o altă posibilă împrejurare: părinții inginerului **Adrian Bejan** nu ar fi încă pensionari, dar incapabili de muncă, caz în care ei s-ar putea muta de la Galați deoarece existența lor ar fi condiționată de un sprijin, de întreținere. După care, cei doi gălățeni, intrînd în categoria pensionarilor, ar pierde dreptul de a rămîne lingă susținătorii lor, deoarece ar beneficia de o sursă de venit sigură. Exemplele pot fi înmultite, dar ne gândim că, desigur, legiuitorul a avut în vedere într-adevăr situații de excepție: părinții sau rude apropiate din mediul rural, oameni foarte bolnavi și de nerecuperat etc., cit și ideea de a controla un exod nejustificat spre marile aglomerări urbane. În cazul nostru, însă, Galațiul și Constanța fac parte din aceeași categorie de „orase mari”, așa încît, în afara interesului de a se apropia de copiii lor, soții **Bejan** nu au un altul care i-ar putea face „suspecți” de tentativa de a eluda vreo lege. Găslind o familie dispusă să efectueze schimbul, gălățenii demonstrează, de fapt, că dispun de spațiul necesar la Constanța, fără a solicita ceva forurilor locale, intrucit dacă demersurile lor nu sînt aprobate, pensionarii de pe malul mării rămîn în apartamentul lor și consiliul popular nu câștigă nimic!

A fi „pensionar de Galați” să fie, oare, cu totul altceva decît a fi „pensionar de Constanța”?

MANOLE CĂRȚAN

O nouă „piesă” în dosarul unei hotăriri strimbe

Ne-a scris la redacție, de bunăvoie și nesilit de nimeni, profesorul **Ioan Ernest Ilea** care în perioada iulie-decembrie 1981 a funcționat ca antrenor al echipei de tineret-speranțe a Jiului Petroșani. Scrisoarea lui, pe care nu i-a cerut-o nici redacția, nici conducerea clubului Universitatea Craiova, ci pe care omul a întocmit-o, cum el însuși notează, „ca să triumfe adevărul”, scrisoarea lui **Ioan Ernest Ilea**, zicem, înseamnă încă o „piesă”, puternică, înatacabilă, la dosarul acelei hotăriri strimbe a Biroului federal și, ulterior, a C.N.E.F.S. prin care deținătoarea Cupei României la fotbal a fost eliminată arbitrar din competiție, la masa verde.

După ce descrie cauzele care au condus la necompletarea foii de arbitraj de către **Ilie Zaharia** („condițiile meteorologice au fost complet neprielnice, ploaie, lapoviță și un vînt puternic ce pătrundea pînă la oase”), semnatarul scrisorii precizează: „afirm încă o dată, chît că acel meci l-am pierdut cu 0-2, că fotbalistul **Cioroiu Florin** a primit cartonaș galben!!!”.

Mulțumind profesorului **Ilea** pentru fermitatea de care a dat dovadă trimițîndu-ne punctul său de vedere, înaintăm această probă celor în măsură să reanalizeze situația, solicitîndu-le să repună adevărul în drepturi și să nu transforme Cupa României, cit a mai rămas de jucat din ea, într-o întrecere cu învingători și învinși stabiliți în birouri?! Legat de o necesară și justificată reanalizare a situației, să mai invocăm un argument. Cartonașele galbene, pe marginea cărora se face azi atîta teavatură (ciudat, după suspendarea **Craiovei** a fost sancționată și alte echipe, deși poveștile lor erau și mai vechi, unele de 2-3 luni?!), n-au fost totdeauna privite de F.R.F. ca un capăt de țară. În toamnă, de pildă, cînd **Dinamo** se afla înaintea meciului cu I.F.K. Göteborg, i s-a permis lui **Custov**, care avea două cartonașe, să joace la Hunedoara?! E drept, **Corvinul** a fost de acord, ca și Biroul federației, dar atunci, stîmnați tovarăși, cum rămîne cu regulamentul?! El e încălcat cînd ne convine și invocăm cînd vrem că dovedim, ca orice preț, că sîntem exigenți?! Așteptăm.

OVIDIU IOANITOIA

Mulți aleși dar puțini chemați în acțiunea de reconsiderare a medicinei populare

Readucem în cuprinsul paginii de față o mai veche și statornică preocupare a redacției noastre. Este vorba de informarea opiniei publice, prin mijloacele interviului, anchetei și reportajului, asupra unor preocupări consacrate în țara noastră pentru valorificarea unui imens tezaur terapeutic: apele minerale, plantele medicinale și medicina populară. O facem și de data aceasta dînd cuvîntul unor specialiști în materie, dar din nou cu regretul că forurile în drept fac încă atât de puțin pentru folosirea chibzuită și prin mijloacele terapiei moderne, a acestor mari și nesecate izvoare de sănătate.

Cercetările consacrate medicinei empirice nu sînt în țara noastră nici puține și nici lipsite de o reală importanță științifică. Doi specialiști în materie, doctorul Gheorghe Brătescu și farmacistul Emil Gheorghiu, amîndoi de la Institutul de igienă și sănătate publică din București, ne-au semnalat în acest sens mai multe comunicări valoroase, datorate profesorului Ion Ciulei (Facultatea de farmacie din București) ca și pe cele ce aparțin cercetătorului Ovidiu Bojor (Institutul de stat pentru controlul medicamentului și cercetării farmaceutice) și profesorului dr. Gabriel Răz (I.M.F. Tirgu Mureș).

Căile prin care specialiștii moderni înțeleg să integreze în terapia modernă tradițiile medicinei populare și, deopotrivă, medicamentele prezentate în mai vechile tratate de farmacopee, sînt variate și surprinzătoare. Iată cîteva exemple.

Vom semnală pentru început un semnificativ studiu, elaborat de cercetătoarea Maria Bocsa, și care vine să aducă în atenția specialistului activitatea unor herboristi din satul bihorean Poienii de Jos, foarte cunoscut în partea locului pentru iscusința localnicilor în colectarea și folosirea ierburilor de leac, meserie tradițională, o veritabilă ocupație constantă, de bază, pentru un număr impresionant de familii. Rețetarul poienarilor recomandă în prepararea remediilor apa, vinul, alcoolul, fierturile, ceaiurile, fumigațiile, băile, unguentele, decocturile. Numărul buruienilor de leac, identificate de autoare aici, trece de 80, multe dintre ele cunoscute și folosite numai în partea locului. Iată deci un larg cîmp de investigație pentru farmacisti.

Într-o altă comunicare, aparținînd de data aceasta unui specialist în materie, ci, paradoxal, unui om de literă, scriitorului Romulus Vulcănescu — ni se semnalează o metodă burlescă și barbară în tratarea reumatismului poliarticular, folosită de către unii ciobani din Făgăraș. Tratatamentul constă în tăvălirea pacientului, goș pus, prin urzici sălbatice. După o asemenea procedură terapeutică, omul în cauză, scrie Romulus Vulcănescu, a fost luat pe brațe și zvrilit din nou în pat unde „a zăcut cu năduf greu și tragere de suflet”. Iar cînd s-a sculat, minune, îi trecuseră toate junghiurile. Într-o interpretare etnoiatrică (de medicină rațională), ar fi vorba, spune autorul, de folosirea urzicilor sălbatice cu peri urticante pentru declanșarea masivă a substanței vezicante pe întreg învelișul dermic al pacientului, sau ceea ce provoacă reacția de apărare a organismului printr-un dublu șoc: un șoc histaminic generalizat și un șoc psihoterapeutic propriu clipei de spaimă. Dar nimeni, pînă la ora actuală, nu a studiat temeinic acest efect al urzicii sălbatice.

Printr-o semnificație aparte se recomandă în acest domeniu cercetările profesorului Gabriel Răz din Tirgu Mureș, despre ale cărui studii și observații, „Flacăra” a scris și cu alt prilej. Iată cîteva exemple deosebit de semnificative:

Un studiu cu rezultate surprinzătoare a fost cel dedicat speciei *Echium vulgare*, plantă cunoscută în popor sub diverse denumiri (viperină, ochiul veveriței, iarba lui ceas slab, miera ursului etc.) dar, notează G. Răz și I. Spielmann, de negăsit în folclorul medical sau în literatura de

specialitate. Ea este totuși semnalată, în antichitate, în lucrările medicului Dioscoride.

„Colectivul nostru de cercetători, ni se mărturisește, a studiat presupusa acțiune antibacteriană a plantei. Eficacitatea extractului fluid a fost verificată pe 17 specii de bacterii și 3 specii de micete. În diluție de 1:50, el prezintă un efect inhibitor total asupra dezvoltării enterobacteriilor gram-negative. Efect inhibitor remarcabil s-a putut constata și asupra speciilor de *Staphylococcus haemolyticus* și *Pseudomonas aeruginosa*. În lumina acestor cercetări, planta ar putea fi valorificată de medicina științifică în tratamentul afecțiunilor gastrointestinale cu diaree”.

Au fost studiate de asemenea 35 de produse vegetale folosite în Moldova și Munții Apuseni în combaterea infestației cu protozoarul flagelat *Trichomonas vaginalis*. Iată concluziile: „Florile arbustului *Pfidelphus coronarius*, cunoscut sub denumirea de iasomie și sărincaș, și florile de *Calendula officinalis* (gălbenele, ruginele etc.) au dovedit în combaterea malariei o acțiune mai rapidă decît un derivat imidazolic considerat în ultimii ani ca unul dintre cele mai eficiente medicamente în trichomoniază („Flagyl” — Specia sau „Clont” Bayer). Florile albe de iasomie lizează complet protozoarul, în decurs de cîteva minute, în funcție de concentrație, în timp ce substanța de referință „Flagyl” acționează, în condiții identice, într-un interval de trei ore, prin imobilizarea agentului patogen, fără însă ca acesta să fie lizat”.

Vom mai aminti, în sfîrșit, că farmacistului Emil Gheorghiu îi revine meritul de a fi descoperit în analele Academiei Române un manuscris datînd din prima jumătate a secolului trecut, redactat de un autor necunoscut, și care cuprinde un număr apreciabil de rețete folosite în medicina vremii. „Manuscrisul, a ținut să remarce acad. prof. dr. Ștefan Milcu, cu-

prinde produse vegetale din flora spontană a țării noastre, într-o prezentare apropiată de cea a medicinei populare, dar vizibil filtrate prin conștiințele unui „om de meserie” al epocii... Conținutul manuscrisului scurtează drumul spre cercetarea de laborator, eliminînd ceea ce s-ar numi investigație etnologică de teren. El pune la îndemîna cercetătorului un material practic, prețios în informații etnoiatrice”.

— Este vorba, cred, ne declară interloatorul nostru, farmacistul dr. Emil Gheorghiu de o descoperire ce va îmbogăți farmacoterapia neotraditională prin integrarea în terapia modernă a medicamentelor folosite în vechea medicină cultă, prin evaluarea produselor eficiente și eliminarea celor lipsite de avantaje terapeutice. Sînt sigur că nu puține din aceste leacuri se vor dovedi la fel de eficiente și în același timp mai puțin nocive decît medicamentele de sinteză. Pentru informarea cititorilor noștri, reproducem una din rețete, respectînd întocmai redactarea originală: „*Pojarnița*: să uziești făcută esență, apă distilată și decoct și să ia pe dinlăuntru. Este o dohtorie cercată pentru singele incheag și gozomozit, pentru ranee și ulcerale din orice parte de loc din lăuntru, iar mai ales pentru ulcerale răunchilor...”

Spațiul prezentului articol nu ne permite o cuprindere mai largă a cercetărilor consacrate valorificării medicinei populare. Deocamdată trebuie să remarcăm cu regret că ele aparțin doar unor cercetători izolați, că nu există în această privință un cuvînt de ordine elaborat în cadrul unui for medical de decizie, că nici Ministerul Sănătății și nici Academia de Științe Medicale nu a dovedit nici o inițiativă deosebită în stimularea și coordonarea acestor investigații. Și e păcat. Medicina empirică consacră numeroase medicamente și tratamente valoroase care, așa cum o vom dovedi și în viitoarele noastre articole, pot uneori concura cu succes metodele terapeutice moderne, fiind în același timp ieftine, nenocive și la îndemîna tuturor. Un pasionat cercetător al medicinei populare remarca în această privință că: „Etnoiatria este ca o apă carstică: dispare pentru cîva timp, dar iese iarăși la iveală, pentru a se amesteca cu marele fluviu al iatrosocietății”.

LIVIU TIMBUS

Cum sînt valorificate plantele medicinale?

Cu o jumătate de deceniu în urmă declanșam în paginile revistei *Flacăra* o amplă discuție pe tema plantelor medicinale: colectivul catedrei care se ocupă în cadrul Facultății de farmacie din Cluj-Napoca de valorificarea acestui mare tezaur natural își punea o mai mult decît firească întrebare: pînă cînd atîta indolență și nepăsare? Gîndurile acestea le exprima cu mare durere omul de știință emerit, profesorul universitar emerit, doctor docent Teodor Goina, fiul unor oameni nevoiași din Budureasa Bihorului, cel care în condiții deosebit de aspre ale deceniilor de început ale acestui secol urca aproape toate treptele universitare și obținea toate onorurile științifice. Se despărțise de catedra de Botanică-farmacognozie, lăsase în locuri un apropiat colaborator, profesorul Radu, continua să vină zilnic la catedră și să spere... Dar între timp s-a pensionat și profesorul Radu. Omul de știință emerit Teodor Goina a ajuns la 86 de ani, iar noul șef de catedră, conferențiarul doctor Pavel Petcu, un vrednic urmaș și pasionat dascăl și cercetător științific, împreună cu colaboratorii săi apropiați de la catedră, și cu alți pasionați ai fitoterapiei, continuă să lucreze cu rezultate remarcabile. La catedră s-au adunat cîteva mii de scrisori din toate colțurile țării, de la oameni care au nevoie de plante medicinale pentru a-și recăpăta sănătatea! Dar sînt prea multe ziduri, imi spunea inventatorul dr. Pavel Petcu, iar escaladarea lor e grea! Iar „zidarii”, deloc puțini, fac uz de întreaga lor „competență” și... profesionalitate!

— Cu ce gînduri a intrat în '82 colectivul clujean care se ocupă de valorificarea plantelor medicinale, tovarășe conf. dr. Petcu?

— Cu gîndul să-și împlinească planurile din '79, '80, '81 și din anii anteriori...

— Ce vreți să spuneți?

— E simplu! Ne luptăm cu morile de vînt. Totul e bine, frumos dar cînd e vorba să ne vedem munca împlinită apar zidurile. Unul, două, oricîte ar fi necesare pentru a nu se face ceva! Eu poate exagerez puțin în aceste afirmații, dar înțelegi-mă, sînt mîhnit că nu putem face mai mult pentru sănătatea oamenilor, de vreme ce este mai mult decît cert că putem! Să dau un singur exemplu: adenostopul, despre care *Flacăra* a scris în cîteva rînduri. Produsul acesta pe care l-am cercetat și pus în valoare împreună cu colaboratorii mei dr. Ecaterina Andreescu, dr. Emeric Bordaș și l-am experimentat clinic împreună cu prof. dr. Gheorghe Petrisor, șeful clinicii urologice din Cluj-Napoca, dă rezultate superioare tuturor produselor utilizate azi în lume în tratarea adenomului de prostată. Dar, desi e brevetat, desi e experimentat cu rezultate foarte bune, fiind lipsit de toxicitate, avînd și o puternică acțiune antimicrobiană, căutați-l în farmacii, că nu-l veți găsi! De ce? Măntreb și eu cu mirare! Dar mă consolez cu gîndul că vom recupera timpul pierdut la O.S.I.M. (unde am plătit chiar și taxă de urgență) printr-o largă înțelegere și participare a comisiei medicamentului, totuși n-am făcut o muncă inutilă de vreme ce din experimentările făcute a rezultat că în

88% din cazuri rezultatele au fost foarte bune, dispărînd polachiuria, retențiile urinare, incontinența urinară, cistopielitele colibacilare, litiaza renală (calculi cit piperul!) sau prostatita! Și oamenilor acestora care au fost tratați și vindecați cu ajutorul acestei plante medicinale, ghimpele care crește pe marginea drumurilor!, nu li s-au produs nici cefalei, nici astenii, nici vîrsături, nici alte reacții adverse, așa cum produc de regulă medicamentele de sinteză, aduse în general nu cu puține eforturi valutare! Lanțul cercetare-produție e greoi, obsedant, are prea multe ziduri!

— Și ce faceți acum?

— Ne luptăm! Pierdem timp valoros pe aceste drumuri întortocheate, desi timpul e atît de scump! De pildă, acum ne preocupă scutirea duratei de tratament de la 6-18 luni, cit este în prezent, la 2-5 luni.

— Cum?

— Am trecut deja la experimentarea injectării adenostopului, iar rezultatele sînt încurajatoare. Ne-a obligat la această nouă căutare numărul mare de solicitări adresat I.M.F.-ului de bolnavi din întreaga țară. În această direcție colaborarea colectivului nostru cu prof. dr. Gh. Petrisor este deosebit de valoroasă.

— Și în afara adenostopului?

— Dorim să introducem pe scară de producție în laboratorul Facultății de farmacie din Cluj-Napoca extractul fluid total de *Berberis vulgaris*, un extract din planta *Berberis vulgaris* L. cu efecte colagoge-coleretice în dischinezii biliare, colecistice cronice, stări post-hepatice, ca hipocolesterolemiant, antimicrobian și hepatoprotector...

— Dar din cîte știm, de cel puțin o jumătate de deceniu multe alte invenții ale colectivului clujean își așteaptă drumul spre industrie. Care e soarta lor?

— Sperăm ca aforizmul, preparat dintr-un extract de anumite specii de flori de trandafir asociat cu miere purificată și utilizat în tratamentul stomatitelor aftoase, cu rezultate excepționale și extractul fluid total de *Alchemilla*, utilizat ca antihemoragic uterin și în avort iminent și trombocitopenii, să ajungă în sfîrșit în producție, cu toate că au deja de doi ani de zile autorizația de fabricație!

— Și dacă au această autorizație, de ce n-au ajuns în producție?

— Să vedeți, mai e un necaz! Cîneva din noi știu ce comisie tot întîrzie să stabilească prețul de cost!

— Și ce se întîmplă cu plantele respective, care ar trebui să ajungă în terapie?

— De regulă, putrezesc, dar într-o perioadă acest tezaur natural s-a exportat fără pic de rațiune! Din cîte știu, Ministerul Industriei Chimice, prin centrul de resort, a luat inițiativa ca majoritatea plantelor medicinale și aromatice să fie valorificate în țară. Dar, vedeți, apar alte și alte ziduri! E, în orice caz, revoltător că din comoditatea, incompetența, inactivitatea, indolența (sau orice ar fi altceva!) unor servicii care trebuie să stabilească niște prețuri, o cercetare de peste un deceniu să nu poată fi valorificată în folosul sănătății concetățenilor noștri!!!

— Totuși, cu vreo doi ani în urmă, ați

afirmat cu optimism în paginile revistei *FLĂCĂRA* că pînă la sfîrșitul anului 1980 Moneasa va deveni stațiune-pilot în aplicarea pe scară largă a fitoterapiei.

— Așa este. Ne-a dat aceste speranțe excepționalul interes arătat de conducerea acestei stațiuni, dispusă să facă orice efort pentru finalizarea colaborării cu I.M.F. Cluj-Napoca. Stațiunea, pentru a-și proiecta strategia de dezvoltare, a efectuat în colaborare cu Laboratorul de informatică Cluj o Anchetă Delphi la nivel național. Rezultatele anchetei au încurajat și mai mult colaborarea noastră, dar totul s-a împotmolit atunci cînd produsele erau gata preparate, cînd ne pregăteam de instructajul general și special al cadrelor care urmau să se ocupe de aplicarea tratamentelor...

— De ce, tovarășe conferențiar?

— S-a mai înălțat încă un zid! Unul falnic: unele probleme de formă, altele (iarăși!!!) de... prețuri! Și uite așa produsele realizate în laboratoarele noastre zac într-un depozit din Moneasa în așteptarea punerii în acord a unor extrem de complicate chestiuni administrative, care nu depind nici de noi, nici de Moneasa!

— Și ce răspundeți acestor oameni care au scris pe adresa catedrei de botanică farmaceutică din str. Victor Babeș nr. 8 aceste cîteva mii de scrisori?

— Pe unii îi ajutăm în limita posibilităților noastre, dar celor mai mulți oa-

meni le răspundem cu durere că nu le putem veni în ajutor decît atunci cînd vor intra în farmacii produsele noastre. Cei mai mulți oameni solicită cel mai nou produs cercetat și valorificat de noi: ADENOSTOP-ul. Noi am cesionat invenția aceasta Plafar-ului din Cluj Napoca și sperăm ca începînd cu luna august, din recolta anului 1982, să se asigure tratamentul a cel puțin cîteva mii de bolnavi...

— Omul de știință emerit, savantul clujean Teodor Goina, cititorul școlii clujene de fitoterapie, avea cu cîteva ani în urmă un vis frumos, o mare dorință: înființarea la Cluj-Napoca a unui Institut național de fitoterapie, așa cum sînt de altfel și în alte țări.

— A făcut în acest sens, în baza autorității sale științifice, și demersuri. Am sperat împreună cu maestrul nostru că această generoasă idee, înscrisă logic în politica științifică de valorificare superioară a tuturor resurselor naturale, va găsi înțelegerea cuvenită. Ne-am fi bucurat să se înființeze, dacă nu un institut, cel puțin un centru de fitoterapie! Și dacă nici un centru, măcar și un laborator... E un vis frumos al colectivului de farmacisti, biologi, medici, chimiști, toxicologi clujeni, dar el rămîne, cel puțin deocamdată, în faza de deziderat.

CONSTANTIN MUSTĂȚA

Un tezaur terapeutic: apele minerale

Țara noastră dispune de un important, valoros și variat fond de ape minerale în peste 140 de stațiuni balneare și localități. Alături de ele sînt numeroase surse de ape termale, lacuri cu nămoluri de mare eficiență terapeutică.

În peste 30 de stațiuni de interes general sînt organizate baze moderne de tratament complex (ape minerale, proceduri de kinetofizio și hidroterapie etc.), stațiuni foarte cunoscute și cu pondere deosebită în apărarea sănătății. De menționat că 30 de stațiuni au amenajări moderne de tratament, ele fiind folosite insuficient, doar pe plan local și numai în sezon de vară, iar 33 localități dețin izvoare minerale, bogate în substanțe terapeutice, dar care sînt neglijate, nu au dotări de tratament adecvate. În multe stațiuni sau localități unde sînt ape minerale există o rețea dezvoltată de unități pentru îmbutelierea acestora ca apă de masă. Din păcate cantități imense de apă minerală nu sînt captate încă.

Protecția și exploatarea rațională a apelor minerale și mai ales utilizarea lor în medicină ca factor terapeutic, a devenit o preocupare responsabilă a tuturor factorilor interesați și sînt în curs de aplicare complexe măsuri tehnice în această direcție. Printre acestea o pondere mare o au descoperirea de noi surse, conservarea în condiții tehnice și sanitare corespunzătoare a celor existente, studii și metodologii privind comportamentul acestor surse în condițiile impuse de activitatea umană și de modificările de mediu, condițiile de folosirea lor în terapie.

Legea nr. 3/1978 privind asigurarea sănătății populației cuprinde prevederi speciale în legătură cu apele minerale. Ea stabilește totodată obligația de a folosi cu

precădere tratamentul balnear și cu ape minerale pentru prevenirea unui important număr de boli sau tratamentul acestora.

Măsurile luate pentru consolidarea și dezvoltarea patrimoniului balnear se concentrează în prezent către stațiunile mari, cu vechi tradiții și bune rezultate în terapia pentru care sînt alocate importante sume de bani pentru investiții și modernizări. Pînă aici lucrurile sînt clare, numai că paralel cu aceste preocupări apar și inconvenientele tendinței de urbanizare (prin aglomerarea noilor construcții de hotelizări și tratament) care duc la o anumită poluare a mediului înconjurător (Vatra Dornei, Băile Herculane, Băile Felix) sau de degradare a unor izvoare minerale din zonă prin unele neglijențe din cadrul lucrărilor de amenajări hidroterapeutice de mare amploare, amenajări de drumuri forestiere etc. Pe de altă parte un număr mare de izvoare de ape minerale din stațiuni de interes local sau localități cu factori balneari, care dispun de un cadru natural pitoresc și nepoluat, nu se bucură de întreținerea și folosirea lor pe măsura importanței pe care o au pentru sănătate. Eficacitatea apelor și izvoarelor minerale este concretizată în numeroase studii care au contribuit în primul rînd la dezvoltarea folosirii lor dar și la prevenirea în mai multe situații a degradării surselor și trebuie să spunem că toate acestea au dus la înțărirea puterii de muncă a oamenilor, la scăderea incapacității temporare de muncă după cură cu circa 60—70 la sută față de perioada înainte de cură.

Dr. RADU OZUN

N-am moștenit pământul de la înaintași ci l-am împrumutat de la copii

„Nu închide această carte plină de învățături înțelepte!”

„Sint profesor de biologie la Școala generală din comuna Dăbica, județul Cluj. Mă numesc Ion Bogdănescu. Împreună cu soția mea am susținut o comunicare pe care am intitulat-o „Forme de activități școlare pentru cunoașterea realităților biocenologice și formarea atitudinii de ocrotire a naturii”. Vreau să precizez că tema însăși mi-a fost sugerată de elevii cu care lucrez, cei care ridicau o serie de întrebări de genul: „Dacă avem substanțe chimice atât de puternice și diferite, de ce există ani în care atacul dăunătorilor este mai mare?”, sau „De ce în livezi nu mai întâlnim același cîrîp al păsărilor ca și în apropierea pădurilor, și de ce numărul lor este în general din ce în ce mai mic?”. „De ce unele terenuri, deși îngrășate, încep să nu mai producă aceleași cantități mari de cereale?”, ori „De ce pășunile încep să se degradeze?”. Pentru a da răspuns la toate aceste întrebări simple, pline de bun simț, ca și la altele pe măsură, a trebuit să căutăm argumente convingătoare, nu să umblăm doar cu vorbe. Totodată, am canalizat lucrările practice în așa fel încît ele să conducă tocmai la aceste răspunsuri așteptate. Astfel, elevii au observat chiar în experimentele efectuate în lotul școlar că îngrășămintele chimice pe bază de azot pot produce însemnate creșteri de producție cînd sînt folosite chibzuit, iar utilizarea lor la voia întîmplării poate constitui o sursă de poluare și de diminuare a producției, lucru constat la fața locului, mai ales observînd locul de depozitare a îngrășămintelor în cîmp, care a fost complet lipsit de vegetație, aceasta fiind arsă. Observații atente am făcut cu elevii și asupra folosirii insecticidelor și ierbicidelor, în cadrul cărora ei au putut observa nu numai efectele distrugătoare ale supradozajilor, ci și existența unor relații complexe ale viețuitoarelor în cadrul agroecosistemelor. Așa au obținut răspunsul la întrebarea de ce numărul păsărilor se

reduce simțitor, de ce există uneori atacuri mai mari de insecte și au tras singuri concluzia necesității de promovare mai accentuată a combaterii biologice a dăunătorilor. Păsările găsite moarte le-am împăiat. Pe unele, descindându-le gurile, am găsit multe insecte și omizi. Concluzia a fost că au consumat insecte și omizi care fuseseră otrăvite cu insecticide... Pentru ca problema ocrotirii păsărilor să fie tot timpul în atenția elevilor, am dat exemple concrete asupra foloaselor pe care acestea le aduc omului. Astfel, se știe că o familie de pitigoi, împreună cu puii pe care îi scoate, consumă pe an 75 kg de insecte, fiind în stare să apere singură o grădină de 40 de pomi fructiferi de atacul insectelor; pitulicea, care are 4-6 grame în greutate, distruge între 8 și 10 milioane de insecte; o bufniță se poate hrăni, pe lângă alte viețuți, și cu peste 1400 de șoareci anual (ținînd cont că fiecare poate distruge 1 kg de cereale, avantajele sînt evidente). În acest context, elevii și-au dat seama de două mari lucruri. În primul rînd că persoanele în însărcinarea cărora este trecută administrarea îngrășămintelor, prepararea pesticidelor și folosirea lor, pe lângă alte cunoștințe trebuie să aibă și o cultură ecologică adecvată — de unde necesitatea unei educații ecologice permanente. Apoi că, drept iubitori ai naturii, conștienți de faptul că numai omul poate să salveze ce el însuși distruge, sînt dator să înceapă, cu forțele lor, o acțiune de protejare a viețuitoarelor, în primul rînd a celor folositoare agriculturii. „Natura, după cum spunea marele nostru I. Simionescu, poate să-ți slujească de carte, de profesor, de povătuitor. Nu închide această carte plină de învățături înțelepte!”. Din păcate noi, dascălii, simțim acut lipsa unor așeze adecvate, lipsa unei literaturi de specialitate pe înțelesul copiilor și a filmelor didactice pe această temă. Problema e prea însemnată ca să o tratăm cu superficialitate”.

Lacul Bucura e din nou curat!

Vom publica mai jos cîteva file din jurnalul de expediție al pionierilor Voichița Maria Luca, din Filea de Jos (jud. Cluj). Mai întîi însă trebuie să faceți cunoștință cu un adevărat dascăl-ecolog, profesorul Alexandru Marcu, de fel din aceeași comună a Munților Apusenii, 33 de ani acum, absolvent al Facultății de biologie din Cluj-Napoca. După ce a terminat facultatea (avîndu-l ca profesor pe Eugen Pora, Onoriu Rațiu, Ioan Pop sau Ștefan Peterfi), lui Al. Marcu i s-a propus să rămînă în cercetare. S-a întors însă în comuna natală, pe Valea Hăjdății, în chiar Cheile Turzii, o minune ecologică rămasă încă în picioare și aici a făcut cu adevărat treabă. „Ocrotitorii Apusenilor”, cum s-a numit cercul de protejare a naturii pe care l-a înființat în școală, a făcut în șapte ani 8 expediții, pornind din Apusenii și continuînd cu Ceahlăul, Retezatul, Făgărașul, Delta Dunării, Bucegii, pînă la litoralul românesc. În jur de 15 copii îl însoțeau în fiecare vară în neuitatele expediții de vacanță, cărora a știut să le imprime totodată un caracter foarte educativ, exemplar am putea spune. Copiii din Filea de Jos au ajuns curînd ecologi de renume național, isprăvile lor fiind cunoscute și mult laudate în publicațiile vîrstei lor.

În 1975, cînd se petrecea acțiunea povestită în parte de jurnalul Voichiței, pionierii lui Al. Marcu au scos din lacurile glaciare nu mai puțin de 2712 cutii de conserve, pe care le-au îngrămădit apoi corespunzător la marginea apei. Doi ani mai tîrziu, cînd expediția a revenit în Retezat, deasupra cutiilor ruginite se aflau o mulțime de cutii albe, strălucitoare, depozitate exact așa cum prevedea pancarta așezată la vedere. În lacuri, nici o altă cutie! Dar despre felul în care copiii profesorului Marcu au înțeles practic ce înseamnă ecologie, ocrotirea propriilor frumuseți ale naturii, mai exact ne vorbește jurnalul Voichiței. Iată cîteva pagini din el.

Pentru păsări, cite un cuib

Jurnal de expediție

„1 august. Ne trezim destul de dimineață, întîndem corturile apoi pregătăm masa: încălzim în ceain tocană de legume cu carne de vită. Mîncăm repede și pregătăm cîștile pentru scos cutile de conserve din lac, facem stîlpuri pentru a prinde tablăta indicatoare iar înainte de plecare spre lacul Stînișoara, căpitanul „Rucsăcel”, ajutat de Valerica și Tenzica, responsabilele acțiunii de ocrotire, verifică materialele luate de noi. Traseul pînă acolo a fost nemaiapomenit de frumos. Adunăm toate hîrtiile pe care le găsim pe potecă. Deodată în fața noastră apare o apă limpede, frumoasă, dar văzută mai de aproape era urîșă, plină de cutii de conserve. Nu-mi vine să cred că aceste cutii au fost aruncate intenționat de turiști în acest lac glaciar, cred că numai le-au uitat sau le-au pierdut, sau le-au scăpat acolo. Dar nu e timp de pierdut. Tovarășul profesor face o demonstrație pentru Valerica și Tenzica, arătîndu-le cum trebuie procedat la scoaterea cutiilor din lac. Trei adună cutiile scoase iar restul, printre care și eu, adunăm pietre pentru zidul împrejmuitor al locului unde vom depozita cutiile. Cu cizmele de cauciuc pescărești, Valerica străbate tot lacul. După ce nu mai vedem nici o cutie, Tenzica le numără, aruncîndu-le în locul împrejmuitor cu pietre. Numărul cutiilor a fost neînchipuit de mare: 611. Batem stîlpuri ce susțin tablăta avertizoare, apoi începem să vopsim zidul cu alb și roșu. După ce terminăm, facem fotografii, ne scoatem mîncarea din rucsacuri și dăm peste bulgării de sare pentru capre negre pe care i-am primit la de paznicul Brutus. Tare ne-am bucurat să mai contribuim cu încă ceva la ocrotirea naturii în singurul Parc național al țării...”

3 august. Ne sculăm și plecăm la riu, unde ne invităm cu apă rece. Astăzi avem planificată curățirea celui mai mare lac al Retezatului: Bucura. Eu și Mia am rămas la corturi și pînă se întorc colegii mei trebuie să pregătăm supă și macaroanele cu brînză. După ce pleacă începem să facem focul. Primul chibrit se stinge, aprindem al doilea, apoi al treilea

și pînă la urmă rămînem cu cutia goală în mînă. Altă cutie nu găsim în cort. Mia aduce puțin jar de la nea Brutus, poznicul rezervației, ne așezăm amîndoi în genunchi și suflăm de am crezut că nu mai avem aer. Cu greu am reușit să facem focul apoi să punem în apa din ceașca morcovii, ceapă, ardei și roșii. Tîrziu începe apa să fiarbă. Morcovii nu erau fierți bine, dar noi ne încurajăm una pe alta zicînd: „Sînt fierți, tu, morcovii!” (...) Așezîndu-ne puțin cu capul pe rucsac am adormit. Deodată, zgomotul fermuarului de la cort, tras, ne-a trezit. Erau colegii noștri reveniți de la Bucura, cu hainele ude pînă la piele. Ciorapii erau numai apă, iar bascheții la fel. Își iau toți haine uscate și începem să mîncăm. „Rucsăcel” îmi povestește cum a fost azi: au scos din Bucura aproape nouă sute cutii de conserve și în timp ce ploua au adunat pietre pentru zidul împrejmuitor, lucru care nu se putea face protejați în sacii de plastic în care ne învelim cînd plouă. Îmi mai spune că a văzut prima capră neagră, moment în care inima mea începe să bată mai repede și simt o părere de rău că nu am fost și eu cu ei. Tovarășul profesor mă asigură însă că vom mai avea prilejul și timpul să vedem altele. Mi-a venit să rid cînd mi-au spus că uitînd furculițele la corturi au fost nevoiți la masă de prînz să mîncească cu așchii de lemn...”

5 august. Pe la ora cinci vine tovarășul profesor la cortul nostru și ne trezește pe mine și pe Mia. Neluța și Viorica rămîn să doarmă, intrucît ele vor avea azi grijă de corturi. Un cer albastru și frumos ne îndeamnă să pornim repede. Vom urca pe Peleaga, apoi vom coborî în cîldarea Bucurei și ne vom bucura privirea în saiba de lacuri glaciare și de acolo vom curăța Tăul Porții, iar apoi pe creastă vom ajunge în Șaua Retezatului și pe Valea Stînișoarei vom reveni la cabana Pietrele. Traseul e greu și trebuie să-i facem față. Soarele e un bun însoțitor, ce nu ne părăsește deloc. Tîntarii cei veseli roiau în jurul nostru, pișcîndu-ne uneori, crezînd poate că așa ne vom împrieteni cu ei. La capul nostru fluturii și albinele (oare cum or fi ajuns aici?) zburau făcîndu-ne semn cu aripioarele. (...) La un moment dat nu vedeam decît la zece me-

tri în față și, de ce să nu recunoaștem, ne-a cam fost frică și am stat lipiți de perete cînd am trecut poteca tăiată în piatră. Sîntem la 2509 metri deasupra mării, dar ceața nu vrea să plece, să ne lase să admirăm peisajul. Cred că dacă ar ști mama unde sînt ar fi în stare să vină după mine și să mă țină de mînă să nu cad... Coborîm spre Bucura și — ce mare bucurie! — lacul e acum atît de curat... La un moment dat tovarășul profesor ne face semn care ordonă tăcere și ne arată cu degetul în direcția unde, spre marea noastră bucurie zărim o capră neagră. Vorbim în șoaptă, parcă am fi la începutul unei ore în care așteptăm să vină profesorul. Se montează teleobiectivul aparatului de fotografiat, ținem pumnii tovarășului profesor, care o ia încet spre capra neagră. Dar, ne-a văzut, iat-o își ridică capul, „tanc” face aparatul de fotografiat și ca o balerină își începe dansul pe scena de piatră, aplaudată cu suflul de noi toți. (...) Cu greu, pe piatră udă urcăm dînd de un marcaj ce ne scoate la un lac — Tăul Agățat, se pare, după indicațiile hîrtii — ca apoi, după 20 de minute, să începem ultima noastră acțiune de curățire. Sînt totuși multe și cele trei sute cincizeci de cutii raportate la suprafața lacului. Terminăm lucrul în aproximativ o oră și fără să ne odihnim o luăm pe poteca ducîndu-ne spre Șaua Retezatului. Se inserase cînd am ajuns la cabană, unde tovarășul Brutus ne întîmpină iarăși cu bucurie și dra-

goste. Mîncăm mămăligă cu brînză pregătită de Viorica și Neluța și cîntăm pînă tîrziu marșul nostru, al „Ocrotitorilor Apusenilor”, învingînd oboseala celei mai frumoase zile petrecute pînă acum de echipaj în Retezat.”

Au trecut de atunci anii. Voichița Maria Luca a ocupat dealtfel un loc în una dintre Olimpiadele de limbă română, la care a scris o compunere despre ocrotirea naturii, iar acum este în clasa a XI-a a Liceului de filologie din Cluj-Napoca. Valerica și Tenzica, despre care se vorbește în jurnal, sînt studenți, prima la medicină, a doua la biologie! O altă, Violeta Bonda, e tot la Facultatea de biologie, iar alții, Octavia Oprea, Ioan Hodrea, Iosif Popa, Lupea Liviu, Ancuța Gîrbovean și încă mulți alții sînt tot studenți, fie la medicină, la geologie, ori la politehnică. Alții, mai mici ca vîrstă, sînt elevi la licee, tot în Cluj-Napoca și, sigur, n-au uitat deloc ce-au învățat în Filea de Jos. În ce-l privește pe Alexandru Marcu, el lucrează acum la minunata Grădina botanică din același municipiu, ceea ce însă nu-l împiedică să privească mereu, nostalgic, albumele or mîile de filme facute cu prilejul expedițiilor în inima munților. Exemplul de adevărată educație ecologică școlară pe care l-a dat acest om rămîne cu adevărat memorabil și, mai cu seamă, de lungă amintire. Pentru că, unde există entuziasm, ceva se poate face...

Despre importanța educației ecologice am amintit și în primul grupaj de articole publicat pe această temă, în numărul trecut. A iubi natura, spunem, înseamnă în primul rînd a o înțelege! Facem totuși mult prea puțin pentru a-i face pe oameni, în primul rînd generația tînră, să înțeleagă ce înseamnă și cîtă importanță are ocrotirea naturii, păstrarea echilibrului ei, acest sancționar al singurului loc din univers în care putem trăi. Să reținem de asemenea că noua strategie mondială a conservării naturii se călăuzește după principiul N-AM MOSTENIT PĂMÎNTUL DE LA ÎNAINȚAȘI CI L-AM ÎMPRUMUTAT DE LA COPII... Aceste evidențe ne-au făcut să ne gîndim ca în acest număr să ne aplecăm mai mult asupra felului în care se face educație ecologică la noi și, cu experiența unui drum în județul Cluj, a modului în care se poate totuși face! România socialistă clădește în fapt o nouă societate, dar, așa cum excepțional observa Mircea Malița „nu poți să clădești o societate sănătoasă pe o natură bolnavă”!

Lumea în care trăim

Gustul fericirii...

Am întâlnit, undeva, într-o pagină de carte, afirmația că „fericirea nu are nici miros, nici culoare”.
Aparent autorul nu greșeste. Fericirea ar avea, totuși, gust.

Gustul fericirii...

Desigur, pe tema aceasta se pot broda multe reflecții. Ce este fericirea? Unde începe și unde se termină această stare de spirit? Cum poate fi ea măsurată? Cum poate fi „gustată” fericirea?

Depinde. Depinde de modul în care știi să te bucuri de sănătate, de soare și lumină, de frumusețile naturii. Depinde de munca pe care o faci și de rezultatele obținute. Depinde de bucuriile pe care ți le aduc copiii, de sinceritatea prietenilor, de multe și multe altele.

Firește, fericirea nu înseamnă același lucru pentru fiecare om. Un mare patron occidental își evaluează „fericirea” în conturi la bancă. Un emigrant se declară fericit când obține un loc de muncă. Fiecare din ei rostește același cuvânt — fericire — însă sensul lui este, evident, profund diferit.

Citesc, deseori, în presa străină declarații de acest gen: „Am primit un diamant superb. Sint fericit”; „Mi s-a realizat visul. Am un avion personal. Sint nespul de fericit”; „Mor de fericire — dogul meu a luat premiul de frumusețe”; „Sint fericit deoarece de astăzi cliențele ușilor mele sint cu toate, aurite”.

Și asemenea exemple aș mai putea cita. „Vedetele” finanțelor, marii magnati, personajele acelea pe care diferite reviste ilustrează le popularizează drept „modele” ale reușitei în capitalism, afișează plictiseală naufragiată pe o plajă și doar, din când în când, își descoperă „fericirea”: un nou divorț și o nouă căsătorie, deci un nou soț sau o nouă soție, o aventură de sezon, un nou yacht, o escapadă zgomotoasă pe insule puțin populate, o recepție ieșită din comun prin costul ei...

„Fericirea” se exprimă pe notele de plată, căci toate au acoperirea în conturile de la bancă — și divorțurile și yachturile și escapadele, și recepțiile...

Dar sint și altele de exemplu.

Pentru foarte mulți oameni posibilitatea de a gusta fericirea nu depinde însă de ei. Oamenii pentru care fericirea înseamnă extrem de puțin iar gustul ei nu l-au încercat prea des. Oamenii pentru care fericirea înseamnă o slujbă, o bucată de piine, un medicament sau un loc pe băncile școlii.

Care fericire este mai mare? A manechinului ce a obținut

încă un diamant sau a șomerului ce a reușit să-și găsească un loc de muncă?

Cred, personal, că șomerul încearcă o fericire mai mare. Este un alt gen de fericire, incompatibilă cu fericirea celor ce trăiesc în opulență, a paraziților unei lumi bazată pe nedreptate.

Este fericirea de a avea o bucată de piine atunci când peste 50 de milioane de oameni, dintre care aproape 12 milioane de copii, mor anual de foame și când 550 de milioane de oameni suferă de subnutriție.

Este fericirea de a avea un loc de muncă atunci când numai în Europa occidentală sint în această primăvară circa 17 milioane de șomeri.

Este fericirea de a avea posibilitatea să consulți un medic atunci când milioane și milioane de oameni mor anual pe Terra din cauza bolilor.

Este fericirea de a pōseda o locuință demnă, atunci când — afirmă statisticile — peste 650 de milioane de oameni locuiesc în colcoabe, în magazii și bordeie, în colibe și maghernițe, în frig sau arșiță, în ploaie și vint.

Este fericirea de a urma cursurile unei școli, de a ști să citești o carte, atunci când sute și sute de milioane de tineri și vîrstnici nu știu nici măcar să-și scrie numele.

Desigur, un asemenea gen de fericire nu aparține decît anumitor categorii sociale. Este greu de imaginat că patronii și acționarii puternicelor trusturi multinaționale, marii proprietari sau cei din „înalta societate” s-au bucura de reușita unei slujbe la... oficiul de plasare.

Fericirea unui loc de muncă, a unei bucăți de piine sau a unei locuințe, fericirea obținerii unui medicament vital sau a unui loc în băncile școlii, fericirea aceasta simplă, cotidiană, înseamnă încă pentru mulți din locuitorii Terrei un vis neîmplinit. Fericirea rămîne pentru ei undeva departe, printre speranțe.

Fericirea omului este totuși realizabilă. Ea este, însă, indisociabilă de realitățile vieții, de propria lui acțiune. Căci fericirea aceasta, cea autentică, nu vine de la sine. Nici eradicarea subdezvoltării, nici lichidarea analfabetismului și a bolilor și nici lichidarea foametei nu se pot obține decît prin eforturi, prin sacrificii, prin luptă. Drumul poate fi uneori lung, greu, întortocheat. Dar la capătul lui se află întotdeauna bucuria reușitei. Fericirea. Fericirea, cu gustul ei inegalabil...

AL. PINTEA

Mondo umano?

Cu și fără mască

„Profesia : guru. Trăsături caracteristice : o tendință spre megalomanie și paranoia. Activități : administrează, sub acoperirea spiritualității, averi care merg din domeniul rural la imperiul industrial. Clientelă : tineri (și mai puțin tineri) decepționați de sex, drog și șomajul din țările bogate. Particularitate a acestor Președinți-Direcțori Generali ai lui Dumnezeu : o predilecție pentru mașini de lux, Rolls-Royce, indeosebi albă. Azi, după cîțiva ani de calm, bătaia se reia. Cea a părinților, a apropiaților, a avocaților. Punctul de plecare al acestei noi campanii : cartea lui Roger Ikor „Je porte plainte”, scrisă în urma sinuciderii copilului lui, și recenta creare, sub impulsul lui, a unui grup de informații asupra sectelor. Astăzi sint numeroși cei care încearcă să ridice vîlul, să demonstreze că guri nu sint niște infotenșivii bizari, cum încă o crede o parte a opiniei”. Aceste rînduri sint extrase dintr-un articol publicat de Katie Breen în revista franceză „Marie Claire”, sub titlul semnificativ „Părinți împotriva sectelor”.

Firește, textul articolului este foarte bogat în amănunte și descoperiri făcute personal de autoare. Ea scrie : „Rareori sectele își enunță culoarea lor și, pentru a le combate, trebuie să le cunoaștem, să nu avem ură sau teamă, și să știm cum să reperăm escrocheriile”. De aceea, în Franța, „în spatele unor mișcări, asociații, companii sau grupe de binefacere sau de alt gen, se ascund deseori sectele”. Astfel, „A.I.C.K. sau ISKCON (ascunde secta) Hare Krishna ; Asociația educație și conștiință — A.E.C. — Meditația transcendentă ; Asociația pentru respectul libertăților spirituale — Scientologie ; Asociația pentru unificarea creștinismului mondial — Moon ; Asociația pentru promovarea valorilor morale și spirituale — Moon ; Comisia cetățenilor pentru drepturile omului — Scientologie ; Căminele dragostei — Copiii domnului ; Biserica noii comorehensiuni — Scientologie ; Cămine, acțiune benevolă la domiciliu — Moon ; Grupul pentru ameliorarea metodelor de învățămînt — Scientologie ; Institutul de cercetări MERU — Meditația transcendentă ; Ministerul sănătății și al moralității — Meditația transcendentă ; Mișcarea universitară pentru cercetarea valorilor absolute — Moon ; Mișcarea pentru respectul și tolerarea libertăților spirituale — Scientologie ; Pionierii noii vîrste — Moon ; Susținerea unei justiții cinstite — Scientologie”. Ajunși aici e cazul să ne întrebăm de ce se ascund sub atari denumiri anodine sectele al căror lideri administrează averi fabuloase ? Asupra acestei probleme vom reveni.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După „SVET V OBRAZECH” — Cehoslovacia

După „Die Fram”, R.D.G.

Un medic argentinian venit la București special pentru medicamentul „L” :

„Doctorul Leontopol are cîteva lucruri extraordinare“

Îl cheamă Felix Pedrero, e argentinian, a terminat, în 1968 Facultatea de medicină din Cordoba. Lucrează la Mar del Plata, unde are o clinică, insistă s-o numească institut, dar merge des și la San Juan, unde mai are una. În amîndouă, înțeleg, folosește produsele Anei Aslan și e foarte mulțumit de ele.

Cînd pornesc dialogul, purtat cînd în franceză, cînd în spaniolă, nu știu decît că doctorul Felix Pedrero a venit la București mai ales pentru colegul său de breasla Mihai Leontopol. Restul îl voi afla.

— Sînteți prima dată în România ?

— Am mai fost în octombrie 1931 și, ca și acum, am tras la hotel „Majestic”. Acolo, întimplător, am auzit despre activitatea doctorului Leontopol din povestirile unui tînăr. Fiind extrem de interesat în probleme de cancer, am dorit să-l cunosc pe doctorul Leontopol și, în cîteva zile, am reușit.

— De ce ziceți că sînteți extrem de interesat în probleme de cancer ?

— Soția mea a avut un coriocarcinom de uter, maladie foarte gravă. Diagnosticul ei fiind mai mult decît alarmant, am luat legătura cu tot felul de specialiști, ca s-o salvez. Am constatat asta era acum 3-4 ani, că americanii, mai ales cei din California, irlandezii, francezii și japoanezii sint cei mai avansați și am pus la punct un tratament mixt folosind cîte ceva de la fiecare. Ea se simte azi bine și urmează să nască, în septembrie, primul nostru copil. Datorită acestei împrejurări, am aprofundat problemele cancerului și m-am convins că orice efort, de orice natură, n-ajunge în bătălia contra lui. Lupta cu cancerul nu-i o treabă a medicilor din România sau Argentina, ea trebuie să fie o cauză comună.

— Așa e, aveți dreptate. Ce-a urmat ?

— L-am cunoscut pe Mihai Leontopol care m-a invitat să-l însoțesc la spital. Acolo am văzut cîteva cazuri rezolvate sau în curs de rezolvare și am rămas stupefiat. În noaptea aceea n-am închis ochii.

— De ce ?

— Mi-am dat seama că doctorul Leontopol deține o mare descoperire. L-am găsit onest și, în plus, cele văzute m-au zguduit. Văzusem altceva decît știam.

— Ce știți ?

— Că un neoplasm de plămîn de pildă, poate avea speranțe de viață de pînă la un an. Nu după Pedrero, după statistici ferme, științifice. Cu unul de cap de pancreas nu duce, fiind foarte malign, decît maximum 6 luni. Am văzut bolnavii tratați de Leontopol, timp de 5, 6 sau chiar mai mulți ani, erau sănătoși, unii chiar lucrau, i-am văzut și, ca zic așa, m-am minunat. Înțeleg că nu sînteți medic, o să pricepeți mai greu ce-am simțit. A fost ca o revelație. I-am cerut doctorului o doză din remediu său, din medicamentul „L”, mi-a dat-o și am plecat cu ea în Argentina. Fiind mică, n-am folosit-o decît într-un caz, cel al unei femei de 75 de ani, Rosa Ayastuy din Maipu, provincia Buenos Aires.

— De ce suferea femeia ?

— Avea un neoplasm de vezică uri-

nară, fusese operată și chirurgii nu-i dădeau de trăit decît 2-3 luni. I-am administrat în disperare de cauză, medicamentul „L” și am constatat o rapidă retragere a metastazelor. O vedeam vindecîndu-se și nu ne venea să credem. Fermi cu cîteva săptămîni mai devreme, chirurgii nu mai știau ce să zică ? I-am făcut o cistoscopie și n-am mai găsit nici o urmă de tumoră ? Cînd am plecat din țară, Rosa Ayastuy se găsea într-o stare foarte bună, vindecarea ei fiind aproape de sută la sută. Încurajați, am trecut la alt caz.

— O clipă. Am înțeles că doza de „L” se terminase.

— E o poveste întreagă. Se terminase și, ca să capătăm alta, i-am telefonat colegului Leontopol la București. De mai multe ori, vorbind minute în șir, cerîndu-i consultări la telefon. Ne-a trimis o nouă doză de medicament, dar vama din Mar del Plata s-a opus intrării ei în țară. A fost nevoie să intervină Crucea roșie argentiniană, sub egida căreia facem aceste experimente, și pînă la urmă am primit capsulele.

— Si le-ați folosit în al doilea caz, da ?

— În mai multe, cu totul în 8. neoplasme de vezică, de prostată și de sin, toate merg bine, fără excepție. Am să mă mai refer, concret, la unul, cazul unui bărbat de 50 de ani cu adenocarcinom de prostată metastazat. Omul era într-o stare gravă, nu mai putea urina normal, apăsăm la o sondă Pezzet. După numai o săptămînă de tratament cu „L”, am constatat o ameliorare spectaculoasă a situației, iar după 10 zile bolnavul a reînceput să urineze natural. În plus, tumora coborise cu 3 degete sub nivelul inițial supraombligial.

— Care e în prezent starea bolnavului ?

— Cînd am plecat din Argentina, se simțea excelent și urma să i se scoată sonda. Probabil că i s-a și scos.

— Din cîte știu, ați folosit medicamentul „L” și în experimente pe animale. E exact ?

— Da. Am luat legătura cu Centrul medical veterinar din Mar del Plata și am făcut împreună teste pe animale, pe 12 cățele între 8 și 10 ani cu tumori de mamele. Tumori maligne certe, depistate prin biopsii. Trebuie să spun că, la început, veterinarii au fost sceptici, dar s-au convins repede observînd scăderea tumorilor. Am hotărît, în baza acestor rezultate so-cotite ca foarte importante, să mergem mai departe, să aprofundăm cercetările efectuate, cum aminteam, sub egida Crucii roșii argentiniene și într-un cadru științific plasat dincolo de orice dubiu. Intenționăm, de pildă, să trecem la alte tipuri de tumori.

— Doctore Pedrero, puteți trage vreo concluzie din ce-ați constatat pînă acum ?

— Sigur, mai e nevoie de timp. Eu cred că acesta e judecătorul suprem.

— Si la noi se zice la fel.

— Cu atît mai bine. Consider însă că am dreptul să afirm că doctorul Leontopol are cîteva lucruri extraordinare.

— O întrebare pe care n-aș dori s-o luați drept indiscreție : de ce v-ați reîntors în România ?

— Ca să iau legătura cu Ana Aslan și, în primul rînd, cu Mihai Leontopol. Doresc să-l invit în Argentina și mă doresc, asta mai ales, să punem bazele unei colaborări ferme și de lungă durată. Voi face în acest sens toate demersurile necesare.

— L-ați însoțit și în aceste zile pe doctorul Leontopol la Centrul de fonoaudio-logie ?

— Da, căci am venit în România ca să lucrez, nu ca să mă plimb. Cu amabilitate, colegul Leontopol mi-a pus la dispoziție o serie din bolnavii pe care i-a tratat. Am stat de vorbă pînă acum cu 20, le-am cercetat documentația, i-am înregistrat pe bandă, i-am fotografiat și, iarăși, am rămas uimit. Cancere clare, diagnosticate ca atare, s-au vindecat, asta n-am mai văzut ? Cînd voi ajunge acasă, voi folosi materialul cules și am de gînd să țin cîteva conferințe despre metoda Leontopol de tratament în cadrul Societății „Medica” din San Juan. Leontopol face, repet, lucruri extraordinare.

— Credeți că documentele medicale care vi s-au prezentat sint complete ? Sint convingătoare ?

— Nu încapă nici o îndoială, sint convingătoare. Limpezi din punct de vedere științific.

— Vă mulțumesc și vă urez drum bun.

Discuția cu medicul argentinian Felix Pedrero a durat, după ceas, 70 de minute. Ea a avut loc în holul hotelului „Majestic”. În urma ei au rămas interviul de mai sus și o stenogramă, ca mărturie a interesului larg pe care îl trezește descoperirea unui concetățean al nostru.

OVIDIU IOANIȚOIA

Succes tricolorilor în meciul cu Cipru!

Miine, de la ora 17,15, se va desfășura pe stadionul „1 Mai” din Hunedoara meciul dintre reprezentativele de fotbal ale României și Ciprului, cel dintâi în cadrul grupei a V-a a preliminariilor campionatelor europene 1984, grupă din care mai face parte, reamintim, echipa Italiei, Cehoslovaciei și Suediei.

Să încercăm în cele ce urmează o scurtă avangardă a partidei, nu înainte de a nota că întâlnirea va fi arbitrată de o brigadă din Albania, Arsen Hoxha la centru, Xhili Kruja și Hikmet Kuka la linie, ca observator U.E.F.A. figurind ungurul György Szilagy.

PALMARESUL NE E NET FAVORABIL

În condițiile în care fotbalul cipriot n-a strălucit niciodată pe plan internațional, un 2-1 cu Elveția, în 1936, e tot ce au obținut insularii mai de seamă până acum, tricolorii au dominat întâlnirile oficiale directe, necunoscând înfrângerea:

● 3 decembrie 1966, Nicosia: Cipru — România 1-5 (1-0);

● 23 aprilie 1967, București: România — Cipru 7-0 (3-0);

● 13 mai 1979, Limassol: Cipru — România 1-1 (1-1);

● 18 noiembrie 1979, București: România — Cipru 2-0 (1-0).

Înainte de partida oficială cu numărul 5, palmaresul ne e net favorabil și, în mod normal, diferența de valoare și de experiență dintre cele două garnituri trebuie să-și spună, și miine, cuvântul. E bine însă de reținut că, în ultimii ani, fotbalistii ciprioți au făcut unele progrese, jocul lor câștigând în angajament și tehnicitate, ei devenind un adversar incomod, decis să-și vîndă pielea cit mai scump.

PREGĂTIRILE TRICOLORILOR

Acordind startului oficial al sezonului atenția cuvenită, antrenorii Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu au reunit lotul încă

de duminică seara, la Hunedoara. Renunțând, dintr-un motiv sau altul, la „veteranii” Sameș și Iordănescu, ei au mers, în continuare, pe mina jucătorilor tineri, apelînd, pe lângă Mihai Marian, Andone, Bogdan (fiecare cu o singură selecționare în națională), Iorgulescu, Rednic, Gabor (fiecare 3 A) și Turcu (2 A), și la 2 debutanți, Ioan Petcu (născut 1 mai 1959) de la Corvinul și Florea Văetuș (23 noiembrie 1956) de la Dinamo. Cu Petcu, care își va sărbători pe teren, dacă va juca, aniversarea a 23 de ani, numărul jucătorilor hunedoreni se ridică la 5, lucru explicabil atît prin forma bună a Corvinului cit și, firește, prin programarea partidei. În rest, Moraru (11 A), Iordache (18 A), Ștefănescu (33 A), Ticleanu (16 A), Augustin (11 A), Bălăni (45 A), Klein (4 A), Balaci (47 A) și Cămătaru (19 A), adică un lot echilibrat, imbinînd experiența și singele rece al mai vechilor internaționali cu ambiția și elanul colegilor mai tineri. Dintre toți, singurul care a mai jucat de două ori împotriva ciprioților e Cămătaru, în timp ce Ștefănescu și Augustin au fost în echipa aliniată la Limassol, iar Bălăni și Balaci au evoluat la 18 noiembrie 1979 pe „Dinamo”.

Începînd de luni, tricolorii au intrat într-un program intens de pregătire, deviza lor fiind una singură, victorie și încă la un scor cit mai concludent. Din păcate, nu toți selecționabili au ajuns la Hunedoara în cea mai bună condiție de sănătate, Ștefănescu, Cămătaru, Rednic și Văetuș prezentînd ușoare accidentări. Medicul Ion Andreescu a avut de furcă mai ales cu primi 2, Ștefănescu acuzînd o contuzie la gleznă, iar Cămătaru o entorsă. La ora la care așternem pe hirtie aceste rînduri, miercuri la prînz, ei urmează tratamente intensive și se speră în deplina lor recuperare.

Miine, în fața publicului pe care-l iubește atît, Mircea Lucescu va trece un examen important, meciul cu Cipru reprezentînd punctul de plecare al unei „campanii” la capătul căreia naționala României speră să joace la turneul final al europenilor din 1984. Au fost și mai sînt opinii împotriva lui Lucescu și nu e exclus ca și el, cel mai tîrziu antrenor pe care l-a avut vreodată echipa noastră națională, să mai fi greșit. Noi însă i-am acordat și-i acordăm credit, l-am prețuit și-l prețuim, iar acum, cînd nu mai e vorba de un interes sau altul, ci de interesul major al fotbalului românesc, credem că disputele nu și mai au rostul nici atît. E timpul liniștei, al muncii și seriozității, iar Mircea Lucescu și elevii săi merită semnul nostru de încredere și urarea de mult succes.

PE CINE CONTEAZĂ OASPEȚII

Antrenorul Costas Talianos, 62 de ani, de 4 ani la conducerea tehnică a naționalei cipriote, a anunțat următorul lot:

portari: Constantinou (Ael), 32 de ani, 15 A; Praxitelous (Omoni Nicosia), 25; fundași: Erotokritou (Omonia), 24, 19 A; Miamilliotis (Apoel Nicosia), 22, 10 A; Sofroniou (Apollon), 23, 4 A; Lagos (Peroporis Larnaca), 33, 10 A; Iezou (Paralimni), 28, 2 A; Lyssandrou (Northosis Famagusta), 33, 25 A; Panzaras (Apoel), 28, 34 A;

mijlocași: Aristotelous (Ael), 23; Omiro (Olimpiakos Nicosia), 23, 1 A; Yiangoudakis (Apollon), 23, 18 A; Papadopoulos (Olimpiakos Pireu), 23, 11 A; Demetriou (Omonia), 25, 13 A;

atacanți: Theophanous (Peroporis), 23, 16 A; Prokopi (Omonia Aradipou), 24, 1 A; Vrahimis (Northosis), 29, 24 A; Tsingis (Aris Limassol), 23, 17 A.

„Capetele de afiș” ale lotului par a fi fundașul Lyssandrou, prețuit în ambele partide cu România din 1979, mijlocul Papadopoulos, singurul fotbalist cipriot care evoluează în afara insulei, și atacantul Tsingis, și el o mai veche cunoștință a tricolorilor. Numele sonore de altădată, Koudas și Kalafas, ultimul „Gheata de aur” a Europei în 1977, au ieșit din vederea selecționerului, deși acesta, judecînd după virstele fotbalistilor convocați, arată în continuare încredere maturității.

Cînd parcurgeți rîndurile de față, jucătorii ciprioți, sosiți la Otopeni joi seara, se află cazați la hotelul „Rusca” din centrul Hunedorei.

Acestea ar fi, în două vorbe, datele meciului de miine. Înainte de un partid teoretic mai grele, cu Suedia acasă (8 septembrie) și cu Italia în deplasare (4 decembrie), fotbalistii români au obligația să deschidă sezonul print-o victorie. Deși partida nu va fi, cum sînt unii tentați să creadă, o simlă formalitate, a veni convingerea că tricolorii vor depune toate eforturile spre a câștiga, eventual la un scor cit mai concludent. Minutul public hunedorean va fi, primul, alături de ea, conducînd-o spre izbîndă, iar noua nu ne rămine, făcîndu-ne ecoul tuturor iubitorilor de fotbal din țară, decît să-i urăm mult succes!

O ultimă informație, întâlnirea va fi televizată, ea urmînd să fie transmisă, în direct, și în Cipru.

VIDIU IOANITOIA

La un nou „Bonatrape” — un nou... Fouché?!

Stimate Cornel Dinu,

În primul rînd țin să vă asigur cu toată sinceritatea că sînt unul din probabilii numeroși iubitori de fotbal care vă admiră statornic, încă din epoca prezenței dv. alături de Dumitrache, Lucescu și ceilalți, la finala campionatului de fotbal din Mexic... De asemenea, sînt consecvent cititor al articolelor pe care le scrieți în presă, nu o dată etalînd reale aptitudini de... ziarist sportiv. Aș dori ca prin aceste rînduri care solicită spațiu în revista „Flacăra”, mereu deschisă, datorită spiritului ei democratic puternic, înmînat de prețuitul său redactor șef, să îmi exprim, ca spectator de fotbal și ca hunedorean, cîteva opinii în ceea ce privește nu doar actuala echipă „Corvinul”, nu doar pe actualul ei antrenor, Mircea Lucescu, ci un public larg, dacă nu din pretutindenea țării iubitoare de fotbal, atunci, cu siguranță, din „provincia” noastră, hunedoreană, adică de departe de Capitală și de redacțiile marilor noastre reviste. În primul rînd cred că în prezent este susținută, din bună credință sau nu, o acerbă campanie de presă împotriva lui Mircea Lucescu... Motivele sînt duim, harnici comentarii din mai toate revistele literare, ba chiar scriitori pe care îi iubim pentru opera lor, se întrec, cu vizibile eforturi de a impresiona prin... metafore, imitîndu-l searbăd pe extraordinarul mag al acestora, Fănuș Neagu, marele public, toată lumea se căznește să-l discrediteze, vai, grabnic nevoie mare, pe Mircea Lucescu... Croniciarii de radio excelează în jenante manevre de a diminua meritele echipei hunedorene și ale lui Mircea Lucescu, cel puțin aici, la echipă, nemaiprindînd cu laude cînd e vorba de echipele bucarestene... Dacă crainicul Ghitulescu, într-o recentă transmisune, exprima clar ceea ce vedea pe teren, adică o echipă

care, vrea cineva ori ba, trebuie să fie luată în serios (și se va vedea!), crainicul respectiv a fost luat în țîrbacă prin „metafore” care frizează injuria, batjocoritoare, asta doar pentru că este o modă de a birfi, prin mijloace „elevate” tot ceea ce înseamnă luptă cu inerția... Dar inerția nu poate fi înfrîntă cu „inepția”! Fotbalul românesc se află, realment, într-o criză. Dar în această criză (s-o fi uitat, oare, cu toții?) nu ne-a adus Mircea Lucescu („jucătorul de final de meci” cum, fără a proba minimul semn de colegialitate și fair-play invocat!) il categorisiți dumneavoastră, Cornel Dinu! Exercițiile de pamphlet pe care ni le distribuiți cu atîtă elan de ani de zile, relevă mai degrabă, la o cercetare răbdătoare, cu totul altceva decît grija pentru adevăr... Îmi pare foarte rău, dar transpare din scrierile pe care le semnați, ranchiună, răutate, persiflare infatuată, aere de „moralist” și deseori altele, mai grave... Oare să aibă acestea legătură cu faptul acesta al lui Mircea Lucescu de a „trăda” (!) Bucureștii, de a încerca undeva în „provincia” pe care o jigniți, tovarășe ziarist Cornel Dinu, pentru că ea nu există demult, decît în imaginația unor care „o iubesc” așa, cum ne mărturisite, adică... luînd-o în băscălie... Scuzați termenul, dv. nu știu că nu este străin de condeiul dv. Dar să cităm: „După ce vom îngheși și vom insălmînta Ciprul la Hunedoara (de ce nu la Hunedoara? n.n.) astfel nu vîd rațiunea unei programări tocmai (subl. n.) pe acele meleaguri (ibidem) cu care n-am absolut nimic, le admir, (zău? mersi! n.n.) dar mi se par cam naive...” Formidabil, indușător! Domnul Cornel Dinu, jucător, nu-i așa, nu doar „de final de meci” (ca al său fost coleg Lucescu!) ne judecă pe noi, „meleagurile” hunedorene, en masse, drept naive... Niște naivi, acolo, dom’le, pen-că, deh, nu-s den București!...

De ce, stimate Dinu, n-ar fi, pentru Lucescu, orașul Hunedoara un Toulon, un Brieune? Pe urmă, trebuie să vă spun, în numele mărturisitei admirații pentru fotbal pe care l-ați (mai ales) făcut, că revine în frazele dv. prea obsedant cuvîntul putere... Dar atî fost mereu titular în echipele care, prin „talentul” altor antrenori decît Lucescu, ne-au adus plocon actualul „renume” al naționalei! N-avem nimic împotriva unei polemici generale, dacă este menită a construi ceva... Dar dv., alături de alți „mestieri mari” în a-și refuza neputințele sportive improșcind cuvinte în ochii lumii prin intermediul unor reviste deschise dezbaterii, nu faceți nimic de folos actualiei situații de căutare ale unei formule în stare să spele tot răul mostenit... Doar a spus-o Lucescu, au spus-o și alții, e o NAIVITATE să ceri peste noapte a salva o navă mincată de carii prejudecăților, ai lipsei de vocație a trecuitor „arhitecți” ai naționalei, așa, peste un campionat sau două! Toate răutățile azvîrlite în capul

unui om care trebuie lăsat în pace, trebuie lăsat să încerce, să i se dea șansa propriei opțiuni, și asta doar din demagogicele gilcevi, și asta doar pentru că altundeva decît în București, cineva, fără să sfideze Bucureștii, dîmpotrivă (!), pentru a-l elogia în curînd, invîngînd absurdul „campanii” de mahala și arătîndu-ne multă așteptată echipă de care să nu ne mai fie rușine, pentru care să nu plîngem de umilință cînd, în conjunctura marilor confruntări internaționale, ingenunează stîrînd hohote de ris adversarilor, nu nouă... Sînt convins că nu prea am șanse a vă lămuri că ar fi bine să mai cugetați... Totuși, aș fi fericit dacă, tirziu după citirea modestelor mele scrisori, ați sta singur, în fața conștiinței dv. de fotbalist-cronicar. Și ați reveni asupra propriei succedivități. De fotbalist gelos, da, pentru că numai cine iubește poate fi gelos... însă nu pentru Putere.

EUGEN EVU

Propunere

Avînd încă de răspuns la 3 întrebări din 4, cine va câștiga titlul și cine va ocupa locurile 16 și 17, campionatul se îndreaptă inevitabil spre final. Odată cu miza, tot mai mare, e posibil să apară și tot felul de interpretări, unele „ele alimentate de recenta scoatere a Craiovei din Cupă pe nedrept, în aceste condiții, spre a asigura întrecerii un cadru de desfășurare cit mai sportiv, cit mai corect, dar și spre a elimina orice posibilitate de interpretare, federația are datoria să vegheze cu vigilență asupra ultimei părți a campionatului.

În acest sens, solicităm F.R.F. fermitate în privința oror de începere a partidelor în așa fel incit, în aceeași etapă, toate meciurile să înceapă simultan. Decalarea dictată de rațiunea televizării uneia sau alteia dintre partide creează un avantaj echipei programate să joace mai tirziu, e drept minor dar, oricum, un avantaj. Dacă e egal pentru toate grupările, regulamentul chiar să fie! Să nu se înțeleagă că sîntem împotriva televizării întîlnirilor. Am pledat și pledăm pentru cit mai mult fotbal pe micul ecran, firește în funcție de posibilitățile și nevoile programului. Legat de asta, propunem ca cele mai importante meciuri ale etapei imediat următoare, cu implicații majore în configurația clasamentului, Dinamo—F.C. Argeș și S.C. Bacău—Universitatea Craiova, să înceapă la aceeași oră și să fie transmise alternativ la televiziune. E, credem, un punct de vedere pe care îl împărtășesc toți iubitorii fotbalului.

OMUL CARE JOACĂ

Amețind în atitea fente

Așadar, „I.F.K. Göteborg” este calificată în finala „Cupei U.E.F.A.”... Stadionul „Ullevi” din „orașul gotilor” a fost plin la tururile cu Valencia și Kaiserslautern, echipa suedeză scăpînd de obsesia falimentului cu care ne-a păcălit pe noi, imprumutînd numai pentru moment ceva din cozeria noastră. Este și singura echipă a actualului sezon al cupei europene neînvînsă. Firește, ne putem întreba în marea noastră nedumerire despre multe, ce enigme ascunde în ea această „sagă nordică”, pentru că sînt convins că mult prea mulți colindători de zi cu zi al fotbalului nostru nu o pricep nici acum, și nici nu o vor face nici în viitorul destul de apropiat. Dar să vă povestesc ceva mult mai expresiv, așa petrecîndu-se, ce poate spune totul despre felul în care continuăm noi să gustăm fotbalul pe care-l jucăm și pe acela pe care îl vedem la alții.

După ce eram foarte aproape să redităm un Blois la Göteborg, intrînd în sedință direct din aeroport, putînd pierde cu „4, 5-0”... am reușit un 1-3 miraculos, datorat de speranțe pentru calificare tocmai prin felul în care cei din afară, și nu noi cei dinăuntru care ne-am simțit adversarul, au fost convinși să creadă că, la București, problema calificării va fi foarte simplă, constînd într-un 2-0 ușor de administrat, dacă nu și mai bine... Se știe, „blonzi trapași” s-au jucat cu noi, și puteau să ne dea și mai mult decît singurul gol prin care au cîștigat și în cea de-a doua manșă. S-au făcut multe speculații, s-au argumentat multe rațiuni tactice demne de subiectul unor discuții libere la „școala de fotbal din Köln”, în fine, totul parea clar. Se făcuseră greșeli... Era la îndemîna noastră explicarea proporțiilor evenimentului, dar nu și a existenței sale. După retur, unul din cei mai buni prieteni ai familiei mele, un om uluitor (coincidență, tot din Grichenland), mi-a bătut ca de obicei binevoitor la ușa. Priveam singur, certat de soartă, prin ceea ce poate fi străvezu într-un pahar de bere ce nu era „Tuborg”. M-a luat direct așa precum t-e felul, parcă în numele sutelor de mii de pasionați al fotbalului nostru pentru care vorbea: „Bine măi, Cornelucă, nu i-ați minjit p-ăia?”

Nu știau nimic, nu galibageau nimic cu Ea (mingea, desigur). M-am uitat la-nceput, sărea din ei ca din șipci, aveam ceva de tras pe post, n-am prea fost atent, dar n-am crezut că vă pot picta... Am rămas, ca dealtfel în întreaga seară, tăcînd cu mine, nu mă puteam supăra pe el, omul care aduce soare numai prin zîmbetul cu care îmi închipui că-mi atacă prea rar soneria. Mă mai ia duminică, cînd sîntem liberi, la un meci de „B”, despre care știe totul, dar m-au chinuit dureros atunci rațiunile umorului său unic, greu traducibil.

Păstrez pentru mine inexactitățile de altă natură prin care puteam preîntîmpina sifonarea eliminării lui Inter. Fondul este altul. Este vorba despre felul în care înțelegem, gustăm, simțim și dorim să se joace fotbalul nostru. Nici măcar nu sîntem conștienți de ceea ce sîntem capabili să facem pentru a evolua în concordantă cu incontestabilele calități de care dispunem. Nefînd capabili să ne dimensionăm pe noi, este normal să nu înțelegem de ce sînt incapabili alții, cu atît mai mult cu cit ei sînt îndepărtați de fluxul nostru informațional cu care încercăm să-i pătrundem prea mult prin tăcere și liniște adevărată. Conștient noștri pronunță magic Pete sau Cruyff, nepunînd

intui ce ar fi putut însemna ca legendă un Dobrin sau Dumitrache antrenări și întreținute așa precum le cerea menirea talentului cu care s-au născut. Lumea este încă prea mare pentru noi, dar și noi îi mărim dimensiunile ignorîndu-ne prin felul în care încă ne prezentăm în ea... E o discuție lungă, plină de amănunte, pe care o continui mereu, de fiecare dată cu alte argumente potrivnice. Mă doare. Putem fi mult mai buni.

Lumea fotbalului nostru pare pornită să bătălească și acest final de sezon. În fond, își caută o nouă evadare. Aud spunîndu-se că punctele Craiovei la Scornicești, ca și remiza lui Dinamo la Vilcea, au fost obținute înainte de a se apăsa pe ceasul de control și de a muta pionul... La bune nu ne putem gîndi de la-nceput. O luăm cu răul... Tac din nou despre echipa mea, pe care sîntul lui Gingu cu zece centimetri mai înăuntru o putea pedepsi în ultimul minut și vreau să cred că în preajma Oltului a fost vorba de o răbufnire oltească de care oame-nii lui Oblemenco sînt capabili prin valoarea lor atunci cînd se sînt nedreptățiți, așa precum au fost. Rămăși și în lupta Cupei, mai dormeau, deci nu-i interesul nostru, și nu înrăiau ca acum.

CORNEL DINU

„O perpetuare a tinereții noastre...”

Vă mai amintiți, stimate Adrian Păunescu? Acestea erau cuvintele pe care vi le adresa, într-un bilet, un spectator din sală în timpul întâmplării de muzică și poezie a Ceneclului „Flacăra”, în orașul nostru.

Aprilie 1932 — Marea Sală a Sporturilor și Culturii din Iași este gazda celebrei Gale-Flacăra 500. Un eveniment mult așteptat și dorit de ieșeni. Sintem emoționați și fericiți — o fericire ce se traduce prin imensa noastră prezență, aici.

E o întâlnire cu muzica și cu o frântură din veșnicie. Regăsirea produce revelația firească, ne amintim că viața are întotdeauna undeva, pregătit pentru noi, un moment solemn, înalt.

Întimplarea de muzică și poezie a început. Întreaga sală vibrează în cîntec. Ne îndemnăm Poetul să trăim veșnic în acele clipe. Priveam atemporal scurgerea orelor. Ne contopeam cu minunată omenie de pe scenă atît de simpli în comportamentul lor, dar giganți prin mesajul ce-l poartă pretutindeni.

Trăiam imensitatea spirituală a acestei întâlniri care leagă abstractul de sufletul omului. Pînă și firescul, în muzica ceneclului, devine sacru. Se cîntă într-un singur glas:

„Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul Trăiască România, trăiască tricolorul!”

Mulțumim poetului Adrian Păunescu și cîntărețului Alexandru Zărnescu pentru momentul unic, impresionant pe care l-au creat prin evocarea marelui Eminescu de care ne cuprindem și pe noi, adesea, un dor nesfîrșit, nestins. Valori, mari valori ale muzicii noastre tinere se întîlnesc într-o simbioză perfectă: marele poet Adrian Păunescu și compozitorii interpreți, Cîntă Rozina Cambos, Shalom Alehem! Pace tuturor!

Cîntă Ioana și dansează grațianul Andrei A. Păunescu (copiii poetului); recunoaștem emoționați pe Marian Corjos, Gil Ioniță, grupul satiric „Mesaj”, Mihaela Popescu... avem impresia că ne sînt alături de cînd pe pămînt sînt muzica și poezia.

Un cîntec duios, cu accente lugubre, sfîșietoare, se înalță mîreț către noi venind de dincolo de lume: frații Chiriac și mitul căprioarei răstignite cu ochii spre cer, către soare, sublimă în somnul ei etern.

Biletele sosit din sală se îngrămădeau morman pe masa de la care poetul Adrian Păunescu răspundea prompt și magistral stîrnind valuri de frenetice aplauze.

Trecuse de miezul nopții. Începea o nouă zi. Întreaga sală chema și rechemă artiștii pe scenă. Ceneclul „Flacăra” continuă. Gil Dobrică — fermecător și neastîmpărat își făcuse reparația cu încă trei slagăre internaționale. Dansau tinerii, se legănau tandru bătrînii, ridea tineretea cu ochi de copil strîngar ce-a mai putut fura o asemenea clipă de la viață.

Văzîndu-i, ai fi spus că moarte nu există și nici nu va exista vreodată. Ne-am desprins greu de prietenii noștri. Întorcîndu-se spre casă, aveam înima atît de bogată, eram mai frumoși, mai buni și uitasem de toate relele. Am surprins în ochii fiului meu acea strălucire de fericire care ne este dată rareori în viață. Era prima noapte din primăverile sale, pe care o dăruia cîntecului — cea mai înaltă revelație a frumuseții. Mi-a rămas vie în minte scena în care îl ascultam fascinat pe poetul Adrian Păunescu recitînd despre Putna și Bucovina. Clopotele de la Putna, trezind amintirea marelui voinod, și-au prelungea dangătul în clopotele de argint care sunau la porțile copilăriei mele. M-a cuprins un dor nebun de meleagurile natale și mi-am revăzut anii frazezi și pe cei adolescențini condensati într-un pastel strălucitor de albe primăveri, în Bucovina. Și-au prins în sufletul meu să se-nchege versurile pe care inima mi le dicta în acea noapte, într-o sală fre-mătîndă de tinerețe:

Mă întorc din nou acasă,
Sînt pămîntul că-mi vorbește,
Soarele-mi dezmiardă chipul,
Iar pădurea imi doinește.

Imi vorbesc duios și sălcii
De pe mături inverzite;
Mi-am lăsat copilăria
Între flori de măr strivite.

Cerul, noaptea-i o himeră,
Ape murmură-n cascade,
Munții și deapănă legenda
Brazii făuresc balade.

Sînt în inimă un cîntec
Dintr-o unică poveste
Cu blazon de nemurire
Pentru tot ce veșnic este.

Mă întorc iar pe aleea
Unde-i iarba grea și deasă
Și stringînd în pumni pămîntul
N-aș mai vrea să plec de-acasă.

Este oare Ceneclul „Flacăra” capabil de asemenea transformări spirituale și chiar fiziologice? Desigur. M-am simțit în acea noapte la fel de tinăr ca studentii din jurul meu și m-am regăsit în fata cu codițe de altădată care cînta și dansa feli-cită nesimțind trecerea timpului peste ea. Am înțeles că acest ceneclu este o perpetuare a tinereții noastre.

Vă înflori primăvara, va incolți grîul, va răsări, să miroasă văzduhul a piine nouă; să se faurescă o nouă legendă despre oameni și cîntecele lor.

VICTORIA SIMONCA

Mulț stimate Adrian Păunescu,

Vă scrie una din sutele de persoane care au participat la ceneclu de luni seara, din Fălțiceni. Ați fost cu toții nemai-pomeniți! Este aproape incredibil, cum acel minunat grup de tineri (condusi de poetul Adrian Păunescu), grup modest, fără scenă și cortină, fără vestimentație multicoloră sau scilpitoare, doar cu talentul și chitara lor (și cu încă ceva, cu dragostea lor mare pentru om și viață), au reușit să fascineze o sală arhiplină, transformînd spectacolul într-un dialog continuu. Seara oferită de dumneavoastră ne-a luminat sufletul și cugetul, ne-a strecurat în inimă bunătața pentru semenii, dragostea pentru viață, iubirea pentru natură, respectul pentru artă. În acea minunată seară de primăvară, cu miros de pămînt reavăn și cu copaci dați în floare, l-am cunoscut pe Adrian Păunescu: un Păunescu cu totul altul decît ce-ți oferea micul ecran! Un Păunescu, care a ris, a dansat, a recitat, a cîntat, a plîns!

AMARIEI ANGELA-ELVIRA

— medic —

15 aprilie 1982, Fălțiceni

Stimate Adrian Păunescu,

Tocmai am citit emoționanta scrisoare a unei eleve din Tulcea și m-am gîndit că poate o asemenea scrisoare venită din Cîmpulung Moldovenesc v-ar determina să includeți și orașul nostru pe lista localităților ce găzduiesc Gala Flacăra 500. Îmi pare rău că nu pot scrie o asemenea scrisoare și că nu reușesc să exprim în cuvinte cit de mult înseamnă ceneclu pentru noi, tinerii din Cîmpulung. Orașul nostru nu are prea multe evenimente culturale și venirea ceneclului a constituit un eveniment de vîrf despre care s-a vorbit mult și încă se mai vorbește. A fost un spectacol extraordinar care ne-a făcut, pe toți cei prezenți, să ne simțim cu adevărat tineri, tineri nu ca vîrstă biologică, ci ca vîrstă spirituală. Ceneclu Flacăra mi se pare un eveniment cu totul original în peisajul cultural al țării, un spectacol eliberat de prejudecățile potrivite cărora scena se termină acolo unde începe spațiul rezervat spectatorilor, un spectacol unde s-a înălțat în sfîrșit acel perete invizibil ce despărțea scena de restul sălii de spectacol, un spectacol al dăruirii maxime din partea artiștilor, dar și a majorității spectatorilor, un spectacol al valorii individuale și colective, unde fiecare component al ceneclului ar putea

Ceneclu Flacăra în zilele următoare

Ceneclu Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță:

GALA FLĂCĂRA 500

se încheie cu un turneu în Banat, Transilvania și Dobrogea în următoarele zile:

3 mai — Timișoara, Sala Olimpia 4 mai — Arad, Sala Polivalentă
5 mai — Oradea, Sala Sporturilor 6 mai — Cluj-Napoca, Sala Sporturilor
7 mai — Alba-Iulia, Casa de cultură a sindicatelor 8 mai — Făgăraș, Casa de cultură a sindicatelor 9 mai — Brașov, Sala sporturilor 11 mai — Constanța, Sala Sporturilor 12 mai — Medgidia, Sala Sporturilor 13 mai — Cobadin, Căminul cultural 14 mai — Mangalia, Casa de cultură 15 mai — Constanța, Sala Sporturilor.

Ora de începere, 18.

constitui cu succes capul de afiș al oricărui alt spectacol. Cred că cea mai plastică definiție a ceneclului a fost dată în cadrul unei cronici de Victor Socaci par-că. El vedea ceneclu ca pe un ansamblu de cărămizi, în general aceleași, care capătă în cadrul fiecărei întâmplări de muzică și poezie (ce frumos ați denumit spectacolele ceneclului) o altă formă. Ceea ce nu a spus Socaci și țin eu să spun, nu pentru că scrisoarea vă este adresată dumneavoastră, ci pentru că așa gîndesc eu și sînt sigur că nu numai eu, ci și mulți alții, este că dumneavoastră sînteți liantul care unește aceste elemente, dumneavoastră sînteți constructorul ce dă formă și unitate spectacolului. Probabil că toți membrii ceneclului contribuie la aceasta, altfel nici nu s-ar putea, dar meritul dumneavoastră e incontestabil, chiar dacă unii au încercat să-l conteste, și este unanim recunoscut, chiar dacă unii omit voit recunoașterea sa. Este imposibil să vorbesc despre ceneclu, fără a vorbi despre sufletul ceneclului, despre conducătorul său.

Între prima și a doua întâmplare susținută de ceneclu la Cîmpulung, s-a scurs un an. Vă rugăm să nu lăsați să se scurgă încă unul pînă la următoarea întâmplare. Eu, în numele colegilor mei, vă adresez cu anticipație un „Bun venit la Cîmpulung, ceneclu!”

Radioceneclu este o emisiune foarte reușită, care satisface dorința de folk a tinerilor, de muzică tinără, în general. Țin să-mi exprim și eu părerea în legătură cu problema ridicată de corespondentul din Călărași. Sînt de acord cu cele spuse de dumneavoastră. Istoria a demonstrat de suficiente ori că un popor nu poate și nu trebuie să viețuiască izolat de celelalte popoare. Să nu fim atît de obtuzi încît să-l refuzăm pe Beatles doar pentru că sînt englezi. Prin remarcabilii ei reprezentanți, prin extraordinarele ei cîntece, muzica folk românească are un mesaj de transmis lumii. Și dacă alte rețele de radio, de televiziune nu ne solicită, este poate datorită faptului că nu ne cunoștem încă de ajuns și ar trebui să venim în întîmpinarea lor, făcîndu-ne cunoscuți. Folkul românesc va plăcea în străinătate, fapt recent demonstrat prin impresia produsă ziariștilor străini prezenți la un spectacol al ceneclului. Și de vreme ce odată mîntule și-a trimis reprezentanții la Mahomed, mi se pare normal ca în continuare să se deplaseze Mahomed spre munte, sînt, deci pentru un turneu al ceneclului în străinătate, care ar aduce mari servicii muzicii folk românești. Mesajele cîntecelor folk românești sînt minunate transpuse în versuri și e păcat că majoritatea virtualilor spectatori străini nu vor putea recepta integral acest mesaj.

CORINA ABRAMOVICI,

Cîmpulung Moldovenesc,

24 III 1982

Către Ceneclu Flacăra, Piața Scînteii 1 — București.

Știam că peste tot ați fost minunați, ne-ați convins și sperăm să fiți măcar la fel și de acum înainte. Vă mulțumim pen-

tru clipele de neuitat pe care ni le-ați oferit și pe care nu le-am putut răsplăti decît cu aplauze. Vă mulțumim că ne-ați făcut să ne simțim cu adevărat oameni fericiți. CRISTEA IONA ȘI BLANARU MANUELA, Succava.

Iubiți membri ai Ceneclului Flacăra,

Iată că după o absență îndelungată din fața publicului ieșean v-ați întors în vasta capitală a Moldovei, la fel de curați și profunzi cum vă știam. Pecetea timpului asupra voastră, nu și-a putut exercita drepturile și a lăsat nealterate dorința fierbinte de a face artă, de a ne face pe noi mai buni și mai dreți, de a ne da dreptul la fericire și a ne găsi fericirea.

În această memorabilă seară de 9 aprilie 1982, alături de voi, care, printr-o muncă titanică, aș putea spune (învingînd oboseala acestui lung turneu sub egida Galei 500), printr-un superb spectacol oferit de-a lungul celor 480 minute ne-ați ajutat să extragem / pulberea fină a aurului, nămintă fericire. Da! Fericiri că trăim într-o țară nouă (deși veche de peste două milenii), liberă, înfloritoare — fericiri că sîntem tineri și ne putem bucura de aceste frumoase daruri oferite de țara noastră și de conducătorul ei iubit. Fericiri că vă putem auzi în liniște și pace, într-o țară a liniștii și păcii, într-o țară ai cărei copii învăță să se joace cu porumbeli albi, nu cu soldați de plumb și cai de lemn, într-o țară în care pacea e lucrul cel mai de preț (...)

Membrii Ceneclului Flacăra, aflați în sala sporturilor din Iași, continuă frumusețea spectacolului început cu cîteva ore în urmă. Cite... Nimeni nu mai știe, sau nu vrea să știe, toți ar vrea să dureră o veșnicie. Refuză să gîndească că mai au altă casă, decît cea din mijlocul Ceneclului Flacăra.

Extazierea sufletelor noastre continuă cu Duce Bertzi și cu părerea de rău că atunci cînd s-a împărțit norocul, noi, publicul ieșean, am fost cei care am primit cu paharul, care bineînțeles, nu a fost plin și deci întîlnirea noastră cu Ceneclu Flacăra nu poate fi în fiecare zi, ci o dată la cîteva ani. Ar fi fost prea frumos să poată fi adevărat, dar oricum vă mulțumim, iubite Ceneclu Flacăra, că o seară ne-ați făcut să fim mai buni, mai frumoși, mai tineri și împreună să facem acest frumos spectacol care mult timp va rămîne în sufletele noastre (...). Dar cum întotdeauna cînd te aștepti mai puțin, cînd ești mai plin de sine, cînd ai devenit mai bun, se produce inevitabilul. Și această minunată și memorabilă seară, ajunge la final după 480 de minute. Luminile se sting și Sala sporturilor din Iași rămîne în întinerie, noi cu frumusețea și emoția spectacolului în suflete și cu această frumoasă amintire a zilei de 9 aprilie 1982, pînă la o nouă întîlnire, așa cum ne-ați promis. Vă așteptăm cu dragoste la Iași și la revvedere!

CARMEN SIMION, electronistă — Între-prinderea Tehnoton, Iași.

Stimate domnule ADRIAN PĂUNESCU

Am fost foarte impresionate de acest spectacol dedicat tinerilor din țara dumneavoastră.

Am venit în România acum o săptămînă în vizită la niște rude din București. La îndemnul lor am venit la acest spectacol care este un frumos dar făcut Primăverii.

Am vrea și noi asemenea spectacole la noi, în care tinerii să fie ascultați și mai ales înțeleși. Acolo, societatea le promite multe dar face mai puțin.

Sperăm că ne-am exprimat destul de corect în vechea noastră limbă latină.

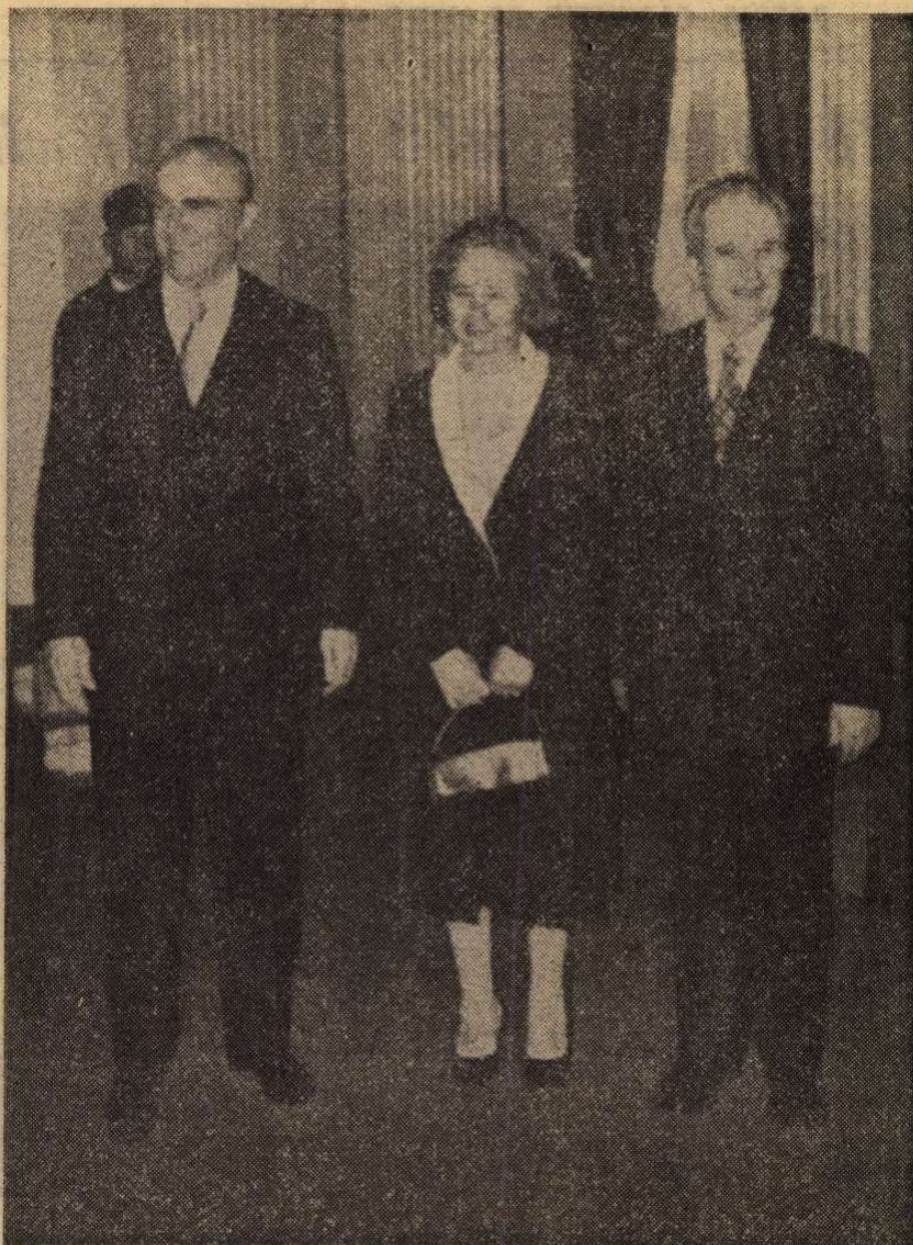
Flomina și Rosemarie T. — R.F.G.

Flacăra Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărcănuș, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, George Arion) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dobotaru, Tania Radu, Mihai Pelin) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunca, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, ceneclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cusnărenu, Elena Ghera, Aurel Mihailescu, Vasile Măneac, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaci, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENI — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

Pentru pace și conlucrare în Balcani, pentru liniște și înțelegere în lume

În pagina 3, comentariu
la începutul vizitei
tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
și a tovarășei
ELENA CEAUȘESCU
în Grecia

INIMA NAȚIUNII

Se împlinesc 61 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român, petrecută la 8 mai 1921. Acestul de referință pentru întreaga istorie a neamului n-a fost întâmplător, ci a reprezentat urmarea firească, logică, a înaltelor idealuri și aspirații ale mișcării revoluționare muncitorești din țara noastră, a impetuosului val de greve și demonstrații ce-a culminat cu greva generală din octombrie 1920. Partidul Comunist Român a preluat și continuat vechile tradiții revoluționare ale poporului, ale mișcării muncitorești, iar membrii săi, neînfricați purtători ai carnetului roșu, s-au dovedit croiți pe măsura nevoilor epocii, jertfindu-se în grele și îndelungate bătălii de clasă.

După eliberarea socială și națională a României, partidul comunist și-a asumat destinele țării și, acționând ca un adevărat partid revoluționar al celor până atunci nedreptățiți și împilați, a asigurat conducerea unitară a tuturor compartimentelor vieții economice și sociale, reunind sub același stindard, al dreptății și egalității, clasa muncitoare, țărânimea, intelectualitatea, întregul popor, ca exponent fidel al năzuințelor clasei muncitoare, ale întregii națiuni române. Continuând cele mai glorioase tradiții de luptă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru progres, libertate și independență, partidul a condus și conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, iar rezultatele acestei politici democratice, de înalt umanitarism și patriotism, n-au întârziat să apară. Niciind într-o istorie lungă și zbuciumată, presărată cu nu puține jefte, România n-a cunoscut o epocă mai înfloritoare decît această în care rolul de conducere a societății a revenit Partidului Comunist Român. Viața de zi cu zi a țării a demonstrat și demonstrează că misiunea istorică pe care partidul și-a asumat-o încă de la întemeiere s-a îndeplinit și se îndeplinește cu succes. Mari transformări s-au petrecut în toate domeniile, iar partidul, punînd la baza politicii sale servirea intereselor fundamentale ale poporului, ridicarea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc, s-a afirmat tot mai puternic ca un centru vital al întregii națiuni. Partidul comunistilor și-a cîștigat, pentru totdeauna, încrederea poporului nu prin vorbe, ci prin fapte, desfășurînd o activitate energetică și neobosită în folosul acestuia. Nici un alt partid nu a

(Continuare în pagina 2)

OVIDIU IOANIȚOIA

18

ANUL XXXI (1404)
VINERI, 7 MAI 1983

lucara
Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Independența este suma vieții noastre istorice

Semnificația zilei de 9 mai în istoria poporului român

Poporul nostru sărbătorește la 9 mai cea de a 103-a aniversare de la proclamarea oficială a independenței depline a statului român modern. Această cucerire a fost consacrată în a doua parte a anului 1877 prin jertfa a peste zece mii de ostași români în războiul pe care România a fost nevoită să-l ducă împotriva imperiului otoman, alături de armata rusă, și recunoscută pe plan internațional prin Tratatul de pace de la Berlin semnat la 13 iulie 1878.

Atît împrejurările internaționale imediate, care de fapt se aflau în succesiunea directă a celor anterioare, cît și evenimentele petrecute în Europa la mijlocul veacului trecut, au plasat problema unității și independenței poporului român printre problemele centrale ale relațiilor internaționale europene, timp de peste două decenii, adică de la 1856 — cînd a avut loc Congresul de la Paris — pînă în 1878 — la Congresul de la Berlin.

Cauza principală a „interesului” marilor puteri europene pentru soarta poporului român se afla în tendințele de expansiune ale unor mari puteri vecine asupra teritoriilor românești, mai ales după intensificarea luptei acestuia pentru unirea tuturor statelor și provinciilor românești, luptă dovedită, îndeosebi în

(Continuare în pagina 17)

NICOLAE COPOIU

O ipoteză și o speranță în tratarea reumatismului

Despre cercetările doctorului Geo Săvulescu am fost înștiințați cu trei ani în urmă, cînd mai mulți cititori au ținut să ne semnaleză rezultatele pe care acesta le obținuse în tratamentul reumatismului cu hidrolizat acid din ser de cal. Cîțiva dintre aceștia, beneficiari declarați ai terapiei, ne-au mărturisit, spre marea noastră surprindere, că au fost vindecați de poliartrită și spondilită anchilozantă, maladii grave, extrem de dureroase și, de cele mai multe ori, invalidante.

Iată de ce nu mică ne-a fost bucuria cînd, recent, am fost informați, de data aceasta chiar de către autorul descoperirii, că Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice a aprobat experimentarea medicamentului în patru așezăminte medicale din București, iar Institutul de microbiologie, epidemiologie și parazitologie „Dr. I. Cantacuzino” a devenit titularul de brevet al hidrolizatului acid din ser de cal.

Descoperirea se recomandă de la bun început prin noutatea ei absolută. Este vorba nu numai de realizarea unui medicament cu eficacitate dovedită în combaterea reumatismului, ci în primul rînd de încercarea doctorului Geo Săvulescu de a stabili un concept fundamental, original, în explicarea și precizarea unei etiologii extrem de controversate în lumea medicală contemporană. La aceste rezultate s-a ajuns după o laborioasă cercetare de laborator și după numeroase studii și observații de specialitate, ce cuprind, în timp, o perioadă de mai bine de trei decenii. Dar aici, o precizare. Primele investigații aparțin regretatului doctor Alexandru Săvulescu, medic reumatolog la Centrul meto-

(Continuare în pagina 8)

LIVIU TIMBUS

Glorie eternă celor care au trecut pe sub arcurile de triumf ale libertății patriei române

Datorită unui inspirat fotograf bucureștean, îi puteți vedea pe eroii de la 1877.

La marea aniversare a zilei muncii

Sărbătorită în întreaga țară sub semnul muncii creatoare, al activității susținute pentru înlăturarea cu succes a prevederilor planului pe acest an, a hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru continuarea înfloririi a patriei socialiste, sub semnul dorinței de pace și solidaritate internațională, ziua de 1 Mai 1982 a prilejuit organizarea în Capitală, de către Comitetul municipal București al P.C.R., a unei mari adunări populare, care s-a desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat.

Miile de bucureșteni prezenți la adunarea ce a avut loc la Palatul sporturilor și culturii din Capitală, și prin ei toți cetățenii patriei, au adus în această zi de tradițională sărbătoare un fierbinte omagiu partidului, sub a cărui înțeleaptă conducere își împlinesc cele mai înalte

aspirații, și-au îndreptat gândurile pline de dragoste și recunoștință spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, patriotul înflăcărat, revoluționarul neînfricat care din fragedă tinerețe s-a ridicat cu hotărâre la lupta împotriva fascismului, asupririi și nedreptăților sociale, pentru libertatea, independența și suveranitatea țării, pentru propășirea ei.

Prezența la marea adunare populară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, de numele cărora se leagă momente marcante ale luptei revoluționare pe pământul României, a proiectat acest eveniment într-o ambianță sărbătorească deosebită. Înălți conducători au fost salutați cu puternice urale de mii și mii de oameni. S-au scandat îndelung numele partidului, al secretarului său general. Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu li s-au oferit frumoase buchete de flori. Aceste momente emoționante au pus în evidență cu pregnanță dragostea nemărginită cu

care oamenii muncii, întregul nostru popor îl înconjoară pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit care, în fruntea partidului și a statului, acționează cu înaltă răspundere și consecvență pentru propășirea patriei socialiste, pentru creșterea prestigiului României în lume, pentru binele celor ce muncesc.

Rolul deosebit al secretarului general al partidului în obținerea tuturor succeselor noastre, în conducerea partidului și statului a fost subliniat și în cuvântul consacrat semnificației zilei de 1 Mai. „Marile înfrățiri obținute de oamenii muncii din patria noastră pentru edificarea noii societăți — a spus vorbitorul —, îndeosebi în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, care a marcat înflorirea multilaterală, fără precedent a țării, poartă amprenta puternică a personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu, a prodigioasei sale activități, puse în slujba edificării neabătute a socialismului și comunismului în România.

Secretarul general al partidului nostru a adus contribuții remarcabile la îmbogățirea tezaurului socialismului științific cu noi teze și idei profund originale, imprimând un spirit revoluționar activității economice și sociale, militând cu consecvență pentru adâncirea democrației socialiste, pentru promovarea fermă a principiilor și normelor eticii și echității socialiste. Identificarea deplină a vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu cu viața și activitatea tumultuoasă a patriei, cu năzuințele de progres și de libertate ale întregului popor, de bunăstare și fericire constituie izvorul nesecatului prestigiu de care se bucură, al încrederii depline cu care îl înconjoară și îl urmează toți oamenii muncii, întreaga noastră națiune pe drumul edificării noii societăți, a socialismului și comunismului.

Aceleași elogioase aprecieri au fost făcute în cadrul adunării și cu privire la rolul conducătorului partidului și statului nostru în afirmarea României pe plan internațional: „Cu îndreptătită mândrie și recunoștință se cuvine să subliniem, și cu prilejul acestei mărețe sărbători, rolul hotărâtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, în elaborarea și înlăturarea politicii externe a României socialiste, care se bucură de respectul, stima și prețuirea tuturor popoarelor”.

În încheierea adunării, într-o atmosferă de vibrant patriotism, miile de participanți au exprimat hotărârea lor, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră de a înlătui obiectivele celui de-al XII-lea Congres, luminosul Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României, conștiință că fiecare nou succes, pe lângă semnificația sa internă, dobândește și o semnificație internațională, contribuind la întărirea solidarității internaționale, a forțelor care luptă pentru progres și libertate, pentru pace și colaborare între popoare.

După încheierea adunării consacrate sărbătoririi zilei de 1 Mai, a avut loc un spectacol festiv. Pe marea scenă a Palatului sporturilor și culturii și-au dat întâlnire, pentru a aduce un fierbinte omagiu zilei de 1 Mai, marii sărbători ai muncii și a celor ce muncesc, artiști de frunte al teatrelor bucureștene, cunoscuți formații muzicale profesionale și de amatori, ansambluri folclorice, un mare număr de interpreți din întreprinderi și instituții, din institute de învățământ superior și din școli. Cuprinzătoare sinteză artistică, spectacolul festiv a reprezentat totodată un imn închinat Partidului Comunist Român, un cald și vibrant elogiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului român. Interpretul, împreună cu participanții la adunare, au scandat cu înflăcărare numele partidului, al secretarului său general, exprimându-și profunda stimă și recunoștință față de conducătorul iubit al partidului și statului nostru, hotărârea de a munci cu toată dăruirea pentru progresul continuu al României socialiste.

ION CODRU

2 Mai, ziua tinereții, ziua încrederii depline într-un viitor luminos

Inima națiunii

(Urmare din pagina 1)

știut și nu a reușit să devină o conștiință atât de înaintată, o forță atât de vitală încât să poată deschide țării, într-un răstimp istoric relativ scurt, perspective de progres și civilizație nebanuite, fără precedent. Comuniștii s-au situat și se situează, harnici, perseverenți, omenosi, lucizi, în primele rânduri ale strădaniei, mereu victorioase, pentru înlăturarea programului de dezvoltare economică și socială a țării, pentru ridicarea necontenită a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Ei s-au dovedit și se dovedesc cei mai activi militanți pentru respectarea legilor, a principiilor de etică și echitate socialistă, acționând energic pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, pentru o Româ-

nie puternică, prosperă. Cea mai limpede dovadă că Partidul Comunist Român reprezintă rezultatul voinței și luptei clasei muncitoare, că el exprimă fidel năzuințele, idealurile și interesele națiunii noastre socialiste, o constituie creșterea tot mai mare a numărului membrilor săi. Tot mai mulți oameni, tineri și virstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, au intrat și intră în rîndul comuniștilor. Ei știu că primirea carnetului roșu nu înseamnă vreun drept special sau vreun privilegiu, dar înțeleg, simt, că locul lor e în partid, alături de cele mai înalte conștiințe și cele mai neobosite energii ale poporului. În condițiile în care, mai mult ca oricând, datorită democratizării largi a formelor organizatorice ale vieții de fiecare zi a țării, întregul popor participă direct la elaborarea politicii interne și externe a statului, ca și la înlăturarea acesteia, viața de partid se confundă, azi, cu viața României înseși. Partidul nu e doar e-

sența poporului, el se contopește, pe zi ce trece, cu poporul din care se trage.

În 1982, partidul nu mai e, firește, cel de acum 61 de ani. El s-a schimbat, s-a înnoit, s-a transformat, odată cu mutațiile profunde pe care le-a cunoscut și le cunoaște societatea. Numai că el a știut să găsească, totdeauna, răspunsul cel mai corect și soluția cea mai nimerită în situații noi, asigurând conducerea unitară și progresul armonios al tuturor sectoarelor de activitate. Și-a câștigat, pe acest temel, un strălucit prestigiu național și internațional, pe care îl consolidează neîncetat. Îndeobște după Congresul al IX-lea, adică în perioada ultimilor 17 ani, pe bună dreptate socotim că mai fertili din îndelungata istorie a poporului român, acest prestigiu se leagă, indisolubil, de numele și opera secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Călit de foarte tânăr în mari bătălii de clasă, revoluționar și patriot fără egal, cel mai iubit fiu al poporului și-a dedi-

cat, cu devotament, abnegație și dăruire pilduitoare, întreaga activitate poporului eroic din care provine și pe care îl slujește cu o fidelitate nemărginită. Au avut și au partidul și poporul privilegiul de a urma un conducător încercat și înțelept, dotat cu clarviziune și patos revoluționar, sub îndrumarea căruia România a cucerit și cucerește, nu fără a fi învins multe dificultăți și vicisitudini, victorie după victorie pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și comunismului.

Azi, cînd întreaga suflare a țării cinstește cea de-a 61-a aniversare a partidului prin mărețe fapte de muncă și luptă, Partidul Comunist Român reprezintă o puternică forță progresistă, ce se contopește, tot mai intim, cu poporul. Avînd în frunte un mare și încercat strateg, urmat cu nestrămănută încredere și bucurîndu-se de un deosebit respect internațional, el constituie cea dintîi garanție a izbînzilor ce vor veni.

Eveniment de excepțională însemnătate în dezvoltarea prieteniei și colaborării româno-elene

Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Grecia

Desfășurându-se într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, vizita de stat pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o întreprinde în Grecia, la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis, constituie o ilustrare a tradiționalelor relații de profundă prietenie dintre popoarele român și elen, a dorinței comune de a extinde conlucrarea multilaterală în interesul reciproc și al întăririi păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Apreciată de opinia publică din Grecia drept un eveniment de referință în dezvoltarea bunelor relații româno-elene, noua solie de prietenie, pace și colaborare a poporului nostru a evidențiat stima și prețuirea de care se bucură în lume România socialistă, șeful statului român, prominentă personalitate a vieții politice internaționale, a cărui activitate neobosită dedicată păcii și înțelegerii, promovării poarelor este binecunoscută în Republica intereselor fundamentale ale tuturor popoarelor, ca pretutindeni pe planeta noastră.

Din convorbirile pe care președintele Nicolae Ceaușescu le-a avut până în prezent cu președintele Constantin Karamanlis, cu primul ministru Andreas Papandreu, din toasturile rostite cu diferite prilejuri, din alte documente, a reieșit cu pregnanță dorința comună a celor două părți de a dezvolta și mai puternic colaborarea româno-elenă pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. S-a apreciat că potențialul economic, tehnic și științific, în continuă creștere, al României și Greciei oferă în continuare noi posibilități pentru extinderea conlucrării dintre cele două țări, în folosul ambelor popoare, al cauzelor păcii și colaborării internaționale. Totodată, a fost remarcată buna colaborare româno-elenă și pe plan internațional. S-a subliniat că România și Grecia, în calitate de țări vecine și prietene, situate în aceeași zonă geografică, au în mod firesc multe interese comune. Țările noastre sînt profund interesate să conlucreze activ pentru promovarea unei atmosfere politice de încredere, destindere, colaborare în Balcani, în Europa și în lume, care să le permită, lor și celorlalte popoare, să-și consacre din plin eforturile în direcția asigurării progresului economic și social, în condiții de pace și securitate.

Abordându-se o serie de probleme internaționale, s-a subliniat că interesele păcii și securității popoarelor cer să se renunțe definitiv la calea armelor, la confruntări militare, întrucît nu există probleme, oricît de dificile ar fi ele, care să nu poată fi soluționate pe cale pașnică, prin tratative, dacă se pornește de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, fără nici un amestec din afară. În același timp, s-a relevat că imperativul cel mai arzător al zilelor noastre este oprirea cursului înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. O atenție deosebită s-a acordat situației din Balcani. Evidențindu-se necesitatea soluționării prin tratative a tuturor problemelor care mai există între țările acestei regiuni, necesitatea dezvoltării colaborării și bune vecinătăți, a transformării Balcanilor într-o zonă a conviețuirii pașnice, fără arme nucleare, s-a apreciat că este necesar să fie intensificate eforturile pentru soluționarea justă și durabilă, pe calea tratativelor, a problemei Ciprului, pornindu-se de la necesitatea asigurării independenței, securității și integrității teritoriale a acestei țări, a conviețuirii pașnice a celor două comunități cipriote.

Referindu-se la vizita pe care o efectuează în Grecia, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Vizita pe care o facem astăzi este o nouă expresie a bunelor relații dintre țările și popoarele noastre, a dorinței comune de a conlucra tot mai larg, de a ridica pe noi trepte tradiționalele legături de prietenie și colaborare dintre ele”. Iar președintele Constantin Karamanlis considera că vizita „va da un nou impuls colaborării dintre cele două popoare ale noastre”.

Punînd pregnant în evidență profunzimea și trăinicia sentimentelor de prietenie și stimă dintre popoarele român și elen, noua vizită în Grecia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, este menită să intensifice și să diversifice și mai mult colaborarea fructuoasă româno-elenă pe multiple planuri, corespunzător aspirațiilor celor două popoare, în interesul cauzelor păcii, destinderii și colaborării în Balcani, în Europa și pe întreg globul.

Partid al oamenilor,

Ne-am oprit cu deosebit respect, în preajma zilei de 8 mai cînd aniversăm crearea Partidului Comunist Român, asupra a șase biografii de comuniști, oameni cu pregătiri și preocupări diferite într-o mare întreprindere bucureșteană, „23 August”, unde formînd o puternică organizație politică activează 5 466 de comuniști. Și am aflat din dialogul cu ei, obiectivele lor prioritare de muncă, ideile lor fundamentale de viață : omenia, zbaterea fără preget pentru impunerea României în lume, dragostea pentru partidul din care fac parte și dragostea pentru patrie. Sint, toate acestea, doar cîteva dintre calitățile umane pe care Partidul Comunist Român, prin organizațiile sale, le cultivă cu consecvență și cu dragoste de oameni, în oameni, consacrindu-se astfel ca un partid al omeniei, al oamenilor. O uzină în care se relevă plenar forța partidului, unitatea în jurul acestuia și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui dialog cu oamenii importante citadele industriale a României de azi a devenit faptă de muncă și viață.

Cînd se poate ceea ce, uneori, nu se poate

De aproape un an, maistrul Ion Dănilă nu mai este secretar de partid al secției mecanică I utilaje complexe, deși a investit în misiunea aceasta o neîndoieabilă destoinicie. Și este ferm convins că, în cazul cînd tovarășii săi de muncă nu i-ar fi îngăduit să nu mai fie secretar de partid, el ar fi procedat întocmai ca medicul acela care nu i-a dat voie soției sale Cornelia să nască un copil sănătos. Însărcinată fiind, Cornelia a căutat un medic să-i măturisească un păs, dar medicul nu i-a luat păsul în seamă. În schimb, comuniștii care au hotărît să-l dezlege pe Ion Dănilă dintr-o funcție împlinită pînă atunci cu o abnegație certă au înțeles foarte bine că tovarășul lor de muncă stă în fața unei mari cumpene. Și astfel, îl ajută să treacă dincolo de cumpăna asta. Ea nefiind încă trecută de tot.

O mare întreprindere industrială are timp sau nu are timp să se aplece spre necazul singular și aparent mărunț al unuia dintre mii de lucrători ei. Dar aici, la „23 August”, ceea ce uneori nu se poate a fost, totuși, posibil. Mai exact spus, maistrul Ion Dănilă a fost lovit de neșansa să i se nască un copil care în numai 12 ani de viață a îndurat 15 operații. În ciuda acestor împrejurări, nu i-a lipsit puterea de a dăruî întreprinderii sale tot ce îi poate dăruî un muncitor de înaltă calificare. Și tot în aceste împrejurări vitrege s-a achitat cu o cinste exemplară de îndatoririle sale de comunist. Însă cînd lupta sa de acasă s-a înăspriț, comuniștii de la „23 August” s-au făcut luntre și punte și l-au sprijinit să învingă.

Sint lucruri pe care statul încă nu le poate face de unul singur, dar le poate înțelege și le poate aduce la un capăt fericit în colaborare cu omul, cînd înțelegerea este reciprocă și deplină. În consecință, lui Ion Dănilă i s-a oferit posibilitatea să lucreze pe un șantier românesc din Irak, în care întreprinderea „23 August” a fost parte contractantă. A adunat o sumă de bani în valută potrivită pentru nevoile lui de acasă și la întoarcere, cu primul prilej, a plecat împreună cu fiica sa în Franța, la Lyon, la un reputat specialist în ortopedie. Și astfel, o etapă din lupta îndelungată pentru recuperarea unui copil handicapat a fost cîștigată. Iar acum, înaintea lui Ion Dănilă și a fiicei sale mai stă o etapă, ultima, decisivă. Din nou, comuniștii de la „23 August” sint alături de el și de stăruința sa în speranță.

Și pentru unii s-ar putea ca această solidaritate umană să nu însemne prea mult. Dar pentru noi ea rămîne un semn elocvent al timpului de astăzi al țării.

P. MIHAI

România iese în lume și pe poarta fabricii de motoare

Este vorba asta, din titlu, a. lui Horia Tudorache, om nu prea înalt, dar așezat în tot ce face, calm și sigur la minte, însușiri pe care i le cere funcția lui de maistrul aici, la motoare. Va implini în curînd 40 ani și vor veni, probabil, cei cinci frați ai lui să-l sărbătorească. Și crede că or să vină, pentru că Daia, comună în Giurgiu, unde s-a născut el, nu e la capătul lumii și nu e nici săracă. A plecat de acasă la 14 ani, a devenit strungar la Săcele, a terminat liceul seral și acum, în iulie, absolvă și școala de maistri. Timpul, propice, a lucrat pentru Horia, dar nici el n-a stat, cum s-ar spune, cu brațele încrucișate. „Acum, zice, ne batem cu exportul, pentru că, e de părere maistrul Tudorache, România iese în lume și pe poarta fabricii de motoare. Exportăm motoare direct și indirect — montate pe locomotive, pe nave maritime și fluviiale, pe alte utilaje, în peste 37 de țări, unele, o să vedeți și dv., cu îndelungată tradiție în fabricarea motoarelor : așa cum, de pildă, sint Japonia, Austria, Cehoslovacia, Elveția, Suedia, R.F. Germania, Polonia și multe altele”. Și pentru că schimbul ăsta internațional de valori este înțeles de maistrul Horia Tudorache ca o bătălie, ca o bătălie totdeauna cîștigată, am consemnat un fapt lăudabil : sarcinile exportului sint realizate la zi, iar unele repere, motoarele pentru locomotivele 132, de pildă, sint livrate chiar în devans, livrate nu oricum, ci cu însușiri calitativ superioare, competitive adică, adjectivul ăsta din urmă nefiind deloc abstract, ci de o concretețe aproape obsedantă. Cu atît mai obsedantă pentru maistrul Horia Tudorache, cu cit, în calitatea sa și de secretar al organizației de partid de la fabrica de motoare, trebuie să fie sever cu sine și foarte drept cu toți ceilalți. Severitatea înțelegîndu-se de data aceasta prin intoleranță față de calitatea slabă a motoarelor, prin respectarea termenelor livrărilor, prin respectarea numelui tău și al fabricii, prin impunerea numelui țării tale în fața partenerilor străini, adică în fața lumii. Sint toate acestea semnificații ale noțiunii de export, înțeleasă de unii și uneori, e de părere interlocutorul nostru, destul de simplist. Pentru că, mai zice, dacă ajungi să vinzi produsele pe o piață, undeva în lume, trebuie să le vinzi și rentabil, și echitabil, iar cerințele acestea din urmă depind de calitate, fiabilitate, modernitate.

Pe linia acestor cerințe, răspunzînd și indicațiilor date de secretarul general al partidului la Adunarea generală a oamenilor muncii din februarie 1981, comuniștii, toți oamenii muncii din întreprinderea „23 August” și în mod concret cei din fabrica de motoare au asimilat trei tipuri noi de motoare și au modernizat motorul MB, astfel încît numărul orelor de exploatare a ajuns de la 10 000—12 000 ore, la 20 000 ore, adică s-a dublat. În plus, au diversificat destinația motoarelor: același motor poate acționa, fără modificări esențiale, un grup electrogen, o navă, o locomotivă, alte utilaje. Și mai sint încă multe alte realizări, aici, la fabrica de motoare, mai sint și multe alte bătălii de cîștigat, pentru că dacă vrei să te situezi totdeauna în frunte, trebuie să înțelegi că niciodată nu ai cucerit pe deplin și pentru totdeauna locul acela din frunte, că ori cînd cineva mai înțeaptă decît tine, mai bine organizat decît tine și-l poți lua înainte. Esențial e să te ții cît mai aproape de locul acela în care zboară totdeauna primul cocor...

M. GRIGORE

Uzina, o permanentă școală de cadre

Ion Melinte, tînăr subinginer, este convins că singurul motiv care l-a adus pe el din Onicenii Sucevei, la întreprinderea „23 August” din Capitală, a fost prestigiul acestui mare și valoros colectiv muncitoresc, marca lui, impusă firește și de tradiție, de înaltă școală a rezervelor de cadre a partidului. Și ne pomeneste el, Ion Melinte, cu vădită mîndrie, numele mai multor muncitori, tehnicieni și ingineri care, remarcîndu-se ca buni conducători ai locurilor de muncă în uzină, au fost promovați în diferite munci de răspundere, unii ajungînd chiar pînă în funcția de secretari ai C.C. al P.C.R. A venit în uzină nu cu gîndul că va fi investit și el cu un post de conducere, ci cu gîndul că, într-o asemenea citadelă muncitorească, va avea, cum zice, totdeauna ceva de învățat. Colectivul i-a fost adevăratul profesor, profesor care l-a învățat să-și facă mai înainte de toate datoria, „ca să nu-mi fie rușine, ulterior, să-mi amintesc că am și drepturi”.

Dovadă că este așa, stă și faptul că după puțină vreme de la venirea lui în întreprindere, la secția turnătorie oțel, secție cu mare pondere în producția uzinei, a fost investit cu funcția de energetic principal al secției, apoi cu funcția de secretar al comitetului U.T.C. pe secție și de două legislaturi, ca să zicem astfel, este reales în funcția de secretar al comitetului de partid pe secție.

— Ce obiective prioritare au comuniștii din secția turnătorie oțel ? îl întreb.

— Avem, dacă rămînem numai la cele prioritare, patru mari obiective : întîi ar fi ridicarea calității produselor, prin respectarea disciplinei tehnologice și a muncii. Adică să ajungi la calitate, trebuie să știi și meserie și să vrei și să o practici în așa fel încît să nu-ți fie rușine de lucrul făcut de tine. Pentru că, uite, mai cumperi cîte un produs de la cutare magazin și după o scurtă folosire ești nevoit să-l abandonezi, pentru că nu e bun, pentru că omul, muncitorul care l-a fabricat nu și-a făcut datoria. Legat de această realitate, noi ne-am fixat al doilea mare obiectiv : ridicarea conștiinței politice a oamenilor din secție. Pentru că, să nu le fie teamă unora că politizăm, dar atunci cînd trimiți concetățenilor tăi, spre vînzare, un produs de proastă calitate, înseamnă că ești deficitar nu numai la capitolul calitate, ci și la capitolul conștiință : conștiință profesională și în cele din urmă politică. Pentru că esența politicii noastre, a comuniștilor români este să lucrăm bine, să ne ridicăm propriul nostru nivel de trai. Deci, ca să se îndrepte multe lucruri care deocamdată nu ne convin, trebuie să începem cu noi înșine, să avem mai mult curaj să privim în noi, nu să arătăm cu degetul spre alții.

Alte două mari obiective ale celor peste 300 de comuniști și, firește, ale tuturor oamenilor muncii din secția turnătorie oțel sint : introducerea noului, exprimat concret prin asimilarea unor noi mărci de oțeluri și lingouri, a unor tehnologii noi, cit și punerea în funcțiune, în termen, a unei noi curățătorii de piese turnate. Cum ? Prin participarea oamenilor din secție la montarea utilajelor, la efectuarea probelor pînă la preluarea asupra lor a întregii investiții.

Revin și-l întreb pe Ion Melinte : care e talna prin care acest colectiv muncitoresc educă și modelează oamenii ? „Dată fiind, zice, importanța întreprinderii noastre în economia românească, oamenii, mai ales cei care conduc procesele de producție, sint confrunțați cu probleme grele, uneori de nivel național, sint obligați să le rezolve bine, nu oricum, și în fecul acesta modelator oamenii capătă experiență, se formează conștiințe, se conturează personalități”. Ion Melinte are dreptate. Ce altceva dacă nu munca, dacă nu confruntarea cu tine însuși și cu cei mai buni dă strălucire personalității umane ?

GR. NICOLAE

partid al omeniei

„Să pleci mulțumit
și cu inima deschisă
de acasă
la întreprindere,
și de la întreprindere,
acasă. Asta e tot!”

Doar un cuvânt
despre mine și zece
despre ceilalți

Un autoportret:
„Sint o fire autoritară,
principală și un om
dintr-o bucată”

Gheorghe Militaru este unul dintre cei 1.000 de oameni care lucrează la locomotive-montaj. În urmă cu 25 de ani, când a plecat din satul Ploporu și a fost condus de către părinții săi, Nicolae și Ioana, la gară, el știa că merge la București pentru a urma școala profesională și că va ajunge sudor, însă n-avea de unde să știe că într-o bună zi va pune chiar el mina să facă locomotive. Asta avea să o afle mai târziu, când a intrat să muncească la „23 August”. În ce privește volumul producției, spune Gheorghe Militaru, fabrica de aici este a doua din Europa, în fiecare zi iese pe porțile ei o locomotivă. Totuși, adaugă el, trebuie să facem un pas înainte și să ne desprindem de acest aspect, să zicem așa, cantitativ al lucrurilor, fiindcă nimeni nu trebuie să rămână cu impresia că locomotivele acestea se înșiră una lângă alta ca nodurile pe o sfoară. Chiar pentru cei care fac locomotive, a face locomotive a fost și rămâne o muncă mai complicată decât a înoda o sfoară. Fiindcă lumea merge înainte, cu locomotive cu tot, ca și cu cei care fac locomotive, pretențiile sînt altele astăzi decât ieri, tehnica, nu-i vorba, a evoluat și ea, încît munca este cel mai adesea un fel de mers forțat în concordanță cu progresul. Înțelegerea acestui ritm grăbit al muncii și al exigențelor ei noi ar putea fi dovada cea mai bună, spune Gheorghe Militaru, a faptului că marele colectiv al fabricii, în frunte cu cei 400 de comuniști, a înțeles cum se cuvine că a fi comunist înseamnă a fi revoluționar nu numai în vorbe, ci în primul rînd în fapte. Alături de locomotivele așa-zis clasice, de la 400 la 1.200 CP, în această fabrică se produc, de cîțiva ani, și puterice locomotive diesel hidraulice de 2.400 CP și chiar acum se pregătește intrarea în fabricația de serie a locomotivei diesel electrice de 1.500 CP. Aceasta din urmă reprezintă o noutate, spune Gheorghe Militaru, ea consumă doar la pornire puțină energie electrică, pînă se pune în mișcare propriul ei generator electric. În felul acesta, viteza de deplasare a locomotivei este folosită ea însăși ca o sursă de energie. Fiind foarte economică, se înțelege că locomotiva aceasta este mult cerută la export și se mai înțelege că dacă locomotivele întreprinderii „23 August”, purtînd marca „Faur”, și-au consolidat renumele și faima în zeci de țări, de pe mai multe continente, cei care le-au produs au motive întemeiate de a se mîndri cu munca lor. Această muncă fiind, mai presus de toate, spune Gheorghe Militaru, semnul competenței, dar și al unei mari încrederi în ceea ce oamenii o au în ei înșiși și deopotrivă unit într-alții. Aici, la montaj, se vede felul cum au muncit, dacă au muncit bine sau nu, toți cei care au produs piesele unei locomotive. Iar după ce o locomotivă iese din fabrica de montaj, acolo unde alături de Gheorghe Militaru lucrează și alți comuniști și muncitori de nădejde, precum Dumitru Caraman, Radu Radu, Gheorghe Ștefan, Gheorghe Pughel, Dumitru Traian, după ce iese din fabrica de montaj și locomotivă i se dă drum liber pe toate drumurile lungi ale lumii, Gheorghe Militaru își poate reamînti ziua aceea frumoasă, 18 februarie 1963, cînd la doi ani după ce intrase ca sudor la „23 August” a fost primit în rîndurile partidului, iar viața lui de după aceea zi a fost o strădanie de a merita încrederea care i s-a acordat atunci.

D. CONSTANTINESCU

Vechimea în partid: 25 de ani. Vechimea în întreprindere: 27 ani. Vîrstă: 52 ani. Jumătate din viața frezorului Vasile Popescu, din secția de compresoare a fabricii de complexe, s-a împărțit între munca de toate zilele și vocația de a presta un nedeșmîntat atașament pentru idealurile comuniste. Cealaltă jumătate s-a alcătuit, firește, dintr-o copilărie și o adolescență petrecute în Cimpulungul de Argeș, din drumul spre meserie, din drumul spre vatra unei puternice conștiințe muncitorești. Între aceste jumătăți întîlnim și o relație statornică: fiul omeniei, trecînd din rădăcinile omului spre deplina sa maturitate. Și tot din fiul acesta se trag și cuvintele prin care ne-am despărțit: dacă scrieți ceva în revistă, doar un cuvînt despre mine și zece despre ceilalți... Ceilalți fiind comunistii Ion Iancu, Ionel Geantă și Mihalache Neculcea, Teofil Pavel și Nicolae Toadăr. Lăcătuși, electricieni sau montori. Veterani ca Toma Vasiliu, Constantin Dușu și Nicolae Boartă, sau tineri ca electricianul Marin Mirea și frezorul Eugen Stan, abia intrați în rîndurile Partidului Comunist Român. Și dacă vom aminti și despre Vasile Popescu, totuși, o vorbă, s-o potrivim în așa fel încît să se înțeleagă, într-un fel sau în altul, că el, Vasile Popescu, nu renunță la înțietate din cine știe ce sentiment de modestie, ci pur și simplu pentru că rînduiala propusă de el stă în firea lucrurilor. Fără ceilalți din jur, oricine se bate cu pumnul în piept nu poate stîrni decât cel mult un zîmbet îngăduitor și nimic altceva.

Dintr-un anume punct de vedere, situația lui Vasile Popescu nu este de învidiat. În conducerea de partid a secției de compresoare, Vasile Popescu este adîncitului lui Avram Marian, Erou al Muncii Socialiste, om vrednic și capabil să reprezinte înaintea tuturor un exemplu de hărnicie, însă implicat, cum se înțelege, în numeroase acțiuni desfășurate la nivelul întregii întreprinderi „23 August”, și cu timpul drămuț, deci, pînă la secundă. Așa că treburile organizației, aici, la compresoare, stau pe umerii lui Vasile Popescu. Dar obișnuința de a face mai mult decât i se cere nu îngăduie mirare între oamenii alături de care muncește. Și pîldele acestui adevăr, desigur, îi stau la îndemînă: anul trecut, fapt știut, activitatea nu a decurs chiar cum trebuie, nici în secție, nici în întreprindere, și atunci cînd strungarul Gheorghe Ionescu, orizontalistul Florea Pavel, frezorul Nicolae Bogaci, Nicolae Nicolae sau tratatorul Stelian Mitrea, printre mulți alții, au hotărît să redreseze indicatorii de plan ai întregului colectiv, nu se cheamă, de asemenea, că au făcut mai mult decât li se ceruse de fapt? Nu au făcut toți mai mult decât se obișnuiește cînd au transformat o hrubă întunecată, cu ferestrele afumate, moștenită de la Malaxa, într-o hală modernă, aerată, luminoasă, în care pînă și fotoreporterul poate lucra fără blîț?

Între celelalte din jur, secția de compresoare este mai tînără și a fost pusă pe roate, printre mulți, și de Vasile Popescu, un comunist care nutrește convingerea că, la drum, chiar în clipa cînd se întîmplă să te răsucești după un lucru pierdut, însă de trebuință mai devreme sau mai târziu, înseamnă a privi tot în față. Și din toată întîlnirea cu el noi am mai înțeles ceva, ceva abia exprimat: a te răsuci din cînd în cînd înapoi, după o modestie uneori uitată, înseamnă a săvîrși, la fel, un pas înainte.

MIHAI PELIN

Abia avem timp să aflăm că pe tovarăsa Dragomirescu o mai cheamă și Rafila, cînd ușa se deschide și în pragul ei apare un tînăr. Se numește Gheorghe Chirițoala și este strungar. Mai bine zis a fost și va fi strungar, căci deocamdată nu se mai poate zice că este, adică el nu mai lucrează la „23 August”. Abia s-a întors din armată și i s-a desfășurat contractul de muncă. În 1980, înainte de a pleca, a lipsit nemotivat patru zile. S-o fi legănat cu iluzia că va fi iertat, doar a trecut de atunci atîta timp, dar iată că nu se întîmplă așa, ba chiar se poate zice că se întîmplă ceva mai grav decât la prima vedere, fiindcă Gheorghe Chirițoala, neavînd buletin de București și mai ducînd, în actele personale, și o desfacere de contract de muncă, nu se va mai putea încadra în nici o întreprindere din Capitală. Se va întoarce, zice el îngîdurat, mai pe-aproape de locul de unde a plecat, adică de comuna Rediu, din județul Neamț. Întîmplarea ni se pare semnificativă. Un mare colectiv muncitoresc, precum cel de la „23 August”, are rigorile lui, pe care nu acceptă să le aproximeze și să le nuanțeze după poftele și deprinderile oricărui nou venit. Pe de altă parte, întîmplarea de mai sus ar putea fi considerată negativă, ca să zicem așa, al imaginii pe care o arată viața Rafilei Dragomirescu. Aceasta are 47 de ani și cînd a plecat, în urmă cu 30 de ani, de la Oarda de Sus, din județul Alba, a știut că vine la „23 August” ca să rămînă, nu să aibă de unde pleca. O vreme a lucrat ca bobinătoare — pe atunci, în 1958 a fost primită și în rîndurile partidului — apoi a ajuns tehnician principal energetic, iar de curînd, de la 1 februarie anul acesta, este șefa biroului social al întreprinderii. O muncă deosebit de dificilă, spune ea, pe care la început a încercat s-o refuze, argumentînd că răspunderea aceasta ar trebui încredințată unui bărbat. Bărbați fiind destul de mulți la număr între cei peste 18.000 de muncitori ai întreprinderii. Dar dacă tot a acceptat, în cele din urmă, s-a pornit să îndeplinească această muncă fără nici o ezitare, spune ea. De la 1 februarie pînă acum a vizat cam 150 desfaceri de contracte de muncă, în general pentru absențe nemotivate. Nu se poate, zice ea, să vină cineva aici, unde mii de oameni chiar cred că munca e o îndatorire de onoare și, plimbîndu-se printre acești oameni minunați, să creadă că pentru el se face o excepție, că pentru el munca ar putea fi, eventual, o ocupație de timp liber. Și pentru că imaginea unui muncitor se conturează nu numai după felul cum se comportă el la locul de muncă, ci și după ce iese pe poartă fabricii, Rafila Dragomirescu a mai făcut exact ceea ce a considerat de datoria ei să facă: a creat 100 de locuri libere la căminele de nefamilisti ale întreprinderii. Cu alte cuvinte, a evacuat din aceste cămine 100 de înși, oameni certai cu legile și cu normele, oricît de elementare, ale vieții civilizate. Și nu întîmplător, mai zice Rafila Dragomirescu, printre cei care nu mai pot sta în cămin se află și mulți dintre cei cărora li s-a desfășurat contractul de muncă. În această privință, opinia ei este limpede: „cine nu-l bun într-un loc, mai mult ca sigur că nu-l bun nici în celălalt. Nu pot crede într-un muncitor harnic și conștiincios, care să plece de la lucru iar la căminul unde e găzduit să rupă mobile și să spargă geamuri”. Cînd vorbește astfel, înțelegem că munca Rafilei Dragomirescu este un factor de sănătate, ca să zicem așa, al colectivului de la „23 August”, iar ea se arată așa cum și spune că este: „sint o fire autoritară, principală și un om dintr-o bucată”.

D. ELIADE

Opinia unui alegător

Opțiunea fundamentală

Consacrarea în conștiința întregului nostru popor a convingerii că destinul său actual, că destinul națiunii române se află indestructibil legate și determinate de existența Partidului Comunist, de competența și clarviziunea și patriotismul incandescent cu care acesta s-a identificat, în istoria modernă a României, cu idealurile de libertate socială, de independență și de progres ale țării a făcut din apartenența politică la comunism opțiunea politică fundamentală.

Niciodată în istoria noastră un partid politic nu și-a asumat cu atîta decizie și cu atîta convingere și cu atîta devotament și cu atîta fierbînt patriotisme întregul destin al poporului, istoria sa întreagă, viitorul său întreg, pentru că idealul comunist n-a fost și nu este unul electoral, cu ambibiția unei legislații demonstrative și justificată în cadrul doar al intereselor grupului său electoral, pentru că partidul comunist a venit la putere și a luptat pentru a veni la putere în numele intereselor întregului popor muncitor, în numele intereselor națiunii române, în numele intereselor tuturor celor pentru care „patria —

cum spunea Tudor Vladimirescu — este norodul, nu tagma jefuitorilor”. Nici un partid politic nu și-a asumat, în istoria noastră, cu atîta spirit de sacrificiu și cu atîta conștiință vizionară viitorul întreg al patriei și poporului, condiția practică a demnității și independenței, pentru că, în aceeași istorie modernă a României în care destule partide politice n-au pregătit să agite demagogic sloganurile celui mai sfîrșitor devotament patriotic — citește patriotard — singur Partidul Comunist Român a venit la putere cu un program teoretic și practic capabil să facă viabile idealurile noastre de neatințare socială și națională și politică.

Singur Partidul Comunist Român a fost capabil să unească, venind la putere, voința întregii națiuni, întreaga energie creatoare a poporului pentru a le canaliza în direcția edificării unei lumi noi, lumea socialistă, văzută ca oglindă a spiritualității noastre naționale, ca șansă de împlinire a idealurilor milenare ale poporului.

Sigur, nu a fost niciodată ușor; nu a fost ușor nici în anii cînd partidul comunist se afla atît de departe de preluarea puterii politice și de stat, în anii dramaticei și ilegalityții, cînd a trebuit să justifice clipă cu clipă, pînă la sacrificiul final, idealul comunist și întemeierea lui pe aspirațiile naționale. N-a fost ușor nici în anii cînd preluînd puterea în mîini a trebuit să justifice, cu jertfe nu mai puțin dramatice, că el este singura forță politică în stare să argumenteze

și să realizeze renașterea României. Acestei epoci, căreia îi sîntem noi și martori și autori și beneficiari, îi datorează partidul comunist cu prisosință și cu merite ce niciodată nu vor fi luminate, poate, îndeajuns, nobila și definitivă sa înscriere în conștiința istorică a poporului.

Nimic din ceea ce este azi România, nimic din ceea ce este azi prestigiul internațional al României, nimic din ceea ce este azi universul economic și social și democratic al României nu poate fi înțeles cu adevărat în afara prezenței hotărîtoare a Partidului Comunist Român și a poporului său.

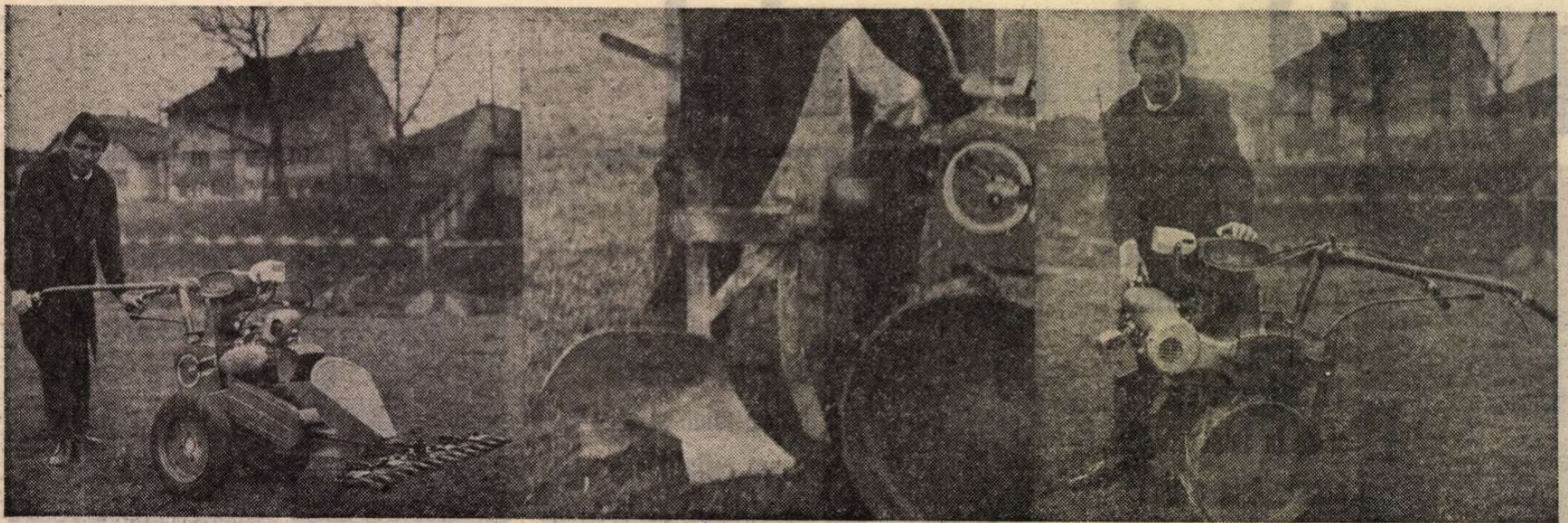
Sigur, nu întotdeauna și nu în toate domeniile vieții noastre sociale și economice evoluția a fost una rectilinie sau neconținută și simplu ascendentă. Au fost nenumărate greutăți, după cum au fost destule erori, și de strategie și de tactică, și de practică imediat politică sau economică. N-au existat și nu există, încă, rețele dinainte stabilite și dinainte declarate cîștigătoare pentru construcția socialistă, proces complex și complicat și în continuă descoperire a mijloacelor și metodelor și cel dintîi care a atras cu atîta înțelepciune atenția asupra acestor adevăruri ce nu trebuie niciodată ignorate, a fost chiar conducătorul partidului nostru comunist, președintele Nicolae Ceaușescu, poate cel dintîi conducător comunist care a avut curajul să privească lucid și cu o supremă obiectivitate filosofică principiile construcției socialiste și raportul

lor obiectiv cu adevărul realității obiective. Opera noastră e azi una impresionantă și ea se cuvine cinstită ca atare. E opera noastră, a tuturor românilor, a tuturor oamenilor muncii trăind și luptînd pentru mai bine în spațiul geografiei românești.

Așa se face că oricîte greutăți întîmpinăm încă azi, și oricîte vom mai întîmpina, pentru că procesul edificării noii lumi este el însuși un proces atît de nou și de atîtă ori surprinzător prin originalitatea soluțiilor pe care le cere, așa se face că ori de cîte ori vom mai fi supuși unor grave confruntări economice în cadrul crizei generale a energiei și materiilor prime, și vom mai fi, și oricît de greu ne va fi să chivernisim și mai aspru ce avem acum de chivernisit, niciodată nu vom putea să rămînem indiferenți față de sentimentul mîndriei că am înălțat, în cîteva decenii, o Românie cu un profil social și material pe care înaintașii noștri cei mai cîtezători nu aveau cum să și-l imagineze.

Așa se face că azi, în România, Partidul Comunist Român reprezintă, pentru fiecare om cîștit, opțiunea politică fundamentală, de care se leagă toată speranța noastră de mai bine, toată speranța noastră de bunăstare pașnică, toată speranța noastră de libertate și independență, toată speranța noastră că viitorul ne aparține și că va fi opera noastră.

DINU SĂRARU

Inițiativa a venit din partea maistrului Mihai Mora, șeful secției S.D.V. și prototipuri a Cooperativei meșteșugărești „Gutinel” din Baia Mare. Însă, se știe, o inițiativă inspirată nu înseamnă prea mult când nu este susținută cum se cuvine de cei a căror menire chiar asta se arată a fi, să vădească receptivitate înaintea inițiativei. Practic, Mihai Mora a fost secundat în realizarea minitractorului agricol despre care va fi vorba de oamenii secției sale: Tibor Moroșan, Iosif Oskar Pașcu, Ioan Pascan, Cornel Motica, Ioan Pop și alții. În egală măsură, ideile sale au putut fi transpuse în practică prin atenția și condițiile oferite de președintele cooperativei, ing. Grigore Roman, și de conducătorul ei tehnic, Aurelian Leș. Și drumul

de la gând la faptă a fost deosebit de scurt. În noiembrie '81, prototipul a fost definitivat, toate componentele sale fiind

Agriculturii și Industriei Alimentare, efectuate fiind în serele Militari. Și rezultatele au fost pe măsura așteptărilor. Tot-

Minitractor pentru grădini

de producție românească, inclusiv motorul de Mobra și cutia de viteze fabricată la Metrom. În trimestrul întâi al anului în curs au avut loc și primele experimentări ale minitractorului, sub egida Ministerului

odată, au început să sosească la sediul cooperativei „Gutinel” din Baia Mare și primele comenzi ferme pentru noul produs, de la Sandor Sabin din Seini, de la Ioan Băcanu din București, de la Grigore Coman din Moisei, adunându-se pînă în

prezent peste 200. Evident, cooperativa le va onora în ordinea firească a priorităților, din clipa cînd va începe producția de serie. Și clipa aceasta nu este departe. Minitractorul va fi livrat beneficiarilor împreună cu accesoriile sale: plug, cositoare, grapă, sapă și remorca. În perspectivă, urmează a fi asimilate și alte accesorii, așteptate de asemenea cu interes: pompă pentru stropit pomi și vie, pompă pentru udat, prășitoare, semănătoare mică, lamă și freză pentru zăpadă, burghiu pentru plantat arbori. Fără vîlvă mare, cu discreție și destoinicie, o mină de oameni înimoși au izbutit o performanță de nivel tehnic mondial.

MIHAI PELIN

De cînd a fost irigat, în urmă cu vreo zece ani, pămîntul comunei Dragalina, din inima Bărganului, a dat recolte foarte bune. Prin februarie anul trecut, inginerul Nicolae Vlădoiu, directorul I.A.S.-ului Ciulnița aflat pe teritoriul acestei comune, ne spunea că obținuse în 1980 cea mai mare producție medie de porumb pe județ și că în ultimii zece ani unitatea s-a aflat întotdeauna printre fruntașii Ialomiței, din care făcuse parte înainte de a trece la județul nou înființat, Călărași. Aceasta nu-l împiedica să adauge însă că în ultimii ani s-a pierdut cam zece la sută din suprafața cultivabilă și deci din producție tot cam pe atîta, datorită faptului că inițiatorii și constructorii sistemului de irigație n-au socotit că trebuie să rezolve și problema desecărilor. Cît privește partea de răspundere a lucrătorilor din agricultură, inginerul Vlădoiu ne spunea: „Or fi fost ei unii nepricepuți pe-aici, care au irigat toată ziua-bună ziua, dar s-a greșit și pentru că nu toate proiectele aveau justificarea necesară”. Iar dincolo de opinia la care inginerul Vlădoiu avea fără îndoială tot dreptul, ca om care a îmbătrînit muncind în agricultură, și anume că „specialistul trebuie să fie lăsat să lucreze cum crede el, iar dacă greșește să fie penalizat”, citeva cifre ne-au atras dintru început atenția: în 1980, I.A.S. Ciulnița a avut exces de umiditate pe 1 000 de hectare, adică pe un sfert din suprafața sa; pe 30 de hectare s-a înstăpînit stuful, vegetația de baltă, ceea ce reprezintă un fapt neobișnuit pentru zona centrală a Bărganului dar explicabil de bună seamă prin faptul că pămîntul s-a îmbibat de apă ca un burete și că pinza freatică aflată altădată la 15, 20 sau 25 de metri s-a ridicat pe alocuri și „bălătește” la suprafața pămîntului; în această primăvară a anului 1980, la alte două unități agricole de pe raza comunei, C.A.P. Dragalina și Brîncoveni, aproximativ 200 de hectare deveniseră inutilizabile tot datorită excesului de umiditate; la Brîncoveni, unde aflasem că pinza freatică a

este nevoie să încheiem și să ducem pînă la capăt un lucru pe jumătate făcut. Și iată ce ne spunea mai de curînd Ion Fanache, primarul comunei Dragalina: „Chiar atunci, în primăvara anului trecut, comuna a fost inundată deși se află departe de orice curs important de apă. Din octombrie 1980 pînă în martie 1981 au căzut precipitații cît media Bărganului pe un an. Totuși, dacă pinza freatică

este nevoie să încheiem și să ducem pînă la capăt un lucru pe jumătate făcut. Și iată ce ne spunea mai de curînd Ion Fanache, primarul comunei Dragalina: „Chiar atunci, în primăvara anului trecut, comuna a fost inundată deși se află departe de orice curs important de apă. Din octombrie 1980 pînă în martie 1981 au căzut precipitații cît media Bărganului pe un an. Totuși, dacă pinza freatică

suprafețe, și că din porumbul acela de lapte n-am mai putut face decît pastă pentru hrana animalelor. Dar tot răul, zic eu, a fost spre bine. După inundațiile din primăvară, conducerea noului județ de care aparținem, Călărași, a stabilit să se treacă de urgență la executarea lucrărilor de desecare. Proiectul a fost gata în cîteva săptămîni. S-au adus și niște utilaje: 7 dragline și 2 castore. Deși draglinele abia ieșiseră din reparație capitală, erau, ca să zic așa, la pămînt. Niște dragliniști de pe la Tulcea, detașați aici două săptămîni, le-au mai pus pe picioare. Pe urmă lucrarea a cam sistat. Adică s-a lucrat, dar mai mult ca să nu spunem că nu se lucrează. Cînd mai țineam o sedință de analiză, pornea din nou lucrul, apoi se oprea. Oricum, execuția proiectului va dura cîteva ani, așa încît putem spera că de-acum încolo, adică începînd chiar din acest an, se va lucra mai cu trageră de inimă. Zic și eu așa, gîndind că oamenii șantierului Lehliu, aparținător de Trustul de îmbunătățiri funciare București, își vor face pînă la urmă datoria”.

Prețul lucrărilor de desecare de la Dragalina ar fi, zice primarul Ion Fanache, vreo 30 de milioane. Poate nu e mîr. Dar nu e, cu siguranță, nici prea mare dacă ținem seama că altfel pagubele s-ar fi agravat. În schimbul lui, pămîntul își va redobîndi echilibrul iar oamenii liniștea. În orice caz, prețedecata că pămîntul îndurată orice, fără să se exprime în vreun fel, a fost demult depășită de cei din Dragalina.

DUMITRU CONSTANTINESCU

La Dragalina, despre a doua jumătate a unui lucru făcut pe jumătate

ajuns la 1 metru, cînd inginerul șef Gheorghe Nicolae și președintele Nicolae Comănescu au ridicat capacul de lemn al unei fîntîni din curtea C.A.P.-ului, am văzut că apa era atît de aproape că putea fi atinsă cu mina. Lîngă această imagine stranie, tulburătoare, a fîntînii din comuna Dragalina care au devenit niște turnuri subpămîntene de apă, am așezat cîteva zile după aceea lămuririle inginerului Corneliu Răuță, directorul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie din București, care-mi spunea că tot ce s-a întîmplat la Dragalina era un fapt previzibil, posibil de evitat, și că „înmăstînire” Bărganului nu este un proces ireversibil. Atîta doar că trebuie făcute neapărat canale de desecare. Cu alte cuvinte, că trebuie să renunțăm să mai credem că „merge și așa”, că nu mai

nu era atît de aproape, efectele ar fi fost mult mai mici. Pe la începutul lui martie aveam aproape 5 500 de hectare cu luciu de apă și exces de umiditate. Luam apă cu motopompele și-o puneam înapoi în canale. O plimbam, cum s-ar zice, de colo-colo, dar dacă nu procedam așa intra comuna sub apă. Și așa a intrat, parțial, cu 146 de case, dintre care unele au căzut singure iar pe altele le-au dărîmat oamenii fiindcă ajunseseră să fie de ne locuit. Foarte mulți nici n-au putut să-și sape curțile în primăvara anului trecut. Cum apăsau pe cazma, mustea apa. Cît privește unitățile agricole: 920 de hectare nu le-am mai putut însămînta deloc iar pe alte 2 000 am pus porumb abia după 10 iunie, paralel cu recoltatul grîului. Și nu e de mirare că ne-a prins luna noiembrie cu porumbul necopt, pe aceste

O vatră de oierii...

Un loc binecuvîntat de natură, cu munți înzăpezii, înălțați ca un parapet în zare, cu piraie rostogolindu-se vijelios, cu poieni însoțite și păduri de brazi, cu turme de miei și de mioare.

Aici, la poalele Mehedințului, pe culmile Enălatului, Orzanei și Tășnii, din preajma vîrfului Madvedu (Ursu) și pînă, hăt, la Cornetul Coșuștei și Obirșia Topolniței, se întind pășunile păcurarilor din Balta, păștori olteni care din vremuri străvechi nu au cunoscut o altă îndeletnicire decît aceea a creșterii vitelor, mai cu seamă a oieritului.

Satul de la poalele muntelui e o gură de rai, un meleag de baladă. Așa încît, privindu-l la acest început de primăvară, cu clurdele de oi suspendate parcă între cer și pămînt, pe culmile acum încă albite de zăpadă, ai senzația, că aici, la Balta, Miorița s-a născut a doua oară.

De îndată ce se desprimăvărează, olle gospodărilor din Costești, din Preajna, Gornovița, Balta și Sfădea se string în douăsprezece turme de cite patru-cinci sute oi fiecare; în total aproape șase mii de țurcane bune de lapte și de lînă. Spre sfîrșitul primei decade a lunii mai, pe șapte sau opt florar, e Sărbătoarea măsuratului...

Pregătirile pentru urcătul turmelor la munte se încheie cu acest ceremonial pastoral de primăvară, cînd se stabilesc măsurile, adică se pun pe răboj cantitățile de lapte, de brînză și de lînă, numărul mieilor fâțați. Este o tradiție ale cărei

începuturi se pierd în istorie; e un moment de mare bucurie, cînd ciobanii, reuniți după criteriile de rubedenie sau adîncă prietenie, își dau înlînire și cîntec cum se cuvine evenimentului.

Chiar de-a doua zi, dis-de-dimineață, turmele urcă spre pajiștile cu iarbă grasă din golurile alpine. De aici, pînă la începutul toamnei, rareori mai părăsește careva muntele. Abia în prima duminică a lunii septembrie, oile coboară la iernat, spre conacele și țarcurile aflate împreju-

cau pe picioare, ca niște bulgări mișcători de vată.

Baciul Mihai Sitaru e doar unul dintre sutele de crescători de animale cîți numără azi comuna de la poalele Munților Mehedinți. Omul acesta în vîrstă de aproape șizeci de ani, care de nenumărate ori a luat pieptuș muntele, ne-a spus că, împreună cu băcița lui și cu cei doi copii rămași acasă, păstorește 40 de mioare, crește două vaci cu lapte și doi cai hultul nemaipomeniți pentru toate treburile

Balta, între Areț și Sărbătoarea măsuratului

rul satelor. Atunci e Sărbătoarea arețului. E prilejul încheierii socotelilor și punerii banilor în chimire.

Abia acum, după aproape cinci luni de preumblat prin munte, baci și băcițele revin cu întreg alaiul pe la casele lor, cu oi, cu ciini, porci, cai și alte animale, încheind astfel încă un ciclu pastoral.

Dar noi am poposit la Balta către începutul acestei primăveri. Oile încă își mai ronțăiau liniștite nutrețul în ocoale și țarcuri și, sub privirile îngăduitoare ale zăvoizilor ciobănești, primii miei se ridi-

cile le face. Moșia lui n-are mai mult de douăsprezece pogoane, aproape toată numai pășune și fineață; îngrijește o livadă cu pruni, meri și peri și, pe ici-colo, pe viroage și coclauri, cultivă cartofi, orz și fasole. Cît e în putere — ne-a asigurat — se descurcă destul de bine cu viața care la munte, zice, nu-i chiar ușoară.

Grigore al lui Trancotă e un alt oier de ispravă. Venise cu niște treburi la primăria comunei și discuția cu el a fost scurtă. Îndeajuns însă pentru a afla că... „ținem 80 de oi, gase vaci, doi cai, porci și păsări,

ca tot omul, că anul trecut am dat statului, pe bază de contract, 80 kg de lînă, 300 kg carne de miel, 125 kg carne porc, 60 kg brînză”...

Nici Gheorghe Drăguș nu-i mai prejos decît consătenii săi. La conacul din preajma vetrei satului, ai lui cresc multe oi și capre, trei vaci și doi cai. Anul acesta speră să bage în turmă peste 50 de mioare, și din vînzarea surplusului de produse către stat să cîștige cît mai bine. „Că la noi, vezi matale, oile sînt baza! spune baciul cel oacheș ca fiul Vrîncioalei, bărbat vîinos, abia ajuns în pragul unei jumătăți de secol. Dar, vâ spusel, creștem de toate, că aici cu vitele ne ducem traiul și cît om fi pe lumea asta noi tot cu ele ne-om uzmi”.

Adevăr este că la Balta, cea cu oameni vrednici și înstăriți prin muncă, cu case mindre, frumoase, oieritul e o ocupație care se transmite din tată-n fiu, ca o moștenire sacră, o comoară de neprețuit. Și tot adevăr este că oamenii locului n-ar schimba munții, nici pajiștile și nici în-deletnicirea lor strămoșască pentru nimic în lumea asta, la fel cum nu-și schimbă doinele plîns atît de duios din caval.

Poate că tocmai de aceea, la Balta, între Sărbătoarea măsuratului și Areț, cîntecul ciobanului care și-a regăsit oile răsună răscolitor ca o baladă, așa încît poți să crezi că aici, la poalele Mehedințului, Miorița s-a născut a doua oară.

MIHAI STĂNESCU

O datorie a tuturor: sporirea avuției naționale

Pînă în prezent, nu am primit nici un răspuns oficial cu privire la intervenția noastră din Flacăra nr. 15, din 16 aprilie 1982, referitoare la casarea legală dar inoportună a sute și sute de piese auto aflate în stocul unității Ciclop din str. Bujoreni, București. În consecință, am extins și aprofundat investigația pe filiera risipei. Întîi și întîi, am descins la magazinul specializat Fiat din Calea Griviței nr. 212 al cărui responsabil era acuzat, în mod indirect, că ar pretinde spagă în contra serviciu pentru desfacerea pieselor în discuție. Însă Gheorghe Ionescu, responsabilul magazinului, respinge pe bună dreptate acuzația ce i se aduce. Într-adevăr, nu se poate percepe spagă pentru o tranzacție care nu a avut loc, care nu s-a perfectat. Dealtfel, Gheorghe Ionescu nici nu are cădere să primească astfel de piese în magazin fără avizul conducerii I.D.M.S. Din august '81, cînd a fost investit cu răspunderea de acum, conducerea I.D.M.S. nu i-a avizat nici o preluare de piese din rețeaua Ciclop. Deși a gestionat depozitul magazinului vreme de aproape 15 ani, nu își amintește să fi procedat la o asemenea preluare nici înainte de august '81 și vom vedea curînd că memoria lui nu e coruptă, ci ușor slabă. A preluat în schimb piese auto în valoare de 1,9 milioane lei din rețeaua cooperativei Automecanica. Și adevărul este că magazinul Fiat ar fi deosebit de interesat în extinderea acestei practici: piese pentru autoturisme Fiat nu se mai importă și, pentru a-și justifica existența, magazinul este dator să-și mențină vânzările la un nivel onorabil. Nu o dată, în lipsă de piese, Gheorghe Ionescu oferă clienților săi soluții, indicîndu-le ce piese de Lada se pot adapta cu succes. Este un act de bunăvoință, bineînțeles, dar magazinul Fiat nu este un birou de avocatură specializat în oferirea de consultații și, de regulă, un magazin nu poate subzista la infinit comercializîndu-și bunăvoința. Un magazin de piese auto are nevoie chiar de piese auto. Și i-am prezentat lui Gheorghe Ionescu un număr de poziții din marea listă de piese casate la Ciclop Bujoreni: bușe silans, arcuri, vitezometre, cuzineți palier, elemente filtru ulei, garnituri capace tacheți, segmente piston, axe cu came, capace și contraaripi, ornamente laterale etc. După părerea lui, de specialist versat al domeniului, toate aceste piese se caută cu luminarea aprinsă. Ciclopul totuși nu le-a oferit. În urmă cu un an, un încadrat al Ciclopului însărcinat cu probleme de aprovizionare, anume Ștefan Popa, l-ar fi întrebat într-o doară: cînd vă hotărîți să ne preluați piesele din stoc? Ar fi fost o întrebare retorică: magazinul Fiat nu ar fi preluat de la Ciclop nici o piesă auto...

Din nou, remarcăm o discrepanță notabilă între grija cu care își valorifică bunurile cooperativa Automecanica și dezinteresul în materie al rețelei Ciclop. În urmă cu o săptămînă magazinul Piese automoto pentru toate tipurile de mașini din calea Dudești nr. 135, gestionat de Petre Nicolenco, și-a restrîns activitatea. În locul lui, cooperativa Automecanica a pus pe roate un alt magazin, mai încăpător, cu spații mai generoase de expunere, în cartierul Băneasa, deci într-un vad automobilistic. E un semn cert al faptului că activitatea de valorificare a unor piese care în alte părți se casează pentru Automecanica este rentabilă. Noua unitate de desfacere se află în grija Floricăi Șerbănescu și femeia ne încredințează că în rafturile din spatele ei s-au adunat, din întreaga țară, piese auto în valoare de aproximativ 2 milioane lei. Din 15 februarie a.c. pînă în prezent, s-au vîndut aici piese în valoare de 220.000. Și am asistat, împreună cu tehnicianul Ion Tănase, la sortarea unor piese abia sosite din rețeaua provincială a Automecanicii. Urmau a fi doar curățate și reintremate ca aspect comercial. Pentru că aici oamenii chiar consideră că păstrarea aspectului comercial al unei piese nu este grija lui tata mare, ci grija lor. Iar pe documentele însoțitoare, de o remarcabilă acuratețe, scria: „Piese auto casate scriptic. Nu se facturează conform deciziei U.C.E.C.O.M. nr. 5 din 06.04.79”. Aici urmau să primească toate un preț, corelat, firește, cu starea lor. Altfel zis, Automecanica preferă casarea scriptică în locul casării efective. De ce această chibzuință este posibilă la Automecanica și nu este posibilă la Ciclop? Cu alte cuvinte, la Automecanica barosul distrugător ezită în aer și nu merge pînă la capăt. De ce la Ciclop barosul nu ezită, nu se oprește din cursă și lovește chiar în moalele capului, cu zgomet și pagubă, valori în care investim nădejdi și muncă socială? Desigur, pentru a afla răspunsul la aceste întrebări trebuie să mergem mai departe mai sus.

Primul nostru interlocutor de la I.D.M.S. a fost Marin Dochilă, șeful biroului comercial piese auto. Om vechi în branșă, lucrează aici din '59 și miîne-poimîine va ieși la pensie, Marin Dochilă ne spune că în conformitate cu H.C.M. nr. 753 din 1963, instrucțiunile 800 A, bunurile de folosință îndelungată beneficiază de piese de schimb în limitele unei perioade de zece ani. Dar a trecut mai mult de un deceniu de cînd s-a importat ultima mașină Fiat sau Renault. De cînd au expirat contractele de import, anunțate piese auto au început să devină deficitare și singura soluție cu efecte atenuatoare asupra acestei situații rămîne recartarea disponibilului din stocuri, centralizarea acestui disponibil. Ceea ce la I.D.M.S. se și practică, de mai mulți ani. În fiecare toamnă, în cadrul unor tirguri, sînt convocate și recartate toate piesele din rețeaua magazinelor I.D.M.S. și dirijate apoi spre clienți chiar și prin inter-

mediul trimiterilor prin ramburs. Nu o singură dată, I.D.M.S. a preluat spre vânzare piese disponibile de la alte întreprinderi, fie cu plata pe loc, fie în custodie, în funcție de aspectul comercial al mărfurilor. Și din nou remarcăm că menținerea aspectului comercial al unei piese nu este grija lui tata mare, ci a celor ce o dețin. Tranzacțiile încheiate în acest sens cu Automecanica reprezintă un exemplu revelator. Nu a fost refuzat nimeni decît atunci cînd aspectul comercial al pieselor oferite era total descurajant sau cînd utilitatea lor se înfățișa ca fiind îndoielnică. S-au preluat piese spre vânzare pînă și de la Ministerul de Interne și armată, cu profit cert pentru ambele părți. Este și Marin Dochilă de acord că, mai devreme sau mai tîrziu, orice piesă își găsește clientul ei. De pildă, deși autoturismele Wartburg 900 au fost aduse în țară tocmai în 1956, I.D.M.S. nu a casat nici una din piesele lui de schimb. Deși s-au aflat în circulație, în întreaga țară, numai 400 asemenea mașini, stocul de piese de schimb destinat lor a fost vîndut în totalitate. Pînă și piesele de motocicletă lipsite de acum de căutare au fost îndrumate spre școli și cercuri pionieresti, pentru a folosi la instrucție de o certă utilitate socială. Numai rețeaua Ciclop nu a oferit I.D.M.S.-

prins nici un demers oficial către I.D.M.S. Dar timpul scurs din '81 pînă în '82 nu poate fi echivalent cu nicodată și ne-am permis, în discuția noastră cu directorul comercial Octavian Olteanu, să remarcăm că, totuși, iată, Ciclopul s-a adresat I.D.M.S.-ului. De acord, a încuviințat interlocutorul nostru, cu specificația că în '82 avem dreptul să fim mai deștepti decît în '79. Și am fost nevoiți să admitem că acest drept, dealtfel la îndemîna oricui, stă în firea lucrurilor. În sprijinul acestui adevăr stă pînă și o altă afirmație a lui Ștefan Popa, întărită cu acte doveditoare: cu factura nr. 5423 din 27 septembrie 1980, Ciclopul a vîndut totuși I.D.M.S.-ului piese de Fiat în valoare de 821.280 lei. Cu altă factură, s-au dirijat în același sens piese de Renault în valoare de aproximativ o jumătate milion lei. În '80, cei de la Ciclop au vrut și au putut să fie mai deștepti decît în '79. Însă n-au vrut să fie mai deștepti în '82 decît în '80. Au procedat doar la o vagă încercare de a fi mai deștepti în '81, cînd Ștefan Popa i s-a adresat lui Gheorghe Ionescu, într-o doară: cînd vă hotărîți să ne preluați piesele din stoc? Și, cum am văzut, ca urmare a tentativei sale din '81, tehnicianul Ștefan Popa ne-a prezentat o negație din... '79.

Pavană pentru un rulment defunct (II)

ului nici un fel de piesă auto, și far vom vedea că nu este vorba despre o memorie coruptă, ci doar ușor slabă. Iar toate aceste relații ne-au fost confirmate de directorul comercial al I.D.M.S., Octavian Olteanu, care și-a îngăduit și o observație cit se poate de judicioasă: nimeni din afară nu va rezolva problemele de aprovizionare ale rețelei Ciclop, soluția acestor probleme cade chiar în răspunderea celor de la Ciclop...

La Ciclop, pe bulevardul Magheru, Ștefan Popa ne atrage de la bun început atenția asupra faptului că este un simplu tehnician de aprovizionare, că nu este șef al acestui serviciu, cum am crezut noi, fiind cu mult deasupra oricărei vanități ce se dezvoltă îndeobște în jurul unei șefii. Recunoaște că a stat de vorbă cu Gheorghe Ionescu în privința desfacerii unor piese de la Ciclop prin magazinul Fiat și, într-adevăr, Gheorghe Ionescu l-a îndrumat spre superiorii ierarhiei din care face parte, spre conducerea I.D.M.S. Nici vorbă nu poate fi ca un om ca Gheorghe Ionescu să fi pretins spagă în contra serviciu, Ștefan Popa îl cunoaște pe Gheorghe Ionescu de ani de zile și poate garanta pentru cinstea lui, observație pe care ne-o însușim fără nici o rețență. Însă, de acum, problema începe să fie alta, cu totul alta: la Ciclop Bujoreni, Doru Gîndu pretindea că dispune de o negație a I.D.M.S., privind piesele oferite, refuzate de I.D.M.S. și, în consecință, supuse casării: Ciclopul din bulevardul Magheru, prin Ștefan Popa, admite că discuția sa cu Gheorghe Ionescu a fost pur verbală, neconsemnată documentar; au întreprins sau nu au întreprins cei de la Ciclop vreun demers oficial către I.D.M.S.? Au întreprins, este adevărat: Ciclopul a oferit I.D.M.S.-ului 98 tipuri de piese pentru mașini Fiat de toate categoriile, 64 tipuri de piese pentru Fiat 600, 68 pentru Fiat 850, 47 pentru Fiat 1100, 77 pentru Fiat 1300, 95 pentru Fiat 1800, 7 pentru Fiat 2300 și 123 pentru Fiat 124, 125, 132. Prin adresa nr. 4269, I.D.M.S. răspunde, sub semnătura directorului adjunct Lucia Gherge și a șefului de birou D. Borozio: „Vă restituim alăturat lista cu piesele oferite de dvs., cu mențiunea că aceste piese nu ne sînt necesare”. Totodată, Ștefan Popa ne mai prezintă o listă, scrisă de mîna și împodobită cu alte negații, numai că, lista fiind total indecifrabilă, negațiile se justifică prin chiar suportul lor. Însă, aici e aici, negațiile datează din '79. După discuția pur verbală din '81, dintre Ștefan Popa și Gheorghe Ionescu, Ciclopul nu a între-

Discuția noastră de la Ciclop nu a decurs între patru ochi, ci între opt ochi, dintre care unul, se va înțelege curînd care anume, cam da să se închidă. În același context, contabilul șef, Nicolae Latu ne-a încredințat că soluția casării decurge indirect și din instrucțiunile băncii în legătură cu creditele acordate pe termen scurt. Ciclopul nu poate acumula piese decît în limitele unui plafon stabilit prin regulamentele de funcționare, iar pe creditul pentru piesele aflate în stoc se percepe o dobîndă de 5 la sută. Tendința de a reduce prin orice metode numărul pieselor imobilizate în stoc devine firească. Așa s-a ajuns să se practice și vânzarea de piese fără a se mai adăuga la valoarea lor și prețul manoperei, ceea ce într-un Ciclop rămîne o concesie supremă. Și cînd are de unde alege, evident, oricine recurge la soluția cea mai comodă, în speță la casare. O operațiune legală și cu acte în regulă. Încît Nicolae Dumitru, alt tehnician al Ciclopului, se simte îndreptățit să conchidă, filosofic: unde-i lege nu-i tocmală... Adică ei, cei de la Ciclop, vezi Doamne, respectă legalitatea cu o disciplină de fier. La Ciclop nu se sparge nimic fără acte în regulă. Numai că, după cum am putut noi să ne dăm seama, proverbul era rostit și invocă cu conștiința deplină că unicul scop al legilor este acela de a servi ca acoperire. Mai cu seamă prin latitudinea și imprecizia paragrafelor lor, prin dublicitatea interpretărilor posibile ale acestor paragrafe șchioape și păguboase, vechi de decenii.

Dar am plecat de la niște rulmenți pe care i-am și îmbrăcat cu titlul nostru și se cuvine să revenim la rulmenți. Astfel în ordinea normală a priorităților, ne-am prezentat cu un rulment SKF în mîna la Centrala industrială pentru rulmenți și organe de asamblare, la inginerul Aurel Alămureanu. Rulmenții SKF sînt de departe unii dintre cei mai buni rulmenți din lume și Aurel Alămureanu a rămas pur și simplu siderat să afle că asemenea rulmenți se sparg în marginea Bucureștilor cu baroasele, fără a fi măcar desfăcuți din ambalajele lor englezești. Dacă ar fi uzinat în România, un asemenea rulment ar costa numai 26 lei. Importat, costă mult mai mult, și nu ne-a mai rămas decît să înmulțim acest mult mai mult cu cîteva mii. Am încercat apoi să depistăm măcar ce întreprindere anume a solicitat acești rulmenți din import, cu statut de piese de schimb pentru utilaje unicate, importate și ele. Nu am izbutit, evidențele din '75, anul fabricației rul-

menților, nu se mai păstrează. Rulmenții de tip WJ, pentru vagoane, aruncați și ei cu sutele și cu mîile la groapa comună, dacă admitem că s-au casat la București și nu în altă parte, nu pot parveni decît de la căile ferate sau de la întreprinderea „23 August”. E de mirare că se aruncă, în ciuda faptului că sînt rulmenți de utilitate curentă, fabricîndu-se în jur de 50.000—60.000 seturi anual, la un preț de aproximativ 1.200 lei setul. Inginerul Nicolae Rusu, din aceeași centrală industrială, s-a oferit să ne însoțească la depozitul I.R.V.M.R., pentru a constata ca specialist ce rulmenți zac acolo și asta chiar ne-a determinat să înțelegem că există și oameni care nu vîd în lege o simplă plapumă. În sfîrșit, am descins din nou pe șoseaua Berceni Fort nr. 5, în depozitul I.R.V.M.R., ca să limpezim cit de cit un mecanism cu funcționare de tot tîlbură. Și acolo am întîlnit iar un om de bine, șeful depozitului feroase, pe nume Mihai Bantaș. Frigiderul din biroul său, birou în care nu prea are timp să stăruie, provine din casă. Scaunul pe care stă, cînd are timp să stea, era un scaun de autoturism și provenea și el din casă. Cu elementele ce-i stau la îndemînă, ca într-un fastuos joc de cuburi, Mihai Bantaș ar putea reconstrui un univers întreg, mirosînd în întregime a vaselină. Ne-a condus apoi într-un depozit de piese re folosibile, din coasta unei halde imense de fier vechi și acolo, în însoțire cu gestionarul Mihai Gavril, am reinventariat o sumă de piese considerate de alții fără utilitate: șasiuri, țevă neagră, plasă de sîrmă tip Avicola, piese de Renault, Mercedes, Lada, Fiat și așa mai departe. Și anume: culase și blocuri motor de Lada 1500 noi, culase și blocuri motor de Skoda noi, pinioane în vaselină, cutii de viteză noi-nouțe pentru autoturisme Moskvici ultimului tip, lovite intenționat, doar atît cit să fie scoase din uz, pompe centrale de frînă pentru Lada, pompe de apă pentru Lada, electromotoare pentru Lada, diferențiale noi pentru Moskvici, vilbrochouri pentru Dacia și Volga, startere de toate tipurile, niclodată folosite, zeci și zeci de chei din cromvanadium de 32/36, noi pînă la scîlpăt, și multe altele. Și foarte multe amortizoare, butoale metalice pline cu amortizoare noi, cu garniturile de cauciuc înșirate pe șfioră, cum le găsești și la prăvălie. Ștefan Popa, despre care a mai fost vorba, ca și Margareta Burtea, responsabilă magazinului Lada din șoseaua Pantelimon nr. 287, pe bună dreptate scandalizată că asemenea piese pot fi destinate distrugerii, își exprimaseră opinia că tot ce ține de autoturismul Lada nu poate proveni decît de la mașinile aflate în garanție. Cuiva nu-i convine cum funcționează amortizorul, aprecierea aceasta fiind un drept al lui, și vine să-l schimbe. De acord, dar de ce se aruncă amortizorul înlocuit? De ce se dă acest amortizor la topit de vreme ce o reparație simplă de tot îl poate readuce în stare de funcționare perfectă? De data aceasta întrebările nu mai au răspuns. Oricum, împotriva opiniilor de mai sus, pe șoseaua Berceni Fort nr. 5 ajung blocuri motor și culase nou-nouțe. Le-am văzut cu ochii noștri și oamenii care le-au salvat de baros susțin că nu au fost folosite nici măcar cinci minute. Un bloc motor de Lada 1500 costă peste 7.000 lei, o culasă 2.770 lei, un starter 321 lei. Din toate piesele și angrenajele salvate de Mihai Bantaș și Mihai Gavril, unele se mai și vînd, numai întreprinderilor de stat, dar la prețuri evident derizorii. Dacă toate ar fi expuse la îndemînă oricui, fără discriminare, nu încapă nici o îndoială că bugetul nostru comun, economia națională ar recupera din drumul lor spre neant sume fabuloase de-a dreptul, valori incredibile pentru cine n-a izbutit să le pipăie încă.

Aici, pe șoseaua Berceni Fort nr. 5, ni s-a dezvăluit și labilitatea de neconceput a unor proceduri de casare, prin ele însele un izvor de pagubă incontînentă. De pildă, Mihai Bantaș nu va ști niciodată ce casează cu adevărat unitatea Ciclop condusă de Doru Gîndu. În sertarul lui Doru Gîndu există o listă întinsă pe șapte coli duble, dactilografiate la o mașină de scris cu carul mare și cuprinzînd circa 420 repere distincte, unele raportate în cantități de ordinul sutelor de exemplare, valorind toate mai mult de 300.000 lei; iar la Mihai Bantaș parvine, de la același Ciclop Bujoreni, un autocamion în care se poate îngrămădi orice și un aviz de expediție în care scrie doar atît, negru pe alb: deșeurii oțel, fontă, fier, aluminiu, din casări. Valorind, cînd primesc simbolul N 803, 30 de bani kilogramul. Și avizul de expediție nr. 14, din 9 aprilie 1982, receptat la I.R.V.M.R. sub nr. 3541 din 26 aprilie 1982, într-adevăr, s-a înscris sub simbolul N 803. Dacă ar fi fost vorba despre oțeluri speciale, cum îndeobște este cazul mai tuturor pieselor provenind din Ciclopuri, încărcătura casată din spatele avizului de expediție nr. 14 ar fi intrat în depozitele I.R.V.M.R. sub simbolul N 804. Sub această inadvertență s-ar putea să nu se ascundă nimic, însă, în același timp, s-ar putea să se ascundă totul, întreaga rațiune a casărilor grăbite și iresponsabile. Este mai mult decît limpede că cei opt componenți ai comisiei care a permis Ciclopului Bujoreni să caseze piese noi în valoare de peste 300.000 lei nu și-au condus mortul pînă la groapă. Neîntînd în intenția noastră să dăm cu parul, zicem și noi o vorbă: nu ar fi deloc exclus ca să pînd mai adînc să constatăm o substituie de cadavru...

Lucian Buligescu:

„Viața noastră depinde, într-o măsură decisivă, de felul cum știm să ne apărăm sănătatea”

Plasat la etajul 5 în vechea clădire a „Fundeniilor”, cabinetul profesorului Buligescu e copleșit de cărți și reviste. El are obșnuitele repere ale unui astfel de loc, un birou, o bibliotecă, o masă etc., dar are și ceva în plus, un microscop. Voi afla că el e unul din instrumentele de căpătii ale profesorului și voi afla, chiar de la cel în cauză, și explicația. Am crescut, îmi va fi dat să aud, la școala academicienilor Lupu și am luat de la maestrul, între altele, și concepția integrării clinicii cu cercetarea anatomo-patologică, investigând de fiecare dată substratul lezional al îmbolnăvirilor. Cu alte cuvinte, deși om de clinică, Lucian Buligescu a rămas fidel laboratorului și asta poate fi, până la un punct, secretul carierei sale.

După 5 minute de așteptare, intră și profesorul. Nu l-am văzut de cîțiva ani, dar nu s-a schimbat. Protejată de dioptrii groase, poartă minus 12, privirea parcă i-a mai ostenit, dar mișcările îi sînt la fel de rezezi, de zvinzite. Pare tânăr pentru că e tânăr, va împlini la 17 octombrie 53 de ani. Fără să caut un compliment, i-o spun și acceptă. Da, zice, m-aș putea socoti un caz fericit, căci unui devin profesor, pare o regulă, în preajma pensiei. S-a ajuns la un anumit hiatus între generații și, mai mult încă, la o slăbire a școlii noastre de medicină din cauza unor greșeli mai vechi. Optica aceea a fost, în linii mari, repudiată, dar consecințele se resimt. Pentru că, o vreme, promovările n-au ținut cont de valoare, continuitatea a fost afectată, iar o serie de specialități au ajuns să fie slab reprezentate. Dă, în această privință, un exemplu concret, clinica pe care o conduce. În condițiile în care, argumentează, 3 posturi sînt de mai multă vreme vacante, media de vîrstă a urcat la 48 de ani, un singur asistent universitar avînd sub 45? Îi întreb dacă înțeleg vreo rezolvare imediată. Înțelege. Să repunem, îl aud, concursurile în drepturi și să oferim tineretului șansa să abordeze specialitatea cît mai devreme. Intrarea în învățămînt să fie cît mai riguroasă, după care formarea și promovarea cadrelor să fie, într-o măsură mai mare, la latitudinea profesorilor, a aceluia care, nu-i așa, știu cel mai bine cît poate fiecare.

A terminat, în 1953, medicina la Cluj, dar se considera, și pe bună dreptate, produs al școlii de medicină internă de la „Colentina”, tutelată de academicianul Lupu. A făcut, adevărat, un stagiu și pe lângă reputatul profesor Iuliu Hațieganu, dar crede că 2 au fost dascălii care și-au pus, apăsător, pecetea asupra dezvoltării sale. Nicolae Gh. Lupu și, mai tîrziu, Constantin C. Dimitriu. Pe lângă primul a stat 3 ani, ca aspirant, încheind printr-o dizertație, „Contribuții la studiul dischineziei biliare”, care a trezit, la vremea aceea, un interes deosebit. A luat de la Lupu multe și, în primul rînd, orientarea în disciplină. A învățat să imbine medicina internă cu anatomia patologică și să facă din diagnostic o însușire de raționamente exacte și logice. E convins că Lupu i-a deschis ochii și l-a lămurit asupra necesității unei formări multilaterale cît mai precoce. Nițel didacticist, atrăgîndu-mi atenția unde trebuie să pună virgulă și mirîndu-se că nu mă conformez, zice: medicina internă rămîne specialitatea de

Lucian Buligescu : profesor doctor ; șef al Clinicii medicale a Spitalului „Fundeni”; membru de onoare, titular sau corespondent al mai multor foruri științifice române și străine, între care Asociația europeană de medicină internă, Uniunea medicală balcanică, Societatea franceză de gastroenterologie, Societatea franceză de hepatologie, Societatea belgiană de gastroenterologie ; membru în Colegiul de redacție al revistei „Medicine chirurgie digestive”, Paris ; autor a peste 200 de lucrări tipărite în țară și peste hotare ; cărți : „Pancreasul exocrin”, Editura Medicală, 1971, „Hepatitele cronice”, Editura Medicală, 1976, „Bolile ficatului, căilor biliare și pancreasului”, vol. 1 și 2, Editura Medicală, 1981.

bază în organizarea sanitară, ei revenindu-i sarcini de vîrf în integrarea diagnosticului și în asistența medicală a populației. Ea e, fără îndoială, plinea studentului, iar rolul ei în cercetare e imens. Dat fiind faptul că, în ultimele 2-3 decenii, profilul patologiei s-a schimbat, bolile afectînd concomitent mai multe sisteme, rareori rămînd localizate, medicina internă oferă un cîmp întins cercetării integrative, multidisciplinare, abordînd domenii de graniță între specialități înrudite. Temîndu-se că nu înțeleg, insistă : organismul e unitar, el nu poate fi secționat, ci trebuie privit în intercondiționarea lui morfo-funcțională. E exact ce face medicina internă, adîncind posibilitățile unei cercetări de ansamblu, reușind să surprindă interrelațiile dintre diversele sisteme și aparate ale organismului.

Parcă obosit de acest expozeu, revine la profesorul Lupu. Pentru maestrul meu, își aduce aminte, clinica era și masă, și casă. În '54, de pildă, viscolul l-a prins pe tînarul Buligescu de gardă. Nămeții fiind cît clădirile, a stat de veghe 3 nopți, sau poate 4, nimeni n-a răzbit pînă la spital, doar profesorul Lupu. Cînd l-am văzut, zice, m-am mirat, dar profesorul s-a scuturat de zăpadă și, ca și cînd totul ar fi fost normal, m-a întrebat „vreun caz grav?” Crede că a moștenit, și el, această nestînsă patimă pentru meserie, dar orice apropiere de dascălii săi i se pare o împietate. Lupu sau Hațieganu, spune, au fost corifei, eu nu sînt decît unul din elevii lor. Și totuși, așchia n-a sîrit departe de trunchi. Lăsînd deoparte modestia atît de dragă profesorului Buligescu, e cazul să precizez că acesta s-a remarcat devreme prin cîteva contribuții de seamă, recunoscute ca atare pe plan național și internațional. Aplecîndu-se asupra stadializării bolii de ficat, ficatul a fost și a rămas terenul său predilect, Lucian Buligescu a descris, primul, o formă particulară de hepatită cronică, numînd-o hepatită cronică sclerogenă și indicînd, în 1971 căile de vindecare a ei. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1974, 2 cercetători americani, Gerber și Vernace, au confirmat existența formei respective, dar aceasta a rămas legată, ca prioritate mon-

dială, de numele și strădania medicului român. În 1981, cam la data la care devenea profesor titular, Lucian Buligescu a publicat cel dintîi tratat de hepatologie din medicina românească, „Bolile ficatului, căilor biliare și pancreasului”, rod al colaborării cu profesorii francezi André Ribet și Claude Ligoury, primul șef al Clinicii de gastroenterologie de la Facultatea de medicină din Toulouse, celălalt președinte al Societății franceze de endoscopie digestivă. O carte de referință, conținînd puncte de vedere originale și îndrăznețe.

Își amintește că l-a uitat pe Constantin C. Dimitriu. Iarși îmi dictează : a scris cea dintîi semiologie modernă în care a valorificat experiența de fiziolog dobindită în laboratorul profesorului Danielopolu, al cărui elev strălucit a fost. Semiolog de elită, a explicat semnele clinice prin prisma mecanismelor fiziopatologice și a dezvoltat, la nivelul epocii respective, explorările funcționale. Înțeleg că toate aceste direcții au fost și sînt continuate la „Fundeni”. Încă de pe cînd era asistent, omul din fața mea a practicat punctia biopsie hepatică, tratînd-o ca pe o metodă de bază în diagnosticul și stadializarea bolii cronice de ficat. A făcut pînă azi 4 mii de astfel de investigații, poate chiar mai multe, cine a stat să le numere ? În clinica în care lucrează, endoscopia digestivă și biopsia de mucoasă intestinală au fost și au rămas la mare preț. Din păcate, îl aud, laboratorul de endoscopie digestivă n-are, azi, o dotare corespunzătoare, posedînd un singur gastroscop, îmbătrînit fizic și moral. Deschiși față de nou, profesorul și colaboratorii săi au ajuns să stăpînească tehnici de vîrf, colangiografia duodenoscopică retrogradă, de exemplu, necesară în stabilirea sediului obstacolului în icterele colestatice, dar n-au cum să le aplice, motivul fiind cel pomenit.

Profesorul are în subordine 144 de pacienți și, clinica fiind medicală, bolnavi cu felurite afecțiuni. Cel mai mult însă sînt hepatici, căci Lucian Buligescu e specialist îndeobște în ficat. Despre acest organ, iertată fie-mi comparația, e în

stare să vorbească, ore în șir, ca despre femeia iubită, purtîndu-l prin tot felul de figuri de stil. El e, aflui, laboratorul central al organismului. Seismograful acestuia. Paznicul lui și așa mai departe, alături care cuprînd, nu-i așa, măcar un simbul de adevăr. Cert e că ficatul ferește omul de îmbolnăviri, el fiind stația la care sînt oprite, grație unui aparat de biotransformare, citocronii P 450 și P 448, adăugă profesorul, substanțele toxice pătrunse în organism pe cale digestivă. Prin filtrul lui trec toate substanțele și, vigilent, ficatul le reține pe cele dăunătoare, inclusiv pe cele medicamentose, a căror identificare se petrece tot la acest nivel. Profesorul, care dispensarizează în clinica de la „Fundeni”, zilnic, bolnavi de ficat din toată țara, insistă asupra unei idei. Profilaxia joacă un rol esențial. Adică, mă invită din nou să notez cuvînt cu cuvînt, de felul cum știm să ne apărăm sănătatea depinde, într-o măsură decisivă, viața noastră. Or, mulți dintre noi, neștiînd sau ignorînd acest simplu adevăr, supunem ficatul și, implicit, organismul la tot felul de pericole, la agresiuni. În condițiile unei alimentații neraționale, mîncîm mult, mîncăm gras, mîncăm tîrziu, comitem abuzuri de diverse genuri, cel de alcool fiind, cu dovezi, foarte periculos. Statisticile întocmite la „Fundeni” probează, negru pe alb, o creștere a intoxicației prin alcool în bolile de ficat de la 12 la sută în 1959 la 37 la sută în 1981 ? Firește, ficatul luptă cît luptă, el oxidează alcoolul, îl detoxifică, dar pînă la urmă cedează și înaintea ignoranței sau inconștientului nota de plată. Adevărat, aceasta e foarte încărcată. Vinovat în lipsa lui de prevedere, omul se adresează medicului, dar posibilitățile acestuia sînt, dincolo de un anume prag, limitate. În starea de sănătate, îmi dictează iarși, relațiile dintre organism și mediu sînt foarte importante. Se zice că dormi cum îți așterni și acest proverb e, mai mult ca orînd, valabil și în ceea ce privește ficatul, trăiești cum îl protejezi. Ficatul și, prin extindere, organismul. Profesorul Buligescu mai crede că, în materie de profilaxie, e cazul să acordăm o atenție mai mare așa-ziselor medicinale populare, cu străvechile ei remedii, ferindu-ne de excesul de medicamente, de chimicale.

În altă ordine de idei, citește mult și nu doar românește. E de părere că în formarea unui medic studiul limbilor străine a cam fost neglijat și-i pare rău că s-a întîmplat și se mai întîmplă așa. Îi întreb dacă se consideră, ca profesor, dur sau îngăduitor, distant sau apropiat. Îi surprind, pentru prima dată, zîmbînd, depășit de întrebare. Idealul meu, răspunde, e să păstrez o măsură în toate, dar cînd e vorba de neglijarea bolnavului, sînt drastic. Parcă văd negru în fața ochilor. În rest ? Mai încerc o dată. În rest, parcă se miră, fac ceea ce am învățat de mic, muncesc. O muncă, încheie aici, asiduă și serioasă, la capătul căreia își găsește alinare suferința multora dintre noi. O muncă, prin sensurile ei, demnă de stimă și respect.

OVIDIU IOANİTOAIA

O ipoteză și o speranță

(Urmare din pag. 1)

dologie de reumatologie din București, care, încă din 1925, a propus o metodă proprie de desensibilizare nespecifică în bolile reumatismale. Pe această bază au fost elaborate primele extracte purificate de cazeină și vaccinuri de tip omnadin. Iar ulterior (în jurul anilor '50) a fost realizat, într-o primă variantă, și hidrolizat acid din ser de cal.

Care este geneza hidrolizatului din ser de cal și, evident, care este valoarea lui terapeutică ? Iată, în acest sens, precizările doctorului Geo Săvulescu :

— În 1955, tatăl meu a propus testarea clinică a hidrolizatului de ser de cal, dar Ministerul Sănătății și Academia R.S.R. nu au dat curs acestei propuneri. Faptul nu ne-a surprins prea mult, deoarece exact în perioada respectivă, în lume și în țara noastră deopotrivă, apăreau primele descoperiri ale imunologiei moderne, situație în care nimeni nu putea privi cu ochi buni extratele de cazeină, produse imunogene de origine proteică. Dar doctorul Alexandru Săvulescu nu s-a demobilizat și a continuat cercetările. I-am devenit colaborator încă din anii studenției. Pînă în 1978, beneficiînd și de ajutorul farmacistei Aurelia Cuceanu, am izbutit să preparăm un medicament care să corespundă parametrilor ceruți. Tot în această perioadă am lărgit aria bolilor tratate, serul nostru demonstrîndu-și eficiența în combaterea unor maladii grave : spondilartrita anchilopoetică și poliartrita reumatoidă. Rezultatele le-am comunicat la cel de al II-lea Congres latin de reumatologie de la București. Ulterior aceste lucrări au fost publicate în Acta Reumatologica Portuguesa (Lisabona) și în Reumatologia Practica (Madrid). Evident, cel mai dificil moment a fost realizarea unui produs terapeutic activ dar, în același timp, antigenic. Șarjele obținute în 1979 au fost primele apreciate drept corespunzătoare din punct de vedere al antigenității, ele demonstrînd și o activă acțiune antiinflamatorie. În sfîrșit,

începînd cu acest an, Institutul „Dr. Cantacuzino”, de comun acord cu Academia de Științe Medicale, a hotărît să desemneze un cercetător care să ne ajute la realizarea unui produs cu parametri îmbunătățiți, iar în aprilie 1982 a fost aprobată experimentarea clinică a medicamentului. Ea va avea loc în patru unități sanitare : Centrul metodologic de reumatologie, Spitalul „I. Cantacuzino”, Spitalul „Grivița” și Spitalul clinic din Craiova.

— Care este conceptul terapeutic ce susține și motivează prepararea hidrolizatului acid din ser de cal ?

— Specialiștii vor fi poate contrariați de faptul că un hidrolizat proteic poate avea o acțiune antiinflamatorie-antireumatismală. Acțiunea nu pare justificată din punct de vedere biochimic, molecular. Cu toate acestea, sîntem în posesia dovezii experimentale, pe animal, că medicamentul are acest efect. Experimentele ne obligă să admitem că tratamentul cu hidrolizat proteic injectabil înlătură cauza răspunzătoare de afectare reumatismală, deci că tratamentul cu hidrolizat este un tratament etiopatogenic. Ipoteza noastră este următoarea : modificarea patologică inițială este o dereglare a metabolismului energetic tisular, dereglare care, prin repetarea agresiunii, duce la extinderea zonei afectate sau chiar la afectarea întregului organism. Acesta ar fi începutul unei boli reumatismale. În această situație, dacă nu se intervine cu un tratament etiopatogenic, consacrat redresării funcționale a țesutului conjunctiv, boala își urmează cursul. Dar aici, o precizare : prin metabolism energetic tisular, noi nu înțelegem numai producerea de calorii prin arderea alimentelor, ci, deopotrivă, la un anumit nivel, jocul potențialilor redox și transferul de energie de la un substrat la altul. În acest fel se pun în libertate protoni și electroni liberi, particule ce trec din enzimă în enzimă, intermediari ai oxido-reducerilor, ducînd în cele din urmă la reducerea oxigenului atmosferic pe care îl respirăm. Această situație ne-a îndemnat să emitem ipoteza că fiecare proteină sau fragment de proteină, dacă este nesaturată sau are o le-

gătură specială, poate deveni un acceptor de electroni. Prin această dereglare tisulară se eliberează mai mulți electroni decît protoni, sau ceea ce determină un dezechilibru fiziologic. Pentru eliminarea acestor cuante energetice libere, care depășesc limita fiziologică a organismului, este nevoie de un conductor biologic, iar acesta este chiar molecula de proteină care se lizează. În urma acestei situații, aparitia complexelor imune antigen-anticorp sînt o consecință a viciului metabolismului proteinelor, care, la rîndul lor, sînt o consecință a dereglării metabolismului energetic. Acest lanț causal poate fi întrerupt numai printr-o terapie etiopatogenică.

— Despre toate acestea, desigur, veți vorbi pe larg într-o lucrare care va fi dedicată specialiștilor în materie. Cititorii noștri sînt însă interesați să afle amănunțit în legătură cu acțiunea concretă a medicamentului.

— Posed o cazuistică bogată, dar mă voi referi numai la datele publicate în Acta Reumatologica Portuguesa. Astfel, într-un rîstimp de cîțiva ani, au fost tratați și urmăriți 19 bolnavi cu diagnosticul de poliartrită reumatoidă și spondilartrită anchilozantă. După mai multe luni de tratament cu hidrolizat din ser de cal, la majoritatea bolnavilor s-a putut constata o sensibilă remisiune a bolii. De notat că, după instalarea tratamentului, mialgia nu a mai evoluat. Cele mai bune rezultate au fost obținute la pacienții cu spondilartrită anchilopoetică la care vîchimea bolii nu era prea mare. Serul și-a dovedit eficiența și în tratamentul unor afecțiuni artrozice. Astfel, din 91 de bolnavi 61 au demonstrat după 2-3 săptămîni de tratament importante ameliorări subiective și obiective. La un alt grup de bolnavi cu afectări abarticulare (sindrom de umăr dureros și celule reumatismale periarticulare), serul a avut efecte curative în proporție de 100 la sută.

— Miraculoasă ni se pare cu deosebire acțiunea serului în cazul spondilartritei anchilozante, boală gravă și extrem de dureroasă. Ce ne mai puteți spune în această privință ?

— Medicamentul s-a dovedit eficient în toate cazurile, chiar și acolo unde boala evoluă de peste 20 de ani. De pildă, în 1977 s-a prezentat la mine bolnavul M.D. prezentînd următorul diagnostic : spondilartrita anchilopoetică într-o formă cu manifestări predominante periferice. Boala evoluă de 7 ani și primise articulațiile sacro-iliace, coxo-femorale, genunchii (bilaterali) și tibio-tarsiene (bilaterali). Viteza de sedimentare a eritrocitelor era de 120 la oră. După 3 luni de tratament, s-a putut constata reducerea tumefacțiilor articulare, iar VSH-ul a scăzut la 35 mm la oră. După 6 luni, în urma unui tratament repetat, pacientul nu a mai prezentat manifestări subiective, nu a mai avut nevoie de cortizon și de indocid, iar VSH-ul a scăzut la 12 mm la oră. Ulterior a putut să-și continue liceul pe care fusese nevoit să-l întrerupă și actualmente este student la medicină și a devenit un pasionat alpinist. Un alt bolnav, V.P., în vîrstă de 33 de ani, a prezentat în 1977 următorul diagnostic : spondilartrita anchilozantă în formă predominant periferică, caracterizată, între altele, prin impotență funcțională și mișcări respiratorii foarte dureroase. Pentru calmarea durerilor era nevoit să ia zilnic între 5-6 tablete de indocid. După 4 luni de tratament intensiv, simptomele subiective s-au redus mult. A mai rămas o tumefacție a articulației metatarso-falangiene, dar care a dispărut și ea în două luni prin reluarea tratamentului. VSH-ul a revenit la normal și omul duce de atunci o viață de om sănătos.

— Medicamentul dumneavoastră reprezintă pe baza datelor prezentate, una din marile noutăți medicale ale anului. Ce puteți să ne spuneți despre experimentul ce va avea loc în următoarele luni ?

— În primul rînd, doresc să-i informez pe cei ce doresc să se supună tratamentului că, pentru aceasta, trebuie să se adreseze clinicilor menționate. Testul urmează să demonstreze eficacitatea preparatului, valoarea lui profilactică și, evident, conceptul terapeutic care fundamentează această acțiune. Va fi o confruntare pe care o aștept cu mare emoție, dar și cu mari speranțe.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

AUGUSTIN BUZURA:

„Aș fi cel mai fericit
dintre muritori, dacă
viața mi-ar contrazice
literatură”

— Sînt cîțiva ani, nu mulți, doar vreo opt, de cînd, prin cartea dv. „Fetele tăcerii”, socotită de critică drept unul din cele mai importante romane de reconstituire a epocii de după 1950, v-ați făcut o foarte serioasă intrare în lumea literelor. V-am ruga, stimate Augustin Buzura, să ne vorbiți puțin despre această carte, considerată de mulți — de fapt, de aproape toți exegeții ei — ca piatră de temelie în edificarea destinului dv. scriitoricesc. Ce credeți că a adus ea nou în peisajul literaturii noastre?

— Cum mai am încă numeroase proiecte și, cred, destulă energie pentru a realiza măcar o parte din ele, m-am oprit să trăiesc în atmosfera cărților viitoare și mult mai puțin în cea a cărților tipărite deja. Probabil că, odată, cînd nu voi mai fi capabil să scriu — deși n-aș dori să trăiesc și o asemenea clipă! — voi reveni la ele ca... la o familie abandonată, resemnă, învin, nu-mi dau seama, mi-e greu să-mi imaginez un asemenea moment, poate că atunci voi fi mai mult despre ele... Oricum, dacă este să ne amintim de trecut, cred că intrarea în literatură mi-am făcut-o odată cu romanul Absenții, căruia România literară i-a consacrat o masă rotundă care a atras atenția asupra lui. Pe urmă, niște împrejurări mai deosebite au făcut ca romanul să se bucure de diverse comentarii și în presa străină. Cum spuneți, Fetele tăcerii este cartea care mi-a confirmat că mă aflu pe un drum bun și care a fost totodată o eliberare de o obsesie din copilărie. Am văzut, la 12 ani, un om împuscat în apropierea mea. Cine era? Mi-am răspuns la întrebare abia după un sfert de veac, în acest roman.

— Vă întrebam — vă rugăm să nu uitați — ce a adus nou romanul dv.

— Îmi vine greu să spun ce noutăți aduce acest roman, sînt însă foarte sigur că la o nouă lectură, desprinsă de contextul în care a apărut, ele, atîtea cîte sînt, ar fi mult mai evidente. Oricum, nu este un roman despre „obsedantul deceniu”, cum se mai spune încă și azi, ci despre dialogul omului cu istoria, despre diverse atitudini în fața istoriei și a destinului. De fapt, cred că romanul poate fi înțeles abia în clipa cînd faci abstracție de calendar. Sigur că este și o reconstituire, destul de exactă, a unei lungi epoci, un revizor pentru țărani, dar o carte care nu are mai multe straturi, mai multe înțelesuri nu-și prea merită numele.

— Delimitîndu-vă, prin „Fetele tăcerii”, de proza epocii, sau cel puțin de o bună parte din ea — n-o spunem noi, au spus-o criticii literari — s-a înțeles că ați lucrat fără nici un fel de modele? Au existat totuși prozatori în care ați găsit un punct de sprijin pentru investigația dv.?

— Modele etice am o sumedenie, literare — nici unul. Mă străduiesc să fiu

și să rămîn, din toate punctele de vedere, eu însumi, atît cît sînt. Firește, mă simt solidar cu toți cei care se străduiesc să fie în rînd cu lumea, cu toți cei care vor binele culturii române, și fiecare pas înainte făcut de un coleg, fiecare carte bună, fiecare teritoriu cucerit sînt, pentru mine, un prilej de mare bucurie, mă stimulează enorm. Sigur, din fiecare carte citită ai cite ceva de învățat, din unele chiar și cum nu trebuie să scrii. Învăț deci mereu, foarte mult din cărțile de știință, dar n-aș putea trăi în umbra unui model literar, cît ar fi el de mare. De fapt dacă ești constituit ca individualitate psihică nici nu poți fi altfel. Sigur, poți avea mare succes folosind metaforele, ideile, „gama” altora, mari, mai mult sau mai puțin cunoscuți de public. S-a întîmplat nu o dată ca imitații și imitatori să fie puși temporar în același fotoliu.

— Se poate oricî...
— Se știe asta. Dar asemenea bucurii nu pot echivala pe aceea a descoperirilor pe care le faci singur. Pe un alpinist adevărat nu-l poate consola faptul că alții au fost pe Everest și nici n-au cum să-l satisfacă istorisirile altora, cît ar fi ele de interesante. Trebuie să încearci singur, chiar dacă nu va depăși cu mult poalele muntelui. Important este să încerci, să n-albă ce-și reproșă.

— Am înțeles, din cele ce spuneți adevărate, că n-ați avea nimic de-a face — cel puțin prin „Fetele tăcerii” — cu proza „obsedantului deceniu”.

— Nu, și niciodată n-am intenționat să scriu despre așa ceva.

— Dar considerați că o astfel de proză există? Unii au decretat-o drept o formulă fără acoperire faptică.

— După mine nu este decît un obsedant prezent. Așadar, atîta cît sînt, sînt un prozator al obsedantului prezent, și, cel puțin în următoarele două romane, voi rămîne astfel. Nu putem face abstracție de o vîrstă a evoluției noastre, nu putem să ne sustragem calităților și defectelor dobîndite atunci. Plus că fără a cunoaște trecutul așa cum a fost, este imposibil să ne formăm o imagine reală asupra prezentului. Cum spuneți, deși interesant și atrăgător ca formulă, obsedantul deceniu rămîne fără acoperire faptică. Cărtile despre acei ani au fost scrise din perspectiva prezentului, au optica prezentului și nu știu să existe vreuna care, cu minuția și răcoala cercetătorului științific, să reconstituie acea dramatică perioadă mult întinsă peste un deceniu. De fapt, despre acei ani nu s-a vorbit destul.

— Poate că o să se mai vorbească. Și fiindcă sîntem la capitolul presupunerilor, spuneți-ne, Augustin Buzura, care ați fi, după dv., șansa de viitor a romanu-

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU ■

DINU CERNESCU:

„Instituțiile
noastre
au nevoie
de animatori”

— Dinu Cernescu, impliniți în curînd 25 de ani de teatru. E un bun prilej pentru dumneavoastră de a vă face un examen de conștiință, de a vedea ce a fost bun și ce a fost mai puțin bun în activitatea dumneavoastră.

— Aș prefera ca să-mi fac acest examen de conștiință în singurătate. Mai bine să discutăm despre probleme care să vizeze interesele generale ale teatrului românesc.

— Ținînd cont de faptul că vorbesc cu un viitor sărbătorit, mă supun condițiilor cerute de dumneavoastră. Răspundeți-mi atunci ce lecție importantă ați desprins în toți acești ani?

— Anumite idei ale mele pot să pară desuete față de cum gîndesc teatrul unii din colegii mei. Eu cred că lucrul cel mai important este ca în cadrul unui colectiv — teatrul nu se poate face decît în colectiv — să domnească relații bazate pe o cinste perfectă. Prefer o relație mai dură cu un coleg de-al meu, dar deschisă, cinstită, clară. Îi detest pe acei care în aparență sînt plini de „admirație” față de ceea ce faci, așteptînd doar să leși din încăperea pentru a te desfilă, ca și pe acei presupuși artiști care freacă toată ziua scaunele anticamerelor și se stecoară cît mai des în diferitele cabinete pentru „a se pune bine” cu diferite foruri, organizații, sefi, șefșori — ei nu-mi stîrnesc decît mila.

— Sînt convins că este zadarnic să obții de la dumneavoastră vreun nume de un astfel de „artist”. De aceea vă întreb: ce tip de artist preferați?

— Întotdeauna m-am simțit legat profesional de acei artiști care nu așteaptă numai de la tine, ca regizor, să le solicite imaginația, ci colaborează cu tine. Sînt cei care știu să-ți ducă mai departe propriile tale idei, sînt inventivi și loiali față de cauza teatrului. Din păcate, uneori realizările noastre sînt judecate într-o totală lipsă de criterii. De pildă, am asistat zilele trecute la Festivalul de Teatru contemporan de la Brașov, unde, pe bună dreptate, Frații Karamazov a fost considerat drept cel mai bun spectacol. Probabil veți fi mirat cînd o să vă spun că pe lista de premiere nu s-a aflat numele nici unui actor dintre cei care au jucat în acest spectacol. Dar cine oare a făcut spectacolul, dacă nu actorii? Am întrebat în jurul meu, uitîm de această absență, dînd un singur exemplu — pe extraordinarul George Constantin — și toată lumea a dat din umeri. Cum e posibil să se comită astfel de nedreptăți?

— Chiar, cum e posibil?

— Este, din păcate. Tot la Brașov, în cadrul unui colocviu, s-a vorbit despre realizări scenografice, despre regie, despre impliniri și neimpliniri ale dramaturgiei dar nu s-a suflat nici o vorbă despre actori. Dar tocmai ei sînt cei care au creat dramaturgia noastră actuală; ei, prin singele, sudoarea și frîntările lor de zile și nopți. De ei trebuie să avem

foarte mare grijă. Prin neglijarea elementului actor, se poate ajunge ca la un teatru un actor să aibă 12 spectacole pe săptămînă, sau un alt teatru să facă 22 de spectacole într-o săptămînă. Dar solicitîndu-i atît de intens, e firesc ca la un moment dat actorii să obosească și să nu mai dea rezultatele așteptate!

— De ce se întîmplă astfel de lucruri?

— Pentru că întotdeauna uităm ceea ce ne este foarte aproape și fără de care, de fapt, nici nu putem exista: nici teatrul, nici regizorii, nici dramaturgii, nici publicul. În această privință, Teatrul Giulești, care e un teatru foarte bun, cred că suferă de un exces de modestie. Avem actori foarte buni, dar căroia nu am știut să le creăm statutul de vedete — în sensul bun al cuvîntului. Așa cum avem nevoie de texte importante — spectacolele mari nu se pot face decît pe astfel de texte — la fel avem nevoie și de vedete.

— Ce înțelegeți printr-o vedetă?

— Acel actor capabil să polarizeze în jurul lui interesul publicului și care aduce cu el, ceea ce are de oferit — transformîndu-se într-un simbol — cu care ceilalți se identifică.

— Un rol important în viața unui teatru îl are, bineînțeles, modul în care e condus. Nu?

— Fără îndoială. Există teatre cu un minunat repertoriu pe hîrtie, dar care produc spectacole lamentabile; există teatre care își îndeplinesc și chiar depășesc planul la toți indicii, dar în ceea ce privește eficiența estetică și morală sînt nule. Sînt teatre conduse birocratic. Un praf de rutină s-a lăsat ușor peste toate angrenajele sufletesti și administrative ale lor. Dar există și teatre conduse de animatori, de oameni pasionați și devotați acestei arte. Sînt unii care îi apreciază pe Dinu Săraur. Alții mai puțin. Dar cred că este o obligație morală de a recunoaște că, din clipa în care el a luat conducerea Teatrului Mic, a pătruns acolo un aer proaspăt și s-a creat o atmosferă de emulație în toate teatrele bucureștene. Instituțiile noastre au nevoie de animatori.

— Cum ați caracteriza un astfel de animator?

— Animatorii sînt în primul rînd oameni de cultură, care iubesc cultura și vor s-o împărtășească și celorlalți. Ei sînt oameni dinamici, care vor să trăiască în pas cu vremea și care nu se crampo-nează de scaunul pe care vremelnic se găsesc. Această observație nu se referă doar la lumea teatrului, ci la toți cei care își fac din scaun o cetate în jurul căreia se adună o armată de lingăi, care înarmați pînă în dinți, păzesc pe acela

(Continuare în pagina 14)

GEORGE ARION ■

Vorbiți și scrieți românește

Abuzul și incuria...

Privim, fascinați, spectacolul inovațiilor lingvistice ca și fericitele imbinări de vocabile care mai de care vînd să promoveze în clasa metaforelor, să fie cît mai convingătoare, cît mai insolite. Ceea ce aș obiecta acestor „artizani” al limbii ar fi lipsa unei preocupări generale de recunoaștere a normelor care nu sînt doar o „devălmășie” cu lucruri înțelese de la sine și asupra cărora lăurea-aminte nu și-ar avea loc și sens.

Nu vreau „să bazaconizăm” (nici chiar „puțin” — cum își permite „Joacă” Mircea Horia Simionescu în vol. „Ulise și

umbra”. Ed. Sport-Turism, 1982 p. 133), dar nici să ne lăsăm fascinați de titlul cărții lui Valentin Silvestru „Arta imbrobodirii”, ca să luăm un parezemplu (p. 21), care cam... imbrobodește gramatica (și nu e bine!). Nu știm cum cum o fi apărînd „un cărtoi imens” (p. 159) — pleonasmul îi aparține —, dar ar trebui să se știe că ori nu este egal cu or (de ex.: „ori (co)rect or = dar, însă, din fr. or, căci ori = sau) sportul este întotdeauna agreabil...” p. 160. Nu vreau să se simtă „ofuscă” p. 144 (cuvîntul se „poartă” azi și înseamnă „jignit, supărat, ofensat”; ori cît am glumi, vreau să fim „comilțoni”, adică „tovarăși, camarazi” și de... gramatică!). Așadar, de ce „lubrefianți”, și nu lubrifianti (forma corectă), de ce a „propos”, (la alți autori am înregistrat și: a „propos, a-propos, a propos), de vreme ce expresia franceză, în chestiune, am adaptat-o sub forma apropos? De ce gris-fer, cu grafia franceză gris, dacă noi l-am adaptat gri (oare nu zicem gri-gălbui, gri-albicios etc.), după cum avem pe lilă, nu lilas, după cum apare în franțu-

zește. Dar cîte nu s-ar mai putea adăuga la această „imbrobodire” lingvistică, făcută cu un „sanvis” (corect sandvis, cu pluralul sandvisuri) în atari împrejurări (corect atare, fiind un adjectiv invariabil în limba română)! Autorul se joacă cu prepozițiile; imbrobodindu-ne la început și la sfîrșit (sau pînă la sfîrșit), deoarece, la început (p. 7), dă ca substitui „Studiu complex dedicat relațiilor curente între oameni, precum și între acestia și...” (subl. ns.), iar în Sumar (la sfîrșit) — „...dintre oameni și dintre acestia...” (subl. ns.). Or fi ele Povestiri areale, cum zice autorul (p. 125), dar greșeliile sînt... reale (numai am spuluit!). Cred că-am realizat — vorba lui R. Cosău — „barem baremul”!

Dar, fiindcă iar veni vorba de sport, limbajul sportiv nu face excepție de la acest tip de „înaintare” (ne-)metodic preparată. O blestemată curiozitate mă duce, uneori, și prin vecinătatea stadionului, dar mă strămută mai mult în textul cronicilor sportive. Aici, firește, tentația de a cita cuvinte străine e mare. Nu mai scri-

em sort, adică „pantaloni scurți (de sport)”, ci, ca în engleză, short (în Săptămîna, din 23. IV. crt.), iar jucătorul C. Dinu, în prezenta „revistă” (din 23. IV. crt.), scrie pressing (ca în engleză), pentru pressing; greșește iarăși scriînd offside, de data aceasta de două ori (dintr-o „lovitură”); în engleză, forma este offside, iar în românește, ofsaid (după pronunțarea din engleză).

O privire specială merită și abaterile de la „normele instrucționale” (așa le zice Regionala C.F. Buc. II) gramaticale. În aceeași Săptămîna, cronicarul sportiv scrie: „...proprioii suporteri”, cînd, de fapt, ar trebui scris propriii (cu trei i), căci adjectivul, fiind înaintea substantivului, se articulează (cînd este așezat după substantiv, se articulează acesta: suporterii proprii — propriii suporteri).

Iată unde duc incuria („neglijență, negrijire” gramaticală) și abuzul de... limbi străine cînd...!

GH. POALELUNGHI ■

CARTE

„Respirări”

O excepțională culegere de meditații lirice, de o rară amplitudine, conținând filosofie, estetică, „jurnal” poetic, „portretistică” literară, apoteegmatică, este aceea publicată de Nichita Stănescu. „Respirări” (Ed. Sport-Turism, 1992) este probabil cea mai de seamă foaie de temperatură lirică pe care ne-a dat-o un poet român în ultima jumătate de secol; dacă Eminescu și-ar fi publicat, printr-o întimplare a sorții fenomenalul jurnal

cuprins în „caiete”, am fi avut un pandant al „Respirărilor” de acum. Efectul estetic este, în orice caz, nu de o altă anvergură.

Nichita Stănescu și-a împărțit acest admirabil „fragmentarium” în nouă secțiuni, unitate prin materia pe care o dezvoltă, reductibile totuși stilistic: pretutindeni în aceste „Respirări” curge aceeași limbă inimitabilă, acest extraordinar dialect care este propriu lui Nichita Stănescu. „Innoarea orizontului”, de exemplu, conține imnuri în proză pentru limba română, scurte fulgurații asupra monumentalității literaturii române; poetul vede metafizic și simte monumental, nimic din ceea ce e durabil în literatura noastră nu îi este străin. O atît de superbă umilire, fără nici o trăsătură din accesele genialoide ale cîte unui contemporan, s-a pomenit foarte rar în lumea pe care Nichita Stănescu o sanctifică în acest unic chip: „Cînd sunt trist, sau cînd nu sunt trist, cînd sunt inspirat sau cînd sunt bleg, sau numai obosit, — cînd sunt vizionar, sau cînd mi-e somn de mine însumi, — toate acestea le gîndesc și le formulez în minunata limbă română” — zice admirabil poetul, într-o scurtă precuvîntare.

Poetul nu meditează numai despre mediul lui consanguin, el face în „Sandăua lui Marc-Aureliu” un soi de jurnal intimar de călătorie, examinînd ce înseamnă, pe scurt, „a fi apt să fii transformat de ceva din afara sinelui tău”. El experimentează sublimul în contemplația sculpturii michelangeliste, reflectează despre grandios, despre exagerare, dă un exemplu de meditație „exoestetică” într-un scurt jurnal dedicat cosmonauților care au pătît pe Lună. Nimic din ce este contemporan nu-l este străin. Nimic din ce este contemporan nu-l este străin, fîclicitează la tot ceea ce este uman și nemijlocit. Un număr de pagini, dintr-un convențional „abecedar marlian” refac, dealtfel, dintr-o perspectivă poetică, purificată de ideile preconcepute, reprezentările noastre despre univers. Poetul însuși e, în acest cod, un marlian sublim, un „străin” persan astral care aduce pe pămîntul la noțiunile simple și fundamentale, precum bunul-simț, visul, mirarea, mila, adevărul și realul, „starea fericirii”. Tot ce este aci merită un examen de amănunt pe care nu-l pot face, acum, din păcate. Mă rezum să observ că Nichita Stănescu a făcut și aci observații de o profunditate uluitoare asupra artei, asupra poeziei, a dedus, cu gîndul ascuțit ca un ac, un număr însemnat de apoteegme memorabile, în extraordinarul lui stil eliptic și aproape sacerdotal. În acest „Abecedar marlian”, ca și în „Nevoia de artă”, ca și în „Cîteva elemente de estetică”, poetul a exprimat, în deplina maturitate a cugetării sale, o estetică demnă de examen amănunțit, fără nimic „luciferic” și extatic: el stăpînește într-un chip tulburător noțiunile, operează fără nici măcar o imperfecțiune logică, punînd în discuție nu atît sistemele cît limbajul lor, pornind demonstrația de la fundamentele teoretice valide. Dealtfel, filosofia lui Nichita Stănescu izvorăște dintr-un extraordinar eult al „creatorului”, estetica lui nu e normativă, poetica nu dă exemple, exemplifică însă un moment creator unic și irepetabil, sinonim în absolut cu tot ceea ce, în limbajele relative, este opus și străin. De aci derivă o rară aptitudine de a îmbrățișa, cu încrețirea dinaintea unui fenomen cosmic, pe „creatori”, extraordinara însușire a „culturii”, darul admirației. Extraordinar document literar, „Respirări” este expresia cea mai pură a clasicității unui mare poet.

CARTE

„Scoica de lemn”
„Echipa de zgomote”

Autor, deocamdată, al unui diptic dramatic, Fănuș Neagu este și un interesant dramaturg, de formulă poetică și expresionistă. Teatrul lui, spectaculos și, pînă la un punct, brutal, emană mai degrabă dintr-o compoziție creatoare adine lirică și barocă decît inițierea propriu-zisă în dramaturgia modernă. Prozatorul fantezist și imagist nu se putea exprima teatral decît în acest chip „eretic”, dramele lui izvorăsc dintr-o conștiință, esteti-

cește, „naivă”. Curat expresionist, cu mult grotesc și dezvoltînd ideea unui sacrificiu ritualic, este „Echipa de zgomote” (1970), „Un mister modern”, cum s-a așezat cu dreptate. Autorul a negat topografia curentă și a închipuit o lume simbolică, alcătuită din cîteva elemente care dau iluzia realității moderne, a convocat un număr de indivizi legați între ei prin raporturi fatale consanguine (o familie), a stabilit o autoritate de ordin divin care păzește, în ordinea morală, la păstrarea canonului. Sîntem într-un studio cinematografic, în sala de înregistrări postsincron, unde familia Rimniceanu, alcătuită din doi frați vîrstnici, dintre care unul recăsătorit, avînd un băiat pe care îl însoțește tinăra logodnică, „Inginerul de sunet”, absent din scenă, e „divinitatea negativă” a lumii colcăitoare izolată de autor. O „vinzătoare de evantai” nu face decît să sporească poezia crepusculară a universului celular de aci. Ceea ce ne-a descris Fănuș Neagu este drama unei umanități fără nădejdi, deziluzionată, viețuind prin excelență biologic, și unde orice act voluntarist e pedepsit de consensul indivizilor reduși moralicește la o condiție subumană. „Echipa de zgomote” e, în esența ei, moartea eului moral.

Spre a întări mecanismul lui de simboluri brutale, autorul a venit cu un număr de elemente pline de semnificație, a pus accentul pe materia în degradare, pe efectele maladiive, pe reacțiile automate ale unei lumi, în definitiv, primitive. Bărbații frămîntă aci nămolul, spre a da iluzia unei meteorologii destrămatore, femeile manevrează cîte o toacă funerară de biserică sau o neliniștire „pi-ritoare cu aripi de lemn și de tablă”, scoțînd un sunet bestial, toți au copite de cabaline, al căror galop e o expresie brutală a comportamentului animalic. Umanitatea care s-a prefăcut în animalitate — iată ideea, colorată de autor cu intuiția „totică” a „marelui bizon”, un strămos în linie masculină a cărui evocare pare a fi însăși condiția rămeriței.

Un pandant la „Echipa de zgomote” este „Scoica de lemn”, produsă mai recent (în 1977), cu însă mult mai multă poezie decît la înția experiență teatrală a lui Fănuș Neagu. Totuși, cîte ceva din „Echipa de zgomote” a rămas și aici în descripția acestei umanități triste, care își inventează un joc iluzoriu, știind că o fatalitate inefabilă i-a prescris să nu aibă vreo „bucurie mare”. Autorul a fixat o la fel de fictivă topografie, colorată aci de mitologia mării, care e o stepă lichidă; sîntem la Marea Neagră, în marginea Europei, într-o cabană închiriată de o familie strănie, cu oaspeți bizari. Radu Palea, tatăl, divorțat, pare-se, de Lidia, măritată acum cu un american, Mihai, fiul lor, și două ciudate Iris David, tinere anxioase cu o conduită inexplicabilă, precum și un „pămîntean”, Sergiu Famașu, cabanierul — acestea sînt personajele. Autorul modifică arbitrar cronologia, „evocă” un moment esențial din biografia lui Mihai, tip de revoltat juvenil, și introduce o prelungă nostalgie erotică, ireductibilă în umanitatea dramatică a lui Fănuș Neagu, unde „jocul” și iluzia se combină în proporții inefabile. Ca și Mihail Sebastian, în „Jocul de-a vacanța”, autorul a studiat un caz de inscenare „amară”, aci condusă pînă la tragedia funebă.

Aforismele poetice, precum acesta: „Trei zile de vis sînt trei zile captușite cu petale de mac” sugerînd torpoarea, dau „Scoicii de lemn” rezonanța marilor viziuni poetice.

CARTE

„Pierdut în Balcania”

Cu „Pierdut în Balcania” (Ed. Sport-Turism, 1992), proza lui Fănuș Neagu a evoluat enorm în direcția unui fabulos poetic, cu originea într-o impene-trabilă arhaitate, într-un soi de „continent” imaginar, un tărîm al ficțiunii, denumit de autor „Balcania”. Pînă și materia epică s-a modificat, nu fără cîte o vizibilă urmă din nuvelistica mai veche; totuși, umanitatea alcătuită din copii, din adolescenți și din aceea rasă ciudată, proprie lui

M. Sadoveanu, de oameni deprinși cu cosmosul, inițiali, a invadat proza lui Fănuș Neagu, a colorat-o, i-a dat o perspectivă inedită. Ceva din senzaționalul epic al „Verii buimace” este și aci, cu observația că, în cele mai de seamă nuvele de acum, Fănuș Neagu e un insolit prozator al simțului arhaic și un incomparabil mai subtil „pitoresc”. Optica infantilă ori aceea feminină, afectivă și „poetică”, plac enorm prozatorului, mașinării lui de imagini se mișcă acum după legi care sînt ale unor psihologii insondabile. În „Udma”, o femeie, violată de trei înși, urmează să aleagă, dintre ei, pe acela care îi va fi soț; spre a-și exercita „libertatea” ritualică, alege de două ori, modificînd arbitrar opțiunea. „Jocul din amurg” vine cu ideea, exemplificată de un copil, Dragomir, că lupul merge pe sub pămînt, pe sub sat, în chip de vietate fabuloasă. Un copil, cu simțurile mușcate de fabulos, închipuie lumea ca un spectacol teribil în „Izvor cu dropil”. În stepă” descrie execuția unui condamnat, în plin mediu canicular, chinuitor pentru că-lău. „La margine” fotografiază lumea violentă a unor adolescenți. „Cersei din aur” prezintă pe un specialist în vinuri, venit de departe pînă în preajma Dunării, descoperitor al modificărilor istorice radicale, soartă iremediabil din acest motiv. „Pierdut în Balcania”, în fine, mi se pare cea mai bună nuvelă de aci, e povestea, admirabilă, a unor tineri cu sînge fierbinte, viețuind în cîmpie după legi vitaliste, îmbrățiși de fabulos, impenetrabili la istoria care luase totul, în jurul lor, după ea.

Puțin din extraordinara poezie arhaică din aceste nuvele rămîne la simpla lor povestire; ele au un inefabil epic, pecetluit de eresuri misterioase, de intuiții fulgurante și secrete, de multimea de jive care populează lumea lui Fănuș Neagu ca pe un continent fabulos, unde omul e o ființă tolerată. Beatitudinea acestei planete de început de istorie este extraordinară, exultanta față de elemente pare fără egal în acest scurt poem al tăcerii milenare: „Fosnea tăcerea a două oceane: cîmpia și cerul” ori în această cavalcadă pe bărganuri, notată într-o frază de galop: „În cîmpia de la Grădiștea, toți călăresc pe deselate, singură Turia călărește înfiptă în sa de lemn. Cele șapte fuste, cîte îmbracă la zilele mari, i se umflau în vînt. Prundul bălții, acoperit cu brădiș, înăbusea ropotul galopului. O vijelie îngîmfată. Străluminări. Năluca. Piere. Turia cotea și pătrunse năvalnic într-o rană vinată a malului”. Arhaitatea, care dă acestei proze culoarea inconfundabilă, năvălește în fond de pretutindeni, de pe căile subterane și aeriene, acvatic, într-o rară visare a elementelor conjugate. O fabuloasă noapte de Moș Ajun, cu un inenarabil ritual pe care ar trebui să-l citez integral, o scoborire „în ape” aproape catahonică, desirînd o descîntec de adine dor, invenția felurită („trezirea”, de pildă, prin frecare cu mărul la subțiri și cu oțet pe obraji), privirea înfometată de fabulos, bestiariul teribil, stăpînit de un arhaic „cătél al pămîntului” — toate acestea, unificate și așezate într-un mediu luxuriant și toropitor dau măsura unei extraordinare proze a instinctului arhaic, prelungit ca un riu subteran pînă în omul modern.

„Pierdut în Balcania” de Fănuș Neagu este, probabil, cea dintîi expresie a unui moment nou în opera extraordinarului prozator imagist, ale cărui ecouri venite dintr-un impalpabil continent sufleteesc, ne dau cîteva dintre cele mai spectaculoase nuvele din literatura română de azi.

ARTUR SILVESTRI

• CAP LIMPEDE

ESTUDIANȚINA

În urmă cu vreo opt luni, o întîlnire pe holurile Universității București.

— Vă recunosc — exclamă bucuros tinărul asistent universitar. Dumneavoastră ați fost responsabilă la bibliotecă de lingă noi, cea din blocul care a căzut la cutremu!

— Mă bucur mult că mă mai înțeți minte. Vreau să adaug însă că bibliotecă noastră și-a re-luat locul obisnuit la parterul blocului reconstruit pe același loc. Sîntem, așadar, vecinii Universității...

Așa a început reconstrucția unui vechi vîd comercial. Clara Popescu, responsabilă la bibliotecă nr. 83 (din nou denumirea lipăită de bar a acestor case ale cărții. Nu era mai firesc să se cheme bibliotecă Universității?) Fapt cert este că dobîndind un profil bazat pe desfacerea cursurilor și manualelor universitare colectivelui acestei unități

nu a așteptat placid intrarea primilor clienți ci s-a dus să-l caute în cadrul cotidian al activității lor. Au vorbit în cauză cu cadrele didactice și studenții, anunțînd deschiderea bibliotecii și actualul ei profil, au stabilit o legătură trainică cu acei fac totul ai Universității care sînt lucrătorii de la secretariat. Acesta a fost primul pas. Pasul hotărîtor l-a reprezentat însă solicitudinea față de fiecare cumpărător. Nu o dată responsabilă acestei librării a bătut drumul depozitului scotocînd în căutarea unui singur curs universitar și astfel această librerie la care nu numai sectorul de carte ci și papetăria este dotată să răspundă celor mai variate solicititudini studențești și-a recîștigat reputația într-o concurență colegială a competențelor cu putericele unități de librerie din imediata apropiere. (Haralambie Lereu)

RĂDĂCINI

În linia tradiției realiste a lui Ion Popovici Bănăneanu și a autenticității lexicale a lui Victor Viad Delamarina, cartea Rădăcini de Cornelia Murariu Drăgan, apărută recent în Editura Nagard din Milano, mărturisește un bar al narațiunii capabil să reconstituie o epocă, cum se reverberază imaginile și ideile ei într-o conștiință supusă unei experiențe existențiale puțin obisnuite. Cartea este mai mult decît un jurnal. Portrete, note de călătorie, amintiri confesate magnetofonului alcătuiesc un întreg în structura căruia simțul moral funcționar al omului simplu, silit de împrejurări să trăiască evenimente de excepție, nu se dăzminte. Aerul ei frust nu este mimat, nu plutește deasupra lucrurilor,

dimpotrivă, vine din chiar rădăcinile anuntate de titlu. Frustetea aceasta, de asemenea, explică și absența complexelor la impactul cu o lume care oricum se mișcă în alte cadre materiale și în alte ritmuri etice decît cele cunoscute de autore — mama istoricului și eseistului Iosif Constantin Drăgan — în Bănatul natal. Neînd un jurnal în înțelesul strict al cuvîntului, cartea are o valoare documentară indiscutabilă. S-au întîlnit între copertile ei înclinația firească spre confesiune a Corneliiei Murariu Drăgan cu credința celor ce au vegheat apariția cărții că aceste confesiuni au un oret pentru contemporani. În acest sens, sînt de remarcate contribuția redacțională a lui Traian Filip și, totodată, prefața lui Vasile Vetișanu. (N. Vasilescu-Capsali).

PENTRU METODA
„PAȘILOR MICI”

Cum bine știm, istoria noastră literară, arhivistică și documentaristică nu se poate spune că ne răsfață în ceea ce privește „instrumentele de lucru” (dicționare, breviare monografice, bibliografii etc., etc.). Cauzele, cum larăși bine știm, sînt de tot felul, adică obiective și subiective,

analizate și hiper-dezbătute de toți factorii de decizie și de... indecizie. Nu e locul să aprofundăm acum acest lucru. Două modeste propuneri avem, pentru a suplini oarecum — cu un efort minim, dar cu o finalitate deloc neglijabilă — unele lipsuri.

Cea dintîi se referă la certa eficacitate pe care ar avea-o instaurarea (generală și definitivă) a procedurii de a se menționa pe coperta a patra a fiecărei cărți volumele anterioare semnate de autorul respectiv (cu excepția debutanților, se înțelege). Dacă tot s-au luat măsuri atît de dure pentru capacitatea noastră optică (sufocînd pagina și „mîncînd” din rama albă menită adnotărilor cititorului, eliminînd din paginile de gardă etc.), de ce să nu valorificăm și spațiul de pe coperta a patra, inserînd titlurile, editura și anul de apariție ale celorlalte cărți aparținînd scriitorului în cauză? Tehnic, nu e mare lucru, dar utilitatea ar fi indiscutabilă. Lucrul se mai face, dar cu totul sporadic și mai

FILM

Inghițitorul de săbii

Metabolismul social s-a dereglat. Dejecțiile îneca mecanismele de regenerare a celulei sănătoase: prostia, ignoranța, agresivitatea, intoleranța, devotamentul semidict. În port, hamalii sint în grevă. Chiar strălucirea grotescă a festivităților istorice se estompează în derizoriu. Numai o minte de gîscuță fanatică se mai poate emoționa de cuvinte patriotarde. Funcția represivă are vînt prielnic; nu se mai ascunde în nuanțe. Intrată în derivă, lumea nu mai crede în emoții, ci în sentințe. Așteptarea unei vieți mai bune s-a dovedit a fi zadarnică. Nimic nu există, totul nu e decît șarlatanie. „Dacă era celebru, n-ar fi venit la noi”, e de părere o voce privind la acrobatul pe sîrmă. „Chiar de-o să cadă, nu moare!” Nici războiul de întregire parcă n-a existat. Nici Mărăștii, nici Mărăștii. Nici, Veteranii, mutilații sint tot o șarlatanie. Uitați în ploaie, sau hrăniți cu resturile mesei oficiale nu sint decît paradă. Dar nici parăzine nu mai au loc. Muncitorii din port nu renunță la revendicările lor. Securitatea statului are obiective concrete. Cînd nu e subversivă, arta este scîlbîmbiala unor saltimbanci inutili. Autentică nu e decît forța. Adevărul însuși e filtrat de forță, adevărul artei implicit. Doar cînd se înbată, cerberii sobrietății își aduc aminte de artiști și-i cheamă să-i pretuiască în singurul fel de care sint capabili: disprețuindu-i cordial, batjocorindu-i ghidus, umilindu-i patern.

Urîndu-și vocația de pamfletar, Alexa Visarion amalgamează atmosfere, stiluri și procedee pîrînd a nu-l interesa decît ideea. Demonstrația ei. Cădrele sint expediate ca în teatru, sugerate numai. Acordeonistul sosește imediat după ce a fost pronunțată comanda. Ostasul cedează ororii de a trage după două-trei salturi. Orbul veteran de război vorbește nefiresc de doc și de mult etc. Alături de lumile lui Sahia și Brăescu, trecuți pe generic, în film răzbate și atmosfera din alți scriitori: Caragiale, Dino Buzzati... Ceremonia dezvelirii monumentului închinat jertfei ostașilor români descinde dintr-o anumită manieră de a trata textele caragialești. Grăbindu-se să ajungă la sfîrșitul demonstrației, ceea ce pare a-l interesa în primul rînd, regizorul uzează de procedee cinematografice imprumutate dintr-o filmotecă sigură, cu girul controlului de calitate, Bunuel, Fellini, chiar și din maniera unor filme studentești (introducerea unui element fantastic — moartea, în plină desfășurare realistă); neglijează detaliile, amănuntele: după ce face loc replicii-cheie; tu-ți ala mă-ții de artist, ieșirea personajelor din cadru se face ca la teatru. Gustul pentru pamflet îl sint sacrificate ritmul, povestirea, dozarea efectelor. Ideea triumfă. Demonstrația s-a terminat. Mi-e teamă numai că destinul filmului nu poate fi altul decît al oricărui alt pamflet, mai mult sau mai puțin reușit. Lăsînd la o parte demonstrația, succesiunea secvențelor aminteste mereu de cite o melodie cunoscută parcă dar melodia sfîrșește înainte de a atinge accentele patetice, virtuozitatea care a consacrat-o. Dezorientat, spectatorul cu un mai puțin pronunțat gust al pamfletului părăsește sala. Am văzut și capodopere rufind cu sala goală ceea ce nu înseamnă că orice film care rulează cu sala goală este o capodoperă. Este vorba de un film ratat? Deși la al doilea film de lung metraj, Alexa Visarion nu reușește să se descotorosească de toate influențele; poate merge mai departe urmînd linia acelor puține secvențe originale dar care atestă existența unei vibrații autentice. Este într-adevăr semnificativ că acolo unde regizorul mizează pe efectul scontat al unor maniere consacrate, din Bunuel de pildă, agresiunea impositivă orbului, imaginea violentă și poate impresionantă un amator de simbolistică ieftină, nu însă și pe spectatorul căruiă secvența respectivă îi rupe firul povestirii. Tocmai în momentele sūtă la sūtă originale, filmul emoționează, este film, este artă și printr-acestea amintim înțînirea dintre Valentin, acrobatul pe sîrmă, și inghițitorul de săbii din fața circului și apoi în taverna iluminată-brusc de nimbul spiritual a două fete glorio, o lumină inutilă, gratuită, de aceea extraordinară. Regizorul este el însuși, cu durerea lui, cu arta lui, cu arderea, cu experiența rafinată în artă, cu meditația, cu aplombul, cu talentul, cu suferința, cu starea de grație, cu tăria, cu slăbiciunea, cu capacitatea de transfigurare artistică. În această frenetie amalgamată și incoerență de stil un moment reușit: înțînirile antologice a patru mari actori ai filmului nostru: Ștefan Iordache, Mircea Albulescu, George Constantin, Victor Rebengiuc.

NICOLAE CRISTACHE

Scriitorii în apărarea înaltelor valori umaniste ale păcii

Scriitorii au fost dintotdeauna partizani ai păcii și ai respectului pentru liniștea limpede, creatoare a umanității noastre atît de greu încercată și zburcîmiate în ultimul secol. Scriitorii s-au aflat întotdeauna în primele tranșee ale luptei pentru pace și singurele lor arme de atitudine și de lucru au fost condeiul și coala imaculată de hirtie, manuscrisul cald, fierbinte de cerneală tipografică, manuscris care poate servi oricînd ca un facsimil și ca un document, ca un simbol în apărarea vieții. Tocmai de aceea, Colocviul și Festivalul național de poezie desfășurat în ultimele zile ale lunii aprilie la Timișoara, reprezintă încă una din manifestările de adevărate și de solidaritate la lupta tuturor forțelor păcii pentru instaurarea unui climat de adevărată poezie și înțelegere între popoare. Întru-nirea scriitorilor români din toate colțurile țării, organizată de Uniunea Scriitorilor împreună cu Comitetul de cultură și educație socialistă și de Asociația scriitorilor din Timișoara se înscrie în ampla suită de manifestări desfășurate în țara noastră din inițiativa secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru apărarea bunului celui mai de preț al omenirii care este pacea.

Primiți de tovarășul Petre Dăncă, primul secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., care a făcut scriitorilor o convingătoare prezentare a realizărilor oamenilor muncii din această parte a țării — români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități — angajîndu-se apoi în dezbaterile colocviului național propriu-zis „scriitorii și pacea”, participînd la vizite cu caracter documentar în întreprinderi, instituții și școli cu profile tehnice și umaniste din Timișoara, implicîndu-se direct în desfășurarea unui spectacol dedicat păcii pe scena Teatrului Național din localitate, unde au citit din creațiile lor și au colaborat cu artiști ai scenei lirice și ai filarmonicii din Banat, scriitorii au dat expresie sinceră, profundă atitudinii lor de înaltă răspundere și de angajare în sensul progresului și păcii. În cuvîntul de deschidere al dezbaterilor, scriitorul Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, împreună cu toți cei care au luat cuvîntul, au făcut un fructuos schimb de opinii asupra posibilităților și modalităților prin care literatura poate și trebuie să propage în rîndul cititorilor nobilele idealuri de pace și de progres. În cuvintele lor, Anghel Dumbrăveanu, Nicolae Dragoș, Ioan Alexandru, Domokos Geza, Nicolae Prelipceanu, Paul Anghel, Nikolaus Berwanger, Emil Poenaru, Florin Bănescu, George Bălăită, Ion Horea, Mircea Tomuș, Mihai Ungheanu, Ion Hobana, Ion Arieșanu, Ion Drăgănoiu, Nicolae Barbu, Haidu Gyozo, Cornel Ungureanu, Mircea Iorgulescu, Marcel Pop Cornis, Platon Pardău, Dan Tărchiș, Adrian Păunescu, Mihai Sin, Voislava Stoianovici, Paul Miclău, Traian Iancu, Toma George Maloescu au adus un insufletit elogiu inițiativii secretarului general al partidului, exprimînd hotărîrea oamenilor de condei din România de a pune întreaga forță a talentului lor, puterea cuvîntului scris, în slujba așărării vieții pe pămînt și a unui climat de liniște fecundă, creatoare, de colaborare între națiuni.

Presa a publicat deja textul telegramii adresate Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de vibrație și de angajare patriotică. Ne facem o datorie de onoare de a reproduce, pentru memoria istoriei, un fragment din acest solemn mesaj al scriitorilor români în care, cu toții, se adresează personal tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Noi știm că încă din fragedă tinerețe ați militat fără preget împotriva spectrului amenințător al războiului. Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democratiei și Unității Socialiste din România, sinteză a concepției dumneavoastră de un înalt umanism privind relațiile dintre state, reflectă marea răspundere față de prezentul și viitorul lumii în care trăim. Marile manifestări pentru pace din România așază ne o treaptă fără precedent vointă de liniște creatoare a întregului nostru popor. Mulțumindu-vă pentru îndemnul Dumneavoastră, vă asigurăm și cu acest prilej că scriitorii din țara noastră, români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități, vor urma neabătut politica partidului, conștienți de însemnătatea sarcinilor ce le revin în apărarea valorilor umaniste ale poporului nostru și ale întregii omeniri, valori fără de care nu se poate întemeia un climat al păcii”.

ARON DOMIDE

PLASTICĂ

Sculptori tineri

O veritabilă schismă în sculptură și, în general, în artele plastice s-a produs odată cu avansul esteticii efemerului. Povestind călătoriile sale recente prin școli, galerii și muzee de artă contemporană, Paul Petrescu mărturisește — el, istoricul de artă și criticul cu un solid cult al tradiției și cu o vastă informație, în ce privește starea artei de azi — uimirea, profunda tulburare de a cunoaște artiști și studenți ale căror preocupări, mijloace tehnice și materiale nu îngăduiau aproape nici o relație cu ce știa și gîndea europeanul în pictură, sculptură, grafică, arte decorative. Preocuparea, de exemplu, de a crea obiecte din piatră, metal, lemn ori ceramică, adică lucruri cu vocația duratei, care să fie martori peste timp ai unui mod de a concepe artistică era prea puțin agreată, cei mai mulți dintre plasticienii fiind interesați de posibilitatea de a obține imagini ori conjuncturi originale cu ajutorul calculatoarelor, al laserului, al aparatului tv etc. Ar fi de-a dreptul temerar să punem în discuție valoarea actului creator la autorii de „happening” — uri, bunăoară, întrucît consecințele unei inovații sint la judecata vremurilor, oricît de gratuită poate să pară la un moment dat inovația. E însă profitabil să observăm că există artiști luptînd să dea o operă în materiale capabile să înfrunte decențele, secolii, milenii, dar și destui artiști pasionați de orice, afară de tracic, de rezistent, de indestructibil chiar. În chip ciudat, și unii și alții nu să se cheme sculptori, deși normal ar fi să vorbim de sculptori în piatră — dacă opera se materializează în calcar, granit ori marmură — sau de sculptori în fum, dacă (așa cum scrie cîteodată presa lumii) plasticianul ambiționează să modeleze o formă, cu mijloace care — se înțelege — nu-s tradiționalele dalta și ciocan, o himeră, ceva ce durează mai mult de o clipă și cîteodată nici atît.

Evident, piatră, bronz, ceramică, lemnul limitază ori, mai bine zis, hotărăsc într-un anume chip aspirațiile sculptorului, fapt ce nu conduce neapărat la ideea că un sculptor ce lucrează cu lasere e mai modern decît unul care tale piatră.

Ioan Bolborea — a cărui expoziție la Atelierul 35 din Galeriele Orizont a însemnat și cea mai riguroasă selecție patronată de Cenaclul Tineretului din Uniunea Artiștilor Plastici — e modern pentru că procedează ca un om „care aparține epocii lui”, iar opera sa, cum zic dicționarele de termeni, „corespunde stadiului actual al progresului”. Îl preocupă vîdit arhitecturile secrete ale sferei și este un excelent regizor al luminii. E un sculptor în lemn, metal și sticlă capabil să stimuleze prin ovoidele sale — deduse, de bună seamă, din „Oul” lui Brăncuși — sentimentul unei mecanici frenetice și misterioase. Știința îmbinîrilor simple și eficiente, fără cuie și clei, o are de la artizanii țărani ai lemnului, a căror artă o evocă uneori subtil. A lucra în imperiul unui motiv atît de autoritar, cum este „Oul” brăncușian, scrie în catalogul expoziției Radu Procopovici, „devine pentru artist un exercițiu cu valoare hermeneutică, dificil și stimulator prin excelență modelului și tocmai prin aceasta verificînd un nou început”.

Leonard Răchită (Galeria Galateea), în ciclul „Arhitecturi afective”, face proba unei invenții cu totul prodigioase. El se slujește tot de o figură geometrică simplă (piramida) și cu amintirea unui întreg capitol de istorie a artei — construcția de piramide și simbolica lor monumentală — construiește și proiectează construcții cu o vehementă nevoie de spațiu înalt și liber. E greu de povestit ce poate să dea, intrată pe mina unui sculptor ca Leonard Răchită — autorul unora din cele mai frumoase opere ale Măgurii Buzăului și tînărul care a impresionat prin concepție și meșteșug în tot ce a expus de la absolvirea Institutului „Nicolae Grigorescu” — o astfel de temă, în aparență epuizată, rod și consecință ale unor anume timpuri. Leonard Răchită este, fără îndoială, un sculptor în piatră; el știe să surprindă prin soluții clare, ca și cum ar voi să arate în tot ce lucrează geometriile de început ale naturii. Pe aceste sculpturi s-ar putea preda în școlile de artă lecții de compoziție și echilibru, într-atît de elocvent, de bine cumpănit este raportul între părți.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

ales la autori de mult consacrați; în special este util acest procedeu pentru autorii afirmați după 1976, cei mai mulți necuprinși în instrumentele de lucru și orientate istorico-literare de pînă acum.

A doua propunere vizează instaurarea (generală și definitivă) a sumarelor anuale ale revistelor literare, așa cum s-a mai făcut pe atunci („Steaua”, „Viața românească”, „Ramuri”), procedeu care ușurează enorm munca istoricului literar și a cititorului interesat și care permite o panoramă a orientării și activității revistei respective. Un „multum in parvo” de certă funcționalitate. Nu o dată metoda „pașilor mici” este mai eficace decît... absența pașilor mari. (Tania Radu).

NU GUSTĂM I

La rubrica Disocieri din Contemporanul, în contradicție cu înțînirea serioasă a publicației, în numărul din 30 aprilie a.c., Ioana Voicu (?) ia

peste picior textul vechiului cîntec românesc: Nu ulla că ești român. După opinia noastră, ar fi preferabil ca Ioana Voicu (?) să-și exerseze simțul umorului la cafenea, la coafor, la dentist, la croitor, și între înși care nu se grăbesc să-i fructifice, imediat, prin tipar, subînțelesul panseurilor. (M. Predescu).

CULTURĂ ȘI PIESE DE SCHIMB

Sint domeniile în care cultura pretinde instalații adecvate și piese de schimb. De pildă, o lecție de discursi neînsoțită de gramofon nu înseamnă nimic. Dar scopul nostru, desigur, nu este să debităm truisme. Există în comerț numeroase tipuri de gramofone electrice, unele de o înaltă fidelitate, și nu sint puțin cei care le-au achiziționat, pe alee, pentru că au de unde alege. De la o vreme, însă, au început să lipsească din rețeaua comercială dozele în absența cărora lectura unui disc devine imposibilă. Neputincioși,

vinzătorii ridică din umeri, iar clienții, reînțînși acasă, ezită să mai apeleze la dozele vechi, inițiale, cumpărate o dată cu gramofonul. Sub acul lor uzat, discurile noi se distrug. Și nu este, dealtfel, singurul caz în care vîdăm larghețe la mult și ne zgîrcim la foarte puțin. De la o bagatelă, prin această zgîrcenie, o bucurie potențială se transformă în sursă de nervi și necazuri. Dincolo de faptul că este oarecum imoral să ademenești un amator cu o instalație de 1750 lei și să nu-i oferi apoi o piesă de schimb cu un preț derizoriu. Mai nou, aflăm că se vînd gramofone fără ac de lectură, cu dozele gata subtilizate. De aici, pînă la discul mut, neînregistrat, nu este decît un singur pas. (M. Conor).

SPECTACOL SUBMEDIOCRU

Joc dublu, piesă polițistă de Robert Thomas, cu spectaculoase răsturnări de situații (dintre care unele „telefonate”), cu dialog de teatru „revolver” și chiar cu focuri de armă mai mult sau mai

puțin surdinizate, tradusă și adaptată fluent și expresiv de Dina Cocea, și interpretată de o echipă redusă a Teatrului Ion Vălescu, nu se bucură de cele mai bune servicii de scenă. Regizoral, spectacolul e compus superficial, străvezii, grăbit și fără investiție de imaginație. Constantin Dinischiotu, director de scenă cu mare experiență, a semnat de data aceasta un spectacol submediocr, care s-a degradat rapid, dacă avem în vedere faptul că nu a trecut mult timp de la premieră. Un decor banal (Eva Șorban), montat neglijent, cu panouri rupte, zgîrcite, în care se joacă fără chef, fără implicare (cu unele excepții), cu efecte gratuite, cu gaguri răsuflete; un fond sonor și muzical

manevrat neatent de la pupitrul, reprezintă numai cîteva din defectele supărătoare ale acestui spectacol. Teatrul Ion Vălescu, cu ne-a obișnuit pînă de curînd cu spectacole care încercau să spargă atmosfera de anonimat și de vestust care a planat multă vreme asupra acestei instituții de artă, dar cu Joc dublu revine la spectacolele de agrement desuet care se cer parca uitate imediat după ultima cădere de cortină. Dintre actori, Mihai Dobres rămîne, evident, același interpret sigur, firesc, degajat și subtil jucînd două personaje care amintesc de poveștile paradoxe ale fraților gemeni. Ileana China n-a fost încă o bună dispoziție de joc, a trecut prin scenă liniar și monotonic. Adrian

Petrache a jucat distins, elegant și spumos. Ileana Chimion a fost adeseori stridentă dar sperăm că interpretarea ei a fost un accident de o seară. Florin Crăciunescu, impunător, detașat, aparent distrat și extravagant. Florin Miron, exact, sobru și retras în plan secund.

Piesa nu e lipsită de o morală sigură subliniată ostentativ prin acțiunea de salubritate strategică, bine regizată în reprezentarea românească a acestui text: escrocheria și gangsterismul sint în cele din urmă, — oricît de sofisticate ar fi tertipurile și punerile în scenă criminale, — dejacate de forțele ordinii, ale inteligenței, ale rațiunii. Dar, din păcate, spectacolul se consumă aproape ca o gumă de mestecat. (A.D.)

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

G. CĂLINESCU ISTORIA LITERATURII ROMÂNE DE LA ORIGINI PÂNĂ ÎN PREZENT

„EU PREȚUIESC BUNURILE TUTUROR CELORLALTE POPOARE CONSTITUIND OMENIREA, ÎNSĂ, CÎND MĂ GINDESC LA IZBINILE UNOR CREATORI CA EMINESCU, CREANGĂ, CARAGIALE, N. IORGA, ALE UNOR OAMENI CARE NE DAU DREPTUL SĂ NE SIMȚIM PE TREAPTA CELEI MAI ÎNĂLȚATE UMANITĂȚI, AM O DUIOȘIE DEOSEBITĂ, UN SENTIMENT DE NOBIL EGOISM, CE NU ÎMPlică NICI O ÎNGUSTIME, NECUM VREO URĂ. NU MI-E RUȘINE CĂ SINT ROMÂN ȘI SINT, INTRUCIT MĂ PRIVEȘTE, UN ROMÂN FILOROMÂN”.

G. CĂLINESCU

Industria trage cu ochiul la măiestria artiștilor populari

Într-o atmosferă plină de poezie, de culoare și de rigoare designului industrial a avut loc vernisajul unei expoziții originale organizată de Muzeul satului și de artă populară împreună cu Centrul Industrial sticlei și ceramicii fine în sălile Muzeului satului din București. Genericul expoziției exprimă convingător intențiile organizatorilor: „ceramica populară tradițională și creația industrială”. Pentru o mai bună introducere în atmosfera expoziției și drept invitație la vizitare ei reproducem mai jos declarația Nataliei Marcu, șef de secție la Muzeul satului din București: „Obiectele lucrate la Horezu (Vâlcea), Oboga (Olț), Curtea de Argeș (Argeș), Pisc (Ilfov), Tâmba (Iasi), Rădăuți (Suceava), Baia Mare (Maramureș), Vama (Satu Mare), Corundă (Harghita) impresionează prin frumusețea și varietatea formelor, bogăția decorului, exuberanța cromatică. Sobre, rafinate, elegante, cu un decor discret, vasele nemăsluite continuă o tradiție străveche, ce le conferă o anumită trădare de nobilitate. Ele sînt produse de meșteri elari din Vlădești (Vâlcea), Sirești (Mehedinți), Coșești (Argeș), Săcei (Maramureș), Lehecenti, Cristior, Vadu Crișului (Bihor), Bîrza (Arad), Bîlniș (Caraș-Severin)”. În plină expoziție, conform unei tulburătoare tradiții a muzeului, lucrează „la vedere”, cîțiva olari renumiți în țară și dincolo de hotare: Stelian Ogrezeanu, Aurelia Ogrezeanu din Horezu și Ionel Ștefan din Bîlniș.

Ceramica industrială, cu elemente de mare plasticitate și cu o funcționalitate îndelung calculată și sîfuită, este reprezentată de întreprinderile de ceramică din Cluj-Napoca, Sighisoara, Curtea de Argeș, Baia Mare, Alba Iulia și de către Centrul de estetică a produselor industriei ușoare. Desenul, forma, culoarea și execuția ei trec acest gen de ceramică în rîndul creațiilor de elemente frumoase și necesare care pot exprima o civilizație (A. D.)

Reapare în România, la mulți ani după ediția princeps, Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, monumentală operă a lui G. Călinescu. Cu acest prilej, revista noastră găzduiește în aceste pagini un mănunchi de opinii cu privire la importanța deosebită a acestui eveniment, ca debut al unei discuții mai ample, de reuait cu necesitate în numerele viitoare. Îndeobște, timpul adaugă sau scade o operă și, iată, Istoria... lui G. Călinescu a invins, iar victoria aceasta este reputată într-o instanță unde nu există drept de apel. Din confruntarea cu deceniile, ea s-a îmbogățit cu lumini noi. Înțelesuri numai bănuite cîndva au devenit mult mai limpezi în paginile retipărite astăzi. Și descifrînd secretul perenității unei capodopere de ieri poate vom ști ce cîment anume va trebui să zidim în capodoperele viitorului.

— Ne aflăm în fața unui eveniment editorial excepțional: apariția în librării a „Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent”, semnată de George Călinescu, O editură ca „Minerva” condusă de dumneavoastră, stîmna tovarășe Aurel Martin — care s-a asumat sarcina de a retipări această operă fundamentală a culturii noastre a trecut, de-a lungul anilor, printr-un lung proces de pregătire, de elaborare redacțională, avînd în vedere și faptul că autorul însuși a operat o serie de modificări în text în raport cu prima ediție.

— George Călinescu a început să lucreze asupra primei ediții încă imediat după apariția acesteia, în urmă cu mai mult de patruzeci de ani. Și a lucrat cu tenacitate, impresionantă, pregătindu-se încă de atunci pentru o ediție nouă, revăzută și adăugită. Sinteză muncii sale titanice pe text o reprezintă această ediție aflată acum în drum spre librării și îngrijită de profesorul Alexandru Piru. Dealtfel, pentru a-l introduce pe cititorii în laboratorul creației lui George Călinescu, publicăm în cadrul acestei ediții 16 pagini de facsimile care reproduc însemnările sale pe text. 16 facsimile care reprezintă, evident, doar cîteva eșantioane.

— În ce constau aceste „intervenții” pe text? — George Călinescu a completat mereu informațiile sale, le-a adus la zi, racordindu-le, cum se spune, la ultime cercetări, a operat modificări de formulare, a găsit noi expresii în unele cazuri, fără a schimba, desigur, viziunea de ansamblu. În acest sens, noi, editori, am avut sarcina complexă de a colata, integrînd textul dactilografiat cu textul lui Călinescu aflat în manuscris, respectînd exact însemnările sale. Și, vă rog să mă credeți, munca îngrijitorului ediției, profesorul Alexandru Piru, ea și a redactorilor noștri Z. Ornea, Rodica Rotaru, Andrei Rusu, precum și a „capului lîmpe” Maria Simionescu, a fost uriașă. Dealtfel, în colofonul cărții, sinteză trecută, cu respectul cuvenit, toți colaboratorii repozitori, în special cei care și-au adus contribuția la noua ediție. În acest esai ordine de idei, trebuie să mulțumim doamnei Alicae Vera Călinescu pentru că ne-a pus la dispoziție mapelile pe care a lucrat George Călinescu, de-a lungul anilor, la

— Stimată tovarășe profesor Alexandru Piru, sinteză autorului de această ediție publicată de Editura „Minerva” a „Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent” de G. Călinescu. V-aș ruga să faceți o... istorie a acestei Istorie, de la origini (1941) pînă în prezent. Deci, care ar fi, inițial de toate, istoria receptării acestei cărți?

— E o „istorie” lungă... După cum arăt și în prefața la actuala ediție, Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent nu s-a bucurat de o primire favorabilă la apariție. Cele mai multe voci s-au exprimat negative și, cum momentul era fascinant (la puțin timp după apariția cărții începea războiul, nu-l așa?), evident că atacurile au fost mai ales dinspre dreapta. Cele mai violente veneau de la „Informația zilei”, „Foruna vremii”, „Cultura” etc. Criticile cel mai vehemente „critic” de atunci se numărau Pamfil Șelcariu, Ion Sân-Giorgiu, care semna Loyola, Radu Tudoran, Popescu Prundeni și alții. Evident, însă, că nu au fost numai asemenea ecouri, ci și recenzii serioase, chiar dacă vedeau unele rezerve. Eugen Lovinescu, de pildă, spunea încă la apariția cărții, într-un interviu, că Istoria lui Călinescu este o carte mare. Au mai scris despre această carte Mihail Ralea, Șerban Cioculescu, iar Pompiliu Constantinescu și Perpessicius s-au abținut să comenteze apariția, exprimîndu-se abia după editarea Compendiului.

— Revizuirile ulterioare, operate de Călinescu, au vreo legătură cu aceste rezerve? — Nici una. Aceste adaosuri, căci despre adaosuri este vorba în general, nu au modificat nimic din spiritul inițial al cărții, ele se integrează perfect în prima ediție. Vreau să spun că metoda nu s-a schimbat. Unii au crezut — sper că numai pînă la apariția actuala ediții — că G. Călinescu s-a apucat să „politizeze” textul din 1941. Fals. Nu există nici o schimbare de acest gen. Călinescu nu a intenționat să facă o nouă Istorie a literaturii, ci doar să o perfecțeze pe cea veche.

— Cînd a făcut Călinescu revizuirile și în ce constau ele? — După publicarea Compendiului (ediția I în 1945, ediția II în 1946), Călinescu a început să-și „corecteze” textul din „41”. A publicat chiar niște erate, prin care rectificau unele erori din prima ediție, în special la citate: cite un rînd sărit sau alte lucruri de genul acesta. Pe de altă

parte, a scos și unele capitole trase prea sumar opera unor scriitori și de aceea le-a dezvoltat. Așa este cazul lui Costache și Iorgu Caragiale, Iordache Golescu, A. P. limon și G. Baroni. Cel mai amplu a fost dezvoltat capitoul dedicat lui Odobescu, pe care dealtfel Călinescu l-a și publicat în presă, în forma nouă, avînd un volum de pagini aproape dublu. Dealtfel, augmentări a operat la aproape toți scriitorii importanți: la Malorescu, Caragiale, Delavrancea, Slavici, mai puțin la autorii contemporani, pentru că, în general, Călinescu n-a trecut mai departe de anul 1940—1941 cu materia bibliografică. Cîțiva scriitori noi au fost introduși în Istorie.

— În ce măsură respectă actuala ediție monumentalitatea grafică a celei dintîi?

— Așa vrea să aduc un omagiu tipografic și lucrătorilor de la „Acta grafică”, tuturor celor care-au muncit cu abnegație vechină de admirație pentru modul în care au scos la lumină această carte uriașă și de mare rafinament, mai ales că prima ediție a apărut tot în teacurile acestei tipografii. Trebuie spus, tot cu această ocazie, că noua ediție, machetată de regretatul Pompiliu Stănilă, respectă macheta primei ediții, inclusiv din punct de vedere iconografic. Există și unele mici deosebiri determinate, între altele, de faptul că folosim o literă ceva mai mare (corp 10 și numai în unele cazuri, impuse de text,

Un monument al spiritualității noastre

corp 9 și corp 8), ceea ce face, evident, lectura mai lîmpe. Și, fiindcă vorbim de monumentalitate lucrării, e cazul să vă informez aici că altă copertă ci și supraportă sînt realizate cu o implicare de înalt nivel artistic și profesional de către Done Stan. Vă mărturisesc că în elipa în care am avut în mînă primul exemplar l-am cîntărit (17) ca pe un nou născut. E bine, are 4 kilograme!

— Reținem una din declarațiile dumneavoastră în calitate de principal editor al acestei ediții: „Astăzi, simțită, 20 martie 1982, orele 9 și 30 de minute, mi-a fost lăminat exemplarul presemnal din Istoria... Astăzi sîntem miercuri, 5 mai, orele 13 și 30 de minute, și spuneti că primele exemplare au plecat deja spre librării. Ce înseamnă aceste „prime exemplare” și cite alte exemplare urmează să ajungă în librării?

— În text la locul lor. A existat și ideea de a le tipări sub forma unei anexe, la sfîrșitul ediției din „41”, ceea ce mi se pare absurd. Un principiu elementar în redarea unui text este că se ia în considerare ultima formă dată de autor.

— Revizuirile lui Călinescu sînt numai adaosuri? — În cea mai mare parte, da. Mai există însă cîteva supresuni de citate sau de fragmente de citate, cum este de pildă la Minulescu, Alice Călugăraș, Radu Bourreanu. Că supresiunile îi aparțin lui Călinescu însuși, nu se poate vedea în ediția actuală decît comparînd-o cu cea din 1941. Acest lucru l-a făcut Editura „Minerva”. Pentru cititorii, am reprodus prin fotografiere 16 pagini de manuscris călinescian, pentru a se vedea că ceea ce este adăugat sau lăsat nu a operat pe el și a autorului cărții.

— Așadar, a doua ediție din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent” este o ediție completă? — Absolut integrală.

— Cum se inserie această carte în „orizontul de așteptare” al cititorului de azi?

— În toți acești ani, cîți a așteptat ediția mea să apară, procesul de valorificare a moștenirii literare a căpătat un aspect nou. Am învățat că nu mai putem da texte de istorie literară cu croșete și asta nu este puțin lucru. O asemenea carte, monument al literaturii noastre, trebuia să apară riguros științific, fără intervenții arbitrare din partea editorului sau a editurii. Este o lucrare fundamentală, pentru că în afara caracterizării și evaluării și a prezentării exhaustive de autori și opere, așadar în afara lucrării ei informative, ca deschide, și un larg orizont despre cum se configurează literatura română în plan național și universal prin valorile ei reprezentative. Istoria lui G. Călinescu este de fapt o demonstrație a puterii de creație a nației. Tot ceea ce a fost considerat „discutabil” — poate că nu e termenul cel mai potrivit — este explicat, motivat, justificat în această ediție, în Prefață. Prefața eliberează așadar textul și face într-un fel posibilă apariția integrală a lui într-un tiraj care va atinge, în final, 60 000 exemplare.

— Cum ați procedat cu aceste 110 pagini în actuala ediție?

— Așa cum cred că era logic și firesc. Le-am intercalat

— Înțeleg că volumul adaosurilor este „desul de mare. Cam la cite pagini se citează el?”

— Călinescu a adăugat Istoriei 110 pagini mari, deci aproximativ 300 de pagini dactilografiate. Cam 90 la sută din acest material a fost publicat de autor în cea mai mare parte în revista Institutului care-l poartă astăzi numele, iar restul s-a păstrat în manuscris.

— Cîți de evidente erau intențiile lui Călinescu în legătură cu aceste texte?

— Mai mult decît evidente. Călinescu a indicat pînă și paginile unde trebuiau incluse adaosurile. Dealtfel, pregătea el însuși o a doua ediție revăzută și adăugită, la care a lucrat pînă în pragul dispariției.

— Cum ați procedat cu aceste 110 pagini în actuala ediție?

— Așa cum cred că era logic și firesc. Le-am intercalat

— „Primele exemplare” înseamnă primele 5 000 de volume din această operă de capăt. În librării vor intra treptat 60 000 de exemplare. După cum vedeți, e vorba de un tiraj de masă. Prețul e de 300 lei exemplarul. Cartea urmează să fie tradusă în limbile engleză și franceză.

— Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, operă asupra căreia s-au purtat multe dezbateri, admirată și controversată, chiar contestată, ajunge totuși în librării după o întîrziere care credem trebuie explicată cititorilor.

— „Istoria” lui Călinescu își are la rîndu-i o istorie a ei, așa cum a avut și la prima ediție din 1941. Întîrzierea apariției celei de-a doua ediții se explică, după opinia mea, prin faptul că, de-a lungul anilor scurși de atunci, tipărirea ei a fost amînată mereu de o serie de spirite mai mult sau mai puțin dogmatice, prizoniere ale unei viziuni rigide, incapabile să accepte și alte puncte de vedere decît cele proprii. Evident, o carte ca aceasta, semnată de George Călinescu, poartă inevitabil amprenta personalității sale duioase, ceea ce a deranjat în unele cazuri alte personalități. Pe de altă parte, nimeni nu spune că punctele sale de vedere nu pot fi controversabile. Unele dintre ele nu mai pot fi acceptate într-un tot dacă ne raportăm la momentul apariției primei ediții și chiar la nivelul unor revizii și completări ulterioare. Dar trebuie subliniat cu fundamental faptul excepțional că am găsit o înțelegere superioară la formulările de partid în legătură cu reeditarea acestei capodopere, retipărită astăzi sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Ceea ce demonstrează că există un climat cu o largă deschidere spre valorificarea tezaurului literar de la origini pînă în prezent” este deja o operă clasică, operă de referință, expresie, în ultimă instanță, a spiritualității noastre; George Călinescu afirmă prin opera sa că avem o literatură extraordinară, competitivă în plan mondial. Cartea demonstrînd, dealtfel, la modul sublim, că este ea însăși o operă de nivel mondial.

ADRIAN DOHOTARU ■

— În text la locul lor. A existat și ideea de a le tipări sub forma unei anexe, la sfîrșitul ediției din „41”, ceea ce mi se pare absurd. Un principiu elementar în redarea unui text este că se ia în considerare ultima formă dată de autor.

— Revizuirile lui Călinescu sînt numai adaosuri?

— În cea mai mare parte, da. Mai există însă cîteva supresuni de citate sau de fragmente de citate, cum este de pildă la Minulescu, Alice Călugăraș, Radu Bourreanu. Că supresiunile îi aparțin lui Călinescu însuși, nu se poate vedea în ediția actuală decît comparînd-o cu cea din 1941. Acest lucru l-a făcut Editura „Minerva”. Pentru cititorii, am reprodus prin fotografiere 16 pagini de manuscris călinescian, pentru a se vedea că ceea ce este adăugat sau lăsat nu a operat pe el și a autorului cărții.

— Așadar, a doua ediție din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent” este o ediție completă?

— Absolut integrală.

— Cum se inserie această carte în „orizontul de așteptare” al cititorului de azi?

— În toți acești ani, cîți a așteptat ediția mea să apară, procesul de valorificare a moștenirii literare a căpătat un aspect nou. Am învățat că nu mai putem da texte de istorie literară cu croșete și asta nu este puțin lucru. O asemenea carte, monument al literaturii noastre, trebuia să apară riguros științific, fără intervenții arbitrare din partea editorului sau a editurii. Este o lucrare fundamentală, pentru că în afara caracterizării și evaluării și a prezentării exhaustive de autori și opere, așadar în afara lucrării ei informative, ca deschide, și un larg orizont despre cum se configurează literatura română în plan național și universal prin valorile ei reprezentative. Istoria lui G. Călinescu este de fapt o demonstrație a puterii de creație a nației. Tot ceea ce a fost considerat „discutabil” — poate că nu e termenul cel mai potrivit — este explicat, motivat, justificat în această ediție, în Prefață. Prefața eliberează așadar textul și face într-un fel posibilă apariția integrală a lui într-un tiraj care va atinge, în final, 60 000 exemplare.

— Cum ați procedat cu aceste 110 pagini în actuala ediție?

— Așa cum cred că era logic și firesc. Le-am intercalat

TANIA RADU ■

De pe vremea cînd bunicii noștri mergeau la fotograf

O expoziție de artă fotografică surprinde întotdeauna stop-cadre din existența noastră cotidiană. Imaginea artistului fotograf care oprește, parcă, o clipă, pămîntul din mișcarea sa de rotație, e tulburătoare. Într-o asemenea expoziție, în care o parte din timpul că regăsim evenimente, întîmplări, gesturi din viața pe care o trăim în priză directă și asupra căreia nu am avut timp să reflectăm. Prin obiectivele fotografice, care ne le revelează sau ne le re-revează. Dar cînd o expoziție de artă fotografică reține și ne descoperă imagini dintr-un secol trecut, senzația e de inițiere în detaliile unui șantier arheologic care scoate la iveală fragmente dintr-o viață pe care n-am avut prilejul, evident, să o privim direct: instantanee încadrate de parfumul epocii, de valurile unei pierderi ale amintirilor bunicii și chiar ale străbunicii noastre.

Acesta a fost impresia trăită în atmosfera irizată artificial de lămpile cu neon de la Biblioteca Academiei, urmîrind, preț de cîteva minute, o infimă parte din fondul principal de dagherotipii și de fotografii artistice ale secolului al nouăzecelea. De sub panouri cu sticlă și de sub vitrine ne priveau oameni care s-au petrecut prin viață cu mai bine de o sută de ani în urmă, anonimi surprinși în atitudinea de „gala” sau de „gărdă”, uneori emfatici, alteori umili, plini de umor sau de tandrețe, personalități în jurul cărora s-au jucat dezastrul și dezastrul care s-au scris în timp, bărbați și femei care au creat Istoria. Am văzut deci, cîteva zeci de imagini din cele 150 000 de fotografii ce reprezintă zestrea documentară înregistrată prin obiectivele unor aparate de fotografiat paradoxale și care se află la Biblioteca Academiei noastre. Ne gîtim chiar, cînd intrăm și s-ar putea organiza o expoziție mult mai cuprinzătoare și cu ferm caracter documentar avînd în vedere că actuala expoziție reține doar cîteva din fotografiile unor mari artiști fotografi ai vremii ca Szathmari, Heck, Woollentz, Duschek, Schivert, Angerer și alții. După cum declară organizatorul actuala expoziții, criticii de artă Radu Ionescu, „Decăndată ne-a interesat să oferim publicului numai fotografii cu caracter artistic, demonstrînd în acest fel că am avut mari artiști fotografi încă de la începuturile acestei precupări la nivel mondial.” În felul acesta, expoziția „Fotografi” (prin urmare nu fotografii cum s-a înțeles în mod eronat, N.R.) reprezintă un album deschis cu grijă și respect de organizatori și, tuturor aceluia care doresc să privească prin ochii fotografiilor de pe vremuri imaginile tulburătoare ale minunajilor noștri bunici și care ne privesc, la rîndul lor, ca și cum timpul li s-ar fi oprit o clipă în loc. (A.D.)

Aș fi cel mai fericit dintre muritori, dacă viața mi-ar contrazice literatura

(Urmare din pagina 9)

lui românesc? Prin ce credeți că va câștiga acesta — prin problematică, prin compoziție, prin scriitură?... —

Cred foarte mult în viitorul romanului românesc. Pentru că există un număr foarte serios de prozatori maturi care și-au dovedit forța și valoarea și un număr și mai mare de tineri extrem de dotați. Mai cred și pentru că pe noi ne-a pus istoria în toate situațiile, multe imposibile. Stim ce înseamnă a avea și a nu avea libertate, a fi umilit și învingător, a pierde și a câștiga... Ne-am cucerit pas cu pas dreptul de a spune ceea ce spunem, de a scrie, așa cum scriem. Sigur, nu ne putem impune decât în grup, nu ne putem păstra drepturile decât uniți.

De acord, dacă prin „grup” înțelegem solidaritatea de idei. Altminteri, noi rămânem la ideea că scriitorul se impune individual, prin forța talentului... V-am întrerupt, vă rugăm să ne scuzați. Era vorba despre șansele de viitor ale romanului românesc.

Ciștigurile, în viitor, le văd numai la capitolul problematică. Pentru că, firesc, scriitura este subordonată ideii, forma este dictată de conținut. Și numai prin nouitatea și acuitatea problematicii, prin ceea ce spunem nou, demn, curajos, putem interesa și pe alte meridiane. Sigur, orice scriitor trebuie să cunoască cele mai importante cuceriri ale profesiei sale, limitele până la care s-a ajuns cu investigația sufletului omenesc, inclusiv forma în care ele sînt redată, dar aceasta este consecința firească a ideii, este reclamată de idee. Nu putem face abstracție în nici un domeniu de performanțe gândirii și ale cunoașterii, nu putem trăi izolați, în afara lumii.

Vă întrebam despre viitorul prozei.

Ei bine, pentru că vorbeam de viitorul prozei nu trebuie să-i ignorăm pe cei care se plimbă lejer pe linia dintre adevăr și minciună, pe cei care și închipuie că oricât de lăptos subiectul de predică poate scrie. Cei care spuneau odinioară: „dacă aș avea timp, ce roman aș mai trage!” sau „viața mea e un roman” au cam pus mina pe uclele de scris, ba au început să și dea lecții. Așadar, nu trebuie ignorată strădania acestor manufacturieri, rîvna și lupta cu care se strecoară adesea, intimidînd. Este un pericol real pervertirea ideilor și a cuvintelor fundamentale minciuna pigmentată cu urme de adevăr.

Denunțarea unor astfel de pericole nu intră oare în atribuțiile criticii? Cu voia dv., să ne ocupăm puțin și de critică, de acord? Ce părere aveți, reușește critica noastră — inclusiv critica dv. — să vorbească în chip satisfăcător despre eforturile și cuceririle prozei contemporane?

Cred că avem o critică serioasă, competentă, care a contribuit mult la impunerea unui climat de respect pentru cultură și valoare. Din banca mea privilegiate, socot că este dreptul fiecărui critic să spună ce crede de cuviință despre cărțile mele, și al meu — să scriu ceea ce mi se pare că trebuie scris. Am proiectele mele foarte clare și nici laudele, nici injuriile nu mă pot abate de la ele.

Chiar nu vă pot?

Sigur, îmi face plăcere să aflu că intențiile mele au fost înțelese, dar nu m-am supărat nici atunci cînd nu mi s-a recunoscut nici măcar cea mai neînsemnată înzestrare literară. Cu criticii respectivi păstrez cele mai prietenești relații și asta nu dintr-o structură samaritană, ci fiindcă îmi place să respect opiniile altora. Adevărul nu este convenabil întotdeauna, și nimeni nu este deținătorul lui suprem. Și nici scutit de eșecuri, nedreptăți, ratări. Știu bine că receptarea unei cărți depinde de instrucție, de sensibilitate, de crez artistic, etic etc., de cunoașterea realității respective. Mai știu însă că din clipa cînd am început să scriu am acceptat și riscul de a nu plăcea, de a nu fi pe măsura unor așteptări etc., etc.

De fapt, Augustin Buzura, de ce scrieți?

Scriu dintr-o necesitate dureroasă și nu spre a face plăcere cuiva sau a mă racorda gusturilor altcuiva; scriu pentru că scriu și asta este.

Să revenim la critică.

Să revenim. Dacă eu însumi sînt mereu nemulțumit de ceea ce scriu — și o spun asta cu toată sinceritatea și tristetea — cum aș putea pretinde altora să cadă în extaz? Nu înțeleg ce satisfacții ar putea avea un scriitor care ar obliga critica, prin diverse mijloace, să-l laude. Nu știu cine spunea că cei ce-și fac statu în timpul vieții se tem de posteritate. Nimic mai penibil, mai înjositor decât a cere cuiva „să scrie bine” despre tine sau „să scrie rău” despre un altul; și nimic mai trist decât a te angaja într-un asemenea joc. Dar tot ați de pericolos ar fi ca și critica să pretindă numai un fel de literatură. Știm unde au dus ideile și dragostea impuse cu forță! Am cunoscut prea bine tristetea „punctajului” din anii abia apuși și ar fi tragic, dezastruos ca dintr-un joc al vanităților să se ajungă la așa ceva. Este inadmisibil ca un scriitor să devină tortionarul moral al altui scriitor, ca literatura să devină trambulină sau pretext pentru a cuceri „mari vicariate” — cum spunea Saint John Perse. Sînt destul de sigur că nu ne vor binele!

Ce trebuie făcut, pentru a ne apăra de ei?

Important este ca scriitorii și criticii să vedem bătaia lungă a literaturii, interesele ei majore, să nu pierdem din

neatenție, din lășitate sau interes minor, ceea ce nu se poate decista decât cu mari eforturi, după multă muncă. Cred că este un moment în care ar trebui să medităm foarte pe larg asupra propriilor noastre greșeli și înfrîngerii pentru a putea vedea mult mai clar viitorul imediat al literaturii noastre, marile obligații morale pe care le avem față de cei cărora le sîntem și le vom fi foarte dator.

Față de cititori, desigur! Ne bucurăm să putem consemna — în condiții în care prea puțini scriitori mai vorbesc, astăzi, despre datorită lor față de public — o recunoaștere în acest sens. Aveți perfectă dreptate, nu mai e nevoie să v-o spunem, și cînd susținem necesitatea ca toți împreună — scriitorii și criticii — să vedem bătaia lungă a literaturii noastre, interesele ei majore. Toate bune, dar ce ne facem cu cei care vor să zdruncine ideea de unitate a frontului scriitoricesc, inventînd tot felul de „tabere” și de „grupuri”? Apropos, ce părere aveți despre discuțiile în jurul existenței (sau neexistenței) taberei „tradiționalistilor” și taberei „modernistilor”? Credeți că este valabilă o astfel de împărțire a scriitorilor, operată nu demult în paginile unei reviste?

Dacă este vorba numai de literatură, deci de textele scrise pe care le avem la dispoziție, împărțirea este ireală deoarece, spre fericirea literaturii noastre, există mult mai multe tendințe, dar un singur front scriitoricesc. Buni sau răi, mari sau mici, moderni sau pășuniști, nimeni nu poate fi scos cu forța din literatură, după cum nimeni nu se poate instala cu forța pe scaunele ei de onoare sau pe oricare alt scaun. Posteritatea ține seama numai de valoarea cărților și de integritatea morală. Sigur că unii nu vor binele literaturii, ci o vor coborî la nivelul cel mai de jos al profesiilor și fac totul pentru asta, dar „dru-mul cu spini”, invocă de Gorki, face parte din servitutea profesiei. Cît despre „tradiționalistii” și „modernistii”, disputa s-a purtat cu vigoare și între cele două războaie. Deci, nimic nou, iar rezultatele se cunosc.

În ce ne privește, n-am pune semnul egalității între marea dispută interbelică, cu armătura ei teoretică și cu înaltul angajament moral al participanților, și recentul mie incident provocat de niște critici grăbiți. Pozițiile nu coincid nici etic, nici estetic. Dar să revenim la actuala împărțire și la discuția stîrnită în jurul ei.

Vital este ca această discuție să nu coboare la mijloace neliterare, să nu depășească limitele civilizației elementare. Și tot atât de important este să se înțeleagă că și unii și alții își iubesc mult țara, poporul, că nimeni nu detine monopolul dragostei de țară, că patriotismul se probează prin fapte, nu prin bătaii cu pumnul în piept. Trebuie păstrată cu orice preț demnitatea profesiei. Pentru că este foarte trist cînd lumii nu-i este arătată și fața nevăzută a meseriei, uriașul efort pe care-l depune scriitorul, acest „muncitor în toate schimbările”, ca să citez o distincție creatoare — dificilă misiune pe care și-a asumat-o singur și nesilit de nimeni, și nu numai defectele de care nici o persoană, cît de dotată ar fi, nu este scutită, deoarece, din fericire, natura nu ne-a făcut perfecți, ne-a lăsat nouă gînsa de a tinde spre așa ceva. Acest uriaș efort omenesc, spre relevare a omului și societății, această luptă cu cuvintele și cu morile de vînt trebuie cunoscută, și nu, în primul rînd, detaliile despre eventualele noastre popasuri prin viață. De fapt, ce poate spune „o fișă personală”, un „dosar” despre cineva? Aproape nimic. Cum ar arăta fișele personale ale lui Dostoievski, Tolstoi, Eminescu, Caragiale, Creangă?

Sau a lui Augustin Buzura?

Spun asta nu pentru că cineva, într-o împrejurare sau alta, mi-ar fi dres și mie dosarul, ci fiindcă, atît cît sîntem ca scriitori, sîntem rezultatul muncii noastre individuale, solitare și dificile, făcută uneori în condiții dintre cele mai vitrege; numai faptele noastre concrete ne pot diferenția pe unii de alții, înălța sau coborî. Dostoievski e mare pentru că a scris Karamazovii sau Demoniul și nu fiindcă a pierdut la ruletă sau a avut epilepsie. Ce ar însemna un dosar al acestui uriaș fără aceste cărți? Talentele au legile lor speciale de evoluție și nu pot fi măsurate pe scara comună.

Dv., Augustin Buzura — nu sîntem primii care o spunem — aveți o predică marcată pentru tonul amar, pentru culorile sumbre... Cum s-o explicăm? E o chestiune de opțiune sau de structură?

Sînt un scriitor foarte realist. Mă documentez pentru fiecare carte așa cum m-aș documenta pentru o lucrare științifică. Sînt un fanatic la capitolul documentare. Deci realitatea în care trăiesc și pe care o cercetez îmi impune temele, sentimentele, culorile. L-am citat nu o dată pe Rebrenu: „Evoluția literaturii urmează evoluția vieții. Spre îmbunătățirea vieții trebuie să aștinți toate sforțările”. Nu cred nici eu altceva. Cărțile mele sînt, cred, foarte optimiste, însă optimismul meu nu are la origine o viziune sîrbătorească asupra vieții. Cum poți extrapa răul dacă nu-l identificezi? Cum poți ști ce te preocupă, ce te doare, dacă nu spui sau, în ultimă instanță, dacă nu strigi? Oare am greșit că în „Fețele tăcerii” am întrebat, printre altele, cu un minut mai devreme, ce se întîmplă cu satul, cu țărani? Oare am greșit că în „Vocile nopții” m-am întrebat ce facem pentru acești muncitori, pentru cultura lor, pentru a-i pune în

situația de a da tot ce pot? Căci conștiințele nu se edifică cu sabloane, cu „pedagogii de școală nouă”, cu mijloace depășite de vreme, cu gînduri gata gîndite de alții. Și, la urma-urmel, eu nu sînt decît un scriitor cu subiectivitățile mele, cu priceperea mea, iar imaginea asupra unei civilizații o dau fie cercetările de sociologie, statistice, fie literatura în totalitatea ei.

Sînteți totuși un cronicar al acestor epoci.

Sînt unul dintre cronicarii acestei epoci, și nu Cronicarul.

Și n-ați vrea să fiți?

Firește, încerc să fiu, dar știu cîți ani lucizi mai am, dacă toate vor decurge normal, știu ce pot, ce-mi lipsește și de ce bunuri de hrană (fizică și spirituală) dispun. Și apoi, referindu-ne strict la fapte, aș fi cel mai fericit dintre muritori dacă viața mi-ar contrazice literatura. Și aș fi la fel de fericit dacă cineva mi-ar lua în seamă întrebările din cărți care, în realitate, nu-mi aparțin. Așadar, optez pentru adevăr, curaj și demnitate, iar structural sînt un optimist lucid.

Dați-ne voie, acum, cînd ne apropiem de sfîrșitul convorbirii noastre, să ne adresăm lucidității dv. cu o întrebare care ne persecută de mai mult timp: acceptați ideea că proza scriitorilor ardeleni — observați, n-am zis proza lui A. Buzura! — întîmpină dificultăți de receptare la cititori?

Depinde din ce parte a țării se văd

lucrurile. Povestea asta este, cred, o prejudecată care se perpetuează din inerție. De unde s-ar deduce din „Absenții”, „Orgolii” sau „Vocile nopții”, că sînt ardeleni? Deși în la acest lucru și mă mindresc, ca oricare alt scriitor, cu cei din mijlocul cărora provin. „Dificultăți de receptare”, pentru cei cu maniere mai schimbătoare, întîmpină eticismul ardelen, dar asta-i o altă poveste. De fapt și ardelenii au început, din păcate, să cam renunțe la el.

La ce lucrați în prezent?

Lucrez la un roman, în două volume, care va avea cam 1.300 de pagini, intitulat „Zidul morții”, și, în paralel, la un altul, mult mai mic, de vreo 200 de pagini, intitulat provizoriu „Figuranții”. Cred că le voi termina în acest an, cam pînă la toamnă. Sigur, proiecte mai am încă destule, dar observ că am din ce în ce mai puțin timp, iar condițiile de lucru nu mă dau afară: nici pînă în zilele noastre nu am reușit să mă despart de parterul unui bloc clujean, de mașina 3 și de betivii nocturni care în ultimii ani nici măcar nu și-au îmbogățit repertoriul.

Ce vă dorii cel mai mult, Augustin Buzura?

Am și eu, ca în orice basm, trei dorințe. Două sînt cu un caracter mai particular, însă o a treia, la fel de importantă ca și primele, veche și ea, o spun imediat: să plec din Cluj-Napoca.

Deci, soarele tot la București răsară!

Instituțiile noastre au nevoie de animatori

(Urmare din pagina 9)

care din cînd în cînd le auzim cite un os.

E ușor de criticat atunci cînd nu te aflu pe un astfel de scaun. Aș vrea să aflu însă ce ați învățat de la conducerea cu care ați lucrat pînă acum. Dacă, bineînțeles, ați avut ceva de învățat.

De la Sîcă Alexandrescu am învățat ce înseamnă a conduce cu o mină fermă și sigură. De la Teatrul Județean Ilfov, pe vremea cînd se numea Delavrancea, am învățat cum trebuie făcute deplasările și ce repertoriu trebuie să ai cînd mergi în mediul rural. De la Teatrul Nottara am înțeles ce înseamnă relația marele repertoriu — spectacole importante — public. Iar de la Giulești — ce înseamnă dragostea de echilibru și echitate. De la teatrele din străinătate am învățat ce este disciplină, precizie și muncă foarte exactă.

Ați învățat, după cite înțeleg, destul de mult. V-a rămas să mai descoperiți ceva?

În meseria mea se învață în continuu. La fiecare dintre „capitolele” enumerate mai am de învățat, sînt sigur. Dar cel mai greu de învățat este relația extraordinară care trebuie să existe între regizor și actori.

Toți sînt de acord că teatrul românesc trece printr-un moment bun.

Teatrul românesc se află într-un astfel de moment dar nu unul de vîrf — pentru că este evident că se poate mult mai mult. Însă acest moment trebuie ferit de excese birocratice, învîlurit cu dragoste, generozitate și cu o enormă grijă ca nimic din ceea ce am cucerit să nu se piardă sau să se distrugă.

Mai concret?

Dacă gîndim un spectacol în mari spații polivalente, și de ce nu, chiar și pe un stadion, un spectacol revoluționar, de tipul celor create de Maikovski — și nu numai de el —, spectacol la care oamenii să se emoționeze, să plîngă sau să ridă, să se entuziasmeze, acel spectacol e rentabil și din punct de vedere financiar și din punct de vedere moral, politic, cultural. Dacă punem în repertoriul unui teatru o piesă de un autor cu o valoare inestimabilă, care se joacă „cu casa închisă”, dar care nu aduce nimic nou contemporanilor noștri, această piesă este rentabilă din punct de vedere al contabilității, dar profund nerentabilă moral și estetic. E greu de imbinat aceste două cerințe, însă un program precis al unui teatru, o linie directoare care pleacă de la un animator de teatru, trebuie să ducă inevitabil la acest rezultat.

Din nou vă invit să fiți mai concret.

Acum citeva numere, în revista Flacăra se vorbea, pe bună dreptate, de renunțarea grăbită la unele instalații și mașini care încă ar mai fi putut da rezultate. Este admirabilă această inițiativă de a căuta să nu se renunțe la mașini care mai pot fi încă utilizate. Dar o înfinit mai mare grijă trebuie să manifestăm față de oamenii care pot în continuare să servească scena teatrului românesc. Mă gîndesc la o serie de artiști care, la vîrsta pensionării, sînt încă în plină putere. Un singur exemplu: Traian Dăncănu. Este un actor plin de forță creatoare. Teatrul Giulești nu cîștigă nimic dacă Traian Dăncănu, pensionîndu-se, n-ar mai apărea pe scena lui. Teatrul fără „bătrîni” nu se poate. El ne aduce experiența vîrstel, de la ei avem de învățat. Radu Beligan nu poate fi considerat un bătrîn. Din punct de vedere al buletinului de identitate, desigur, el nu mai este tînăr. Repetînd acum o piesă cu el, am constatat că este unul dintre cei mai tîneri actori cu care am lucrat pînă acum. Un mare actor tînăr. Repetițiile cu el sînt adevărate lecții de teatru. Iată de ce am spus mai înainte că avem nevoie de vedete.

Dați-mi un exemplu, vă rog, de teatre care creează vedete.

Teatrul Nottara, Teatrul Mic, Teatrul Național.

Vorbeați mai înainte de turneele în străinătate. Dumneavoastră cunoașteți bine și mișcarea teatrală din alte părți. La ce cotă valorică socotiți că se află teatrul românesc în context mondial?

Cred cu tărie că teatrul românesc este de nivel mondial. Sînt foarte deprimat, de aceea, cînd constat că la prestigioasele festivaluri participăm sporadic sau deloc. Prezența noastră în competiția mondială trebuie să fie continuă și cit mai susținută. Cel mai bun aliat și ambasador al politicii noastre internaționale este arta. Dar facem foarte puțin, în clipa de față, pentru aceasta. Nu pot uita acele titluri din ziarele străine care comentau — în urmă cu ani — realizările teatrului românesc. Îmi amintesc doar unul: „Dacă vreți să vedeți teatru de calitate, duceți-vă în România”. Ca să apară titluri de acest gen, teatrul românesc a mers mult în acea perioadă în alte țări. Să facem totul ca momentele acelea de mare emoție și artă autentică să continue. Nu prin expoziții foto sau ansambluri folclorice — excelente de altfel — putem suplini prezența teatrului. E un adevăr trist, dar trebuie să-l spunem: la ora actuală, teatrul românesc este absent în competiția internațională.

Cei patru lorzi ai revoltei

The Beatles

(V)

La sfârșitul lui februarie 1965, Beatles au început lucrul la al doilea lor film. Până la premiera acestuia, 6 luni mai târziu, și apariția noului lor album, după încă o săptămână, presa interesată în continuare de orice eveniment legat de ei a avut ce scrie.

În ianuarie s-a anunțat că din cele 7 discuri de aur acordate de S.U.A. în 1964, Beatles primiseră 4: 1. „I want to hold your hand”, 2. „Can't buy me love”, 3. „A Hard day's night”, 4. „I feel fine”.

Ringo Starr se căsătorise cu vechea lui prietenă, Maureen Cox. John Lennon termină a doua lui carte și aceasta a apărut în iunie. „A Spaniard in the Works”, la fel ca și prima, conține poezii și scurtă proză umoristică, bazate în mare parte pe calambururi.

Două noi single-uri ajunseră ca de obicei cu mare ușurință pe primul loc al topurilor. „Ticket to ride/Yes it is” și apoi „Help/I'm down”. Brian se îngrijea ca orice disc nou cu Beatles, fie single sau LP, să apară când topurile nu erau dominate de vreun cîntec ce amenința vânzarea discului lor, deși, așa cum arăta realitatea, nu trebuia să existe temeri. Muzica lor ajungea în toată lumea și cucerea admiratori. În anul precedent, primul ministru al Marii Britanii, Howard Wilson, le spusese celor 4 Beatles „sînteți cel mai bun export al nostru”. LP-ul „The Beatles — At Hollywood Bowl”, apărut în 1977, conține cîntece înregistrate în concertele ale lor în

1964 și 1965 și arată convingător reacția plină de larmă și „beatlemanie” provocată de cîntecele și apariția lor pe scenă.

Dar evenimentul cel mai de seamă dinaintea apariției noului lor film și album a fost hotărîrea ca celor 4 Beatles să li se confere „Ordinul Imperiului Britanic”. Cîntecul primului ministru se materializaseră în decorația acordată celor care aduc servicii deosebite Marii Britanii. Vestea îi surprinse și pe ei. „Nu știam că poți fi decorat fiindcă poți cînta rock-and-roll”, a spus presei George Harrison. Îi surprinse — în mod neplăcut — și pe alții; curînd, mai multe persoane care primiseră aceeași decorație au înapoiat-o, în semn de protest. Originea lor modestă nu fusese ascunsă publicului; dimpotrivă, presa dădea cititorilor tot felul de amănunte legate de ei: John și Ringo n-aveau frați, Paul avea un frate, iar George era cel mai mic, între 4 frați; lui John îi plăcea ciocolata; lui George îi plăcea să meargă pe bicicletă; Ringo avea inelele de la bunicul lui etc.

John citi cîteva poezii scrise de el într-o emisiune de televiziune și alte decorații fură trimise înapoi. Dar în ciuda acestor proteste, decizia n-a fost schimbată. La 26 octombrie, cei 4 Beatles s-au prezentat la palatul Buckingham ca regina însăși să le înmîneze decorațiile. După cum au spus, mult mai tîrziu, emoția i-a cuprins cu mult timp înaintea momentului solemn și, ca să și-o mai înfrîngă, s-au băgat toți patru într-o toaletă a palatului și au fumat „marijuana”.

Albumul „Help!” a apărut la 6 august 1965, cu numai 2 cîntece care nu le aparțineau. George Harrison compusese și el două, din care unul („I need you”) deosebit de reușit. Paul abuseră un moment de inspirație și se născu un cîntec care avea să fie rețut de alți cîntăreți și orchestre în 1486 de versiuni, pînă în 1973. „Yesterday” avea, în plus, un aranjament orchestral original pentru muzica ușoară din vremea aceea: o chitară și un cvartet de coarde.

John și Paul compuneau cîntecele împreună, deși au fost cîntece, ca „Yesterday”, compuse integral doar de unul din ei. Uneori unul nu era de acord cu părerea celuilalt, dar discuțiile duceau în cele din urmă la o versiune mai bună.

Fiecare venea cu o idee originală, muzică și text, apoi celălalt își aducea contribuția pentru a termina și îmbunătăți cîntecul. De multe ori cîntecele erau terminate în studio, ascultîndu-se și părerea lui George Martin. Ringo a spus că se plictisea adeseori, pe cînd John și Paul încercau diferite variante ale aceluiași cîntec.

John (1971): „Paul și eu mine lucram împreună... Așa cum lucram de cele mai multe ori: scriam partea bună, partea cea ușoară, ca «am citit stîrile azi»... Sau ce era, apoi te împotmoleai sau devenea dificil și în loc să mergi mai departe, renunțai. Apoi ne întineam amîndoi și eu cîntam jumătate, apoi el continua și viceversa... Uneori nu ne băgam în cîntecul celuilalt, fiindcă ai tendința să fii cam lejer cu materialul altuia”.

Paul (1979): „Sînt cîntece pe care le-a făcut John singur, de exemplu „Strawberry fields” sau „Norwegian wood”. Și sînt cîntece pe care le-am compus eu singur. Dar cred că asta sînt doar vreo 20. Cele mai multe le-am compus împreună”.

Ideile cîntecelor veneau adesea pe neașteptate. Paul primea un apus de soare cînd se gîndi la „Yesterday”; își aștepta logodnica, actrița Jane Asher, și îi apăruse ideea cîntecului „Eleanor Rigby”; se ducea să-l viziteze pe fiul lui John, Julian, cînd începu să fredoneze „Hey Jude...”, devenit apoi „Hey Jude”.

John: „Cînd „Help!” a apărut în 1965 chiar am strigat după ajutor. Cei mai mulți cred că-l făcui un cîntec rock-and-roll. Am scris cîntecul fiindcă mi se ceruse să-l compun pentru film. Dar apoi am știat că strigam după ajutor. Eram încă în perioada Elvie. Vedeți filmul: el — eu —

grăsuț, nesigur, complet pierdut. Și cînt despre perioada cînd eram mult mai tînr și restul, privind înapoi cînt tot era ușor.”

„Mr. Kite” a fost furt curat. Toate cuvintele îmi stăteau în fața într-o zi, pe cînd căutam un cîntec. Eram dintr-un afiș pe care-l cumpărasem dintr-un magazin de tot felul de vechituri. Afișul anunța un spectacol de varietăți cu marea vedetă dl. Kite. Spunea că familia Henderson va fi prezentă, aparținînd bîlciului Pablo Fanques. Eram cercuri de foc și cai și cineva trecea printr-un butoi în flăcări. Apoi era calul Henry. Orchestra începea să cînte la 6 fără 10. Nu cred că-am adăugat vreun cuvînt, le-am pus cap la cap. Cuvînt cu cuvînt. N-am fost mîndru de asta. Nu era creație. Am făcut-o fiindcă aveam nevoie de un cîntec pentru „Sergeant Pepper”.

În 1965, o mare influență în muzica lor a exercitat-o Bob Dylan, în special asupra lui John, care era impresionat de textele acestuia și de felul în care le interpreta. Următorul lor album — „Rubber Soul” — apărut la 3 decembrie 1965, arată această influență, precum și un salt calitativ. Începînd cu acest LP, au înregistrat doar cîntece compuse de ei. Chiar Ringo își încercă talentul de compozitor, descoperînd că nu-l are.

Sîmțiră și ei schimbarea în stilul lor. Brian Epstein îi opri pe șefii firmei „Capitol” să reediteze ca single două cîntece rock-and-roll, spunîndu-le de această schimbare. Cei care se grăbeau să profite de succesul grupului, înainte ca steaua lor să apună, se puteau liniști; acesta avea să continue și să crească. Studioul le aparținea; ceilalți cîntăreți care înregistrau la „Parlophone” treceau pe planul doi. Cu „Rubber Soul” a început să le aparțină și coperta discului. Părerile lor deveniseră demne de luat în considerare și de pus imediat în aplicare. „Rubber Soul” și single-ul apărut în același timp „Day Tripper/We can work it out” se vindeau cum nu se poate mai bine.

„Visul” — cum a numit John mai tîrziu aventura grupului Beatles — continua. Lui Brian începuse să-i vină greu să controleze marea întreprindere pe care o pînse. Mai bine de 2 ani de glorie îl oboseaseră, la fel cu problemele personale și permanența lui insomnie. Adesea era de negăsit, chiar pentru probleme importante, legate de Beatles, iar odată a apărut pe neașteptate în studio, în timp ce John și Paul se străduiau să îmbunătățească un cîntec. Brian, lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată pînă atunci, apăsă pe butonul interfonului și spuse: „John, mi se pare că nu sună prea bine”. John i-a replicat imediat: „Tu numără-ți procentul, Brian. Avem noi grijă de muzică”.

Continua și procesul dintre „Seltaeb” și „NEMS Enterprises”.

„În august 1964, contractul ridicol dintre „Seltaeb” și „Nems” a fost negociat din nou. Drepturile grupului Beatles din vânzarea mărfurilor cu chipurile lor au fost ridicate la 46 la sută. Relațiile dintre „Nems” și președintele englez al lui „Seltaeb” s-au răcit și mai mult cînd avocații lui Byrne au informat „Nems” că anumiți producători americani fabricau mărfuri similare cu licență nu dată de „Seltaeb” din New York, ci de către „Nems”, direct din Londra. În același timp, „Nems” dădu în judecată firma „Seltaeb” pentru neplata sumei de 55.000 de dolari, drepturi pentru mărfurile vîndute. Nicky Byrne făcu apel și ceru desfacerea contractului, precum și o despăgubire de 22 milioane dolari. Disputa dintre „Nems” și „Seltaeb” intră în faza ultimei procesului ce urma să dureze 3 ani, să acumuleze 3 tone de hîrtie și să risipească averi pe care nimeni nu le-ar putea calcula cu exactitate.”

(Va urma)

G. BUNESCU

Constelația lirei

Tot mai des

Tot mai des scriu
despre tine cîmpie
tot mai des
aerul tău tare
îmi săgetează respirația
și păsările tale le simt
securindu-mi în singe
lovindu-mi fata
cu aripile înflorite.
Tot mai des
cuvintele mele se rotunjesc
iau forma bobului de griu
cîel tu cîmpie
îmi ești inimă, patrie, aer.
Fără de tine cîntecul
la ce-ar mai fi bun?
De ce-aș mai
ști să vorbesc?
Dacă n-ar fi existat oameni
un bob de griu aș fi vrut
să mă nase.

NICOLAE ȚONE

Autoportret

O, dar la ce-o mai gîndi oare poetul
Acum cînd
Intunericul se războiesc cu lumina
Acum cînd tocmă mai întreb
Cîți elefanți nevinovați vor fi fost
Jefuiți
De alba, imperiul lor podoabă
Pentru înălțarea
Celui mai modest turn de fildes...
Poetul întotdeauna fascinat de gestul
În aparență banal
Al omului de pe stradă care te roagă
simplu
Să-l dai un foc.
Poetul revoltat că florile sînt considerate
Încă marfă care se vinde și se cumpără,
Poetul care în timpul său liber
Se mai joacă de-a v-ași ascunscelea cu
Copilăria cartierului,
Poetul care întîrzie adeseori iarna
În preajma omului de zăpadă:
Acest poet schimbă doi care, lată,
După ce e coboară obosit scările
Turnului de răcire a apei industriale
Face elogiul băștănilor
Cu elreze

NICOLAE IRIMIA

Într-o urmă de timp

În satul lor de sub pădure,
Într-o urmă de timp,
Călătorii din viață spre moarte
S-au dus nevăzuți;

Bulgări de țărîină au sigilat
Rana pămîntului
Unde s-au ascuns
De lumină și ploii.

În satul lor de sub pădure
Bîntuie taină și liniște
Și nu sînt cuvinte, descîntece,
Pe măsură să-i smulgă
Din marea drum.

ADRIANA LĂSCAU

Tării

Pentru tine sînt florile albe
și florile de măr
și glasul de seară
și toată grădina
în care mi se întrec în ereștere
cuvintele,
petale sau săbii
ele,
cuvintele,
bănuții de apă și cîntece
sau de tăcere
prin ele,
cuvintele,
și împletirile lor fosnitoare
de mai multă lumină
pentru tine sînt!

IOANA DANA NICOLAE

Nevermore

eu m-am mutat într-o nouă eroare
te-nțreb: ce mai faci tu anie girardot?
pentru corabia mea poți să inventezi
o mare? dacă spui
dan emilian roșca poți accentua
litera o?
adierea mea ajunge pînă la tine?
și-aduce întregi visele
mele cu șerpi de mătășă? poți
să-mi trimiți o floare presată
din parls?
scuză-mă dar nici n-am observat
că între timp un corb s-a strecurat
în casă

DAN EMILIAN ROȘCA

Descîntec

Priveste-mă, sunt palidul contor
Sunt aburul cometei căzătoare
Ce-a fulgerat cîndva
Prin noaptea albă-a gîndurilor tale.

Priveste-mă, sunt umbra unui vis
Ascuns în urna de rubin zvirlit-n haos
Și blestemat
Să nu se mai întoarcă.

Priveste-mă, flacăra aprinselor tăceri
M-aș intrupa
Din Neflință

Corolă orbitoare de purpură și gheață
Să-ți tulbur prefăcuta nepăsare.

Priveste-mă — bat ornice — e ora,
E vremea să mă spulber în eter.

Soptește doar o dată
Cuvîntul nerostit

Uitat
Nedezmierdat de mult, de tine —
Poemul într-un vers:

Rămii!

ELISABETA COSTIN

Căminul de nefamiliști

Ospăț tîrziu cu candelă de mătăse
și cu brocarturi roșii peste mese
la care dorm în somnuri princiere

figurile din cartea mea alese
pînă în zori desigur o voi scrie
pe tălpile femeii somnoroase
și-apoi murind voi flutura cuvinte
prin galerii de carii și prin oase.

Încă e timp să mai visăm gondole
și ape limpezi care le susțin,
dar miine-n zori vor bea și însetații
cu palmele fuioare de venin
și-o să-i îngrop frumos într-un ceasornic
uitat în turn de zeli care mor
în filele cu colburi subsoară,
în cărțile cu zimbrî pe cotor.

Ce-mi pasă mie că mă nase aiurea
cu ierbi de leac presate sub călcie,
literatura-i damful comestibil
ce-mi urcă-n nări și-ar vrea să mai
rămie

Într-un penet de ingeri, într-o stampă
prin care încă vrei să mai ești
în timp ce eu de-un timp sînt personajul
căminului cu calmi nefamiliști.

ION DRĂGUȘANU

CURIERUL LITERAR

Rudi Tănase. Poezia e lipsită de valoare artistică; scrisoarea a fost înaintată secției de probleme cetățenești. Teodor Elefterescu, Lazăr A. Liubin și Simion Hârnea-Năruja. Materialele trimise nu pot fi folosite. Voicu C. Constantin. Încercările n-au nimic comun cu poezia: „Pămîntul e mai harnic decît noi / de-i pui sămîntă, veșnic ea răsare / Căci el muncește pentru pom și floare / Născînd o vatră sfîntă de eroi”. Pentru a ne comunica astfel de mari adevăruri nu trebuia să vă chinuți a le ritma și rima. Radu Florescu. S-ar putea ca, peste cîteva vreme, să ne vedem puși în situația de-a vă publica, dar trebuie să vă spunem că ne vine foarte greu să-nțelegem de ce într-un poem ca Dear stress (ce mult vă incită cuvintele străine!) scrieți: „Visul unui țaran sărutîndu-și trupul la marginea nopții / ca o foarfecă blîndă din cauza neputinței...” și așa mai departe. Nu vă mai cheltuiți posibilitățile imagistice cu lucruri atît de complicate. Constantin Dascălu. Dintr-o scrisoare de șapte pagini, la care ai adăugat și un maldăr de poeme, suficiente pentru cel puțin o jumătate de volum, vreți neapărat, ba chiar ne cam somați, să vă spunem părerea noastră. Ei bine, lat-o: pe-alocuri, versuri aproximativ reușite (Dă-mi Doamne steaua ta polară / Această mi-e solia demnă pentru tine / Să urc lumina-n gîndul de povară / Și fericirea s-o scriu cu litere senine), dar mult prea numeroase sînt versurile extrem de slabe (Icoană a visării, fruntea-ți de zîină / Cum plînge tăcută pe cripta zilei... / Nu-i drept să suferi tu, suflet blond / Tu, care ai în ochii tăi atîta lumină...). Scurt: nu-l încă timpul să emiteți pretenții. Deocamdată nu pentru următorii: T. Vișan, Ioan Bran, Victor Alexandrescu, Lungoci Valentin, Stefania Sănda, Daniela, Graur Violeta, Cojocariu Florin, Voica Ionel, Nichi Mitruț, Klein Eydie, Popescu Lucian, Florescu Vera, Ene Alexe, Hău Marioara, Gheorghe Iolu, Gheorghe Chivu, Dafina Pop, Traian Grujoniu-Vlădășești, Barbu Maria, Ianculescu V. Mircea, Nicolae Trimbe (Simeria), Mustață Florin, Nicolae Lucia-Ileana. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

VICTOR NIȚA

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (II) Destin și legendă

Modigliani. Autoportret in creion

1. Intra o noapte glacială din ianuarie 1920, beat, gesticulând pe străzile Parisului și amenințând statuile cu pumnul, Amedeo Modigliani s-a despărțit de prietenii săi și a rămas pe o bancă, fără palton, doar într-o haină subțire de doc. Credea că se afla într-un port unde trebuia să se imbarce spre țărni necunoscute și calde. A doua zi, cu febră mare, a fost dus la spitalul săracilor. Era de multă vreme bolnav de plămâni, boala se agravase în ultimii ani, scuipa sânge des, dar acum doctorii au descoperit și o meningită tuberculoasă. Nu mai era nici o speranță. La 25 ianuarie, Modigliani, în vîrstă de treizeci și șase de ani, moare la spital murmurînd, se spune, „Caro, caro Italia”. De la Roma, fratele său telegrafiază prietenilor lui Amedeo: „Inmormîntați-l ca pe un prinț”. Prietenii fac chetă. Sint pictori, poeți, modele. Reușesc să încarce trei trăsuri cu flori. Prințul scandalurilor din Montmartre și din Montparnasse e înmormîntat, într-adevăr, ca un prinț. „Li vezi?”, i-a șoptit Picasso lui Carco, arătîndu-i poliștii care îl duseseră pe Modigliani de multe ori la comisariat și care saluau trecerea cortegiului funerar spre cimitirul Père-Lachaise. Acum e răzbunat... Din clipa cînd aflase de moartea lui Amedeo, Jeanne Hébuterne umblase ca o somnambulă. Familia o luase acasă și fratele ei o păzea. Dar spre dimineață, epuizat de veghe, acesta adormise. Jeanne a deschis atunci fereastra și s-a aruncat de la etajul al cincilea, cu spatele. Era însărcinată. Prietenii insistaseră ca Amedeo și Jeanne să fie înmormîntați împreună, dar familia Jeannei s-a opus, hotărînd s-o îngroape fără martori și în alt cimitir; s-o despartă măcar în eternitate de acel italian turbulent, care împreună cu alți artiști, amenințase aproape un deceniu și jumătate liniștea cartierelor Montmartre și Montparnasse cu mizeria, boala, extravagantele, bețiile, visurile, scandalurile și disperările lui. A doua zi după înmormîntarea lui Modigliani, cea a Jeannei a fost aproape clandestină. „Aproape” pentru că, ascunzînd buchețele de flori albe, cinci prieteni ai lui „Modi”, împreună cu soțiile lor, au așteptat, dimineața, în taxiuri ca niște conspiratori plecarea furgonetei funerare pe care n-o însoțeau decît totați fratele Jeannei. La cimitir, au așteptat plecarea celor doi bărbați din fața mormintului pentru a se apropia cu brațele pline de flori... Peste trei ani, mormintul lui Modigliani a fost deschis și rămășițele Jeannei au fost culcate alături de ale celui pe care-l iubea. Aceasta e sfîrșitul legendei lui Modigliani.

Sfîrșitul? Nu, începutul. Pentru că de-atunci legenda a continuat să atragă în vârtejul ei de amintiri, mărturii, lacrimi, incertitudini și presupuneri, tot felul de amănunte, învîluind, înșușind și dictatorială, povestea vieții lui Modigliani. Ea face acum aproape imposibilă încercarea de a stabili precis ce e adevărat, în fond, și ce nu în istoria romantică a acestui boem violent și pitoresc, generos și bețiv, aristocrat și plebeu, frumos și scandalagiu, care se îmbăta dintr-un pahar și adora filosofia, care știa pe dinafară sute de versuri din cel mai disperat poet al Italiei, Leopardi, și le amesteca la beție cu vorbe grele; acest italian prin naștere și francez prin adopțiune care spunea că Spinoza i-a fost strămoș și era în același timp tandru și impulsiv; care suna la ușa prietenilor cu un buchet de flori înghețate în mină, în dimineața de 1 ianuarie, sau îi trezea noaptea ca să le recite cu vocea lui caldă poeme de Villon, spre disperarea vecinilor sculați din somn; acest vagabond care alerga spre moarte cu o liniște inficoșătoare; care punea o dulceață caldă și melancolică în pictura lui și o înverșunare devastatoare în viața lui; care, zice legenda, și-a aruncat într-un canal din Livorno, după ce le-a dus cu roaba, toate sculpturile realizate acolo; care, la Paris, neavînd piatră și dorînd să sculpteze, zice tot legenda, fura uneori noaptea marmură de pe șantierele de construcții; care, bolnav fiind, trăia între hemoptizii, crize de tuse interminabile și stări de prostrație; care și-a distrus viața cu meticulozitate aproape, mizeria, boala, excesele, alcoolul, drogurile, epuizarea, totul fiind folosit în această lungă și lentă sinucidere care a fost viața lui Modigliani. Măcinat de tuberculoză, vînzîndu-și desenele pentru un pahar de rom, tremurînd de frig și de desnădejde pe bulevardul Parisului, ignorat de colecționari, prețuit doar de prieteni, singurii care credeau în steaua lui, el scrie totuși sub un desen „viața e un dar”. Viața, totuși. Legenda amestecă în această viață singurătate și prietenia, mizeria și hașul, scandalurile și dragostea, exaltările și eșecurile, frigul și gloria, devotamentul și provocarea; totul într-un destin care a început în orașul italian Livorno și a sfîrșit în cimitirul parizian Père-Lachaise. Legenda nu uită amănunte care par desprinde dintr-o poveste stranie; de pildă că la „Rosalie”, unde Modigliani își plătea cina cu desene, din cînd în cînd soarecii mai dolofani urcau în bucătărie purtînd în gură bucuți din desenele picturii pe care patroana localului le arunca în pînză.

Să mă oprise aici cu exemple. Dacă sub fiecare piatră funerară, cum zicea Heine, zace o istorie a lumii, sub piatră funerară a lui Modigliani zace ceva mai mult: istoria patetică a unui singur om. Căci, probabil, istoria lumii e mai ușor de explicat totuși decît o viață de om. Mai ales o viață atît de contradictorie ca aceea a lui Modigliani în fața căreia, în loc să înțelegă, legenda compătimește și condamnă, pentru că nimic nu e mai comod decît să judecăm din perspectiva că o viață adevărată e o viață fără erori, uitînd cîte lucruri datorăm tot mai erorilor. Și oare ce le opunem? O viață măsurată cu centimetrul?

OCTAVIAN PALER

Simple note

Panait Cerna

La Iași, în zilele de 7, 8, 9 și 10 septembrie 1909 s-a ținut ceea ce a fost numit „primul congres al studenților”, la care au participat sau și-au trimis adeziunea, în afara studenților de la cele două Universități din București și din capitala Moldovei, cîte erau în țară, — și românii din teritoriile naționale subjugate, ca și acela care se găsea la studii în occident.

Poveste veche. Și nu discut nici de cine a fost pus la cale congresul, nici cu ce scop, nici cum s-au desfășurat dezbaterile, fiindcă toate ar depăși cadrul subiectului la care m-am oprit.

Ci, mă voi mulțumi doar să notez că, între mulți alții, au luat cuvîntul cu această ocazie, de pe o poziție de bun simț și de nobilă tradiție românească, Virgil Măgareu, delegat al studenților de la Lipsca, și G. Ionescu-Sisești, din partea acelor de la Hohenheim — amîndoi cumpăniți și realiști, umani și consecvenți în convingerile lor, așa cum i-am cunoscut dintotdeauna în întreaga lor activitate profesională, publică și politică — și s-au citit telegrame de aderare la lucrările congresului de la Alexandru Nour, de la P. Stancof — numele real al lui Panait Cerna, aflat pentru doctorat în Germania — de la Sextil Pușcariu, profesor universitar la Cernăuți, și de la Eduard Lăzărescu, student la Paris, juristul și luptătorul democrat ieșean de mai tîrziu.

Dau, în „Neamul Românesc” anul IV, cu numărul dublu 106-107, din 23 septembrie 1909 — care apărea atunci de trei ori pe săptămînă în format caiet — peste o amănunțită relatare, întinsă pe 27 de pagini, cu discuțiile care au avut loc, în general în culoarea și mentalitatea timpului, iar în „Neamul Românesc” următor, adică 108 cu data de 27 septembrie 1909, se publică sub titlul: „Un cuvînt fraților de luptă”, iscălit P. S. Cerna, aceste știri uitate și pierdute, acolo și pe care le reactualizez și pentru spiritul de patriotism sănătos și pentru serioasele preocupări sociale care-l frămîntau pe poetul Panait Cerna la cel 28 de ani pe care-l avea, fiind neîncetat cu toate gîndurile și vîrile lui de mai bine, la lumea celor mulți și obișnuiți a satului de unde se obîrșea: „Întorcîndu-vă pe la căminele voastre, duceți cu voi, sint sigur, cele mai frumoase amintiri de la întîiul Congres studențesc, dar, în

același timp, sînteți bine înțelegîți asupra rolului vostru primordial în dezvoltarea culturală, economică și socială a țării noastre române.”

Partea ușoară a acestei activități ce vi se impunea în timpurile de azi, e îndeplinită: programul îl aveți. Acum vine partea cea grea: îndeplinirea programului, de care depinde epoca de fericire a poporului român.

De aceea, vă urez să luptați cu toată puterea vîrstei voastre, fără pic de interese personale, fără pic de frămîntări politice, avînd pururea în fața interesului obștesc. Mergeți pe calea ce vi s-a bătătorit, de oameni ce au înțeles cum trebuie să lupte, pentru ridicarea României celei nouă și fiți siguri că izbînda va fi a voastră.

Ați văzut pretutindeni un popor ce așteaptă multe de la voi, far locurilor României de azi să aibă încredere în viitorii conducători ai țării — studențimea română de azi — care se vor strădui a-și îndeplini datoria sfîntă ce o au către un popor ce și-a intrupat în voi, tinerimea universitară, toate speranțele unui viitor mai frumos. Luptînd așa, numai atunci veți avea dreptul la recunoștința generațiilor ce vor veni”. P. S. Cerna.

Și am înțeles mai limpede portretul pe care l-a schițat Nicolae Iorga după prematurul lui deces.

Reproduc: „...Mie, însă, dați-mi voie, să-mi pară foarte rău de un tînar sîrac, modest și obscur, pe care împlinirea — căci el nu era din talentele care se îmbulzesc, care-și rup o cale și prin zidul celei mai animalice indifferențe pentru lucrurile spiritului! — pe care, zic, împlinirea mi-l scotea înaintea, acum vreo zece ani, cînd nici eu nu eram alta, decît un tînar care începusem doar ceva mai de vreme.”

Poate, fiindcă venea dintr-un sat din mijlocul unor oameni sărmani, poate fiindcă se simțea încă străin între aceia la care trecuse încă de copil, poate fiindcă, între cei bucușori și mîndri de tineretea lor, se vedea bolnav, mărunt, sters — poate, de aceea, era așa cum nu-l pot uita că a fost... Acest tînar student era încă de o superioară și emoționantă nevinovăție, castitate a sufletului. Privea cu ochii lui de viorie, umezi ca de rouă, prin care trecea un aur ca al razelor, privea uimit la zbuciumul oamenilor și în pardsul lui subțire care-l acoperea pleulul atîns, se plimba ca într-o nebiruită zale de arhanghel. Era așa de nou în viață, adică în durere, încît, cum nu credea în răutate, în minciună, nu putea să creadă în boală...

...Păcat de dînsul, dar înainte de toate, pentru aceasta: pentru că

aducea între oameni ceva care se ține de o lume înaltă și mai curată decît a noastră...

Înainte însă de a sfîrși, transcriu de pe o carte poștală textul inedit pînă acum, adresat din Germania lui Const. Antoniadă, la București, care-l arată pe Panait Cerna, îngrîjorat de cele ce se petreceau în țară:

Charlottenburg, 24/XII/1909
Pestalozzi str. 3, II, I.

Dragă Const.

Așa-i că te surprind rîndurile mele? Ce vrei! Imi abate și mie, la doi ani odată, să-mi aduc aminte de un distins amic. Mai lei parte la sedințele literare ale „Convorbirilor”? Trebuie să fie cam amărit după evenimentul neașteptat din duminică trecută. (n. n. Aluzie la atentatul săvîrșit de Stoeneșcu-Jelea împotriva primului ministru Ionel I. C. Brătianu.)

Nu știi cît ne neliniștește pe noi, cei de aici, unele vești din țară! Lucruri care trec neabăgate în seamă, cînd te afli la tine acasă, iau proporții mari și te preocupă vreme îndelungă, îndată ce le auzi în afară de granițele patriei. Nu le poți elimina din suflet, cu una cu două!

Cînd apar „Eroii”? (n. n. Traducerea lucrării lui Thomas Carlyle, pe care ne-a lăsat-o Const. Antoniadă). Ești bun să-mi trimiți și mie un volum? N-ai grijă! Nu-ți rămîn dator! Vrei, nu vrei, ai să primești cîrind volumul meu de versuri. Numai să primesc de la Minerva (n. n. prestigioasa editură din epocă) exemplarele ce mi se cuvin ca... Autor.

Ce-ți mai face frăților? Nu mai vine la Berlin? O frățescă strîngere de mîna de la al tău, Cerna.

Și închei, precizînd, pentru cititorii care n-au la îndemînă datele trebuincioase, că Panait Cerna moare la 26 martie 1913 — la nici 32 de ani — după ce, la 17 februarie, fusese proclamat cu mentuina „Magna cum laude” doctor în filozofie al Universității din Leipzig, cu teza „Die Gedankenlyrik (Lirica de idei) și, nu știu de ce, ca la o poruncă, din memorie sare și mă trezesc murmurînd, strofa din urmă a ultimului sonet — din cele trei care alcătuiesc ciclul intitulat „Zile de durere”, publicat în septembrie 1907 în „Convorbiri Literare” — prin care parcă își strigă, ca un oracol, minile cu aprigul și neiertătorul lui blestem:

Dispară-o lume, tron de tron
să ardă!
Dar nici o lacrimă să nu se piardă!
Din plînsul și din sîngele vărsat!

L. KALUSTIAN

Urmele stelarilor

(Fragmente din
„Călătorii cu dirijabilul”)

Caut monumentul lui D.W. Griffith în Hollywood. El nu există, Hollywoodul nu e sentimental și nu colecționează relicve. Cel mult le fabrică spre folosul altora. El continuă să lucreze cu emoția clientului.

Există totuși un magnific monument Griffith și el „realizat prin accident”. E un observator astronomic și un Planetarium ce domină cu trei cupole „bizantine” lumea de stele trecătoare a Hollywoodului. Întîmplarea a făcut ca numele complexului științific să fie... Griffith. Și în vreme ce gigantele jumătăți de măr ale cupolelor de observare își deschid în rîstîmuri coala de nichel și cînd lunetele lui „Mister Galileo (Galilei)” se fixează asupra unor lumi nevăzute încercînd să le desferice tainele, în vilele și bungalourile de la poalele muntelui plîpîie viața stelarilor pămîntene vîinate de crudele masinării fabricatoare de indusierile ale mass-mediei.

De la D.W.G. cel real a rămas o criptă de mormînt, o carte a Lilianei Gish, prima regină a filmului, o eternă Miss nonagenară cu trup din care frumusețea nu s-a retras — nîsle de clepsidra — monument de suavități concentrate, dar a rămas și un... gard. Singurul gard-muzeu al lumii, nu din platră babilonică, nu din oțel de bombardă ci din lemn. E gardul pe care l-a vopsit cu mină proprie D.W.G. în 1903, spre a-l servi într-o secvență de film (tot el a inventat și ideea de secvență) și miraculos, ploile, uraganele cu nume de femeie, focul incendiilor, seismele, nu l-au distrus. Poate cîmva vopseaua să fi ruginit.

Amator de muzee adevărate (nu orice hală de pește transformată în

depozit pentru cîteva obiecte e un muzeu), de semne amintitoare ale trecutului, rămîn mirat de puțina pioșenie americanăscă dovedită față de memoria legendarilor părinți ai cinematografilor. Îți trebuie un dulap de cărți pentru a identifica pe harta megalopolisului Los Angeles dacă nu case, statui, străzi, măcar dreptunghiul de lut pe care a ființat vreun vechi studio de pionierat și pe care e instalat acum cu talpa de granit vreun zgîrie-nori. Cînd în Culver-City s-a fixat o piatră ce aminteste locul unde au funcționat barăcile-platou ale viitorului imperiu de celuloză M.G.M. (Metro-Goldwin-Mayer), momentul a fost înregistrat de presă ca un fapt insolit. Orice băcan pune pe mormîntul consorțelor mai multă marmură și rîcile mai multe slove aurite decît o face cu idoli lui luai în totalitate greu-sensibilizatul Hollywood.

Există, desigur, un bulevard al stelarilor. Se numește (ce atîta bătaie de cap?) Hollywood. E un bulevard banal, cu mii de magazine etalîndu-și produsele, cu betonate locuri de parcaj, cu vile în fața cărora își mîșcă foile zdrențuite cite un palmier și cu mai toate clădirile prevăzute în afara lifturilor comode și a scîrilor interioare cu mici scărițe din fier, îndeobște negre, „cîrînd” din acoperiș spre exterior, din balcon în balcon, pînă la trotuar. E o precauție necesară: oferă un mijloc suplimentar de refugiu în caz de foc sau cutremur. Această precauție îl face pe școlarul american să scrie cu ambele mîini. Dacă ești funcționar de bancă de pildă, lucrînd cu stînga poți foarte bine să mingii cu dreapta un pistol cu care să-l ataci pe atacatorul potențial.

Din cînd în cînd pe trotuar, în dreptunghiuri simetrice, e încastrat desenul unei stele cu cinci colțuri. Pe stea e scris un nume și e gravată sigla artei a șantea: un abarat de luat vederi. Steaua e cumva roză, cu margini delimitate cu mici bare de cupru iar împrejurul ei, turnat cu aceeași tehnică a celui mai vulgar mozaic, se lățește un

beton negru-violetaceu pistriuit cu pietricele albe. Trece peste Randolph Scott, mai faci un pas pe un dreptunghi gol și talpa ta calcă pe Garry Cooper. Asta e tot. Sute de nume, alese după nedesluite criterii, de actori regizori, operatori, producători. 99 la sută nume americane, restul... europene. Scrise în general corect, cu o singură, scandalosă excepție: Louis Lumière e botezat... Auguste. Dar fie că e Louis, fie că e August, cine mai știe aici de Lumière?

Mal există și un șiroind de legendă „Chinese Theatre”, palat al stelarilor, fabulos templu oriental (ce e oriental?) care a propulsat în lume cele mai obsedante pelicule și care — minune — poate fi văzut în toată splendoarea lui ca în anul 1927, cînd la 18 mai întreprinzătorul proprietar de săli de cinema Sid Grauman l-a inaugurat cu prolec-tarea filmului „King of Kings”. Nu există ceva mai stupid decît „Chinese Theatre”: o intrare cu stilbi roșii, decorată din belșug cu dragoni pe care cade un acoperiș de biserică maramureșeană (minus gratia), înghesbări laterale cu — în colțuri — imitații de obeliscuri egiptiene, cu mici chioscuri negre, în chio de balconase, cu baldachine de mătase chinezească în chip de tunel-apărător de soare etc... etc... Interiorul e un delirant spectacol de orori. Astept ziua cînd se va face aici, după alungarea ecranului, a fotoliilor și a celebrelor fresce „Hollywoodul vine în ajutorul lui Napoleon” (!). circiuma, singura demnă de gusturile exotice ale lui Sid Grauman. Semnînd cu picioarele (urmează mai la vale descrierea procedurii) parca lui de ciment memorial din fața pagodel-geamii a lui Sid. Humphrey Bogart înveșnicea acest mesaj: „Sid, să nu mori niciodată pînă ce nu te ucid eu!” H.B. nu s-a ținut de cuvînt. Păcat.

(Va urma)

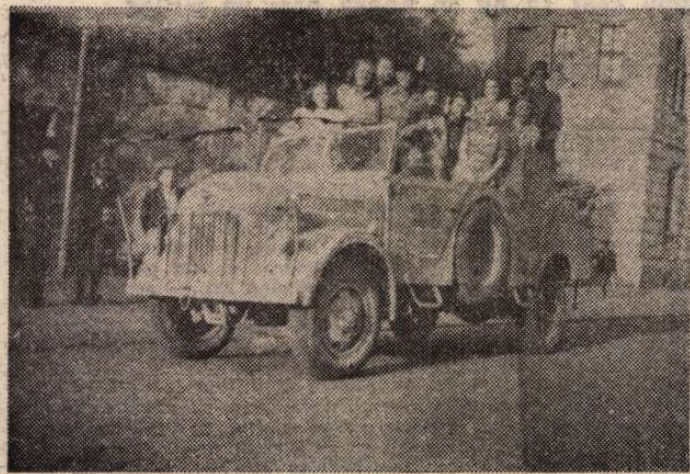
GHEORGHE TOMOZEI

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

8 PAGINI,
VINERI,
7 MAI
1982

File, îngălbenite de vreme, regăsite după 37 de ani, într-un carnet cu „însemnări” din războiul antifascist

Reportaj despre VICTORIE, despre PACE

Mașina, capturată de la nemți, e plină acum cu fete

Veselia victoriei l-a înfrățit pe toți

TABOR (Cehoslovacia) — 12 Mai 1945. De două zile stăm și nu ne vine încă a crede că totul s-a sfârșit, că miine nu va trebui din nou să plecăm înainte cu tancurile sub tirul artileriei; nu vom auzi fluierul sinistru proiectilului „pantere” (tanc nemțesc) venind cu viteză fantastică spre noi să sfărșească pământul în fața, în

spate, în dreapta noastră; nu va mai fi zgomot de luptă, gloantele infanteriei nu se vor mai lovi neputincioase de blindaj; în față nu vom mai vedea sate arzând, nici tunurile depășindu-se, să intre în poziție; creștele împădurite nu vor mai fi o problemă pentru un nou atac; nici zgomot de avioane nu ne va mai tulbura și liniștea cea mare se va lăsa peste nervii noștri obișnuiți până acum cu senzații tari.

Uniforma nemtească, griul murdar, mitraliera „42”, tunul anticar cu țeava amenințătoare, „tigrul” (tanc nemțesc) cu silueta-i robustă de cocotă rafinată nu ne mai trezesc simțurile, adormite acum, de luptători.

S-a terminat! E PACE!

Prin fața noastră a ostașilor români trec, acum prizonierii: cu fața arsă de murdari, trec spre lagăr cu sutele, cu mîile pe șoselele întesate de tancurile noastre, de căruțele „tătuilor” (Așa îi „alintam” noi pe mai vîrstnicii „tine-cai” de la trenurile regimulare sovietice), de înfloratele rochii ale femeilor ce ne primesc cu ochii aprinși și brațele deschise.

Se îngămădese în parcuri, părăsite, mașinile nemțești, camioanele cu galbenul lor sters, turisme, S.P.W.-uri (mașini blindate nemțești, de transport); altele stău răsturnate, cu cauciucurile arse, zdrobite, plîngînd parcă pe marginile șoselelor.

Filiile steagurilor alb-roșii-albastre pe casele cehilor!

Tabor e în plină sărbătoare; femei, copii, bărbați și moșnegi cu plete încărunțite, în haine de sărbătoare au întesat străzile și izvorăsc mereu alții, cu fețele strălucitoare de bucurie, cu ochii plini de entuziasmul Victoriei...

E zarvă, e zgomot, tumult, bucurie în valurile mulțimii care așteaptă de ore întregi pe stradă, uitînd de orice altă preocupare.

Trec în pas cadențat, îmbrăcați civil, strînși totuși de o disciplină militară de netăgăduit, partizanii; în plutoane constituite, tineri și bătrîni poartă cu mîndrie arma pe umăr, se îndreaptă în grabă spre lagăr, unde, cu entuziasm, ajută trupele eliberatoare la munca de organizare și pază; sau trec mai departe, afară de oraș unde, constituiți în patrulare, prin păduri, pe cîmpuri îi caută pe cei răzlețiți din dușmanii de ieri, care se încăpăținează încă să terorizeze populația, apărînd din păduri la marginea satelor, barînd șosele, în acte de nebunie disperată. Sînt trupe „SS” cărora nu le vine să creadă că războiul s-a sfârșit și pentru care perspectiva lagărului, a sfîrșitului... poate că și conștiința marii lor vinovății, îi ține acum, alături de animalele sălbatice, urîți, blestemați de toți, părăsiți de gînduri, în cîmp, în păduri, în mlaștini.

Noi grupe de prizonieri hărțuți soseser în avalanșă de pe toate șoselele, tirîndu-și

cu greu picioarele din goana cea fără de scăpare.

Orașul fierbe cu fiecare moment de tot mai multă bucurie!

Deodată, în stradă se face tăcere, capetele se descoperă și fețele exuberante poartă acum pecetea tristeții: într-un camion, trei cosciuge proaspete, acoperite de flori, stău măturie de vitejia și jertfa celor sute și mii care nu mai pot lua parte la sărbătorirea Victoriei. Ca un fior, în fața realității morții, simți cum trec prin valurile colorate ale mulțimii! Florile, pregătite pentru veseli învingători, cad acum, purtînd o fărîmă din florul fiecărui îns, peste trupurile ostașilor pentru care nu mai există bucurie!

C. MARIN
veteran al războiului antifascist

Notă — Textul acestor „însemnări” a fost scris, atunci, dintr-o răsuflare, fără nici o ștersătură (!), în entuziasmul care ne cuprinsese pe toți, în acele de neuitate zile ale Victoriei, într-un carnetel, pe blindajul din față al unei tanchete de cercetare. Îmi amintesc cit de șocat am fost către sfîrșit, cînd a trebuit să mă opresc din scris să caut un alt stilou, deoarece mi se terminase cerneala! Tocmai împliniam, atunci, incredibila (azi!) vîrstă de 23 de ani... De ce poartă data de 12 mai? Poate pentru că în acea regiune Pacea nu s-a instaurat de-a-binelea atunci imediat și citeva zile lupta a mai continuat împotriva dușmanilor care, ascunși în păduri, nu se predaseră încă.

Îmi răsună și acum — după 37 de ani! — în urechi acele cîteva cuvinte rostite (cu vocea lui domoală de ardelean înțelept și privindu-mă cu ochii lui albaștri, calzi de-o sinceră emoție), de un prieten și tovarăș de arme, unul dintre cei mai viteji din subunitatea noastră, după ce le-am citit, celor cîteva din jur, rîndurile abia scrise: „Marine, ne-ai scris un adevărat poem despre Victorie, despre Pace!” Desigur, din prietenie pentru mine, conștient sau nu, el exagera!! Dar atunci, în acele prime zile, însoțite și promițătoare, de primăvară, ale Victoriei și ale Păcii, tot ce era în jurul nostru, chiar și lucrurile neînsufleteite, dobindeau o aureolă, o măreție de neexprimat prin cuvinte!

C. M.

Mai, '45 — Amintire din Tabor

Independența este suma vieții noastre

(Urmare din pagina 1)

pregătire ideologică și politică, de o participare remarcabilă a maselor populare, revoluția de la 1848 a pus, în programele ei, la ordinea zilei în fața poporului român marile probleme care îl frământau: unirea tuturor românilor, independența națională, reforme democratice profunde. Ecoul internațional al revoluției românilor a fost puternic și caracterul ei radical l-a făcut pe mulți reprezentanți ai conservatorismului feudal european să vorbească despre „spiritul comunist” al acesteia. Revoluția românilor a speriat puterile vecine, Turcia sultanilor, Rusia țarilor și imperiul habsburgilor.

Desigur societatea românească ar fi putut urma procesul istoric legic al dezvoltării sale în condițiile stadiului forțelor de producție capitaliste, al progresului științelor și culturii omenești. Au intervenit însă relațiile internaționale, unele moștenite din trecutul mai îndepărtat, cum erau relațiile cu Poarta otomană, altele apărute ca urmare a tendințelor de ocupare a teritoriului românesc de către cele două noi puteri expansioniste — Rusia țaristă și Austria habsburgică.

Sub pretextul că Principatele române, datorită relațiilor lor de suzeranitate cu Poarta, trebuiau să fie incluse în cadrul „problemei orientale”, a „moștenirii” imperiului otoman, atît Rusia țaristă cît și Austria habsburgică au încercat necontenit în secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a celui următor să participe într-un fel sau altul la această moștenire. Rusia, ducînd o politică antiotomană sub lozincă luptei pentru protejarea creștinilor din imperiul turcesc, a cerut de la turci și a obținut — în urma unor războaie victorioase — dreptul de „protektorat” asupra țărilor române. În numele acestui drept, după războiul din 1828—1829, Rusia țaristă a și impus un guvernator rus în fruntea celor două principate, pînă cînd Turcia a achitat datoriile de război (1829—1834).

Cu toate aceste bătălii militare și diplomatice între puterile menționate care produceau mari daune materiale și morale poporului român, acesta și-a menținut tradițiile vieții statale: în fruntea țărilor românești se aflau domnitori care guvernau țara pe baza unor instituții puternice, tradiționale și prea puțin influențate din afară. O puternică mișcare de deșteptare națională afirmată, două cum am arătat, cu prilejul revoluției din anii 1848—1849, a continuat și după înfrîngerea acesteia de către armatele străine. Rodul acestei mișcări au fost unirea Munteniei și Moldovei în 1859 într-un stat unic — România — și ascensiunea acesteia spre cucerirea independenței

„absolute”. Evenimentele petrecute pe planul relațiilor internaționale între Congresul de la Paris din martie 1856 și Congresul de la Berlin din iulie 1878 nu pot fi rupte în ce privește situația poporului și statului român.

Prin Tratatul de la Paris, Țările române au obținut schimbarea prevederilor Convenției ruso-otomane de la Balta-Liman din 1849, Convenție, pe baza căreia cele două mari puteri, după ce au ținut sub ocupație Principatele pînă în 1851, și-au retras trupele „încă destul de aproape (de frontiera românească) pentru a putea intra în ele imediat”.

Conform Tratatului de la Paris din 1856, Țărilor române li se recunoștea autonomia în virtutea vechilor „Capitulații” cu Poarta Otomană și se interzicea amestecul vreunei puteri străine „în treburile lor interne”. Principatele aflîndu-se „sub suzeranitatea Porții și sub garanția puterilor contractante”. Prevederea Tratatului din 1856 de a se ține seama de dorințele poporului român — a fost din plin folosită de acesta care, prin Adunările ad-hoc din 1857, și-a exprimat cu hotărîre dorința de unire a Moldovei și Țării Românești într-un singur stat — România. După cum se știe, în ciuda opoziției unora dintre puterile garante, Țările române s-au unit la 24 ianuarie 1859, sub un singur domnitor — Alexandru Ioan Cuza. Domnia acestuia s-a caracterizat prin realizarea de pași succesivi importanți în direcția întăririi statului român unit, astfel încît se poate spune că temelile independenței depline ce avea să fie proclamată în 1877 s-au pus în perioada domniei lui Cuza, bogată în reforme fundamentale privind modernizarea statului român și a instituțiilor sale. Reforma agrară legiferată de Cuza în 1864 a creat o bază puternică pentru întărirea economică a țărînimii ce avea să fie chemată să-și verse singele pentru apărarea țării sale, pentru cimentarea Independenței proclamate la 9 mai 1877.

Ceea ce este specific bătăliei poporului român pentru independență este faptul că această bătălie nu se ducea numai împotriva statului suzeran, adică a Porții otomane. Practic, Poarta — care nu putuse nici în epoca ei de glorie să subjughe țăările române — cu atît mai puțin ar fi putut face acest lucru după Unirea lor în 1859. Și, de fapt, Turcia se mulțumea cu recunoașterea formală a suzeranității sale, pentru a-și menține condiția de mare putere. În aceste acțiuni ea se baza pe sprijinul unor mari puteri occidentale care se opuneau proclamării Independenței depline a românilor, tocmai din acest motiv, pentru a nu slăbi imperiul otoman — deși acesta, cu excepția unei sume modeste — fostul tribut de altă dată

— nu mai avea nici un alt beneficiu de pe urma calității sale de „suzeran” al statului român. De mai multe ori, în 1870, în 1873, guvernul român a vrut să proclame independența deplină a României, ruperea acelor legături, devenite cu totul anacronice, dar s-au opus celelalte mari puteri, în numele prevederilor tratatelor internaționale.

Cînd, în primăvara anului 1877 Rusia a solicitat României încheierea unui acord pentru a trece trupele sale în vederea atacării Turciei pe teritoriul de la sud de Dunăre, guvernul rus a acționat implicit împotriva tratatelor internaționale. El recunoștea însă suveranitatea statului român, pe care n-o mai recunoscuse de la 1711, cînd țarul Petru cel Mare încheiasse la Lutsk un Tratat de prietenie cu Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei.

Convenția româno-rusă semnată la 4/16 aprilie 1877 în Capitala României a constituit totodată o premisă pentru viitoarea colaborare militară ruso-română. De aceea guvernul român, în momentul cînd Turcia a atacat teritoriul național a anunțat ruperea legăturilor vechi cu Turcia și proclamarea independenței absolute a României.

Declarația s-a făcut în ziua de 9 mai 1877 de către ministrul de externe Mihail Kogălniceanu, omul politic care de trei decenii participase la bătălia poporului român pentru unitate și independență națională.

Guvernul român nu a declarat război Turciei pînă la 9 mai din cauza absenței unei înțelegeri privind colaborarea militară ruso-română și mai ales din cauza posibilelor reacții din partea unor puteri garante. Guvernul român nu cunoștea, firește, conținutul acordului secret care fusese încheiat la Reichstadt în 1876 între guvernele austro-ungar și rus și se temea că o inițiativă românească chiar pe deplin justificată, cum era apărarea prin luptă a teritoriului național împotriva actelor de agresiune turcească să nu determine o intervenție din partea Austro-Ungariei care dădea de înțeles că ar fi foarte afectată de Convenția ruso-română. Dar dezbaterile din Adunarea deputaților, unde guvernul a fost interlat în legătură cu situația reală a țării în acel moment, a determinat răspunsul ministrului de externe, în urma căruia Adunarea a votat cunoscuta moțiune prin care lua act „că rezebelul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacarea lor oficială”. Cuvîntul absolut, pe care l-am subliniat, nu era de formă, ci exprima un fapt istoric real: anume, că statul român se bucurase de independență și mai înainte, numai că această independență de o vechime seculară, și întărită considerabil după Unirea din 1859, era limitată la relațiile speciale

pe care statele românești Moldova și Muntenia le avuseseră cu Poarta otomană, de fapt că începînd din 1856, România se afla sub garanția celor șapte puteri.

Războiul, provocat de Turcia care bombardase orașele românești de pe Dunăre, declarat oficial de guvernul român la 9 mai 1877, punea astfel capăt vechilor raporturi dintre români și turci, primii dobîndind în acest mod independența absolută.

Momentul din 1877 avea, așadar, o bază puternică în însăși realitatea istoriei românilor. Pe acest temel, Mihai Eminescu — ziaristul inegalabil, comentator al evenimentelor — considera proclamarea Independenței naționale din 1877 ca o ultimă etapă dintr-o succesiune de momente importante de afirmare a neamului țării. „Așa dar „independența”, scria el, precum o numim astăzi nu este un „copil găsit” fără căpătîi și fără antecedente, ci un prinț care dormea, cu sceptrul și coroana alături... neatințarea noastră a fost pururea reală, ca drept pururea în vigoare, ca fapt stîrbid din cînd în cînd, nu prin alt drept ci prin eses și abuzuri de putere ale turcilor”. În continuare, Eminescu expunea un punct de vedere mai puțin cunoscut și recunoscut dar care, după părerea noastră, nu poate fi contestat, acela că „neatințarea României era atît de reală încît, cu prea puțină politică bună și fără cheltuiala unui ban, ea se restabilise pe deplin înaintea Tratatului de la Berlin care, în loc de a ușura situațiunea recunoscînd pur și simplu un fapt, ce rezulta de sine din căderea împărăției turcești, a îngreuiat-o punîndu-ne condițiuni atît de costisitoare”.

Eminescu avea dreptate, cel puțin dintr-un punct de vedere: partidul liberal care fusese la guvern în anii 1877—1878 avea să-și atribuie meritele istorice ale dobîndirii independenței naționale și, în viitor, timp de cîteva decenii își va sufoa adversarii politici cu aceste merite.

Reluînd ideea sub forma povestirii unei legende în articolul intitulat, de asemenea „Independența”, Eminescu conchidea nu fără temel: „...Evident că o țară care există de 700 de ani aproape parte independentă, parte pe deplin autonomă înăuntrul ei, nu are să-și mulțumească existența unui partid, care nu e decît de ieri alaltăieri și că independența, departe de a fi meritul actualului generații e suma vieții noastre istorice...”. Proclamarea Independenței României la 9 mai a echivalat de fapt cu impunerea recunoașterii ei pe plan internațional de către toate puterile. Războiul victorios purtat alături de armata rusă, în timpul căruia armata română a dovedit în fața întregii Europe vitejia sa, a exprimat unitatea întregului popor român, forța și hotărîrea sa de neclintit în apărarea independenței și unității sale.

„Te asigur că nu urmăresc pentru mine nimic, nu cer decît ceea ce mi se pare de folos pentru țara mea”

Plecat la Londra, Take Ionescu a rămas în capitala Angliei — cu o nouă întrerupere pentru Paris — pînă la 21 noiembrie 1918, continuînd discuțiile începute în lunile august și septembrie. În acest timp, considerînd că războiul se va încheia în curînd, el a desfășurat o amplă acțiune pentru a redobîndi calitatea de aliată a României, amenințată de pacea de la București, și totodată spre a cîștiga concursul guvernului englez pentru unirea Transilvaniei cu Patria Mamă.

Teama lui era ca Austro-Ungaria să nu găsească vreun terț diplomatice pentru a se putea salva măcar în parte, chestiunea îngrijindu-l mai ales din cauza lipsei de claritate a poziției lui Wilson, președintele Statelor Unite. Cum atitudinea acestuia neliștea și pe conducătorii Serbiei și ai Greciei, Nicola Passici și Eleutherie Venizelos. Take Ionescu a întreținut cu aceștia și cu colaboratorii lor un contact dintre cele mai strînse, pentru ca astfel, ca țări mici, să aibă o atitudine solidară. Același lucru îl urmărea și prin contactele cu reprezentanții emigrației cehe, Thomas Garigue Masaryk și Eduard Benes.

La Londra el a avut numeroase întreveneri și cu lordul Balfour, ministrul de externe al imperiului britanic, cu Lloyd George, primul ministru, cu Winston Churchill, membru al cabinetului, și cu Allen W.A. Leeper, directorul de cabinet al lui Lloyd George și apoi membru al comisiei teritoriale a conferinței de pace de la Paris.

În această acțiune el a fost ajutat în mod permanent și substanțial de vechii săi amici din presa londoneză Guinne, Scotus Viator, Wicham Steed și dr. Madge, unul din intimii primului ministru.

Cele mai interesante convorbiri le-a avut, evident, cu Lloyd George și Winston Churchill. După prima întîlnire cu Take Ionescu, pe care l-a reținut și la dejun, Lloyd George a declarat în Camera Comunelor: „Eu am întîlnit astăzi un distins om de stat al unei țări aliate. El a adus un omagiu eroismului și loialității poporului român care nu trebuie uitat”.

Churchill l-a declarat, cu franchețea lui obișnuită, ca și Clemenceau: „Cu toate că noi am fi preferat ca politica d-voastră de rezistență să fi triumfat în România, noi cunoaștem și apreciem sacrificiile făcute de români în timpul războiului. D-voastră... care ați dezavuat pacea de la București, d-voastră vă veți întoarce în țara d-voastră și lumea vă va fi recunoscătoare pentru opera pe care ați împlinit-o pentru România”.

În două interviuri acordate ziarului „Morning Post”, cel mai răspîndit cotidian de dimineață al Angliei, Take Ionescu a combătut opiniile lordului Robert Cecil, care se pronunțase pentru menținerea integrității Austro-Ungariei, arătînd care este, din punct de vedere numeric, adevărata situație etnică a numeroaselor naționalități din imperiul habsburgic.

Declarațiile și precizările lui Take Ionescu au fost reproduse și comentate și de jurnalele: Times, The Evening Standard, The Daily Chronicle și altele, avînd un important răsunet în opinia publică engleză.

La Londra poziția și revendicările poporului român au fost astfel complet clarificate.

VASILE NETEA

Londra, 3 octombrie 1918

„Eram un convoi de patru mari vase de transport de trupe, escortate de trei distrugătoare. Traversare de două ceasuri. Nu eram decît vreo duzină de civili, printre care Passici cu fiica și ginerele lui. La sosire au fost extrem de politicoși: nici vămă, nici întrebări, nimic. La Boulogne a venit un maior în întimplarea noastră și ne-a dus cu mașina lui la hotel și apoi la port. Total perfect...”

„Seara (la Londra) l-am avut la masă pe Madge... Miine la cinci îl văd pe Balfour...”

„Alerg și mă dau peste cap pentru politică. E o curată nebunie. De n-aș fi convins că-mi slujesc țara atare muncă mi-ar fi imposibilă. Te asigur că nu urmăresc pentru mine nimic, nu cer decît ceea ce mi se pare de folos pentru țara mea. Pentru ea mă jertfesc — sau mai bine zis, ne jertfesc pe amîndoi...”

Londra, 6 octombrie 1918

„Ieri a plouat toată ziua, și toată ziua m-am ocupat cu politica. Ieri am luat masa la Passici și am avut o convorbire de un ceas cu el după masă. Sint foarte mari greutăți iar mie mi se cere să le fac față: acum să aduc la o înțelegere pe sirbi cu iugoslavii! Nu știu care îmi sint șansele de reușită. Toată după masa discuții nesfîrșite. Seara după masă l-am avut pe Seton Watson (pînă pe la douăsprezece noaptea), apoi am mai lucrat la hîrtiile mele pînă la patru dimineața...”

Londra, 7 octombrie

„N-am putut ieși decît după masă spre a lua ceaiul cu Marinkovici... apoi am mai avut discuții politice pînă la masa de seară... Miine îl văd pe Balfour, poate și pe Lloyd George. În momentul de față am primit o misiune foarte grea care îmi amînește de Atena pe vremuri. (În 1913 Take Ionescu medlase pacea între greci și turci.) Sint însărcinat să fac un fel de arbitraj între sirbi și croați (Păstrează asta pentru tine). Este un rol imens să fii arbitru acestor popoare din Orient, dar dacă reușesc — ceea ce sper — cea mai importantă soluționare a zilei de azi va fi opera mea. Vezi deci, că sint privit ca și cum aș fi eu însumi un stat. Îți voi povesti cînd ne vom vedea la Paris. Sper să pot soluționa fără a fi obligat să merg la Salonic, și că Venizelos va putea să vină el ca să ne întîlnim cu Passici la Nisa...”

Londra, 8 octombrie

„Scumpă soție, cred că reușesc în ceea ce am întreprins aici. Încă nu sint sigur dar cred. E vorba de aranjamentul sirbilor care se va împlini datorită mele. Nu mai merg la Salonic. Venizelos va veni în Franța. Cred că întîlnirea cu Passici va avea loc la Nisa... I-am văzut pe Balfour și pe Tyrell.”

Londra, 6 octombrie (a 2-a scrisoare)

„Dragă Adina, cred că voi pleca joi dimineața spre a fi la Paris vineri dimineața. Dar se poate ca să mai întîrziez sosirea lui Lloyd George la Londra și să întîrzii și eu din acest motiv. Miine trebuie să-l mai văd pe Passici. Sper că toate se vor termina cu bine. În tot cazul voi fi scutit de călătoria la Salonic... Azi după amiază am văzut pe bătrînul meu prieten Gargoyne de la ziarul Morning Post... pe urmă am mai văzut cîțiva ziariști...”

9 octombrie

„Vin de la redacția ziarului Morning Post unde am dat un articol despre

Austria. Luasem masa cu Gargoyne, directorul ziarului, pe care îl cunosc de 25 de ani și care îmi dădorește mie faptul de a fi intrat în cariera gazetărească... Acest om a scris cu douăzeci de ani în urmă un portret al meu, spunînd că, după el, eram singurul om care conta în România... Ti-am scris în ultimele zile niște scrisori care au trebuit să ți se pară scrise pe chinezeste. Acum vreau să-ți explic, draga mea, despre ce este vorba: Aflasem de cînd eram încă la Paris că s-au ivit mari neînțelegeri între Passici și iugoslavi — adică slavii din sudul Austriei. Or tu știi bine că eu vreau să lucrez cu Passici, după îndemnul guvernului englez, iar dacă Passici se dovedește a fi slab, totul e zadarnic. Deci am luat asupra mea sarcina — și Balfour e încîntat — de a pune de acord pe sirbi cu iugoslavii... Nu am terminat încă și încă nu sint sigur de reușită, dar îți dai seama de importanța rolului ce mi s-a dat de a fi arbitru celor ce se vor întîmpla în Balcani. Eu am găsit o soluție și sper că pînă la urmă va fi acceptată. Numai asta m-a reținut aci și mă va mai reține miine și poate chiar poimîine. Cit privește întîlnirea cu Venizelos și Passici, ea va avea loc la Paris săptămîna viitoare. Deci scap de obligația de a merge la Salonic și pot rămîne la Paris să-mi scriu cartea...”

Londra, 9 octombrie (serisoarea a 2-a)

„Aici, în chestiunea sirbească, lucrurile merg foarte greu. Oare voi reuși? Am mari speranțe; în tot cazul am făcut tot ceea ce am putut. Sint foarte plictisit de a fi obligat să rămîn aci fără să știu cînd voi putea pleca. Congresul din Paris a fost amînat pe 15 noiembrie. Deci voi avea timp să fiu cu tine și să scriu faimoasa carte. Aici se consideră sigur că războiul să se termine foarte curînd, chiar anul acesta...”

„Astă seară l-am masă cu Gargoyne de la Morning Post, apoi la redacție ca să dictez un articol despre Austria, probabil pînă la ora 11...”

Londra, 10 octombrie

„Draga mea, ti-am scris un rînd azi la douăsprezece. Vreau să-ți explic despre ce este vorba. Azi dimineață credeam că chestiunea sirbo-iugoslavă era pierdută. La zece jumătate dimineața am fost la Passici, fără nici o speranță dar hotărît a fi categoric. Am fost și am reușit. El mi-a acceptat toate propunerile și pentru a doua oară am făcut o operă de pace. Eu am fost acela care am găsit soluția conflictului pe care Balfour îl califică drept dezastruos și am reușit astfel încît soluția mea să fie acceptată de toți. Balfour propunea o altă soluție, dar a mea fiind socotită mai bună, a fost adoptată. Intors la hotel, l-am văzut pe Steed (Wickham) care e însărcinat s-o execute în parte. De acolo la ora cinci am fost la Balfour și l-am comunicat că reușisem. Era încîntat. Mi-a cerut să-i confirm în scris ceea ce convenisem cu Passici. Am și făcut-o. Războiul se va sfîrși foarte curînd. Englezii nu pot alerga destul de repede spre a-l ajunge pe nemți în retragere. Toate calculele noastre se schimbă. Vom fi mai devreme în țară decît credeam... și cu toată fericirea. Vom avea Transilvania, după toate prevederile mele și în mare măsură, precum știi bine, grație sofului tău. Viitorul se vestește cit se poate de fericit...”

Insomnie lingă destinele țării

„Este de neconceput ca oricare ar fi legitimitatea intereselor unui stat să nu se poată găsi un mijloc de a apăra și a face să triumfe aceste interese pe căile pașnice”

Folosind pretextul necesității apărării și asigurării bunurilor și intereselor cetățenilor japonezi, în toamna anului 1931 militaristii japonezi dezlănțuie o agresiune în China de nord-est. În Asia, se deschide astfel un puternic focar de tensiune; evoluția conflictului avea să preocupe în modul cel mai serios cercurile politice și opinia publică din numeroase țări ale lumii. Discutarea conflictului chino-japonez în cadrul Societății Națiunilor a evidențiat, de la început, slăbiciunile forumului genevez, în care se întîlneau și confruntau atîtea și atîtea forte și interese contradictorii, cu tot apanajul de poziții ambigue și egoiste. „Din nefericire, cel puțin pînă azi, — remarcă Nicolae Titulescu, la 9 martie 1932 — marile puteri sint de o pasivitate exasperantă: unele pentru că nu vor să-și ia răspunderea, altele pentru că, dorînd să dea o lovitură la Geneva, vor voi un eșec pentru a susține mai tirziu că singura securitate este forța armată națională”.

Atitudinea evazivă a marilor puteri, sterilitatea discuțiilor în cadrul Adunării și Consiliului Societății Națiunilor, neaplicarea hotărîrilor adoptate de Consiliu privind retragerea trupelor japoneze creau o situație dificilă statelor mici și mijlocii chemate să-și exprime pozițiile în această problemă. Contextul general explică de ce, în aceste condiții, Nicolae Titulescu a refuzat invitația Germaniei de a prezida Adunarea extraordinară a Societății Națiunilor, din martie 1932, consacrată conflictului chino-japonez. La 7 martie 1932, Nicolae Titulescu rostește în fața organizației internaționale un discurs de mare relevanță, în care — ilustrîndu-și încă o dată luciditatea și profunzimea — abordează întreaga problematică a conflictului prin prisma principiilor implicate de începutul și continuarea ostilităților, pe de o parte, a responsabilităților Societății Națiunilor, pe de altă parte. Discursul lui Nicolae Titulescu se constituie într-o pledoarie exemplară pentru renunțarea la forță, pentru respectarea principiilor independenței și suveranității naționale și integrității teritoriale a fiecărui stat, pentru rezolvarea pe cale politică a diferendelor dintre state, fiind în același timp o subliniere fără echivoc a răspunderilor primordiale ale marilor puteri pe linia observării normelor și principiilor de drept internațional, indiferent de conjuncturi și părți implicate, ca și a responsabilităților Societății Națiunilor.

Făcînd dovada unei înalte principialități politice și juridice, Nicolae Titulescu realizează pe deplin faptul că în acest fel aduce un serviciu nu numai cauzei generale a securității și păcii, ci și intereselor proprii țării, a cărei independență, suveranitate și integritate teritorială erau amenințate din exterior de puternice și tot mai active forțe revizioniste și revanșiste.

GEORGE G. POTRA

„Adunarea a fost sesizată de China în virtutea articolului 15 al Pactului. Ea este astfel chemată să se pronunțe asupra gravului conflict chino-japonez, care de șase luni pune față în față două mari națiuni, la fel de prietene cu noi toți, la fel de importante în ochii noștri prin vechia lor civilizație, prin istoria lor și mai ales prin înaltele funcțiuni care le-au fost la amîndouă încredințate în organizarea vieții internaționale actuale. Într-adevăr, Japonia și China, astăzi părți în fața noastră în conflictul care le desparte, sint, prin funcția lor de membre ale Consiliului, judecătorii noștri în diferențele care s-ar putea ivi în viitor între noi.”

În consecință, punctele de vedere de principiu, pe care în constința lor le consideră drepte în ceea ce privește interesele proprii, constituie în mod firesc pentru ele legea, căreia ar trebui să ne supunem miine în legătură cu propriile noastre interese. Este destul ca să înțelegem cit de gravă este problema și cit de grea sarcina noastră. (...)

În situația în care ne aflăm, s-o spunem deschis, întrebarea pe care și-o pune opinia publică internațională, fără al cărei sprijin instituția noastră nu și-ar putea îndeplini misiunea, întrebarea care pentru ea trece înaintea tuturor celorlalte este aceea de a ști dacă Liga Națiunilor există sau nu există. Problema odată pusă, datorită fiecărui membru al Ligii este de a da aci un răspuns precis și clar.

Făcînd acest lucru, îndeplinim nu atît un act de curaj, cit un act de prudență. (...)

Este oare atît de greu să ne facem datoria așa cum indică Pactul? Este oare indispensabil să lovim în susceptibilitatea uneia sau alteia dintre părți pentru a ne atinge țelul? Nu cred. Nu vreau s-o cred. Vreau, dimpotrivă, să cred pînă în ultima clipă că cele două părți în litigiu ne vor da tot concursul pentru aplicarea Pactului. (...)

Este de neconceput pentru mine ca, oricare ar fi legitimitatea intereselor unui stat, să nu se poată găsi un mijloc de a apăra și a face să triumfe aceste interese pe căile pașnice puse la dispoziția fiecăruia dintre noi de Pact și de diferitele angajamente care ne leagă. (...)

Dar chiar de pe acum Adunarea poate să ia anumite hotărîri, chiar de acum Adunarea este în măsură să proclame, și după părerea mea este dator să o facă, principiile călăuzitoare ale oricărei soluții viitoare.

Aceste principii (...) sint următoarele: Încetarea imediată și definitivă a tuturor ostilităților (...)

Necesitatea de a se încheia cit mai curînd posibil un armistițiu militar fără condiții politice, care să poată asigura caracterul de permanentă încetării ostilităților, așa încît tratativele care urmează să înceapă să se desfășoare în liniște și să fie duse într-un spirit care să le permită să ajungă la capăt.

Necesitatea aplicării integrale a articolului 10 din Pact. Acest articol, care constituie cheia de boltă a întregii noastre instituții, cuprinde două obligații: aceea de a asista pe orice membru al Ligii împotriva unei agresiuni externe, dar mai ales și înainte de orice aceea de a respecta actuala integritate teritorială a membrilor Ligii Națiunilor. (...) Orice slăbiciune în legătură cu articolu-

lul 10, orice șovăire în ceea ce privește aplicarea sa integrală ar da lovitură de grație instituției noastre. Dimpotrivă, afirmarea sa solemnă de către Adunare, chiar în momentul în care ea începe examinarea conflictului de care sintem sesizați, va însemna un act salutar, menit a pune dintr-o dată capăt tuturor neînțelegerilor care au putut să deruteze opinia publică internațională, făcînd-o să aibă o părere greșită despre Liga Națiunilor. (...)

Necesitatea ca vîltoarele negocierii să fie întemeiate pe respectarea scrupuloasă a tratatelor.

Cînd spun respectarea tratatelor, înțeleg mai întîi tratatele de pace, ale căror prime articole stabilesc regulile în virtutea cărora ne întrunim noi astăzi. Cînd spun respectarea tratatelor, înțeleg, în sfîrșit, respectarea tuturor angajamentelor internaționale, a căror denunțare unilaterală este incompatibilă cu litera și spiritul Pactului, ca și cu noțiunea de convenție în general.

Necesitatea ca Liga Națiunilor să afirme o doctrină unică față de toți membrii săi, oricare ar fi situația lor geografică. (...)

Căci ce încredere ar mai putea avea națiunile în judecătorul chemat să aplice legea dacă aceasta nu este legea pe care ele o cunosc, nu este legea căreia i s-au supus din proprie vîntă, ci, dimpotrivă, o lege pe care nimeni n-o poate ghici, o lege care se pleacă în fața unor împrejurări de neprevăzut și ades involuntare, o lege, în sfîrșit, care în loc să fie textul precis și limpede care ne leagă, adică Pactul, va fi rezultanta hibridă a tuturor precedentelor ce vor fi fost create în cazurile de speță sub imperiul necesității de a rezolva ce este mai urgent.

Așa încît, pentru a conchide, cred că această discuție generală nu se poate termina prin simpla stabilire a unei metode de lucru, printr-o hotărîre de simplă procedură. Această discuție generală trebuie să se încheie prin anumite hotărîri, care să cuprîndă, între altele, afirmația solemnă a principiilor călăuzitoare pentru orice soluție pe care Adunarea ar fi eventual chemată s-o dea.

Aceste principii călăuzitoare nu sint altele decît principiile Pactului și nu cred să adresez părților în litigiu o cerere excesivă cerîndu-le să aibă bunăvînta de a le afirma cu noi.

Adresez părților acest apel nu atît în numele respectului pe care îl datorăm Pactului, ci mai degrabă în numele atașamentului de care ambele părți au dat dovadă față de Pact. (...) Ceea ce cer, ceea ce vreau este ca înainte de a se începe examinarea conflictului de către Adunare să se procedeze în așa fel, încît să nu mai rămînă nici umbră de îndoială asupra faptului că Pactul și tratatele ne leagă pe toți fără deosebire și că sintem unanim în atașamentul nostru față de cauza păcii și de opera Ligii Națiunilor.

A refuza această cerere ar însemna să golim de orice conținut încrederea noastră în Liga Națiunilor și să lipsim statele care nu sint părți în conflict de bu-nul cel mai prețios: speranța legitimă de a vedea că, în caz de război sau de primăjdie de război, garanțiile contractuale pe care le dețin se transformă în realități tangibile”.

Atit la Sinaia, la Cooperativa „Prestarea”, cit și la Ploiești, la Uniunea județeană a cooperativelor de producție Prahova, cazul este socotit încheiat. **Arhetat, indosariat, rezolvat!** S-au dat chiar și sancțiuni, să nu poată spune cineva, cîndva, că nu s-au luat măsuri. Apoi, s-a tras cortina. După o oarecare furtună, apele s-au liniștit, iar cine poate navighează mai departe. Președintele de la „Prestarea” este tot președinte, soția sa — tot funcționară la organizarea și normarea muncii din aceeași cooperativă, vicepreședinte — după un popas la secția de confecționat mănusi, unde n-a învățat să se poarte cu mănusi față de adversarul său — este administrator la Casa de creație, o gestionară — după un periplu prin tribunale și o condamnare — face și dînsa mănusi (la domiciliu)... Toată lumea își cîștigă pînă, are servicii și este retribuită, atunci, cine ce-și mai poate dori ?!

Relațiile, amicale și cordiale, dintre cei doi șefi — președintele Alexandru Jianu și vicepreședintele Titu Solomon — de la cooperativa sinăiană par a se fi deteriorat subit, „din senin”, în anul 1980. Și iremediabil ! Deși se cunosc de peste un sfert de veac, în chiar aceste împrejurări, promovări în aceste funcții, deși sînt aproape de aceeași vîrstă (vicele fiind mai tînăr doar cu vreo trei ani), deși au colaborat atîta timp destul de bine, într-o zi au făcut un sol de alergie unul la vederea celuilalt. Au început să se suspecteze, să adune probe unul împotriva altuia, și să informeze conducerea Uniunii județene și să ceară pedepsirea celuilalt. Președintele cooperativei e chiar mai transant : „ori El, ori Eu !” Fără să cerceteze în amănunt cauzele disputei (socotindu-le doar birfe) și, mai ales, efectele în viață și activitatea întregii cooperative, după cîteva tentative de a-i împăca, Biroul executiv al Uniunii la măsuri, dar... într-o singură parte. Aprobă cererea de eliberare din funcție a vicepreședintelui Titu Solomon. Lucrurile însă nu intră în normal, cum s-a crezut, căci tovarășul Solomon, constatînd că nu se iau în discuție și nu se acordă atenția cuvenită măcar și unui singur aspect din cele sesizate forului tutelar județean, se adresează mai departe altor foruri județene ierarhic superioare. În consecință, conducerea Uniunii începe o cercetare, întocmește un dosar (destul de voluminos) care, e limpede, urmărește să-l discolpe pe tovarășul președinte și nu să elucideze neregulile și lipsurile din activitatea acestuia și ale unității pe care o conduce, cu urmări asupra întregului colectiv și a avutului obștesc. Totuși, pentru că unele sînt flagrante și greu de ascuns ori de justificat, s-au luat și cîteva blinde măsuri la adresa președintelui și a soției acestuia,

fiind sancționați unul cu avertisment altul cu **muștrare**, și ceva mai aspre la adresa celor ce au cîtețat să dea declarații tovarășului Solomon asupra unor fapte ale președintelui. S-a reținut numai faptul — fără îndoială nu prea loial și principial, nefiind imputernicit de nimeni să acționeze astfel — că tovarășul Solomon a luat de unul singur declarații de la cooperatori și alți încadrați ai unității, privind abuzuri și abateri de la conduita funcției ale tovarășului Jianu și ale soției sale, dar nu și **realitatea faptelor**.

Una dintre aceste realități — acoperită cu o condamnare judecătorească (doar a unei singure persoane, cu un acar Păun deci), dar deloc elucidată, după opinia noastră — se cheamă „**afacerea sticlărie**”. Într-o zi a lunii august 1980, a apărut o

fel și chip faptul, continuînd să susțină că nu e nici o ilegalitate. Mai mult, inspectorii constată că pentru aceste produse s-au realizat trei calculații de preț (mai există unul, moderat, pe la mijloc între cel pentru... primul fond (plastic) și pentru al doilea fond (plastic) ! La U.J.C.M. Prahova se susține că acesta este cel real și legal, fiind stabilit de specialiștii săi, după un control la Sinaia. (Dar umflarea artificială a manoperei n-au constatat ! ?) Control ce a avut loc la sesizarea organelor de anchetă penală. Ancheta penală ce a intervenit, iată, exact în perioada „colaborării”, a schimbării fabricației la unitatea de sticlărie. Pentru o lipsă inițială în gestiune de peste 168 000 lei. Principal vinovat, condamnat (și apoi grațiat) la 4 ani și 9 luni închisoare : gestionara Iordana

După furtună, cine poate navighează mai departe

„colaborare” cu Fondul plastic București. Nu cu Fondul plastic ca instituție, ci sub egida sa, cu artistul decorator sticlari Nicolae Moldoveanu, de la care, se pare, a apărut întii propunerea — deoarece sora sa, Silvia Colceriu, nu este alta decît sefa biroului personal de la cooperativa „Prestarea”. Curios e, că la Fondul plastic figurează în această colaborare 3 artiști sticlari și nu doar tovarășul Nicolae Moldoveanu, cum se atestă la Sinaia. (? ! ?). Cert este că efortul celor care au parafat actele colaborării — președinte, contabil șef — este de a trage pe sfîrșit bugetul statului, făcînd o calculație de preț specială pentru reprezentanții Fondului plastic, vinzîndu-le produsele prin magazinele cooperativei, cu plata direct la casierie, în numerar (cantități de zeci și zeci de mii de exemplare) fără rabat comercial, încălcînd Ordinul M.C.I. 3945/1947. Ca și legislația de stabilire a prețurilor. Aceleași produse s-au vîndut apoi — prin contracte cu I.C.R.M.-urile din țară — la alte prețuri, mai mari, unele chiar cu mult mai mari, aproape dublu, decît artiștilor sticlari. Deși sîntem însoțiți în cercetarea noastră de doi specialiști de prestigiu în domeniul de la Inspectia de stat teritorială Prahova pentru controlul prețurilor, economiștii Victor Bozintan — inspector șef — și Georgel Negru — inspector principal, care le arată limpede (să-i zicem), greșeala, tovarășul președinte ne ține ore întregi în „sofisme”, încearcă să justifice în

Bădiță. După revizia contabilă a cooperativei se prezintă în justiție acte justificative cum că nu e vorba de un prejudiciu real, ci de unul fictiv prin raportări false de producție, de produse neexecutate înscrise în rapoarte pentru ca muncitorii să încaseze o retribuire mai mare (pe măsura eforturilor), au zis ei, dat fiind că în epoca de însușire a noii fabricații munciau mult, dar cu multe rebuturi). S-a stabilit astfel că, în realitate nu e vorba decît de un prejudiciu în jur de 43 000 lei, valoarea unei manopere încasate necuvenit. (N-a observat nimeni contradicția ? !). Totuși, pentru fals în rapoartele de producție și raporturi false, pe drept Iordana Bădiță e condamnată. De ce numai ea ? Intrebarea așteaptă răspuns. Rapoartele de producție erau contrasemnate la serviciul producție de un tehnician de sector cu obligația de a le verifica „pe teren”, precum și de șeful serviciului producție.

Neregulile s-au acoperit cu neregulă, inducînd în eroare completul de judecată. S-au adus la dosar probe cum că nu s-ar fi consumat materii prime și energie, deci producția raportată e cert că nu s-a executat. Dar, cine cîtește cu atenție raportul de control financiar întîm întocmit de revizorul contabil Dumitru Păun află că e greu de stabilit cu certitudine așa ceva. În acea epocă „Prestarea” a depășit serios consumul de gaze, și cine e cel mai mare consumator de energie decît un cuptor de topit sticlă ?! Depășirile sînt date pe seama celorlalte unități din

moment ce se spune că la unitatea de sticlărie nu s-a consumat. Ușor e trecut cu vederea și faptul că se raportează fals chiar și în luna ianuarie 1981, cînd — susține tovarășul Jianu — s-a pus ordine în acest atelier prin numirea unui șef de unitate în persoana sticlărilor Alexandru Barbaric, doar după două luni de muncă la Sinaia, adus de către N. Moldoveanu de la atelierele Combinatului Fondului plastic. De asemenea, se trece cu vederea (nu răspunde nici material, nici penal, nici moral la prejudiciu) faptul că Alexandru Barbaric a cerut și deținut cheile magaziei (în calitatea de șef pe care o avea) de la gestionara Iordana Bădiță. Mai mulți tovarăși, printre care și revizorul contabil Dumitru Păun, ne declară „dar încă n-avem probe”, cum că produsele ar fi existat, s-ar fi executat, dar s-ar fi scos noaptea din atelier, pe ascuns și s-ar fi vîndut ! Cine să fi organizat controlul și să fi asigurat paza bună decît însăși conducerea cooperativei ?! Cine are memoria, dacă nu conducerea unei unități, să vegheze la bunul mers al treburilor și la apărarea avutului obștesc în toate compartimentele și etajele sale, să tragă la răspundere pe cei investiți cu funcții de coordonare și control a diferitelor compartimente ?

Autoritatea tovarășului președinte Alexandru Jianu este mai de multă vreme precară, submindu-și-o singur ori ajutat de soția sa. Cumpără în condiții de nelegalitate struguri, fabricînd vin la domiciliu — caz publicat de presa locală și centrală — ; cumpără de la cooperatori săi, în și prin intermediul unităților lucrate, piei de miel pentru cojoc ; tovarășa Jianu solicită tot soiul de prestații de servicii pe care nu le achită la timp, în conformitate cu prevederile în vigoare ale cooperativei... E bine cunoscut, cercetat și probat cazul rufelor personale găsite fără bonul de rigoare în unitatea de spălătorie a cooperativei... Le fel de bine cunoscut (inclusiv la forul tutelar județean) este și cazul cînd tovarășa Jianu a încercat să-și sustragă carnetul de muncă pentru a-și fabrica un înscris cu 12 clase în locul celor 7 pe care le-a absolvit, în scopul menținerii postului de funcționară la serviciul ONM. Caz nedeferit — cum ar fi fost normal și legal, ca și în cazul gestionării — organelor de anchetă penală...

Atmosfera la „Prestarea” e încărcată, doi șefi s-au certat iar U.J.C.M. Prahova a pedepsit numai unul. Pe cel mai puțin vinovat. E drept, e echitabil, e moral ? Care e punctul de vedere al forului tutelar central de la București — UCECOM ?

CICI IORDACHE

Birocrația se dovedește, uneori, în ciuda vehemențelor asalturi ce i se tot dau de pretutindeni, inexpugnabilă ! Ne deranjează pe toți, mai mult sau mai puțin chiar cînd forța ei este mai mîruntă și ține de lipsa de politețe și înțelegere a unui funcționar de la ghișeu, a altuia de la care așteptăm, zadarnic, o adeverință și așa mai departe. Există, însă, situații-limită, în care birocrăția apare în toată monstruozaitatea cu care au înzestrat-o nepăsarea, fuga de răspundere, comoditatea, adeseori prostia.

O astfel de situație-limită ne-a fost adusă la cunoștință, printr-o emoționantă de simplă relatare, de către tovarășa Floarea Oancea, din Focșani. Este vorba despre pierderea unui om, a unei vieți curmate prea devreme și în mod tragic de moartea lui Corneliu Oancea, soțul celui care ne-a scris. Acesta a murit vîrsta de mulți ani, ca activist, pensionindu-se din funcția de primar al comunei Corbița, județul Vrancea. La 17 aprilie 1981, în stația C.F.R. Izvorul Olt, județul Harghita, aflîndu-se în drum spre Covasna, pentru tratament medical, Corneliu Oancea a fost victima unui accident de cale ferată produs de acceleratul 745. Nu comentăm ce a putut să însemne, pentru familia celui ucis, acest eveniment strîns acum în cîteva cuvinte tipărite și nici pentru mecanicul trenului respectiv... Ne vom mărgini la un alt comentariu și anume acela al calvarului administrativ, care a urmat nefericitului eveniment, de îndată ce Floarea Oancea a încercat să obțină un drept mărunț, în raport cu pierderea soțului, dar care i se cuvine :

despăgubirea de la A.D.A.S. Sucursala din Vrancea a instituției naționale de asigurări i-a întocmit dosarul necesar, căruia îi lipsea numai o adeverință. O simplă, dar cruntă adeverință... Cine trebuia s-o elibereze ? Stația capăt de linie a acceleratului 745. Și ce trebuia să rezulte din hirtia respectivă și indispensabilă ? Că cel accidentat mortal nu călătorise în mod fraudulos, adică fără bilet de tren ! Lăsînd la o parte bizaria unei aseme-

a corectat primul răspuns indicînd Clujul-Napoca. Aici s-a instalat însă o tăcere totală. Nici da, nici nu. Și asta de 8 (opt) luni de zile !

Punem un prim punct în acest loc al relațiilor noastre spre a supune judecării generale, dar mai ales a celor responsabile, un fapt ce trebuie considerat revelator : Corneliu Oancea se ducea la tratament, cu biletul respectiv, în care — după cum se știe prea bine — este

Barieră închisă birocrăției !

nea prevederi, care confruntă viața cu dreptunghiul de carton al unei legitimații de călătorie, fără de care poți muri, lipsindu-ți urmașii de o despăgubire, pentru că, ucis cu biletul în buzunar e una și fără el alta, vom reproduce ce i s-a întimplat Floarei Oancea de cînd și-a solicitat dreptul său. Cei de la A.D.A.S. i-au spus să se ocupe singură de procurarea adeverinței, căci e doar interesul ei ! Bun. Fiind în vîrstă și bolnavă, văduva lui Corneliu Oancea a adresat mai multe cereri organelor de resort spre a fi sprijinită. A găsit înțelegere la Consiliul popular / județean Vrancea, al cărui activist fusese soțul său, de unde s-au trimis mai multe adrese stației C.F.R. Cîțeu, pentru a se preciza care este capul de linie al acceleratului 745. Răspunsul : Timișoara. La rîndul ei, aceasta

inclus și costul călătoriei. E drept, că în hainele sale, hărțuite de acceleratul 745, nu s-a mai găsit actual amintit, dar nici celelalte lucruri personale, care aparținuseră victimei. Nu interesează din ce motive, dar interesează că ele au existat. Nimeni nu pleacă la tratament, pentru cel puțin 12 zile, fără să-și ia cu el cîteva lucruri și obiecte trebuitoare. Dacă biletul de tratament se afla în valiză ? De ce nimeni nu-și pune problema unde este acea valiză ? Dar actele personale ? Nu s-au găsit nici ele. Nici procesul-verbal de predare, care ar fi trebuit să existe la conductorul garniturii și din care ar fi putut să rezulte că cel accidentat fusese prins în neregulă. Ceea ce ni se pare însă cu totul revoltător este procesul de intenție care se face unul om și mai ales post-mortem ! Dacă între Focșani și Co-

vasna ar fi fost o distanță ca între Gara de Nord, din București, și halta Grivița, hai să zicem că un om ar fi fost tentat să se urce în tren și fără bilet. Dar, slavă domnului, de la Focșani și pînă la Covasna e o cale ceva mai lungă. A.D.A.S. este, precum știm toți, o instituție de asigurări în care oamenii trebuie să aibă încredere și de la care se așteaptă măsuri eficiente, rapide de despăgubire, cînd este cazul, sprijin efectiv în întocmirea formelor solicitate de legi, capitol la care ar intra și corespondența cu forurile ce pot elibera adeverința cu pricina. Poate chiar cu cele sindicale, de la care Corneliu Oancea a primit biletul de tratament. A.D.A.S. nu poate fi doar un ghișeu de primiri și plăți. Ci se impune a fi un organism complex, un „nod” de relații de tot felul, în primul rînd cu instituțiile de stat și cu cei care-l încredințează banii lor, bunurile lor, securitatea vieții. Scriem aceste rînduri cu o sinceră revoltă și mîhnire, alăturîndu-le cererii pe care ne-o face Floarea Oancea din Focșani, str. Unirea Principatelor bl. 6, et. 1, ap. 5, județul Vrancea, solicitînd, dacă nu o imediată rezolvare, pe cale oficială, a situației create, măcar un răspuns clar din care să afle și cel de la A.D.A.S. care este, de fapt, capul de linie al acceleratului 745 ? Se poate sau nu se poate ?! Birocrația se impune a fi demascată și ucisă oriunde ar încerca să se ascundă ! Deci, trebuie să se poată !

EMANUEL VALERIU

Din 1968 încoace Constanța Andreescu, în prezent pensionară, a bătut cam la toate ușile posibile pentru rezolvarea unei situații, intrată, pare-se, într-un cerc vicios. Fiind proprietara unui apartament din București, de pe strada Viitorului nr. 130 A, nu a reușit, în toți acești ani, cu toate memoriile, să intre în propriul apartament. „Chiar să nu am nici un drept asupra apartamentului pentru care am muncit o viață, și în care să nu ajung să ocup nici măcar o cameră ?” — se întreabă nedumerită bătrîna, după ce abordînd și ultima cale, cea a justiției, pierde procesul.

De ani de zile locuiește în apartamentul ficei sale, Mioara Andreescu, împreună cu o nepoată. Mai la concret vorbind, într-o mansardă-anexă a acestui apartament : o cămăruță rece și puțin primitoare, în care urma ploilor prelinse pe zidul încăperii este mai mult decît vizibilă ; o cămăruță, pînă la care trebuie să urce nenumărate trepte, greu de dus la anii ce s-au tot adunat.

Dincolo, în apartamentul proprietate, lucrurile s-au mai schimbat între timp. Familia Oancea, Grigore și Elisabeta, și ei pensionari de acum, au rămas singuri în apartamentul cu două camere, plus hol, plus dependențe, prin căsătoria fiului lor Adrian și mutarea lui în apartamentul proprietate al soților. La rîndul ei, această mutare e cu cîntec. Tînăra familie locuiește, în fapt, pe Colentina, unde își

achită toate datoriile — întreținere ș.a. — dar figurează, în continuare în spațiul de pe Viitorului 130 A. În aceste condiții proprietăreașă apelează la instanță pentru evacuarea lui Adrian Oancea și restringerea de spațiu pentru ceilalți doi membri ai familiei Oancea. Altfel spus, solicită instanței dreptul de a intra în una din cele două camere — apartamentul permițînd conviețuirea laolaltă, avînd

Dedesubturile unei mutări cu cîntec

două intrări separate, cu acces la dependențe. Mai mult, pentru a nu stîmjeni pe chiriași ei, a solicitat doar accesul la baie — renunțînd la bucătărie și celelalte dependențe.

Acțiunea este respinsă, cauza rămînd definitivă. Paragrafele de lege aduse în susținere sînt clare : restringerea solicitată nu se poate face deoarece nici una din cele două camere nu are cel puțin 16 mp (una are 15,76 mp. (sic !)) cealaltă — pe care o cere femeia — 14,63 mp). Adrian Oancea nu poate fi evacuat pentru că figurează și el și soția cu domiciliul în apartamentul în discuție și și-ar pierde, deci, dreptul său propriu locativ asupra locuinței în litigiu.

Iată însă că Inspectoratul municipiului București, serviciul pază și ordine, prin adresa nr. 96076 din 30 XI 1981 îi face cunoscut proprietăreșei că : „Cele semnificate de dv. se confirmă. Numitul Oancea Adrian a fost sancționat, conform Legii nr. 5/1971, art. 27, pentru că locuia fără forme legale, iar soția acestuia, Oancea Rela, i s-a anulat viza de reședință din strada Viitorului 130 A, intrucît nu mai

locuiește la această adresă”. Nu ne-a fost deloc greu să aflăm dedesubturile acestei stări de fapt : se spune că blocul de pe strada Viitorului 130 A va intra în demolare. „Și atunci, cum să iasă fiul nostru din spațiu ?! Dacă-l prinde demolarea aici se alege și el cu un apartament” — punea punctul pe „i” însuși Grigore Oancea. Un punct de vedere care, adus în fața proprietăreșei, nu înseamnă altceva decît tăierea, cu cinism, a oricărei speranțe ca femeia să scape de mansardă în care își duce zilele. Un punct de vedere asupra căruia, credem, și-ar putea pune amprenta însăși legea — cînd interesul unor astfel de atitudini este atît de clar. (Mai

ales că situația Constanței Andreescu nu este singulară !)

Potrivit articolului 64 din Legea 5/1973 „comitetele și birourile executive ale consiliilor populare vor sprijini, la cerere, persoanele care au locuință proprietate personală, dar nu locuiesc în ele, să se mute în aceste locuințe. În acest scop, vor închiria persoanelor care dețin locuințele respective, fie locuințele oferite în schimb de proprietari, fie alte locuințe din fondul locativ de stat, cu respectarea dispozițiilor legale privind normarea suprafețelor respective”. Înțelegem și situația Consiliului popular al sectorului 2 care „avînd de evacuat un număr mare de familii din imobilele ce se demolează pentru crearea frontului de construcții”, nu a putut soluționa cererea Constanței Andreescu, de a se atribui familiei Oancea un alt spațiu, pentru eliberarea locuinței. Totuși, ținînd cont de prea lungă perioadă de cînd această femeie tot bate drumurile pentru intrarea în propria-i locuință, se poate, credem, găsi o soluție pentru rezolvarea problemei, intrată, cum spuneam, în cercul vicios al nerezolvărilor. Aceasta în condiția în care ultimul răspuns de la Procuratura Generală — unde dosarul se află din nou în studiu — ar fi negativ. Așa ar fi drept, așa ar fi echitabil.

GEORGETA ȘTEFANESCU

■ În Roșiori, oraș cu 30.000 locuitori, între alți medici specialiști care lipsesc sînt și un oftalmolog (măcar unul!) și un cardiolog. Sîntem nevoiți, ne relatează Elena Burumac, str. Lt. Dogeanu 17, să facem drumul la Alexandria, unde oftalmolog este doar unul singur și care nu prididește decît cu mare efort să consulte toți bolnavii. Se așteaptă cu zilele pînă ne vine rîndul; facem naveta uneori o săptămînă în sir pentru a ajunge în cabinet, timp în care dacă suferi de un glaucom — cum este cazul meu — îl se agravează boala. Să nu mai vorbim de bolnavii cronici de inimă, cît se chinuiesc, neputînd fi urmăriți în timp și tratați.

■ Nicolae Gheorghe din Ploiești, str. Andrei Mureșanu 53, în vîrstă de 66 de ani, fost cazan-giu de meserie, de circa 5 ani se zbate să obțină de la Truscul de montaj uzine chimice București o dovadă din care să reiasă anii cît a prestat munca de șef de echipă la Grupul de șantier Ploiești, necesară pentru calculul corespunzător al pensiei. Tot de atîta ani, sub diverse motive și pretexte, nu i se eliberează.

■ Despre încă o dovadă a nedezmintitei ospitalități a românilor ne scrie Mioara Manolache din orașul Roman, jud. Neamț. Intr-o situație grea, de excepție, cînd nu vedeau nici o ieșire, aflîndu-se într-o excursie cu încă 10 tineri și rătăcindu-se, negăsind nici un adăpost, „am înțilnit un OM. La prima vedere ca oricare altul, un bărbat modest, cu fuța blîndă și cu ochii buni”, care i-a scos din toate încercările. Era primarul comunei Vintileasca, jud. Buzău, Marinescu Gheorghe. I-a găzduit, i-a dus cu autoturismul personal la gara din Rm. Sărat...

■ „La data de 12 februarie 1981 am cumpărat un frigider „Arctic” pentru suma de lei 4.300. După puțin timp de la cumpărare frigiderul nu a mai funcționat, astfel că, pînă în prezent, a fost necesară schimbarea succesivă a 3 agregate trimise de către întreprinderea producătoare. Toate acestea s-au dovedit tot la fel de bune ca și primul, încît nici acum frigiderul nu funcționează. Ce fel de control de calitate și ce fel de controlori o fi avînd fabrica găsteană?”, se întreabă și ne întreabă Maria Suciu din Sinaia, str. Minășirii 5.

■ Ion Pan cu domiciliul actual în localitatea 2 Mai, jud. Constanța, ni se plînge că are de ridicat niste drepturi bănești pentru munca depusă pe Șantierul Midia-Năvodari, dar nu-l poate încasa, deoarece „la trust mi-a spus o tovarășă că nu are timp să mi-l elibereze, să vin altă dată. Și am fost de trei ori și tot nu mi l-a dat, în final mi-a spus că e o greșeală, că n-am de ridicat nici un ban, ori eu știu că am circa 2.200 lei”. Rugăm conducerea Șantierului de construcții al Combinatului chimic Năvodari să dispună verificarea cu bună-credință a documentelor, iar dacă e în drept să i se elibereze omului banii pentru munca prestată.

■ Locatarii blocului 34 din Alea Unilor, cartier Dărmănești, Piatra-Neamț ne sesizează că „apă caldă nu avem cu săptămînile, căldură n-am avut zile întregi în iarna care abia a trecut; ne-am încălzit fiecare cu resoruri, sobe electrice, aeroterme etc. În loc să facem economie de energie electrică, o consumăm pentru că unii tovarăși de la termoficare nu-și fac datoria. A calculat cineva, a făcut vreo statistică, cît curent electric se consumă în acest cartier, vîntregind economia națională?”

■ Un grup de arhitecți bucureșteni — Neculai Răclis, Viorel Popescu, Paul Georgescu, Virgil Stavri — ne prezintă un documentat memoriu cu perfinente propunerii pentru a rezolva, benefic arhitecturii noi a Capitalei și a țării, problema „închiderii” balcoanelor. Care a ajuns fenomen de masă, și care, la ora de față, efectuîndu-se la latitudinea fiecărui locatar, urtește violent orașele. „1. Să se admită amenajarea acestora (balcoanelor și logiilor) ca subspațiu locativ sau ajutător. 2. Ca atare, se vor proiecta de la început de către arhitecți „închise”, aspectul estetic al fațadelor și volumelor se va studia în acest mod. 3. Sistemul lor de închidere va fi astfel unitar și se va executa de către întreprinderea de construcții care edifică întreaga clădire. 4. Valoarea acestor lucrări să fie inclusă în valoarea investițiilor respective pentru construcții de locuințe și, ulterior, în valoarea fiecărui apartament în parte. Pe lîngă latura estetică beneficiile sînt și de ordin economic: s-ar reduce consumul de profile laminate utilizate (cu 30-40 la sută); consumul de energie electrică pentru sudură; dispariția unei ca-

tegorii de speculanți „închizători de balcoane” dintre sudori și mecanici, care percep sume foarte mari și care se sustrag, de regulă, de la plata impozitelor pentru această indelețnicie. Supunem ideea, la care noi subscriem, atît dezbaterii specialiștilor din țară — arhitecți, ingineri constructori, edili — cît și forurilor în drept — Comitetul de Stat al Planificării, Comitetul pentru consiliile populare, Institutul central pentru cercetare și directivă în construcții...

■ Procuratura Generală: „Referitor la scrisoarea petiționarului Tafta Vasile din com. Birsești, satul Negrești, jud. Vrancea, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

■ Consiliul popular al sectorului 4: „Urmare scrisorii adresate dv. de cetățeanul Stoeneșcu Filip, Alea Slatioara nr. 11, s-a recalcultat taxa asupra mijloacului de transport, rezultînd un plus de 600 lei care i-a fost restituit cu mandatul postal nr. 14 664/15 03 1982”.

■ Serviciu daune al Sucursalei județene Prahova A.D.A.S.: „Am recuperat de la unitatea în cauză suma pe care instanța de judecată nu a reținut-o ca prejudiciu ca urmare a furtului săvîrșit de Băjenar Eleodor la Supermagazinul din Bănești”.

N.R. Asta am scris și noi, în articolul „Nevinovatele gestionare vinovate” (nr. 11 din 19 martie 1982), ceea ce ne interesează este de ce să plătească gestionarele fără să fie vinovate? Amintim încă o dată conducerii Uniunii județene Prahova a cooperativelor de consum că nu ne-a răspuns la întrebare.

■ Arhitecta Adalgiza Roadevin din București, str. Voila nr. 1, ne scrie supărată, revindicîndu-și paternitatea, alături de arh. Ioan Tipa, șeful de proiect, la realizarea edificiului Spitalului județean din Brăila, premiat cu unul din premiile Uniunii arhitecților pe 1980. Contestă acest drept confrăților Marcu Anghel și Gheorghe Trifu de la Institutul de cercetări și proiectări construcții tipizate din București, susținînd că aceștia n-ar fi participat la respectivul proiect, așa cum au apărut în articolul „Muzica formelor cetățene” din Almanahul „Flacăra” 1982. Adevărul îl va stabili Uniunea arhitecților, unde ne-am documentat.

■ Aron Gropeanu din Deva, str. Grivița Roșie 16, ne face cunoscut că edili și sistematizatorii orașului transilvan au propus spre demolare un imobil monument de arhitectură construit cu circa 390 de ani în urmă, cu înfățișare de castel medieval. Casa în care locuiește, în ciuda vîrstei, a rezistat tuturor calamităților naturale, de-a lungul secolelor, are zidurile exterioare de circa 1 m și cele interioare de 0,60 m, face parte din complexul de clădiri aparținînd minăstirii franciscane și sînt legate de ea multe legende și amintiri, momente din istoria orașului. „În zidul dinspre Cetate (română), de o parte și de alta a unei ferestre, stau înfipte două ghiulele de tun. Se spune că acestea datează de pe timpul lui Mihail Viteazul. Retrăgîndu-se spre a-și instala tabăra, trecînd prin Deva, armata austro-ungară a tras după el cu tunurile...”

■ „Subsemnatul Anghel Vasile, om al muncii la Întreprinderea Tractorul Brașov, m-am hotărît să sesizez direct un aspect negativ al activității economice din cadrul întreprinderii noastre, ce afectează atît planul de producție cît și buzonarul celor ce muncim aici. În anul 1981, Tractorul a livrat Întreprinderii Tehnometal Timișoara peste 3.000 seturi de tractoare de 45 C.P., sub formă de CKD și SKD și peste 1.200 tractoare de același tip din destocări. Unitatea timișoreană urma să le monteze (pe primele) și să le returneze (pe celelalte) și să le dea drumul în circuitul intern, obținînd beneficiarii de la centrala de resort. Tovarășii de la Tehnometal însă le-au raportat ca realizări proprii pe toate, inclusiv cele 1.200 tractoare pe care le primiseră gata, ceea ce a dus la diminuarea, cu aceeași cantitate, a realizărilor noastre din trim. IV 1981. Românește spus, munca noastră a fost furată. În schimb, dinșii și-au depășit indicatorii de plan, au încasat retribuții și prime, fără efort și merite deosebite”. Rugăm conducerea M.L.C.M. să lămurască lucrurile și să ia măsurile cuvenite, dacă așa s-au petrecut faptele.

■ Gheorghe Mihalea din Baia Mare, str. Moldovei 9/26 ne dă de veste că în planul manifestărilor filatelice ale cercului bibliotecii județene (al cărui președinte este) a organizat o expo-

ziție filatelică închinată memoriei marelui luptător patriot pentru libertatea românilor din Transilvania, dr. Vasile Lucaci. „Am emis, cu această ocazie, un set de 3 plicuri filatelice originale”.

■ Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: „La scrisoarea ing. hort. Trifan Ecaterina înregistrată la dv. cu nr. 1382/1982, vă facem cunoscut că sus-numita a fost încadrată la C.A.P. Averesti, jud. Neamț, așa cum a solicitat”.

■ Centrala de exploatare a lemnului: „La scrisoarea tov. Coman Ileana din com. Moisei nr. 1282, jud. Maramureș, vă facem cunoscut că la începutul lunii martie a.c. Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii, județul Caraș-Severin, a înmînat personal fiilei tov. Coman procesul verbal de cercetare a accidentului suferit de muncitorul forestier Coman Nicolae, la 30 sept. 1981, în parcul de exploatare Topenia — S.F.E. Toplet — I.F.E.T. Orșova. Coman Ileana a depus procesul verbal solicitat de Prevederile sociale din orașul Vișeu pentru întocmirea dosarului de acordare a pensiei”.

■ Întreprinderea Telecomunicației a M.T.T.: „Din verificările întreprinse la Șantierul Tc. 9 echipament a reieșit că drepturile bănești ce i s-au cuvenit pentru cît a lucrat și pentru concediul medical, în valoare totală de 1.429,15 lei, tov. Pall Ștefan din București, au fost depuse la Oficiul postal nr. 12 post restant cu mandatul telegrafic nr. 6623/29 XII 1981. Deoarece nu s-a prezentat să-l ridice, banii s-au reîntors la întreprindere și au fost depuși în bancă la drepturi neridicate. În urma scrisorii adresate revistei Flacăra, banii au fost retrimisi la domiciliu, cu mandatul poștal 6063 și 1292 din 16-17 aprilie 1982. Pentru neîntreținerea la timp a scrisorilor anterioare ale petiționarului adresate conducerii șantierului au fost atenționați unii încadrați din compartimentul financiar-contabil care aveau sarcina să se ocupe de această problemă”.

■ Consiliul popular al municipiului Buzău: „Din cercetările efectuate la fața locului a rezultat că cele sesizate de cetățeană Corda Laurenția corespund realității. Exploatarea necorespunzătoare, proasta gospodărire, folosire, întreținere și conservare a părților și instalațiilor comune au condus la spargerea coturilor și inundarea subsolului blocului. Deficiențele au fost remediate încă de la data de 9 aprilie 1982”.

■ Fica mea, Tudor Ofelia, a urmat cursurile Scolii de opticieni în cadrul UCECOM București (absolvită în 1981), avînd contract pe 5 ani de zile cu Cooperativa „Munca” Cimpina. De la această dată și pînă în prezent nu a cîștigat nici 300 lei, deși este încadrată cu o retribuție lunară de 1.860 lei. Cooperativa are în acest oraș două unități de optică, însă cei doi responsabili nu o primesc pe motiv că în unitățile lor se lucrează cu scule și unelte proprietate personală, iar președintele este neputincios în fața lor. După lungi discuții a fost reparațată într-o unitate nouă, la Breaza, dar nici aici nu are ce să lucreze, neavînd asigurată baza materială. (Tudor Nicolae, Cimpina, str. Tineretului 18)

■ La 15 decembrie 1981, am primit de la Procuratura județeană Constanța: „La numărul dv. 11635/1981, vă facem cunoscut că s-a luat legătura cu conducerea Judecătorei Constanța, în vederea punerii în executare a sentinței nr. 723 din 3 noiembrie 1981, la care se referă numita Ștefan Elena din com. Nicolae Bălcescu, jud. Constanța”. După o jumătate de an de la acest răspuns, ne scrie Maria Ștefan, fiica petiționarului. „Vă informez că nimeni nu ia măsuri împotriva aceluia care continuă să-și ocupe casa, să se folosească de terenul ce-i aparține... Din 21 ianuarie 1982 există la Procuratura județeană un al doilea dosar de cercetare, dar nimeni nu aduce la îndeplinire hotărîrile judecătorești. Atunci unde-s autoritatea și prestigiul justiției? Cine s-a întronizat, și în cazul trist al mamei mele, legea? Însăși Procuratura județeană Constanța, care ne asigurase că a luat măsurile de rigoare pentru aceasta”.

■ N. Mihail din com. Bălțești, jud. Prahova, lînd în sprijinul celor relatate de sine și pe tovarășii profesori A. Plăisanu, I. Gorun, M. Avramescu („care au fost mult mai rău păcăliți decît noi”) de la Liceul „N. Iorga” din Vălenii de Munte, ne relatează „odiseea” unei excursii prin O.J.T. Prahova la Poiana Brașov. „La restaurantul „Capra Neagră” ospătarul sînt puși pe căpătîială. Patru

persoane am luat masa (meniu fix) — masă de grup și, în loc să ne coste 112 lei, cum am fost informați la început, ne-a costat 122 lei, conform notei de plată pe care v-o anexăm. Îndrăznind să-l întrebăm de ce, pe ospătarul M. Dorinel, răspunsul a fost jignitor („nu vă mai servesc pentru că n-ați venit aici să vă îngrășați?”) și nu ne-a mai dat nici măcar un pahar cu apă minerală. Ce-i de făcut? Să mai mergem ori nu în excursii? Noi zicem că da, sperînd că O.N.T. Carpați Brașov își va educa mai bine ospătarul.

■ „Am citit articolul dv. „Încă trei, patru săptămîni și moare un meșteșug străvechi” (Flacăra nr. 12 din 2 martie a.c.) și m-am bucurat, căci curăția într-adevăr moare, dacă nu se va interveni pentru redresarea ei. Și în Buzău, str. Dobrogeanu-Gherea, se află curăția pe care o conduc cu încă 3 ortaci și care și ea e „pe drojdie”. Eu am format aici pe cei trei ortaci mai în vîrstă, dar e nevoie să mai pregătăm „schimbul de miine” și, cum sînt și eu mai în vîrstă, am nevoie de sprijinul presei, căci numai așa se vor trezi la realitate cei în drept. Calul reintră în drepturile lui străvechi și, ca atare, este nevoie să reîntre și curăția”. (Dumitru Lazăr, Cooperativă „Curăția” Buzău)

■ „Sînt Gh. Popescu din Ploiești, str. Caraiman 3, și la începutul lunii decembrie 1981, v-am trimis o scrisoare prin care mă plîngeam de atitudinea ICRAL care îmi încasase 100 lei (taxă) în vederea asfaltării curții locuinței mele. Din 2.12.1981 și pînă la data scrisorii nu efectuase nimic ce ar fi putut justifica suma încasată. Vă scriu de această dată pentru a vă informa că, prin mandatul 26467 din 22.03.1982, ICRAL Ploiești mi-a returnat banii. Tîm să vă mulțumesc călduros pentru intervenția dv.”

■ ICRAL Cotroceni: „În legătură cu nota publicată în rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră nr. 13 din 2 apr. 1982 vă comunicăm că blocul L-10 din Șos. Alexandriei nr. 72 este bloc nou, fără recepție finală. La data respectivă, constructorul — I.C.P.B. — executa lucrările de remediere la terasa blocului, încît în momentul de față sîntem în posesia declarației scrise a tov. Pîntea Ilie, locatarul ap. 44, privind terminarea execuției lucrărilor de remediere”. Dar recepția asupra calității acestora?

■ Consiliul județean al sindicateror Sibiu: „În baza celor constatate, stînd de vorbă cu petentul, analizînd situația la nivelul Trustului S.M.A. Sibiu, al D.G.J.A.L.A. Sibiu, al Direcției comerciale județene și în urma măsurilor luate de organul județean de partid și sindicat, numitul Kiralyfi Iuliu a fost reîncadrat, cu data de 1 aprilie 1982, la Întreprinderea comercială cu ridicata mărfuri alimentare Sibiu, serviciul R.C.T.A., în funcția de economist stagiar, anul II. Tov Kiralyfi Iuliu a fost mutumit de felul cum l-a soluționat problema”.

■ Sucursala municipiului București a ADAS: „În legătură cu articolul apărut în nr. 12 din 26 martie a.c. la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” prin care Alexandru I. Alexă din București, str. Liviu Rebreanu 29, se arată nemulțumit de faptul că nu a primit despăgubirea pentru avarierea autoturismului său pe teritoriul jud. Vrancea, vă comunicăm că imediat după primirea în-cuviințării pentru stabilirea despăgubirii, pe baza înțelegerii dintre părți, respectiv la 13 martie 1982 i s-au plătit drepturile cuvenite. La data apariției articolului, Alexandru I. Alexă intrase în posesia acestora. În scopul prevenirii unor astfel de situații s-au luat măsuri pentru soluționarea mai operativă a tuturor cazurilor de pagube care sînt înștiințate la sucursala noastră”. Ce măsuri?

■ Centrala de transporturi auto: „Referitor la nota cuprinsă în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” prin care locuitorii comunei Balta Albă reclamă desființarea cursei Rm. Sărat — Amara, vă aducem la cunoștință că în ultima perioadă I.T.A. Buzău s-a confruntat cu greutăți privind asigurarea parcului activ necesar acoperirii tuturor sarcinilor din program, datorită lipsei de anvelope și a unor piese de schimb deficitare. În prezent, cursa se

execută conform graficelor de circulație”.

■ „Consider a fi de interes pentru opinia publică informația privind marea personalitate a dr. Constantin Andreoiu din Ploiești, aflat în pragul vîrstei de 80 de ani și care se bucură de un mare prestigiu medical la noi în țară. Intr-o îndelungată carieră chirurgicală, de 50 de ani, a salvat mii de vieți omenești cu o îndemînare și competență de maestru, cu o rară conștiință medicală. Consider o datorie a mea, cetățenească și profesională, a vă aduce la cunoștință acest fapt”. (Dr. Dumitru Badea, Spitalul județean Prahova)

■ Mă urmărește imaginea penibilă a ținutei vestimentare, surprinsă în prim-plan de indiscretul obiectiv al camerei de luat vederi, joi, 15 aprilie a.c., cu prilejul transmisiei concertului simfonic al orchestrei Radio-televiziunii, a numeroșilor amatori de muzică. O discrepanță flagrantă, pînă la lipsa de respect, între fracurile și rochiile de seară de pe scenă și „blugii” din sală! Eu am considerat mersul la concert, la teatru, la operă, la spectacol în general, ca pe o sărbătoare, onorînd-o ca atare și vestimentar. Are dreptate autorul acestor rînduri — Eugen Trancu-Iași din București, str. Spătarului 1A —, nu e nici desuet, nici ridicol, ci de bun-simț, dovadă de educație și cultură a respecta și vestimentar sala de spectacol, așa cum ne respectă instituția și reprezentanții ei pe noi, spectatorii.

Pagină realizată de CICI IORDACHE

Posta redacției

■ Oskar Dragu — Călărași: Ca inginer, șef de fermă, stagiar anul III, retribuția se face în raport cu realizarea aceluiași indicatori de plan ca și a celor cu funcții de conducere și execuție care muncesc în compartimentul sau sectorul respectiv.

■ Maria Ciocan — Roman: Să-l acționezi, pe tată, în judecată — Arpad Gal — Brașov: Dacă veți dovedi că ați lucrat ca sudor, în condițiile cerute de lege, cel puțin 25 ani, veți avea dreptul la pensie pentru limită de vîrstă la 55 ani ■ Constanța Radoslav — București: Vă așteptam la redacție ■ Traian Beresteanu — Brăila: Cereți lămuriri la serviciul personal-invățămînt, retribuție din întreprindere ■ Ioana Petrică — Rătești (Arges): În raport cu perioada lucrată ■ Ion Olaru — Breaza: Nu numai martori, ci și acte ■ Văduva Ștefan — Craiova: Gradul didactic obținut ca profesor cu studii de 3 ani la Institutul pedagogic nu vă dă dreptul la retribuția corespunzătoare gradului obținut și în cazul absolvirii unui institut de învățămînt superior cu durata studiilor de cel puțin 4 ani

■ Costache Pîntea — Iași: În cazul dv. beneficiari de procentele de 4% ■ Smaranda Popa — Tutova (Vaslui), Maria Felcean — Cluj-Napoca, Leliția Idu — Mediaș: La Centrul de fonaudiologie și chirurgie funcțională ORL, strada Mihail Ciocoranu, nr. 21, sector 5 ■ Tudor Scoruș — Ziduri (Buzău): Cel 10 ani de vechime în C.A.P. vor putea fi valorificați la pensie numai la împlinirea vîrstei de 63 ani ■ Mucenic Străuș — Corbani (Arges): Se poate, dacă unitatea este de acord ■ Ioan Pavel — Săvinești: Ceea ce cereți, nu se poate ■ Gheorghe Petre — Movilița (Ialomița): Cereți sprijinul Consiliului popular comunal ■ Iosif Gri-gore — București: 1) Tăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate au dreptul la pensie și alte asigurări sociale în condițiile Legii nr. 5/1977; 2) Fondurile necesare plății pensiilor se constituie din contribuția personală de 40 lei pe lună și din contribuția statului de 2% stabilită la valoarea produselor livrate la fondul de stat de către țărani cu gospodărie individuală ■ Octavian Negruți-Pekete — Tg. Mureș: Răspunsul a fost corect. Aveți dreptul la 3%.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.